

101 KØBENHAVNS BIBLIOTEKER
bibliotek.kk.dk

4959711173

KØBENHAVNS
RÅDHUSBIBLIOTEK

*Mag.
09. 262 København
Tho*

KØBENHAVNS VAABEN

I STADENS PRIVILEGIER AF 24. JUNI 1661

Samling af Bestemmelser

vedrørende

Københavns Kommune

1607—1839

Udgivet paa Kommunalbestyrelsens Foranstaltning

ved

August Nielsen

Kontorchef i Københavns Magistrat

København

Trykt hos J. H. Schultz A/S

1919

Samling af Bestemmelser

for

Københavns Kommune

1807-1859

Udgivet af Kommunalbestyrelsen

København

1859

København

1859

Efterat Beholdningen af den af J. F. Sørensen i 1864 udgivne „Samling af Bestemmelser for Københavns Kommune vedrørende dens Forfatning, Forvaltning og økonomiske Forhold for Tiden indtil 1863“ var opbrugt, vedtog Kommunalbestyrelsen, at en ny Samling af disse Bestemmelser skulde tilvejebringes.

Et Optryk af denne Bog, der var udarbejdet som en Haandbog for Borgerrepræsentationen, vilde imidlertid ikke være fyldestgørende. Da den skulde udgøre Begyndelsen til de nu aarligt udkommende kommunale Bestemmelser og skulde kunne anvendes ved Arbejdet i de forskellige under Kommunen hørende Virksomheder, maatte den indeholde en saavidt muligt fuldstændig Samling af de Bestemmelser fra disse Aar, som endnu er gældende og endvidere saamange af de ophævede Bestemmelser, som har Betydning for Forstaaelsen af hine. Endelig burde de vigtigste af de Bestemmelser, der belyser den historiske Udvikling af Stadens Styrelse og de administrative Forhold, ikke savnes.

Til Opfyldelse af disse Krav var det nødvendigt helt at gennemgaa de forskellige Lovsamlinger og andre Kilder og deraf at uddrage det Stof, som skulde medtages. Det ofte særdeles vanskelige Skøn over, hvad der var nødvendigt at optage og hvad ikke, blev dog meget lettet ved de fra de forskellige Magistratsafdelinger

modtagne Oplysninger. Adskillige hidtil utrykte Bestemmelser er optaget i Samlingen, men de fleste er taget fra Schous Udtog af Forordninger med senere Fortsættelse og fra Fogtmanns og Algreen-Ussings Reskriptsamlinger. For disse findes ingen Kildeangivelse. Alle Steder er anvendt samme Retskrivning som i de Bestemmelser, hvorfra Teksten er taget.

Det har været min Bestræbelse i saa vid Udstrækning som muligt at sammenknytte Stoffet ved Henvisninger, ved hvilket Arbejde det af Dr. H. Federspiel i 1913 udgivne Værk: „Kongeriget Danmarks Love“ har været mig til stor Nytte. Saadanne Henvisninger fremtræde i Teksten med Kursivskrift. Ved enkelte Bestemmelser er henvist til Afhandlinger om det paa-gældende Æmne.

Nærværende Samling vil udgaa i 2 Bind, af hvilke det første slutter med Aaret 1839. Dette Bind er foruden med de sædvanlige Registre tillige forsynet ved et alfabetisk Navne- og Hjælperegister, der uden at fremtræde som en fuldstændig Ordliste, som vilde være bleven af betydeligt Omfang, dog formentlig vil være til Lettelse ved Bogens Anvendelse.

København, den 3. Juni 1919.

UDGIVEREN

Sagförtegnelse 1607—1839.

Fortegnensens Inddeling.

Abel Cathrines Stiftelse.	Efterslægtsselskabet.
Accise.	Ekspeditionsgebyrer
Adgangsbevis.	Embedsmænd.
Adoption.	Erstatningsfondskommissionen.
Alimentationsbidrag.	Fattigskat.
Almindeligt Hospital.	Fattigvæsenet.
Ankeres Prøve.	Favnsætter.
Apotekere.	Flyttedage.
Arealskat.	Forargeligt Samliv.
Arrester.	Frederiks Hospital.
Arvefaldsrettighed.	Frihedsstøtten.
Assistentshuset.	Fuldmyndighedsbevillinger.
Arv.	Fælledeerne.
Auktion.	Fængselsvæsen.
Autorisation.	Fødsels- og Plejestiftelsen.
Bedemænd.	Fødsler.
Befordringsvæsen.	Gader.
Begravelsesvæsen.	Garveriafgift.
Bekendtgørelser.	Gebyrer.
Belysningsvæsen.	Getreuers Legater.
Beneficerede Sager.	Grosserer Societetets Komité.
Bevillinger.	Grundes Opmaaling.
Bistrup Gods.	Grundskat.
Bolværker.	Græspenge.
Borgerrepræsentation.	Guld og Sølv.
Borgerskabspenge.	Haandværk.
Borgervæbningsskat.	Handel.
Borgervæbningens Fond.	St. Hans Hospital.
Borteblevne Personer.	Halyprocentafgift.
Brandhjælpsspenge.	Harboeske Enkefruekloster
Brandvæsenet.	Havnevæsen.
Broer.	Hesteskat.
Brolægningsafgift.	Hittegods.
Brolægningsvæsenet.	Hof- og Stadsretten.
Brød, Handel med	Hospitaler og Stiftelser
Budolphi Kloster.	Hunde.
Bygningsvæsen.	Ildstedskat.
Bøder.	Indfødsret.
Børn.	Indkvartering.
Børsen.	Indlænmelser.
Christianshavn.	Indsamlinger.
Delinkventomkostninger.	Jordskyld.
Demarkationslinien.	Kammerretten.
Dispatchører.	Kaserner.
Domstole.	Kassevæsen.
Døvsomme.	Kirkegaard.

- Kirker og kirkelige Forhold.
 Klostre.
 Konkurs.
 Konsuler.
 Kopulationspenge.
 Krig.
 Kwartprocentafgift.
 Kødtaaksten.
 Kørsel.
 Lavene.
 Legater.
 Licitationer.
 Lotteriet.
 Lygtevæsen.
 Lygteskat.
 Læger.
 Læringlekontrakter.
 Magistraten.
 Markeder.
 Monumenter.
 Mosaisk Trossamfund.
 Museer.
 Mæglere.
 Natmestrene.
 Navneforhold.
 Nissens Stiftelse.
 Næringsskat.
 Næringsvæsen.
 Ombud.
 Opfostringshuset.
 Opløb.
 Opmaaling.
 Overformyndieriet.
 Overpræsidenten.
 Panteregistre.
 Pest huspenge.
 Politivæsen.
 Privilegier.
 Privilegerede Fordringer.
 Proklamabevillinger.
 Præste-, Degne- og Klokkerpenge.
 Raad- og Domhuset.
 Raadstuearkivet.
 Rangskat.
 Regnskabsvæsen.
 Rekognition ved Ejerskifte.
 Retter.
 Revision.
 Renovationsvæsen.
 Rosenborg Have.
 Sigt- og Sagefald.
 Sjette- og Tiendepenge.
 Separation og Skilsmisse.
 Skarpretteren.
 Spillekortafgift.
 Skatter og Afgifter.
 Skifter.
 Skolevæsen.
 Skøder.
 Sportelreglement.
 Stadens 32 Mænd.
 Stadens Vaaben.
 Stadsguardeinen.
 Stadskonduktor.
 Stadslæge.
 Stiftelser.
 Sundhedsvæsen.
 Svendeprøver.
 Syn og Skøn.
 Søer.
 Taksationsforretning.
 Tamperretten.
 Testimonium paupertatis.
 Torve og Pladser.
 Trossamfund.
 Tvangsarbejdsanstalt.
 Umyndiges Midler.
 Underholdsbidrag.
 Vaisenhuset.
 Vandskat.
 Vandvæsen.
 Vartov.
 Vejere.
 Vejerpenge.
 Vejevæsen.
 Vognmand.
 Vragere.
 Vurderinger.
 Vægtene.
 Vægterskat.
 Værger.
 Ægteskab.
-

Abel Cathrines Stiftelse.

Bestyrelsen overgaar til Magistraten. Rescr. 4. April 1781. —
henlægges under Fattigvæsenet. Pl. 1. Juli 1799 § 53.

Der tillægges Stiftelsen et aarligt Vederlag af 700 Rdlr. i Steden
for Renten af en til Pleje-Anstalten udlaant Kapital, som er
forbrugt. Rescr. 17. Marts 1784.

Accise.

Tilfalder Staden. Priv 24. Juni 1661 § 8. Fr. 1. Febr. 1797 § 23.
— Deles mellem Magistraten, Staden, Havnen og Accisekon-
toret. Rescr. 8. Febr. 1707. Fr. 26. Nov. 1768. — Bortfalden
ved Fr. 28. Maj 1825. Jfr. Lov 7. Febr. 1851. Resol. 7. Juni
1856, Kontr. 29. Okt. 1869 § 8.

Forhøjes for deraf at afholde Udgiften ved Knippels- og Lange-
bros Reparation. Pl. 12. Juni 1815. — Ligesaa ved Børnehus-
broens Ombygning. Pl. 22. April 1818.

Adgangsbevis jfr. Næringsvæsen.

Fremmede Handelsrejsende skal løse Adgangsbevis. Fr. 8.
Juni 1839.

Adoption.

Om Udfærdigelse af Adoptionsbevillinger. Resol. 13. Decbr. 1815.

Alimentationsbidrag, se Underholdsbidrag.

Almindeligt Hospital, jfr. Fattigvæsen, Hospitaler.

Forenes med St. Hans Hospital. Rescr. 17. Marts 1784. Niels
Brocks Legat til dette Hospital. Test. 19. Febr. 1796 V. 17—18.

Ankeres Prøve, Betaling for. Rescr. 31. Maj 1814 § 15.

Apotekere, jfr. Læger. Sundhedsvæsen.

Fr. om Medicis og Apothekere. 4. Dec. 1672.

Om Handel med Gift. Fr. 1. April 1796.
Lægemedlers Udlevering fra Apotekerne. Pl. 17. Jan. 1809.

Arealskat, se Skatter og Afgifter.

Arrester, jfr. Fængselsvæsen. Politiet.

Betalingen af Arrestanters Varetægt og Underhold. Rescr. 21. Aug. 1726.

Ansættelse af en Præst ved Arresthuset, der lønnes af Staden. Rescr. 2. Aug. 1737. 4. Nov. 1773.

Bygningens Reparation paahviler Staden. Rescr. 4. Nov. 1773. Resol. 3. Juli 1816.

Arrestanters Vask og Afholdelsen af Udgifterne herved. Pl. 21. Dec. 1827.

Naar en Straffefange indkaldes for Forligskommissionen, maa en Værge beskikkes til at møde for ham. Skr. 22. Dec. 1818.

Fængsling af Børn under den kriminelle Lavalder. Pl. 11. Maj 1810.

Diende Børn følge Moderen til Straffeanstalten, indtil de er 1 Aar gamle. Cirk. 18. Aug. 1804.

Omkostningerne ved en Arrestantindes Barselfærd udredes som de øvrige Arrestudgifter. Skr. 23. Marts 1816.

Arvefaldsrettighed.

Tillagt Staden. Rescr. 22. Maj 1688. — bortfaldt. Rescr. 26. April 1720. — paany tillagt Staden. Skr. 21. Aug. 1726. 27. Maj 1776. Rescr. 31. Maj 1814 § 2 e.

Assistentshuset.

Fr. om Assistentshuset i Kbhvn. 29. Juni 1753.

Arv.

Arv, der tilfalder Hospitalslemmer, skal tilhøre Hospitalet, men de selv nyde Renten, saalænge de leve. Fr. 5. Dec. 1749.

Auktion.

De fattiges Inspektører maa lade forrette Auktioner over deres Efterladenskaber. Rescr. 26. Aug. 1735. — Fattigvæsenet kan

afholde Auktion over Almisselemmers Efterladenskaber. Prom. 18. Okt. 1794. — Hvad Lemmer i Stiftelser efterlade, skal ikke behandles af Skifte- og Auktionsforvalterne men af Stiftelsens Inspektør. Prom. 16. Sept. 1786.

Den visse Institutioner tillagte Fritagelse til selv at holde deres Auktioner vedbliver at gælde. Prom. 17. Aug. 1771.

Autorisation.

Autorisation af Mæglerens Protokoller. Fr. 22. Dec. 1808. §§ 6. 22. — Gebyret herfor. Regul. 31. Maj 1814 — af de ved mosaisk Trossamfund førte Protokoller Anord. 29. Marts 1814 § 4 — af Dispatchorenes Protokoller. Instr. 31. Jan. 1823.

Bedemænd.

Beskikkes af Magistraten. Aab. Br. 3. Aug. 1670.

Befordringsvæsenet.

Fr. om Befordringsvæsenet i Danmark. 27. Jan. 1804. — Pl. ang. Kaperkørsel. 16. Febr. 1780. — Bøndernes Ret til Befordring af Personer til Skoven i Kildetiden. Fr. 27. Jan. 1804 § 39. — Det er tilladt Bønder og Vognmænd at udleje Vogne til Land- og Skovture fra Holdepladser fra 1. Juni til 31. Juli (Kildetiden). Pl. 13. April 1822.

Begravelsesvæsen, jfr. Kirkegaardene.

Om Anvisning af Assistents Kirkegaardene. Rescr. 20. Maj 1757
Begravelser paa Assistents Kirkegaard paa Nørrebro. Rescr. 2. Marts 1759.

Om Fattiges Begravelse. Pl. 1. Juli 1799 §§ 121—23.

Gravsteder maa ikke indrettes i Kirkerne og Begravelser skal finde Sted paa Kirkegaardene. Fr. 22. Febr. 1805.

Afstaaelse af et Stykke Jord af Stadens Grund til Udvidelse af Skibskirkegaarden udenfor Østerport. Resol. 11. Aug. 1815.

Afgivelse af en Del af Nørre Fællede til Kirkegaard. Resol. 22. Okt. 1805.

Vedligeholdelse af Monumenter og Ligsten paa Kirkegaardene. Rescr. 10. Juli 1828.

Bekendtgørelser.

Om Bekendtgørelser i Købstæder. Prom. 26. Sept. 1795.

Belysningsvæsen, jfr. Gader, Politiet. Skattevæsen.

Om Gadelygterne og Natvægterne. Fr. 26. Juli 1683.

Bestyrelsen af Sager ang. Gadernes Belysning henlægges under en særlig Kommission. Rescr. 24. Juli 1801.

Kommissionen ophæves og Forretningerne henlægges under Magistraten. Pl. 28. April 1819.

Belysning af Broerne udenfor Staden. Prom. 17. Nov. 1801.

Paa Øster- og Nørrebro ansættes Vægtere og anbringes Lygter. Pl. 27. Dec. 1830.

Beneficerede Sager, Procesomkostninger i. Pl. 20. April 1825.**Bevillinger**, jfr. Separation og Skilsmisse.

Fr. om Bevillinger, som meddeles af Magistraten. 23. Maj 1800.

Udfærdigelse af Adoptionsbevillinger. Resol. 13. Dec. 1815.

Bevilling til Afæggelse af Kopulationsed. Resol. 19. Marts 1813.

Bevillinger til Ægteskaber i forbudne Led. Fr. 14. Dec. 1775.

Bevillinger til fri Proces, Fuldmyndighedsbevillinger, Skilsmissebevillinger, Proklamabevillinger og Bevillinger til Hensidden i uskiftet Bo udfærdiges af Amtmanden. Fr. 23. Marts 1827.

Kgl. Bevillinger skal være indløste inden 6 Uger og Gebyret kan inddrives ved Udpantning. Pl. 23. Nov. 1827.

Bistrup Gods, jfr. St. Hans Hospital.

Kongen skænker Staden Bistrup Gods. Priv. 24. Juni 1661 §§ 9. 10.

Meddelelse af Arvefæste for Bønderne paa Godset. Rescr. 25. Marts 1768.

Kgl. Commissorium til Godsets midlertidige Bestyrelse 20. April 1796. — Plan for denne Bestyrelse, hvorefter Godset skal opmaales og boniteres, Hovedparcellen udparcelleres og overdrages til Ejendom, og Bøndergodset udskiftes. 27. Maj 1796.

— Administrationskommissionen ophæves og Bestyrelsen overgaar til Magistraten. Rescr. 31. Maj 1814 § 1.

Arvefæstegaarde skal ved Dødsfald ikke beregnes Dødsboet til Indtægt. Skr. 2. April 1818.

Bolværker, jfr. **Havnevæsen**.

Bolværkspenge opkræves af Toldvæsenet. Pl. 28. Marts 1827.

Istandsættelse af brøstfældige Bolværker. Pl. 21. Nov. 1828.

Betalingen for Afbenyttelse af Havnevæsenets og privates Bolværker i Kbhvn. Fr. 12. Febr. 1834.

Om aarligt Syn over Broer og Bolværker. Rescr. 22. Juli 1756.

Borgerrepræsentationen, se **Stadens 32 Mænd**.

Borgerskabspenge tilfalder Staden. Anord. 5. Juni 1771
I. — deres Størrelse. Rescr. 31. Maj 1814 § 8.

Borgervæbningsskat, se **Skatter og Afgifter**.

Borgervæbningens Fond, se Pl. 11. Febr. 1803.

Borteblevne Personer. Behandling af saadannes Formue. Fr. 11. Sept. 1839.

Brandhjælpsspenge, se **Skatter og Afgifter**.

Brandvæsenet.

Fr. om Brandvæsenet i Kbhvn. 1. Nov. 1805.

Over-, Brand- og Vand-Kommissionen ophæves og en Brandkommission nedsættes. Rescr. 1. Nov. 1805.

Nikolaj Taarn overgives til Brandvæsenet. Resol. 9. Jan. 1807.
— Det indrettes til et Vagttaarn for Brandvæsenet. Pl. 22. Juni 1820.

Oprettelse af Brandvæsenets ekstraordinære Understøttelsesfond. Resol. 4. Juli 1820.

Broer, jfr. **Havnevæsen**.

Børnehusbroen vedligeholdes af Stadens Kasse og Havnekassen. Skr. 10 Juli 1817. Resol. 25. Marts 1818. — Forhøjelse af Accisen til Betaling af Udgifterne. Pl. 22. April 1818.

Holmens Bro, Havnekassen udreder Halvdelen af Udgifterne ved dens Ombygning. Resol. 9. Jan. 1833. — Renter skal ikke beregnes af den Andel, som Havnekassen skal udrede. Skr. 17. Nov. 1835.

Knippelsbro. Udgifterne ved Istandsættelsen bæres af Militæretaten, Staden og Havnekassen. Resol. 18. Juli 1814. Skr. 24. Aug. 1814. — Forhøjelse af Accisen til Betaling af Udgifterne. Pl. 12. Juni 1815.

Langebro. Udgifterne ved Istandsættelsen bæres af Militæretaten, Staden og Havnekassen. Resol. 18. Juli 1814. Skr. 24. Aug. 1814. — Forhøjelse af Accisen til Betaling af Udgiften. Pl. 12. Juni 1815. — Dens Vedligeholdelse skal fremtidig bekostes af Stadens Kasse, Landmilitæretaten og Havnekassen, hver med en Tredjedel. Skr. 8. Marts 1817.

Snorrebroen vedligeholdes af Christianshavns Beboere. Pl. 19. Sept. 1791. — Brocks Legat til dens Vedligeholdelse. Test. 19. Febr. 1796. Till. Post 37. — underlægges Administrationen for Havnevæsenet mod at Vedligeholdelsen bekostes af Stadens Kasse, forsaavidt Renterne af Brocks Legat ikke er tilstrækkelige. Pl. 18. Sept. 1818.

Det er Stadens Pligt at vedligeholde de Broer, der er anlagte til Indvaanernes Nytte. Skr. 24. Aug. 1814.

Aarligt Syn over Broer og Bolværker. Rescr. 22. Juli 1756. Amagerens Afgift for Kørsel paa Broerne. Rescr. 5. Marts 1731.

Brolægningsafgift, se Skatter og Afgifter.

Brolægningsvæsenet, jfr. Gader. Vejvæsen.

Kommissionen for Kbhvns Brolægning ophæves og dens Forretninger henlægges under Magistraten. Pl. 28. April 1819.

Forordning ang. Stenbrolægningen. 20. Aug. 1777.

Brolægningen i Nyboder. Rescr. 12. Maj 1779.

Brød, Handel med, jfr. Næringsvæsen.

Bagerne skal mærke det Brød, de bager. Lavs Art. 23. Juni 1683.

Magistraten ansætter Brødtaksten i Forening med Politimestrene og de 32 Mænd. Instr. 28. Aug. 1795 § 15. — Taksten ophæves Pl. 16. April 1841.

Brød kan forhandles ved Markeder af enhver. Prom. 9. Febr. 1799.

Budolphi Kloster, jfr. Hospitaler og Stiftelser.

Fundats for Budolphi Kloster i Kbhvn. 2. Nov. 1836.

Bygningsvæsen, jfr. Stads-konduktøren.

Instrux for Stadsbygmesteren. 30. Jan. 1694.

Regler for Bygningers Opførelse. Pl. 4. Juli 1795.

Opførelse af nye Bygninger og Bygningsforandringer skal anmeldes for Stadskonduktøren. Pl. 28. Nov. 1798.

Trapper maa ikke gaa mere end 18 Tommer ud paa Fortovet. Pl. 17. Juni 1811.

Opførelse af Bygninger indenfor Demarkationslinien og nærmest udenfor samme. Fr. 28. Jan. 1682. Pl. 6. Juni 1810. Pl. 13. Okt. 1824.

Bygningers Opførelse paa ubebyggede Grunde eller paa Brandtomter. Skr. 27. April 1830.

Bygningsafgift, se Skatter og Afgifter.

Bøder.

Bøder for Politiforseelser tilfalde Politikassen. Pl. 19. Febr. 1819.

Meddelelse om Bøder, idømte ved Kommissionsdomme, skal indsendes til Stiftamtmanden. Anord. 28. Sept. 1759.

Afsoning af Bøder. Fr. 16. Nov. 1836.

Børn, jfr. Underholdsbidrag. Værgemaal.

Om Fængsling af Børn under den kriminelle Lavalder. Pl. 11. Maj 1810.

Diende Børn maa følge Moderen til en Straffeanstalt til de er et Aar gamle. Cirk. 18. Aug. 1804.

Døvstumme Børn skal optages i Døvstumme Institutet for der at undervises. Pl. 11. April 1817.

Børsen,

Anord. om Børsens Holdelse i Kbhvn. 22. Dec. 1808.

Christianshavn.

Christianshavns Indlemmelse i Staden. Fr. 15. Okt. 1674.

Christianshavns Byting henlægges under Kbhvns. Byting. Aab. Br. 31. Jan. 1685.

Delinkventomkostninger, jfr. Fængselsvæsen. Politiet.

Om Delinkventomkostninger og Sigt- og Sagesaldskassen. Fr. 5. April 1793.

Demarkationslinien.

Ingen Huse maa opføres udenfor Voldene nærmere end 2000 Alen. Fr. 28. Jan. 1682.

Fastsættelse af Demarkationslinien. Pl. 6. Juni 1810.

Opførelse af Bygninger indenfor Demarkationslinien og nærmest udenfor samme. Pl. 13. Okt. 1824.

Dispachører.

En Eksamenskommission for Personer, der vil ansættes som Dispachører. Skr. 19. Febr. 1817.

Instruktion for Dispachører. 31. Jan. 1823.

Dispachørerne maa beholde deres Protokoller, selv om disse er fuldskrevne. Skr. 8. Marts 1836. — skal føre 3 Protokoller. Skr. 21. Marts 1839. — deres Protokoller skal autoriseres af Magistraten. Instr. 31. Jan. 1823.

Domstole, se Retter.

Døvstumme.

Fundats for Døvstummeinstituttet i Kbhvn. 17. April 1807.

Døvstumme Børn skal optages i Døvstummeinstituttet for der at undervises. Pl. 11. April 1817.

Døvstumme, der har lært et Haandværk ved Døvstummeinstituttet i Kbhvn. er berettigede til at udøve dette Haandværk uden Borgerskab. Pl. 10. Maj 1827.

Husejere skal til Politiet give Oplysning om de i Ejendommen boende Døvstumme. Bekg. 18. Marts 1828.

Efterslægtsselskabet.

Konfirmation paa Vedtægter for Efterslægtsselskabet, hvorefter de 32 Mænd føre Tilsyn med Selskabets Midler og deres Anvendelse. 26. Juli 1793.

Ekspeditionsgebyrer.

For Børgerbrevne. Rescr. 31. Maj 1814 § 14 og Tillæg.

Embedsmænd, jfr. Magistraten.

Lønning af konstituerede Embedsmænd. Pl. 23. April 1813.
14. Sept. 1830.

Det forbydes uberettigede at bære autoriserede Uniformer.
Pl. 27. Nov. 1801.

Erstatningsfondskommissionen.

Kgl. Kommissorium til Indrettelse og Bestyrelse af et Afbetalings- og Rentefond. 20. April 1796. — Kommissionen op-
hører. Rescr. 31. Maj 1814 § 1.

Fattigskat, se Skatter og Afgifter.**Fattigvæsenet, jfr. Hospitaler og Stiftelser. Underholdsbidrag. Skatter og Afgifter.**

Plan for Fattigvæsenets Indretning og Bestyrelse i Kbhvn.
1. Juli 1799. — Denne Plan skal være gældende Lov. Pl.
2. Juli 1799.

Magistraten skal paatage sig Bestyrelsen af Fattigvæsenet.
Rescr. 4. April 1781. — De under denne hørende Hospitaler
og Stiftelser. Rescr. 17. Marts 1784. — Bestyrelsen overgaar
til Fattigdirektionen. Pl. 1. Juli 1799 Indl. § 3. — Oprettelse
af en administrerende Direktion for Fattigvæsenet. Rescr.
20. Okt. 1815.

Fattigvæsenets Bygninger fritages for Skatter. Pl. 1. Juli 1799
§§ 180, 190.

Fattigvæsenet betaler aarligt til Vartov Hospital et Beløb af
4400 Rdl., hvorved dettes Kapitalfordring paa Fattigvæsenet
bortfalder. Rescr. 17. Marts 1784 § 14. Skr. 2. Sept. 1817. —
til Abel Cathrines Stiftelse et Beløb af 700 Rdl i Steden for
Renterne af en til Pleje-Anstalten udlaant Kapital, der er for-
brugt. Rescr. 17. Marts 1784 § 15. — til Opfostringshuset
6000 Rdl. aarlig i Erstatning for dets Tab ved Fattigvæsenets
Overtagelse af Lotteriet. Rescr. 17. Marts 1784. Pl. 1. Juli
1799 § 172.

De Fattiges Inspektører maa lade forrette Auktioner efter deres
Efterladenskaber. Rescr. 26. Aug. 1735. — Fattigvæsenet

- kan afholde Auktion over Almisselemmers Efterladenskaber Prom. 18. Okt. 1794. — Den visse Institutioner give Fri-tagelse til selv at lade afholde deres Auktioner vedbliver at gælde. Prom. 17. Aug. 1771.
- Indretning af Ladegaarden til en Arbejdsanstalt for Fattigvæsenet og en Tvangsarbejdsanstalt. Skr. 4. Juni 1833. — Om Hensættelse i denne. Pl. 9. Okt. 1833.
- Opraab i Aviserne om Understøttelse til enkelte Personer forbydes uden ifølge meddelt Tilladelse. Pl. 1. Juli 1799 § 137. Pl. 19. Okt. 1822.
- Forsørgelsesret erhverves ved 3-aarigt Ophold i en Kommune. Pl. 1. Juli 1799 § 2. Pl. 28. Dec. 1827 — dette Tidsrum forlænges til 5 Aar. Pl. 6. Nov. 1839.
- Om den Forsørgelsespligt, som den fransk reformerte Menighed i Kbhvn. har overfor sine Medlemmer. Skr. 8. Okt. 1833. — Overenskomst mellem Fattigvæsenet og de reformerte og katolske Menigheder i Kbhvn. Note til Skr. 8. Okt. 1833.
- En Ægteemand, der unddrager sig Forsørgelsen af sin Familie, saaledes at denne derved falder Fattigvæsenet til Byrde, skal betale de Fattigvæsenet derved forvoldte Udgifter. Skr. 13. Aug. 1814.
- Om Udgifterne ved afsindige Personers Ophold og Underhold, naar de tages i Forvaring som farlige for den offentlige Sikkerhed. Skr. 6. Nov. 1830.
- Omkostningerne ved en Arrestantindes Barselfærd, udredes som de øvrige Arrestudgifter. Skr. 23. Marts 1816.
- Ligning af en Fattigskat paa Grund-Taxten. Rescr. 10. April 1762. — Fattiggrundskatten bortfalder. Anord. 21. April 1812 § 10. — Fattigskatten. Pl. 1. Juli 1799 § 166. 167. — Forøgelse af Areal skatten til Dækning af Fattigvæsenets Udgifter. Pl. 15. Juli 1816.
- Afgift af offentlige Fremvisninger og Forestillinger. Fr. 9. Marts 1792. Pl. 1. Juli 1799 § 173.
- Af Køb og Salg af faste Ejendomme og Skibe samt af Auktionssummen for Løsøre og Varer betales $\frac{1}{4}$ pCt. Afgift til Fattigvæsenet. Fr. 9. Marts 1792. Pl. 1. Juli 1799 § 171. — Denne Afgift kan ikke fordres, naar en Pantekreditor efter forud prøvet Auktion lader sig Pantet udlægge for det højeste Bud. Skr. 15. Jan. 1824. — skal ikke svares af Auktioner og Licitationer, der vedkomme den egentlige Statstjeneste. Skr. 24. Juni 1828. — Fortegnelse over tinglæste Skøder skal til

Kontrol med denne Afgift tilstilles Fattigvæsenet. Skr. 18. Maj 1830. — Tilbagebetaling af erlagt Afgift, efter at Købet af den paagældende Ejendom er ophævet. Skr. 22. Marts 1814. Spillekortafgift. Fr. 9. Marts 1792. Pl. 1. Juli 1799 § 166. — Ved Resol. 18. Dec. 1822 bortfalder Afgiften mod Erstatning til Fattigvæsenet af 320 Rdl. aarlig.

Embedsmænd og Betjente, der have Fribolig i kongelige eller offentlige Bygninger i Kbhvn., hvoraf Arealskat ikke svares, skal erlægge i Afgift til Stadens Fattigvæsen 2 pCt. aarlig af deres Gager. Rescr. 9. Juni 1819. — Magistraten er bemyndiget til at eftergive Restancer af denne Afgift. Skr. 3. Aug. 1822. — Afgiften skal betales saavel af den reglementerede Gage som af personlige Tillæg. Skr. 1. Sept. 1835.

Fattigvæsenets Overtagelse af Lotteriet. Rescr. 22. Dec. 1769. Rescr. 17. Marts 1784 § 11. Pl. 1. Juli 1799 §§ 166 b. e. 172.

Favnsættere.

Anordning om Favnsættere m. fl. 5. Maj 1683. — Om Formanden for Favnsættere og Læssere. Rescr. 12. Juni 1801. — Lønningen for denne. Rescr. 8. Juni 1813.

Flyttedage.

Om de rette Flyttetider. Pl. 2. Okt. 1754.

Husejeres og Lejeres Opsigelsestid. Pl. 14. Jan. 1761.

Om Indsættelser og Udsættelser af Lejligheder. Pl. 7. Okt. 1771.

Pl. om to aarlige Flyttedage i Kbhvn. Pl. 8. Marts 1819.

Foraarsflyttedagen skal udsættes til første Torsdag efter Paaske, naar den ellers vilde falde i den stille Uge. Pl. 15. Marts 1821.

Forargeligt Samliv, Pl. 12. Juni 1827.

Frederiks Hospital, se Hospitaler og Stiftelser

Frihedsstøtten.

Dens Oprensning i Runddelen udenfor Vesterport. Prom. 26. Aug. 1791. — Tilsynet med den. Prom. 14. Nov. 1797.

Fuldmyndighedsbevillinger, se Fr. 23. Marts 1827.

Fællederne.

Kreatureernes Græsning paa Fællederne. Pl. 27. April 1768.
8. Maj 1769.

Beboere af Amager Fællede henhøre under Staden og dennes
Jurisdiktion. Pl. 22. Juli 1793.

Om Salg af Stadens Fællede. Komm. 20. April 1796 § 5.
Afgivelse af en Del af Nørre Fællede til Kirkegaard. Resol.
22. Okt. 1805.

Fængselsvæsen, jfr. Arrester. Politivæsen.

Fr. om Delinkventomkostninger og Sigt- og Sagesaldskassen.
5. April 1793.

Ansættelse af en Præst ved det civile Arresthus. Rescr. 2. Aug.
1737. — Han lønnes af Staden, der tillige bekoster Bygningens
Reparation. Rescr. 4. Nov. 1773. Resol. 11. Juli 1815. 3. Juli
1816.

Ladegaarden indrettes til en Arbejdsanstalt og en Tvangsarbejds-
anstalt. Skr. 4. Juni 1833. — Om Hensættelse i denne. Pl.
9. Okt. 1833.

Udgifterne ved afsindige Personers Ophold og Underhold, naar
de tages i Forvaring som farlige for den offentlige Sikkerhed.
Skr. 6. Nov. 1830.

Arrestanters Vask og Afholdelsen af Udgifterne herved. Pl.
21. Dec. 1827.

Omkostningerne ved en Arrestantindes Barselfærd udredes som
de øvrige Arrestudgifter. Skr. 23. Marts 1816.

Beskikkelse af Værger for Straffefanger, som indkaldes for For-
ligskommissionen. Skr. 22. Dec. 1818.

Fængsling af Børn under den kriminelle Lavalder. Pl. 11. Maj
1810.

Diende Børn følge Moderen til Straffeanstalten, indtil de er 1 Aar
gamle. Cirk. 18. Aug. 1804.

Fødsels- og Plejestiftelsen.

Af Fattiggrundskatten udbetales denne 7500 Kr. aarligt. Rescr.
17. Marts 1784 § 11. — Dette Beløb udredes fremtidig af
Kæmmerkassen. Anord. 21. April 1812 § 10.

Hesteskatten opkræves til Fordel for denne. Anord. 7. Dec. 1770. Se iøvrigt om denne Afgift: Skatter og Afgifter.

Fødsler skal anmeldes til Kirkebogen. Fr. 30. Maj 1828 § 9. — skal af Jordemødrene indberettes til Sognepræsten. Fr. 30. Maj 1828 § 12.

Gader, jfr. Bro-lægningsvæsen Vejvæsen.

Kæmneren skal opmaale Gaarde og Grunde. Rescr. 31. Marts 1683. — Om Grundes Opmaaling af Stadskonduktøren og hans Betaling. Pl. 17. Okt. 1742. — Denne Plakat udvides til Forstæderne. Prom. 8. Marts 1800. — Byens Opmaaling ved Oberst S. Gedde og Indførelse af nye Matrikelnumre. Rescr. 19. Marts 1756. — Kvarterer og Matrikelnumre skal indføres i Skøderne. Pl. 1. Aug. 1759. — De nye Matrikelnumre skal paamales Husene og Gadenavnene skal opsættes paa Hjørnejendomme. Pl. 1. Maj 1793. — Indførelse af nye Matrikelsregistre og Ejendommenes Omnummerering. Rescr. 6. Marts 1807.

Om Gadelygter og Natvægttere. Fr. 26. Juli 1683.

Bestyrelse af Sager om Gadernes Belysning. Rescr. 24. Juli 1801. — Belysningen af Broerne udenfor Staden. Prom. 17. Nov. 1801. — Paa Øster- og Nørrebro ansættes Vægttere og anbringes Lygter. Pl. 27. Dec. 1830.

Det forbydes at udkaste Urenlighed paa Gaderne. Pl. 17. Juni 1806.

Udskiftning af en Landsbys Gadeplads kan kun ske ved samtlige Lodsejeres Samtykke. Skr. 31. Marts 1838.

Kongen skænker Byen et Stykke af Rosenborg Have til Anlæg af en Gade. Resol. 11. Sept. 1795.

Gadenavne: Kronprinsessegade og Højbroplads. Resol. 26. Okt. 1804. — Hausergade. Resol. 8. Nov. 1811. — Skidenstræde hedder Kristalgade. Pl. 9. Nov. 1818. — Ulkegade hedder Holmensgade. Pl. 7. April 1823. — Tøjhusgade. Pl. 14. Dec. 1825. — Blaagaardsvejen. Pl. 28. Maj 1834. — Hauserplads udlægges til et Torv. Resol. 9. April 1838.

Garveriafgift, se Resol. 28. Juni 1817.

Gebyrer ved Raadstuen. Rescr. 31. Maj 1814.

Getreuers Legater og deres Bestyrelse. Rescr. 10. Marts 1786. — Magistraten skal overtage Overbestyrelsen af dette. Rescr. 10. Marts 1786.

Grosserer-Societetets Komité, jfr. Næringsvæsen.

Den bestaar af en Formand og 12 Medlemmer. Anord. 23. April 1817 § 12.

Alle Grosserere i Kbhvn. skal indtræde i Grosserer-Societetet og betale et aarligt Kontingent til dette. Pl. 10. Febr. 1818.

Grundes Opmaaling, se Stadskonduktøren. Opmaaling.

Grundskat, se Skatter og Afgifter.

Græspenge.

Tilfalder Staden. Rescr. 22. Maj 1688. 20. Okt. 1688. — bortfaldt. Rescr. 26. April 1720. — paany tillagt Staden. Skr. 2¹. Aug. 1726. — bortfaldt ved Toldforordning. 1. Febr. 1797 § 21.

Guld og Sølv.

Indsmeltning sker ved Mynten. Pl. 15. Juli 1817.

Haandværk, se Næringsvæsen.

Handel, se Næringsvæsen.

St. Hans Hospital, jfr. Bistrup Gods. Hospitaler.

Fundats for St. Hans Hospital og Claudi Rossets Stiftelse. 26. Dec. 1766.

Almindeligt Hospital forenes hermed. Rescr. 17. Marts 1784. Bestyrelsen henlægges under Fattigvæsenet. Pl. 1. Juli 1799 — under Fattigvæsenets administrerende Direktør. Rescr. 20. Okt. 1815.

Kun kbhvske Borgere kan indlægges som Patienter paa St. Hans Hospital. Skr. 25. Marts 1817.

Bistrupgaard og St. Hans Hospital udgaar af St. Jørgensbjerg Sogn og henlægges under Hospitalets Præst. Resol. 25. Aug. 1829.

Om Erlæggelse af Pesthuspenge. Rescr. 4. Maj 1645. — betales til St. Hans Hospital. Pl. 1. Juli 1799 § 166. — Restancer indrives som kgl. Skatter. Prom. 20. Dec. 1788.

Niels Brocks Legater til St. Hans Hospital. Testam. 19. Febr. 1796 V. Post 19. Till. Post 22.

Halvprocentafgift, se Skatter og Afgifter.

Det Harboeske Enkefruekloster.

Fundats 7. Jan. 1736.

Reglement. 30. Sept. 1741.

Magistraten skal paatage sig Direktionen samt om Ansættelse af en Klosterskriver. Rescr. 4. Aug. 1788.

Der tillægges Beboerinderne et aarligt Beløb i Steden for Kosten. Resol. 27. Jan. 1741.

Hvilket Beløb der tilkommer Priorinden og Konventualinderne. Rescr. 10. Dec. 1834.

Havnevæsen, jfr. Broer.

Forordg. om Havnevæsenet. 18. April 1744.

Afgiften for Lossen og Laden ved Havnevæsenets Duc d' Alber og dennes Optræning af Toldvæsenet. Pl. 28. Marts 1827.

Om et aarligt Syn over Broer og Bolværker. Rescr. 22. Juli 1756.

Istandsættelse af brøstfældige Bolværker. Pl. 21. Nov. 1828.

Betalingen for Afbenyttelsen af Havnevæsenets og Privates Bolværker i Kbhvn. Fr. 12. Febr. 1834.

Omkostningerne ved Børnehusbroens Ombygning udredes af Stadens Kasse og Havnekassen. Resol. 25. Marts 1818. Skr. 10. Juli 1817. Pl. 22. April 1818. — Holmens Bro. Resol. 9. Jan. 1833. Skr. 17. Nov. 1835. — Knippelsbro. Resol. 18. Juli 1814. Pl. 12. Juni 1815. — Langebro. Resol. 18. Juli 1814. Pl. 12. Juni 1815. Skr. 8. Marts 1817. — Snorrebroen. Pl. 18. Sept. 1818.

Om Amagerens Afgift for Kørsel over Broerne. Rescr. 5. Marts 1731.

Accisen og Havnepengene deles mellem Magistraten, Staden, Havnen, de fattige og Accise Kontoret. Rescr. 8. Febr. 1707.
— Accise-Lastepenge, Vinter-Havnepenge, Stenpenge, Pælepenge samt Toldbodkommandantens og Havnekaptajnens Sportler ophæves. Fr. 28. Maj 1825.

Hesteskatt, se Skatter og Afgifter.

Hittegods indleveres paa Politikamret. Pl. 28. Sept. 1767.

Hof- og Stadsrettens Oprettelse. Fr. 15. Juni 1771.

Hospitaler og Stiftelser, jfr. Fattigvæsen. Legater og de enkelte Stiftelser.

Hvem der maa indlægges i Hospitalerne. Rescr. 30. Jan. 1692.

Arv, der tilfalder Hospitalslemmer, skal tilhøre Hospitalet, men de selv nyde Renten, saalænge de lever. Fr. 5. Decbr. 1749.

Hospitalsbestyrelsen vil kunne anvende et Beløb til et Hospitalslemms Begravelse, som dette i saadant Øjemed har sammenparet. Skr. 22. Juni 1819.

Den visse Institutioner tillagte Fritagelse til selv at holde deres Auktioner, vedblive at gælde. Prom. 17. Aug. 1771.

Hvad Lemmer i Stiftelser efterlade, skal ikke behandles af Skifte- og Auktionsforvaltere men af Stiftelsens Inspektør. Prom. 16. Sept. 1786.

Fattigvæsenet kan afholde Auktion over Almissemlemmers Efterladenskaber. Prom. 18. Okt. 1794.

Hospitalsforstandere er berettiget til at bortsælge Hospitalslemmers Efterladenskaber ved Auktion. Prom. 11. Juli 1807.

Hospitalslemmers Ejendele maa vel registreres, men Raadigheden over Godset kan ikke fratages dem, saalænge de leve. Prom. 2. Febr. 1813.

Skifte efter Hospitalslemmer, der opholde sig udenfor Hospitalet, skal behandles af vedkommende Skifteret. 7. April 1827.

Anmeldelse til Skifteretten skal ikke ske om Hospitalslemmer, der er afgaaet ved Døden. Skr. 29. Marts 1828.

Licitationer vedrørende offentlige Stiftelser. Pl. 10. Juni 1796.

Fattigvæsenets og Stiftelsernes Bestyrelse overgaar til Magistraten. Rescr. 4. April 1781; 17. Marts 1784. — til Fattigvæsenet. Pl. 1. Juli 1799. § 53.

Abel Cathrines Stiftelse. Rescr. 4. April 1781. 17. Marts 1784.
Pl. 1. Juli 1799 § 53.

Almindeligt Hospital.

Forenes med St. Hans Hospital. Rescr. 17. Marts 1784. Forbindelsen hævet ved Resol. 14. Okt. 1851.

Niels Brocks Boliger til fattige paa Chrhavn. Konfirm. 22. Febr. 1799.

Budolphi Kloster. Fundats 2. Nov. 1836.

Frederiks Hospital. Testam. 19. Febr. 1796 V. Post 16.

St. Hans Hospital og Claudi Rossets Stiftelse.

Fundats 26. Dec. 1766. — Rescr. 17. Marts 1784. Pl. 1. Juli 1799. Rescr. 20. Okt. 1815. Skr. 25. Marts 1817. Resol. 25. Aug. 1829. — Om Pesthuspengene. Rescr. 4. Maj 1645. Pl. 1. Juli 1799 § 166. Prom. 20. Dec. 1788.

Det Harboeske Enkefruekloster. Fundats 7. Jan. 1736. Reglement 30. Sept. 1741. Rescr. 4. Aug. 1788. Resol. 27. Jan. 1741. Rescr. 10. Dec. 1834.

Etatsraad Nissens Stiftelse og Kapelgods. Fund. 20. Jan. 1764.

Opfostringshuset. Fundats. 29. Juni 1753. Fr. 12. Nov. 1771. Rescr. 4. April 1781. Plan. 1. Juli 1799.

Vartov Hospital. Fundats 30. Nov. 1607. — Rescr. 4. April 1781. Pl. 1. Juli 1799 § 53. — Prom. 22. Juli 1809. Rescr. 17. Marts 1784. Skr. 27. Marts 1817. Skr. 2. Sept. 1817.

Hunde.

Hunde skal anmeldes for Politiet og bære Tegn. Pl. 4. Okt. 1815.

Af Hundeafgiften udbetales 200 Rdl. aarligt til Veterinærskolen. Resol. 15. Jan. 1817.

Ildstedskat, se Skatter og Afgifter.

Indfødsret.

Indfødsretten. 15. Jan. 1776.

Hvad de som søge Betjening eller derpaa udgive Bestallinger have at iagttage i Hensende til Indfødsretten. Pl. 15. Febr. 1776.

Indkvartering, jfr. Skatter og Afgifter.

Om Indkvarteringsfriheden. Priv. 24. Juni 1661 § 6.

General-Krigs-Directorium skal paatage sig Kaserners Opførelser mod visse Afgifter. Pl. 25. Febr. 1765.

Kongen vil opføre Kaserner til Soldaterne og Magistraten skal imidlertid anvise dem Kvarter. Rescr. 16. Juli 1784. 24. Sept. 1784.

Indkvartering i Tilfælde af overordentlige Troppesamlinger. Fr. 9. Maj 1806. Pl. 14. Okt. 1809.

Indkvarteringsskatten lignedes paa Grundtaksten. Anord. 21. April 1812 § 11. Se Skatter og Afgifter.

Indlemmelser i Staden.

Christianshavn indlemmes i Kbhvn. Fr. 15. Okt. 1674.

En Grund ved Gl. Kongevej henlægges under Staden. Rescr. 20. Nov. 1739. — Nogle Grunde paa Vesterbro. Rescr. 5. Juni 1758. — Vibenshus. Rescr. 25. Nov. 1773. — Gaarden »Gamle Kattunfabrik« paa Gl. Kongevej. Rescr. 14. Febr. 1812. — Amager Fæled. Pl. 22. Juli 1793.

Indsamlinger.

Offentlige Indsamlinger til bestemte Personer er ikke tilladt uden efter Bevilling. Pl. 19. Okt. 1822. — Om Opraab i Aviserne, se Plan. 1. Juli 1799 § 137.

Jordskyld.

Jordskyld skal betales af de udenbys Grunde. Rescr. 5. Nov. 1674.

Jordskyld til Stadens Kasse kan inddrives ved Udpantning. Pl. 2. Maj 1820.

Kammerretten, se Retter.

Kaserner, se Indkvartering.

Kasse- og Regnskabsvæsen. Revision.

Indretning af Stadens Hovedkasse, Ansættelse af en Hovedkasserer og en Hovedbogholder. Rescr. 31. Maj 1814 § 6.

Kammerkassens Indtægter fordeles mellem det ordinære og det ekstraordinære Fond. Rescr. 31. Maj 1814 § 2.

Revision af offentlige Stiftelsers Regnskaber. Cirk. 6. Jan. 1829.
— af de Brockske Legater. Rescr. 21. Marts 1803.

Kirkegaarde, jfr. Begravelsesvæsen.

Anvisning af Assistentens Kirkegaarde. Rescr. 20. Maj 1757.

Begravelser paa Assistentens Kirkegaard paa Nørrebro. Rescr. 2. Marts 1759.

Gravsteder maa ikke indrettes i Kirkerne og Begravelser maa kun finde Sted paa Kirkegaarden. Fr. 22. Febr. 1805.

Afgivelse af en Del af Nørre Fællid til Kirkegaard. Resol. 22. Okt. 1805.

Afstaelse af et Stykke Jord af Stadens Grund udenfor Østerport til Udvidelse af Skibskirkegaarden. Resol. 11. Aug. 1815.

Vedligeholdelse af Monumenter og Ligsten paa Kirkegaarde. Rescr. 10. Juli 1828.

Nicolaj Kirkegaard nedlægges. Resol. 9. Jan. 1807.

Kirker og kirkelige Forhold, jfr. Navneforhold. Ægteskab. Separation og Skilsmisse.

Om adskilligt, som i Henseende til Daaben bliver at iagttage. Fr. 30. Maj 1828.

Om Præsternes Embede med Hensyn til Ægteskab. Fr. 30. April 1824.

Om Betaling for de Attester, som udfærdiges af Præsterne. Fr. 7. Nov. 1827. — Daabs-, Vielses- og Dødsattester, som forlanges af det østrigske Gesandtskab, skal udstedes uden Gebyr. Pl. 12. Sept. 1837.

Kirker er fritagen for kommunale Skatter. Pl. 22. Jan. 1819.

Om gejstlige Sagers Paadømmelse i 1. Instans og om Provsterettens Sammensætning. Fr. 5. Dec. 1806.

Gejstlig Mægling skal ske i Separations- og Skilsmissesager. Fr. 18. Okt. 1811. — Præstens Pligt til at forsøge Mægling. Fr. 30. April 1824 § 18. — Attester om forsøgt Mægling skal udstedes uden Be-

- taling. Fr. 7. Nov. 1827. — Forligskommissionen maa ikke mægle mellem Ægtefolk, der ville leve separerede, før den gejstlige Mægling er foretaget. Cirk. 19. Aug. 1820. — Forinden Skilsmisse bevilges, skal separerede Ægtefæller underkaste sig Mægling Prom. 7. Maj 1796. — Forsaavidt de bo mindre end 4 Mil fra hinanden, skal den Part, som ønsker Skilsmisse, møde for den anden Parts Præst. Skr. 13. Sept. 1825. — Præster maa ikke udstede Attester om Ægtefolks Vandel i Separationstiden, medmindre de nøje kender de paagældende. Cirk. 5. Febr. 1828. — Naar Ægtefolk ikke vil møde til gejstlig Mægling, tilsiges de af Øvrigheden under Mulkt. Skr. 4. Marts 1817. 10. Febr. 1818.
- Om Fraskiltes Vielse. Cirk. 17. Okt. 1815.
- Grænserne mellem de civile og de militære Præsters Embedsforretninger. Skr. 8. Jan. 1814. — Afskedigede Militære henhøre til Garnisons Kirke. Rescr. 1. Aug. 1781.
- Kalleboe-Huses og Pladsers Deling mellem Frue og Nicolaj Sogn. Fr. 3. Jan. 1685.
- Fordeling af det nedlagte Nicolaj Sogn mellem Frue, Helliggejstes, Trinitatis, Garnisons og Holmens Sogne. Pl. 11. Jan. 1805. — Nicolaj Taarn overgives til Brandvæsenet og Kirkegaarden nedlægges. Resol. 9. Jan. 1807.
- Vor Frue Kirke, Statskassen yder Tilskud til dens Genopførelse. Resol. 8. April 1817.
- Vesterbros Beboere henhøre under Frederiksberg Sogn. Rescr. 1. Marts 1737.
- Magistraten er Patron for Nicolaj, Helliggejstes og Vor Frelsers Kirker. Instr. 28. Aug. 1795 § 11.
- Sognepræsten og Kirkeværgerne ved Helliggejstes Kirke er Medlemmer af Bestyrelsen for de Getreuerske Legater. Rescr. 10. Marts 1786.
- Holmens Kirke er Sognekirke for Sø-Etaten. Aab. Br. 19. Dec. 1685.
- Hof- og Slotsmenigheden, hvem der henhører til denne og at disse ikke skulle svare Præste-, Degne- og Klokkerpenge. Rescr. 19. Juni 1816. 1. April 1818. — Hertil hører Personalet paa Rosenborg og Palæet i Kalveboderne. Resol. 28. Sept. 1816.
- Sogneskillet til Hellig Trefoldigheds Kirke. Fr. 2. Marts 1686.
- Vor Frelsers Kirke, Niels Brocks Legater til denne. Test. 19. Febr. 1796 V. 20. 31. — Niels Brocks og Hustrus Gravsted i denne og dettes Vedligeholdelse. Test. 1796 Post 1.

Udredelse af Præste-, Degne- og Klokkerpenge. Pl. 21. Sept. 1814. — Svares ikke af Officerer og Sø- og Landetatens Embedsmænd og Betjente. Rescr. 4. Sept. 1816.

Afgift til Observatoriet for Tidssignalet. Skr. 7. Dec. 1771.

Klostre, se Hospitaler og Stiftelser.

Konkurs.

Privilegerede Fordringer i et Konkursbo har ogsaa Fortrin for Fordringer, der er forbundne med Underpant i Løsøre. Pl. 23. Juli 1819.

Konsuler.

Om Fremmede Konsulers Rettigheder. Cirk. 12. Maj 1821, 16. Aug. 1828. Pl. 25. Sept. 1834.

Kopulationspenge.

Tilfalder Staden. Rescr. 22. Maj 1688, — bortfaldt Rescr. 26. April 1720 — paany tillagt Staden. Rescr. 21. Aug. 1726 — nedsættes 31. Maj 1814 § 10. — ophørte Pl. 19. Febr. 1869.

Om deres Optrævning. Rescr. 20. Okt. 1688.

Krig.

Kongen udtaler sin Tak for Borgerskabets Troskab i Krigen. Miss. 27. Juli 1700.

Kvartprocentafgift, se Skatter og Afgifter.

Kødtakster.

Kødtaksten ansættes af Magistraten i Forening med Politimesteren og de 32 Mænd. Instr. 28. Aug. 1795 § 15 — ophæves Pl. 1. Juni 1826.

Kørsel, jfr. Befordringsvæsen.

Om Befordringsvæsenet i Danmark. Fr. 27. Jan. 1804. — Kaperkørsel. Pl. 16. Febr. 1780, Fr. 27. Jan. 1804 § 39. Pl. 13. April 1822.

Lavene, jfr. Næringsvæsen.

Magistraten fører Tilsyn med Lavene og Lavforsamlinger. Fr. 21. Marts 1800 § 10.

Legater, jfr. Hospitaler og Stiftelser.

Revisionen af offentlige Stiftelsers Regnskaber. Cirk. 6. Jan. 1829.

Licitationer vedrørende offentlige Stiftelser. Pl. 10. Juni 1796.

Grosserer Niels Brocks og Hustrus Legater, Testament 19. Febr. 1796. — Brudeudstyslegatet skal fortrinsvis uddeles til Personer af Testators Familie uden Hensyn til, om de er trængende eller ej. Skr. 23. Nov. 1824. — Niels Brocks Boliger til fattige paa Chrhavn. Konfirm. 22. Febr. 1799. — Legatet til Frederiks Hospital. Test. V. 16. — til St. Hans Hosp. Test. V. 19. Till. 32. — til de 32 Mænd. Test. Till. 33. — Revisionen af disse Legater. Rescr. 21. Marts 1803.

Getreuers Legater og deres Bestyrelse. Rescr. 10. Marts 1786.

Etatsraad Nissens Stiftelse og Kapelgods. Fund. 20. Jan. 1764.

Licitationer.

Pl. ang. Licitationer vedr. offentlige Stiftelser. 10. Juni 1796.

Lotteriet.

Opfostringshuset faar Ret til Klasselotteriet. Fund. 29. Juni 1753 § 5. Rescr. 17. Aug. 1764.

Fattigvæsenet overtager dette. Rescr. 22. Dec. 1769.

Det henlægges paany til Opfostringshuset. Rescr. 12. Nov. 1772.

Opfostringshuset mister Retten til Indtægter af Klasselotteriet, og faar 6000 Rdl. aarlig i Erstatning af Fattigvæsenet. Rescr. 17. Marts 1784. Pl. 1. Juli 1799 § 172.

Lygtevæsenet, se Belysningsvæsen.

Lygteskat, se Skatter og Afgifter.

Læger, jfr. Apotekere. Sundhedsvæsen.

Om Medicis og Apothekere. Fr. 4. Dec. 1672.

Den Læger og Chirurger tilkommende Betaling for legale Forretninger, der angaa private Personer. Pl. 10. Marts 1818.

Om Straf for Kvaksalvere samt at Bevilling kan meddeles Personer, der har Kendskab til visse Omraader af Lægekunsten, til at praktisere. Fr. 5. Sept. 1794.

Kun eksaminerede Læger maa foreskrive Medicin. Fr. 4. Dec. 1672 § 4.

Om Lægemedlers Udlevering fra Apotekerne. Pl. 17. Jan. 1809.
Handel med Gift. Fr. 1. April 1796.

Instruktion for Stadsfysikus i Kbhvn. 23. Marts 1813.

Ansættelse af Distriktslæger under Fattigvæsenet. Pl. 1. Juli 1799 §§ 86, 87.

Lærlingekontrakter, Oprettelse af. Fr. 21. Marts 1800 § 14.

Magistraten, jfr. S t a d e n s 3 2 M æ n d.

Om Magistraten, se Priv. 24. Juni 1661 § 2.

Ophævelse af Christianshavns Magistrat. Fr. 15. Okt. 1674.

Raadmændene skal tages blandt de 32 Mænd. Rescr. 2. Maj 1691.

Magistraten og de 32 Mænd ophæves og et nyt Raad samt to Borgerskabets Repræsentanter beskikkes. Pl. 3. April 1771.

Magistraten skal bestaa foruden af Overpræsidenten af 2 Borgmestre og 6 Raadmænd og de 32 Mænd skal paany træde i Virksomhed. Rescr. 1. Okt. 1772.

Borgmestre og Raadmænds Lønning. Rescr. 3. Maj 1780.

Instruction, hvorefter Magistraten skal rette sig i den samme betroede Embeds Førelse. 28. Aug. 1795.

Fordeling af Magistratens Forretninger, saaledes at disse indordnes under 4 Hovedfag. Rescr. 14. Aug. 1801.

Fordeling af de under Magistraten henhørende Sager mellem 1. og 2. Sekretariat, der forestaas hver af sin Chef. Rescr. 15. Febr. 1805.

Magistraten skal bestaa af en Overpræsident, 2 Borgmestre og 4 Raadmænd og den dem tillagte Lønning. Rescr. 17. Okt. 1806.

Der skal indtil videre være 3 Borgmestre og 5 gagerede Raadmænd. Rescr. 28. Febr. 1823.

Der beskikkes to borgerlige Raadmænd paa 8 Aar. Resol. 24. Febr. 1838.

Kommissionerne for Brolægnings- og Lygtevæsenet ophæves og deres Forretninger henlægges under Magistraten. Pl. 28. April 1819.

- Vejvæsenet henlægges under Magistraten. Resol. 1. Juni 1831.
- Magistratens Embedstegn er Kongens Navn med Krone i grønt Baand. Instr. 28. Aug. 1795 § 16. — dens Medlemmer skal bo paa Stadens Grund. Instr. 1795 § 30. — dens Myndighed og Pligter er den samme som ellers tilkommer Stiftamtmanden og Magistraten, undtagen Justits- og Politivæsen. Instr. 1795 § 3. — den staar under Kancelliets Tilsyn. Instr. 1795 § 2.
- Magistraten overtager Bestyrelsen af Abel Cathrines Stiftelse. Rescr. 4. April 1781 — ansætter Brød- og Kødtakster i Forening med Politimesteren og de 32 Mænd. Instr. 28. Aug. 1795 § 15 — autoriserer Dispachørernes Protokoller. Instr. 31. Jan. 1823 — er Bestyrelse for den Nissenske Stiftelse og Patronat for Glostrup og Vallensbæk Kirker. Fund. 20. Jan. 1764, 4. Post og Best. af 6. Okt. 1767 § 9 (Side 118) — af Det kgl. Opfostringshus. Rescr. 4. April 1781. — har Overbestyrelsen af de Getreuerske Stiftelser. Rescr. 10. Marts 1786. — er Direktion for det Harboeske Enkefruekloster. Rescr. 4. Aug. 1788. — fører Tilsyn med Lavene. Instr. 28. Aug. 1795 § 13. Fr. 21. Marts 1800 § 10 — bestyrer Overformynderiet. Instr. 28. Aug. 1795 § 5 — beskikker Maalere, Vejere, Vragere og Bedemænd. Aab. Brev 3. Aug. 1670. — autoriserer de ved mosaisk Trossamfund førte Protokoller. Anord. 29. Marts 1814 § 4 — udmelder de Taksationsmænd, der fastsætter Ligningen til mosaisk Trossamfund. Regl. 29. Marts 1814 § 14 — udnævner to Mænd til at føre Fødsels-, Døds- og Vielsesprotokollen ved det mosaiske Trossamfund. Anord. 29. Marts 1814 § 12. — udnævner Trossamfundets Revisorer. Rescr. 22. Maj 1816 — beskikker Mæglere. Fr. 22. Dec. 1808 § 1 — er Patron for Nikolaj, Helliggejstes og Vor Frelzers Kirker. Instr. 28. Aug. 1795 § 11 — udfærdiger Separationsbevillinger. Instr. 28. Aug. 1795 § 8.
- Om de Bevillinger, der udfærdiges af Magistraten. Fr. 23. Maj 1800.
- Hvad de som søge Betjening eller derpaa udgive Bestallinger have at iagttage i Henseende til Indfødsretten. Pl. 15. Febr. 1776.
- Om Staden Kbhvns økonomiske Forfatning. Rescr. 31. Maj 1814.
- De fra Magistraten udgaaende Breve skal paraferes af vedkommende Kontorchef. Rescr. 15. Febr. 1805 § 3.
- Det forbydes uberettigede at bære autoriserede Uniformer. Pl. 27. Nov. 1801.
- Ekspeditionsgebyrerne ved Magistratens to Sekretariater. Rescr. 31. Maj 1814, § 11.

Markeder, jfr. Næringsvæsen.

Om Handel med Brød paa Markeder. Skr. 3. Aug. 1822. Prom.
9. Febr. 1799.

Middagssignalet fra Observatoriet. Skr. 7. Dec. 1771.

Monumenter.

Frihedsstøtten. Prom. 26. Aug. 1791. 14. Nov. 1797.

Mosaik Trossamfund.

Hvad Bekendere af den mosaiske Religion have at iagttage.
Anord. 29. Marts 1814.

Reglement for det mosaiske Religions-Samfund i Kbhvn. 29.
Marts 1814.

Om Præsten ved mosaik Trossamfund. Pl. 14. Okt. 1828.

Ved Samfundet skal føres en Protokol over Fødsler, Dødsfald
og Ægtevielser. Pl. 8. Juni 1810. — Protokollerne autoriseres
af Magistraten. Anord. 29. Marts 1814 § 4. — Til at føre Pro-
tokollerne udnævner Magistraten 2 Mænd. Anord. 29. Marts
1814 § 12.

Oprettelse af et Forstanderskab for Synagogen og Reglement
for denne. Skr. 30. Okt. 1832. — Maaden, hvorpaa Forstan-
derne vælges. Skr. 12. Febr. 1839.

Der udnævnes af Magistraten Taksationsmænd, som fast-
sætter Ligningen til Samfundet. Regl. 29. Marts 1814 § 14.
— De Medlemmer af Samfundet, som ønsker sig fritagne for
Hvervet som Taksationsmænd, betale efter Magistratens Be-
stemmelse et Beløb af fra 40 til 200 Rdl. til Menighedens
Skolekasse. Resol. 23. Jan. 1819.

Samfundets Regnskab revideres af to af Samfundets Medlemmer,
som udnævnes af Magistraten. Rescr. 22. Maj 1816.

Der betales ikke Grundskat af Synagogen. Skr. 4. Jan. 1838.

Museer.

Konfirmation paa det af Billedhugger Albert Thorvaldsen op-
rettede Gavebrev og Testament, hvorefter hans samtlige
Kunstgenstande skænkes til Kbhvn., der skal indrette et Mu-
seum til deres Opbevaring. 8. Decbr. 1838 med Tillægsbe-
stemmelser af 16. Febr. 1843.

Mæglere, jfr. Næringsvæsen.

Forordning for Mæglerne i Kbhvn. 22. Dec. 1808.

Mæglerne skal have en Formand og to Bisiddere. Fr. 22. Dec. 1808 § 22. — Autorisation af deres Protokoller. Fr. 1808 § 6. 22.

Natmesteren. om hans Lon for Aadslers Bortførsel. Rescr. 31. Maj 1814 § 7.

Navneforhold.

Ethvert Barn skal ved Daaben benævnes ikke alene med Fornavn men ogsaa med det Familie- eller Stavnnavn, som det i Fremtiden skal bære. Fr. 30. Maj 1828 § 18.

Om Forstaaelsen heraf. Skr. 22. Okt. 1829.

Om det Familienavn, der skal gives Børn. Cirk. 4. Okt. 1828.

Den Nissenske Stiftelse og Kapelgods.

Fundats for Etatsraad Nissens Stiftelse og Kapelgods. 20. Jan. 1764.

Nyboder.

Om Brolægningen i Nyboder. Rescr. 12. Maj 1779.

Udsalgssteder i Nyboder. Resol. 18. Febr. 1816.

Næringskat, se Skatter og Afgifter.

Næringsvæsen. jfr. Skatter og Afgifter. Stads- guardeinen.

Kbhvn. er berettiget til Handel paa Udlandet. Fr. ang. Kobstæderne. 28. Jan. 1682 § 1.

Forordning om Commercién. 4. Aug. 1742.

Om Fremmedes Handelsberettigelse. Fr. 8. Juni 1839.

Om Handelsberettigelse. Anord. 23. April 1817.

Om Handel en gros og at Udlændinge, der vil drive Handel, skal tage fast Ophold i Landet. Pl. 22. Dec. 1808.

Handel maa ikke drives af uberettigede. Pl. 20. Juli 1807.

Naar flere handle i Kompagni, skal hver af dem have Borgerskab. Pl. 30. Okt. 1798.

Borgerskabspengenes Størrelse. Rescr. 31. Maj 1814 § 8. — Ekspeditionsgebyrer. Rescr. 1814 Till.

Børsens Holdelse. Anord. 22. Dec. 1808.

Grosserer Societetets Komité skal bestaa af en Formand og 12 Medlemmer. Anord. 23. April 1817 § 12. — Valg af Medlemmer til denne. Rescr. 23. April 1817. — Alle Grosserere i Kbhvn. skal indtræde i Societetet og betale et aarligt Kontingent til dette. Pl. 10. Febr. 1818.

Handlendes Pligt til at holde aaben Bod. Skr. 11. Sept. 1817.

Det er enhver tilladt at forhandle og forfærdige Agerdyrkningsredskaber. Fr. 22. Okt. 1794. Pl. 17. Nov. 1825. — at drive Handel med Blanksværte. Skr. 5. Okt. 1824. — at handle med Brændeved. Rescr. 8. Juni 1703. — at handle med trykte Cattuner. Pl. 21. Maj 1760. — at sælge fersk Fisk efter at Privilegierne for Fiskekræmmerlavet er ophævet. Rescr. 7. Marts 1702. Skr. 22. April 1819. 6. Marts 1830. — at handle med malet Sennop. Skr. 5. Dec. 1818.

Handel med Gift. Fr. 1. April 1796.

Om Kvæghandelen. Fr. 11. Juni 1788.

Om de ringere Næringsveje, saasom Marskandisere, Traadhandlere, Værtshusholdere, Pottehandlere og Jærnhandlere. Prom. 18. Dec. 1810.

Om den saakaldte Skudehandel. Skr. 9. Sept. 1837.

Soldater, der i 8 Aar har tjent i Hæren, er berettigede til at drive borgerlig Næring. Pl. 26. April 1814. — De militæres Ret til Handel med gamle Klæder ophæves, og enhver, der vil forhandle saadanne, skal have Tilladelse af Magistraten. Fr. 27. Juli 1742.

Udsalgssteder i Nyboder. Resol. 18. Febr. 1816.

Om Haandværks-Laugene i Kbhvn. Fr. 21. Marts 1800.

Polyteknisk Lærestanstalt har Ret til at have Udsalg af Arbejder og Produkter, som forfærdiges i dens Værksteder, og maa anvende Haandværkssvende. Pl. 20. Maj 1831.

Døvstumme, der har lært et Haandværk ved Døvstummeinstituttet i Kbhvn., er berettigede til uden Borgerskab at udøve dette Haandværk. Pl. 10. Maj 1827.

Bager Lavets Artikler. 23. Juni 1683. — Lavets Interessenter er ene berettigede til at falholde Brød eller Kage, som drives ved Gær. Skr. 9. Okt. 1821. — Om Kukkenbagernes Rettigheder. Skr. 19. Marts 1822. — Grænserne mellem Bagerens og Konditorernes Næring. Skr. 27. April 1822. — Bagerne maa sælge Brød ved Markeder. Skr. 3. Aug. 1822. Prom. 9. Febr. 1799.

Guldsmedelavets Artikler. 7. Nov. 1685.

Om et særligt Borgerskab som Møllebygger. Pl. 28. Aug. 1833.

Det er enhver tilladt at forfærdige og reparere Sække. Pl. 24. Sept. 1829.

Militære Marketendere behøve ikke Borgerskab. Skr. 31. Juli 1816.

Værtshusholdere maa ikke sælge Tobak ud af Huset. Pl. 16. Nov. 1778.

Omløben med Handels-Kram og Galanterier samt Haandværksvarer i Købstæderne og paa Landet forbydes. Fr. 13. Febr. 1775. — Nærmere Bestemmelser om Omløben med Varer. Pl. 27. Nov. 1839. — Indvaanere i Hammerum, Bøvling, Uldborg og Lysgaard Herreder har Ret til overalt at forhandle de af dem forarbejdede uldne og linnede Varer. Rescr. 14. Febr. 1741.

Om en Eksamenskommission for Personer, der vil ansættes som Dispachører. Skr. 19. Febr. 1817. — Instruktion for Dispachørerne i Kbhvn. 31. Jan. 1823. — Dispachørerne skal føre 3 Protokoller. Skr. 21. Marts 1839. — maa beholde deres Protokoller, selv om disse er fuldskrevne. Skr. 8. Marts 1836.

Fr. for Mæglerne i Kbhvn. 22. Dec. 1808.

Ombud.

Amtmanden kan mulkttere saadanne Borgere, der nægte at opfylde de dem af Magistraten paalagte Pligter. Cirk. 21. Marts 1795. — Forholdsregler, naar en Person ikke vil paatage sig et borgerligt Ombud. Prom. 8. Sept. 1810. — Magistraten kan paalægge den, der udnævnes til et borgerligt Ombud, at udføre dette under en daglig Mulkt til Fattigvæsenet. Skr. 21. Dec. 1824.

Opfostringshuset.

Fundats for det kgl. Opfostringshus. 29. Juni 1753

Bestyrelsen henlægges til Direktionen for den almindelige Pleje-Anstalt. Fr. 12. Nov. 1771 § 9. — til Magistraten. Rescr. 4. April 1781. — til Fattigvæsenet. Pl. 1. Juli 1799. — til Magistraten. L. 4. Marts 1857. Vedt. 30. Dec. 1857. § 3.

Opfostringshusets Indretning og Øjemed. Plan 1. Juli 1799 § 78.

Ang. Opfostringshusets Ret til Letteriet. Fund. 29. Juni 1753 § 5. Rescr. 17. Aug. 1764. — det overgaar til Fattigvæsenet.

Rescr. 22. Aug. 1769. — henlægges paany til Opfostringshuset.
Rescr. 12. Nov. 1772. — Opfostringshuset mister Retten til
Lotteriet og faar 6000 Rd!. aarligt i Erstatning af Fattigvæ-
senet. Rescr. 17. Marts 1784. Plan 1. Juli 1799 § 172.

Forandring af Opfostringshus-Børnenes Lære Aar. Anord.
24. Nov. 1777.

Opløb.

Magistratens Pligter i Tilfælde af Opløb. Instr. 28. Aug. 1795 § 16.
Politidirektøren kan ved Opløb eller Tumulter rekvirere militær
Assistance. Rescr. 28. Maj 1821.

Opmaaling af Gaarde og Grunde, Rescr. 31. Marts 1683, 14.
Okt. 1690. Pl. 17. Okt. 1742. Prom. 8. Marts 1800.

Overformynderiet.

Magistratens Bestyrelse af dette. Instr. 28. Aug. 1795 § 5.
Dets Forvaltning. Rescr. 31. Maj 1814 § 19.
Magistraten beskikker Formyndere og Overformyndere. Rescr.
1. Okt. 1772. § 12.

Overpræsidenten. Priv. 24. Juni 1661 § 2. Rescr. 1. Okt. 1772.
Instr. 28. Aug. 1795 § 27. Rescr. 17. Okt. 1806.

Panteregistre.

Indretning af nye Panteregistre. Pl. 1. Aug. 1759.

Pesthuspenge, jfr. St. Hans Hospital.

Erlæggelse af Pesthuspenge. Rescr. 4. Maj 1645. — betales til
St. Hans Hospital. Pl. 1. Juli 1799 § 166. — Restancer ind-
drives paa samme Maade som kgl. Skatter. Prom. 20. Dec.
1788.

Politivæsen, jfr. Arrester. Fængselsvæsen.

Om Gadelygterne og Natvægterne. Fr. 26. Juli 1683.
Paa Nørre- og Østerbro ansættes Vægtere. Pl. 27. Dec. 1830.
Hittegods skal indleveres paa Politikamret. Pl. 28. Sept. 1767.

Udgifterne ved afsindige Personers Ophold og Underhold, naar de tages i Forvaring som farlige for den offentlige Sikkerhed. Skr. 6. Nov. 1830.

Om Delinkventomkostninger og Sigt- og Sagefaldskassen. Fr. 5. April 1793.

Den Læger og Chirurger tilkommende Betaling for legale Forretninger, der angaa private Personer. Pl. 10. Marts 1818.

Ved Opløb eller Tumulter kan Politidirektøren rekvirere militær Assistance. Rescr. 28. Maj 1821.

Bøder for Politiforseelser tilfalde Politikassen. Pl. 19. Febr. 1819.

Om Kaperkørsel. Pl. 16. Febr. 1780. Fr. 27. Jan. 1804 § 39. Pl. 13. April 1822.

Husejere skal udfylde og til Politiet aflevere Fortegnelse over de Personer, der bo i deres Huse, og Logerende samt Tyende skal anmeldes til Politiet. Pl. 6. Febr. 1816. — skal ligeledes give Oplysning om døvstumme. Bekg. 18. Marts 1828.

Politiassistenterne skal affatte Fortegnelse over Rangspersoner. Resol. 29. Marts 1829.

Foranstaltninger til at hindre rejsende Haandværkssvendes Omflakken. Fr. 10. Dec. 1828.

Privilegier.

Stadens Privilegier. 24. Marts 1659. 24. Juni 1661.

Privilegerede Fordringer, naar der er givet Underpant i Løsøre. Pl. 14. Maj 1834.

Proklamabevillinger, se Fr. 23. Marts 1827.

Præste-, Degne- og Klokkerpenge, se Skatter og Afgifter.

Raad- og Domhuset.

Vaisenhusets Grund overlades til Opførelse af Raad- og Domhuset. Rescr. 17. Okt. 1800.

Approbation paa Tegningerne til det nye Raad- og Domhus. Resol. 21. April 1803.

Vedligeholdelsen henlægges under Rentekammeret. Resol. 11. Juli 1815.

Bestyrelsen og Reparationer henlægges til Overbygningsdirektøren og Udgifterne deles mellem Staten og Kommunen. Resol. 3. Juli 1816.

Raadstuearkivet.

Oprettelse af et Embede som Raadstuearkivar. Rescr. 26. Juli 1817.

Dispachørernes Protokoller skal afleveres hertil. Instr. 31. Jan. 1823.

Rangskat, se Skatter og Afgifter.

Regnskabsvæsen, se Kasse- og Regnskabsvæsen.

Rekognition ved Ejerskifte.

Om den Stadens Kasse ved Afhændelse af visse Ejendomme tilkommende Rekognition, naar Ejendommen overgaar til et Fideikommis. Skr. 25. Maj 1830.

Retter.

Christianshavns Byting henlægges under Kbhvns. Byting. Aab. Br. 31. Jan. 1685.

Oprettelse af Hof- og Stadsretten. Fr. 15. Juni 1771.

Kammerrettens Ophævelse. Fr. 17. Febr. 1774.

Tamperretternes Afskaffelse. Fr. 1. Dec. 1797.

Provsterettens Sammensætning og gejstlige Sagers Paadømmelse i 1. Instans. Fr. 5. Dec. 1806.

Procesomkostninger i beneficerede Sager. Pl. 20. April 1825.

Revision, se Kasse- og Regnskabsvæsen.

Renovationsvæsen.

Anordning ang. Dagrenovationen. 7. Maj 1777.

Renovationsskatten, se Skatter og Afgifter.

Handbøger 1806

Rosenborg Have

Et Stykke skænkes Staden til Anlæg af en Gade. Resol. 11. Sept. 1795.

Sigt- og Sagefald, se Rescr. 22. Maj 1688. 21. Aug. 1726.

Sigt- og Sagefaldskassen. Fr. 5. April 1793.

Sjette- og Tiendepenge.

Tiendepenge tillagt Staden. Rescr. 22. Maj 1688. 20. Okt. 1688.

Sjettepenge tilfalder Kongen, Tiendepenge Magistraten til Stadens Nytte. Rescr. 26. April 1720.

Magistraten maa oppebære Tiendepenge og de halve Sjettepenge. Skr. 21. Aug. 1726.

Betales ikke af de reformertes Præster. Priv. 15. Maj 1747 § 19.

Separation og Skilsmisse.

Separationsbevillinger skal indeholde Oplysning om, at de paa-gældende ikke har Ret til at indgaa nyt Ægteskab. Prom. 31. Aug. 1813. — maa kun udstedes af Øvrigheden, naar Ægtefællerne er enige om Separation. Skr. 15. April 1815.

Separerede Ægtefæller, der vil forny Samlivet, bør afgive Erklæring herom for Forligskommissionen og indsende Bevillingen til Kassation. Skr. 24. Febr. 1816.

Ved Separationen skal Bestemmelse træffes om Fællesboet. Cirk. 27. Sept. 1828.

Separationsvilkaarene bør fastsættes ved Overenskomst mellem Parterne eller ved Kancelliets Resolution. Prom. 12. April 1803. — Om Fastsættelse af Vilkaarene mellem Ægtefolk, som ikke har kunnet enes herom. Skr. 4. April 1816. — Boet deles af Skifteretten, naar Parterne ikke kan blive enige. Skr. 20. Jan. 1827.

Gejstlig Mægling skal ske i Separations- og Skilsmissesager. Fr. 18. Okt. 1811. — Om Præstens Pligt til at forsøge Mægling. Fr. 30. April 1824 § 18. — Attester om forsøgt gejstlig Mægling skal udstedes uden Betaling. Fr. 7. Nov. 1827. — Forligskommissionen maa ikke mægle mellem Ægtefæller, der vil leve separerede, før den gejstlige Mægling er foretaget. Cirk. 19. Aug. 1820.

Ægtefolk, der ikke vil møde til gejstlig Mægling, skal tilsiges af Øvrigheden under Mulkt. Skr. 4. Marts 1817. Pl. 10. Febr. 1818.

Skilsmissebevillinger udfærdiges af Amtmanden. Fr. 23. Marts 1827.

Forinden Skilsmissen skal separerede Ægtefolk underkaste sig Mægling og godtgøre at have ført et ustraffeligt Liv. Prom. 7. Maj 1796. — Naar de bo mere end 4 Mil fra hinanden skal den Part, som ønsker Skilsmissen, møde for den anden Parts Præst. Skr. 13. Sept. 1825. — Præster maa ikke udstede Attester om separerede Ægtefolks Vandel i Separationstiden, medmindre de nøje har kendt dem. Cirk. 5. Febr. 1828.

Om Udfærdigelse af Separationsbevilling, uagtet gejstlig Mægling ikke kunde finde Sted paa Grund af, at Hustruen havde mistet Forstandens fulde Brug. Prom. 26. Jan. 1813.

Samme Tvangsmidler med Hensyn til Underholdsbidrag, som anvendes overfor uægte Børns Fædre, sva! anvendes overfor Mænd, der ikke samleve med Hustru og Børn. Fr. 10. Aug. 1798.

Om Fraskiltes Vielse. Cirk. 17. Okt. 1815. — Fraskiltes Ret til Indgaaelse af nyt Ægteskab efter erhvervet Skilsmisshedom. Fr. 23. Maj 1827.

Skarpretteren sættes paa fast Gage. Rescr. 31. Maj 1814 § 18.

Spillekortafgift, se Skatter og Afgifter.

Skatter og Afgifter.

Rodemestrene og Formanden for disse skal have en Instrux af Magistraten. Rescr. 31. Maj 1814 § 7.

Anmeldelse af ledige Lejligheder skal ske til Rodemestrene. Pl. 14. Okt. 1803.

Om Attester ved Skøders Læsning. Anord. 5. Juni 1771. Pl. 4. Maj 1822. — Intet Skøde maa tinglæses, før det er godtgjort, at forfaldne Skatter og Afgifter er betalt. Pl. 12. Jan. 1820.

Om en ny Grundtaxt Matrikel. Rescr. 19. Marts 1756. Anord. 21. April 1812 § 1.

Ekstraskatter opkræves af Magistraten. Pat. 6. Febr. 1719.

Kirker fritages for Skat. Pl. 22. Jan. 1819. — ligeledes Fattigvæsenets Bygninger. Plan 1. Juli 1799 § 188.

Om fremmede Konsulers Rettigheder. Cirk. 12. Maj 1821. 25. Sept. 1834.

Bestemmelser vedr. de enkelte Afgifter.

Arealskat.

Forøgelse af Arealskatten til Dækning af Fattigvæsenets Udgifter. Pl. 15. Juli 1816. *ophævet 1822*

Borgervæbningsskat.

Pl. 11. Febr. 1803. — Den lignes paa Grundtaxten. Anord. 21. April 1812 § 11. — sammendrages med andre Skatter til en almindelig Grundskat. Rescr. 28. Aug. 1829.

Brolægningsafgift. Fr. 20. Aug. 1777 § 7. *ophævet 1796*

Bygningsafgift.

Fr. ang. Bygningsafgiften. 1. Okt. 1802.

Stadskonduktøren skal indrette Protokoller, hvori Bygningers Areal og Afgift skal indføres. Skr. 16. Dec. 1802.

Forhøjelse af Bygningsafgiften. Fr. 4. Sept. 1809. 17. April 1816.

Klage over urigtig Ansættelse i Bygningsafgift indbringes for Magistraten. Pl. 14. Okt. 1803.

Om de offentlige Bygninger, som er fritagne for Bygningsafgiften. Skr. 9. April 1803. 23. April 1803.

Bygningsafgiften af en Ejendom, der ligger langt tilbagetrukket fra Gaden, skal beregnes som af Baghuse. Skr. 11. Nov. 1837.

Værelser, der er bestemte til Bortleje er ved Lejeledighed fritagen for Afgiften. Skr. 21. April 1804 — men ikke naar de ikke er beboede paa Grund af Reparation. Skr. 23. Febr. 1805.

Visse Tømmerskure er fritagen for Afgiften. Cirk. 2. Juli 1836.

Almisselemmer er fritagen for Afgiften. Pl. 15. Aug. 1804.

Klædefabriker fritages for Afgiften. Cirk. 12. Juli 1823 —

Bestemmelsen bortfalder. Resol. 5. Dec. 1839.

En Ejendom fritages ikke for Afgiften medmindre den helt har været nedrevet. Skr. 10. Marts 1804.

Møllers Ansættelse i Afgift. Skr. 11. Juni 1803. 15. Maj 1830.

Afgiften skal ogsaa svares af Lyststeder, der ikke bebos om Vinteren. Skr. 25. Okt. 1834.

Bygningsafgift af Kældere. Skr. 23. April 1803. 13. Juli 1833. — af Pakhuse. Pl. 14. Dec. 1803. — af en Sidebygning. Skr. 1. Juli 1815. — af Skure. Skr. 8. Okt. 1804.

Brandhjælpspenge opkræves af Rodemestrene. Skr. 7. Juni 1817.

Fattigskat.

Ligning af en Fattigskat paa Grundtaksten. Rescr. 10. April 1762. 13. Aug. 1764. — bortfalder, Anord. 21. April 1812 § 10.

Fattigskatten. Rescr. 17. Marts 1784. Plan 1. Juli 1799 §§ 166, 167. Anord. 21. April 1812 § 10. Pl. 9. Marts 1814. Rescr. 20. Okt. 1815 § 4. Pl. 15. Juli 1816.

Embedsmænd, der har Fribolig i kongelige eller offentlige Bygninger i Kbhvn., skal i Fattigskat udrede 2 pCt. af deres Gage, Rescr. 9. Juni 1819. — Magistraten kan eftergive Restancer af denne Afgift. Skr. 3. Aug. 1822. — Afgiften svares ogsaa af de i Citadellet Frederikshavn indkvarterede Embedsmænd og Betjente. Resol. 5. Marts 1820. — Afgiften betales saavel af den reglementerede Gage som af personlige Tillæg. Skr. 1. Sept. 1835.

Fremvisninger og Forestillinger, offentlige.

Afgift til Fattigvæsenet betales heraf. Pl. 9. Marts 1792. Pl. 1. Juli 1799 § 173.

Garveriafgiften. Resol. 28. Juni 1817.

Grundskat. Fr. 28. Jan. 1682 § 4. Borgervæbningsskatten, Indkvarteringsskatten, Renovations-, Lygte- og Vægterskat sammen- ophævet
1926
drages til en almindelig Grundskat. Rescr. 28. Aug. 1829.

Stadskonduktøren skal opmaale Grundene og indføre Maalet i Skøderne. Rescr. 14. Okt. 1690.

Reformert Kirke er fri for Grundskat. Priv. 15. Maj 1747 § 8.

Synagogen ligeledes. Skr. 4. Jan. 1838.

Græspenge. Tilfalder Staden. Rescr. 22. Maj 1688. 20. Okt. 1688. bortfaldt v. Rescr. 26. April 1720. — paany tillagt Staden. Skr. 21. Aug. 1726. — ophævet v. Toldforordg. 1. Febr. 1787 § 21.

Halvprocentafgift til Statskassen.

Ved Overdragelse af fast Ejendom svares en Afgift af $\frac{1}{2}$ Procent. Fr. 8. Febr. 1810.

Hesteskat.

Anordning om Fødselsstiftelsen og Hesteskatten. 7. Dec. 1770. Forhøjelse af Hesteskatten. Pl. 23. Okt. 1824.

Vognmænd, der holde Hyrevogne, svare Hesteskat. Pl. 23. Marts 1793.

Husejere skal indlevere Fortegnelse over de i Ejendommen værende Heste. Pl. 31. Dec. 1798.

Opkrævning af Afgiften. Pl. 12. Okt. 1838.

En Lieutenant skal ikke svare Afgiften af de Heste, han behøver til Tjenestens Udførelse. Skr. 7. Sept. 1824.

Ildstedskatten. Ophævelse af. Fr. 17. April 1816.

Indkvarteringsskat. Rescr. 19. Marts 1756 — lignedes paa Grundtaxten Anord. 21. April 1812 § 11 — sammendrages med andre Afgifter til en almindelig Grundskat. Rescr. 28. Aug. 1829.

Jordskyld betales af de udenbys Grunde. Rescr. 5. Nov. 1674 — kan inddrives ved Udpantning. Pl. 2. Maj 1820.

Kvartprocentafgift.

betales til de fattige af Køb og Salg af faste Ejendomme og Skibe samt af Auktionssummer for Løsøre og Varer. Fr. 9. Marts 1792. Plan 1. Juli 1799 § 171.

Afgiften kan ikke fordres, naar en Pantekreditor efter forud prøvet Auktion lader sig Pantet udlægge for det højeste Bud. Skr. 15. Jan. 1824 — eller naar Købet gaar tilbage. Skr. 22. Marts 1814. — svares ikke af Auktioner og Licitationer, der vedkommer den egentlige Statstjeneste. Skr. 24. Juni 1828.

Fortegnelse over læste Skøder tilstilles Fattigvæsenet til Kontrol med Afgiftens Erlæggelse. Skr. 18. Maj 1830.

Lygteskat. Fr. 26. Juli 1683 § 4—5. — lignedes paa Grundtaxten. Anord. 21. April 1812 § 11. — sammendrages med andre Afgifter til en almindelig Grundskat. Rescr. 28. Aug. 1829.

Næringskat.

Afgiften anvendes til at supplere Stadens Kasses manglende Indtægter og Paaligningen sker af en særlig Kommission. Anord. 21. April 1812.

Præste-, Degne- og Klokkerpenge.

Om deres Udredelse til Gejstlighedens Lønning. Pl. 21. Sept. 1814.

Officerer og Sø- og Landetatens Embedsmænd og Betjente svare ikke denne Afgift. Rescr. 4. Sept. 1816. — *øj* heller Personer der henhøre til Hof- og Slotsmenigheden. Rescr. 19. Juni 1816. — Hvem der tilhører denne Menighed. Rescr. 1. April 1818. — Hertil hører ogsaa Personalet paa Rosenborg og Palæet i Kalveboderne (Prinsens Palais). Resol. 28. Sept. 1816.

Rangskat.

Forordn. ang. Rangskatten. 17. Jan. 1764.

Politiassistenterne affatte Fortegnelse over de i Kredsen boende Rangspersoner. Rescr. 29. Marts 1829.

Grever og Baroner, der ikke er Lensbesiddere, svare Rangskat fra deres 25 Aar. Cirk. 15. Maj 1802.

Fremmede Magters anerkendte Konsuler fritages for Rangskat. Cirk. 16. Aug. 1828. — ligesaa danske Diplomater i Udlandet. Resol. 29. Dec. 1826. — ligesaa Enker. Rescr. 3. Marts 1812.

Officerers Pligt til at betale Rangskat. Pl. 29. Febr. 1828.

Jordegodsejere betale Skatten til samme Amtstue, hvortil Godsets Skatter betaler. Prom. 20. Marts 1813.

Rekognition ved Ejerskifte.

Om den Stadens Kasse ved Afhændelse af visse Ejendomme tilkommende Rekognition, naar Ejendommen overgaar til et Fideikommis. Skr. 25. Maj 1830.

Renovationsskat. Anord. 21. April 1812 § 11. — sammendrages med andre Afgifter til en almindelig Grundskat. Rescr. 28. Aug. 1829.

Spillekortafgiften. Fr. 9. Marts 1792.

Vandskat.

Svares for Vand til Husholdningsbrug efter samme Bestemmelser, som er fastsat for Bygningsafgiften, for Vand til Næringsbrug endvidere med særlige Beløb. Anord. om Vandvæsenet. 21. April 1812 §§ 8 og 9.

Vægterskat. Fr. 26. Juli 1683 § 22. — lignes paa Grundtaxten. Anord. 21. April 1812 § 11. — sammendrages med andre Afgifter til en almindelig Grundskat. Rescr. 28. Aug. 1829.

Skifter.

Midler til at forebygge Skifters Forhaling. Pl. 21. April 1824.

Skolevæsen.

Instruction vedr. Skolemestrene i Rytterdistrikterne, hvorefter der tilkommer hver Skole 3 Læs Brændeved. 28. Marts 1721.

Om de reformertes Skoler. Konf. 15. Maj 1747 § 4.

Om mosaisk Trossamfunds Skole. Pl. 14. Okt. 1828.

Døvstumme Børn skal optages i Døvstummeinstituttet til Undervisning. Pl. 11. April 1817.

Skøder.

Attester ved Skøders Tinglæsning. Anord. 5. Juni 1771.

Pl. 4. Maj 1822. — Intet Skøde maa tinglæses, før forfaldne Skatter og Afgifter er betalt. Pl. 12. Jan. 1820.

Kvarterer og Matrikelnumre skal indføres i Skøderne. Pl. 1. Aug. 1759.

Sportelreglement, 22. Marts 1814.**Stadens 32 Mænd, jfr. Magistraten.**

Priv. 24. Juni 1661 § 2.

Raadmændene skal tages blandt disse. Rescr. 2. Maj 1691.

Halvdelen af de 32 Mænd skal tages blandt Kunstnere, Fabrikker og Haandværkere. Fr. 21. Marts 1800 § 17.

De føre Tilsyn med Efterslægtselskabet. Konf. 26. Juli 1793.

Stadens Vaaben. Priv. 24. Juni 1661 § 11.**Stadsguardeinen, jfr. Guld og Sølv.**

Hans Forretninger. Lavsart. 7. Nov. 1685 § 7. 8. 10. — skal stemple Guldsmedearbejder. Pl. 10. Sept. 1794. — udfører Prøvning af Gehalten for indsmeltet Guld og Sølv. Pl. 15. Juli 1817 § 5.

Stadskonduktøren.

Beskikkelse af en Stadskonduktør. 27. Maj 1651.

Instrux for Stadskonduktøren. 30. Jan. 1694.

Han skal opmaale Grundene og indføre Maalet i Skøderne. Rescr. 14. Okt. 1690. — skal indrette Protokoller, hvori Bygningers Areal og Afgift skal indføres. Skr. 16. Dec. 1802. — Grundenes Opmaaling og Stadskonduktørens Betaling for Maalebrev. Pl. 17. Okt. 1742. — udvides til Forstæderne. Prom. 8. Marts 1800.

Opførelse af nye Bygninger og Forandringer af ældre skal anmeldes for Stadskonduktøren. 28. Nov. 1798. Pl. 14. Okt. 1803.

Stadens Opmaaling ved Oberst S. Gedde og Indførelse af nye Matrikel Numre. Rescr. 19. Marts 1756.

Nye Matrikelnumre skal paamales Husene og Gadenavne opsættes paa Hjørneejendomme. Pl. 1. Maj 1793.

Indførelse af nye Matrikelsregistre og Ejendommenes Omnummerering. Rescr. 6. Marts 1807.

Kvarterer og Matrikel Numre skal indføres i Skøderne. Pl. 1. Aug. 1759.

Stadslæge, se Læger, Sundhedsvæsen.

Stiftelser, se Hospitaler.

Sundhedsvæsen, jfr. Hospitaler. Læger.

Om Medicis og Apotekere. Fr. 4. Dec. 1672.

Den Læger og Chirurger tilkommende Betaling for legale Forretninger, der angaa private Personer. Pl. 10. Marts 1818.

Om Straf for Kvaksalvere og at Bevilling til at praktisere kan meddeles Personer, der har Kendskab til visse Omraader af Lægekunsten. Fr. 5. Sept. 1794.

Lægemedlers Udlevering fra Apotekerne. Pl. 17. Jan. 1809.

Kun examinerede Læger maa foreskrive Medicin. Fr. 4. Dec. 1672 § 4.

Instruktion for Stadsfysikus i Kbhvn. 23. Marts 1813.

Handel med Gift. Fr. 1. April 1796.

Ansættelse af Distriktslæger under Fattigvæsenet. Plan 1. Juli 1799 §§ 86. 89.

Svendeprøver. Enhver er berettiget til at aflægge saadanne. Fr. 21. Marts 1800 § 6.

Syn og Skøn, jfr. *Vurdering*.

Betalingen for Mænds Udmeldelse. Sportelregl. 22. Marts 1814 § 127. — Gebyr for Beskrivelsen. Regul. 31. Maj 1814. — Betalingen for Afholdelse af Taksationsforretninger. Pl. 30. Sept. 1835.

Aarligt Syn over Broer og Bolværker. Rescr. 22. Juli 1756.

Udmeldelse af Synsmænd, naar kyndige Mænd ikke findes paa Stedet. Fr. 12. Febr. 1790.

Søer.

Opstemningen af Utterslev Sø. Rescr. 30. Juni 1691.

Vandvæsenet overtager Fiskeriet i Lersøen mod en aarlig Afgift af 15 Tdr. Byg. Rescr. 13. Aug. 1823.

Taksationsforretninger, se *Syn og Skøn*. *Vurdering*.

Tamperretten, se *Retter*.

Testimonium paupertatis. Om saadannes Udfærdigelse for Studenter ved Universitetet. Bekg. 24. Jan. 1835.

Tidssignalet fra Observatoriet. Skr. 7. Dec. 1771.

Torve og Pladser.

Om Torvene i Kbhvn. Fr. 28. Juli 1684.

Betaling for Stadelpladser paa samme. Fr. 1684 § 7.

Om Torveordningen. Rescr. 19. Maj 1727.

Axeltorvet henlægges paany til Gammel Torv. Pl. 31. Aug. 1797.

Taksten for Afbenyttelsen af Fisketorvet og Bolværket derved. Bekg. 3. Maj 1814.

Indbyggerne af Valby maa sælge deres Varer paa Torvene. Rescr. 11. Juli 1721.

Trossamfund udenfor Folkekirken, jfr. *Kirker*. *Mosaik Trossamfund*.

Konfirmation paa de reformertes Privilegier. 15. Maj 1747.

Den fransk-reformerte Menigheds Forsørgelsespligt overfor sine Medlemmer. Skr. 8. Okt. 1833. — Overenskomst mellem Fattigvæsenet og de reformerte og katholske Menigheder i Kbhvn. Se Note til Skr. 8. Okt. 1833.

Opførelse af et Kapel i Bredgade for den romersk-katholske Menighed. Resol. 23. Aug. 1837.

Mosaisk Trossamfund. Se under M.

Tvangsarbejdsanstalt, Indretning af en saadan paa Lade-
gaarden. Skr. 4. Juni 1833. Pl. 9. Okt. 1833.

Umyndiges Midler.

Sikring af Børns Arv ved tingløst Skifteekstrakt. Rescr. 7. Febr.
1794. Pl. 19. Aug. 1823. 13. April 1824.

Underholdsbidrag.

Faderen til et uægte Barn skal betale Bidrag til Moderen, indtil
Barnet er 10 Aar. Fr. 14. Okt. 1763. — Bidragspligten ved-
bliver til Barnets 14. Aar. Pl. 6. Dec. 1839.

Ægtemænd, der ikke samleve med Hustru og Børn skal svare
Underholdsbidrag til disse. Pl. 5. Juli 1796. — Overfor disse
anvendes samme Tvangsmidler som overfor uægte Børns
Fædre. Fr. 10. Aug. 1798.

En Ægtemand, der unddrager sig Forsørgelsen af sin Familie,
saaledes at denne falder Fattigvæsenet til Byrde, skal til-
svare Fattigvæsenet de derved forvoldte Udgifter. Skr. 13.
Aug. 1814.

Tvangsmidler mod uægte Børns Fædre og Ægtemænd, som skyldte
Underholdsbidrag til deres Hustru. Cirk. 10. Juni 1828.

Underholdsbidrag til uægte Børn fastsættes af Overøvrigheden
i den Kreds, hvori Faderen opholder sig. Skr. 21. Sept. 1822.

Underholdsbidrag kan kun inddrives for det sidste Aar. Pl.
28. Okt. 1805.

Efterlysning af Alimentanter kan ikke ske i offentlig Tidende.
Skr. 10. Juli 1830.

Underholdsbidrag, som skyldes af Tjenestekarle, skal indeholdes
i deres Løn. Cirk. 19. Okt. 1816. 5. Dec. 1820. — denne Be-
stemmelse gælder ogsaa Haandværkssvende og andre. Skr.
2. Aug. 1823 — og er ogsaa anvendelig paa Mænd, der leve
adskilte fra deres Hustruer. Skr. 30. Dec. 1823.

Om Underholdsbidrag, naar Faderen er Militær. Skr. 5. Jan.
1833. 30. Maj 1837.

Afsoning af Underholdsbidrag. Fr. 16. Nov. 1836 § 5.

Paternitetssager behandles af den Politiret, hvorunder den udlagte Barnefader hører. Pl. 28. Maj 1825.

Vægebeskikkelser i Paternitetssager skal ikke stemples. Skr. 11. Maj. 1839.

Vaisenhuset.

Aabent Brev om Vaisenhusets Oprettelse. 21. Juli 1727.

Vaisenhusets Grund overlades til Opførelse af Raad- og Domhuset. Rescr. 17. Okt. 1800.

Vandskat, se Skatter og Afgifter.

Vandvæsen, jfr. Søer.

Foundation ang. Pompe-Vandet. 20. Nov. 1680.

Fr. om Spring- og Pompevandet. 13. Febr. 1680.

Overvandkommissionen ophæves og en Vandkommission nedsettes. Rescr. 1. Nov. 1805. — Instrux for denne. 11. Juli 1806.

Vandkompagnierne ophæves. Anord. 21. April 1812.

Skadeligt Vands Afledning fra Agre og Enge. Fr. 25. Juni 1790.

Vartov Hospital. jfr. Hospitaler og Stiftelser.

Fundats 30. Novbr. 1607.

Bestemmelser for Beboerne. 1. Dec. 1887 trykt som Note til Fundats af 1607. — Erhvervelse af Belæggelsesret, Stiftelsens Arveret, Auktioner over Beboernes Efterladenskaber, Hospitalets Ombygning se Note til Fundats af 1607.

Bestyrelsen overgaar til Magistraten. Rescr. 4. April 1781. — henlægges til Fattigvæsent i Kbhvn. Plan 1. Juli 1799 § 53.

Et Lem i Vartov kan ikke ved Testament raade over sine Efterladenskaber. Prom 22. Juli 1809.

Jordegodset bortsælges ved Auktion, saaledes at de halve Købesummer bliver indestaaende i Ejendommen. Rescr. 17. Marts 1784.

Vartovs Kapitalfordring paa Fattigvæsenet afløses af et aarligt Tilskud af 4400 Rdl. Rescr. 17. Marts 1784 § 14. Skr. 2. Sept. 1817.

Hospitalet er pligtigt til at vedligeholde de udenbys og de private Senge og at give de indlagte fulde Ugepenge, men hvis Stif-

telsen ikke formaar dette, vil Ugepengene forholdsviis kunne nedsættes, idet Kbhvns. Fattigvæsen ikke er pligtig at tilskyde det manglende. Skr. 27. Marts 1817.

Om de Brockske Senge. Test. 19. Febr. 1796 V. 15. Till. 31.

Vejere beskikkes af Magistraten. Aab. Br. 3. Aug. 1670.

Vejerpenge, se Rescr. 31. Maj 1814 § 14.

Vejvæsen, jfr. Bro-lægningsvæsen.

Henlægges under Magistraten. Resol. 1. Juni 1831.

Vognmænd, se Befordringsvæsen, Kørsel.

Vragere beskikkes af Magistraten. Aab. Br. 3. Aug. 1670

Vurdering, jfr Syn og Skøn.

Vurderinger af Gaarde, Huse og Ejendomme i Kbhvn. Pl. 31. Juli 1754.

Mestre, som udmeldes, skal aflægge Ed hvert Aar. Rescr. 13. Dec. 1754.

Udmeldelse af Mænd til at foretage Besigtigelser, Taksationer eller Vurderinger skal ske af Magistraten, undtagen i Processager eller Skifter. Prom. 4. Maj 1776.

Vurderingsmændene skal indlevere Forretningen beskrevet 8 Dage efter Udmeldelsen, og hvad der er fastsat for Vurderinger af faste Ejendomme, gælder ogsaa andre Vurderingsmænd. Pl. 22. Aug. 1787.

Udmeldelse af Synsmænd, naar kyndige Mænd ikke findes paa Stedet. Fr. 12. Febr. 1790.

En Retsbetjent er uberettiget til at fordre Gebyr for Udmeldelse af Mænd til en Synsforretning, naar denne angaar en offentlig Bygning. Skr. 5. Dec. 1822.

Betalingen for Afholdelse af Taksationsforretninger. Pl. 30. Sept. 1835 — for Mænds Udmeldelse. Sportelregl. 22. Marts 1814 § 127. — for Beskrivelsen. Regul. 31. Maj 1814.

Vægtere, se Belysningsvæsen. Politi.

Vægterskat, se Skatter og Afgifter.

Værger og Kuratorer, jfr. Overformynderiet.

Umyndiges Midler.

Magistraten beskikker Formyndere. Rescr. 1. Okt. 1772 § 12.
Fr. 28. Aug. 1816. — Tilsynsværger paa Skifte. Prom.
12. Juli 1783.

For umyndige Arvinger i Boer, der behandles af ekstraordinære Skifteforvaltere, beskikkes Værger af Øvrigheden. Fr. 23. Aug. 1793.

Beskikkelse af Værge til sammen med Hustruen at bestyre en bortebleven Persons Formue. Fr. 11. Sept. 1839 § 7.

Naar en Straffefange indkaldes for Forligskommissionen, skal en Værge beskikkes til at møde for ham. Skr. 22. Dec. 1818.

Eleverne i Døvstumme Institutet staa under Forstanderens Formynderskab. Fund. 17. April 1807.

Værger og Kuratorer skal være duelige og redelige Mænd. Skr. 20. Febr. 1816.

En værgeberettiget Slægtning skal ikke, forinden Beskikkelse udfærdiges, skaffe Bevis for, at ingen nærmere Frænde er til. Skr. 14. Febr. 1829.

Beskikkelse af Værger og Kuratorer for uformuende og om Eftergivelse af Gebyret. Skr. 11. Maj 1839.

Værgebeskikkelser i Paternitetssager skal ikke stemples. Skr. 11. Maj 1839.

Fuldmyndighedsbevillinger udfærdiges af Amtmanden. Fr. 23. Marts 1827.

Ægteskab.

Præsternes Embede med Hensyn til Ægteskab. Fr. 30. April 1824.

Om Besvangrelse og Ægteskab. Fr. 5. Marts 1734.

Bevillinger til Ægteskab i forbudne Led. Fr. 14. Dec. 1775.

Bevilling til at aflægge Kopulationsed. Resol. 19. Marts 1813.

En frasepareret Kvinde skal ikke, naar hun efter Mandens Død vil indgaa nyt Ægteskab, afvente Sørgetidens Udløb. Skr. 23. Juli 1833.

Om en Persons Ægteskab, der havde begaaet Bigami. Skr. 28. Dec. 1819

Navne- og Hjælperegister.

- Aaben Bod 428, 435.
Aabenraa 352.
Aadslers Bortførelse 165.
Abel Cathrines Boder 177, 179, 180, 182, 245, 246.
Accise 11, 14, 43, 52, 140, 404, 432, 439. — Accisebod 163. — Accise—Lastpenge 478.
Adelgade 175, 213, 303.
Adelsdiplomer 490.
Adgangsbevis 584.
Administrerende Direktion for Fattigvæsenet 407.
Admiralgade 304
Adoptionsbevillinger 410.
Afbetalings- og Rentefond 233—34.
Afgift til Fattigvæsenet af Kunstpræstationer 192. — af Køb og Salg af faste Ejendomme og Skibe 193. — af Salg af Spillekort 193.
Afgift af Fiskeriet i Lersøen 462; — af Kornmaalingen 393.
Afløbsrender til Kanalerne 484.
Afsindige Personer, deres Bevaring og Underhold 530.
Afsoning af Bøder 562—64.
Agerdyrkningsredskaber 471.
Ahming af Ballastbaade 71.
Alderdomsunderstøttelse 487.
Alimentationsbidrag, se Underholdsbidrag.
Almindelige Direktion for Fattigvæsenet 408.
Almindeligt Hospital 177, 179, 193, 218, 245—49, 291; — Gæld til Vartov m. fl. 180; — forenes med Sct. Hans Hospital 179—80.
Almisse, hvad herved forstaas 245.
Almisselemmer, Fritagelse for Bygningsafgift 299.
Amager Birk 19.
Amagere 36, 56; — Afgift til Havnen 58.
Amagerkoner 57.
Amagerfællad, Beboerne henhøre under Staden 195.
Amagertorv 36, 56, 57, 302, 303.
Amalienborg 178.
Amtsrepartitionsfonden 492.
Anfugtningspenge 267.
Ankeres Prøve, Betaling for 393.
Anmeldelse til Politiet af Flytning 410.
Annegade, St., 304.
Antoniestræde 303.
Apotekere 17, 231; — lærlinge 366; — Apotekers Visitation 365.
Appel af Skilsmisdomme 486.
Arbejdsanstalt paa Ladegaarden 536.
Arealsskat 418.
Arkiv, Stadens, 104
Arrestanters Vask 491.
Arrestantinders Barselfærd 412.
Arrestforvarere 491.
Arresthus 291, 405; — dets Vedligeholdelse 142, 194; — Præsten 63, 65, 142.
Arveafgift 391.

- Arvefaldsrettigheder 44, 55, 158.
 Arvefæste under Bistrup Gods 128, 437.
 Arvemidler, hjemfaldne 390; — Sikring 463, 465.
 Arveprinsens Palais 292.
 Arvinger, forsvundne 587.
 Arvingløse Kapitaler 158, 390.
 Arvs Præskription 589.
 Assistentshuset 96, 97; — Afgift til Alm. Hospital 180.
 Assistentens Kirkegaard 105, 106, 163.
 Assistentens Kirkegaard 505, 531.
 Assurancemæglere 333.
 Assurancepolicer ved Skøders Tinglæsning 455.
 Attester 133, 373, 397, 487, 566.
 Auktioner 137; — paa Børsen 328, 329; — Afgift af 193, 254; — Fattigvæsenets 266; — over fattiges Efterladenskaber 61, 185; — Fattigkommissionernes Ret til Afholdelse af 200; — Hospitalslemmers Efterladenskaber 327; — Kwartprocentafgiften af 504; — Mægleres Salg ved 335; — i Vartov 4.
 Auktionsforvaltere 137.
 Autorisation af Protokoller 397; — Dispachørernes 459. — Mæglernes 333, 340, 397; — Mosaisk Trossamfund 379.
 Autoriserede Læger 362.
 Aviser, Opraab om Understøttelser, 251.
 Axeltorvet 237.
 Bagere 131; — Lavs Artikler 30—31; — Mærkning af Brødet 31; — deres Næring 453; — Rettigheder 451—52.
 Ballast 71.
 Balsamering 308.
 Balsamgade 175.
 Bandager, Handel med, 366.
 Bankhæftelse 455.
 Barnefader, Udlæggelse af, 60; — Indkaldelse af 529; — Eftersøgning 529.
 Barnefødsel, Anmeldelse af, 499.
 Baroners Rangskat 281.
 Barselfærd, Arrestantinders, 412.
 Bartskeerere 17.
 Bededage 79.
 Bedemænd 16.
 Befordringsvæsenet 296—98.
 Begravelse, Fattiges, 250; — paa Assistentens Kirkegaard 106; — Hospitalslemmers 443; — i Kirker forbydes 307—09.
 Begravelsesbreve 275.
 Begravelseskasser 250.
 Behøvling 267.
 Bekendtgørelser 210, 214—15.
 Belysning af Gaderne 276, 280.
 Beneficerede Sager 477.
 Beneficium paupertatis 480.
 Beneficium processus gratuiti 481.
 Besigtigelsesforretninger 397.
 Besigtigelsesmænd 158.
 Beskikkelse af Favnsættere 398; — af Læssere 398; — af Tilsynsværger paa Skifte 419; — af Værger for umyndige i Eksekutorboer 198.
 Beskrivelsespenge 397.
 Bestallingers Udfærdigelse 157.
 Besvangrelse 59.
 Betlere, hvad herved forstaas, 250.
 Betleri 516, 517, 546.
 Bevillinger 274; — af Amtmanden 481; — uden Betaling 483; — Løsning 489; — til Hensidten i uskiftet Bo 483; — til Skilsmisse 235; — til Udstedelse af Proklama 482; — til Ægteskab i forbudne Led 152.
 Bevillingsregnskab 483.
 Bidragspligt for uægte Børns Fædre 109.
 Bilbreve 396.

- Bistrup Gods 15, 128, 234; — Ad-
 ministrationskommission 389; —
 Arvefæstegaarde 437—39; — Plan
 til Realisation 235.
 Bistrupgaard 278, 520; — Hospital
 409, 423.
 Bissekramhandel 144—47, 597.
 , Blaagaardsvej 551.
 Blanksværte 473.
 Blegdamsfælleden 234.
 Blegdamsvej 163, 176.
 Blokkepenge til Fattigvæsenet 256.
 Bogholder, Ansættelse af, 292.
 Boldhusgade 304.
 Bolværker, Anbringelse af, 74, 75;
 — Betaling for Benyttelse 547; —
 — Istandsættelse 511; — private
 77; — Syn over 104.
 Bolværksejere 549; — deres Beta-
 ling 548—49.
 Bolværkspenge 77, 455, 484, 549.
 Borchs Kollegium 292.
 Borgerbreve 397.
 Borgerdysskolen paa Christians-
 havn 224.
 Borgergade 105, 175.
 Borgerlige Ombud 202, 349, 476.
 Borgernes Krav paa militær Assi-
 stance 451.
 Borgerrepræsentationen 567, se To
 og Tredive Mænd.
 Borgerskab 278; — for flere som
 handle i Kompagni 239; — paa
 Handel 427; — Opsigelse af 273,
 397.
 Borgerskabspenge 392, 397.
 Borgerskabets Repræsentanter 131.
 Borgerskabets Troskab i Krigen 1700
 50, 51.
 Borgervennen 218.
 Borgervævningen 287; — dens Fond
 287.
 Borgervævningsskat 287, 355, 520,
 Borgmestre 10, 12, 132, 139, 206, 276,
 305, 461, — deres Løn 139, 279, 460.
 Borteblevne Personers Formue 587.
 Brandforsikringsafgift 455.
 Brandgavle 204.
 Brandhjælpspenge 431.
 Brandkassen 133.
 Brandkommissionen 50, 311.
 Brandkontingent 277.
 Brandmænd, Ret til Pension 445.
 Brandredskaber 455
 Brandvæsen 206, 233, 277, 310; —
 det ekstraordinære Understøttel-
 sesfond 445; — overtager Nikolaj
 Taarn 324, 445.
 Brock, Niels, Testament 215; —
 Gravsted 215; — Legat til Bolig
 for fattige i Frelzers Sogn 241; —
 Brudeudstyrs Legat 475; — Legat
 til Snorrebroens Vedligeholdelse
 439; — Legat til Stadens alminde-
 lige Bedste 231; — Legaters Re-
 vision 288—90; — Legatstuer
 241—42.
 Broerne 48; — Amagerens Kørsel
 over, 58; — Skibes Fortøjning ved,
 73; — Syn over, 104.
 Broksnidere 17.
 Brolæggerstræde 159.
 Brolægningen 206.
 Brolægningsskommission 277; — op-
 hæves 442.
 Brolægningsskat 454.
 Bromænd 77.
 Brosten 170.
 Brudevielse 466; — sker i Kirken
 471; — paa Sygelejet 471.
 Bryggere 131.
 Bryggerlængen 175.
 Bryggervænget 234.
 Bryghuset 292.
 Brændemagasinet 278.
 Brændevad, Salg af, 51.
 Brød, Bagernes Ret til Bagning af,
 452; — Handel paa Markeder 240,
 456; — Mærkning 31; — Salg ved
 Omløbere 452.

- Brødtakst 30, 31, 209.
 Budolfi Kloster 292; — Fundats 558—61.
 Butik 435.
 Byens Bestillinger, Overtagelse af 202,
 Byfogden 136 .
 Bygningers Opførelse, Regler for, 202—05; — indenfor Demarkationslinien 474.
 Bygningsafgift 282—85, 289, 292, 293—95, 296, 298, 299, 301, 309—10, 357, 404—05, 461, 566; — Forhøjelse 343, 413; — Fritagelse for 294—95; — af Klædefabriker 598 —; af Kældere 539; — af Lyststeder 552; — af Tømmer-skure 558.
 Bygningsforandringer, Anmeldelse af 239, 294.
 Bygningsager 278.
 Byskriver 133.
 Byssingske Legater 212.
 Bækkener, Indtægt for Fattigvæsenet 256; — Udsættelse ved Kirke-døre 457
 Bøder 108, 259, 441; — Afsoning 562—64.
 Bønders Befordring af Skovgæster 176, 297, 453.
 Børn, Fortegnelse over dødfødte, 366.
 Børnehuset 109, 180, 255.
 Børnehusbroen, Vedligeholdelse, 432, 437, 439, 555.
 Børnekopper 469; — Indpodning, Stiftelsen for, 131.
 Børns Daab 496; — Fængsling 347; — Navngivelse 508; — Tro 470.
 Børsen 48, 75, 103, 292; — dens Holdelse 327—30; — Auktioner 328; — Kommissær 328; — Børstiden 328; — Børstjener 328.
 Bøvling Herred 66.
 Cathedralskolen 403.
 Cattun, Handel med, 108.
 Cæremoniallov, den jødiske 510.
 Charlotte Amalies Stiftelse 212.
 Charlottenborg 304.
 Christenbernikostræde 303.
 Christianshavn 9—13; — Arbejds- og Plejehus 217, 227; — Beboerne vedligeholde Snorrebroen 192; — Borgerdydsskolen 224; — Bro 77; — Byting 19, 38; — Friskole 216, 227; — Indlømmelse i København 17, 18.
 Claude Rossets Stiftelse 180.
 Colligering i Aviserne 251.
 Cornuter 267.
 Daaben, Forordning om, 495; — hvem der udfører den 496; — dens Stadfæstelse 497.
 Daabshandling i Kirken 500; — vidner 498, 501.
 Dagrenovation 158—69.
 Degpenge til Metropolitanskolen 403.
 Delfinstræde 304.
 Delinkventomkostninger 55, 194.
 Demarkationslinien 347, 474.
 Demoleringskommission 474.
 Detailhandlere 428.
 Diplomaters Rangskat 111, 479.
 Direktionen for Fattigvæsenet 243.
 Dispatche 335.
 Dispatchøreksamen 421—22.
 Dispatchørers Embedssegel 459; — Instrux 457—60; — Protokoller 555 581.
 Distriktslæger 249.
 Dokumenter i det jødiske Sprog 510.
 Droguister 366.
 Dronningens Tvergade 303.
 Duc d'Albes 73.
 Dugmagerlav 598.
 Dybengade 304
 Dødsboer, Lægers Fortrinsret 436.
 Dødfødte Børn 366.

- Døvstumme, Anmeldelse af, 494; — deres Formyndere 326; — Institutets Fundats 326—27; — deres Næringsret 485; — Undervisning 426.
- Edsaffælgelse, Mægleres 341; — Vurderingsmænds 98, 100; — i Stedet for Forløfte 468.
- Efterslægtsselskabets Skole 217; — Vedtægter 195.
- Efterladenskaber, Hospitalslemmers 495
- Eftersøgning af Barnefædre 529.
- Ehlers Kollegium 292.
- Ejendommens Matrikel Nummer 195.
- Ejerskifte, Rekognition ved, 389.
- Ekserserplads paa Fælledeerne 234.
- Ekspeditionsgebyrer 393; — Regulativ for, 396.
- Ekstraordinære Fond 389.
- Ekstraskatter, deres Indbetaling, 52.
- Embedsboliger, Bygningsafgift, 284; — Afgift af Fattigvæsenet 554.
- Embedsbøger, Dispathørernes, 556.
- Embedsmænds Fattigskat 371, 442 —44, 455; — Proces 481.
- Enkeforsørgelse 470.
- Enkekassen, Indskud i, 470.
- Enkers Rangskat 110; — Ægteskab 469; — Fortsættelse af Mandens Næring 271.
- Entholdelsesdekreter 486—87.
- Epauletter 280.
- Epidemier 361.
- Epitafier i Kirkerne 309.
- Erstatningsfondskommissionen 261.
- Fabrik-Lav 268.
- Faddere 501.
- Falkonerallé 348.
- Familienavne 508, 521—25.
- Fardag 99.
- Farimagsvej 105.
- Faste Ejendomme, Afgift ved Køb- og Salg af, 193, 254, 346, 455, 464, 527.
- Fattigafgift af Købesummer 455, 464.
- Fattigblokke 256—57.
- Fattigbøsser 256; — paa Raadhuset 257.
- Fattiggrundskat 354.
- Fattigkirkegaard paa Nørrefælled 310.
- Fattigskat 108, 120, 254, 354, 371, 408; — Forhøjelse 418—19; — Embedsmænds 442—44, 455.
- Fattiges Arv 85, 259.— Efterladenskab 61, 200; — Forsørgelse 491 —92.
- Fattigvæsen 277, 502, 569, 596; — Plan for 242—61; — Bestyrelse 177, 179—82; — Bygning i Pustervig 291; — Indretning 192—93; — Direktion 243, 367, 407, 408; — Revision 518; — Samtykke til Ægteskab 467; — Tilskud til Vartov 434.
- Favnssættene 30, 276, 368, 398.
- Føjeskarn 161, 319.
- Fejning i Forstæderne 163; — af Gader 158—59.
- Findeløn 127.
- Finlapperne 77.
- Fiolstræde 105
- Fisk, Handel med, 51, 442, 525.
- Fiskeblødere 36.
- Fiskekrømmerlavet 51.
- Fisketorvet, Takst for Benyttelsen, 388.
- Fiskeri i Lersøen 462.
- Flasker, Handel med, 430.
- Flytninger, Anmeldelse af, 410
- Flyttedag 99, 162, 441, 448.
- Folketælling 278.
- Folkeopløb, Militærets Pligter ved, 449—51.
- Fondet ad usus publicos 589, 596.
- Forargeligt Samliv 486.
- Forbedringshuse 301 .

- Forbud mod Ægteskab 469.
 Forligskommissionen 279, 351, 469, 446, 440, 480.
 Forlovere 468; — Mangel af, 359—60.
 Forløf 44.
 Forløfte ved Ægteskab 468.
 Formyndere, Besk. af Hof- og Stadsretten, 137; — af Magistraten 141; — for døvstumme 326.
 Fornuftens Brug, Mangel heraf som Ægteskabshindring, 467.
 Forprang 36.
 Forsøgningspenge 397.
 Forstæderne, Fejning, 163; — Belysning 280.
 Forsvundne Arvinger 587.
 Forsørgelsespligt, fransk-reformerte Menigheds, 541.
 Forsørgelsesret 244, 468, 491, 596.
 Fortov 350.
 Fortunstræde 304.
 Forældres Samtykke til Ægteskab 467.
 Fransk-reformerte Menighed 541—44
 Fraskiltes Vielse 406—7.
 Frederiksberg, Vesterbro henlægges hertil, 63; — Kongeport 163.
 Frederiksberggade 159.
 Frederiksborggade 159.
 Frederiksholms Kanal 76, 302.
 Frederiks Hospital 109, 212, 218.
 Frederiks Kirke 304.
 Frederiks tyske Kirke 402; — Arbejds- og Plejehus 228; — Lære- og Arbejdsskole 228.
 Frelzers Kirke 131, 138, 208, 215; — Brocks Legat til, 219, 225.
 Frelzers Sogns Arbejdshus 291; — Fattigskole 217.
 Fremmedes Handelsret 69, 330, 583.
 Fribolig, Afgift af Embedsmænds 554.
 Frihavnen 549.
 Frihedsstøtten 191, 237.
 Frimester 264.
 Fri Proces 480.
 Friskolen 291.
 Frivillig Subskription til Fattigvæsenet 256, 371.
 Frue Kirke 302; — dens Friskole 216; — Genophbyggelse 426; — Kirkegaard 105; — Arbejds- og Plejehus 228, 291; — Sognets Grænser 38.
 Fuldmyndighedsbevilling 482.
 Fundats for Niels Brocks Legater 215—31; — Budolfi Kloster 558—61; — Efterslægtsselskabet 195—97; — Getreuers Stiftelser 183—85; — Harboes Enkefruekloster 61—63; — Nissens Stiftelse 111; — Opfostringshuset 86; — Pompevandet 21; — Vartov 1—7.
 Fælledeerne, deres Brug til Græsgang, 129; — som Eksercerplads 234.
 Fællesboets Deling ved Separation 507.
 Fængslernes Indretning 211.
 Fængsling af Børn 347.
 Færgestræde 162, 302.
 Fødselsattester 487.
 Fødsels- og Plejestiftelsen 131, 354, 475. 570.
 Fødselsprotokol for mosaisk Trosamfund 348, 381.
 Fødselsstiftelsen 109, 181.
 Fødslers Anmeldelse 499.
 Fødte og døde, Indberetning om 364—65.
 Gadejord 102, 568.
 Gader, Urenlighed paa, 319; — Belysning 276; — Brolægning 170; — Udvidelse 233, 389; — Navnene skal males paa Hjørnестeder 195.
 Gammel Mynt 105, 303.
 Gammel Strand 214.
 Gammel Torv 36, 56, 159, 237.
 Gamle Kattunfabrik 352.
 Gamle Pesthus 348.

- Garverier, Afgift af, 432.
 Garnisons Kirke 178, 303; — Menighed 370; — Sogns Arbejds- og Plejehus 228; — Lære- og Arbejdsskole 228.
 Gavle 203.
 Geburtsbriefe 267.
 Gedde, Samuel, hans Opmaaling af Byen, 101.
 Gejstlig Mægling i Ægteskabssager 446, 487; — Tilsigelse til, 435, 478.
 Gejstlige Sagers Paadømmelse 324.
 Gemachte Svende 267.
 Generalkonsuler 448.
 Gesimser 204.
 Getreuer, C. P., Hofmaler, 183; — hans Stiftelse 183—85.
 Gift, Handel med, 231.
 Gift-Bog, Apotekernes, 233.
 Glostrup Kirke 111—18.
 Gotersgade 105, 213, 303.
 Graabrødre Torv 36, 58.
 Gratist-Skolen 217.
 Gravsteders Fornylse 506.
 Grevers Rangskat 281.
 Grossererens skole 223.
 Grosserer-Societetet, Brocks Legat til, 223, 230; — Indtrædelse i, 435; — Komites Oprettelse 428, 430—31.
 Grosserernes Handelsret 427—28; — Pligt til Indtrædelse i Grosserer-Societetet 435.
 Groshandel 330.
 Grund ved Gl. Strand skænkes Byen 214; — i Hyskenstræde 214.
 Grundes Opmaaling 29, 261.
 Grundmur 203.
 Grundskat 27, 520, 567.
 Grundskatportioner 353.
 Grundtakst 29, 49, 50, 70, 103, 109, 121, 254, 521; — Matrikel 101, 353.
 Græspenge 43, 44, 53, 55, 130.
 Grønnegade 303.
 Gudstjeneste, reformertes, 80.
 Guld, dets Holdighed 40; — Indsmeltning 433.
 Guldsmede, Lavs Artikler 38—41; — Arbejdes Stempling 200.
 Gældsfangsel 563.
 Gældskommission 135.
 Haandværks-Lavene, Forordning ang., 262—74.
 Haandværkssvendes Omflakken 511.
 Halmstræde 304
 Halmtorvet 105.
 Halvprocentafgift 346, 391, 455.
 Halve Købesummer 181.
 Hammerum Herred 66.
 Handel en gros 330, 427, 583; — af uberettigede 331; — fremmedes 427; — i Nyboder 411; — Mægleres 335; — med Blanksværte 473; — med Fisk 442, 525; — med Gift 231; — med Kvæg 187; — paa Udlandet 26.
 Handelsberettigelse, Anordning om, 427—30; — fremmedes 583.
 Handelseksamen 429.
 Handelslav 429.
 St. Hans Hospital 122—27, 177, 179, 188—89, 245, 246, 249, 520; — Bestyrelse 409; — Inspektøren 184; — udenbys Personers Indlæggelse 423; — Niels Brocks Legater til, 219, 229.
 Harboeske Enkefruekloster 292; — Fundats 61—63; — Direktionen 62, 188; — Beboernes Aarspenge 66, 552; — Reglement 67; — Klosterskriver 188; — Regnskaber 188.
 Hausergade 352.
 Hauserplads 569.
 Havneadministrationen 549; — kommission 104; — fogder 77, 549; — kaptajn 478; — kasse 536; — mester 78, 104; — penge 11, 14, 52, 140, 254, 478; — væsen 71,

- 277, 398; — dets Bolværker 579;
— dets due d'Alber 484.
- Helligaands Hospital 424.
- Helligejstes Fattiges Arbejdshus 291.
- Helligejstes Kirke 138, 302, 208, 184; — Friskole 217; — Kirkegaard 105; — Arbejds- og Plejehus 228.
- Helligejst Stræde 57, 302.
- Hellig Trefoldigheds Kirke 42.
- Hestekat 131, 193, 239, 473, 475, 569.
- Hestehandlere 131.
- Hestemøller 293.
- Hindegade 303.
- Hittebørns Daab 501.
- Hittegoods 127.
- Hjemmedaab 496, 501.
- Hjortelængen 175.
- Hofmenigheden 437, 420, 415.
- Hof- og Stadsretten 133, 140, 481.
- Holmens Bro 77, 536, 554.
- Holmensgade 461.
- Holmens Kirke 41, 178, 304, 405; — Menighed 370; — Sogns Arbejds- og Plejehus 228; — Lære- og Arbejdsskole 228.
- Holmens Vagt 78.
- Hoppenslænge 175.
- Hor som Ægteskabshindring 467.
- Hosekræmmere 66.
- Hospitaler, hvem der kan indtages, 47; — Revision 519; — Forstandere 485; — lemmers Arv 85; — deres Begravelse 443, 494; — Ejendeles Registrering 359; — Ejendeles Salg 185, 327; — Skifte 484.
- Hovedkassen 391.
- Hukken 77.
- Hundeafgift 406; — Bidrag til Veterinærskolen 420; — tegn 405.
- Husarme paa Christianshavn, Brocks Legat til, 221.
- Husejere 138.
- Huses Opførelse udenfor Fæstningen 28.
- Husholdningsbrug, Skat af Vand til, 356
- Huslodders Henlæggelse under Staden 106.
- Husnumre, Nye, 326.
- Hyrekuske 131, 298, 475, 570.
- Hyskenstræde 214, 302.
- Højbro 77.
- Højbrostræde 162, 302.
- Højbroplads 302.
- Højtidsoffer 403.
- Høkere 430; — Korporationen 430.
- Hørkræmmere 430.
- Ildebrand 25, 32.
- Ildstedsskat 371, 413.
- Indfødsretten 152—57.
- Inddrivelse af Løsningsgebyrer 489.
- Indkvartering 50, 311—19, 343—45; — Fritagelse for 11, 14, 103; — Kommission 212; — Skat 101—4, 206, 355, 454, 520; — Taxt 101; — væsenet 182, 277.
- Indlømmelse i Staden, af Huslodder paa Vesterbro 106; — Christianshavn 17—18; — Grund ved Gl. Kongevej 65; — Vibenshus 142; — Gl. Kattunfabrik 352.
- Indlægningspenge 397.
- Indsamlinger 456.
- Indsmeltning af Guld og Sølv 433.
- Indsættelse i Lejlighed 138.
- Indtrædelsespenge til mosaisk Trossamfund 386.
- Instruks for Dispatchører 457; — for Magistraten 206; — for Revisor ved de Brockske Legater 289; — for Stadsfysikus 360; — for Vandkommissionen 320.
- Integade 304.
- Isenkræmmere 430.

- Jagtvej 348.
 Ja-Ord 59.
 Jernhandlere 350.
 Jordegodsejeres Rangskat 360.
 Jordemoder Bestallinger 398; —
 Komiteen 367.
 Jordemødres Anmeldelse af Fødsler
 499.
 Jordskyld 43, 133, 455; — af Grunde
 udenfor Vesterport 19; — Re-
 stancer 444; — Attester 455.
 Jurisdictio voluntaria 158; — con-
 tentiosa 158.
 Justermester 393.
 Justerkamret 394.
 Justervæsenet 277.
 Jøders Konfirmation 510.
 St. Jørgens Hospital 127.
- Kadetgade 304.
 Kagebagere 452.
 Kakkellovne 205
 Kammerretten 136, 143.
 Kanalerne, Afløbsrender til, 484.
 Kaninlængen 175.
 Kantonnement 313—14
 Kantor-Skolen 224.
 Kapelgods, det Nissenske, 117—20.
 Kaperkørsel 176, 297, 453.
 Karantænekommissionen 367.
 Kaserner, Opførelse af, 122, 182.
 Kasserer, Ansættelse af 392.
 Kassevæsenets Indretning 391.
 Kastelspynten 74, 76.
 Katolske Menighed 565; — dens
 Fattigvæsen 244; — Kapel 292;
 — Kirke 470.
 Katolikers Vielse 470.
 Kildetiden 297.
 Kirke, de reformertes 80.
 Kirker 277; — Begravelser forbydes
 i disse 307—9; — Skattefrihed 440.
 Kirkebetjent, Anmeldelse af Fødsler
 499.
 Kirkebogsattester 488.
- Kirkegaarde, i Fiolstræde 105; —
 i Borgergade 105; — paa Gl. Mynt
 105; — i Gotersgade 105; — i Lars-
 lejstræde 105; — ved Vestervold
 105; — udenfor Byen 309; — for
 fattige paa Nørrefaldet 310; —
 Monumenter paa 505.
 Kirkeseagl, de reformertes, 80.
 Kirkestræde, Lille, 304; — Store, 304.
 Klareboderne 303.
 Klasselotteriet 180, 254, 255.
 Klassifikation af borgerlige Nærings-
 veje 354, 392.
 Klerkegade 175.
 Klokkeren i Vallensbæk 116; — i
 Glostrup 116.
 Kloster, Budolfi, 558—61; — Har-
 boes, 61, 188, 292; — Petersens
 Jonfrukloster 292.
 Klosterskriver ved Harboeske Enke-
 fruekloster 188.
 Klædeboderne 159.
 Klædefabrikers Bygningsafgift 461.
 Klæder, Handel med gamle, 68.
 Kniplingshandlere 145.
 Knippelsbro 398, 400, 404, 432, 555.
 Kobberførere 145.
 Kobbergenstande, Handel med, 69
 Kokkegade 159.
 Kokoppeindpodning 469.
 Kollekt, Optagelse af, 456; — til
 Opfostringshuset 91.
 Kollektfondet 277.
 Kommissionsdomme 108.
 Kommuneskat, Kirkers Fritagelse
 for, 440.
 Konditorernes Næringsret 452.
 Kongebrev 275.
 Kongelige Bygninger, Vurdering af,
 457.
 Kongens Bryghus 302.
 Kongens Foged 136.
 Kongensgade, Lille, 304; — Ny, 479.
 Kongens Nytorv 37, 303; — dets
 Brolægning 172.

- Konfiskation af Varer 598; — af
   Vareprøver 586.
 Konfirmation, Jøders, 382, 510.
 Konkursbo, Lægers Fortrinsret i,
   436.
 Konstitutioner 396.
 Konstituerede Embedsmænd 368,
   529.
 Konsulers Rangskat 111, 506; —
   Rettigheder 448, 551.
 Konsumtionen 140, 144, 585.
 Konventhuset 109, 124, 178.
 Koppesygdum 361.
 Kopulationsed 359, 369.
 Kopulationspenge 44, 45, 53, 55, 393.
 Kornmaalingen 393.
 Kornmagasinet 278.
 Kort over Byen 103.
 Kortstemplingspenge 254.
 Krigsretten 134.
 Kronprinsensgade 303.
 Kronprinsessegade 302.
 Krudt paa Skibe i Havnen 76.
 Krystalgade 439.
 Kukkenbageres Næringsret 452.
 Kultorvet 352.
 Kundschaft 512.
 Kunstnere, Afgift til Fattigvæsenet,
   192, 254.
 Kuratorbeskikkelser 277, 411.
 Kvaksalvere 17, 199, 200, 362.
 Kvartererne 101.
 Kwartprocentafgiften 378, 455, 464,
   504, 527.
 Kvæghandel 187.
 Kvæg paa Fælleden 129.
 Kvæsthuset 76.
 Kvæsthusgade 303.
 Kælderhalse 350.
 Kæmner 29, 129, 130, 278, 392.
 Kæmnerkassen 389.
 København, Stabelstad 13; — Resi-
   dentsstad 12, 15; — Vaaben 15, 16.
 Købesummer, Afgift til Fattigvæse-
   net, 254, 455.
- Købkes Mølle 531.
 Købmagergade 159, 302.
 Købstæders Ret til udenlandsk Han-
   del 26; — Ligning 492.
 Kødtakster 209, 479.
 Kørsel udenfor Portene 176.
 Laboranter 366.
 Ladegaarden, Arbejdsanstalten paa
   536—39, 545—47.
 Ladegaardsvejen 551.
 Landemoder 238.
 Landevejen til Roskilde 131.
 Landhusholdningsselskabet 217.
 Langebro 398, 400, 404, 422.
 Langvadsdam 46.
 Larslejstræde 105.
 Lavene 208—9, 268, 271, 277, 513.
 Lavsforsamlinger 279.
 Lavskassen 101.
 Lavværge 59
 Leer 145, 201, 478.
 Legale Obduktioner 363.
 Legater, deres Revision, 517; —
   Niels Brocks 215.
 Lejekontrakt 99.
 Lejere 138.
 Lejermaalsbøde 44, 55.
 Lersøen, Fiskeri i, 462.
 Licitationer 236, 504.
 Ligbæren, Studenternes, 106—7.
 Lighuset ved Langebro 362.
 Ligsten, Vedligeholdelse af, 505.
 Ligsyn 362.
 Logerende, Anmeldelse af, 410.
 Lotteriet 142, 180; — Opfostrings-
   husets Ret til, 121, 130; — Fattig-
   væsenet 130.
 Lygter paa Gaderne 31, 33; — uden-
   for Portene 280.
 Lygtevæsenets Fond 394.
 Lygtevæsenkommissionen 442.
 Lygteskat 133, 276, 355, 454, 520,
   532.
 Lysgaard Herred 66.

- Lysning fra Prædikestolen 466, 468.
 Læger 200; — autoriserede 362, 436;
 — Receptskrivning 342.
 Lægemidlers Udlevering 342.
 Lærlingekontrakter 271.
 Lærlinges Oplæring 172.
 Læsere 368, 398.
 Lønninger, Afgift til Fattigvæsenet af, 254.
 Løsgængere 517.
 Løsning af Bevillinger 489.
 Løsøre, Underpant i, 550.
- Maalebrev 45, 70, 326, 455.
 Maalere 16
 Magistraten 139, 273, 323, 567; —
 Medlemmerne skal bo i Staden 213;
 — Ophævelse 131; — Naadensaar
 140, 323; — Lønning 55; — In-
 struktion 206; — Kendetegn 210;
 — Møder 206; — Sagernes Be-
 handling 304; — Forretninger 276;
 — er Øvrighed 206; — er Patron
 for Nikolaj, Helligaands og Vor
 Frelsers Kirker 208; — for Nissens
 Stiftelse 113 — Getreuers Stiftelser
 184; — Harboes Kloster 188; —
 Budolfi Kloster 559; — overtager
 Fattigvæsenet 177; — Brolæg-
 nings- og Lygtevæsenet 442; —
 autoriserer Mæglernes Bøger 340;
 — Dispachørernes Bøger 459; —
 deres Embedssegel 459; — afgør
 Tvist om Betaling af Præsteatte-
 ster 488; — beskikker Formyndere
 141; — Tiktynsværger 179; —
 Mæglere 331; — fører Tilsyn med
 Arresthuspræsten 65; — Lavene
 208, 268; — Dispachørerne 458;
 — udfærdiger Tilladelse til Handel
 med gamle Klæder 69; — om
 Møde for, 207.
- Malerlavet, Oldermænden er Kurator
 for Getreuers Stiftelser 184.
 Mandtalschema 410.
- Marked 146, 201, 240, 456, 479.
 Marketendere, militære 419.
 Marschandisere 350.
 Materialister 366.
 Matrikel-Numre 101, 107, 195, 326.
 Matrikelskat 27.
 Matrikels Takst 353.
 Matros Kirkegaarden 106.
 Medici 17.
 Menighed, katolsk, 565; — mo-
 saisk 384, 414, 509, 534.
 Mestermanspenge 394.
 Mesterprøve 266.
 Mestersmeden paa Holmen 104.
 Mesterstykke 266, 268.
 Metropolitanskolen 403.
 Middagssignal 138.
 Militære Underklasser, Fonden for
 Pensionering, 97.
 Militære Fattigvæsen 244; — Marke-
 tendere 419; — deres Handel med
 gamle Klæder 68; — Hesteskat
 473; — Jurisdiktion 134; — Næ-
 ringsret 387; — Rangskat 493; —
 Underholdsbidrag 564; — Ægte-
 skab 467; — Pligter ved Folke-
 opløb 449.
 Ministerium hafniense 79.
 Monumenter, Vedligeholdelse af, 505.
 Morgenstjerne 35.
 Mosaisk Trossamfund, Fattigvæsen,
 244; — Protokol over fødte 348;
 — Præsten ved 509; — Revision
 af Regnskabet 384, 414; — Re-
 præsentanter 383; — Skolekom-
 mission 509; — Synagoge 567; —
 Synagogeforstander 534; — Taksa-
 tionsmænd 385, 441..
- Mulkt for Forsømmelse med Barne-
 daab 497.
 Museum, Thorvaldsens, 571.
 Myndighed, Kvinders, 467.
 Myndighedsbevillinger 482.
 Mynten, den kgl., 433.
 Myntergade 303.

- Mæglere 75, 329, 331—41.
 Mæglerprotokol 333, 340, 397; —
   courtagage 337; — Ed 331; —
   eksamen 332; — fuldmægtige 334.
 Mægling i Ægteskabssager 351, 435,
   472, 478, 487.
 Møllebygger 540
 Møllebæksgangen 302.
 Møllere 131.
 Møllers Opmaaling 526.

 Naadens Aar, Magistratens, 140, 323.
 Naboløs 302.
 Nadverens Sakrament 466.
 Natførere 570; — lav 570.
 Natmand 161, 165.
 Natmestrenes Lønning 394.
 Natvægtere 31.
 Naturhistorieselskabet 218.
 Navngivelse 508, 521.
 Nikolaj Hvælving 304; — Kirke
   138, 179, 208, 302; — Kirkes Fri-
   skole 216; — Kirkegaard 105; —
   Sogn 38, 302; — dets Arbejds-
   hus 290; — Arbejds- og Plejehus
   228; — Taarn 325, 445.
 Nissens Kapelgods 117; — Stiftelse
   111; — paa Nørregade 120.
 Norgesgade 303.
 Notarialforretninger 373, 374, 375.
 Nyboder, Brolægning 175; — Ud-
   salgssteder 411; — Vandafløb 176.
 Nygade 159.
 Nyhavn 76; — Kanal 304.
 Ny Kongensgade 479; — Toldbod-
   gade 303; — Torv 36, 56, 159.
 Næringsbrug, Skat af Vand til 357.
 Næringsskat 353, 390.
 Næringstakst 103.
 Næringsveje, Klassifikation af, 354,
   392.
 Nørre Allé 531.
 Nørrebro 531.
 Nørre Fæled 130, 234.
 Nørregade 159.
 Nørreport 176, 531.
 Obduktioner, legale, 363.
 Observatoriet 138.
 Oculister 17.
 Offentlige Bygninger, Bygningsafgift
   af 284; — Forevisninger, Afgift af,
   192; — Stiftelsers Præster 481.
 Offentlig Sikkerhed, Fare for, 531.
 Officerers Giftermaal 178; — Under-
   holdsbidrag 535.
 Oldermænden for Rodemestrene 133.
 Oldermændspenge 393.
 Oldgesel 265, 271.
 Ombud, borgerlige, 202, 349, 476, 551.
 Omløben med Varer 144, 597.
 Omløbere 598; — Salg af Brød 452.
 Omskuening 265.
 Opfostringshjælp til uægte Børn 477.
 Opfostringshuset 177, 179, 180, 247,
   291; — dets Ejendom i Overgade
   92; — paa Kalkbrænderivej 93; —
   Fundats 86; — Elevernes Lære-
   aar 173; — Ret til Lotteriet 121,
   130, 142, 255; — Køb af Pladser i
   92; — Tavlepenge 256.
 Opfostringsstiftelsen for uægte Børn
   131.
 Opførelse af Bygninger indenfor De-
   markationslinien 474.
 Opløb 209, 449.
 Opmaaling, Byens, 101; — af Grunde
   i Forstæderne 261.
 Opraab om Understøttelse 251.
 Oprensningsbevilling 275.
 Oprør 210.
 Opsigelse af Lejlighed 99, 108, 442;
   — af Borgerskab 397.
 Opslag paa Børsen 328.
 Ordinære Fond 389.
 Overbrand- og -vandkommission 212.
 Overformyndere 16, 137, 275.
 Overformynderiet 141, 277, 590; —
   Forvaltning 394; - Reservefond 596.
 Overordentlige Troppeamlinger 311,
   343.

- Overpræsidenten 12, 132, 139, 206, 211, 278, 306, 323.
- Oversættelse af Dokumenter i det jødiske Sprog 510.
- Overøvrighed 480.
- Pakhuse 296.
- Pakkeposten 297.
- Palæet i Kalveboderne 420.
- Pantebog 133; — brev 136; — laaner 97; — register 107.
- Pantsætning i Assistenthuset 96.
- Pas til Haandværkssvende 513.
- Paternitetssager, Værgebeskikkelser 583.
- Peblingesøen 29.
- Peder Madsens Gang 303.
- Pensioner, Afgift til Fattigvæsenet 254; — Attester ved Ansøgning om, 487; — til tilskadede komne Brandmænd 445.
- Pesthuset 122, 348.
- Pesthuspenge 7, 188, 189, 254.
- Petersens Jomfru Kloster 292.
- Petri tyske Kirke 402; — Kirkegaard 105; — Arbejds- og Plejehus 228, 291; — Lære- og Arbejdsskole 228.
- Pilestræde 303.
- Plejeanstalten 89, 177.
- Plejekommissionen paa Christianshavn 230.
- Politi 141, 209, 277; — -assistenten affatter Lister over Rangskat 520; — -direktøren 407, 449; — -kassen 441, 598; — -mesteren 141, 167, 276; — -retten 586; — -schema over Beboere 410, 494.
- Polyteknisk Lærestanstalt 533.
- Pompevandet, Fundats ang., 21, 357.
- Porcellænshandler 430.
- Portpenge 140; — Skilling 141; — og Passagepenge 277.
- Postulater 267.
- Pottehandlere 350, 430.
- Pramme 548.
- Pram- og Stenførerlav 78.
- Prinsensgade 302.
- Privilegerede Fordringer 443.
- Privilegier af 1659 9; — af 1661 12; — de reformertes, 78.
- Proces, fri, 480; — -omkostninger 477.
- Proklama 275, 482, 587.
- Propper, Handel med, 430.
- Provstemode 135; — -ret 135, 324.
- Provideringskommission 211.
- Præskription af Arv 589.
- Præsten i Arresthuset 63; — ved mosaisk Trossamfund 509.
- Præsters Attester, Betaling for 487; — i Separationssager 351.
- Præste-, Degne- og Klokkerpenge 401, 419.
- Pustervig 159, 291.
- Pælebukkeren 104.
- Pælepenge 478.
- Raadhuset 138, 276, 291, 390, 405, 417.
- Raadmænd 46, 139, 206, 461, 567.
- Raadmandsvangen 234.
- Raadstue-Arkivet 227, 434, 459; — Attester 397; — Skriver 140, 277.
- Rangskat 110, 281, 352, 360, 479, 493, 506, 520.
- Recepter, Lægers 342.
- Referatprotokoller 305.
- Reformerte Menighed 541; — Arbejdshus 291; — Fattighus 281; — Fattigvæsen 244; — Haandværkere 84; — Privilegier 78; — Troskabs Ed 78.
- Regensen 107, 292.
- Registrering af Hospitalslemmers Ejendele 359.
- Reglement for mosaisk Trossamfund 383.
- Regnegade 303.
- Regnskab for Stiftelser 517.

- Regulativ for Ekspeditionsgebyrer ved Raadstuen 396.
- Rejsende Haandværkssvende 513.
- Rekognition ved Ejerskifte 389, 527.
- Rekonstruktionsbreve 396.
- Rendestene 170.
- Renovationsbetjente 165; — -vogne 164; — -skat 355, 454, 520; — -væsen 140, 158, 277, 319.
- Rentyndelse, Arvingers, 591.
- Repræsentanter for mosaisk Trossamfund 383; — Borgerskabets, 131.
- Restancer af Jordskyld 444.
- Retsgebyrer 477
- Reverentsstræde 304.
- Revshale Tønde 11, 14.
- Revision, Brocks Legaters, 288; — mosaisk Trossamfunds, 414; — Stiftelser 517, 518.
- Rigensgade 175.
- Rigshospitalet 131.
- Rodemestre 20, 133, 240, 294, 392, 455; — Oldermænd 392; — Formænd 454.
- Romersk-katholske Menighed 543, 544, 565.
- Rosenborggade 159; — Have 213, 302.
- Roskilde Len 15, 43.
- Rosset, Claudius 122; — Stiftelse 177, 179, 181.
- Ryvangelen 234.
- Sagefald 44.
- Saltskat 27.
- Salviegade 175.
- Samliv, forargeligt, 486.
- Sandbaades Justering 72.
- Schechtere 510.
- Segl, Dispachørers, 459.
- Sejl-, Flag- og Kompasnagere 521.
- Sekretariater, Magistratens, 304; — Chefer 305; — Første 305; — Andet 305.
- Sennop, Handel med 439.
- Separation 207, 236, 291, 351, 472; — bevillinger 274, 358, 369, 403, 507; — vilkaar 412, 480; — Boets Deling ved, 479; — Ophør 507, 411; — Parternes Møde for Præsten 422.
- Sessionsattester 488.
- Sigt- og Sagefald 55; — -kassen 194, 531.
- Sikkerhed for Arvemidler 465.
- Sildekreileri 525.
- Silkegade 303.
- Sjettepenge 53, 55, 83.
- Skadeligt Vands Afledning 190.
- Skarnkasser 319.
- Skarpretteren 394.
- Skattebilletter 391; — -frihed 440, 526; — -underretninger 391; — -opkrævning 391.
- Skibe, Køb og Salg af, 193, 254, 527; — Handel fra, 75; — Liste over ind- og udgaaede, 339; — Kvartprocentafgift 527.
- Skibscertifikater 396; — -kirkegaard- den 405; — -mæglere 333, 336; — -skøder 396.
- Skidenstræde 439.
- Skifte, Vurdering af Ejendomme under, 98; — -ekstrakt 463.
- Skifter 137, 469, 484, 495; — Forhaling 465.
- Skifteforvaltere, overordentlige 198; — -Kommission 137, 495.
- Skilsmisse 235, 350, 472; — Jøders 380; — Mægling 478, 487; — -bevillinger 482; — -sager 237; — -dommes Retsvirkning 486, 467; Vandelsattest ved, 492; — fra bortebleven Person 595.
- Skipperes Handelsret 75, 330; — Laugshus 77.
- Skolevæsen 246, 277; — reformertes 79, 544; — katholskes 544, — Jøders 509.

- Skoledirektion 509.
 Skolekommission ved mosaisk Trossamfund 509.
 Skolemestrenes Løn 54.
 Skorstens Ankere 204.
 Skovbogade 159.
 Skovture, Kørsel til, 453.
 Skralde 161, 164, 319.
 Skudehandel 565.
 Skudsmaal 488.
 Skvaldergaarden 304.
 Skæreknive 478.
 Skøder 70, 133, 136, 193, 255, 444, 454; — paa Skibe 396; — Fortegnelse over, 527.
 Slagtertakst 209, 479.
 Slagtervænget 130, 234
 Slottet 103.
 Slotsbroen 77; — -menigheden 415, 420; — -pladsen 172.
 Slædeføre 162.
 Slægtskab som Ægteskabshindring 467.
 Smelteløn 433.
 Snorrebroen 191, 230, 439.
 Sognegrænser 38, 42.
 Soldat-Kirkegaarden 106.
 Sorte Christians Krog 213.
 Spillekortafgift 193.
 Sportelreglement 371.
 Springvand 46, 357.
 Spring- og Pompevandet, Fundats for, 19—47.
 Sprøjteskat 454.
 Stadens almindelige Bedste, Brocks Legat til, 231; — udenbys Grunde 234.
 Stadepenge 37, 43, 58, 388.
 Stadsbygmester 47, 104.
 Stadsfysikus 132, 139, 323, 360, 408, 436.
 Stadsguardein 39, 200.
 Stadskonduktør 8, 45, 46, 48, 49, 70, 102, 107, 133, 239, 262, 285, 454.
 Stenpenge 478.
 Stenprammes Ahming 72.
 Stenbrolægning 169.
 Stiftelser 277; — Licitationer 236; — Revision 517; — Processer 481.
 Stiftsrevisorer 518.
 Stjaalne Koster 97.
 Stormklokkerne 25.
 Stormgade 302.
 Straffianger 301, 440.
 Strandstræde, Lille, 304; — Store 304.
 Studenternes Ligbæren 106, 277.
 Studiestræde 159.
 Støvringgaard 61
 Sundhedskollegiet 361; — -politiet 278, 361.
 Svendekontrakter 263; — -prøver 266; — -stykke 268.
 Svogerskab som Ægteskabshindring 467.
 Syge paa Gaden 252; — -penge 269; — -pleje for fattige 248; — Vielse af, 471.
 Synagoge 381, 534, 567; — -forstanderskabet 534, 580; — -reglement 534.
 Syndicus 132, 139.
 Synsforretninger 99, 278, 397, 457.
 Synsmænd 189.
 Sække, Forfærdigelse af, 521.
 Søborg Hus 46.
 Søernes Oprensning 320; — Opstemning 46.
 Søkvæsthuset 97.
 Sølv, dets Holdighed 39; — Indsmeltning 433.
 Sølvgade 213.
 Sørgetid 467, 540.
 Tamperretten 135, 237.
 Taksationsforretninger 554; — -liste ved mosaisk Trossamfund 386; — -mænd 385, 441.
 Tavlepenge 256.

- Testamenters Konfirmation 275.
 Testamonium paupertatis 553.
 Thorvaldsens Testament 571.
 Tidepenge 269.
 Tiendepenge 53, 44, 55, 390.
 Tilnavne 524.
 Tilsigelse til gejstlig Mægling 422, 435.
 Tilskadekomst, Brandmænds 445.
 Tilsynsværger, Beskikkelse af, 179, 419.
 Tingenstande, Handel med, 69.
 Tinglæst Skifteekstrakt 463.
 Tingsvidne 480.
 Tjenestefolks Underholdsbidrag 447.
 Tobaksrygning, forbudt paa Skibe i Havnen 73; — -salg i Værtshuse 174.
 Toldbod 73; — -bommen 71; — -gade 303; — -vej 304;
 To og Tredive Mænd 46; — Valg 10, 12; — Ophævelse 133; — Genoprettelse 142; — hvem dertil skal vælges 273; — deres Skole 222; — Brocks Legat til, 220, 222; — Brocks Legat til Sekretæren 230; — fører Tilsyn ved Efterslægtselskabet 196.
 Tornebuskegade 159.
 Torve 36; — Fejning af, 159; — Ordning 55; — Handel 55.
 Traadhandlere 350.
 Trinitatis Kirke 42, 303; — Kirkegaard 105; — Sogn 42; — dets Arbejds- og Plejehus 228, 291; — Friskole 216.
 Trolovelse 59.
 Troskabs-Ed, reformertes, 78.
 Tyende, Anmeldelse til Politiet 410.
 Tysk-reformerte Menighed 543.
 Tugthusporten 57.
 Tugt-, Rasp- og Forbedringshuset 291, 354.
 Tvangsarbejde 546; — Anstalt 536, 538, 545, 569.
- Tøjhusgade 479.
 Tømmerpladserne 74.
 Tønderske Kniplinger 145.
 Udenbys Grunde, Salg af, 234.
 Udlændinges Handelsret 69, 427.
 Udmeldelse af Vurderingsmænd 185 373; — Synsmænd 189.
 Udpantning for Underholdsbidrag 504.
 Udsendte Konsuler 448.
 Udskrifter, Betaling for, 372.
 Udstyrslegat, Brocks 220.
 Udsættelse af Lejlighed 100, 138.
 Uldborg Herred 66.
 Ulkegade 304, 461.
 Ulovlig Handel 327.
 Umyndiges Midler 99, 141, 199, 274, 463, 590.
 Underholdsbidrag 109, 236, 278, 310, 398, 420, 447, 456, 462, 464, 477, 502, 504, 529, 535, 563, 564, 599.
 Underpant i Løsøre 550.
 Understøttelsesfond, Brandvæsenets 445.
 Understøttelsesselskabet for ugifte Kvinder 218.
 Undervisning af døvstumme 426.
 Uniformer, Misbrug af, 280.
 Urtegaardsmænd 36.
 Urtekræmmere 430.
 Uskiftet Bo, Hensidten i, 275, 483.
 Utterslev Sø 46.
 Uægte Børn 109, 502, 599; — Familienavn 508.
- Vaccination 361, 469.
 Vagtskat 43.
 Vaisenhuset 58, 276; — dets Kirkegaard 105.
 Valbyerne, Ræt til Torvehandel 55.
 Valkendorfs Kollegium 292.
 Vallensbæk Kirke 111, 112, 113, 114, 118.

- Vandelsattaster ved Skilsmisse 472, 482, 492.
- Vand, skadeligt, 190; — til Husholdningsbrug, Skat af, 356; — til Næringsbrug 356.
- Vandløb fra Nyboder 176.
- Vandinspektør 133, 356, 454; — -kommission 50, 311, 355, 320; — -kompagnier 19, 355; — -mestre 21, 356; — -møller 293; — -render 173; — -skat 356, 454; — -væsen 206, 277, 320, 355.
- Vandkunsten 36, 56.
- Vands Afledning 321.
- Vandrebog 512.
- Varemæglere 332.
- Vareprøver 585, 586.
- Vartov Hospital 177, 179, 180, 185, 218, 245, 246, 249, 290; — Arveret efter Lemmer 4; — Auktioner 4; — Beboeres Begravelse 7; — Erhvervelse af Belæggelsesret 4; — Bestemmelser for Beboere 4; — Brocks Senge 229; — Fattigvæsenets Tilskud 434; — Forstanderen 2; — Inspektøren 5, 7; — Fundats 1; — Gangkoner 5; — hvem deri maa indlægges 3; — Kvartermænd 5; — Køb af Plads i, 3; — Ombygning 4; — Salg af Jordegods 181; — Sygestuer 6; — Ugepenge 425; — Kirkegaard 105; — Lemmernes Testationsret 342.
- Vask for Arrestanter 491.
- Vedtægter for Efterslægtsselskabet 195.
- Vejere 16.
- Vejerbod Kanal 302.
- Vejerhuset 36; — -penge 393.
- Vejrmøller 293.
- Vejvæsenet henlægges under Magistraten 533.
- Venerisk Sygdom 364.
- Vesterbro 454; — henlægges under Frederiksborg Sogn 63; — en Grund henlægges til Staden 65.
- Vesterfælled 130.
- Vestergade 159.
- Vesterport 105.
- Vester Torv 36.
- Veterinærskolen 421.
- Vekselmæglere 332.
- Vibenshus 142, 176, 348.
- Vice-Borgmestre 139, 177, 276.
- Vicekonsulere 448.
- Vice-Raadmænd 139, 177.
- Vielse 466; — af fraskilte 406; — af reformerte 81; — paa Sygelejet 471.
- Vielsebreve 275; — -protokol for mosaik Trossamfund 348, 381.
- Vigantsgade 302.
- Vimmelskaft 159.
- Vingaardsstræde 304.
- Vinhandlere 430.
- Vinter-Havnepenge 478.
- Vinterleje 548.
- Vippepenge 393.
- Vognmandslav 296, 570; — -marken 234.
- Vognmænd 131, 159—68, 570; — deres Hesteskate 193, 475.
- Vrægebod Kanal 302.
- Vrægere 16.
- Vurdering af Gaarde og Huse 98; -forretninger 186, 278, 373, 457, 554; — -mænd i Processager 158; — Udmeldelse af, 158.
- Vægtene 31, 531.
- Vægter- og Lygtevæsen 532.
- Vægterinspektør 454; — -skat 317, 355, 454, 520, 532; — -penge 230.
- Værgebesiddelser 179, 419; — uden Betaling 583; — for en bortbleven Person 590, 591; — i Pater-nitetssager 583; — i Anledning af Ægteskab 582; — for reformerte 82; — for umyndige i Eksekutor-boer 198.

- Værgemaal for Opfostringshusets
 Elever 88; — Slægtens Ret til 520.
 Værger, ang. disses Person, 411.
 Værtshusholdere 350; — deres To-
 bakssalg 174
- Ægteskab, Betingelserne for at ind-
 gaa 466; — Indgaaelse af nyt 443;
 — Jøders 380; — i forbudne Led
 150, 274; — Forbud mod 469; —
 Løfte om 59; — Ophævelse af
 351; — ved Bevilling 335; — ved
 Dom 443.
- Ægteskabssager 135, 277.
- Økonomiske Forfatning, Stadens 388
 Øltappere 350.
 Ørholm 145.
 Øster bro, Vægteres Ansættelse 531.
 Øster Fæled 130, 234.
 Østergade 303.
 Øster Landevej 176.
 Øster Port 105, 176, 531.
 Østrigske Gesandtskab 487.
 Ovrighedsbevilling 274.

**Christian IV' Fundatz, dateret Anno 1607 den 30 No- 30. Nov.
vember paa det nye oprettede Wartou uden Nye Øster-Port,
med tilliggende Ager, Eng, samt anden Herlighed.**

Wii Christian den Fierde etc. g. v. At eftersom fremfarne Konger her i Vort Rige Danmark, Vores Elskelige Kiære Forfædre har udi forleden Tiider stiftet og funderet et almindeligt Hospital her udi Vor Kiøbstæd Kiøbenhavn til de Fattige og Vanføre Folk deres Værelse saavelson til fornevnte de Fattiges Underholdning, samme Hospitals Huus adskillig Jorde-Gods samt anden Skyld og Rente af Kiøbstæd-Gods tillagt, Hvilken Fundatz Vores Elskelig Kiære Hr Fader Kong Friederich, Sal. og Høylovlig Ihukommelse, Naadigst haver confirmeret. Da efterdi Vi nu naadelig forarsages til en anden nødvendig Nytte fornevnte Hospitals Huus og Værelse at forbruge, dog paa det derudinden de Fattige, hvis bedrøvelig Leylighed Vi meget meere af en Christen Affection lader Os være anliggende, ikke i det ringeste skal ske forkort, have Vi naadigst til en fyldest Fornøyelse og Vederlaug for fornevnte Hospitals Huus, opladt og undt, bevilget og forordnet, og nu med dette Vort aabne Brev oplader, under, bevilger og forordne, for Os og Vore Efterkommere Konger udi Danmark, Vores Gaard Wartou, uden for Kiøbstæd Kiøbenhavn liggende, med hvis Løkker, Hauger, Ager og Eng, som der nu tilligger, og skal efter denne Dag være og blive evindeligen perpetueret til et Syge-Huus og Hospitals-Vaaning for de Fattige.

Og til fornevnte Hospital haver Vi naadigst iligemaader perpetueret dette efterskrevne Gods med dets aarlige Rente, vist og uvist, aldeeles intet undertagen, som det tilforne til det forrige Hospital her udi Byen funderet var.

30. Nov. Og paa det at hvis i saa Maade til Guds Ære og de Fattige vedtørfte Mennesker og Guds Lemmer til Hielp og Trøst er undt, givet og forordnet, tilbørligen maa blive anvendt, de Fattige allene til Gavn og Beste, og ikke udi andre Maader unytteligen forødt og forkommet, haver Vi for got og raadeligt anset, at lade giøre denne efterskrevne Skik og Forordning, hvorefter Vi ville at Hospitals Forstanderen, den som nu er eller herefter kommendes vorder, saavel som hans daglig Folk- Tyende, disligeste de Fattige og Syge som udi Hospitalet ere, eller herefter bliver indtagne, aldeles skulle have dennem at rette og forholde:

Først skal da tilskikkes en ærlig, gudfrygtig og forstandig Mand, som er ugift, eller og udi Ægteskab med en ærlig Hustrue uden Børn, hvilke ikke skulle maa have udi deres Tieneste fleere Qvind-Folk, end herefter formeldes [*Vedt. 30 Dec 1857 § 11*], og hvis der bliver spundet, vævet eller syet udi Hospitalet skal komme de Fattige til beste.

Forstanderen skal og have grandgivelig Indseende, eftersom han vil forsvare, at altingest ordentlig og vel udeeles iblant de Fattige sammesteds, og ikke til sine egne, sær Venners beste, eller i andre Maader de Fattige til Skade bortvendes. Og at han med altingest, uden Undskyldning, kan have desbedre Indseende, skal han have sin Vaaning og Underholdning i Hospitalet, og aarligen for sin Tieneste og Umage gives til Løn af Hospitals Indkomst Trediver Rdlr. Og skal han være forpligt aarligen at slutte sit Reigenskab Philippi Jacobi Dag, og det klarligen at fra sig levere inden St. Hans Dag Midsommer dernæst efter til Vores Hof Mester, Cancellar, Superintendenten, de 2 ældste Borgemestere og Sogne-Præsten i Hellig Geistes Sogn, hvilke (om samme Regenskabers rigtig findes) hannem derfor skulle qvitteres, og hvis efter Regenskabers Aflegning da findes forøvret og ufortæret, skal komme de Fattige til Fremtarve og til Hospitalens Huuses Forbedring. Og skal Forstanderen fra sig levere hver fjerding Aar en klar Fortegnelse paa hvis da, og til hvad Personer forspiiset er, paa det man kan vide rigtig Besked baade derom og Hospitals Forraad, at for Fetalie

eller anden Deel ey skal findes Mangel i Utide, hvorover 30. Nov. de Fattige kunde lide Hunger eller Nød i nogen Maade.

Maa og Forstanderen have til Hospitalens og de Fattiges Gavn og Brug udi Tieneste, saa mange Personer og paa saadan Besoldning, som herefter følges, og ingen flere, som ere:

Og efter dette Overslag paa Hospitals visse og uvisse Indkomst nu er giort, kand der holdes Fattige og Singe Folk paa Senge udi Hospitalet 50 og udi St. Jørgen 10; dog skal ingen tage i St. Jørgens uden de med smittelig Siugdom ere beladen, og over forskrevne Antall skal Forstanderen ingen maa til Underholdning annamme, ey heller indtage nogen Hitte-Børn, uægte Børn eller andre, at opføde de Fattige til Besværing, som til deels sket er, paa det Løstgighed skal ikke dermed handhæves.

Naar nogen af de Fattige bortdøe, skal ingen udi Steden indkomme, undtagen saadanne Personer, som man udi Sandhed veed at have udi deres Velmagt ført et ærligt Levnet, og synderlig dem, der haver holt Kongens og Byens Tynge her udi Vor Kiøbstæd Kiøbenhavn, og findes at være rette Hospitals-Lemmer, og det skal ske med Superintendentens, de 2 ældste Borgemesteres og Prædikantens udi Hellig Geistes Sogn, deres Samtykke, enten til Philippi Jacobi eller Alle Helgens Dag, eller om fornøden er, inden 3 Maaneder imellem hver af fornevnte Terminer. [*Rescr. 30. Jan. 1692.*]

Skulle og saa mange af fornevnte Fattige, som rørige ere, søge Bordet med Hospitalets Folk udi Borger-Stuen, paa det altingest med Udspiisning kand des skikkeligere tilgaae, at hvis der forøvres efter Maaltid, ikke skal spildes eller af Hospitalet udbæres, men de Fattige til beste at optages og forvares.

Dersom og nogen vil sig indkiøbe at have sit Livs-Føde i Hospitalet, da skal den samme strax levere Forstanderen saa mange reede Penge eller deres Værd, som aarligen saa meget kand forrente at samme Person af Renten kand underholdes [*Bekg. 19 Okt. 1860, Skr. 3 Nov. 1852*],

30. Nov. og den da, eftersom hans Leylighed er, enten at gaae til Forstanderens eller til Folkenes Bord, og ikke for sig selv særdeles at skulle anrettes. Og skulle de tvende Borgemestere, som nu tilsat ere, eller herefter tilskikket vorder, tvende gange om Ugen udi Maaltids Viis der indgaae udi Hospitalet, og flittig tilsee, at de Fattige bliver vel spiset til Nødtørft med 2de Maaltider Mad om Dagen, og til hver Maaltid 3 Retter efter Dagens og Tidens Leylighed. Naar saa alting efter forbemelte Forordning fulddrevet er, og da over ald Udspiisning, Biugning og anden Hospitals Nødtørft findes noget forøvet, da skal dette vendes i Penge og inden et Fierding Aar efter Regnskabers Qvittering hos visse Folk udsettes paa nøjagtig Forvaring paa Rente, dermed at forbedre den Hoved-Stoel, allerede er udi Forraad, af hvilken Forstanderen ingen Magt skal have noget at oppebærge; mens dersom stor Trang og Nød var for Haanden, skal han det give tilkiende, og om da noget deraf skal optages skal det skee med Superintendentens, de 2 ældste Borgemesteres og Sogne-Præsten udi Hellig Geistes Sogn deres Viidskab og Samtykke,

Efter denne Skik og Forordning, som forberørt er, skal Hospitals-Forstanderen, som nu er eller herefter kommandes vorder, saavel som Hospitals daglige Folk, aldeles vide dennem at rette og forholde. Dog ville Vi os forbeholdet have derudinden efter Tidens Leylighed at forandre og forordne eftersom Os kan siunes best og gavnligest at være.

(Hofmans Foundationer X 40—44.)

[Rescr. 17. Marts 1784 §§ 10., 14. Skr. 2. Sept. 1817. — Bekg. ang. Erhv. af Beløggelsesret 19. Okt. 1860. Skr. 27. Marts 1817. Skr. 1. Juni 1917. Pl. 12. Juli 1843. — Om Auktioner. Rescr. 26. Aug. 1735. Prom. 16. Sept. 1786. Prom. 18. Okt. 1794. Skr. 11. Juli 1817. — Arveret efter Lemmer. DL. 2-19-13. Fr. 5. Dec. 1749. Canc. Prom. 22. Juli 1809. 2. Febr. 1813. Skr. 7. April 1827. Skr. 29. Marts 1828. Bekg. 19. Okt. 1860 jfr. Fattigl. 9. April 1891 § 37. — Hospitalets Ombygning Skr. 1. Okt. 1855, 31. Jan. 1859.]

For Beboerne i Stiftelsen er der af Magistraten under 1. Decbr. 1887 fastsat følgende Bestemmelser:

1. Enhver, der optages i Vartov Stiftelse, erholder Ret til:
1) den for den Paagjældende anviste Plads med dertil hørende

Adgang til det fælles Kjøkken; 2) Ugepenge samt Andel i Topps Legat, tilsammen 1 Kr. 35 Øre ugentlig; 3) fri Lægehjælp af Stiftelsens Læge, fri Medicin, og saa vidt gjørligt, frit Hospital mod for Hospitalstiden at afgive Ugepengene og Topps Legat.

Lemmerne kunne erholde kogt Vand hver Morgen Kl. 7 om Sommeren, Kl. 8 om Vinteren.

Stuerne opvarmes af Stiftelsen; Ilden i Kakkellovnene passes af Lemmerne efter Omgang.

2. Lemmerne ere pligtige at rette sig efter Stiftelsens Foresatte.

Den øverste Myndighed over Stiftelsen er Kjøbenhavns Magistrat.

Stiftelsens nærmeste Foresatte er Inspektøren.

Kvinde-Afdelingen staaer særlig under Oldfruens Tilsyn og Myndighed.

Kvartermanden har samme Tilsyn og Myndighed for Mands-Afdelingens Vedkommende og udøver derhos over hele Stiftelsen den ham embedsmæssig tillagte Myndighed.

3. Gangkonerne have dels at paasee, at Lemmerne opfylde de dem lige overfor Stiftelsen paahvilende Pligter, dels, hvor Forholdene kræve det, at være Lemmerne til Hjælp og Bistand. Det er Lemmernes Pligt med dette for Øje at stille sig i det rette Forhold til disse.

Lemmerne indbyrdes skulle omgaaes fredsommeligt og velvilligt, og de bør ved deres hele Færd og Vandel gjøre hvad de formaae til, at god Orden og Aand kan herske i Stiftelsen.

Ved uhæderlig Vandel mistes Retten til at være i Stiftelsen.

4. Stiftelsen har Arveret efter Lemmerne, saavel til Indbo m.v. som til al anden efterladt Formue. Dette gjælder ogsaa for dem, der have indkjøbt sig i Stiftelsen, ligesom det ogsaa kommer til Ayrvendelse, selv om den Paagjældende paa Dodsfaldets Tid maatte opholde sig udenfor Vartov. Enhver Omgaaen af denne Stiftelsens Ret er ulovlig.

5. Lemmerne have Ret til at være ude hele Dagen fra 6 Morgen til 10 Aften (om Søndagen til Kl. 11). Til sidstnævnte Kløkkeslet skulle alle atter være hjemme i Stiftelsen, medmindre særlig Tilladelse er givet til en enkelt Aften at blive længere ude. — Efter Kl. 9 Aften maa ikke modtages Besøg af Fremmede; de, der ere i Besøg, skulle forlade Stiftelsen senest Kl. 9.

6. Orlov for længere Tid, med eller uden Bortflytning af Tøj, kan tilstaaes af Inspektøren dog ikke ud over 6 Maaneder i et Aar. Tilladelse til længere Fraværelse fra Stiftelsen maa søges hos Magistraten og vil kun ganske undtagelsesvis blive indrømmet.

7. Lemmerne have Adgang til Stiftelsens Kirke og til Bønholdelserne i Stiftelsen efter den i saa Henseende trufne nærmere Anordning.

8. Bohavets Opstilling i Stuerne bestemmes af Oldfruen og Kvartermanden.

30. Nov. Hvert Lem er pligtig at holde sin Plads ryddelig og sit Bohave, sin Seng med Sengklæder og Lagner samt sine Gangklæder fuldstændig rene og i Orden. Rengjøring skal skee hver Dag og være fuldført om Sommeren inden Kl. 8, om Vinteren inden Kl. 9.

Den strengeste Renlighed indskjærpes Lemmerne med Hensyn til deres Person. De ere pligtige at tage Bad i Stiftelsen, saa ofte det paalægges dem.

Ved den 14-Dags Rengjøring, som foretages af Gangkonen, saavel som ved Hovedrengjøringerne skulle de bortflytte fra deres Plads, hvad der vilde hindre Arbejdet.

De maa ikke have andet Bohave og Tøj i Stuerne end det bestemte og skulle med dette holde den Orden, som foreskrives dem.

De Lemmer, der have Sengeplads inde i Værelset, have lige Ret med de andre til at opholde sig ved Vinduerne.

Adgang til Køkken anordnes af Gangkonen.

I Stuerne maa ikke varmes Bolte eller koges.

Med Ild og Lys skal udvises stor Forsigtighed.

Vaskning af Tøj maa kun foregaa i Vaskehuset.

Paa Lofterne maa Intet hensættes uden efter særlig Tilladelse.

9. I Reglen beholde Lemmerne den dem anviste Plads. Dog ere de pligtige at lade sig flytte til en anden Plads i Stiftelsen, naar Inspektøren paa Grund af særlige Forhold finder Saadant nødvendigt.

10. Imellem Lemmerne indbyrdes og mellem dem og Gangkonerne maa ikke drives nogen Handel. Sælgekoner eller andre Handlende maa ikke indlades i Stiftelsen, undtagen hvor Tilladelse dertil er givet af Inspektøren.

11. Bliver et Lem sygt, er det forpligtet at benytte Stiftelsens Læge, at rette sig efter dennes Forskrifter, og, om det fordres, at lade sig indlægge paa Hospital. Er den Paagjældende Medlem af en Sygekasse, kan dennes Læge benyttes.

12. De Lemmer, der paa Grund af Alderdomssvaghed eller vedvarende Sygelighed tabe Evnen til som de andre Lemmer at hjælpe sig selv og som derfor trænge til større Bistand, overflyttes til Sygestuerne, hvor saadan Bistand kan ydes dem.

Paa Sygestuerne leverer Stiftelsen selv det fornødne Bohave saavel som Sengklæder, og Lemmernes Bohave og Sengklæder maa ikke dertil overføres, men tilfalder ved Overflytningen Stiftelsen.

Paa Sygestuerne faa Lemmerne fri Vask og, om fornødent, Lagner m. V.

13. Den, som ikke har Midler nok til, ved Hjælp af hvad der ydes fra Vartov, at ernære sig selv, maa finde sig i, hvad enten de ere paa Sygestue eller andetsteds i Stiftelsen, at henvises til Fattigvæsenets Stiftelser. Dette gjælder ogsaa dem, der have indkjøbt sig i Vartov.

14. Det er forbudt at give nogen af Stiftelsens Funktionærer 30. Nov. Douceurer.

15. Saafremt ved et Lems Indflytning i Stiftelsen Desinfektion af dets Ejendele findes fornøden, kan Saadant forordnes af Inspektøren paa den Paagjældendes Bekostning.

16. I Anledning af begaaede Overtrædelser kan af Inspektøren anvendes som Straffemidler: Irettesættelse, Nægtelse af Udgangsfrihed, Inddragelse af Ugepenge i nogen Tid.

17. Magistraten er berettiget til at udvise Enhver af Stiftelsen, naar den finder Saadant fornødent. Har den Paagjældende indkjøbt sig i Vartov, bestemmer Magistraten samtidig, om noget af den erlagte Betaling skal gives tilbage og i bekræftende Fald hvor meget.

18. Afdøde Lemmers Begravelse bekostes af Stiftelsen paa den i saa Henseende anordnede Maade, hvorimod da ogsaa mulig tegnet Begravelseshjælp tilfalder Stiftelsen. Ønsker Familien selv at bekoste Begravelsen, indrømmes dette, hvorimod Familien da ogsaa oppebærer Begravelseshjælpen.

Saaledes udfærdiges nærværende Bestemmelser, hvoraf et Exemplar bliver at overgive Enhver, der indlægges i Vartov, og et andet Exemplar af samme at forsyne med den Paagjældendes Underskrift.

Rescript til Biskoppen i Sælland.

1645.

C IV. V. S. G. T. Eftersom Vi til de armes Underholdning her udi Pesthuset naadigst haver forordnet, at der af hver Kirke udi vort Land Sælland, hvis Indkomst sig kan beløbe til 10 Pund Korn, aarligen skal udgives og til Provsten udi hvert Herred leveres 1 Rdlr., og af hver Kirke, hvis Indkomst sig saa højt ikke kan bedrage, $\frac{1}{2}$ Rdlr., hvorom Vi Lensmændene her i vort Land Sælland, Universitetet og Roskild Capittel og naadigst haver tilskrevet, da bede Vi Eder og naadigst ville, at I forskrevne Penge til hver Dionysii Landemode af Provsten annammer og dennem siden Forstanderen for Pesthuset overleverer, som dennem til de fattiges bedste skal vide at anvende. Derksom og imod al Forhoobning forskrevne Penge til bestemte Tid ikke fremkommer, ville Vi naadigst, at I Eders underdanigste Beretning derom udi Vort Cancelli skal gøre, saa fremt I ikke Penge selv Eders egne ville udlægge. Datum Hafniæ den 4. Maj 1645.

4. Maj.

[Prom. 20. Dec. 1788. Plan 1. Juli 1799 § 166. Ang. denne Afgift, hvis Oprindelse i lange Tider har været ukendt, se: »Villads Christensen: Pesthuspengene« i Hist. Medd. om Kbhvn. V. 272—86.]

27. Maj. **Beskikkelse af en Stadskonduktør.**

Frederik 3 antager Oluff Steenvinckel till at haffve effterskreffne opsickt och tilsiuun her i wor kiøbsted Kiøbenhaffn som følger. Først skall hand haffve flittig opsyen paa gaderne her i wor kiøbsted Kiøbenhaffn och dem affveye och affpeepe som bæst eræctis kannd, at de deris affløbe haffve kannd och hullerne fyldis eller høyderne jeffnis, saa ingen denn andenn till skade wandit opstemmer, dernest skal hand ochsaa giffve ackt paa, at ingen her effter bygger vd paa gadenn, mens huem i saa maader nogen vdbygninger wil haffve, skal wige ind paa sin egen grund; huis trapper som och her effter fra gaden opbyggis, maa icke gaa widere vd paa gadenn, end at der bliffuer 3 alne imellem rendsteenene och trappenn, saa at gangveyen paa gadenn bliffuer wbehindret, mens vdi de gamle och sneffre gader, huor dett icke skee kannd, skall hannd bequemme sig dett bæste mueligt er och gadenn kand taale; i de ny gader, som er saa store, skall rummit jmellem husene och rendsteenene være sex alne och huer for sinn grund, efftersom hans huus strecker sig till, tou trey eller flere høye kampesteene lade opsætte, som kunde affverge, at vogne icke kiøre och forderffve gangweyene imellem deris huse och rendsteenene. Huo som will aff mangel paa fersk wand haffve regenbacker offveun omkring husene eller render imellem husene, skal føre deris wdløb med it welforvarit wiet wdløb och rør langs ned af murenn, paa det at wandit, som aff stor regn haabevis falder aff witwdstaaende render offver gaden, icke skal afverslaa dem, som gaa eller age paa gaden. Naar hand gaden brøstfeldig eller icke saaledis brolagt befinder, som det sig bør, eller och at nogen sig imodsetter at bygge effter dend forskreffne maade, da skal hand byfogedenn det tilkiendegiffve, som derpaa tilbørligenn skall tale och wed rettenn forfølge, och for samme hans bestilling och anbefalede inspection skal hannem aarligen her aff byenn giffvis 100 rdlr. forvden huis enhuer hannem godvillig for hans wmage giffve vill, naar hannd nogen affviising eller anstickninng gjør, som helst(!) her effter nogit huus

aff ny vil bygge, være sig adel eller w-adel, geystlig eller 27 Maj.
borger, skal effter sit skiøde och det kaart, som bemeldte
Oluff Steenwinckel haffuer paa bemelte Kiøbenhaffns byes
gader och pladser och effter dend anordning, som her mel-
dis, vdenn saa er at det for anden aarsag skyld anderledis
foraardnit eller bevilgit worder, wed forbemelte Steen-
winckel sig anviise lade, dog skal det stande enhuer frit
for wed hannem eller andre byggemestere deris bygning
att bygge eller fortinge lade. Forbydenndis etc. Hafniæ
denn 27 majj 1651.

(Kbh. Dipl. III 370—71.)

[Rescr. 14. Okt. 1690. Instr. 30. Jan. 1694. Kund. 30. Marts
1906.]

1659.

Stadens Privilegier.

24. Marts.

Wii Friderich den tredie osv. giøre alle witterligt, at
wi med woris elskelige Danmarches riiges raads raad
haffuer anseet och offuerweyet dend troe thieneste och dend
trygge hielp, som baade dend geistlige och werdslige stand
her wdj wor kiøbsted Kiøbenhaffn i disze beswerlige thii-
der haffuer ladet paakiende; huorimod wi och haffuer be-
loffuit, dennem dieris privilegier saaledis at forbedre och
bestyreke, at de schulle haffue aarsag sig deroffuer at
glede, och paa det de och dieris effterkommere jndbyggere
her wdj staden des mehre aarsag kunde haffue, dieris
wnderdanigst throeschab fremdelis osz och wore effter-
kommere, koninger wdj Danmarch, och cronen wdi gjer-
ningen at beuisze, haffue wi med bemelte woris elschelige
riigens raads sambtøcke for osz och wore effterkommere,
koninger udj Danmarch, och cronen giffwet och bewilget,
saasom wi och med dette wort obne greff giffuer och
beuilger sambtliche jndbyggere, saawell dend geistlige som
werdslige stand herudj staden disze effterskreffne privile-
gier, nemblig:

1. At Kiøbenhaffns bye och stad och Christianshaffn
schall altiid hereffter were en aff de thwende stabelsteder
wdj Sjælland och haffue dend friheed, at ingen kjøbmands
vahre, wden lands frakommende, nogensteeds herudj pro-

24. Marts. vinen maa indførís end alleneste til bemeldte thwende stabelsteeder, huoraff dend anden hereffter schall naffn-giffuis, wdj huelche alle wahre først schall oplegges, och frømmedes vahre udj det ringeste otte dage haffue ligget, førend de nogen andensteeds derfra maa hentransfererís, jehe heller maa nogen vahre till fremmede steeder aff Sielland vdförís, wden det scheer wed bemeldte stabelsteeder, kalch, steen och biugnings thømmer udj indførszellen wndtagen, och udj vdførszellen øchszen och heste, dogh wden ald viidere vndersleff wnder tilbørlig straff. Och schall de smaae kjøbsteeder herudj provincen dierís friheed hermed iche viidere were betagen, end at de iche maae haffue nogen ind eller wdskiibningh til eller fra fremmede steeder, men at de dierís vahre schall føre till stabelsteederne udi Sielland och igien derfra hendte dierís nødtørfft, huortill de och maa bruge smaa faretøigh, huorimod bemelte thwende stabelsteeders indbyggere schall were tiltengt att haffue goed forraad aff alle de wahre, som provincen kand behøffne, for billig priisz.

2. Att Kiøbenhaffnn schall were en fri riigs stad och annaumes tillige for en frj riigens stand, och udj ald, huad riiget till beste delibererís kand, haffue dierís stemme och sambytcke, thill huelchen ende borgemester och raad tillige med borgerschabet maa wduelge treduffue och thou aff de beste och fornemmeste borgere herudj staden, som tillige med borgemester och raad stadens och meenigheedens beste saawelsom des judtegt och wdgifft effter thiidens beschaffenheed kand offuerweye och derom handle och slutte. Aff bemelte 32 borgere maa vdwelges thou, som tillige med tvende aff borgemesterne maa haffue fri tilgang til osz, byens och det gemehne anliggende at andrage, saaoch paa samptlige borgerskabets weigne med riigens raad och stenderne, naar fornøden giøris, at deliberere, sambtøche och befordre, huis till vorís, riigets, byens och det gemehne beste gaffnlig kand eragtes.

3. Att bemelte Kiøbenhaffns indbyggere, geistlige och werdslige stands persohner, maa kiøbe och sig tilforhandle adelig jordegøeds, och huis dennem udj saamaader endten

ved kiøb, arf eller pandt kand tilfalde, saaoch huis de alle-24. Marts. reede udj betalling eller pandt bekommet haffuer, vere sig adelens eller cronens, det de och dieris børn och effterkommere jnduohnere udj Kiøbenhaffn i alle maader at niude med liige friheed, som adelen haffuer paa dieris.

4. De schall iche med wiidere thold, accise eller anden thyng och besweringh belegges, end adelen giør och giffuer, mens huis thold och accise, som till riigens tharff vdkreffues, det schall med sambtøche och beuilling schee og indgaaes.

5. At Kiøbenhaffus jndbyggere hereffter altiud schall were frj for ald skatt, hoff- och anden jndqwarteringh, saaoch for aars eller landknegtes penges vdgiff, och derimod aff dend aldgemehe riigens fisco tages, huormed dend nødwendige gvarnison kand vnderholdes och ellers till riigens fornødenheed behøffuis, dogh udj kriigs tiud enhuer stand bære byrden lige med dend anden, effterdj det er till enhuers frelse och conservation.

6. Att alle de udaff dend privat stand, geistlige och werdslige, nu och dieris børn och effterkommere effter dennem, borgere och jndwohnere herudj staden schall niude med adelen liige thilgang till officia och honores, naar de dennem med dieris capacitæt och qualiteter dertill kand giøre capables och meriterede.

7. Att aff alle vahre, som her udj staden ind och wd-føris, endten det selges till cronen eller iche, med mindere vj det sielff lader forskriffue, skall giffuis dend nu sæd-uanlig hauffns accise paa byens Accise boed saa och dend sæd-uanlig hauffne penge till byen aff alle skiibe och skuder inden Refshals thønde, dogh huis wahre, som udj indgaaende haffuer giffuit accise, da schall vere fri udj wdgaaende, voris hauffne penge w-forkorttet, och schall voris tholder paa Tholdboeden ey nogen for vdgaaende maa klargjøre, førend beuiises, at de haffuer som forschreffuit staaar giort rigtigheed till byen. Att alle disze forschreffne puncter dennem, dieris børn och effterkommere, geistlige och werdslige jndwohnere herudj staden, saaledes som forschreffuit staaar, aff osz och wore effter-

24. Marts. kommere konninger udj Danmarek och cronen rigtigen och w-foranderligen holdes och effterkommes schall, da haffuer wi tillige med woris elskelige Danmarches riiges raad disze dennem naadigst meddeelte privilegier wnder-schreffuit och beseiglet. Giffuit paa wort slott Kiøbenhaffn dend 24 martij anno 1659. Wnder wort signett.

(Kbh. Dipl. I 702—4.)

[Priv. 24. Juni 1661.]

1661.

24. Juni.

Stadens Privilegier.

Wii Friderich dend tredie osv. giøre hermed witterligt for os, woris arffuinger och effterkommere konninger til Danmarek och Norrige, at efftersom nest gudz den allmechtigstes naadigste bistand woris kongel. residentz stad Kiøbenhaffn udi sidste beswerlige krigstiid och serdelis udi den haarde beleyering sig imod os och woris kongel. huus saa troe och lydige och mod woris fiender saa modige och tapper betiend, som det den nu leffuendes werden nochsam er bekient och witterligt, da hauffuer wii, paa det ochsaa saadan deris underdanigste och skyldigste troeskab och tapper modighed til deris ewige berømmelse posteritæten, saa lunge werden staar, kunde notificeres och samme wor kongelige residentz stad Kiøbenhaffn fremdelis der udj mod os och woris kongelige huus at continuere, dedz bedre kunde forarsagis saa wel ochsaa andere woris kiere och troe wndersatere udi slig och andre tilfald it got exempel til at effterfølge for øyen stillis, samme wor kongelige residenz stad Kiøbenhaffn samt alle des jndwanere, geistlige och werdzlige, de nu leffuendis saauel som deris effterkommere med effterfølgende privilegier allernaadigst anseet och begaffued.

1. At Kiøbenhaffn skal wehre och bliffue en kongelig residentz- och frie rigs stad oc annammis tillige for en frie rigens stand, och naar wii got befinder, stenderne at sammenkalde, de da at deliberere och deris stemme med de andre giffue, om huis os til beste komme kand.

2. Præsident, borgemestere och raad med borgerskabet maa udwelge 32 aff de beste och fornehmste borgere

her udj staden, huilche tillige med prææsidenten, borgeme- 24. Juni.
stere och raad stadens och menighedens beste saauelsomb
detz jndtegt oc udgiff t effter thidens beskaffenhed känd
offuerweye oc derom handle oc slutte. Aff bemelte 32 bor-
gere maa wdwelgis thou, som tillige med prææsidenten och
en aff borgemesterne maa altid haffue frie tilgang til os,
stadens och det gemeene anliggende at andrage.

[An. 1. Jan. 1840 § 7, Lovene Nr. 50, 51 og 52. 3. April 1900
§ 5. L. 20. April 1908 § 21. L. Nr. 29 21. Febr. 1913 §1. Resc. 2.
Maj 1691. Fr. 21. Marts 1800 § 17. Pl. 3. April 1771. Resc. 1 . Okt.
1772. Instr. 28. Aug. 1795. Resc. 14. Aug. 1801. 15. Febr. 1805.
17. Okt. 1806. 31. Maj 1814. 28. Febr. 1823. An. 1. Jan.
1840. L. 4. Marts 1857. L. Nr. 237 8. Maj 1917.]

3. At Kiøbenhaffns stad oc Christianshaffn skall altid
hereffter were een aff de tuende stabel-steder udi Sielland
och haffue dend frihed, at ingen kiøbmands wahre uden
landtz frakommende nogen steds udj prouincien maa ind-
føris end alleniste till bemelte tuende stabelsteder, huoraff
dend anden hereffter skall nauffn-giffuis, udi huilcke alle
wahrer først skall opleggis och fremmedis wahre udi det
ringeste otte dage haffue ligget, førend de nogen anden
steds derfraa maa hen transfereris; jche heller maa nogen
wahre, huo de och tilhører, til fremmede steder aff Siel-
land udføris, uden det skeer ved bemelte stabel steder,
kalch, steen och bygnings tømmer udi jndførselen undtagen,
och udj udførselen øxen och heste, dog uden ald widere
undersleff, vuder tilbørlig straff, och skall de smaa kiøb-
steder her udj prouincien deris frihed hermed icke widere
were betagen, end at de icke maa haffue nogen jnd- eller
udskibning till eller fraa fremmede steder, men at de deris
wahre skall føre till stabelstederne udi Sielland och igien
der fraa hendte deris nødtørfft, huortill de och maa bruge
smaa fare tøg, huor imoed de tuende stabelsteders jnd-
byggere skal were tiltencht at haffue goed forraad aff alle
de wahrer, som prouincien kand behøffue, for billig priis.

[Væsenlig indskrænket ved Fr. 28. Jan. 1682 og senere hævet.
Se herom O. Nielsen: Kbh.s Hist. V. 119—22.]

4. At bemelte Kiøbenhaffns jndbyggere, geistlige oc
werdslige stands personer, maa kiøbe oc sig tilforhandle

24. Juni. adelige jorde goeds, oc huis dennem udi saa maader endten ved kiøb, arff eller pandt kand tilfalde, saa och huis de allerede udi betalling eller pant bekommit haffuer, wehre sig endten woris eller adelens, det de och deris børn och effterkommere i alle maader at nyde med lige frihed, som adelen haffuer paa deris, effter deris atkomst brefuis formeldning udi alle maade.

5. De schall icke med widere told, accise eller anden tyngte oc besuering beleggis, end adelen gjør och giffuer.

6. At Kiøbenhaffns jndbyggere hereffter altiitd skall wehre frij for ald schatt, hoff- och anden jndqvartering, saa och for aars- eller landsknegtis pengis udgiff, oc derimoed aff dend allgemeene rigens ærario tagis, huormed dend nødwendige guarnison kand underholdis och ellers till rigens fornødenhed behøffuis, dog udi krigstiid en huer stand behre byrden lige med dend anden, effterdj det er till en huers frelse och conservation.

[Om Indkvarterings- og Skattefriheden se O. Nielsen Kbh.s Hist. V. 105—12. Pl. 25. Febr. 1765. Resc. 16. Juli 1784. Fr. 9. Maj 1806. Lov 4. Juli 1850. HR. Dom 29. Aug. 1871.]

7. At alle de udaff dend privat-stand, geistlige och werdslige, nu och deris børn oc effterkommere effter dennem, borgere och jndwaanere her i staden skall nyde med adelen lige tilgang til officia och honores, naar de dennem med deris capacitæt och qualitæter der till kand giøre capables och meriterede.

8. At aff alle wahrer, som herudj staden jnd- och vdføris, endten ded selgis til cronen eller iche, med mindre wii det sielff lader forskriffue, och saadant med voris haand bewiisis, skall giffue dend nu sedwahnlike hauffns accise paa stadens Accise boed, saa och dend sedwahnlike hauffnepenge til staden aff alle skibe och skuder inden Reffhals thønde, dog huis wahre som udj jndgaaende haffuer giffuit accise, de skal were frij udi udgaaende, och skall woris tholder paa Toldboden ey nogen for udgaaende maa klar giøre, førend bewisis, at de haffuer, som skrefuet staer, giort richtighed till staden.

[Resc. 8. Febr. 1707. Fr. 28. Maj 1825 § 8. Lov 7. Febr. 1851 § 3. Resol. 7. Juni 1856. Kontr. 29. Okt. 1869 § 8.]

9. Och paa det bemelte wor kongelige residentz och 24. Juni. frii rigsstad Kiøbenhaffn samt dedz jndbyggere woris kongelige propension och naade desto bedre kand haffue at bemercke och udj gierningen at see, huorledes wii icke ringere deris end andre woris kiere och troe vndersatternis flor och tiltagelse os lader were angelegen, da hafuer wii dennem woris lehn Rodschild, saauit det icke allerede till andre er affhent eller pantsat, til en ewindelig egendom gifuet och forært, huoroffuer wii dennem en richtig jordbog och woris schiødebreff med forderligste wil lade lefuere, doch woris och woris arffuinger och effterkommere kounger udj Danmarck och Norrige souverainitæt udj alle maader vpræjudicerlig, saa ochsaa Bispegaarden udj Roschilds by, jachten och Bognis wange untagen, som wii och woris arffuinger os will hafue forbeholden. Och skall dennem wore tillat, huis godz till andre aff bemelte Rodskilds lehn er pantsat, igien effter pant breffuis lydelse at indløse och lige med det øffrige at niüde och beholde, doch skal bønderne plichtig were, woris, woris elskelige gemahls och børns fadebur, naar wii igiennem landet¹⁾ reiser, at age, som sedwanlig wert hafuer.

[Resc. 25. Marts 1768. L. 4. Marts 1857 § 17. Plan 7. Okt. 1861. Conf. 26. Dec. 1766. Regul. 27. Jan. 1910.]

10. Indkomsten aff bemelte Roeskild lehn skall halffparten til stadens raadstue och magistratens reputerlig underholdning och dend anden halfpart til stadens, politiens och Menighedens forbedring anwendis, offuer huilcket magistraten skall haffue dispositionen, at lenet saaledis administreris, saa och jndkombsten udj saa mader anwendis och woris saa vel som dend gemeene Landwey wed lige och udi god skick holdis, som forsuarligt er.

11. Wii hafuer ocsaa denne kongelige residentz och frii riggs stad med saadan waben naadigst anseet och begafuet, som sig wed slige privilegier best kand skicke och herhos er at see, huilchet waaben de udi alle deris forret-

¹⁾ Her er Vaabnet malet.

24. Juni. ninger skall och maa bruge, huor och naar de det fornøden erachter. (Vaabnet findes aftrykt foran i Bogen.)

12. Hafuer wii ochsaa huis andre privilegier dennem aff woris hr. forfædere konninger udj Danmærek och os tilforne kand were gifuen, som ey woris arffue rettighed, jura majestatis och souverainitæt er til præjuditz, hermed naadigst confirmeret, ey paatwiflendes, end at de, deris børn och effterkommere alle disse kongelige beaadinger saaledis considererer, at de derwed foraaarsagis udi bestandig underdaanigst och skyldigste lydighed och tro-skab mod os och woris arffninger at continuere och sig, som erlige arffue-undersatter egner och well anstaar, at comportere, huorimod vii dennem alle och en huer med med kongelig huld och naade tilgedaen forbliffuer. Gifued paa wor kongelige residentz Kiøbenhaffn dend 24 Junij anno 1661. Wnder wort zignett.

(Kbh. Dipl. I 770—74. Konfirmerede 11. Febr. 1670. 14. Febr. 1701. 19. Jan. 1731. 19. Sept. 1746. 11. April 1766. 6. Nov. 1810, jfr. B. F. 2. 93—95.)

[Missive 27. Juli 1700. Pl. 3. April 1771. Resc. 1. Okt. 1772. An. 1. Jan. 1840. L. 4. Marts 1857. — Om Kbhvns Privilegier, se Artikel af Dr. Villads Christensen i Hist. Medd. om Kbhvn II. S. 1—46.]

1670.

Obet Bref, ang hvilke Betjente udi Kiøbstæderne, som

3. Aug. **Præsidenten eller Borgemesteren maae beskikke.**

Eftersom Kongen af adskillige Personer om en og anden Bestilling, som af Byerne dependerer, dagligen anmodes, da, paa det at slige smaa Bestillinger, Byerne til Gavn og Indvaanerne til nyttelig Beqvemmelighed, med dygtige Personer kan vorde forsynede, bevilges og tillades:

At alle Oberformyndere, Underfogder, Vagtmestere, Havnefogder, Maalere, Veiere, Vragere, Bedemænd, (Resc. 16. Juli 1841, Pl. 22. Dec. 1860 Nr. 3 og Reglement § 5, Pl. 9. April 1864, Pl. 27. Dec. 1871 § 12.) Instrumentister, og alle andre Byernes Betjente, af slig eller ringeste Consideration, maae af de udi enhver Kjøbstæd forordnede Borgemestere, og af Præsidenten tilligemed Borgemesterne, hvor Præsidenter ere, i Riget Danmark efter Fornødenhed antages og for-

ordnes paa Kongens videre allernaadigste Confirmation, til 3. Aug. hvilken Ende de under Ansvar have den Anstalt at gjøre, at de Personer vorde til slige Bestillinger befordret, som dertil dygtige ere.

Fr. om Medicis og Apothekere.

1672.

§ 1. De, som begiere at practicere i nogen Bye eller 4. Dec. Sted, i begge Kgl. Riger og Lande, eller sig for Medicinæ Doctoribus udgive, skal ei antages eller tilstædes at practicere eller for Medicinæ Doctoribus eller Licentiatis passere, førend de have sig hos Facultatem Medicam i Kbhvn angivet, og fremviist deres rigtige Testimonia Promotionis Legitimæ; dog hermed ikke at forstaaes de Medici, som til Kongens egen Tieneste og Opvartning antages.

§ 3. De som i saa Maader ere legitime promoti Medici, skal alene have Magt over alt i de Kgl. Riger og Lande, hvor deres Hielp behøves og begieres, at practicere, consultere og alt andet forrette, som denne deres Profession gemæs er. [*Fr. 5. Sept. 1794 § 6. L. Nr. 40 25. Febr. 1916.*]

§ 4. Ingen uden promoti Medici, som før er meldt, maae tilstædes Medicamenta indvortes at exhibere eller forskrive; Alle andre, være sig Apothekere, Bartskere, Chymister, Oculister, Bruksnidere, Qvaksalvere, Empirici, i hvad Navn de have kan, Mænd eller Qvinder, skal sig derfra entholde, uden hvis Vund-Drik for Fald, Stikken, Huggen af Bartskerne indgives, og skal da, saavel som i andre udvortes farlige Skader, Medicus, om han tilstede er, konsuleres, saafremt Bartskerne ikke selv, for hvis Inconvenientier derefter kommer, vil svare. [*Fr. 5. Sept. 1794. L. 30. Jan. 1861 §§ 2., 6. L. Nr. 40 25. Febr. 1916.*]

[*L. Nr. 132 om Apothekervæsenet 29. April 1913.*]

1674.

Forordn. (og Rescr. til Kbhvns Mag) ang. Christianshavns Indlemmelse med Kbhvn, og Amager Birk at annexeres den Første. 15. Okt.

C. 5. gjøre alle vitterligt, at effterssom hidindtil stor og daglig forvirring og confusion icke alleniste udj han-

15. Okt. delen og negotien, men endog udj handverchs laugene derofuer er foraarsaget, at voris residents stad Kiøbenhaffn og Christianshaffn effter situation saa nær combinerede steder ved sær privilegier, sær jurisdiction og sær magistrat haffuer veret adschilt og separeret, vj og derforuden erachte gansche ufornden, tvende under en wolds og fortifications begreff liggende og foreenede steder at vere med sin sær øffrighed forseet. Thi haffue vj allernaadigst for got og gafnlig erachtet, herom saadan andordning at lade giøre, saa som vj og hermed den andordning vil haffue giort, at Christianshaffn schall hereffter vere udj vor kongelige residents stad Kiøbenhaffn incorporeret og indliffuet, og at den paa Christianshaffn nu verende magistrat, som nu bestaar udj tuende borgemestere og een raadmand, gansche schall vere affschaffet og opheffuet, saa at bemelte Christianshaffn Kiøbenhaffns jurisdiction i alle tilfelde schall vere underlagt og bemelte borgemestere og raadmand saavel som den der nu verende byefoget iligemaade fra deris bestillinger her med i naade entlediget. Dog udj henseende til begrebets vitløffthighed ville vj allernaadigst en schielig og vederheftig persohn igien til byefoget samstedz haffue forordnet, huilchen udj de sager, som imellem judvohnerne paa Christianshaffn og andre dertil hørende forefalder og til byetinget hører, hereffter som tilforn kand kiende og ellers, hvad hans bestilling vedkommer, forrette. Hvis domme og forretninger for os elschelige præident, borgemestere og raad her i Kiøbenhaffn schal til paakiendelse directe indsteffnis og der fra, om videre paakaldis, for voris høyeste ret indkomme. Same byefoget schall og for at vere ved haanden, naar hans hielp ved dag eller nattetide fornøden giøris og begieris, paa Christianshaffn boe og residere. Wj ville iligemaade samstedz allernaadigst haffue beskichet og forordnet en sær byeschriffuer, som tillige med byefogden retten og andet, saavit en byeschriffuers bestilling vedkommer, kand betiene. Og paa det bemelte betiente kand desto bedre sammesteds haffue deris ophold, ville vj stedtze her effter til same byefogets og byeschriffuers bestillinger

birchefogderiet og bircheschriffueriet paa Amag haffue an- 15. Okt.
nexeret og tillagt. Hvoreffter alle etc. Ladendis det ingen-
lunde. Hafniæ d. 15 octobris 1674.

(Kbh. Dipl. VI 642—43.)

[*Christianshavns Byting henlagdes under Kbhvn. v. O. Brev*
31. Jan. 1685. Pl. 22. Juli 1793. — *Amager Birk oprettes v. Resl.*
29. April 1818, jfr. O. Br. 29. April. 1699. Rescr. 7. Juli 1721.]

Rescr. til Kbhvns. Mag. ang. at Enhver, som enten alle- 5. Nov.
rede har bekommet, eller herefter bekommer Kongl. Skjøde
og Bevilgning paa nogen Plads, som Stadens Grund til-
hører, uden Vester-Port, enten til Veirmølle, Skydebane,
eller anden Bygning at opsætte, skal af samme Pladse
give Jordskyld eller anden billig Kjendelse til Staden,
nanset derom i deres Skjøde Intet meldes; dog haver
Magistraten vel i Agt at tage, at ikke Nogen herved gives
enten Aarsag eller Leilighed, sammesteds nogen Byg-
ning at opsætte, som Fortificationen enten kan være for
nær, eller i andre Maader præjudiceerlig.

1680.

Forordning om Spring- og Pompevandet i Kbhvn.

Gr. Da i Khavn skal findes stor Mangel paa færsk 13. Febr.
Vand, hvilket (om det ei i Tide blev forekommet) til Byens
største Nakdeel i Længden vil geraade, saa har Kongen
befalet visse dertil Deputerede med Flid at overveie alt,
hvis til samme Vandvæsens Indrettelse og Conservation
kan agtes fornødent; af hvilkes Erklæring det er fornum-
met, at adskillige Misligheder, saavel ved Vandets første
Indledning i Byen, som ved Compagniernes Deling og For-
andring med Fæstningen og Gaderne, ere forefaldne; Til
hvilket at remedere en og anden Forandring baade inden
og uden Byen nødvendig bør skee, hvorved alle og enhver,
som Spring- eller Pompe-Vand i deres Gaarde, Hauger
eller Eiendomme begiere, det for billig Betaling kan be-
komme.

Alle og enhver advares hermed, at hvo sine Eiendomme
med Spring- eller Pompe-Vand vil forsyne, skal sig inden
3 Ugers Forløb hos H. I. Stampe angive, som efter Ober-
Directeurernes Gotbefindende med enhver om samme

13. Febr. Vands Kiøb og Priis skal handle efter Stedets Situation og enhvers fornødne Brug. Og skal herefter ingen mere antages til at participere i Vand-Compagnierne, langt mindre understaae sig nogen Render, uden lovlig Adkomst eller Ober-Directeurernes Santykke, fra Gaderne eller andres Huse til sine Eiendomme at indlægge. Paa det om alle Compagniernes Beskaffenhed og hver Participants Rettighed til Vandet fuldkommen Underretning kan have, skal enhver strax for Ober-Directeurerne bevise, hvad Adkomst han haver til sit Vand, saafremt han det fremdeles vil nyde og ei ved den forehavende Forandring ved Renderne inden eller uden Byen have Renderne afhugne. Da en stor Deel endnu staaer tilbage med hvis de, saavel for første Indkiøb, som for aarlig Afgift for Spring- eller Pompevand, burde lige ved andre at udgive, og ikke endnu efter Ober-Directeurernes Anordning og Rodemesternes samt Underfogdens Paafordring have villet rette for sig, men paaskyde, at de ikke have havt Vand; hvilket nogle sig selv have at tilskrive, eftersom formedelst deres Penges Udeblivelse saadan Mangel er foraarsaget, andre Velvil lige, som deres Quantum have betalt, til største Skade; saa advares de endnu hermed alvorligen, at de under Vandets Fortabelse deres resterende Contingent strax betale. Og hvor Selv-Ejere, i de Tider de sig her i Khavn i deres Huse og Gaarde selv have opholdt og nogen Restants have efterladt (hvilke de, der siden enten med dennem kiøbt have eller Husene for Leje besidde, ikke kan paabyrdes at betale), skal Underfogden af Ober-Directeurerne anbefales, hos dem, der med saadanne uden eller inden Byes Folk kiøbt og Skiøde bekommet have (om de noget paa Huusleje eller Kiøbet at betale skyldige findes), derpaa for saa meget, som Vandpenges Restantsen sig kan bedrage, lovlign Arrest at gjøre indtil Betalingens Termin, og det da enten af Huusleje, Rente eller Capital kan blive clareret; Og skal sligt komme den til Afkortning, som det i saa Maader paa sin Formands og rette Debtors Vegne betaler. Iligemaade skal Underfogden, hvor Selvskyldener er død, hos Arvingerne og, om de ere umyndige, hos deres For-

myndere paa deslige Restantser gjøre Anfordring, og hvis 13. Febr. de ikke i Mindelighed strax betale, da derpaa hos dennem Arrest gjøre, og betimelig hos Ober-Directeurerne samme Arrester til videre Paatale give beskrevne. Men hvor Arvingerne findes selv myndige, og hverken afbevise eller i Mindelighed betale, skal Underfogden dem at pante Forlov have; hvilket Pant hos Rodemesterne i 3 Uger til Løsen skal blive bestaaende. Paa samme Maade skal det med Restantsers Inddrivelse hos de Selvskyldige forholdes, som have solgt, førend de Vandets Afgift have betalt, at de for samme Kray, saafremt de ikke med Gode rette for sig, maae, hvor de inden Portene findes, skielligent pantes. Men hvor de Skyldige enten ere forarmede, bortdøde og ingen Arv efterladt sig, eller saa fattige befindes, at de ikke formaae saadanne hidindtil forfaldne Restantser at betale, da skal Underfogden og Rodemesterne deres skriftlige Kundskab derom til Ober-Directeurerne indlevere. Og paa det sliq Confusion og Urigtighed i Fremtiden kan forekommes, og disse Intrader, som til det gemeene Beste ere anseete og ingen Dilation eller Ophold taale, til den bestemte Tid kan erlægges, saa befales hermed Byefogden og andre Betiente ved Byetinget, at de ingen Skiøde maae til Ting udstæde eller læse lade, førend det af den Sælgende vorder beviist, ingen Restants for Vandet paa samme Eiendom at være.

[Vandkompagnierne ophæves ved Anord. 21. April 1812 § 2.]

Fundation anlangende Pompe-Vandet i Kbhvn.

20. Nov.

1.) Paa det herefter med alle Participanter og Render i alle Pompevands Compagnier maae være desbedre Tilsyn, da er i ethvert Pompevands Compagnie, ligesom i Spring-Vands Compagnierne efter Fr., visse Insepecteurer tilsatte, hvilke med deres underhavende Participanter flitig Indseende bør have, at denne Fundats af Participanterne indbyrdes paa den ene og af Vandmesterne paa den anden Side tilbørligen efterleves; Og skal Inspecteurerne hver i 3 Aar herved continuere, med mindre Døden gjør

20. Nov. Forandring eller nogen samme Inspection med Ober-Directeurernes Samtykke godvillig længer vil betiene.

2.) Inspecteurerne og deres Efterkommene, hver i sit Compagnie, skal flittig tilsee, at naar noget paa Hoved-Renderne flyes og omlægges, Vandmesteren da sligt forsvarligen med dygtige velborede Render og Bøsninger uden Ophold efter Instructionen forfærdiger, og med ham derover rigtig Contra-Bog holde, hvorudi skal specificeres og navngives, paa hvad Steder Renderne udenbys saavel som under hvis Fortoget indenbys vorde reparerede eller af nye nedlagte, paa det Fastighedens Continuation deraf efterhaanden kan fornemmes; desligeste skal de tillige med Vandmesteren paa de forordnede Haner give god Agt, at samme overalt læmpes og dreies, eftersom Vandet i Søerne og Hoved-Renderne formindskes eller formeres, saavidt det til ethvert Compagnies Nytte see kan.

3.) De Birender, som fra Hoved-Renderne i Participanternes Gaarder ere indførte, skal stedse (med mindre Directeurerne det anderledes bevilge) blive i de Gaarde, de nu ere iførte, hvilke Birender af Gaardenes Eiermænd og Efterkommere selv skal holdes ved lige og, om Brøst paa-kommed, uden Forsømmelse ved de forordnede Vandmestere efter deres Instrux imod billig Betaling repareres; Men om nogen Participant med Compagniets og Ober-Directeurernes Samtykke afstaaer sit Vand til en anden, skal den, som sig Vandet tilforhandler, give til Compagniet af hver Pompe-Opstander 10 Rdlr til en Kiendelse. Og paa det Participanterne kan have Efterretning om hvilke Gaarde og Vaaninger, der ere deelagtige i Hoved-Renderne, skal Inspecteurerne tilligemed nogle af Participanterne samt Vandmesteren derover holde rigtigt Mandtal, saaledes at de nye Navne hos de gamle Tid efter anden indføres.

4.) Ingen Participant maae paa nogen Maade spilde eller misbruge sit Vand eller nogen Forandring med Opstanderne eller Pomperne foretage, men lade dem blive i den Skik og Esse, som de af Vandmesteren efter Ober-Directeurernes og Inspecteurernes Gotfindende ere satte. Bevi-

ses det at nogen, enten selv eller ved sine Folk eller andre, 20. Nov. lader sin Pompe-Opstander underbore, for at forandre sit Pompevand til Springvand, eller flere Pomper at bruge, end han sig lovlig har tilforhandlet, eller i andre Tilfælde misbruger, Birender i Kieldere eller hvor det være kan at aabne, skal han derfor 1ste Gang bøde 10 Rdlr, 2den Gang 20 Rdlr, men 3die Gang have Vandet forbrudt; Og skal Halvparten af slige Bøder til Angiveren og den anden halve Part til Compagniets Kasse være hiemfalden; hvorfore Inspecteurerne tilligemed Vandmesteren skal inquirere, hvor Vandgangene ved Birenderne falde, om derved ere Poster, som ei ere lovlig kjøbte og betalte, eller af Mandtallet udeladte, og sligt betimelig for Ober-Directeurerne andrage, at de enten efter fælles Samtykke i Compagniet for Betaling kan forblive eller for Misbrug vorde tiltalte og afskaffede.

5.) Ligeledes maae ingen Participant lade lægge Vandet fra sin Birende til en andens Gaard enten for Penge, Gunst eller Gave, under hvad Skin det være kan, under sit Vands Fortabelse, med mindre han derpaa Bevilling fra Ober-Directeurerne haver: Og paa det slig Undersleb og Misbrug kan forekommes, skal Inspectores tilligemed Vandmesteren i hvert Compagnie, hver $\frac{1}{4}$ Aar eller saa ofte nogen Mistanke haves, omgaae og besigtige, hvorledes enhver sig med sit Vand forholder, og om nogen Brøst findes, da strax give det for Ober-Directeurerne til kiende, paa det den Skyldige efter Sagens Beskaffenhed kan blive anseet og straffet, og Vandet igien ført i Rigtighed; Dersom nogen ikke vil i Mindelighed betale den paalagte Mulet, skal han miste sit Pumpe-Redskab, og hans Opstander tilsluttes, indtil han har rettet for sig. Fordølge Inspectores eller Vandmesteren eller see igiennem Fingre med nogen, da stande de derfor for Ober-Directeurerne til Rette.

6.) Vandets aarlige Afgift (saavidt enhver lige ved andre Compagniers Participanter med Rette kan tilfalde at udgive, enten i Almindelighed til Søernes, Slusernes, Grøfternes og Dæmningernes Vedligeholdelse, eller i Særde-

20. Nov. leshed til Hoved-Rendernes Reparation, samt Vandmester-nes og deres Folks og Svendes Løn og Besoldning) skal alle Participanter herefter, under Vandets Fortabelse og Afhuggelse, være forpligtede aarlig til 11 Jun. og 11 Dec. imod Qvittering til Inspecteurerne, hver i sit Compagnie, at betale. Og skal alle Pompevands og Springvands Compagnier, enten de indeholde mange eller faa Participanter, contribuere lige meget, til hvis det almindelige Eftersyn og Afsigt aarlig udkræver; Thi skal hvert Compagnies Inspecteurer være overværende, naar Søer, Sluser, Grøfter eller Dæmninger af Ober-Directeurerne besigtiges, paa det de hver paa sit Compagnies Vegne kan vide, hvad der mangler, og hvad dertil bør contribueres, at det i Tide kan indkræves; dog forstaaes herved Pompevandets saavel som Springvandets almindelige Udenværker, hver for sig, ligesom de have hver sine aparte Søer, Grøfter og Sluser.

7.) Kan Hoved-Renderne, som de nu befindes eller med Tiden kan forbedres, formaae flere Participanter at spise, da skal de, som derudi begiere at interessere, melde sig skriftlig hos Ober-Directeurerne, som derpaa skal tage Inspecteurernes, Vandmesterens og nogle af de beste Participanters Erklæring, og med den Kiøbende paa Compagniets Vegne accordere om første Indkiøb, som for Pompevand ikke maae være ringere end 30 Rdlr, men mere, eftersom Stedets, Brugets og andre Omstændigheder kan erfordre; og skal samme betales og til Regnskab føres, før derpaa Skiøde og Adkomst udstædes, og Vandet indlægges.

8.) Samtlige Participanterne, naar de af Inspecteurerne over Regnskab for Compagniets Iudtægt og Udgift tilsiges at møde, skal enten selv eller ved deres Fuldmægtige sig til forelagte Tid og Sted indfinde, og derom, eller hvis i andre Maader paa Compagniets Vegne kan forefalde at handle, deres Betænkende meddele, eller lade sig nøie, med hvis de fleste af de tilstedekomende slutte og vedtage. Saa maae og ingen af Participanterne undskylde sig for Compagniets Tieneste, ei heller maae nogen undslaae sig for at efterkomme, hvis Ober-Directeurerne til Vandets Nytte slutte og vedtage.

9.) Nøglerne til Hanerne skal altid findes hos den ældste Inspecteur i hvert Compagnie, paa det Vandet, naar Ildsvaade paa kommer, ved Vandmesteren med Hast kan, saasnart Stormklokkerne høres, sluttes og til det Sted hendirives, hvor Ildebranden er; saa at baade Brand-Ordningen og Vandmesternes Instrux i slige ulykkelige Hændelser af enhver Vedkommende tilbørligen vorder efterlevet. Og som det gemene Beste udkræver, at flere publiqve Pompe-Opstandere indrettes, paa det i ulykkelig Ildebrand desbedre kan have Vand i Beredskab, saa skal hvert Pompevands Compagnie, som ikke allerede haver 4 publiqve Opstandere, strax paa de Steder, dem forevises, forskaaffe 4 publiqve Pompe-Opstandere, hvormed Inspecteurerne og Vandmesterne, hver i sit Compagnie, bør have god Indseende, at de baade Sommer og Vinter holdes brugelige; hvortil alle de, som intet Vand i deres Huse, Gaarder eller Pladser have, skal contribuere.

10.) Hver Vandmester nyder for sig og sine Folk, efter ethvert Compagnis Storlighed og Tilstand, en vis aarlig Løn, hvorom hvert Compagnies Inspecteurer med Mesteren contrahere, saaledes som de og Participanterne selv got synes og begge Parter kan være ved Magt; hvorimod Vandmesteren efter sin Instrux skal med Renderne overalt samt Haner og Opstandere i hvert Compagnie, som han betiener, have god Opsigt, og hvor nogen Brøst eller Klage findes, strax derom advare Inspecteurerne og, saasnart mueligt, hielpe alting igien til Rette, under Straf efter Instructionen. Og paa det Vandmesterne, hver for sig, kan gjøre Ober-Directeurerne saavel som Inspecteurerne nøiagtig Forklaring om Verkernes Beskaffenhed, naar paaeskes, og Mesterne ei skal finde Aarsag til at beskyldte hverandre indbyrdes for Indpas eller Fuskere for Disordre; saa forbydes hermed alle Participantere alvorlig andre Mestere eller Svende til deres Render, Opstandere eller Pomper at bruge, end dem, som enten allerede antagne ere eller herefter med hvert Compagnies Fornøielse og Ober-Directeurernes Consens blive antagne;

20. Nov. Hvorimod samme Mestere og Svende, enhver i deres Compagnier, med velvillig og troe Tieneste samt flittig Opvartning ere forbundne; Men skulde de og deres Folk sig derimod forsee, da kan den Klagende sig derom hos Inspecteurerne anmelde, som Vandmesteren første Gang i Mindelighed om hans Skyldighed kan paamine og tildrive; hvis det ei kan hielpe, da have Inspecteurerne sig derover hos Ober-Directeurerne at besvære, som efter den meddeelte Commission og Forseelsens Leilighed ikke skal lade det ustraffet passere.

11.) Ingen Contracter maa herefter paa anden Maade med Vandmesterne indgaaes, end at derudi udtrykkeligen skal meldes, at Inspecteurerne (hvad heller Vandmesteren Stykviis eller efter Fortingning sit Arbeide betales) skal personlig være tilstede og see, om de Materialier, som bruges og af Vandmesterne forskaffes, ere saa dygtige, som de børe være; ei heller skal Vandmesterne være forpligtede at forarbeide eller forbruge noget udygtigt, som Inspecturen kunde formene at være godt nok, og om derom tvistes, skal de efter upartiske Mænds Syn være Ober-Directeurernes Dom undergivne.

12.) Skulde Tiden og Leiligheden udfordre disse Artikler i nogen Maade efter Forslag at forandre og forbedre, da maae Ober-Directeurerne Foundationen derefter paa Kongens Behag reformere, saavidt det til alle Interessenternes Nytte og Gavn skee kan.

[Forordn. 13. Febr. 1680.]

1682.

Forordning anl. Kiøbstæderne udi Danmark.

28. Jan. De fleste smaae Kiøbsteder i Danmark ligge ei saaledes, at de den udenlandske Handel med nogen sær Nytte og Fordeel kan drive og fortsætte.

1.) Efterskrevne Steder i Danmark maae alene bruge den udenlandske Handel, nemlig: I Sielland: Khavn, Corsøer, Kiøge, Helsingøer, Nestved, Holbek, Callundborg. Jylland: Fridericia, Aalborg, Aarhus, Ribe, Horsens, Ringkiøbing, Varde. Fyen: Nyborg, Odense, Faaborg, Svendborg, Kiertemind, Assens, Langeland: Rudkiøbing. Laa-

land: Nakskou, Saxkiøbing og Bandholm. Falster: Nyekiø- 28. Jan.
bing. Bornholm: Rønne og de andre hidtil bevilgede Lade-
steder. Paa hvilke Steder og ingen andensteds alle Varer
fra fremmede Steder kommende og til fremmede Steder
gaaende maae losses og lades. De andre Kiøbsteder maae
sig af den indenlandske Handel imellem Rigerne og Pro-
vincerne ernære, saavel som af deres Agerdyrkning og an-
den smaae Handtering i Byerne, og især beflitte sig paa
Manufacturer, hvorved de bedre og sikrere kunde have
deres Ophold og Næring, end ved den uvisse og kostbare
udenlands Handel; Og om nogen, som ei boe i forskrevne
Kiøbsteder, understaae sig at bruge nogen udenlands Han-
del, da have de forbrudt Skib og Gods. Øerne, som Samsøe,
Seierøe, og deslige, skal herefter lade sig nøie med Sei-
ladsen og Handelen mellem Rigerne, Provincerne og By-
erne, og der deres Vahre forhandle og, hvis de behøve, sig
igien tilkiøbe.

4.) Og paa det Byernes Indvaanere og andre kan ani-
meres til at forblive og at sætte sig ned i samme Kiøbste-
der, og bruge Handel og Næring, skal den gamle Matricul-
og Saltskat i forskrevne Kiøbsteder og Flekker ophæves,
og i dets Sted skal følgende Grundskat indrettes: nemlig
Grunden skal taxeres efter hvert Steds Vilkaar, enten Plad-
sen er øde eller bebyggt, være sig adelig, geistlig eller
verdslig, og ingen derfor være frie, men alle give aarlig
5 p. C., og den, som har leiet Huus, Gaard eller Hauge, giver
desuden $\frac{1}{2}$ p. C., og svarer den Leiende til al Udgift, hvor
Proprietairen ei er selv tilstede, og korter det i sin Leie.
De øde Huse, Gaarde, Pladser eller Grunde skal være for-
faldne til Byen eller hvo dem vil antage og bebygge, naar
Eiermanden ikke inden $\frac{1}{2}$ Aar, efter at han er lovlig ad-
varet, retter for sig, dog de Umyndige at have Aar og Dags
Respit til at indløse deres Eiendomme imod Betaling for
de resterende Skatter og anvendte Bekostning paa Byg-
ning eller deslige. Dernest skal Byernes Ager, Eng og
Hauger, som ikke hos Gaardene ligge og dermed ere in-
corporerede, efter Land-Maalingen taxeres til Hartkørn,

28. Jan. og af hver deslige Tønde Hartkorn aarlig gives 1 Rdhr. Hvilket altsammen ved visse Commissarier rigtig skal sættes, og derefter ei videre af nogen kræves, end som enhver første Gang er sat for. (Denne Grund- og Leie-Skat er ophævet ved Fr. 29 Dec. 1694).

5.) Taxten paa Gaarde, Huse, eller hvis Pladser i Købstederne ere beliggende, skal sættes, som de ligge beleilige til Næring og Brug, og skal de bebygte Grunde agtes $\frac{1}{3}$ Part efter det, som Husene nu med Billighed kan vurderes for, og de ubebygte Huus-Pladser, ligesom de ligge beleilige til, efter den Maade og Proportion, som begge Naboers Huse ere taxerede for, indtil de blive bebygte; og forundes dem, som saaledes nye Gaarde opbygge og forsvarlige Købsted-Bygninger opsætte, 3 Aars Frihed for alle Skatter.

6.) Kongen vil forordne visse Commissarier til at liquidere Købstedernes Regnskaber indtil 1 Jan. 1682, og at eftersee, om ikke Magistraten og Kæmnerne have oppebaaret mere af Indbyggerne, end skee burde.

7.) Hvis sær Friheder og Privilegier nogen i Byerne kan være forundt, de andre af Borgerskabet i deres Handel og Næring til Afgang og Præjudice, skal herefter opføre og være ganske afskaffede.

8.) De alene, som sig i Købstederne vil nedsætte og Manufactur-Væsenet anrette, skal i de første 8 Aar være aldeles frie for alle borgerlige og Byens Bestillinger.

9.) Magistraten i Købstederne maa ei utilbørligen besvære Borgerskabet med Kæmnerie og andre Byens Bestillinger langt mindre forurette nogen med lang Ophold i sine Regnskabers Clarering eller Afbetaling, paa hvis han kan have forskudt, ei heller nogen paalægge Reiser eller Kiørseler til deres egen Nytte; Men Indvaanerne skal alene kiøre Kongens eget Fadebord og Vildt, dog at Kongens eller Oberjægermesterens Pas derfor fremvises.

10.) Ingen Huse maae være eller bygges uden for Købstedernes Begreb, især uden for Fæstningerne og fornemmeligen uden for Khavn paa 2000 Alne nær Voldene (hvor ei heller maae kastes nogen Fiskepark eller Grøft), men

alle skal flytte ind i Byen, undtagen de Huse, som ere paa den anden Side af Peblinge-Søen, og de, som tilhøre nogen Proprietair eller staae udi Jordebogen; dog at samme Huse sig fra al borgerlig Næring med Øltappen, Tiære, Salt eller deslige Handel og Høkerie entholde. [*Pl. 6. Juni 1810. L. 6. Jan. 1852. 6. Juli 1867.*]

11.) Ingen Kiøbsted-Bygning maa afbrydes og enten til Lands eller Vands bortføres; Hvo saadant gjør, skal give til Straf 100 Rdlr, og Magistraten, i hvilken Kiøbsted det skeer, fordi de ei bedre Opsyn have haft, ligeledes for hvert Huus 100 Rdlr, hvilke Bøder til Qvæsthuset skal være henlagte.

12.) Rettens Betiente i alle Kiøbsteder saavel som paa Landet skal holde rigtige Raadstue- Ting- Pante- og Skifte-Bøger, som alle af Stiftsbefalingsmændene, enhver i sit District, skal paategnes, nummereres, igiennemdrages og forsegles (Khavn allene undtagen); hvorudi (og ikke i nogen aparte Bog) skal indføres, hvis Loven og Recessen tilholder; saa og alle ved Byen forefaldende Forretninger, samt Skiøder, Pantebreve, Skifter og andre deslige Justits-Sager, paa det deraf, naar begieres, altid kan have fornøden Efterretning, og de Umyndige eller andre Vedkommende ei derfor skal komme til kort.

1683.

Rescr. til Kbhvns Mag. ang. at de 2 Stadskæmmere skulle uden Ophold i Naboernes Nærværelse maale alle Gaardé og Grunde i Kjøbenhavn og Christjanshavn, samt det Enhver (imod billig Betaling efter Magistratens Kjendelse) beskrevet give, ligesom og en Attest, om Maalet med det, som findes i Skjøderne, overeensstemmer. (Saa som derved stor Urigtighed befindes, og paa det en Liighed til den ny Grundtaxtes Sætning kunde træffes).

[*Instr. 30. Marts 1906 § 5.*]

Anordning om Maalere, Veiere, Vragere, Havnefogder og Favnesættere, hvorefter alle saavel i Kbhvn som i de øvrige Kiøbstæder i Kongens Riger og Lande sig skal rette.

5. Maj. VI.) Om Favnsættere.

1.) Brændeved maae af ingen anden i Favnen sættes, end af de dertil forordnede Favnsættere, for hvilke en Formand af Havnefogden skal beskikkes, som ei skal arbeide, men alene have flittig Opsyn, at paa alle de Pladser, hvor Brændeveden ankommer, saa mange blive henskikkede, som fornødent eragtes, saa at den Søfarende, formedelst Mangel af dem eller for deres Forsømmelses Skyld, ei udi nogen Maade vorder opholdt; Til hvilken Ende de skal oppasse, enhver paa sit anviste Sted, om Sommer-Morgen i det seeneste Kl. 5 og, naar Dagene kortes, da saasnart det er lyst. Bliver nogen længere borte, da betale for hver Gang 4 sk, med mindre han har lovligt Forfald, hvilket han da Aftenen tilforn Formanden skal tilkiendegive. Men anstiller han sig modtvillig imod Formanden og ikke forføier sig hen der at arbeide, som ham befales, da bøde 2 Mk til deres fælles Bøsse. [*Vedt. 30. Dec. 1857 § 21, 22. Regul. 31. Maj 1814 Nr. 12, 13.*]

2.) De skal uden Falskhed og Bedragerie, saavel for den Kjøbende som den Sælgende, Vedden sætte, og sig i det øvrige især efter Fr. om Maal og Vægt rette, under Straf, som vedbør.

3.) For deres Umage maae de af en Favn enkelt Veed nyde 2 sk, og af dobbelt Veed dobbelt saa meget. Dog ingen formeent ved sine Folk at lade lægge paa Vognen. Og skal, hvis de saaledes daglig fortiene, ligesom hidindtil, komme Formanden og dem alle til lige Deeling. [*Resc. 12. Juni 1801. 8. Juni 1813. Resol. 11. Okt. 1912. Bekg. 22. Nov. 1912. Instruks 28. Juni 1913.*]

23. Juni. Bager-Laugs Articler.

Vi Christian den Femte etc.

7. Efterat Taxten som forbemeldt er publiceret, maae ingen Bager understaae sig, Brødet for høyere Pris at udselge, eller Vegten derpaa at formindske, imod det som imod Forordningen og Taxten er anordnet. Og til desbedre

Opsyn, skal Politie-Mesteren i Kbhvn, og i de andre Stæder 23. Juni. Magistraten tilligemed de udmeldte Mænd, udi det mindste hver 14tende Dag, og ellers saa tiit og ofte de det got befinder, omgaae og visitere i Bagernes Huuse, og ladet det af dennem bagede Brød, veye, og grandske om Bagerne sig dermed efter Forordningen og Taxten haver forholdet: Thi dersom de det anderledes skulde befinde, da skal alt det Brød, som, naar Visitationen skeer, hos Bagerne findes, til Børnehuset være forbrudt, og derforuden bøde første Gang til forskrevne Børnehuus 4 Rigsdaler, anden Gang dobbelt saa meget, og tredie Gang forbydes deres Næring i 8te Uger at bruge; og ydermere skal det alle og enhver, som befindes Bagerne sig enten imod Forordningen eller Taxten at forsee, være tilladt, det Politie-Mesteren i Kbhvn og Magistraten i de andre Kiøbstæder, at tilkiendegive, hvilke og strax Execution derpaa, uden nogen Ophold eller Undskyldning, skal giøre. [Pl. 16. April 1841 § 2. Strfl. 10. Febr. 1866 § 277.]

9. Paa det og des bedre kand eragtes hvem sig efter Forordningen tilbørligen forholder, og hvem den modtviligen overtræder, da skal enhver Bager, for at kiende den eenes Brød fra den andens, sette sit Mærke paa det Brød han bager [Pl. 27. Okt. 1914], og maae hand ingenlunde forskrevne Mærke forandre, thi gjør hand det, da bøde til Børnehuset 2 Rigsdaler.

(De kgl. Laugs-Articler som til Aarets Udgang 1730 allern. ere udstædde. Kbhvn. S. 106—23.)

Forordning om Gade-Lygterne og Nat-Vægterne i 26. Juli. Kbhvn.

1.) Lygterne skal være af Kobber, og dersom de ikke giøres forsvarligen, skal Lygternes Inspecteur dertil svare, og naar nogen Brøstfældighed dem paakommer, skal han det strax lade forfærdige paa Vedkommendes Bekostning.

2.) Lygterne skal opsættes paa austrøgne Stolper overalt i Khavn paa visse anordnede Steder, hvor ingen maa

26. Juli. gjøre dem og Stolperne nogen Skade; Fordrister nogen sig dertil, og angribes, skal han straffes paa Bremmerholm i Jern i 3 Aar, og dersom nogen findes i Gierningen og med Gevæhr sætter sig op imod dem, som dem vil angribe, og bliver derover ihjelslagen, ligger han paa sine Gierninger, og den eller de, som det have giort, være derfor frie og angerløse.

3.) Lygterne skal betales og underholdes efter den Deeling, som imellem Indvaanerne er giort og aarlig bliver giort og approberet, og skal Gaardens Eiermænd betale Lygterne, men de, som boe i Gaardene for Leie eller og fri, betale deres Underholdning.

4.) Til enhver Lygtes aarlige Underholdning skal til 2de Terminer Mikkelsdag og Paaske gives 5 Rdlr, som er hvert halve Aar 2½ Rdlr.

5.) Til Lygternes Inspecteur skal og gives aarlig 1 Rdlr, som er til hver bemeldte Termin ½ Rdlr, for hans Opsyn og Umage.

6.) Inspecteuren skal ovenmeldte Penge lade indkræve og opbære med Magistratens Assistents ved Underfogderne med Udpantelse uden nogen Proces, om nogen dertil findes forsømmelig eller modtvillig, naar det i rette Tide bliver fordret.

7.) Findes Inspecteuren forsømmelig i sin Forretning, haver Magistraten (under hvis Jurisdiction han hører) baade om Vægterne og Lygterne efter Sagens Beskaffenhed over hans Bestilling at dømme.

8.) Lygterne skal Inspecteuren lade antænde ved de dertil antagne Vægttere Vinter og Sommer, naar Solen gaaer ned og der ikke om Natten er Maaneskin (undtagen fra den 1 Maj. til den 30 Aug.), og om Morgenen ved Solens Opgang igien lade udslukke, og dem ellers forsvarlig lade holde rene og klare.

9.) Naar Ildsnød paakommer, skal de antænde Lygterne strax, naar Klokkerne begynde at klemté, omendskiønt det er Maaneskin og ingen Lygter skulde antændes, og siden slukke dem, naar det er overstaaet, om det er da lyst.

10.) Naar 2, 3, 4 eller flere ere om een Lygte at holde, 26. Juli. da skal Betalingen deeles lige imellem dem, saa at enhver af enhver Gaard skal give lige meget uden nogen Undskyldning, eftersom den ene saavel som den anden har lige meget Gavn deraf.

11.) Saa mange Vægtere skal antages til visse Steder, Stræder og Gader, som til Lygternes Opagt og god Nattevagt behøves.

12.) Vægterne har Inspecteuren over Lygterne at antage saa dygtige og gode, som de bør at være og han agter dertil at svare; Hvilke, naar de ere antagne, skal Magistraten forestilles, hvor de skal vinde deres Borgerskab, som tilforn ei ere Borgere, og tilligemed de andre, som ere Borgere, aflægge Eed, at de deres Vagt trolig, flittig og uden Svig efter Fr. og videre Anordning, om det behøves, vil forrette, og hinanden uden Falskhed bistaae; Og hvis nogen antastes i en eller anden Maade, maae de dem ei løsgive, men i Stadens Arresthuus strax indføre; Dog hvis nogen vil give dem Drikkepenge for at komme løs, maae de dem annamme, og dog ei forskaane ham, at han jo arresteres.

13.) Vægterne skal møde hver Aften paa Raadhuset til den Tid, som Inspecteuren hver Maaned skriftligen anordner, hvor han da haver at fornemme, om de alle med tilbørlig Gevæhr ædruelige paa Vagten møde og afgaae. Om Sommer-Morgenen skal de ikke forføie sig fra deres Vagt, før en Time efter Dagningen; Men om Vinteren med Dagens Ankomst, da de samtlig igien forføie sig til Raadhuset, hvor de skal lade Inspecteuren vide, hvad der er passeret om Natten, om nogen er i Arrest tagen, og hvorfor; som Inspecteuren strax Magistraten tilkiendegiver enten til Paa kiendelse, om de ere under deres Jurisdiction, eller om de ere under en anden, da naar saadant bliver deres Jurisdictionens Øvrighed tilkiendegivet, haver deres Øvrighed dem at lade hente og tilbørligen straffe; hvilke Stadens Vagtmester har at assistere, om fornødent gøres.

14.) Disse Vægtere skal først i rette Tid Lygterne antænde, røgte og i rette Tid dem udslukke efter den Anord-

26. Juli ning, som derom aarligen bliver giort. Dernest skal de afværge Slagsmaal, Tyverie og Stratenrøverie, samt bemægtige sig dem, som saadant giøre; og hvis de sig ind dem opsætte, og da nogen af saadanne Folk kommer til Skade eller bliver nedlagt, da skal den ligge paa sin Gierning, og Vægterne derfor ei noget lide, men være frie for al Tiltale; og om de i saadant Slagsmaal behøve Hielp, skal en af dem hastig gaac til den næstværende Soldater-Vagt, som dem uden Ophold og Persons Anseelse bør assistere til Arrest paa Raadhuset eller i Stadens Arresthuus For det tredie have de at opagte og forhindre, at ingen Ureenlighed udbæres og udcastes paa Gaderne eller i Canalen; Befindes nogen dermed, skal Vægterne dem strax henføre i Arrest, som da om Mørgenen af Øvrigheden skal straffes efter Fr. om Gadernes Reenholdelse; hvilken Penge-Straf de Vægtere, som dem have antastet og arresteret, skal nyde for deres Umage; og endskiønt saadanne angrebne Personer ere under anden Jurisdiction, end Stadens, skal de dog i dette Tilfald staae under Magistratens Kiendelse efter Fr. uden nogen Anseelse og Forskaansel. For det sidste, skal enhver Vægter (af hvilke den ene skal komme fra den ene Ende af de forordnede Steder, og den anden fra den anden Ende, og naar de møde hinanden, skal den ene dog gaac fort til den Ende, hvor den anden begyndte) raabe hvert Time-Slag, fra han kommer paa Vagten og til han gaar af Vagten, den sædvanlige Udraabning indtil Dagningen.

15.) Dersom Vægterne ei lade Lygterne til de anordnede Tider tilbørlig brænde, og de befindes formedelst Drukenskab eller i andre Maader efterladne, da have de Vedkommende, som fornemme saadant, det strax til rette Tid Inspecteuren at tilkiendegive, som sligt, samt andre Tilfælde, har at forandre og forbedre; dog skal Inspecteuren een eller to Gange om Natten, naar Vægterne mindst tænke derpaa, lade omride og selv undertiden fornemme, om Vægterne giøre deres Embede, som de bør.

16.) Hvis nogen af Vægterne befindes herudi forsømmelig, da skal Inspecteuren dem strax uden nogen Und-

skyldning afsætte (som desuden skal have forbrudt deres 26. Juli. Borgerskab) og andre dygtige Personer i deres Sted antage, og dem Magistraten forebringe, til deres Borgerskab at vinde og dertil deres Eed at aflægge, b~~æ~~de som Borgere og som Vægtere.

17.) Naar Leiefolk agte at flytte, skal de deres Anpart for Lygterne paa sit tilbørlige Sted eller til Huus-Værten erlægge; hvilken Ejeren haver af Leieren at fordre og ham dertil at holde, saafremt han ikke agter selv at betale.

18.) Enhver skal paa sine tilbørlige Veie, saavidt som Lygterne befindes, staae frit for, at gaee om Nattetide foruden Haand-Lygter.

19.) Naar Ilds-Nød paakommer, skal Vægterne strax banke paa Dørene, og med Flid tage vare paa dem, som komme med Flyttegods, og følge dem uden nogen Belønning til det Huus, hvor de det henhøre, og tilholde dem, i hvis Huus Godset indføres, at de det tage i god Gjemme for de Nødlidende, paa det at derved kan forhindres Tyverie. Dette have Vægterne strax paa Raadhuset, naar de ere koonne af Vagten, at angive for Inspecteuren, som det Magistraten igien kan tilkiendegive, paa det de Nødlidende kan faae det at vide, og igien bekomme saadant deres befriede Gods.

20.) Enhver Vægter skal have en dygtig Kaaarde og Gehæng, saa og en Morgenstjerne eller en halv Lants.

21.) Hvis nogen af Vægterne formedelst lovligt Forfald ei kan forsyne sin Vagt i egen Person, da bør den skikke saa dygtig en Person i sit Sted paa Raadhuset, som Inspecteuren kan være tilfreds med, og som han agter at forsvare.

22.) For saadan deres Tieneste skal enhver af dem paa sine Poster, efter Registerets Indhold og efter den udgangne Anordning, sine Penge indkræve, hvilke Penge ingen af Indbyggerne maae forholde dem, naar de ugentlig for hver Vaaning efter deres rigtige Registers Indhold fra 1 til 4 sk, blive krævede, hvorfor de hver Mandag rigtigt Regnskab skal giøre for Inspecteuren, paa det enhver kan faae sin

26. Juli. erdinerede Løn, og at Registerets Indhold bliver efterkommet.

1684.

Fr. om Torvene i Kbhvn.

28. Juli. Da stor Uorden i Kbhvn daglig forefalder, ved det at ingen visse Pladser ere, hvor ædendes Varer og andet, som fra Landet eller andre Steder kommer, kan falholdes: hvorved adskillige Høkere og Prangere foranlediges til at opkiøbe baade uden Portene samt paa Torvene og ved Stranden alt hvis, som indføres, og siden dermed i Husene omløbe, og det igien paa det dyreste udprange, som Indvaanerne dog ellers for skjellig Priis kunde kiøbe; saa ere, til slig Uorden at forekomme, visse Steder anordnede, hvor alle Slags Varer kan falholdes, og de, som Varerne behøve, dem tilkiøbs bekomme.

1.) Paa Gammel-, Nye- og Vester-Torv (som er den store Plads ved Vester-Port under Volden) saa og paa Pladsen ved Nørre-Port skal, baade Torvedage og andre Søgnedage, falholdes efterfølgende, som til Vogns indkommer, nemlig: Alle Slags Korn, Gryn, Erter, fede Varer; Item Kalve, Sviin, Gies, Ænder, Høns, Duer og deslige; It. Kul og Brændeved, Høe, Halm, Strøelse, Riskeoste, Tøndebaand, alle Slags Eege-Tømmer. Og maae Amagere, Urtegaardsfolk og Fiskeblødere sidde ved Siderne, med hvis Haugevext, Fisk og andet de have at sælge, dog saaledes, at ikke de Gaaende og Kiørende derved forhindres.

2.) Paa Torvet ved forrige Vandkonst skal falholdes saltet og blødt Fisk, og alle Slags levende Fisk, som til Vogns indføres. Item endeel af dem, som falholde Høns, Gies, Duer, Ænder; men færsk Strandfisk, som med Baade indkommer, skal falholdes ved Veierhuset og den nye Broe.

3.) Graabrødre-Torv skal forblive for Hue- og Paltekoner, Duketøi, Matte- og Stolemagere, Potte- og Skaalemagere, samt endeel af dem, der sælge blødt og salt Fisk, og Amagere langs Siderne, hvor det ikke er de Gaaende eller Agende i Veien.

4.) Paa Amager-Torv skal sælges alle Slags Frugter og Haugevext, som af Urtegaardsmænd og Amagerne ind-

føres; saa skal der og sidde Udhøkere af Smør, Flesk, Ost, 28. Juli. Erter, Gryn, Høns, Ænder, Duer, Gies, Æg; dog ei at være de Gaaende eller Agende til Hinder.

5.) Paa Konge-Torvet: Høe, Skafte-Havre og Stroelse, item Brændeved og Kul, saa og Høns, Gies og andre Fugle; dog Kiørselen uforhindret.

6.) Kiør, Stude, Sviin, Faar og Lam skal, som hidindtil, forhandles uden Portene; men kommer nogen ind-i Byen med forskrevne levende Qvæg, skal de det paa gammel Torv falholde.

7.) Vil nogen sidde og nogen af forskrevne Varer paa ovenbemeldte Steder falholde, skal de det af Stads-Kæmneren begiere, som dem med Magistratens Tilladelse en beqvem Plads skal udvise og tilmaale, hvoraf de ugentlig noget til Torvenes og de publiqve Pladsers Vedligeholdelse efter Magistratens Anordning skal udgive; Og skal Politimesteren tilholde Torvemændene og Gadefogderne hermed Indseende at have, at det tilbørlig efterkommes.

8.) Ingen Pranger, være sig Mands- eller Qvindel-Personer, maa omlobe med noget i Husene at sælge, uden de af Magistraten dertil ere antagne, og deres Attest have at fremvise, hvortil dog Piger og Drengene ei maae antages. Og maa ingen gaae uden Portene imod Bønderne, som komme til Byen, for noget at købe til Forprang; Ei heller paa Torvet, Gaderne eller ved Stranden i de 5 Søgnedage (naar Fiske-Baade eller Vogne ankomme) førend Kl. 10 om Formiddagen; og paa Fiske-Torvet om Fredagen ikke før Kl. 11. Forseer sig nogen herimod, da skal det, som de med betrefves, være forbrudt til Angiveren, og den Skyldige desuden betale 2 Rdlr. Politimesteren og Børnehuset til lige Deeling; Og skal den, som det ei formaaer at udgive, sættes i Børnehuset, og der saa længe arbeide, indtil saa meget foruden Kosten er fortient, saa Børnehuset kan blive skadesløst.

[Rescr. 19. Maj 1727. Pl. 10. Marts 1869.]

1685.

Forordning om Kalleboe-Huses og Pladsers Deeling imellem Frue- og Nicolai-Kirke i Kbhvn. (saasom en Deel

3. Jan.

3. Jan. af de til disse Kirker liggende Gader, Huse og Pladse til Trefoldigheds-Kirkens Sogns Indrettelse er henlagt, hvorimod bemeldte Kirker igien skal nyde endeel af Pladserne og Vaaningerne i Kalleboe.)

Vor Frue-Kirke skal følge og tilhøre alle de Bygninger, Huse og Pladser paa Storm-Gadens nordre Side, og derfra til Vartoos Gade, med begge Gadernes fulde Længder, saavel som alle de Huse og Pladser, som ere beliggende tvært for bemeldte Gader, saavel ud til Havnen, som til Volden, ligesom de nu findes, og herefter kunde bygt vorde. St. Nicolai-Kirke skal følge og tilhøre den søndre Side af bemeldte Storm-Gade fra Hjørnet langs ud til Volden, saa og de øvrige fulde Gader til Staldene og ud til Enden af Canalen og Volden, med alle de Bygninger og Pladser, som der nu findes, eller herefter bygt vorde, saa og de, som ligge tvært for Gaderne, baade ud til Havnen og Volden, tilligemed Material-Gaarden. Og skal alle, som paa forskrevne Pladser nu boendes ere, eller herefter boendes vorde, sig herefter rette, og bemeldte tvende Kirker (saavidt enhver efter forskrevne Deling vedkommer og berettiget er) for deres rette ordinaire Sogne-Kirker, med alt hvis Ministerio efter Loven vedkommer, holde og erkiende.

[*Pl. ang. det nedlagte Nicolai Sogn 11. Jan. 1805.*]

31. Jan. **Obet Bref, at Christianshavns Bytings-Forretninger skal herefter være Kbhvns Byting og dets Betjente underlagt,** (ligesom der om Christianshavns Raadstue d. 15. Okt. 1674 er anordnet).

— [*Fr. 15. Okt. 1674.*]

7. Nov. **Guldsmid-Laugs Articler.**

6. Ingen Guldsmid, enten her i Kiøbenhavn eller nogen andenstæds i Vore Riger og Lande, maac enten sit eget eller andre deres Sølv, ringere forarbejde end $13\frac{1}{2}$ Lødig, eller at en Lødig Mark der af kand holde $13\frac{1}{4}$ Lod og et Quintin paa hver Lødig Mark, meere eller mindre til Remedium, enten det skeer med dens Minde, som det lader ar-

beyde, eller ikke; Forseer sig nogen Mester herimod, da 7. Nov. straffes hver Gang paa 50 Rigsdaler; men vil nogen have finere Sølv arbeidet end $13\frac{1}{2}$ Lødig, da skal Guldsmiden der udi føye dem, som det begiærer, dog at hand derfor betales, som de imellem sig selv derom kand foreenes. [*Pl. 14. Juli 1842. Bekg. 29. Dec. 1874.*]

7. Paa det og ingen Forfalskning udi giort Sølv-Arbeide eller Kiøb skal underløbe, og at den ene Mesters Arbeide fra den andens kand kiendes, da skal enhver af dem sit forfærdigte Arbeyde, enten det er lidet eller stort, med sit eget Mærke stæmple, og de her udi Kiøbenhavn boende, alt Sølv, som veyer fem Lod og derover, førend det enten vorder opkaaget, oplattet eller forgyldet, at Wardinen ved Vores Mynt her i Staden lade probere, om det er saa lødig som det sig bør; men er Arbeydet under fem Lod, da skal det være Guldsmidene tilladt, det fra sig til den som det betinget haver, at udfly, førend det at Wardinen prøberes, dog skal hand være forpligtet til samme sit Arbeyde at svare, naar Eyeren det hos Wardinen vil have prøberet. [*L. Nr. 55. 5. April 1888 § 6.*] Naar nu noget af Wardinen skal prøves, da maa det hannem tilståedes, af Arbeydet hvor det hannem meest beleyligt synes, med en Graf-stikke at opkradtze saa meget Sølv, som hand til Proberingen at smælte, nødigt eragter (Skf. 15. Juli 1842). Og efter at det saaledes af hannem gyldigt er befunden, skal hand der paa sætte Kiøbenhavns Stæmpel og sit eget Mærke. For hvilken hans Umag og Bekostning hand af hver stykke Arbeyd, være sig lidet eller stort, som prøberes og er under Ti Lod, skal nyde Sex Skilling men er det Ti Lod og der over, da Tive Skilling Danske, hvoraf den halve Deel betales af Guldsmiden, som det forarbeydet haver, og den anden halve Deel af den, som Arbeydet lader giøre [*Pl. 14. Juli 1842. Bekg. 29. Dec. 1874*]; Men dersom Sølvet befindes at være finere end $13\frac{1}{2}$ Lødig; Da paa det sligt Arbeyde, om det nogen Tiid skulle sælges, kand agtes for det, det er værd, skal Wardinen ved sit Mærke sætte, hvor mange Lødder det holder. Haver ellers nogen Partikulier noget Sølv, og det hos Wardinen

7. *Nov* vil have prøberet, om det er saa got, som det efter forrige Artikel bør at være, da skal hand, naar det efter foregaaende Prøve lødigt og gyldigt er befunden, være forpligtet, under fire Rigsdalers Straf, der paa at sætte Kiøbenhavns Stempel og sit eget Mærke, at det der efter i Kiøb og Sal kand blive agtet. Udi de andre Stæder, hvor ikke Wardin er, skal den Guldsmid, som Sølv et arbejdet haver, der paa sætte sit og Byens Stempel, saa og Aars Tallet, at det altid kand eftersees, naar det behøves, hvilket Wardinen her, naar hand derom annodes, paa ovenskrevne Maade skal prøve. Og om nogen Uden Byes Mesters Stempel befindes at være sat paa det som ikke er lovligt, og ey holder $13\frac{1}{2}$ Lødig, da hand derfor at straffes, som før er nældt. [*Skr. 19. Aug. 1852. 23. Maj 1854. 15. Juli 1842.*]

8. Iligemaade skal og alt Guld, som her i Staden arbejdes, af Wardinen prøves, og skal de, som Arbejdet betinget haver, den hos sig beholdne Prøve, hannem tilstille, hvor efter hand det forarbejdede Guld saaledes skal prøve, nemlig: At dersom Arbejdet er udi et Stykke, saasom Armbaand, Begere, Kande, Eske, eller andet deslige, som enten ganske intet, eller meget lidet med Lødding er sammensat, da skal hand der af, førend det vorder udgløed, glattet eller ameleret, lidet (ligesom om Sølv et nældt er) opradse og probere [*Skr. 15. Juli 1842*], om det med den beholdne Prøve overeens kommer. Men dersom Arbejdet noget er sammenloddet, saasom Guldkjæder og deslige, da skal hand deraf udtage et Leed, hvor det hannem selv got synes, og det gode Guld fra Lodningen skille og probere: For hvilket hand skal nyde, naar Prøven er tilbage leveret, en halv Rigsdaler, men for det andet Arbejde, som ikke saaledes er sammenloddet, Toe Mark, hvilket Guldsmeden og den Arbejdet haver ladet giøre, begge skal betale, hver lige meget. Naar det nu, som udi forrige femte Artikel ommældes, befindes at holde en af de tvende Prøver, skal Wardinen hos Mesterens Stempel sætte Byens og sit eget, med et D. udi, om det er saa fint som Ducate-Guld, og med et C udi, om det er Crone-Guld; Hvilke Mærker Mesterne i de andre Kiøbstæder ogsaa hos deres

eget Stempel, tillige med Byens og Aars-Tallet haver at 7. Nov. sætte, hvortil de skal svare og stande til rette, efter bemeldte femte Artikel, om det i fremtiden skulle befindes falskt at være.

10. Wardinen skal sig lade finde villig og flittig tvende Gange om Ugen til saadan Prøve at forrette, nemlig: Mandagen og Torsdagen, uden naar en Hellig eller almindelig Bededag indfalder, da næste Dag der efter. Paa hvilke Tider enhver Mester her i Staden skal være betænkt, sit forfærdigte Arbeyd til hannem udi Huset, enten Aftenen tilforn, eller om Morgenen tilig førend Otte slæt, med en rigtig derpaa hosfølgende Fortegnelse, at lade bære. Og naar hand udi noget Arbeyd, efter ovenskrevne Artieler, nogen Falskhed befinder, enten at Materien ikke er saa fiin og lødig, som det sig bør, eller og at det med for megen Lodding er besvømmet, skal hand det vores Politie-Mester tilkiende give, saa fremt hand ey som en Medvidere, uden al Naade efter Loven vil straffes, som den der gjør falskt.

[Pl. 10. Sept. 1794. Skr. 15. Juli 1842. 19. Aug. 1852. 23. Maj 1854. Pl. 15. Juli 1817. Pl. 14. Juli 1842. Bekg. 29. Dec. 1874. L. om Stempling af Guld- og Sølvarb. 5. April 1888 § 6.]

Obet Brev ang. at Holmens Kirke er Sognekirke for 19. Dec Sø-Etaten.

At Alle og Enhver af bemeldte Kongens Sø-Officerer og Betjente, som nogen Charge eller Tjeneste paa Flaaden, saavel som paa Holmen, Proviant-, Tøi- og Brygger-Husene samt i Vogne-Staldene for Slottet virkeligen betjene, og derfor aarlig Løn og Besolding nyde, skal være tilforpligtede, hvor de og i Staden kunde være boende, fornævnte Holmens Kirke herefter at søge, og den for deres rette Sognekirke at holde og erkjende, med alt hvis baade Ministerio og Kirken efter Loven kan vedkomme.

2. Marts. **Forordning om Sogneskiellet til H. Trefoldigheds Kirke.**

Hellig-Trefoldigheds Sogneskiel skal herefter være og begynde:

1.) Fra Nørre-Port langs med Rygstenene af Vold-Gaden omkring Hjørnet af Bagernes Laugs-Huus og midt ind i Fiolstrædet, indtil Rosengaarden, og siden der midt igiennem Gaden til Pusterviig.

2.) Langs Rygstenene af Kjøbmagergade forbi Trefoldigheds Kirke til Klareboderne.

3.) Derfra langs midt igiennem Klareboderne og Myntergaden til Gothersgade.

4.) Derfra midt langs Rygstenene af Gothersgade, ned ad, indtil Borgergaden vedtager.

5.) Fremdeles langs Rygstenene midt igiennem Borger- og Fyrstens-Gader, lige frem til Castellet Friderichshavns Bolværk, Fyen kaldet; Derfra i Nør til den nye anlagte Øster-Port, og saa fremdeles langs ud med Volden, forbi Rosenborg-Slot til Nørre-Port, hvor Skiellet først begyndtes; saa at alt, hvis som saaledes inden og mellem fornævnte Begreb og Sogneskiel findes incorporeret, enten det allerede er bygt eller herefter bebyggt og bebøet vorder, intet deraf undtagen i nogen Maade (uden de nye Bolders Bevaanere, samt de af Kongens inden bemeldte Circumferents boende Søe-Officerer og Betiente, som nogen Charge eller Tieneste paa Flaaden, saavel som paa Holmen, Proviant-, Tøi- og Brygger-Husene samt i Vogn-Staldene her for Slottet virkeligen betiene, og derfor aarlig Løn og Besoldning nyde, hvilke efter Anordn. 19 Dec. 1685 til Holmens Kirke og Sogn svare og henhøre), skal herefter følge og høre til H. Trefoldigheds Kirke og Sogn. Og saasom ei heller noget ret Sogneskiel er gjort imellem de Folk, som boe paa Stadens Fang uden Nørre- og Øster-Port, saa skal Sogneskiellet derudenfor regnes midt ad Veien, som gaaer fra Nørre-Port over Pebling-Broen, imellem Ravnsborg og Teilgaards-Vangen, og lige til Hylte-Broen, hvor Stadens Grund og Frihed endes og Utterslev Mark vedtager; saa at alle de, som boe paa Stadens Fang uden Portene Norden for dette Skiel indtil Strandbredden imellem Castellet og

nye Vartov, skal og herefter høre til Trefoldigheds Sogn, 2 Marts. og alle de, som boe paa Stadens Fang uden Portene Sønden for bemeldte Skiel indtil Strandbredden imellem Kiøkken Kurvs Revelin paa Stadens Fang indtil Valbye-Mark, skal fremdeles ligge til vor Frue Sogn. Hvorefter alle, som dette angaaer, sig skal rette og herefter søge den Kirke, som dem herudi er befalet, saa og den for deres rette Sogne-Kirke holde og erkiende, med alt hvis baade Ministerio og Kirken efter Loven kan vedkomme.

[*Vesterbro henlægges under Frberg. Sogn. Rescr. 16. Marts 1736.*]

1688.

Rescr. til Kommercekollegium ang. nogle Indtægter saa og Grunde udenfor Voldene, til Staden Kbhvn.

22. Maj.

Eftersom Magistraten i Kjøbenhavn har ladet andrage, hvorledes Stadens Udgifter Aar efter Aar meget skal være forøget, og derimod dens Indkomster mærkeligen formindsket, sær formedelst den Regularitet, hvorved Staden skal have mist en stor Deel af dens Indkomme, som den tilforn skal have nydt af Skure, Boder, Bygninger og Indhegninger, baade inden og uden Byen, som ere blevne afbrudte og tilsiderømmede, foruden at Staden er afgaaen den femte Part Huusleie af Udenbyes-Eiere, saavel som Vagtskatten, som i forrige Tider af Indvaanerne til Staden blev given, hvorover den nu ingen videre Indkomst skal have uden hvad som indkommer af Roeskilde-Amt og af Stadens Accise, samt af nogen Udenbyes-Jordskyld og Græspenge af hvis Qvæg, som paa Stadens Fællede udlades, saa og hvis som af Staderne paa Torvene falde kan, som tilsammen ikke skal kunne beregnes over 2800 Rd. aarlig, i den Sted at Stadens ordinaire Udgifter med Renterne af de Capitaler, som baade de og deres Formænd til Stadens uomgængelige Udgifter Tid efter Anden skal have været forarsaget paa Rente at optage, skal bedrage aarligen over 5000 Rd., saa at Staden sig paa den Maade i større Gjæld Tid efter Tid maa fordybe, medmindre Kongen den i Tide med noget Tillæg vil til Hjelp komme: da bevilges,

22. Maj. At Magistraten til Stadens Gjelds Aflæggelse, og dens aarlige ordinaire Udgivters Betaling, maae nyde hvis Copulations- og Græs-Penge, som aarligen paa Accise-Contoiret i Staden erlægges; desligeste og hvis Arvefalds-Rettighed samt Sagefald og Tiende-Penge, som i Staden falder, og Byfogden aarlig paa Rentekammeret pleier at gjøre Regnskab for, alt at regne fra den første Januarii sidstforleden, og saa fremdeles, indtil Kongen anderledes derom tilsigendes vorder: saa maae og Staden beholde sine tilforn havte Grunde og Eiendomme uden for Voldene, dog at en vis Andeel af Kongens Material-Hesteder paa fri Græsgang om Sommeren nyde.

[Om Arvefaldsrettighed se D. L. 5.-2.-11. Rescr. 20. Okt. 1688. 26. April 1720. 21. Aug. 1726. Prom. 27. Maj 1776. Rescr. 31. Maj 1814 § 2 e. Reglm. 26. Marts 1874 Nr. 2 og § 2. Fr. 11. Sept. 1839 § 1 og 17.]

20. Okt. **Rescr. til Kammercollegium ang. Copulations- og Græs-Penge samt Kongl. uvisse Indkomster til Kbhvn.**

Saasom ved Befaling den 22de Maji sidstforleden er bevilget, at Magistraten maae, indtil Kongen anderledes derom tilsigendes vorder, til Hjelp til Stadens Gjelds Aflæggelse og dens aarlige Udgivters Betaling, nyde hvis Copulations- og Græs-Penge, som aarligen paa Accise-Contoiret i Staden erlægges, saa og hvis Arvefalds-Rettighed, Sagefald og Tiende Penge, som sammesteds falder, og Byfogden aarlig paa Rentekammeret pleier at gjøre Regnskab for: da, paa det Magistraten derudi ingen Hinder skulde tilføies, vorder, efter deres herom gjorte Ansøgning, ydermere bevilget,

At de herefter over bemeldte Copulations- og Græs-Penges Oppebørsel fri Disposition maae have, saa at de fornødne Fuldmægtige ubehindret maae beskikke, som samme Penge paa Stadens Vegne skal annamme, og dem derfor rigtig Rede og Regnskab gjøre; desligeste, at de og selv hos Byfogden maae lade annamme al Kongens uvisse Indkomst af Staden, saasom Sagefald, Leiermaals-Bøder, Arvefalds-Rettighed, Tiendepenge, Forløf eller andet des-

lige, hvad Navn det og have kan, aldeles Intet undtaget, 20. Okt. af alt det, som han Kongen til Regnskab pleier at føre, og det at regne fra den 1ste Jan. sidstforleden. Derefter Kammercollegium sig haver at rette, og ellers strax at beordre ikke aleene Consumtions-Forvalteren at lade Stadens Kæmner paa Ansøgning lade være følgagtig hvis Copulationspenge, som siden den 1ste Julii næstafvigte paa Accise-Contoiret kan være oppebaaren, men endog Byfogden at forskaffe dem aarlig tilbørlig Rede og Rigtighed for forskrevne Kongens uvisse Indkomst.

[Rescr. 22. Maj 1688.]

1690.

Rescr. til Mag. i Kbhvn. ang. Grundes Maaling af Stadskondukteuren m. v.

14. Okt.

Til at forekomme og afskaffe den store Urigtighed, som ved Grundenes og Eiendommenes Forhandling i Kjøbenhavn begaaes, endeel dermed, at ganske urigtige Maal udi Skjøderne indføres, og endeel med det, at de, som Stykker af deres Grunde bortsælge, foreene sig med den Kjøbende om en vis Deel af Grundtaxten, hvilket stor Confusion i den ny Grundtaxt kan foraarsage,

Er for godt befundet, at beskikke Elov Jonsen Mangor til at være Stadskonduktør i Staden, saa at, naar enten heele Pladse eller endeel deraf til Nogen bortsælges, skal de Vedkommende være tilforbundne at lade deres Pladse af ham maale, og, om behøves, den bortsolgte Deel imod det Heele proportionaliter taxere, hvilken Maaling, Deeling og Taxering han under sin Haand fra sig skal give, til at indføres udi Skjøderne, hvorfor intet Skjøde paa nogen Grund og Eiendom til Tinge sammesteds maae passere, hvorudi hans rigtige Maal og Regning ei findes indført. Og skal han over saadanne Forretninger holde en rigtig Protocol, hvorudi enhver Pladses Maal og Deeling ved Dag og Datum skal indføres; hvilken Protocol han selv skal bekoste, af Magistraten lade igjennemdrage, og med Stadens Segl forsegle, og aarligen paa Raadstuen til Forvaring indlevere, de Vedkommende i sin Tid til for-

14. Okt. nøden Efterretning: for hvilken hans Tjeneste han maae nyde af hver Plads, han maaler, 1 Rd. pro Cento af Grundtaxtens Priis, indtil 1000 Rd., og for hvis som samme Taxt overgaaer, 10 Rd., og ei mere, i hvor høi den og er; men for de Pladses Maaling, fra hvilke et Stykke bliver afhændet, og for Grundtaxtens Udregning, maae han nyde $1\frac{1}{2}$ pro Cento af den hele Pladses Taxt indtil 1000 Rd., som før er meldt. — Hvis ellers Noget i andre Tilfælde udi Staden forefalder, som med Qvadrat eller Cubic-Maal skal maales, dertil skal han bruges, og for hans Umage efter Billighed betales, ligesom han med Enhver derom kan foreenes.

[Besk. 27. Maj 1651. Instr. 30. Jan. 1694.]

1691.

- Rescr. til Kbhvns Mag. ang. duelige Personers Valg**
 2. Maj. **til Stadens 32 Mænd og deres Forfremmelse til Raadmands-Embeder.**

Eftersom Kongen har resolveret og for godt befunden, at Raadmændene i Kjøbenhavn, naar deslige Bestillinger lovlig ledige vorde, af de udi Staden forordnede To- og Tredivemænd herefter skal antages og beskikkes: saa befales, at Magistraten til bemeldte 32 Mænds Forretning Ingen herefter udvælger og forordner, uden deslige Personer, som ere af saadan Erfarenhed og Dygtighed, at de Raadmands-Embede udi Staden tilbørligen kan betjene, naar de dertil i Fremtiden af Kongen kunde blive befordrede.

30. Juni. **Rescript til Oluf Romer m. fl.**

C. 5. Vor Naade tilforn. Eftersom os elskelig Steen Bilde etc. tillige med samtlige Husum byemænd her paa Kiøbenhafns amt for os allerunderdanigst haver ladet andtage oc sig beklage over dend store skade, som dennem paa deris beste enge tilføyes af Kiøbenhafns springvand ved Søeborre huus, Uttersløf søe kaldet, formedelst at det saa høit stemmis, at de icke een plov ved nogen ager ende skal kunde vende, hvor om oc klage fra de byer, som haver enge omkring Langvadsdam, skal vere indkommen, da

som vj af vores ober cammer--juncher oc amtmand over 30. Juni. bemelte Kiøbenhafns amt os elschelig hr. Adam Levin Knuth etc. hans derpaa gifne allerunderdanigst erklæring allernaadigst fornemmer, at vandet højere aar effter andet vorder stemmet, oc vores etc., at j retter eders leilighed effter, med forderligste søerne, demningerne oc sluserne for alle Kiøbenhafns spring- oc pompevande at efftersee oc derom een gang for alle afskeed at giøre, hvor vitt vandet hver sted oc til visse tider bør stemmes, oc saa frent i skulle eragte det høynødvendigt for vores etc. Kiøbenhavn, at sluserne bliver højere, end de af alders tjd veret haver, saa haver j tillige med at efftertenke, hvad skade forbemeldte vores bønder eller andre vedkommende ved saadan vandets forhøielse tilføies, oc saa til os eders allerunderdanigst relation oc betenkende om alt forskrefne til videre vores allernaadigste resolution med forderligste at indgive. Dermed etc. Hafniæ d. 30 iunij anno 1691.

(Kbh. Dipl. VII. 348—49.)

1692.

Rescr. til Stiftsbefalingsmændene og Bisperne i Danmark ang. hvo udi Hospitalerne maae indtages.

30. Jan.

Den ved Befaling af 10de Martii 1683 til Superintendenterne giorte Anordning ophæves hermed; og Kongen vil, at det i saa Maader med Hospitalerne i Stiftet efter Fundatserne skal forholdes, og Fattige, Elendige, Krøblinge, skrøbelige og aldrende Mennesker, som det kunde behøve, aleeneste derudi annammes og indtages.

1694.

Instruction for Stadsbygmesteren i Kbhvn.

§ 1. Han skal ved de Kongelige Bygninger, hvor Kongen hans Tjeneste behøver, med tilbørlig Flid, Troskab og Eftertæksomhed forrette hvis en Bygmester tilkommer, med Afridsninger og Overslag at gjøre, Materialier at udvælge, Haandværkerne med fornøden Underretning og Tilsyn at dirigere, item færdiggjort Arbeide at besigtige og attestere, og ellers udi alt hvis ham enten ved Kongens ny Bygninger, eller Reparationer paa de Gamle, bliver anbefalet, see til, at til Kongelig Tjeneste altid bliver gjort

30. Jan.

30. Jan. trofast Arbeide af dygtige Materialier, og ellers billige Fortingninger træffet.

§ 2. Han skal Tid efter Anden, i det mindste een Gang om Aaret, eftersee alle i Staden værende publice Bygninger, saasom Kirker med deres Taarne og Hvælvinger, Børsen, Broerne over Canalerne og deslige store og vigtige Verker, om Noget derved kunde være at erindre hos de Vedkommende, saa at derpaa i Tide kan gjøres behøvende Reparation, og videre Brøstfældighed og Fare forekommes: og skal ham af hver Kirke for dens Besigtigelse aarlig betales 8 Rd.

§ 3. Han skal ordinere Arbejdet ved alle publice Verker, saasom ved Gadernes Steenbroer og Vandfald, lukte Renders Anlæggelse, Slamkister og Canalens Bolværker; og gaae dem tilhaande, som Kongen til Gadernes, Havnens og deslige publice Verkers Indrettelse har committeret, saa at Alting dermed efter deres Ordres, paa det snarreste mueligt er til Kongl. Tjeneste og det gemene Bedste vorder efterkommet. —

§ 4. Ved Particulair-Huses nye Bygninger og Reparationer skal han have flittig Tilsyn, at ei noget bliver ordineret og bygget, som enten Staden eller Naboerne kan være til Skade eller Fare, fornemmelig, at ingen Trapper eller Udbygninger indrettes ud til Gaden imod Forordningerne; item at Ildsteder, Udsigter, Tagdryp og Vandfald lovligen gjøres, saa og at al Bygning skikkelig og siirlig, fornemmeligen ud til Gaden, saavel som inden til, bliver indrettet efter de af Stadsconducteuren foreviiste Linier, saa at baade Gaderne faae deres rette Skik og Vide, og Grundtaxten bliver ubeskjaaren; og maae ingen Tømmermand eller Muurmester opføre nogen Bygning af Tømmer eller Muur, enten ud til Gaden, eller tet op til nogen anden Mands Grund, ei heller gjøre nogen Trapper eller Udbygning, liden eller stor, ud til Gaden, førend han Bygmesteren derom har advaret, under tilbørlig Straf. —

§ 5. Han maae, naar det kan skee uden den Kongl. Tjenestes og det gemene Bedstes Forsømmelse, betjene Alle,

som hans Tjeneste kunde have fornøden, og det begjærer, 30. Jan. være sig med Afridsninger og Overslag paa deres forehavende Bygninger eller med Raad og Daad i hvis hans Bygmester-Profession vedkommer, Alt for billig Betaling efter Bygningens Værdie og den Umage han dermed haver. —

§ 6. Naar nogen Tømmermand, Muurmester, Snedker, Smed, Glarmester eller Brolægger agter at begive sig i Lauget, skal deres Mesterstykke af Bygmesteren examineres og approberes; og, om Nogen paa noget af forskrevne Haandverkens Arbeides Dygtighed kan have at klage, skal Bygmesteren tage 2 af de bedste Mestere af samme Haandverk til sig, som tillige med ham derpaa skal skjønne og kjende, og de Vedkommende deres skriftlige Attest derom, naar den begjeres, meddele. —

§ 7. Om hvad Vigtigt ved hans Bestilling kan forefalde, haver han sig med Kongens Mathematico og General-Bygmester, og de Bygninger, som Fæstningsverker kunde synes at kommer for nær, eller denne være til Hinder, med Commandanten, og hvis Holmen eller dets Canaler i saa Maade kunde anrøre, med Holmens Admiral, først at raadføre, og siden Kongelig Resolution derom fornemme.

[Se nu Instrux for Stadsbygmesteren i Kbhvn. 27. Juni 1889. Bygningslov 12. April 1889 § 70.]

Instruction for Stadsconducteuken i Kbhvn.

30. Jan.

§ 1. Han skal have flittig Indseende med, at Gaderne blive indrettede i deres rette beskikkede Linie efter den Orden ham af de dertil allernaadigst Committerede tilstilles; og maae Ingen lade opsætte nogen Bygning, Muur eller Plankeverk ud til Gaden, førend de have ladet fordre ham hen paa Stedet, Linierne at anvise og derpaa erlanget hans Attest, at samme Linier ere tilbørligen anlagde og indrettede.

§ 2. Han skal og give nøie Agt paa, at ved Bygninger og Byggepladses Forandringer eller Delinger imellem Proprietarier, som Grundene enten kunde tilhøbeføie eller adskille, Intet imod Grundtaxten foretages eller handles, men

30. Jan. at enhver beholder sit rette Alnemaal og beskikkede Deel af Taxten, saa at ingen Confusion i samme Grundtaxt ved nogen particular Forandring foraarsages.

§ 3. Og, som ved Eiendommens Afhændelse og Tilforhandling, Syn og Vurdering, adskillige Urigtigheder og Tvi-stigheder opkommer af det, at Grundenes Begreb og Linier imellem Naboer ei ved rigtig Alnemaal ere fastsatte, saa skal han ved alle Grundes og Eiendommens Forretninger være tilstæde, og optage Pladsens rette Alnemaal i Vide og Brede, som de Vedkommende af ham skal tage beskrevet, og udi Dokumenterne Ord fra Ord lade indføre.

§ 4. Han skal og udi den af Kongen forordnede Commission over Indquarteringen gjøre al fornøden Tjeneste med Mandtaller og Billetter rigtigen at forfatte, item med Bog og anden Rigtighed at holde over de Pladse, som Frihed for Indquartering er forundt, at de samme Friheder efter udgivne Forordning og sær Bevilgninger nyde, og ikke videre.

§ 5. Hvad ellers til Kongens og Stadens Gavn og Bedste kan være at forrette, ved allernaadigst forordnede Commissioner, hvorudi hans Conducteur-Tjeneste kunde udfordres, saasom ved Vand-Commissionen med Afridsninger at gjøre, samt Maal og Watterpas at tage, desligeste ved Brand-Commissionen, Slangernes og Sprøiternes Storlighed, Længde og Brede i et Inventarium at forfatte, dertil skal han sig iligemaade villig lade bruge og flittig indfinde, hvor og naar han af de Committerede derom bliver tilsagt, udi hvilken Henseende ham, foruden allerede 5, forundes endnu 5 Indquarterings-Portioner.

[Besk. 27. Maj 1651. Resc. 14. Okt. 1690. Kundg. 30. Marts 1906. Pl. 25. Okt. 1909. — Pl. 17. Okt. 1742. 1. Aug. 1759. Rescr. 31. Marts 1683. Prom. 8. Marts 1800. Pl. 28. Nov. 1798. Pl. 4. Maj 1822. Pl. 14. Okt. 1803 § 1.]

1700.

Kgl. Missive til Magistraten og Borgerskabet i Kbhvn.
27. Juli. at Kongen med Naade vil ihukomme deres Devotion og Troskab i Krigen.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom vi om voris kiere oc tro undersaatters allerunderdanigste troskab imod

os oc vort kongel. arvehuusz aldeelis ere forsickrede, j 27. Juli. særdeelighed endnu allernaadigst erindrer dend allerunderdanigst devotion oc nidkerhed, som samtlige magistrat oc borgerskab i voris etc. Kiøbenhafn imod fremfarne konger, vore forfædre, haver udviist, saa maa vi iligemaade i disse farlige tider meget gierne fornemme, hvorleedis baade j self saa oc bemelte borgerskab i vor etc. Kiøbenhafn ved fiendens uformodentlig anfald udi saadan allerunderdanigst devotion efter pligt oc skyldighed fremtutendis ere oc med største flid oc jver til vor tienniste eder villig oc redebon lader finde. Thi have vi hermed for got befunden, vor kongl. hyldist oc naade, hvormed vi saadan eders saavel som alle andre vore kiere oc tro undersaaters devotion oc troskab anseer, hermed allernaadigst at betaigne, med dend kongel. allernaadigst forsickring, at vi saadant imod alle saavel som oc imod hver i sær ved leilighed allernaadigst ville vide at jhukomme. Hvilket j det samtlige borgerskab ved de toe oc tredeve mænds sammenkaldelse have at tilkiende give. Dermed etc. Befalendes etc. Glykstad den 27 juli anno 1700.

(Kbh. Dipl. VII. 599.)

1702.

Rescr. til Politimesteren i Kbhvn. ang. at det maae være Enhver frit tilladt, fersk Fisk saavel paa Torvene som paa andre anordnede Pladse i Kjøbenhavn ubehindret at sælge, og Privil. af 14 April 1696 for Fiskekræmmerlavet i Kbhvn at være ophævet. (Eftersom Dette meget af dem, som derved er tilladte ferske Fiske at sælge, bliver misbrugt, i det de deels dermed drive et Monopolium, og deels sætte Prisen derpaa næsten dobbelt).

[Skr. 22. April 1819. 6. Marts 1830. Næringsl. 29. Dec. 1857 § 53.]

1703.

Rescr. til Politimesteren i Kbhvn. ang. at Enhver er given Frihed at kjøbe og sælge Brændveed, som han lyst, og den Kjøbende og Sælgende med hinanden bedst kan forenes om; hvilket Politimesteren strax ved Placater haver paa behørig Steder at lade anslaae.

[Næringsl. 29. Dec. 1857 § 53.]

8. Febr. **Rescr. til Mag. i Kbhvn. ang. hvorledes Accisen og Havnepengene i denne Stad deles mellem de Fattige, Accise-Contoiret, Magistraten, Staden og Havnen.**

Inddelingen skal fra Nytaars-Dag sidstleden og ved aarlig Slutn, naar den fulde Indkomst er sammenlagt, uden Forskjel enten af Viin- og Øl- eller anden Accise eller og af Havnepengene, skee herefter som følger: først til de Fattige en fjerde Deel af Havnepengene; dernæst Omkostningen med Contoirleien og deslige, item Magistratens Fuldmægtigs og nedenommeldte Controlleurs Løn; og hvad da bliver tilovers, deles til Magistraten den halve Deel, Staden en fjerde Part, og Havnen en fjerde Part. Herhos skal, for bedre Rigtighed om Accisens og Havnepengenes aarlige Beløb ordineres en Person paa Accise-Contoiret, som med Magistratens Fuldmægtig skal holde Bog, og nyde Løn af Accisens Indkomst 200 Rdlr., førend nogen Deling skeer, med Forskud til begge at fordre eller tage Skriverpenge af de Negotierende under nogen Prætext. Saa vil Kongen og, at En af de Deputerede i Havne-Commissionen, som ei er af Magistraten, skal være Liquidationen hver Gang overværende, for at see til, at Udgivterne ved Contoiret ere tilbørlige, og ellers at annamme ved hver Qvartals Udgang deres Fjerdepart, men de Fattiges Andeel samt Udgivterne ved Contoiret at tages af den fjerde Qvartal, før den paa lige Maade bliver deelt.

[Priv. 24. Juni 1661 § 8. Resol. 7. Juni 1856. Kontr. 29. Okt. 1869 § 8.]

1719.

6. Febr. **Patent.** At de Extra-Skatter, for saavidt Kbhavn og Chavn angaaer, herefter samlet og under eet ved Magistraten efter Loven og Frr. vedbørligen skal, ligesom i de andre Kiøbsteder her udi Riget, paa samtlig deres eget Ansvar foranstalles og inddrives af alle Stadens Indvaanere uden Forskiel, under hvad Jurisdiction nogen end ellers kunde henhøre; Pengene promte i Zahl-Kammeret, saasnart Terminerne ere forfaldne, betales, og derfor efter Kammer-Rets Ordningen behørigt Regnskab aflegges.

[Amtstue Forordn. 8. Juli 1840 § 50.]

Rescr. til Kbhvns Mag. ang. at Staden Kbhvn vel maae 26. April.
 nyde den 10de Penge, men ikke den 6te og Copulations-
 samt Græs-Penge m. v.

Gr. Financernes Deputerede have forestillet, at Stadens Magistrat, i Anledning, saavel af Loven som fremfarne Konger Staden givne samt af Kongen confirmerede Benaadninger og Privilegier, skal, angaaende den 6te og 10de Penge, som under deres Jurisdiction falder, saavel tilholde dem paa Byens Vegne den halve Deel af den 6te Penge, som og til deres Løn den 10de Penge, ligesom andre dertil liggende Indkomster af Stifts- og Dom-Penge, da dog i samme Kongelige Benaadninger og Privilegier findes ikke et eneste Ord, som giver dem nogen Adgang eller Rettighed til at oppebære 6te Penge, langt mindre noget, hvorefter samme 6te Penge saaledes skulde deles, som skeet er, nemlig, at alle Regnskaberne fra den Tid Byfogderne i Staden har aflagt Regnskab for de uvisse Indkomster, ere saaledes indrettede, at 6te Penge, efter at 10de Penge først og fremmerst er afdragen, ere blevne deelte i 2 lige Dele imellem Kongen og Byen, og ikke heller angaaende den 10de Penge anderledes, end at den til Stadens Gjeld og dens aarlige Udgivters Betaling bør anvendes. Dog, som forberørte 6te Penges Deling saaledes i Byfogdens til Rentekammeret indkomne Regnskaber, i de udstædte Antegnelser og Decisioner indtil Aar 1708 er bleven approberet.

Saa maae det og derved til den Tid forblive; men fra Aar 1709 dets Begyndelse skal den af dem hidindtil til Indtægt beregnede halve Deel af Sjette-Pengene i Byfogdens Regnskaber ved Rentekammeret dem til Ansvar regnes, og siden til Kongen af Byfogden til Indtægt allerunderd. beregnes. Hvad den 10de Penge angaaer, da maae Magistraten herefter oppebære den, dog ikke til deres Løn, men til Byens Nytte, Bedste og Nødtørft. Men de i Bevilgn. af 22de Maii og 20de Octbr. 1688 mentionerede Donationer, saasom Copulations- og Græs-Penge, med videre, skal herefter ophøre, i Henseende til den Donationerne hos-

26. April. føiede Clausula (indtil Vi anderledes tilsigendes vorder). — Og som saadanne til det publique Væsen anordnede Midler ere af Magistraten Tid efter anden blevne oppebaarne, men hidindtil ingen Regnskab derfor bleven aflagt, hvorledes de til Byens Nytte ere blevne anvendte, uagtet Magistraten den 27de Julii 1695 er befalet, at de fra Aar 1660 skulle forfatte et rigtigt Regnskab paa Stadens visse og uvisse Indkomster, og forklare, hvorledes Stadens Gjeld Tid efter anden er bleven betalt, samt derom endog fra Rentekammeret den 14de Octbr. 1719 er bleven tilskreven: saa befales hermed, at Magistraten forfatter og tilstiller Rentekammeret en rigtig Beregning over Indtægten og Udgiften af saadanne til det almindelige Brug destinerede Midler, hvoraf kan sees, hvorledes de ere emploierede, og i hvad Stand den publique Casse nu kan være.

[Rescr. 22. Maj 1688. Skr. 21. Aug. 1726.]

1721.

28 Marts. **Instruction, hvorefter enhver Skolemester i Rytter-Districterne i det ham anbetroede Skolemesters Embede skal forholde.**

22.) For Børnenes Underviisning i Læsning maae han ej noget af dem, deres Forældre eller andre begiere eller tage, under Straf efter lovlig Medfart at miste sit Embede, men skal lade sig nøie med den ham tillagte Løn, aarlig 24 Rdlr, som ham kvartaliter af Kirke-Inspecteuren betales, og desuden 3 Skov-Læs Brændevad, og af hver 20 Tdr H. K. et Læs Tørv, samt af hver Td. H. K. til hans Qvæg 1 Lpd Høe og 1 Lpd Halm-Foder; Herforuden nyder han frie Græsgang blant Bøndernes Qvæg til 2 Kiør og 6 Faar, samt er frie for alle Slags Skatter, Contributioner og Paalæg, og skal de Huusmænd, som have Børn, enten gjøre Skolemesteren 2 Dages Arbeide om Aaret, eller betale ham 1 Mk; begierer eller modtager han videre, bør han, naar det ham lovlig overbeviises, miste sit Embede.

[Skr. fra Mag. 2. Afd. 28. Jan. 1916.]

Rescr. til Politie- og Commerce Collegium ang. at Ind- 11. Juli.
 vaanerne i Københavns Valdby, saasom Boemændene og
 de virkelige Fæste-Huusmænd, der ere i Tallet 63 Fami-
 lier, maae i Kjøbenhavn og paa offentlige Torve bortsælge
 hvis Vare de hos dem selv i Byen tillægge, saa og andeu-
 steds i Landet med egne Heste og Vogne afhente og kjøbe,
 men paa ingen anden Maade, det være sig under hvad
 Prætext det end kunde være, eller sig understaae, nogen
 Forprang at forøve. (Paa deres Ansøgning om Tilladelse
 deres forrige Handel saaledes at bruge).

1726.

Rentek. Skrivelse til Mag. i Kbhvn ang. de Samme
tillagte 10de og 6te, Copulations- og Græs-Penge, Arve- 21. Aug.
falds Rettighed med andre uvisse Indkomster, imod at
betale halve Delinquent-Omkostninger.

Gr. Efter Anledning af Byfogden Krøyers Forespørgsel
 udi Skrivelse af 15 Pass., hvorledes han sig udi allerun-
 derdanigst Følge af Hans Kongelige Majestæts allernaadigste
 Resolution af 27 Martii 1725, om de udi Kjøbenhavn
 faldende 6te og 10de Penges Deeling, skulde forholde, er
 Hans Kongel. Majestæt Samme med meere de uvisse Ind-
 komster angaaende, allerunderdanigst bleven forestillet,
 hvorpaa høibemeldte Hans Kongel. Majestæt den 13 hujus
 allernaadigst har behaget at resolve:

1.) At Magistraten maae nyde de fulde 10de Penge af
 de udenrigs førte Capitaler, førend 6te Pengene deraf be-
 regnes; 2.) ligeledes den halve Deel af 6te Pengene; 3.)
 saaog den halve Deel af Sigt og Sagefald samt Afsoninger
 og Leiermaalsbøder; hvorimod de skal være forpligtet, her-
 efter som tilforn, af samme dem allern. tillagte Indkomster
 at betale den halve Omkostning paa Stadens Arrestanteres
 Varetægt, Underholdning og Execution; og 4.) at de lige-
 ledes maae nyde de fulde Copulations- og Græs-Penge, saa
 og Arvefalds-Rettighed; og at den øvrige Rest af de fal-
 dende uvisse Indkomster hans Kongel. Majestæt af Byfog-
 den til Indtægt skal beregnes og aarlig Regnskab derfor
 aflægges.

[Rescr. 22. Maj 1688. Rescr. 26. April 1720. Fr. 28. Febr. 1845
 § 25. L. om Politiet 11. Febr. 1863 § 17.]

19. Maj.   **Rescr. til Kbhvns. Mag. ang. at med Torvene i Kbhvn. paa efterfølgende Maade skal forholdes:**

§ 1. Ny-Torv (som i nogle Aar paa Torve-Dagene har været opfyldt med ledige Amager-Vogne, hvorpaa Vedkommende deres Frugter og Vare fra Amagerland lade indføre) skal for en Deel herefter indrettes til Torvsiddere, som handle med gamle Klæder, Reeb, gamle Jern- og andre Slags Vare, hvilke saavel Bonden som Indbyggerne have fornøden, og købe; til hvilken Ende alle fornævnte ledige Amagervogne skal fra Ny-Torv vorde forflyttede, og Amagerne, med deres ledige Vogne at holde paa, i den Sted udvises en vis Distance paa Vandkonst-Torvet og den derfra ud til Volden gaaende Gade Løngangsstrædet, hvor saavel disse Amagervogne, som og en Deel af de Bøndervogne, der ligeledes Torve-Dagene med Tørv, Kul og Brændeveed læsseviis indkomme, skal holde, indtil de have solgt, og, saafremt flere Læs af fornævnte Poster maatte komme til Staden, end paa Vandkonsttorvet tilligemed de ledige Amagervogne paa eengang kunne faae Rum, saa anvises dem Stedet ved Nørre-Port paa det saa kaldede lidet Torv, hvor der skal findes Leilighed, at de kan holde, og deres Vare forhandle.

§ 2. Da Gammel Torv af Begyndelsen er indrettet til et Axeltorv, hvor Bønder og Landmanden bør falholde de Vare af Korn, Erter og deslige, som til Vogns til Staden føres: saa endskjønt den Uorden har indsneget sig, at Endeel have taget sig der utilladeligt Stede med andre Slags Vare, hvorved saavel hindres den almindelige Fart over Torvet, som Bonden betages Rum at falholde sine Vare bør og skal dog samme Torv alene forblive til et Axeltorv efter forrige derom gjorte Anordning; og skal alle nu derpaa befundne Torvesiddere til den Ende forflyttes derfra, og igjen udvises Steder paa Ny-Torv, hvor de ledige Amagervogne hidindtil have holdt.

§ 3. Amager-Torv skal efter Forordn. af 28de Julii 1684 alene bruges til at falholde alle Slags Frugter og Have-Gevexter, som af Urtegaardsmænd og Amagerne indføres, saa

og Smør, Flesk, Ost, Erter og Gryn, med Mere, som udhøres; og, da den Mislighed og Uorden ved dette Torv, tvertimod forbemeldte Forordning, er indløben, at adskillige Bønder og Landmænd som indføre de fede Vare, samt Gryn, Ænder og Gjæs til Vogns, have i nogle Aar (i Steden for at sidde dermed paa visse Steder paa Torvet, som rette Torvsiddere) ladet deres Vogne blive holdende fra Morgen til Aften, med Varene paa, paa Torvet, og af Vognene udhøret Varene, hvorved baade den almindelige Kjørsel saavel som gaaende Folk meget er bleven hindret: saa skal samme Uorden herefter aldeles være afskaffet, og alle de Bønder og Landmænd, som med saadanne Slags Fedevare, Erter og Gryn til Staden indkomme, og, som Høkre, udsælge samme Vare af deres Vogne, skal igjen anvises en vis Plads paa Ny-Torv, hvor de i een Linie ud til Gaden dermed kan holde. Derimod skal de Amagerkoner, som nu ingen Stade paa Amagertorv have, men med deres Urter og Vare tvertimod Politie-Forordn. af 23de Oct. 1701, 6te Cap., 2den §. have siddet i Høibroe-Strædet, og hvorfra de nu skal vige, at sidde i, anvises gode og beqvemme Pladser paa Amager-Torv. Hvad ellers de der paa Amager-Torv staaende Hosekræmmers Boder i Særdeleshed angaaer, da, som det fra gammel Tid har været baade tilladt og Maneer, at Eierne af de paa Amager-Torv beliggende Gaarde og Huse have havt Frihed at disponere selv over deres Gaardes Fortoge, givet og forundt Tilladelse til dem, der at sidde, som de have fundet for godt, og accorderet derom med Vedkommende, som de bedst have kunnet, og de Siddende ingen Tid Noget af de Stader til Staden have svaret: saa maae det og derved forblive, saalænge Vedkommende ikke overgaae det Fortog, de have Tilladelse at staae paa, eller sætte deres Boder over Rendestenene, som gaae imellem Torvene og Fortogene; og bevilges saaledes, at Hosekræmmerne maae, paa de Steder, de nu staae, fremdeles have deres Stader. Ang. dem, som sidde i Tugthuis-Porten og Helliggjestes-Stræde med Salt og blødt Fisk, da, som Forordn. om Torvene befaler,

19. Maj.

19. Maj. at disse Vare skal sælges paa Graabrødre-Torv, hvor dertil ogsaa skal være Rum, saa skal det og ved samme Forordning forblive; og vorder Vedkommende til den Ende der Stade anviist. — Ang. Stade-Pengene: da skal alle de Personer, som paa Begjering paa de forordnede Steder blive anviste Stader at sidde og sælge deres Vare paa, fremdeles, som hidindtil, af deres Stader betale Stade-Penge til Staden; men de, som sidde paa visse Gaardes og Huses Fortoge, og ikke have Stader paa Torvet, de svare deres Afgivt til Eiendommens Proprietairer, og kan ikke vedkomme Staden.

[Fr. 28. Juli 1684. Pl. 10. Marts 1869.]

21. Juli. **Aabet Brev, hvorved de til fattige Fader- og Moderløse Børns Underholdning og Optugtelse formedelst et Veisenhus Indrettelse i Kbhvn gjorde Anstalter kundgiøres.**

Findes trykt i Schous Forordn. 1699—1730 pag. 428, jfr. Rescr. 12. Nov. 1772.

[Ang. Eneret til Trykning og Forhandling af Bibelen se Priv. 6. Maj 1740 (trykt i Note til J. M. Skr. 30. Juli 1852. — Salmebog. Resl. 13. April 1798. Cirk. 19. Juli 1843. K. M. Skr. 18. Okt. 1865 (i Gejst. Rescr.). Vaisenhuset er kun bestemt for Børn fra Kbhvn og Sjællands Stift. Resl. Nr. 195. 1. Juli 1872 § 1.]

1731.

Rescr. at de Beløb som af Amagerne svares for Kørsel 5. Marts. over Broerne maa tillægges Havnekassen.

Udj allernaadigst consideration til de Havnen nu forestaaende Udgifter, hvortil dens ordinaire Indtægter icke ere tilstreckelige, accorderer Vj allernaadigst, at de 150 RDr, som af Amagerne aarlig svares for Kiørseler over Broerne, fra dette Aars Begyndelse og fremdeles herefter, som en staaende Indtægt Hafnens Cassa maa tillægges, saa og at de Committerede for at forskaffe sig de nu for haanden behøvende Penge, maa søge samme at negociere imod Pant udj nogle Hafnen tilhørende Platzer, indtil saadan Giæld igien med Tiden kand søges at faa afdraget. —

(Rentek. Relations- og Resolutions-Prot. 1731.)

[Om denne Afgifts Oprindelse se H. C. V. Møller: Brudstykker af Havnens Hist. i Hist. Medd. om Kbhvn. V 243.]

Fr. Ang. Besvangrelse, og det deraf paastaaende Ægte- 5. Marts.
skab.

1.) Hvis nogen uberygtet Dannemands Datter eller Møe lader sig uden foregaaende Trolovelse eller Ja-Ord beligge, da tage hun Skade for Hiemgiæld, og kan ei vinde Egteskab med den, som hende har besvangret; med mindre han har lovet hende Egteskab, før han med hende fik sin Villie, da han skal være pligtig hende at egte.

2.) Kan saadan uberygtet Qvindesperson, som uden Trolovelse eller Ja-Ord er besvangret, ikke bevise det hende giorte Egteskabs-Løfte enten med den beskyldte Persons skriftlige og tydelige Forpligt, eller med lovfaste Vidner paa den Maade, som 3 § ommelder, da væрге den beskyldte sig derfor med sin Eed og være siden angerløs.

3.) Kierligheds-Breve eller løse Ord og Løfter skal ei forbinde nogen til Egteskab, men Egteskabs-Løfte (naar det i Tilfælde af Besvangrelse uden foregaaende Trolovelse eller Ja-Ord skal bevises) regnes alene for at være, naar en Mandsperson under sin Haand og Segl med 2de bekiendte gode Mænds Underskrift til Vitterlighed har forpligtet sig til at egte en Qvindesperson, eller og han i 2de eller flere bekiendte gode Mænds Overværelse mundtlig og tydelig har lovet Egteskab; dog skal disse Vidner om saadant mundtligt Egteskabs-Løfte lovlig føres inden Aar og Dag, thi efter den Tid maa Dommeren dem ikke engang imodtage. [*Fr. 30. April 1824 § 3, Nr. 3.*]

4.) I hvad Egteskabs-Løfte en Mandsperson den af ham uden Trolovelse eller Ja-Ord Besvangrede end haver giort, agtes det ikke eller kan komme hende til Nytte, dersom han ikke sine fulde 25 Aar endt haver.

5.) Enke bør ligesaavel væрге sin egen Ære som sit Gods, og, saafremt hun uden Trolovelse eller Ja-Ord har ladet sig beligge af nogen, som ikke er hendes Laugvæрге, da, i hvad Egteskabs-Løfte hende end er giort, tage hun Skade for Hiemgiæld.

6.) Lader nogen Dannemands Datter eller Møe sig beligge af den, som engang haver bedet om hende til Egte, efter den Tid at han af Forældre eller rette Værges har

5. Marts. faaet Nei, da tage hun Skade for Hiemgiæld; dog skal han give hende en hæderlig Hiemgift efter sin Formue og uvil- lige Mænds Sigelse, dersom han, naar hun selv eller hendes Forældre og rette Værger det forlange, hende ei vil egte. [Strfl. 10. Febr. 1866 § 175.]

7.) Dersom nogen Qvindesperson, være sig Enke eller Møe, som staaer i nogen Dannemands Brød eller Tieneste, lader sig af sin Høsbonde, hans Søn, eller den han i sit Huus som Søn, Slegt eller Svoger antaget haver og beskiermer, beligge; da skal hun ikke vinde noget Egteskab, og hun bør desuden straffes, som for aabenbare Utroeskab.

8.) Overbevises en Qvindesperson, som paastaaer at vinde Egteskab, for nogen Slags Lætfærdighed at have været berygtet, da bør hun med reedelige og ærbare bekiendte Folkes Vidnesbyrd skielligen bevise sin skikkelige og tugtige Opførsel paa ethvert Sted, hvor hun sig fra sin Ungdom opholdet haver, om hun ellers vil svække det hende paaførte og overbeviste Vanrygte; og da komme hende samme Vanrygte ikke til Hinder eller Skade i nogen Maade, men brøster hende saadant Beviis, da tage hun Skade for Hiemgiæld.

9.) Hvis en Qvindesperson enten i Barns Nød eller for Præsten gjør nogen urigtig Bekiendelse om sin Barnefader, da bør hun ikke staae til Troende, og kan ei vinde Egteskab. [Strfl. 10. Febr. 1866 § 179.]

10.) I øvrigt bør det, hvad Egteskab og Besvangrelse angaaer, i alle Maader efter Loven og de derom udgangne Frr. forholdes.

1735.

Rescript til Stiftsbefalingsmændene og Biskopperne
26. Aug. i Danmark ang. Præsternes Assistance ved de Fattiges Væsen, Auctioner efter de Fattige, og Opsigt at Betlere ei overføres ved Færgestederne.

Og, saasom det ellers er foranstaltet, at hvis de Fattige efterlade sig, skal til de Fattiges Casse hjemfalde; og det Meste deraf vil bortgaae, naar det ved Rettens Betjente skulde auctioneres, siden det ikkun kan være af

ringe og liden Værdie: saa bevilges hermed, at de Fat-26. Aug. tiges Inspecteurer maa lade forrette Auctioner efter de Fattige, som nyde Almisse, naar de ved Døden afgaae (uden nogen Paaanke af dem, som ellers formene sig Auktionsforretningen at tilkomme), ved hvem de dertil fandt tjenligst, hvortil Degnen og Præstens Medhjelpere af Præsten skal beskikkes, uden at de for saadan deres Umage Noget bør nyde.

[*Canc. Prom. 18. Okt. 1794. 11. Juli 1807. Fattigl. 9. April 1891 § 37.*]

1736.

Rescr. til Stiftsbefalingsmanden og Biskopen i Sjælland samt Fundats f. det Harboeske Enkefruekloster. 7. Jan.

Chr. VI. Vor Synderlig Gunst tilforn.

Eftersom Vi af Eders, under den 3 December næst-afvigte, indkommen allerunderdanigste Memorial have fornummet, at afgangne Geheime-Raad Jens Harboes efterladte Enke-Frue, Frue Christina Fiuren, skal have skiænket sit Efterladenskab til tvende Stiftelser. Den eene i Vores Kongl. Residentz-Stad Kiøbenhavn, for Tretten Enker. Den anden i vort Land Nørre-Jylland udi Aarhus-Stift, paa hendes Fri-Adelige Sæde-Gaard, Støfringgaard kaldet, for een Priorinde og Tolv Jomfruer, hvilken hendes sidste Villie skal findes underskrevet af hende, og efter hendes Begiering, af eder til Vitterlighed; saa have Vi udi samme Stiftelser, som af saa Gudelig og Christelig Intention er indrettet, havt Allernaadigst Velbehag, derfor Vi og for disse Christelige og velindrettede Stiftelser vil drage ald Kongelig Naade og Omhue, at de i alle Maader, efter deres Ord og Indhold, vorder efterlevede. Thi er i den Henseende hermed Vores Allernaadigste Villie og Befalning, at I, for saavidt det Kloster angaaer, som for de Tretten Enker i Vores Kongelige Residentz-Stad Kiøbenhavn skal vorde indrettet, nøye paaseer samme Stiftelsers Indhold i alt at vorde efterlevet, endogsaa at de Enker, hvilke ikke allerede af afgangne Frue Christina Fiuren, afgangne Geheime-Raad Harboes, selv kand være dertil

7. Jan. udnævnte, og udi bemelte Kloster at indkomme, sig kunde hos Eder angive, for at blive dertil indskrevne, alle ere Christelige og Gudfrygtige Enker, som ere baade af den Stand og de Vilkor, samt hvis Liv og Levnet er og haver stedse været saaledes som forberørte Stiftelse i alt beskriver og foresiger. Og have I derfor til Os allerunderdanigst at indsende en Designation, saavel paa de Enker, hvilke nu først dertil vorde indskrevne, som og de hvilke stedse siden, naar nogen Vacance forefalder, derom kunde anholde, hver gang deres Navne, tillige med Eders allerunderdanigste Betænkende om den hos enhver af dem befindende Beskaffenhed, til videre Vores Allernaadigste Approbation og Gotfindende. Dermed skeer Vor Villie. Befalendes Eder Gud. Skrevet paa Vort Slot Frederichsberg, den 7de Januarii Anno 1736.

Frue Geheime - Raadinde Harboes Foundation paa Enke-Frue Klosteret, dateret 1735, lyder saaledes:

Først skienker og giver jeg den min Gaard, som jeg nu beboer i denne Kongelige Residence, til en Boelig for Tretten fattige og gudfrygtige Enker, hvis Hosbonder have betient een eller anden af de Charger indført i de Fem første Classer af den Kongelige Rang-Forordning. Hver af samme Enker skal, foruden fri Kost [*Resol. 27 Jan 1741*] og Huus—Værelse i samme mit Huus, gives Et Hundrede Rixdaler Courant aarligen, Naar og Gud haver, ved en salig Død, bortkaldet mig herfra, da udnævner nu værende Stift-Befalingsmand samt nu værende Biskop over Siællands Stift, de Enker hvilke skulle indtages i dette mit Huus, og der nyde den dennem af mig tillagde Gave; men ingen af bemeldte Enker maa uden for Huuset gives de Hundrede Rixdaler aarligen, saasom jeg vil, at hvo samme oppebærger, skal have Værelse i og beboe Huuset.

End skal nu værende Stift-Befalingsmand og nu værende Biskop over Siællands-Stift, samt deres Efterkommere i samme Embeder, være Directeurer over denne min Stiftelse, [*Resc 4 Aug. 1788*] samt naar nogen af de først ind-

lagde Enker ved Døden afgaaer, da nævne og indlegge 7. Jan. andre i deres Sted uden nogen menneskelig Henseende, saaledes, at de stedse dertil tage de nødtørftigste og gudfrygtigste Enker, som bekiender sig til vor Evangeliske Lutherske Religion, hvis Mænd, som før er sagt, have be-
 tient een af de Charger indførte i de Fem første Classer af den Kongelige Rang-Forordning.

Hvad Capital af mit Efterladenskab indkommer, vaage Stifts-Befalingsmændene og Biskopperne, saavel i Siæl-lands- som Aarhus-Stifter, for, hver for den Stiftelse, over hvilken dennem Direction er anbetroet, at faae, imod godt og forsvarligt Pandt, stedse saaledes paa Rente ud-
 sadt, som de for den allerhøieste Gud vil være ansvarlige.

Kjøbenhavn den 23 November 1735.

(Hofmans Foundationer X 5—11.)

[*Resol. 27. Jan. 1741. Regl. 30. Sept. 1741. 4. Aug. 1788. Vedt. 50. Dec. 1857 § 3. Resc. 10. Dec. 1834. 30. Jan. 1846. Ved Resol. 7. Juni 1867 nedsættes Hævningen med 60 Rdlr.*]

1737.

Rescript til Stiftsbefalingsmanden og Biskoppen i Sjælland, at de uden for Kjøbenhavn paa Vesterbro boende Folk 1. Marts. og Familier skal, for saavidt deres Kirkegang og Gudstjeneste angaaer, i Steden for at de i saa Maader have tilforn ligget til Vorfrue-Menighed i Kjøbenhavn, være nu henlagt og henhøre til Frideriksberg-Byes Sogn og Menighed; men i det øvrige (som de altid have svaret og sorteret under Byens Jurisdiction og Magistraten sammesteds) fremdeles i alle Tilfælde, ligesom hidindtil skeet er, svare og staae under Byens Jurisdiction. (Eftersom derom den 16 Martii 1736 er rescriberet, og nu en egen Sognepræst for Frideriksberg er beskikket.)

[*Kgl. Resol. 25. Okt. 1880, Pl. 4. Novbr. 1880 § 3.*]

Rescr. til Biskoppen i Sjælland, og til Magistraten i 2. Aug. Kbhvn. ang. en Præst i Stadens Arresthuus, samt hans Embede, Løn og Befordring.

Gr. Udi Biskoppens i Følge Rescr. af 5. Julii næstafvig indkomne Forslag befinder han, at Arrestanterne neppe

2. Aug. blive bedre tjente, end om de faae deres egen Præst, og det ikke kan være nok at en Studiosus prædiker for Dem, saasom slige Mennesker behøve daglig og idelig Formaning, og Stadens Præster, som nu og da besøge Arrestanterne, kan ikke formedelst deres Embeders Vidtløftighed uden ganske sjelden være hos Dem. Og, som Biskopen derhos har forestillet, at have aftalt denne Sag med Magistraten i Kjøbenhavn, som tilligemed ham ere overbeviiste, at Arrestanterne bedst ville betienes ved en egen, og til den Forretning alene ordineret Præst, Magistraten skal og være villig at lade indrette til ham Værelser i Arresthuset, hvor han skulde opholde sig, saalænge han det Embede betjener, samt at give ham paa Kongens Behag af Stadens Cassa til aarlig Løn 100 Rdlr., foruden hvad der falder i Tavlen, som ombæres, naar han til Høimesse prædiker; og at saadan Præst skulde reversere sig at leve ugift saalænge han forblev ved den Tjeneste, samt ei i ringeste Maader befatte sig endog med den mindste Forretning uden for Arresthuset, men beopagte det alene; samt hans Embede at blive aarle og sildig at besøge Arrestanterne, formane og undervise dem af Guds Ord, see til hvorledes ei alene de, men endog Arrestforvareren levede, samt, naar han fornem, at enten Drik, Dobbelt eller anden kjendelig Last fandt Sted i Arresthuset, da, saafremt han Slight ei selv kunde ændre, give det for Magistraten tilkjende; han skulde og følge Misdædere i Arresthuset til deres Rettersted, med mindre En eller Anden af de Arresterede forlangede Nogen af Stadens Præster til sig.

Forestaaende Forslag, at Arrestanterne i Arresthuset skal have en egen, og til den Forretning alene ordineret Præst, med hvad videre samme Forslag, ang. hans Løn og Indkomst, samt hvad han skal reversere sig til, og ellers hvad hans Embede og Forretning der i Arresthuset skal være, indeholder, approberes hermed i alt. Angaaende det Biskopen derhos indstiller, om slig en Præst maa kaldes af Magistraten, der da vorder ansvarlig til hans Forhold, og jævnlig lader sig underrette af ham om Tilstanden i

Arresthuset, saa ofte der nogen Brøst forefalder, samt og, 2. Aug.
om deslige en Præst, naar han i 4 a 5 Aar, med kjendelig
Frugt, befindes at have forrettet saa besværligt et Em-
bede, kan have Haab om, at vorde befordret til noget Ro-
ligere og Bedre: saa anordnes derom, at Kongen Selv vil
kalde Præst, men, at Magistraten stedse skal have behørig
Indseende med Præstens Forhold, og jævnlig lade sig af
ham underrette om Tilstanden i Arresthuset, saa ofte der
nogen Brøst forefalder; og, naar saadan en Præst i 4 a 5
Aar med kjendelig Frugt har forrettet samme sit Embede,
vil Kongen have ham ihukommet, til et roligere og bedre
Embede at vorde befordret. Hvad ellers angaaer det Bi-
skopen til Slutning melder, at Aftensangs-Tjenesten kunde
forrettes af den Studioso, der hidindtil har betjent Høi-
messe, samt Bønnen af en Lærer i Vorfrue Fattigskole at
holdes, som til slig Forretning havde tillige med 2 Disciple
i Arresthuset at møde: da skal til Aftensang Formiddags-
prædiken repeteres, eller en Catechisation anstilles, som
samme Præst skal forrette, tillige med de daglige Morgen-
og Aften-Bønner, for hvilken hans Møie han, foruden de
ovenbemeldte 100 Rdlr. og Tavlepenge, skal endogsaa nyde
hvad Studenten for sin havde Forretning, som herved op-
hører, nydt og havt haver.

[Resc. 4. Nov. 1773. Regul. 12. Juni 1863 § 10. Vedt. 28. Dec.
1874 § 3. K. B. 25. Jan. 1897.]

1739.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden i Sjælland), ang. at
Beboeren paa et lidet Stykke Jord ved Frideriksberg-Kon- 20. Nov.
gevei og Vesterbro uden for Kjøbenhavn skal sortere under
Stadens Jurisdiction ligesom andre paa Vesterbro boende
Borgere. (Paa hans Forespørgsel, da bemeldte Jord blev
tilovers af det til Kongeveiens Udbredelse købte Stykke.)

[Ved Rentek. Skr. 20. Dec. 1800 antoges denne Grund at hen-
høre under Kbhvns Amt, se nærmere herom Dr. Villads Christen-
sen: Et Areal, som Kbhvn. har mistet. Hist. Medd. om Kbhvn. V.
161—80.]

27. Jan. **Kgl. Resolution vedr. det Harboeske Enke-Frue Kloster, hvorved bl. a. bestemmes:**

2. Angaaende hvad de i dette Kloster indtagende Enker kunde i Penge tillegges pro Persona, i Steden for Kosten, da paa det at denne Stiftelse kunde spare den store Udgift, som ellers vilde udkræves til saadan en Oeconomie med Domestiquer og andet, approbere Vi Allernaadigst, at enhver af disse Enker, maa nyde 60 Rdlr, da de ældste med Tiden kand tillegges 80 Rdlr.

(Hofmans Fund. X 12.)

[Resc. 7. Jan. 1736.]

14. Febr. **Rescr til Stiftbefalingsmanden i Ribe ang. Forhandlingen af de uldne og linnede Vare, som af Indvaanerne i Hamrum, Bøvling og Uldborg*) Herreder forfærdiges.**

Gr. Det er andraget, at endeel Borgere og Hosekræmmere i Kjøbenhavn alene nære dem af at indkjøbe, og igjen til andre Kongelige Undersaatter at forhandle de Vare af Uldne- og Traadstrømper, samt Vadmel og Lerred, som Bønderfolk i Jydland udi de 4 Herreder, Hamrum-, Bøvling-, Lysgaard- og Uld-Herred forfærdige; men at de nu i saadan Handel af Landfiscalerne hindres, under Føregivende, at det er Landprang. Paa det at bemeldte Hosekræmmere derudi ingen Hinder eller Forfang skal skee, siden det er en Handel, som de i mange Aar til Undersaatternes Nytte og Fornødenhed med fornævnte Herreders Indvaanere skal have drevet, og i ingen Maade for Landprang bør ansees, eftersom det billigen bør være saadanne, der boe paa Landet, uformeent at sælge de Vare, som de med egne Hænder saaledes forarbeide, til hvem de lyste, og de dem beqvemmeligst kan afsætte, og allerhelst til disse Hosekræmmere, der ikke som Omløbere kan ansees, men ere Borgere i Kjøbenhavn: saa befales,

*) Under samme Dato Rescr. til Stiftbefalingsmanden i Aarhus af samme Indhold i Henseende til Lysgaard Herred.

At Stiftbefalingsmanden alvorligen tilholder Landfisca- 14. Febr. len og alle Andre, under hvad Prætext det være kunde, at entholde sig fra at hindre eller forbyde bemeldte Høsekræmmere med Hænrum-, Bøvling- og Uldborg Herreders Indvaanere, saaledes herefter, som hidindtil skeet er, at handle; ligesom Kongen og vil, at det maa staae bemeldte Indvaanere frit for, at sælge og afhænde de af dem forarbeidende uldene og linnede Vare til hvem de selv lyste, og hvor de samme beqvemmeligst og bedst til deres Tarv og Nytte kan afsætte og forhandle.

[Fr. 23. April 1845. — Dennes §§ 2 og 4 finder ikke Anvendelse paa denne Handel.]

Reglement for det Harboeske Enke-Fruer Kloster, hvor- 30. Sept. ved bl. a. bestemmes:

5. Enke-Fruerne udi dette Kloster, af hvad Stand de endog ere, bør tilbørligen agte og respectere Fruer Priorinden, som den dennem er foresat, og skal foregaae dennem med et godt Exempel, samt have Indseende at udi dette Kloster, hvor hun er Priorinde, ikke allene dette Reglement efterleves, men endog at ellers ald god Skik og Ordning vedligeholdes, og at den eene med den anden fører, som deres Enke-Staud kand være anstændig, et stille Levnet udi ald Gudelighed og Ærbarhed, baade udi Klædedragt, Omgang og Levemaade, paa det endog ald ond Skin og Eftertale kand forekommes, hvorføre da ogsaa ald Kort- og andet Spill udi Klosteret, hos Enke-Fruerne, hermed aldeeles forbydes.

6. Endskiønt de af Enke-Fruerne, som haver Dreng- Børn under 14 Aar, eller saadanne eller ældre Pige-Børn, kand være tilladt samme udi de dennem anviste Værelser hos sig at beholde, saa dog skal de tilsee og derfor drage Omsorg, at de ikke molestere de øvrige Fruer eller andre i Klosteret; thi om saa skulle skee, og Klage derover indløb, maa de vente, at dennem efter Sagens Beskaffenhed vorder paalagt samme af Klosteret at bortskaffe.

30. Sept. 8. Skulle, imod ald Forhaabning, nogen Enke-Frue lade sig finde opsætzig imod Frue Priorinden, skal hun første Gang, paa Directeurs foregaaende Examination og Resolution, tabe af hendes tillagde, som Klosteret hiemfalder, 5 Rixdaler, anden gang en Quartal, tredie gang et halv Aars Tillæg, og fjerde gang hendes Rettighed til at være i dette Kloster, hvor ingen U-eenighed bliver tolereret, eller med nogen Opsætzighed maa conniveres, men den eene at komme den anden tilforn med den tilbørlige Høflighed og Beskeedenhed, vel betænkende, at enhvers gode conduite og Opførsel skal være det, som egentlig skal tilveyebringe dem den tilbørlige Høyagtning og Estime hos alle og enhver, baade inden og uden Klosteret.

(Hofmans Fund. X 13—20.)

[Resc. 7. Jan. 1736.]

1742.

Fr. hvorved den de Militaire i Kbhvn forhen forundte 27. Juli. Frihed, at handle med alle Slags gamle Klæder, ophæves, og hvilke Personer af Magistraten, til saadan Handel at bruge, maa antages og bestilles, med adskilligt videre Politien vedkommende.

1.) Den de Militaire ved Fr. 10 Mart. 1725. II Cap. 4 § forundte Frihed at handle med alle Slags gamle Klæder og deslige, og med samme at staae paa visse dertil anviste Steder, ophæves, saa at det herefter er dem aldeles forbudet, enten offentlig udi Boutiqver eller hemmelig, at drive nogen Handel enten med Klæder eller andet; ligesom de ei heller af deres egne Kamerater maae kiøbe eller til dem sælge noget; Dog maae de Militaires Qvinder fremdeles nyde Frihed, efter bemeldte Frs II C. 3 §, at ombære Fisk, Frugt, Østers og Citroner tilkiøbs, saa mange af dem, som ikke vil antage Arbeide med Spinden og deslige ved Fabriquerne, hvortil de dog strengelig skal holdes. Og da de Soldater eller Matroser, som for deres Fremturenhed i et liderligt Levnet ere casserede og bortjagede fra Compagnierne med Løbe-Sedler isteden for

ærlige Afskeeder, som oftest søge deres Ophold ved Tyve- 27. Juli.
 rie; Saa befales Regiments- og Divisions-Cheferne, at de, isteden for at bortjage saadanne Personer fra Compagnierne med Løbe-Sedler, skal lade dem af de Kgl. Lande udføre og, indtil saadant skeer, i Fæstuingerne til Arbeide hensætte. Til desto større Orden og Sikkerhed iblant dem af Borgerstanden, især Qvindes-Personer, som købe og sælge gamle Klæder, Uldent og Linnet, samt Kobber, Tin og deslige (allerhelst da derved ligesaavel kan gives Anledning til Misbrug, som ved de Militæres Handel), skal Magistraten i Khavn, efter foregaaende nøie Undersøgning om deres Forhold, Tilstand og andre Omstændigheder, antage og bestille saadanne Personer dertil, som de eragte gode og beqvemme, og som de ere forvissede om, ikke at handle med Tyve og købe Tyve-Koster, eller med Tyve at hæle og gjøre sig lige deelagtige; Hvorimod de have at forbyde og afskaffe alle andre, som de formene sliig Frihed og Handel ikke med Sikkerhed, uden skadelig Følge, at kunne tillades.

2.) Ingen af Khavns Indvaanere, Civile eller Militaire, maa tilhandle sig noget slikt Gods og Klæder af Soldater, Matroser eller andre Handlende, som ikke dertil af Magistraten ere beskikkede og med Beviis om saadan Frihed forsynede, under Straf for hver, som sig herimod forseer, fra 10 til 50 Rdlr efter Personernes Omstændigheder og de købte Varers Værdie; Og skal de Skyldige desuden have forbrudt Varene til Politie-Kassen; Lige Straf skal de, som sælge disse Varer, uden dertil at være berettigede og antagne, være undergivne; — — —

[Næringst. 29. Dec. 1857 §§ 49, 57, 76.]

Fr. om Commercién for Danmark og Norge.

4. Aug.

14.) Fremmede, som ved Tractaterne dertil ere berettigede, maae vel købe fremmede Vare og sælge deres egne, men ikke handle med nogen anden, end Kgl. egne Undersaatte, under 100 Rdlrs Straf hver Gang. Ikke heller maae de sælge uden en Gros i saadanne Quantiteter,

4. Aug. som 10 § ommelder. Og maa ingen Veier eller Maaler veie eller maale for nogen Fremmed de Vare, som de af Fremmede kiøbe. Til hvilken Ende de i deres Bøger altid skal anføre saavel den Sælgendes som Kiøbendes Navne. [*Pl. 22 Dec 1808, § 2. An. 23 April 1817 § 3. Fr. 8 Juni 1839. L. Nr. 114 29 April 1913.*]

15.) Vare, som af Fremmede til Forhandling gives i Commission, maae sælges i de i 10 § befalede Quantiteter enten udaf Haanden eller ved Auction; Udhøkrer nogen fremmede og han selv ei tilhørende Vare i ringere eller i smaa Partier for andres Regning, have Varene forbrudte og miste sin Laugs-Ret, naar det ham lovlig overbevises, men er han uden for Laug, da straffes efter Vedkommendes Laugs-Art. [*Næringsl. 29. Dec. 1857 § 36.*]

17. Okt. **Plac. (Rescr. 12 Okt.) ang. hvormeget Stads-Conduc-teuren i Kbhvn for en Grund at opmaale og Maale-Brev derpaa at udfærdige, skal nyde i Salarie med videre.**

Naar han paa vedkommende Eieres Begiering en Grund opmaaler og Maale-Brev derpaa udfærdiger, skal han nyde 1 p. C. af Grund-Taxtens Priis indtil 1000 Rdlr. inclus., og naar Grund-Taxtens Priis er over 1000 Rdlr, da 10 Rdlr i alt; Men for de Pladsers Maaling, hvorfra et Stykke afhændes, samt for Grund-Taxten at udregne, gives ham 1½ p. C. af den heele Pladses Grund-Taxt, indtil 1000 Rdlr inclus., som før er meldt. Paa det i Stadens Opmaalings-Bog kan observeres de Tid efter anden forefaldende Forandringer, maae vedkommende Skiøder ikke til Tillysning antages, uden derved følger Stedets gamle eller nye Maale-Brev med Stads-Conduc-teurens da nyeligen paategnede Attest, at ved den Grund, Skiødet og Maale-Brevet indeholder, ikke siden den generale Opmaaling er giort videre Forandring, end Maale-Brevet udviser, og i Bøgerne er annoteret; for hvilken Paategning, og for i saa Maade at eftermaale Grunden, eller Grund-Taxten at udregne, ham af Eieren skal betales 1 Rdlr af Kiøbesummen indtil 1000 Rdlr inclus., og derefter, i hvor høi

Kiøbe-Summen er, ikkun 2 Rdlr. Men naar nyt Maale-Brev 17. Okt. og bemeldte Attest tillige forlanges, nyder han alene Betaling for Maale-Brevet og altsaa intet aparte for Attesten.

[Pl. 1 Aug. 1759. Prom. 8 Marts 1800. Pl. 4 Mai 1822.]

1744.

Forordning om Havne-Væsenets nærmere Reglering i Kbhvn og Chrhavn.

18. April.

Gr. Paa det alt, hvis af Havne-Væsenet i Khavn og Chavn dependerer, vedbørlig kan iagttages, Havnene og Canalerne med Broer og Bolværker til fornøden Conservation og de Trafiquerende og Søfarende til Befordring; samt at ingen sig herefter med Uvidenhed skal kunne undskylde.

1.) Skibene skal indtage Baglast inden for Bommen paa de af Havnemesteren anviste Steder. Kan et Skib formedelst Dybgaaenhed eller Rankhed ikke legge derhen, melder Skipperen sig hos Over-Equipage-Mesteren, som derom forsvarligt Forhold føier. Hver Gang noget herimod foretages, bøde de Skyldige 4 Rdlr. Ved Baglastens Indtagelse skal bruges tette Port-Seil, 6 Al. lange og 6 Alen brede, som fæstes mellem Skibet og Baaden. Ligesaa store Port-Seil skal de Skibe og Baade, som føre Steenkul, Kalk, Steen og Sand, bruge, naar de losse eller kaste i Land, under Straf 1ste Gang af et Skib under 25 Læster: 2 Rdlr, paa 25 Læster: 4 Rdlr, og af et over 25 Læster: 8 Rdlr. 2den Gang dobbelt, men 3die Gang dømmes de efter Befindende af Havne Commissionen. Af Baglasten opgraves eller tages $\frac{1}{4}$ inden for Toldboden paa de anviste Steder, enten Skibet, som skal have den, ligger inden eller uden for Bommen; dog udføres intet uden Tilladelse, ei heller maa nogen Baglastfører tage Baglast uden paa de anviste Steder, enten uden eller inden Bommen, langt mindre bringe nogen utienlig Baglast. Alle Baglast-Baadens Ahming skal efterdags skee ved Holmen saaledes, at Baaden ledig marqveres agter og for med 2de Kobbersøm, for dermed at vise, hvorledes Baaden ledig bør ligge med sin egen Baglast inde, førend den indtager Baglasten;

18 April. derefter gives Baaden sin Last, der er 2de smaae Læsters Drægtighed à 4000 Pd pr. Læst; hvorpaa atter i Baaden agter og for indslaaes 4 Kobbersøm, som da gjør Baadens rette Drægtighed, for derefter at bringe Baglasten. For saadan en Baad Baglast betales Lauget 4 Mk. Forfalsker nogen paa en eller anden Maade sin Baad, saa den ikke har den ovenanførte rigtige Baglast, betales af Lauget i Straf 2 Rdlr, som Lauget igien decourterer Folkene. Forfalskes Ahmingen, betales af Lauget 20 Rdlr for hver Baad. Ingen Baglastfører maa tilbringe noget Skib Muursand, enten til Baglast eller isteden for hvid Sand. Handler nogen herimod, betaler Lauget for hver Baad i Straf til Havne-Kassen 2 Rdlr, som Lauget Folkene igien decourterer. Forlanger nogen Skipper hvid Sand til Baglast, søges derom Tilladelse hos Havnemesteren, dog skal den indtages inden for Bommen. Tager Skipperen det uden Tilladelse uden for Bommen, skal han bøde 10 Rdlr, og den det bringer ligesaa 10 Rdlr. Og paa det ingen med Baglast skal opholdes eller fornærmes, skal Havne-Commissionen derom føie alle fornødne Anstalter. Alle Pramme eller Baade, der til hvid eller Muur-Sand bruges, bør ligeledes ved Havne-Commissionen justeres efter Læster, af 4000 Pd. pr. Læst, paa det de ikke skal lades dybere, end efter Ahming. Tager nogen større Ladning, end efter Ahming, betales i Straf 1ste Gg 2 Rdlr, og siden hver Gang dobbelt. Steen-Pramme skal og ahmes til store Læster á 6000 Pd pr. Læst. [*L. Nr. 83 23. Maj 1902.*]

2.) Ingen Steen eller Sand maae opkastes uden paa de anordnede Steder, og skal samme paa Landet lægges en Alen inden for Bolværket og ei nærmere Rendestenen, end at Vandet kan have frit Løb, alt under 2 Rdlrs Straf hver Gang.

3.) Af Skibe, Pramme eller Baade maae ingen Baglast eller anden Ureenlighed udkastes i Havnen eller Canallerne, hvorved forstaaes overalt inden for Bommen og ud til Tre-Croner, under Straf af 24 til 4 Rdlr efter Beskaffenheden. Ei heller maa af Gaarde eller Huse derudi ud-

feies eller udkastes nogen Slags Ureenlighed under 4 18. April. Rdlrs Straf, $\frac{1}{2}$ til Angiveren, $\frac{1}{2}$ til Havne-Kassen. Kan vedkommende ikke betale, da arbeide 2 Maaneder, Mandfolkene i Skubkarren paa Holmen, og Qvindes-Personer i Spindehuset.

4.) Intet Skib, lidet eller stort, maa ved Broen mellem Khavn og Christianshavn eller dens Fundamente, inden eller udenfor, fastgiøre eller fortøie, under 4 Rdlrs Straf. Findes de modtvillige at kaste løs, efterat de af Vedkommende ere advarede, betale de i Straf 50 Rdlr. Ei heller maae noget Skib, Pram eller Baad fastgiøre eller forhale ved nogen Broe eller Bolværk, men alene i de dertil satte Duc d'Albes, Pæle og Ringe, under 4 Rdlrs Straf. Hvor disse ei endnu haves, skal Vedkommende efter Havne-Commissionens Anordning sætte samme efter Stedets Beskaffenhed. Ved Kongens egne eller Havne-Commissionens Duc d'Albes paa Strømmen maa ingen uden Havne-Mesterens Tilladelse blive liggende fortøiet, saasom de alene skal bruges til Forhaling, under 2 Rdlrs Straf. Ei heller maa nogen uden Tilladelse fastgiøre Toug til Forhaling, mindre blive liggende ved Kongens Duc d'Albes eller Pæle om Flaaden. Og for at kiende de Pæle, som til Forhalinge maae bruges, skal de alene males med røde Hoveder. Ingen maa med Baadshager sætte i nogen af Kongens Duc d'Albes eller Bolværker ved Holmen samt murede Fundamenter, under 2 Rdlrs Straf.

5.) Ingen Tobaksmøgen paa noget Skib eller Fartøi maa skee om Dagen i nogen Canal eller nogensteds i Havnen under 1 Rdlrs Straf. Ikke heller maa anlægges Ild til Mad eller andet at varme, under 4 Rdlrs Straf, hvoraf Angiveren nyder det Halve. Anlægger nogen Ild om Natten paa noget Skib, inden for Toldboden eller uden for Bommen inden Castels-Pynten, da betaler Skipperen i Straf 10 Rdlr, $\frac{1}{2}$ til Havne-Kassen, $\frac{1}{2}$ til Angiveren; Men i Mangel af Betaling arbeide paa Vand og Brød 4 Maaneder i Skubkarren. Skeer saadant Nat eller Dag i Farvandet, saavidt den Kgl. Flaade ligger, betaler Skipperen i Straf

18. April. 20 Rdlr, $\frac{1}{2}$ til Angiveren, $\frac{1}{2}$ til Havne-Kassen. Haver Skipperen ei dertil været Aarsag, betale den Skyldige Straffen, eller og lide paa Kroppen. De Skibe, som overvintre og ere aftaklede, paa 100 til 50 Læster skal have 4 Læder Brandspande, 2de Gitters og 1 Øxe, under 4 Rdlrs Straf. De Skibe under 50 til 25 Læster: 2de Læder Brandspande og 1 Øxe, under 2 Rdlrs Straf.

6.) Paa Tømmer-Pladsene maae ei bruges Ild eller Tobakssmøgen, alt var der Hætte paa Piben, under 2 Rdlrs Straf, $\frac{1}{2}$ til Havne Kassen, $\frac{1}{2}$ til Angiveren, som betales af den, der haver Pladsen i Brug. Ei heller maae Plankeværkerne om Tømmer-Pladsene med Tiære anstryges, under 20 Rdlrs Straf.

7.) Ingen Skibe maae ligge i Canalerne andre til Fortred og Skade eller Hindring i Ladning og Lossen. Derfor skal de alle Tider saaledes ligge, at der i og uden for Canalen er frie Passage til Ind- og Udfart for andre Skibe; Og maa ingen Skipper indlægge sit Skib, førend ham af Havnefogden er anviist Sted, under 2 Rdlrs Straf. Ei heller maa nogen lægge sig midt Farvaters eller fortoie sig over Vandet, at det er til Hinder for andre Skibe eller Chaloupper, ei heller ankre eller fortoie i det dybeste Løb en Cappel-Længde uden for Castels-Pynten, alt under 4 Rdlrs Straf.

8.) Ingen Reparation, Fortømring, Kiøhalen eller Calfatring maae skee paa noget Skib eller Fartøi, lidet eller stort, under hvad Skin det og maatte være, enten ved Stranden eller i nogen af Canalerne eller Havnene, uden alene paa de dertil beqvemme indrettede Steder ved det Ostindiske Huus, Biørns Plads og de Steder inden for Christianshavns Broe, som dertil ere berettigede, under 4 Rdlrs Straf. Tømmermændene, som sig sligt Arbeide paa-tage, skal betale i Straf for hver Dag, de i saa Maade arbeide, 3 Rdlr.

9.) Enhver, som vil slaae eller forfærdige noget Bolværk, skal først melde det for Havnemesteren, som skal underrette dem, hvorledes det maa forfærdiges, for derudi

at holde en Egalité, saasom Bolværkerne skal være af een 18. April. Høide overalt i Canalerne, samt vel forsynede, at ingen Jord eller Ureenlighed i Canalen kan udspylles. Naar Vedkommende af Havnemesteren advares at holde deres Bolværker i Stand, skal de det strax besørge; thi ellers skal Havnemesteren paa Eierens Bekostning lade det forfærdige, hvilken Bekostning de da uden Exception igien til Vedkommende skal betale. Befindes nogensteds i Havnen eller Canalerne siunkne Fartøier, skal Vedkommende, naar de derom af Havnemesteren advares, strax lade dem optage; hvis ikke, skal Havnemesteren paa Eierens Bekostning uden videre lade dem optage, og Fartøiet da til ham være forfalden. [Pl. 21. Nov. 1828].

10.) Alle Skibe, som lægge til noget Bolværk i Canalerne, skal have deres Anker indsat paa Dekket, for ei at beskadige Bolværket, under 2 Rdlrs Straf. De, som hale igiennem nogen Broe, skal, om behøves, kaste deres Vanter løs og indkaste deres Anker paa Dekket, under 2 Rdlrs Straf, samt desuden betale hvad Skade paa Broen eller andet derved forarsages.

11.) Naar et Fartøi er udlosset, skal det, skjønt Liggetiden ikke er expireret, strax lægge ud af Canalerne, for ikke at ligge andre i Veien til Forhindring i Negotien, med mindre Skipperen der paa Stedet fra Landet skal have Ladning, eller i nogen anden Canal. Efterat de 3 Uger ere expirerede, i hvilke Skipperne maae udsælge deres Varer i smaae Partier, anvises de Skippere, som endda have uafsolgte Varer inde, at henlægge bag Børsen, langs Børsens Pakboder, for der sanne en Gros at udsælge. Hvo i foranførte er opsætsig, naar han af Vedkommende derom advares, betaler i Straf 4 Rdlr. Og da Mæglerne efter Commerce-Fr. 4 Aug. 1742 for Magistraten og Politimester skal angive de Skibe, som have ligget over 3 Uger i Canalerne, saa skal de det og tillige, under deres Mægler-Embeds Fortabelse, for Havnemesteren tilkiendegive, paa det han kan vide dem derefter at udskyde (Fr. om Mæglerne 22. Dec. 1808. § 16).

18. April. 12.) De Skibe, som have Krud om Borde, maae ikke dermed udi Indhaling komme Bommen nærmere, end uden for Castels-Pynten, men maae lægge det om Bord paa Vagtskibet i Forvaring; ei heller maa nogen af de Udhalende indtage deres Krud, førend de komme uden for Bommen paa forommeldte Distance, under Confiscation af det indehavende Krud, som Kongen hiemfalder.

13.) Ingen Baade, Chaloupper eller Joller maae efter Tappenstreg, Sommer eller Vinter, roe i Havnen eller Canalerne, til om Morgenen Reveillen er slagen, uden Til ladelse, ei heller ligge under nogen Broe om Natten, alt under 2 Rdlrs Straf. Hvo i bemeldte Tid findes paa Vandet imellem Qvæsthuset og Toldboden, hvor Flaaden ligger, betale i Straf 4 Rdlr.

14.) Paa det hver Skipper kan vide, i hvad Canal han sin Ladning bør udlosse og sælge (dog Indvaanerne uformeent at losse deres egne Varer, hvor beleiligst eragtes), da skal dermed følgende Orden holdes: I nye Havn skal ligge alle Skibe med Brændeved, Bræder, Planker, Muur- og Tagsteen, hele Ladninger Korn-Varer eller med andet Gods, som til nogen af Indvaanerne er forskrevet, tilsendt eller kiøbt, samt alt hvis Eierne af samme Canals Bolværker til deres Pakhuse vil have, saa og nogle faae Tønder Meel, som Brændeskibene kunde indehave, for at sælge. Hvilke alle uformeent efter Anviisning der kan indlægge og deres Bolværkspenge til Eierne eller Forpagterne alene erlægge. Alle de Skibe, som føre Tømmer af Eeg og Fyr eller andre Sorter Bord og Bræder, som udskydes og siden flaades, skal alene anlægge mellem Qvæsthusets Plads til Toldboden uden for Tømmerpladsene, under 10 Rdlrs Straf hver Gang derimod handles, saasom intet sligt maa skydes i Canalerne. Men har nogen Indvaaner selv forskrevet samme til eget Brug og boer ved Canalerne, da tillades samme ved deres eget Bolværk at iade opslæbe, saavelsom hvis Kongen til eget Brug lader komme. I Friderichsholms Canal fra blaae Taarn til Slots-Broen anlægge alle Skibe med

Brændeved og Bygnings-Materialier, samt Jern- og Fiske- 18. April. Varer, som veies og vrages paa Veierhuset og Vragerbroen. Fra Høibroen til Holmens Broe: alle Skibe med Feede-Varer, tørret og saltet Fisk samt Tørv. Fra Holmens Broe til Consumptions-Contoiret: a.) Til Hukken: Skibe med Feede-Varer, Korn og Frugt. b.) Paa Hukken: de, som alene med Korn og Potter ere ladte. c.) Fra Hukken for Børsen: alle Slags Korn- og saltede Fiske-Varer samt andet Kiøbmands-Gods. Fra Consumptions-Contoiret til Christianshavns Broe: alle Skibe med Korn-Varer og Brændeved, samt Finlapperne. Bag Nyebørs anlægges, naar det begieres, med alle Slags Varer. Fra Høibroen til Slotsbroen: Fisker-Baadene med videre, som med Pramme opføres. Før nogen anlægges, skal han melde sig for Havnefogden, som anviser Anlægnings-Stedet. Og betaler enhver Anlæggende i Bolværks-Penge til Forpagterne, saavidt Havnens Bolværker angaaer, af hver Læst om Sommeren 6 Sk., en Pram 4 Sk., en Baad 2 Sk., og om Vinteren dobbelt saa meget; Men paa de andre Steder til Eierne af Bolværkerne, som de best kan forenes om. [Fr. 12 Febr 1834.]

15.) Broemændene skal altid holde Broerne rene, og nyde for Broen at aabne af ethvert Skib, stort eller lidet, som derigiennem gaaer, efter Fr. 15 Apr. 1682. Broen aabnes ei for Fartøier, hvis Master kan nedlægges; Ei heller maa den aabnes om Middagen fra 11 til 1, for ei at hindre Kiørselen til og fra Hoffet samt Arbeidsfolk; Mindre maa den aabnes om Søn- og hellige Dage, undtagen noget til Flaaden nødvendig behøves, da Broemændene i saadant Tilfælde skal rette sig efter Over-Equipage-Mesterens Foranstaltning.

16.) Havnefogderne og Broemændene skal, hver i sit District, advare enhver Skipper og andre Vedkommende om denne Fr. Og paa det den desto bedre kan blive enhver bekiendt, skal den opslaaes paa Toldboden, Børsen, Skippernes Laugshuus, ved alle Broerne, og hvor det ellers nødvendigt eragtes, samt leveres Oldermændene for

18. April. Pram- og Steenfører-Laugene til hørsommeligt Iagttagelse. Desuden skal enhver Skipper, som fører Skib hjemmehørende i de Kgl. Lande, have samme med sig i deres Fartøier. Og skal Mæglerne advare paa Toldboden saavel indenrigs som fremmede Skippere om denne Fr., efterdi Uvidenhed ikke herefter af nogen skal imodtages.

17.) Havnefogderne og Broemændene skal, for desbedre at vaage over denne Frs Efterlevelse, nyde $\frac{1}{4}$ af de herudi dicterede og til Havne-Kassen forfaldne Bøder.

18.) I Fald nogen utilbørlig begegner Havne-Mesterne, Havnefogderne og Broemændene, eller inod dem øver nogen Overlast, naar de deres Function forrette, skal de assisteres fra Holmens Vagt med Folk til at tage de Opsætsige i Arrest, paa det de efter Sagens Beskaffenhed tilbørlig kan straffes med Penge-Mulct eller og paa Kroppen.

[Bekg. Nr 86. 15 Sept. 1910. L. Nr 109 om Best. af Kbhvns Havnevæsen 29 April 1913.]

1747.

Confirmation paa de Reformeredes Privilegier saavel

15. Maj. for dem, som allerede have nedsat sig i Kongens Riger og Lande, som dem, hvilke agte sig derind at begive.

1.) De skal, ligesom andre Kgl. Arve-Undersaatter, være Kongen, som deres rette Arve-Konge og Herre, hulde og troe.

2.) Alle Reformerede, som i Kongens Riger og Lande ere boesatte eller sig herefter nedsætte, af hvad Stand og Vilkaar de end ere, Geistlige eller Verdslige, skal for det Steds Magistrat, hvor de sig opholde, aflægge Troeskabs-Eed saavel mundtlig, som skriftlig; men de, som boe i Kbhvn, og ei ere under Byens Jurisdiction, skal skrive Troeskabs-Eeden paa den Maade, som dem forelægges, hvilken i Cancelliet indleveres; Og maa ingen Reformeert sig her nedsætte, eller sig noget Kiøbmandskab, Haandværk og deslige foretage, før han saaledes har aflagt Troeskabs-Eed.

3.) De skal i alle verdslige Sager aldeles være undergivne og rette sig efter Kongens Lov, Fr. og Befalinger,

og deri bevise Stiftbefalingsmændene og alle andre, som 15. Maj. noget paa Kongens Vegne over dem kan have at byde, al tilbørlig Lydighed, saavidt det ikke strider mod disse Privilegier.

4.) De Reformerede maae holde visse Skoler, i hvilke endog Børn af den Augsburgiske Confession maae undervises i et og andet Sprog, i at sye, kniple, knytte og anden Haandgierning, dog at i samme Skoler, saa længe slige Børn der undervises, aldeles intet tales om den reformerte Religion, samt at ingen oplæres der i bemeldte Religion, uden saavidt Forældrene enten selv eller ved andre der oplære deres egne Børn i deres Religion, hvilket dog bør skee, naar ingen af den Augsburgske Confession er tilstede sligt at høre; saasom de Reformerede skal holde sig roligen for sig selv og ikke søge nogen til deres Religion directe eller indirecte at overtale; men om nogen sig hos dem til deres Religions Antagelse frivillig angiver, da maae de ikke saadanne antage, men skal dem straks fra sig afvise.

5.) Deres Prædikantere skal stedse i deres Prædikener entholde sig fra hadskelig og med Foragt at tale om de Controverser og Lærdomme, som den Augsburgske Confession eller Ministerium i nogen Maade kan angaae, saa og aldeles evitere det, som nogen Forargelse og Uenighed mellem den gemeene Mand, eller Opsætsighed imod Øvrigheden og andre Indbyggere kan foraarsage, og saaledes baade offentlig og i privat Omgængelse altid lade see al Beskedenhed og det, som til Rolighed og Samdrægtighed kan tiene, og intet nogensinde fremføre, som den her i Rigerne antagne Religion eller Ministerium til nogen Forkleinelse kan komme; ei heller maa nogen af deres sig in publicis locis lade høre til at impugnere vores Dogmata Religionis, med mindre de dertil blive inviterede, paa det deraf ingen Urolighed eller Misforstand skal foraarsages.

6.) De Reformerede skal helligholde saavel de ordinaire Bededage om Fredagen, som de extraordinaire og almindelige, naar de paabydes; og bør de paa slige extraordinaire Bededage, og ellers naar Bedestunde anordnes,

15. Maj. bruge den foreskrevne Bøn, hvilken og i de andre Kirker læses, aldeles uforandret, samt entholde sig paa alle høitidelige Fester fra al verdslig Handtering, og holde deres Boder tillukte saavel paa slige Dage, som ellers om Fredagen, indtil Prædiken er ude. De maae og paa visse Timer om Dagen holde Bøn i deres Kirker, naar det kun skeer paa samme Tid, som daglig Bøn holdes i de andre Stadens Kirker.

7.) Gudstienesten i Kirken skal de For- og Eftermiddag begynde paa samme Tid og Time, som den her i andre Kirker begyndes, saa at deres Menighed samler sig naar det ringer sammen til andre Stadens Kirker; thi dem bevilges vel et Seierværk ved Kirken, men ingen Klokke til at ringe med. Dog i Fald der skuide prædikkes i deres Kirker 2de Gange om For- eller Eftermiddagen, forbydes dem ikke at begynde deres anden Prædiken, naar den første er endt.

8.) Deres Gudstieneste maae de holde ei alene i det Franske og Tydske, men endog i det Hollandske og Engelske Sprog, saafremt saa mange af de Nationer i Fremtiden sig hid ind skulde begive, at de Prædikantere i samme Sprog kan underholde.

9.) Den Plads, paa hvilken deres Kirke nu er bygt, saavel som al Kirken tilhørende Grund og Bygning er frie for Grundskat og anden af Grundskatten dependerende Paalæg.

10.) Med et lidet Kirke-Segl, som er i Præsternes og de Ældstes Gjemme, maae de forsegle Attester, Skudsmaal og deslige.

11.) De maae ei holde noget Consistorium, eller, naar dem lyster, forsamle sig for imellem dem selv at gjøre Love og Frr. eller dømme i forefaldende Sager; thi dersom i geistlige Sager, deres Kirke og Skoler vedkommende, imellem dem, saavel deres Ministerii Betiente, som andre til deres Menighed henhørende, nogen Twistighed forefalder, hvorom de ei i Mindelighed kan forenes, vil Kongen anordne visse Deputerede, som, naar fornødent

gjøres, skal samle dem, anhøre deres Tvistigheder og, saa- 15. Maj.
vidt mueligt, bilægge dem, samt tilligemed dem anordne, hvad til god Skik og Orden kan tiene, dog Kongens souveraine Magt og Myndighed endog i geistlige Sager uforkrænket; hvad Sager imellem dem ei venligen kan bilægges, skal Kongen refereres, som Commissarier vil anordne slige Sager efter Loven at afgjøre. Ei heller er det dem, især deres Prædikantere, tilladt, at sætte nogen geistlig Mand fra sit Embede, men ifald nogen af den Orden forseer sig, bør det de Deputerede tilkiendegives, som skal søge derpaa at raade Bod. Er Forseelsen saa grov, at den med Embedes Forliis bør straffes, gives det Kongen tilkiende, da Han nogen vil beskikke derpaa efter Loven at dømme.

12.) Dog maae de Reformerede forfatte visse Slutninger og Conventioner imellem dem selv indbyrdes, deres Kirkes og Skoles Sager angaaende, naar ingen særdeles Lov og Fr. findes, hvorefter de sig kan vide at rette; men slige Slutninger skal altid de Deputerede forevises, og siden af Kongen confirmeres, saafremt de skal ansees at være af nogen Gyldighed.

13.) De maae og uden de Deputeredes Hosværelse: a.) Foretage sig de forargelige Lemmer i deres Menighed, og dem ved Straf bringe til deres Synders Kundskab, saavidt interiorem disciplinæ administrationem angaaer, dog at Excommunicatio derunder ei forstaaes, som de ei uden prævia causæ cognitione for de Deputerede og Kgl. Resolution maae exercere. b.) Forlige dem der leve i Uenighed sammen. c.) Forsyne deres Kirke med behøvende Reparation. d.) Udvide aparte Stole og Pladser i deres Kirke til dem af deres Religion, som det forlange. e.) Uddele Almisse til deres Fattige: Dog hvis nogen af deres Menighed ei er tilfreds med hvis de saaledes slutte, kan samme sig derover hos de Deputerede besvære.

14.) Naar en reformeret Mandsperson gifter sig med en Hustrue af den Augsburgiske Confession eller en Mandsperson af den Augsburgiske Confession med en reformeret

15. Maj. Hustrue, da bør Brudevielsen forrettes af den Menigheds Sognepræst, til hvilken Manden eller Hustruen af den Augsburgiske Confession henhører, og skal de Børn, der avles i sligt Ægteskab, henhøre til den Lutherske Kirke, døbes i Kirken af den Præst, i hvis Sogn Forældrene boe, og siden opdrages og oplæres i den Lutherske Religion; Men haver nogen Reformeret uden for Danmark giftet sig med en Luthersk, maa den Ægtepagt holdes, som de have indgaaet, før de hidkom. Naar en Luthersk dør, som har været gift med en Reformeret, skal Liget begraves i en af vore Kirker, enten det Sogns Kirke, hvor den Efterlevende boer, eller i hvilken af Stadens Kirker den Døde har sin Begravelse.

15.) De reformerede Præster maae ei befatte sig med Ægteskabs-Sager iblandt deres Troes Tilhængere, dog maae de forlige Parterne, om skee kan, hvis ikke, have de dem at forvise til Consistorium, som derpaa skal kiende og dømme.

16.) For de Reformerte Umyndige beskikkes reformerte Værger; skulde og en Luthersk, i Mangel af vederhæftige Værger blandt de Reformerte, sættes til Værge for en reformert Umyndig, da skal han hans Midler efter Loven forsvarlig forestaae, men den Umyndige maa forblive hos sine Slægt og Venner eller de reformerede Geistlige, som drage Omsorg for hans eller hendes Optugtelse. Skulde en Reformeret sættes til Værge for en Luthersk Umyndig, forvalter han alene Midlerne, men for Myndlingens Optugtelse skal hans Slægt og Venner eller andre af den Augsburgske Confession drage Omsorg.

17.) Ved Vacance kan Menigheden paa Kgl. Confirmation en Prædikant igien vælge, men denne maa ikke prædike, eller forrette noget sligt Embedet vedkommende, før han har aflagt Troeskabs-Eed efter 2 §.

18.) Dog maae fremmede reformerede Prædikanter og andre Geistlige, som reise igiennem Riget, eller hidkaldes at forrette Embedet en kort Tid for en syg eller bortreist reformert Prædikant eller Kirke-Betient, samt de, der lade

sig høre for Menigheden, naar en Præst er død, vel en og 15. Maj. anden Gang prædike uden at aflægge Eed, siden de sig dog strax igien ud af Landet begive.

19.) De reformerede Præster og deres Enker, som herfra reise, maae medføre deres Gods, Formue og rede Midler, uden at betale 6te og 10de Penge; saa ere de og for personelle Skatter, som Indquartering, Kopskat og Krigsstyr befriede.

20.) De reformerede Præster skal ved hvert Aars Udgang til de Deputerede, under deres Hænder, levere rigtig Mandtal paa alle reformerede Mænd, Qvinder og Børn, som sig i Khavn have nedsat eller opholde, hvad deres Handtering er, hvor de boe, og expresse specificere, hvor mange sig med vor Troes Bekiendere i Ægteskab have indladt, naar sligt er skeet, og hvor mange levende Børn de i samme Ægteskab have, hvor gamle Børnene ere og hvor de ere døbte.

21.) Alle Reformerede, som sig hid ind i Kongens Riger og Lande vil begive, og sig i Kiøbstederne nedsætte, bygge og boe, maae og skal de første 20 Aar for alle borgerlige og Byens Tynge, af hvad Navn være kan, (Told, Consumption og Accise alene undtagen) aldeles være frie og forskaaned, og dog ikke desmindre have Frihed lige ved Kgl. Undersaatter al borgerlig Næring at bruge, og al Handel og Vandel med Kiøben, Sælgen, Manufacturer, Skibs-Parter og paa alle andre Maader at drive, og sig dermed ernære, som de bedst veed og kan.

22.) Dersom de eller deres Børn inden bemeldte 20 Aar sig herfra igien vil begive, og i Kongens Riger og Lande ei længer forblive, maae de frit reise, og deres Midler herfra bortflotte uden nogen 6te og 10de Penges Erlæggelse, eller ringeste Deels Formindskelse af deres Formue i nogen Maade, under hvad Prætext og Navn det og være kunde.

23.) Alle Reformerede, som noget Manufactur-Værk her i Landene vil indrette, vil Kongen være betænkt, derpaa efter Ansøgning sær Friheder at meddele.

15. Maj. 24.) Alle de Mestere, Svende, Spindere, Farvere og andre Folk, som de til deres Manufacturers Fornødenhed fra fremmede Steder forskrive, samt alle andre i Almindelighed, som i saa Maade af sig selv herind i Landene vil begive, skal nyde Frihed for Told af deres Boeskab, Løsøre, Redskab og alle andre Instrumenter, som de til Værkernes Fortsættelse eller anden nødvendig Brug med sig her indføre, dog Varer til at trafiquere med, herunder ei forstandne.

25.) Værk-Husene og alle andre Huse, hvor Værkfolkene iboe, skal de første 8 Aar være frie for Grundskat samt al borgerlig og personel Tyngge; dog at de Reformerede aarlig erlægge til Sognets Præster, hvor de bygge og boe, deres præstelige Rettighed, ligesom andre Sognefolk betale efter Kgl. Anordning, endog bemeldte Reformerte samme Sogne-Kirke ikke søge.

26.) De Reformerede Haandværks-Mestere, som sig efterdags hid ind begive, maae og skal strax uden videre Bekostning eller Tidsspilde her tages i Laugene, naar de med Eed bekræfte, tilforn at have brugt det Haandværk, som de her agte at drive, og derpaa holdt Svende, saa at dem ingen Hinder skal giøres, om de ei for vigtige Aarsagers Skyld kan faae Beviis med sig fra Øvrigheden paa de Steder, hvilke de tilforn have beboet; men de bør endog her tages i Laugene, skjønt Laug paa de Steder, hvor de sig tilforn have opholdt, ei har været i Brug.

27.) Svende maae og paa samme Maade imodtages, skjønt de for deslige Aarsagers Skyld intet Lære-Brev bringe med sig, naar de forstaae deres Haandværk og giøre Eed, paa andre Steder at have tient og arbeidet for Svende.

28.) De reformerede Haandværksfolk, som ei strax formaae at give sig i Laugene, maae med egne Hænder arbeide et heelt Aar for hvem de best veed og kan, dog at de tilforn aflægge Troeskabs-Eed.

29.) Dem, som ikke vil begive sig i Laugene, vil Kongen paa Ansøgning forunde Tilladelse med deres egne

Hænder, som Frimestere, at arbeide, dog uden at oplære 15. Maj.
nogen i deres Haandværk.

30.) Alle Haandværksfolk, især de, som arbeide i Uld, maae frit, endog Stykviis sælge hvor og til hvem de veed og kan, hvad de med egne Hænder arbeide.

31.) De Reformerede, der ingen anden Profession have lært eller øvet, maae bruge hvad Kiøbmandskab, smaat eller stort, dem lyster, naar derved ingen Indpas skeer dem, som have særdeles Privilegier.

32.) Kongen vil tage alle Reformerede, som sig i forskrevne Maade her vil nedsætte i Protection og dem ved disse Privilegia handthæve.

1749.

Fr. at naar nogen, som i et Hospital er indlagt eller af de Fattiges Casse nyder Underholdning, maatte tilfalde en Arv, skal samme tilhøre det Hospital eller Fattiges Casse, hvoraf Arvingen nyder Forpflegning. 5. Dec.

Gr. Naar Hospitals-Lemmer eller de til at nyde Almissee Indskrevne tilfalder saa tilstrækkelig en Arv, at de deraf for deres øvrige Livs Tid kan subsistere, ere de udgaaede af Hospitalet eller Mandtallet, hvorved det Fattiges Væsen taber den Ret, det ellers har til deres Efterladenskab og den dem tilfaldne Arv, naar de til deres Død have nydt de Fattiges Beneficier, saasom Loven giver alene Hospitalet Ret til de Fattiges Efterladenskab efter deres Død, men ikke tillader, at nogen maa formenes at gaae ud af et Hospital, naar den formedelst tilfalden Arv samme vil forlade; Saa bliver (da dette er det eneste Tilfælde, hvorved et Hospital eller anden Fattiges Kasse kan nyde nogen Refusion for det Beneficium, et Hospitals- eller Almissee-Lem har nydt, og det saaledes eragtes billigt, at den et saadant Lem tilfaldne Arv bør tilhøre den Kasse, hvoraf det i sin Nød har nydt Forpflegning) følgende befalet:

Al Arv, som kan tilfalde et Hospitals- eller Almissee-Lem fra den Tid, samme i et Hospital er indlagt eller nyder Underholdning af anden Fattiges-Kasse, skal herefter tilhøre den Fattiges-Kasse eller Hospital, af hvilken Ar-

5. Dec. vingen nyder Forpflegning; Dog maa Arvingen sin Livs Tid oppebære Renten af Arve-Capitalen. [ihr Fattiglov 9. April 1891 § 37.]

1753.

Fundats og Anordning for det kgl. stiftede fattige

29. Juni. **Børns Opfostrings-Huus paa Christianshavn.**

Vi Friderich den Femte etc. g. v.

— — — Til hvilken Ende Vi Allernaadigst ville, at Eet dertil beqvemt Huus forderligst skal opbygges og indrettes, som skal gives Navn af Fattige Børns Opfostrings Huus, og dermed forholdes, som følger:

1.) Udi samme Huus skal, saasart som det dertil er i Stand bragt, og alting præpareret, hvilket skal skee det allersnæreste mueligt, imodtages og indlægges, indtil forskrevne Antal af To Hundrede Drengte for det første. Af hvilke de Yngste maae være saa gamle, at de kunde undvære Qvindes-Personers stadige Væretægt, nemlig have fuldendet eller være nær ved, at fuldende det Femte Aars Alder; [ændret ved Pl. 1. Juli 1799 § 78] og de Ældste som indtages, ikke være over Tolv Aar, i henseende til, at det, som de haver at lære, og giøre sig kyndige udi, da ikke til Gavns skulde kunde læres, førend de forlade dette Huus, som determineres at skal skee i det længste ved deres Alders Femtende Aars Fuldendelse, men vel før, nemlig fra deres Tolvte Aars Alders Fuldendelse, efter eenhvers Constitutions Beskaffenhed.

2.) Indtegningen skal skee med Consens og Vidende af Deres Forældre, Formyndere eller Slægtninge, samt Fødestavns-Ejere, hvilke Sidste dog, eftersom De saaledes undslaaes fra deres Opdragnings- Forsørgnings- og Oplærings-Bekostninger, derimod billigen frivillig bør renuncere ald Ræt og Autoritet til og over dem udi Fremtiden, undtagen udi det herefter ommeldte Exceptions-Tilfælde, nemlig: At imod hver Tre Hundrede Rixdalers Erleggelse, til Etablissementets Fond, erhverves à parte Frihed for Sig og Descendenter, een Dreng efter anden continuerlig Selv at maae indlægge, da eenhver Proprietaire, i hen-

seende til saadan Indskud til Huset's Fond, beholder den 29. Juni. Rettighed til Drengen, som ham efter Lov og Forordninger tilkommer. [*iffr Post 10 Nr 4.*]

3.) Og skal først og fremmest indtages saadanne, som udi Vores Konge-Rige Danmark, dernest udi Vores Ægne Tydske Provinzer, enten ere Kiøbstæderne eller Landsbyerne til Byrde, og dog have sunde Lemmer, og følgelig eragtes, at kunde ved tiltagende Aar, love de til Arbeide udfordrende Kræfter. [*Ang. Bekendtg. af ledige Pladser i Stiftstidenderne. Skr. 20. Dec. 1870.*]

4.) Og kunde De, som Slige Drengene udi dette Huus, til Opfostring, Underviisning og Øvelse udi de herefter ommeldte Haand-Gierninger, søge at faae indlagt, indfinde sig naar og saaledes, som Os Elskelige Præsidenten og Directeurerne for Etablissementet derom udi Gazetterne lader advertere, eller paa anden Maade publicere, nemlig: Personlig eller ved Fuldmægtig, og tilkiendegive Drengens Navn, Forældre og Føde-Sted, samt SognePræstens Beviis, om hans Alder, hvor han er døbt, eller anden Efterretning fra vedkommende Øvrighed, saavidt haves kand, og saa vente at faae Drengen indlagt, naar det, som før er meldt, skeer med Forældres, Formynderes, eller Slægtinges samt Føde-Stavns Eieres Consens eller Forevidende, enten strax, eller, om Tallet af To Hundrede allerede var complet, da ved første Vacance, ligesom de have anmeldet sig, og blive vedvarende at søge, at faae ved første Leilighed den anmeldende Dreng indlagt som saaledes siden skal continuere saa længe Etablissementet er til.

5.) Forømmeldte Drengene skulle udi samme Huus nødtørftig, men dog ikkun med ordinaire Føde, Klæder og Huus Geraad, saa ringe og saa haart som Sundheden vil tillade, underholdes og forsynes, og der saaledes opføres og opdrages, samt vennes til idelig Arbeyde, at de kunde holde og ansee hver Employ og Condition som dennem siden forekommer, og tilbydes, for en Forbedring i deres Vilkaar.

6.) Iligemaade skulde de der udi deres Christendom

29. Juni. grundig, udi Læsen og Skriven tilstrækkelig, og udi Regnen lidet til Fornødenhed, underrættes; Men ellers udi intet andet Videnskab, af hvad Navn det have og under hvad Prætext det end være kunde, langt mindre udi nogen Kunst eller Profession egentlig oplæres, men alleene til efterskrevne, eller andre deslige Haand-Giærninger, anføres og opvænes, nemlig:

7.) Saasnart de ere komne til Kræfter, skal de, efter sammes Beskaffenhed, sættes og vennes først til Spinden af Ulden og Linned, og til Strikken, siden til Væven og andet i Fabriquer forefaldende Arbeyde, med viidere deslige Haand-Giærning, som eragtes for det Almindelige mest nyttig og tienlig; Hvortil de alvorlig skulde holdes og idelig skyndes og formanet, at være lærvillige, flittige og ufortrødne, paa det at de udi deres unge Aar kunde faae det Greb og naae den Kundskab, som udfordres.

8.) Saasnart de ere blevne dygtige, og af fornøden Styrke til nogen Slags Tieneste, hvilket eragtes, efter enhver Constitutions Beskaffenhed, at kand være fra det 12 til det 15 Aars Alders Fuldendelse, bliver de, efter deres egen Tilbøyelighed og befindende Beqvemhed, overladt, enten til Fabriqveurer, Handlende, eller Søfarende, som demnem begiære, eller imodtage ville, imod den Kiendelse af 50 Rdl. (som herefter ommeldes, og bør komme Huusets Fond tilgode) for at tiene Dennem, indtil deres 24 Aars Alders Fuldendelse, som Drengene udi deres respective Fabriqver, eller ved Søfarten paa deres Skibe, for Kost og Klæder alleene, uden anden Løn i saadan Tiid; og skulde de imidlertid de ere udi saadan Tieneste, være deres Husbonder udi alle Maader lydige, huld og tro, og, om nogen, imod Formodning, skulde enten absentere sig, eller begaae deslige eller andre Forseelser, skulle de, hvor de findes og antreffes, straffes efter Landets Lov og Forordninger. [*ændret v. An. 24 Nov 1777.*]

9.) Men efter deres 24 Aar, skulle de aldeles være fri, og have fuldkommen Tilladelse og Rættighed, at søge deres Ophold og Næring, hvor de ville udi Vores Riiger

og Provinzer, og Selv at betinge sig saadan Løn for Fa- 29. Juni.
briqve Svenne og deslige, eller for Matroser og Søefarende,
som de bekomme kunde; Saa og efter Omstændighedernes
og Fabriqvernes Beskaffenhed, som de have udlært, og
ere blevne vel kyndige udi, omsider at maae nedsætte sig
paa Landet, eller udi de smaa Kiøbstæder, og der, enten
for deres Egen eller Andres Reining, ubehindret fortsætte
det Arbeyde, som de saaleedes, som ovenmeldt, lært haver,
allene.

10.) Efter skyldig Pligt og til Taknemmelighed for den
fra deres spæde Ungdom nydte Underholdning, Opdragelse
og ald anden Forsorg, maae de ikke, uden foregaaende
særdeeles Tilladelse, begive sig i fremmede Lande eller
Tieneste. Og, om de døe, uden Børn at efterlade, da hen-
vende det halve af deres erhvervede Formue til dette Huus
[ophævet se Pl. 1. Juli 1799, § 78 f.], udi hvilket Grundvolden
er lagt til deres Velfærd, ved god Opdragelse, saaledes
som udi deslige vel indrettede Stiftelser, Brug og forordnet
er, eller og i visse Tilfælde og Omstændigheder med Di-
recteurerne kunde accorderes, om een vis Kiendelse til
dette Huus, for da at kunde, efter eget Behag, disponere
over det øvrige af deres gandske Formue — — — — —
[Udnævnelse af en Direction, bestaaende af 1 Præses og 5 Direc-
teurer m. v. udelades.]

*Ilg. Fr. 16. Nov. 1771 § 9 henlagdes Bestyrelsen til
Directionen for den almindelige Pleie-Anstalt, og ved Rescr.
4. April 1781 til Magistraten. Ved Plan 1 Juli 1799, jfr. § 78.
overgik den til Fattigvæsenets Direction og ved Lov 4. Marts
1857 § 1 paany til Magistraten. Vedt. 30. Dec. 1857 § 3.*

— — — og skulle Præses og Directeurer, nuværende
og efterkommende, som Directionen over denne Stiftning,
og alt deraf dependerende, med all optænkelig Fliid og
Nidkierhed at føre, paaligger, have Magt og Authoritet,
alle Stiftningens Betiente, saavel De, udi Reglementet be-
nævnte, som Andre til Stiftningens Tieneste behøvende, at
antage og afskaffe; Og skulle Alle, imedens De staar udi
Stiftningens Tieneste, være Dennem, som Præses og Direc-
teurer, hørig og lydlig udi alt hvis enhver af Dennem, paa

29. Juni. Stiftningens Vegne, befales, efter det ham paaligger, og er instrueret om. Og paa det at Stiftningens Anliggende med all mueligt Agtsomhed desbedre kand blive paa-agtet og befordret, forsamles Directionen udi Huset, visse fastsatte Tider, eller saa ofte som udfordres, for at deliberere, om de forefaldende Ting, paasee at alting der holdes i behørig Gang og Stand, og beordre det fornødne. Og maae intet, til Indtægt beregnes eller til Udgift føres, uden det af trende af Directionen i det mindste er underskreven, ey heller noget foretages, af hvem det end være maatte, uden Directionens Forevidende, og efter deres Ordre og Foranstaltning.

Og have Vi da videre, til dette Etablissements Beste og bestandige Vedligeholdelse, Allermildest skienket og givet, saa og af Høy-Kongelig Naade forundt, forleened og tilstaaed, som efterfølger, nemlig:

1. Have Vi Allernaadigst destineret og af Høy-Kongelig Naade skænker og giver til denne Stiftning af Vores Casse en vis Summa, som maa anvendes til de forestaaende Bygninger og andre til Etablissementet udfordrende Indretninger.

2. Og, som sig nogle allerede have mældet, hvilke ere sindede, at komme denne saa længe forønskede og høyfornødne Stiftning med noget, efter deres gode Hiertelag, til Hielp, hvilken deres i Gierningen Patriotiske Nidkierhed for det, som kand geraade det Almindelige til saa stor Gavn og Nytte, Os haver været særdeles behageligt, ikke paatvivlende, at jo Fleere lige Velsindede vil tage Anledning, at følge saadanne Exempler, saa bevilge og tillade Vi Allernaadigst, at til Stiftningens Beste maa skee en Samling, enten ved Subscription udi dertil indrettede Bøger, eller paa anden dertil af Directionen tienligst befindende Maade, hvorved Alle og Enhver kand gives Anledning til, at vise deres Gavnildhed og Kierlighed for saa mange fattige Børns Opfostring, hvis Antall vil forøges af de Kræfter og Indkomme, som for Stiftningen erhverves: Dog ville Vi Allernaadigst at saadan Samling skal skee utvungen, vilkorlig og aldeles frivillig.

3. Foruden denne Samling eengang for alle til Eta- 29. Juni. blissementet, ville Vi Allernaadigst forunde dette Fattige Børns Opfostrings-Huus en Aarlig Collect, saavel overalt i Vort Rige Danmark, paa Landet og i Kiøbstæderne, ingen undtagen. Som og udi Vores egne Tydske Provincer, hvorfra fattige Børn til Opfostring og Oplæring, i dette Huus maa indlægges, saaledes at hver Nyt-Aars-Dag til Froø Prædiken, Høymesse og Aftensang, Bekkener, efter foregaaende Intimation for Kirkens Døre maae udsettes, eller paa anden Maade, efter hvert Stæds Omstændigheder, Brug og Maade indsamles, hvis enhver af Christen Kierlighed, efter eget gode Behag og af fri Villie, til Hielp, til Drengenes Underholdning og Oplæring i dette Huus give og meddele ville. Hvilket, som saaledes indsamles af Præsterne, leveres til Provsterne i hvert Herred, og af Provsterne til Biskopperne i Stifterne, som derom tilkiendegiver Præses og Directeurerne for Stiftningen, saaledes, som hidtil i slig Fald haver været forholdet. *[Ved Pl. 1. Juli 1759 § 178 bortfaldt denne Kollekt for Kbhvn, og saaledes at Fattigvæsenet ydede en Erstatning af 150 Rdl aarlig. Ved K. B. 25. Sept. 1876 overgik Udredelsen af dette Beløb til Kommunen. For det øvrige Land bortfaldt Kollekten ved I. M. Bekg. 24. Juli 1873 og som Erstatning udbetales aarligt 2600 Kr. af Statskassen.]*

4. Skal det Allernaadigst være bevilget og fastsat, at De som vilde contribuere til Stiftningens Fonds Forøgelse 300 Rigsdaler eller derover, skulle derimod have Frihed for Sig, efterlevende Hustru og deres Livs-Arvinger af begge Kiøn, efter deres Alders og Fødsels Rettighed og Medfør, at indlegge Een Dreng af den fastsatte Alder, og udi den bevilgede Tiid, nemlig: fra femte til femtende Aars Alders Fuldendelse, til Opfostring og Oplæring i dette Huus, for hver 300 Rigsdaler Capital, med saadanne Vilkor og Omstændigheder, at, om den Dreng, som indlægges, enten døde, eller kort derefter af Indleggeren, formedelst een eller anden Aarsag, før Tiden blev udtagen, da strax igien en anden at maa indlegge, og dermed saaledes continuere, at Indleggeren eller hans Descendenter stedse kand have Frihed, som ovenmeldt, at indlegge en Dreng for

29. Juni. hver 300 Rigsdaler Capital i dette Huus, og maae uden nogen Afgifts Erleggelse udtage og employere ham saaledes, som udi denne Fundations ottende og niende Poster Allernaadigst er meldet; Og forbeholdes Proprietarier og Land-Godses Ejere, som med saadan erhverved Frihed nogen indlegge, den Rettighed til Drengene, som de af deres Godser indlegge, som saadanne ere deres Føde-Stavn pligtige, efter Lands Lov og Forordninger. [*Køb af Pladser bortfalder, se Skr. 15. April 1869. Pl. 12. Juli 1843.*]

5. Maa og skal dette Huus (dog uden at præjudicere de allerede virkelig meddeelte Benaadninger eller Tilladelser) nyde det Allernaadigste Privilegium Allene 20 efter hinanden følgende Generale Lotterier at maae indrette og fuldføre, nemlig: om mueligt er, Eet General-Lotterie Aarlig, udi saa mange Classer eller smaa Lotterier fordeelt, som af Directionen for best eragtes, og tienligst befindes, til at naae den intenderede Fremgang; med den Reservation allene, at, da Fattig-Væsenet i Danmark synes herved at blive betaget noget af den Fordeel, som Tiid efter anden kunde tilvejebringes ved det Beneficium af Lotteriets Indretning, saadant da ved en Afgift af 3000 Rigsdaler, som dette Nye privilegerede Huus for hvert i Stand komme General-Lotterie forpligtes til, contant at udbetale til Fattig-Væsenet, bliver holdet skadesløs helst samme ohngefehr udgør den Gevinst, som Fattig-Væsenet ved eet af dem selv indrettet Lotterie, nydt haver. — — — [*Rescr. 17. Aug. 1764. 22. Dec. 1769. 12. Nov. 1772, § 4. 17. Marts 1784, § 11. Pl. 1. Juli 1799, § 172. Kontr. 29. Okt. 1869, § 8.*]

6. Ville Vi Allernaadigst, at Huusets Indkomster skal i fremtiden forøges ved den forommeldte Kiendelse af 50 Rigsdaler, som af Fabriqveurer, Handlende eller Søefarende, som forhen er meldt skal erlægges; Hvorhos i agt tages, at, i fald en saadan overladt Dreng, kort eller inden faae Aar derefter, ved Døden skulde afgaae, at da Husbonden en anden Dreng udi den Afdødes Sted, paa Forlangende bør overlades, med lige Vilkor, som den forrige, og imod en proportioneret forringet Kiendelse.

7. Ville Vi Allernaadigst til dette Etablissement

Skienke og Give den Plads udi Over-Gaden over Vandet 29. Juni. paa Christianshavn, som her foran er ommeldt, at være udseet, og til Etablissementet tienlig befunden, nemlig:

Og skal Altsammen, saavel Grund, som Bygninger tilhøre Dette Etablissement til Evindelig og U-igienkaldelig Ejendom, med al behørig Ret og Rettighed efter Loven, og skal ansees med samme Frihed for Indqvartering og andre Onera, som deslige Pladser, Bygninger og Indretninger, saasom Hospitaler, Weysenhuset, og publique Skole-Huuse udi Kiøbenhavn nyde, og Dette Fattige Børns Opfostrings Huus, udi ingen Tilfælde med videre bebyrdes, eller anderledes ansees, end bemeldte publique Huuse, saa længe det dertil bruges. [*Bidrag af Kommunen til Opf. af den nye Stiftelse paa Gl. Kalkbrænderivej paa Betingelse af Tilbagebetaling, hvis Forandring sker i Stiftelsens Forhold til Kbhvns Kommune. K. B. 17 Marts 1879.*]

8. — — —

9. De Betiente, som virkelig boe udi Huuset, eller, om de end boe uden Huuset andensteds, og dog høre dertil, deraf lønnes, og ingen anden Fortieneste have, eller Borgerlig Næring bruge, skulle være fri for, at forrette nogen slags af Byens Bestillinger, at giøre Vagt, Optoge eller deslige, og skulle udi alle Maader ansees, og i alle Tilfælde med dem, saavel med deres Foro, som med deres Jurisdiction og Efterladenskab forholdes, ligesom med Betienterne udi de forbemeldte andre publique Huuse i Kiøbenhavn hidtil haver været Brug og Maade.

10. Tillade Vi Allernaadigst, at udi dette Huus maa prepareres og behandles alle Sorter til Manufacturerer brugelige raa Materier, være sig Linned eller Uldet, Bomuld eller Andet, og samme ikke allene derudi spindes og tvindes, haspes og spoles, men endog væves, knyttes og paa andre Maader forferdiges og appreteres, saa vel benævnte som alle andre Sorter Manufaktur-Vahre, som Andre ikke private ere berettigede til alleene at forfærdige. Og maae af Directionen, til saadant Arbeyde og Drengenes Underviisning, antages saadanne Mestere, Arbeidere og andre Personer, som De fornødne og til Huusets Beste for tien-

29. Juni. ligt eragter, uden at derudi maae giøres nogen Hinder, eller Mesterne tvinges til at giøre Mester-Stykke, indtræde udi Haandverkernes Lauge, at svare Laugs-Rettighed, eller være forbunden til nogen Laugs Vedtægter, saa længe de virkelig staae udi Dette Huuses Tieneste, og ikke arbeide for Andre. [Pl. 1. Juli 1799 § 78. Værkstederne nedlagdes 1856.]

11. Drengene, som udi dette Huus har været indlagde, skulle, naar de deraf udtages, ikke bebyrdes med at forskafe andre Geburts-Breve, end Directionens Attester, som dennem paa u-stemplet Papier, under Huusets Seigl uden Betaling, maa meddeeles, og skal ansees ligesaa gyldig, som det af Rættten var udfærdiget, og paa det Anordnede Stemplet-Papier var skreven: Udi hvilke Attester og maa anføres de Skudsmaale som dem af Lærerne og Mesterne gives, om deres Videnskaber og deres Forhold i den Tiid de haver været i Dette Huus.

12. De Dreng, som udi dette Huus ved Døden bliver bortkaldet, skulde jordes udi Vor Frelseres Kirke paa Christianshavn, dens Kirkegaard hvor dem skal forundes fri Jord, og Begravelse, paa de dertil forordnede Tiider, uden ringeste Betaling, enten til Kirken eller dens Betiente.

13. Ville Vi Allernaadigst, at dette Huus skal være befriet for at svare Told, Consumption, Accise eller andre Paalæg af de Vahre, som indføres, og bruges til Forarbeidning derudi, — — —

Ligeledes ville Vi Allernaadigst forunde Told- og Accise-Frihed paa de Bygnings Materialier, som saavel til den nu forestaaende Bygning og Indrætning, som og siden til Bollverkning, Indhegning og fleere Bygninger, i Tiiden kunde behøves.

14. Og for ydermeere og i alle Tilfælde, at viise Vores Allernaadigste Attention for Dette Etablissement, have Vi Allernaadigst bevilget, at ved hvert Aars Udgang maa af Vores Cassa til Stiftningen betales 100 Rixdaler Aarlig for hver 100de af disse Dreng-Børn, som der udi det forbigangne Aar have været spiiiset og underholdet, efter den speciale Forklaring, som derom af Directionen fremlægges.

[Denne saakaldte Konsumtionsgodtgørelse udbetales fremdeles af 29. Juni Statskassen.]

15. — — —

16. Bevilge Vi Allernaadigst, at til Alle Denne Stiftnings Affaires maa være Tilladt at bruges U-stemplet Papier, nemlig: baade til Deres Bøger, Forskrivninger, Contracter, Reverser og Attester, Qvitteringer saa og Rættergangs Sager, om De skulle blive foraarsaget nogen at føre, samt alt andet, som forefalde kunde, og skal dog baade inden og uden Rættens antages og ansees, som det var skreven paa den Allernaadigst Anordnede Rette Sort Stemplet Papier. [Jfr. L. om Det stemplede Papir 19. Febr. 1861 § 75, nu hævet v. L. Nr. 108 13. Maj 1911 § 151, jfr. § 135.]

17. Skulde noget forefalde eller opfindes, som til denne Stiftnings ydermeere Forbedring, Fremtarn og Forøgelse kunde holdes tienligt og nytteligt, Tillade Vi Allernaadigst og Ville, at Præses og Directeurer saadant i sin Tiid for Os Allerunderdanigst andrager, da Vi Allernaadigst Ville være betænkt paa, efter Omstændighederne og, saa vidt mueligt, Allernaadigst at Bevilge og Foranstalte, hvis som kunde geraade til Dets Soutien og Vedligeholdelse, saasom Vi altid med Høy-Kongelig Naade og Velbehag vilde Optage og Ansee den herudinden udviisende Nidkierhed og Vigilance, og have særdeeles Fornøjelse af, at se Dette fornødne Værks Opkomst, Tiltagelse og bestandige Vedligeholdelse, befordret.

Hvis som imidlertid udi eet eller andet Tilfælde maatte forefalde, hvorom Præses og Directeurer finder fornøden, Vores Allernaadigste Villie og Resolution at indhente, Tillade Vi Allernaadigst, at derom igiennem Vores General Landets Oeconomie- og Commerce-Collegio maa ske Allerunderdanigst Forestilling, da Vi Vores Allernaadigste Villie forderligst Vilde lade tilkiendegive. Givet paa Vort Slot Fredensborg den 29. Junii An. 1753. [Om Indsendelse til Rigsdagen af den aarlige Beretning. Skr. 20. Dec. 1870. Ansættelse af en Forstander. Vedt. 30. Dec. 1857 § 11.]

29. Juni. **Fr. om Assistentens-Huset i Kbhvn.**

Gr. Assistentshuset i Khavn, som ved Privil. hidtil har været i private Hænder, er ved Privilegium exclusivum overdraget til Søeqvæsthuset, saa at dette fra næstafvigte 11 Jun. af alene bliver berettiget til at gjøre Pengelaan paa haandfaaet Pant, og derfor tage høiere Renter end efter Loven; hvorimod det skal med Tavshed af de Pantsættendes Navne og Omstændigheder til alle, som Penge i Hast behøve, udlaae paa det af dem satte Underpant saa meget og saa lidet, som hver begierer, lade det henstaae saa længe og kort, som enhver sig betinger, og modtage til haandfaaet Pant (saavidt Værdien kan tilstrække) alt det, som er af nogen Værdie, og ikke er Jordegods, Eien-domme, Huus og Gaarde eller Forskrivninger, naar dem derfor maanedlig svares de bevilgede Renter; Hvorfore. paa det saadant nyttigt Værk kan drives med Sikkerhed for de Laanende og Assistentshuset, og al Strid imellem dem forekommes, følgende bekiendtgjøres: [L. 21. Juni 1867. L. 6. April 1855 § 1.]

1.) Assistentshuset skal være aabnet alle Søgnedage om Sommeren fra Kl. 8 til 12 Formidd. og 2 til 7 Efterm., om Vinteren fra 9 til 12 Form. og 2 til 4 eller 5 Efterm.: da Assistentens-Forvalteren mod Pant udlaaner de Summer, som de Pantsættende begiere efter den Værdie, som han skionner Pantet at have, og mod de accorderede Renters Oppebørsel; dog maa han lade Juveler, Pretiosa og ustemp-let Sølv vurdere af Kyndige, og derpaa tage Attest, hvilken Omkostning gaaer for de Pantsættendes Regning.

3.) For Pantet, hvorpaa Assistentensforvalteren har laant Penge, skal han give Beviis efter følgende Formular:

4.) Dersom noget Pant formedelst Forvalterens For-sømmelse forderves, forværrer, formindskes eller forkom-mes, bliver han Eiermanden ansvarlig til den derved lidte Skade.

5.) Forfaldsdagen, naar Pant skal indløses eller for-

nyes, er 3de Dage efter den Tid Beviset lyder paa, og bør 29. Juni. enhver, som har sligt Beviis, om han end det har forkastet, inden den Tid melde sig med Betalingen eller om Fornyelsen, og bringe sit Tab og sin Rettighed til fuld Formodning eller Vished. Naar nogen efter Forfaldstiden vil indløse sit Pant, endog først i Maaneden, da staaer det ham frit for, men han skal svare fuld Rente for den Maaned.

6.) De Panter, som ei i rette Tide indløses eller fornyes, maae næste Maaned efter, om Tiden det tillader, af Assistents-Forvalteren sættes til Auction, efter at det først betimelig ved Aviser, Placater og Catalogis er bleven bekiendtgjort; og skal Assistentshusets egne Betiente forrette Auctionen og derfor nyde 1 p. C. Naar da den udlaante Capital med sine forfaldne Renter og den paa Auctionen anvendte Bekostning er fradraget den Sum, som det auctionerede Pant er solgt for, da skal det overskydende være den Pantsættende paa Ansøgning følgagtigt, i Fald han sig inden Aar og Dag derom melder; Hvis ikke, falder det til Sœqvæsthuset. [*Nu Fonden for de militære Underklassers Pensionering. Bekg. 8. Marts 1861.*]

8.) Paa det stiaalne Koster eller det, som er tabt, ikke skal modtages til Pant, bør enhver, saasnart han savner noget, det skriftlig angive hos Assistents-Forvalteren, som skal, naar det til Pant anbydes, samme anholde og for Eierren tage i Behold, og Personen lade gribe og til Eiermanden eller Rettens Mittel overlevere. Er saadant Gods allerede til Pant modtaget, bliver Eiermanden det ikke mægtig, før han erlægger de derpaa udlaante Penge med deres forfaldne Rente, men Assistentshuus-Forvalteren skal, om den, som Pantet satte, melder sig enten til Indløsning eller Fornyelse, lade ham anholde og til Eiermanden eller Rettens Mittel overlevere. [*Pl. 31. Okt. 1868 § 6.*]

9.) — — —

[*Jfr. L. om Pantelaanere 21. Juni 1867. Pl. 31. Okt. 1868.*]

31. Juli. **Plakat ang. Vurderinger af Gaarde, Huse og Ejendomme i Kbhvn.**

1.) Med Gaardes og Huses Vurdering i Khavn skal herefter, som hidtil, forholdes, enten samme behøves til Efterretning for Prioritet, Skifte eller Auction; saa at Magistraten paa vedkommende Eieres eller Panthaveres Begiering dertil udmelder en Tømmer- og en Muurmester.

2.) Disse Mestere skal udmeldes efter deres Tour, saasom Reser. 5 Febr. (Skal være 5 Jan.) 1742 anordner; hvorimod de i Følge der skal staae til Ansvar for deres Forretning, og ikke nogen til Villie forhøie eller nedsætte Vurderingen, saafremt de ei vil svare til al deraf beviislig flydende Skade, og desuden for deres utilbørlige Forhold ansees med Straf efter Omstændighederne og Forseelsens Beskaffenhed.

3.) Samme Mestere skal personlig møde i Raadstuen og indlevere deres Forretning skriftlig, naar den er til Efterretning for Panthaveren, og derpaa aflægge corporlig Eed, at de have sat Vurderingen efter beste Skønsomhed, og ikke nogen til Villie, enten for Guust eller Gave, Vild eller Venskab, forhøiet eller nedsat den, men at de ikke have fundet eller forstaaet, at den vurderende Eieendom for høiere eller ringere Summa burde af dem med rette vurderes.

4.) Skulde ved Skifte imellem Enkemand eller Enke og Arvinger forefalde Dispute om Vurdering paa Gaard eller Huus, da skal Mesterne ligeledes møde i Skifte-Retten, naar Arvingerne og Retten det begiere, og efter 3 § beedige deres Forretninger.

5.) Udi Gaarde, Huse og Grunde i Khavn maae, som hidindtil, af alle Slags publicke og Umyndiges samt andre Midler udlaanes paa Prioritet de $\frac{2}{3}$ Parter af hvis samme saaledes eedeligen vorde vurderede for: Og, om noget Tab derefter ved Pantet skulde forefalde, da maae vedkommende Curatores, Værger, Formyndere, Oberformyndere eller andre, som i Eiendommene have udlaant Penge, være frie for Ansvar og Tiltale, naar de ikke have ladet mangle paa Tilsyn med, at Pantet er tilbørlig vedligeholdt; Men

bevises det, at Pantet, siden det blev vurderet og i den 31. Juli. Tid Pengene deri have staaet, af Mangel paa behørig Reparation og Vedligeholdelse er bleven ruineret eller kiendelig forværret, da skal Vurderingen ikke befrie dem fra det herudinden paaliggende Ansvar. Og skal disse Haandværksmestere for Vurderingen og Forretningen betales: For et Huus eller Gaard, som vurderes under 1000 Rdlr, til hver Mester 1 Rdlr; Naar Vurderingen er 1000 til 2000 Rdlr, 1 Rdlr 2 Mk; Og naar Summen er 2000 Rdlr og derover, hvor høj samme og er, 2 Rdlr til hver. Enhver, som behøver nogen Gaard eller Huus til Panthaveres Efterretning vurderet, kan derom levere sin skriftlige Memorial, da Udmeldelse uden Betaling strax skeer til Mesterne, og naar Forretningerne ere indkomne og beedigede, bekommes de paa Raadstueskriverstuen beskrevne mod Betaling efter Reglem. 23 Mart. 1684.

[Prom. 4. Maj 1776. Pl. 22. Aug. 1787. Rescr. 13. Decbr 1754.]
 For Udmeldelsen erlægges iflg. Sportelregl. 22. Marts 1814 § 127 og 156 1 Kr. 50 Øre. For Beskrivelsen iflg. Regl.'s § 14, jfr. § 156, 1 Kr. 75 Øre for 1' Ark, 75 Øre for hvert følgende. Betalingen til Mændene, se nu Pl. 30. Septbr. 1835, 25. Aug. 1916. Syns- og Skønsforretninger i Sø- og Handelssager og Besigtigelsesforretninger vedr. Skibe og Handelsvarer, se Lov om Kbhvns Sø- og Handelsret af 19. Febr. 1861 § 16. Vurdering af faste Ejendomme ved Udlaan af umyndiges Midler m. m. se Lov 19. Marts 1869.

**Raadstue Placat (Rescr. 27. Septbr) om de rette Fløtte- 2. Okt.
 Tider og Huus-Værelsens Opsigelse i Kbhvn m. v.**

1.) Fardag eller Fløttedagen i Khavn skal, som hidtil, være 3die Fredag efter Paaske eller Michelsdag. [Forandret ved Pl. 8. Marts 1819, Pl. 15. Marts 1821.]

2.) Opsigelses-Tiden skal være i det mindste $\frac{1}{4}$ Aar eller 13 Uger for Paaske eller Michelsdag, og er ingen Leier eller Eier pligtig at rette sig efter Opsigelse paa kortere Tid. (Forandret ved Pl. 14. Jan. 1761 og 8. Mart. 1819, § 2.)

3.) Hver, som leier Huse, Gaarde eller Værelser, enten store eller smaae, skal saavidt mueligt, søge at forsyne sig med skriftlig Leie-Contract, hvori skal fastsættes hvad Leier skal svares, hvad Værelser og hvor længe de er leiede,

2. Okt. om og hvad Caution der for Leien skal stilles, med videre, som maatte være accorderet; da den, som forsømmer at slutte saadan skriftlig Leie-Contract, maa takke sig selv, at der ved paakommende Twistighed derom ikke reflecteres paa hans Andragende, naar han ikke ved tvende gode Vidner eller paa anden lovlig Maade strax kan bevise samme.

4.) Ingen, som har leiet Værelser og ei endnu deri er indfløttet, maa enten opsigse Eieren eller af Eieren opsiges, men enhver skal holde og opfylde den sluttede Accord; og naar den Leiende ei vil indfløtte i de leiede Værelser, skal han ligefuldt betale Eieren den accorderede Leie; Men naar Eieren ei vil tillade den Leiende at indfløtte, haver Leieren Rettighed til ved Underfogden paa Eierens Bekostning at lade sig i de leiede Værelser indsætte, ligesom Eieren efter 6—14—7 har Magt til at lade den udsætte, som ei efter lovlig Opsigelse vil fløtte til Fardag. Skulde Eieren have bortleiet Værelserne til 2de, forbliver den ved Leien, som først derom har sluttet Accord og givet Fæstepenge; og den sidste haver Regres til Eieren formedelst Accordens mislige Holdelse at søge skadesløs Erstatning for al tilføjet Udgift, Omkostning og Fornærmelse; desuden skal den Eier, som saaledes bortleiede sine Værelser til 2de, bøde i Mulet til Politie-Kassen ligesaameget, som han af den Forurettede skulde haft i Leie for et halvt Aar. [Pl. 7. Okt. 1771 § 2. Rpl. 11. Apr. 1916 § 609.]

13. Dec. **Rescript til Kbhvns Mag. ang. de Tømmer- og Muurmestere i Kbhvn, som vurdere Gaarde og Huse, hvori laanes Umyndiges og publicve Capitaler etc., hvorledes de aflægge Eed og nyde Betaling, og at de ei derfor maae vegre sig.**

Samtlige Mestere, som udmeldes til Vurderinger, maae ved hvert Aars Begyndelse aflægge den anbefalede Eed for alle de Vurderinger, som af dem det næste Aar til Prioritets Efterretning blive forrettede. Ligesaa bevilges ogsaa, at Mesterne, til nogen Erstatning for deres Umage og Tidsspilde, maae nyde den halve Deel af de Penge, som

af Eierne betales for Vurderingen, og den anden halve Deel 13. Dec. ikkun at skal henhøre til Laugscassen, hvortil den hele Befaling hidtil har været henlagt. Hvorimod tillige befales, at hver Mester, som vegrer sig ved at gjøre nogen saadan Forretning, naar det ham efter Tour skulde tilfalde, skal for hver Gang betale 4 Rdlr., som skal tilhøre den Mester, der bliver udnævnt i hans Sted til at forrette Vurderingen.

[Pl. 31. Juli 1754.]

1756.

Rescr. til Overpræsidenten samt Borgemestere og Raad 19. Marts.
i Kbhvn ang. den nye Grundtaxt-Matrikul.

Frederik den Femte, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge etc. Vor synderlig Gunst tilforn! Efterat Vores Elskelige Kjære Hr. Fader salig og høilovlig Ihukommelse ved allernaadigst Befaling af 19 Februar 1742 og Vi Selv ved tvende Vores senere allernaadigste Befalinger af den 4 Januar 1749 have anordnet en Commission til en ny Grundtaxts Forfærdigelse her i Vores Kongelige Residents-Stad Kjøbenhavn, have Vi nu af bemeldte Commissions til Os under den 12 Februar næstafvigt indgivne allerunderdanigste Forestilling ladet os referere, at Indquarterings-Taxten bestaaer af 2de Slags, nemlig 1) den, som fastsættes paa Grunden efter dens Størrelse og beleilige Situation; 2) den, som aarlig af Eder paa enhver Borgers Næring og Brug lignes, forat komme Grundtaxten til Hjælp, da bemeldte Commission, i Henseende til Grundtaxten, have siden der ikke har været for dem nogen Efterretning af de gamle Grund- og Næringstaxter at bekomme, følgelig den Kongelig allernaadigste Resolution, dateret den 15 Marts 1742, ladet en ny Opmaaling foretage ved de af Os elskelig Samuel Gedde, Vores Oberst af Fortificationen og General-Quarteermester, saa og Chef over Vores danske Fortificationsetat, foreslagne Conducteurer og Medhjælpere, saa og ladet et General-Carte over hele Staden og et separat Carte tilligemed en Grund-Tegnings- eller Opmaalings-Bog paa hver af dens 12 Quarterer forfærdige og det uden nogen Bekostning for Indvaanerne, men er tagen af Stadens Midler, og har Alt med hvad deraf dependerer

19. Marts. kostet 3,940% Rdlr., og i Henseende til Taxten af Næring og Brug have fulgt den Kongelig allernaadigste Resolution af 26. Sept. 1742, som fremdeles af de Vedkommende og fornemlig af Os Elskelige Tilforordnede udi Indqvarterings-Commission her i Staden bliver at iagttage, hvorhos forklares de udi denne Opmaalning og Taxt værende Regler, nemlig at enhver fri og ufri Pladses Storlighed og Begreb i Længde, Dybde og Vinkler ere af Ingenieur-Officererne blevne maalt og udi Opmaalings-Bogen tegnet samt af Stadsconducteuren derudi til Qvadrat-Alen udregnet og anført, hvoraf 20 Alens Dybde er anseet som Gadejord til fuld Beregning, men den øvrige indvendige, som mindre beqvem til Bygning og Brug, noget ringere, efter en vis Proportion, taxeret, ved at samme med 8 er bleven reduceret og Resten lagt til Gadejord, da begge Dele sammenregnet udgjør de contribuerende Qvadrat-Alen, undtagen de smallerede Hjørne- og andre Gadegrunde, som ingen Indjord har, hvis hele Grund er fradraget 10 procentum og Resten igjen tillagt en 8de Part af samme 10 procentum, og at til Fundament angaaende Situationens Beleilighed, og den Forskjel, hvorfor det ene Sted høiere eller ringere end det andet var at taxere, er nu ligesom i forrige Tider den gamle Taxt paa de Steder, hvis Omstændigheder ei siden vare forandrede, blevne brugt saaledes: at den enten er antaget uden Forandring eller efter nøie Overlæg, hvad Fordeel ei alene det ene Qvarteer og den ene Gade men endog den ene Ende af Gaden nu havde fremfor den anden, er proportionaliter forhøiet eller forringet, ved hvilken Beregning og Taxt Commissionen forestiller, at enhver Grund baade med sit gamle og det nu givne Nummer samt nuværende Eiers Navn af Stadsconducteuren er indført udi den af Commissionen forfattede nye Grundtaxt-Matrikul tilligemed 1) Grundens kontribuerende Qvadratalen, 2) den derpaa à Alen satte Taxt, for de fleste fra 1 til 4 Mk., andre fra 4 til 8 Mk. og nogle faa ikkun fra 8 Sk. til 1 Mk., og 3) Summen det udgjør, som da er den Grundtaxt og Basis, hvoraf Indqvarterings-Pengene i sig selv hvert halve

Aar beregnes, hvornæst Commissionen beretter, at denne 19. Marts. nu forfattede Grundtaxt-Matrikul bedrager ialt 752,980 Rd., men at den gamle Grundtaxt-Matrikul var 638,477½ Rd., hvori afgaar til Gade, Kirkegaarde, Volde og Torve samt til de den Tid uopmaalte Steder, saasom Vores Slot, Børsen m. v. ialt 49,172⁷/₁₂ Rd., saa at af den gamle Grundtaxt, som henhører under de nu opmaalte Steder, bliver igen 589,304¹¹/₁₂ Rd., og altsaa befindes at differere, som den nye Taxt nu er bleven høiere, 163,675¹/₁₂ Rd., hvilken Forskjel Commissionen beretter at hidrøre 1) af det, som paa de gamle Grundes Taxt virkelig er vundet 2) af de nu tilkomne Grunde. Efter hvilke Omstændigheder Commissionen til Vores allernaadigste Approbation allerunderdanigst have indsendt forbemeldte over hele Staden forfattede nye Grundtaxt-Matrikul tilligemed den derudi Pag. 223 indførte Specifikation over den bestandige Afgang, beløbende 133,552½ Rdlr. Grundtaxt for saadanne Steder, som allerede dels derpaa have Privilegier og dels ere til saadan publicke Brug, at de ikke fra denne Frihed mere end de andre er at excludere, saalænge de til det publicke Brug anvendes, hvorhos ogsaa fulgte et over alle Stadens Gader og Grunde efter deres Situation og Størrelse geometrisk forfattede General-Carte saavel som de over Stadens 12 Qvarterer paa lige Maade tegnede 12 separate Carter, som til Grundtaxt-Matrikelen henhører samt en af de 12 Qvarterers Opmaalings-Bøger med enhver Grunds derudi anførte Tegning og indeholdende Qvadratalens Udregning.

Altsaa give Vi Eder herved tilkjende, at Vi efter saadan Commissionens Os allerunderdanigst gjorde Forestilling allernaadigst have approberet, saavel den af dem saaledes forfattede Grundtaxt-Matrikul som og den derudi paa den staaende Indqvarteringsfrihed anførte Specification, og ville Vi allernaadigst, at de Vedkommende efter denne Matrikul sig med Indqvarteringsens Ligning paa den af Commissionen anførte Maade baade i Henseende til Grund- og Næringstaxten fra dette Aars Begyndelse og siden fremdeles allerunderdanigst skulde rette og forholde.

19. Marts.— Thi tilsende Vi Eder herved Grundtaxt-Matrikulen med Vores derpaa tegnede allernaadigste Approbation, forsynet med Vores Danske Cancellies Segl samt de til denne Matrikul henhørende, baade generale og separate Carter saa og Opmaalings-Bog, forat blive i Stadens Archiv forvaret til en Rettesnor for Eftertiden, efterat I ved Stadsconducteuren for den ham allerede accorderede Betaling først have ladet deraf tage 3de vidimerede Gjenparter med bemeldte Vores allernaadigste Approbation og Commissionens allerunderdanigste Forestilling derudi indført, hvilke Gjenparter I have at indsende, den ene til Vores Danske Cancellie, den anden til Vores Rentekammer og den tredje til Stadens Indkvarteringscommission.

Hvad endelig det generale Carte over Staden anbelanger, da have I at besørge samme i Kobber stukken forat tjene til Publici Efterretning. Derefter I Eder allerunderdanigst have at rette. [*Anord. 21. April 1812, L. om Grundtakst 14. Dec. 1857, Pl. 2. Juni 1863, K. B. 15. April 1867, Pl. 22. Juni 1870, K. B. 15. April 1872, 29. Juni 1874, 2. Marts 1908, 25. Jan. 1909, 28. Febr. 1910, 12. Juni 1911*].

22. Juli. **Rescr. til Havne Commissionen i Kbhvn.**

Paa det der om alle under Eders Opsigt og Direction værende Broer og Bolværker kan have nøjagtig og tilforladelig Efterretning, i hvad Stand samme befindes, ville vi allernaadigst, at efter Eders allerunderdanigste Forslag, aarlig strax efter Michaeli, skal bemeldte Broer besigtiges af følgende, nemlig: Stadsbygmesteren, begge Havne Mestrene, Mester Smeeden paa Holmen, saavel som den der værende Mester Pælebukker, hvortil af Magistraten udi hans Kongelige Residence Stad, skal af Byens Mestere ordineres 2de Tømmer- og een Muur-Mester, samt en Mester Smeed, hvilke skal besigtige, og ved en Forretning under samtlige deres Underskrift til Eder indberette i hvad Stand alle saavel faste som Vinde Broer befindes, og derhos anføre hvad ved en hver kunde mangle, eller til Sikkerhed være at erindre. Bolværkerne skal besigtiges af en hver Haunemester udi sit District, med Mester Smeeden og Mester Pælebukkeren fra Holmen, samt af en af Byens

Tømmer-Mestere, hvilke liigeleedes dernest til Eder indberette i hvad Stand Bolværkerne befindes, og hvilke strax bør repareres eller og af nye forfærdiges. Naar forestaaende Besigtigelse aarlig er skeed og til Eder indkommen, tillade vi allernaadigst, at de foranførte Mestere maa som een Douceur af Havne Cassen tillegges 24 Rigsdaler for deres havte Umage. I have alt saa disse aarlige Besigtelser, saaleedes som meldt er, at foranstalte, og derhen at see, at hvad som maatte befindes at behøve Reparation eller af Nyt at forfærdiges, strax bliver i Værk sat, paa det at ald Vandheld derved kan blive forebygget, og Broerne saavel som Bolværkerne stedse holdes udi tilbørlig Stand. Dermed skee Vor Villie, befalende Eder Gud. Skrevet paa vort Slot Fredensborg den 22. Juli Anno 1756. [Skr. 20. Okt. 1860.]

(Collegiebreve i Raadstuearkivet 1756.)

1757.

Rescr. til Kbhvns Mag. ang. at ved den saa kaldede Farimags Vei imellem Øster- og Vester-Porte paa begge Sider af Veien eller andre nærliggende Steder uden for Portene, hvor det kunde findes beleiligst, og der kunde faaes beqvenne Pladser, maae indrettes, og enhver Kirke især anvises et Stykke til Assistents-Kirkegaard, som enten med Grøvter eller Staketter skal indhegnes; og, naar samme ere komne i Stand, maae det ei derefter være tilladt at lade begrave noget Liig i de nu værende Assistents-Kirkegaarde, nemlig Vor Frue Kirkes i Fiolstrædet, St. Nicolai i Borgegaden, Helliggeistes paa gammel Mynt, Trinitatis i Gothersgaden, St. Petri i Larsleistrædet, og Vaisenhusets og Vartous ved Vester-Vold; men, naar disse Assistents-Kirkegaarde derefter i nogle Aar have henligget ubrugte, indtil de derudi begravne Liig kunde være forraadnede, maae de overlades til hvem derpaa vil bygge, undtagen Vaisenhusets og Vartous, som til Halm-Torvet, der er for lidet, skal udlægges. (Efter Magistratens Forestilling, at de fleeste af Kjøbenhavns Kirkers Assistents Kirkegaarde, der ligge hist og her inellem Husene, næsten ganske skal være opfyldt med Liig, saa at deri ikkun er

20. Maj.

20. Maj lidet Rum til at begrave flere; og at det var meget tjenligt, at disse Kirkegaarde bleve afskaffede, samt andre i deres Sted uden for Staden, ligesom Soldat- og Matros-Kirkegaardene, indrettede, hvor de og i paakommende smitsom Syge vare mindre farlige.) [*Rescr. 2. Marts 1759. Se II. Weitmejer: Forløberne for Assistentskirkegaard paa Nørrebro i Hist. Medd. om Kbhvn V 81—117.*]

1758.

- Rescr. til Kbhvn Mag at nogle under Kbhvns Amt hørende Huslodder maa henlægges under Stadens Jurisdiction.**
5. Juni.

Efter foranførte Omstændigheder bevilge Vi allernaadigst, at de af Christen Andersen, Johan Gebhart, Werner Dam, Peder Mogensen, Hans Bendsen Frich og Anders Olsen beboende hidtil under Kiøbenhavnns Amt henhørende Stæder maae lægges under Kiøbenhavnns Stad og deres Jurisdiction, med Vilkaar: (1.) At Magistraten aarligen betaler til Vores Cassa de af Stæderne gaaende 8Rdr. Afgift, som Beboerne derimod til Staden erlægge; (2.) at Beboerne fremdeles svare Familie- og Folkeskat, som oppebærges af den Pagtende indtil 1760 Aars Udgang, men derefter af Magistraten, som dets Beløb, efter rigtige Mandtaller, udi Vores Cassa aarligen erlægger; og (3.) at nu værende Be-tjent ved Amtet og Districtets Birketing, saalænge de udi disse Embeder forblive, beholde alt hvad hos disse Stæders Beboere ved Skifter, Auctioner og i andre Maader kand falde at fortiene, ligesaa fuldt som om disse Stæder sorterede under Amtet; hvilken Rettighed ligeledes af Magistraten til dem efter rigtig Regning betales.

(Rentekammer Relations- og Resolutions Prot. 1758.)

[*Se Dr. Villads Christensen: »Et Areal, som Kbhvn har mistet» i Hist. Medd. om Kbhvn V 161—62.*]

1759.

- Rescript til Biskoppen i Sjælland og Mag. i Kbhvn at**
2. Marts. naar Assistents-Kirkegaardene uden for Porten ere komne i Stand, og der altsaa ikke maae begraves noget Liig udi de i Kjøbenhavn værende Assistents-Kirkegaarde, maae Jords-Paakastelse skee af Præsten i det Huus, hvor Liget staaer, og samme derefter af Studenterne udbæres af Huset, og sættes paa Vognen, som skal føre det uden Porten; da

Magistraten haver at føie de fornødne Anstalter i Hen- 2. Marts. seende til de Personer, som siden behøves til at tage Ligene af Vognene, og nedsætte dem i Graven, samt i øvrigt at besørge, at de nye Assistents-Kirkegaarde saasnart mueligt blive med en Muur indhegnede og afdeelte, samt til enhver Vedkommende overleveret, som da selv siden skal vedligeholde samme. (Saasom Rector, Procancellarius og Professores ved Universitetet af Rescr. 20 Maii 1757 have taget Anledning til at forestille, at, ifald Studenterne, som ligge paa Regentsen, og ere forundte Privilegium paa at bære Liig, skulde forpligtes til at bære Ligene ud igjennem Stadens Porte til Assistents-Kirkegaarden, eller og følge med, naar Ligene vorde udkjorte, vilde derved megen Tiid spildes for Studenterne, foruden andre Inconveniencer, som deraf kunde være at befrygte.)

[Jfr. Rescr. 20. Maj 1757.]

Placat (Rescr. 27 Juli) at de i Kbhvn holdte Pante- 1. Aug. Bøgers Register skal forandres og en nye Protocol for hvert af Stadens Qvartere indrettes, med videre.

De i Khavn holdte Pantebøgers Register skal forandres, og i dets Sted 12 nye Protocoller indrettes, nemlig een for hvert af Stadens Qvarterer, hvori alle Gaarde og Huse efter deres nu havende nye Matriculs Nummere skal anføres, og derved tillige tilføies de gamle Matriculs-Nummere, samt om det er jordfrie Grund, eller hvad Jordskyld deraf svares og til hvem; og saa ofte med Grunden skeer Forandring, enten at en Grund bliver deelt i 2de, eller og 2de eller flere Grunde blive lagte sammen til een, skal saadan Forandring strax i Pantebogen paa behørigt Sted annoteres. Til den Ende skal enhver, som eier nogen Gaard eller Huus i Khavn, lade sit derpaa havende Skiøde forevise Stads-Conducteuren, som derpaa uden Betaling skal under sin Haand tegne Stedets gamle og nye Matriculs-Nummere, samt i hvad Qvarteer og Gade det et beliggende: hvorefter enhver skal efter Advarsel lade deres Skiøder og Adkomster forevise i Byeskriver-Stuen, og der give den fornødne Oplysning. Og skal enhver herefter være tilfor-

1. Aug. bunden i deres udgivende Skiøder og Pante-Obligationer at anføre Stedets Qvarteer og Matriculs-Nummer.

[Instr. 30. Jan. 1694. Pl. 17. Okt. 1742. 4. Maj 1822.]

28. Sept. **Anord. At naar nogen ved Commissions-Dom bliver dømt til at betale Bøder som tilfalde Kongens eller publique Kasser, skal Commissarierne til vedkommende Stiftamt-mænd indsende en Gienpart af Dom-Slutningen med Designation over Bøderne, for at besørge samme inddrevne, saafremt Dommen ei til højere Ret indstevnes og der bliver underkiendt eller forandret.**

Naar nogen ved en Commissions-Dom bliver dømt til at betale Bøder, som ganske eller tildeels kunde tilfalde enten Kongens eller nogen anden publique Kasse, skal Commissarierne, saasart Dommen er afsagt, under deres Hænder indsende en Gienpart af Dom-Slutningen saavel som en Designation over Bøderne til vedkommende Stiftamtmand, paa det han derefter kan vide at besørge Bøderne inddrevne, saafremt Dommen ikke for høiere Ret bliver indstevnet og der underkiendt eller forandret.

[Plan 1. Juli 1799 § 194. L. om Afsoning 16. Febr. 1866.]

1760.

21. Maj. **Placat (Resol. 11. Febr.)** at Handelen med de her i Landet trykte Cattuner skal ubehindret være tilladt alle Undersaatterne baade i Stykke- og Alenviis.

[Næringsl. 29. Dec. 1857 § 51.]

1761.

14. Jan. **Raadstue-Placat (Rescr. 9 Jan.)** hvorved bekendtgøres, at Opsigelses-Tiden kan være en fast og bestandig Tid, uagtet Paaske falder tidlig eller sildig, Pl. 2 Oct. 1754 derhen forandres, at Opsigelses-Tiden for Huuseiere eller Leiere i Khavn stedse skal være for Paaske Fløttetid inden Nye-Aar, og for Michaelis Fløttetid inden St. Hansdag.

1762.

10. April. **Rescr. til Kiøbenhavns Magistrat m. fl. ang. at en Hjælp af 9000 Rdlr. til Udgifterne ved de Fattiges Væsen skal liges paa Grund-Taxten i Kiøbenhavn.**

Gr. Efterat benævnte Præses og Directeurer have forestillet, hvorledes Indtægterne ikke skal være tilstræk-

kelige til at bestride Udgivterne saavel ved de Fattiges 10. April. Væsen i Almindelighed, som ved den for svangre Fruentimmer i Friderichs-Hospital indrettede Stiftelse i Særdeleshed er anordnet en Commission, som har forestillet, at 1) til Conventhusets Udgivters Bestridelse behøves en aarlig Formeerelse i Indtægt af 1500 Rd., 2) til Børnehuset 2500 Rd., og 3) til Stiftelsen i Friderichs-Hospital 5000 Rd., i alt 9000 Rd.

Disse 9000 Rd. skal indtil videre lægges paa Grundtaxten i Kjøbenhavn, og det — — —

[Hævet v. Pl. 21. April 1812 § 10. Jfr. Plan 1. Juli 1799 § 167. Pl. 11. Febr. 1803. An. 21. April 1812 § 10.]

1763.

Fr. Ang. at Faderen til et uægte Barn skal lige med Moderen bære Omsorg for dets Opdragelse og efter hans Formue erlægge i det mindste Halvdelen af de Omkostninger, som dets nødtørftige Underholdning (efter Øvrighedens Skiønnende) udfordres, til det er 10 Aar gammelt. 14. Okt.

Gr. Da naturlig Billighed selv tilsiger, at den, som besvangrer et Qvindfolk og med hende avler et uægte Barn, bør lige med Moderen tage Deel i den Byrde og de Omkostninger, som Barnets Underhold og Opdragelse udkræver: men det dog ofte er erfaret, at en og anden saadan Barnefader har søgt at unddrage sig fra at opfylde denne naturlige Pligt, og kaste al Byrden af Barnets Opdragelse paa Moderen, det besovede Qvindfolk alene, som derved ofte, naar hun er fattig og ellers ingen Tilflugt har, sættes i de bedrøveligste Omstændigheder, hvilket lettelig kan have adskillige farlige og skadelige Følger; Saa bliver, til saadant at forekomme og for at forbinde slige Forældre til at efterkomme de dem paaliggende naturlige Pligter mod de af dem avlede Børn følgende befalet:

Den, som er Fader til et uægte Barn, skal lige med Moderen bære Omsorg for dets Opdragelse og efter hans Vilkaar og Formue erlægge i det mindste Halvdelen af de Omkostninger, som Barnets nødtørftige Underholdning, efter Øvrighedens Skiønnende, udfordrer, og dermed continuere, til Barnet er 10 Aar gammelt. Findes nogen Barne-

14. Okt. fader herudi vægerlig, skal Øvrigheden forhielpe Moderen, som har Barnet hos sig eller besørger dets Opdragelse, til at nyde, af hans Løn eller anden Indkomst, det han saaledes skal betale til Barnets Underholdning og Opdragelse.

[Pl. 28. Okt. 1805. Skr. 13. Aug. 1814. Pl. 28. Maj 1825. Cirk. 10. Juni 1828. Fr. 16. Nov. 1836 § 5. Pl. 6. Dec. 1839. L. Nr. 130 27. Maj 1908. Konkursl. 25. Marts 1872 § 161, 162. Udpantl. 29. Marts 1873 § 1 Nr. 6.]

1764.

Fr. ang. visse Forandringer udi den den 23. Sept. 1762

17. Jan. **paabudne Extra-Skat for Danmark samt om Rangskatten.**

8.) Som alle Undersaatterne med hinanden bør bære fælles Byrde, til mueligste Lettelse for alle, saa skal enhver, som er i Rangen eller har Rang med nogen af dem, som i Rang-Fr. 14 Oct. 1746 ere anførte, være sig Civil eller Militair, til Lands eller Vands, Verdslig eller Geistlig, foruden hvis han hidindtil har svaret for sig og Familie og de Fattige, for sin Person efter den Classe i Rang-Fr., hvorudi han har høiest Rang, betale, som følger:

1 Classe aarlig 80 Rdlr, er maanedlig 6 Rdlr 64 Sk.

2 Cl. 70 Rdlr, er 5 Rdlr 80 Sk.   6 Cl. 15 Rdlr, er 1 Rdlr 24 Sk.

3. — 40 — - 3 — 32 -   7. — 12 — - 1 — » -

4. — 24 — - 2 — » -   8. — 8 — - » — 64 -

5. — 18 — - 1 — 48 -   9. — 6 — - » — 48 -

Dog undtages herfra subalterne Officerer ved Land- og Søe-Etaten, som ikkun erlægge 24 Sk. maanedlig. Enker, af hvad Stand og Condition de ere, svare ikkun det Halve, som forhen ved hver Classe er anført. Men fattige Enker, som til nødtørfdig Underholdning nyde nogen Pension af Kongen enten fra Post- og Enkekasser eller af de Fattiges Directeurer, som er mindre end 100 Rdlr aarlig, fritages i saa Maade, dog skal de i Mandtallerne anføres, og deres Vilkaar af hvert Steds Øvrighed undersøges og bevidnes. Proprietairer svare alene paa de Steder, hvor deres Jordegodser ere beliggende. [Rescr. 3. Marts 1812. 15. Maj 1802. Prom. 20. Marts 1813. Cirk. 4. Juni 1850].

Rangskat bortfalder for Embedsmænd for den med selve Embedet eller Bestillingen forbundne Rang, L. 26. Marts 1870 § 7; undtagne ere dog gejstlige Embedsmænd L.'s § 13. — for Hærens Embedsmænd, Pl. 29. Febr 1828 jfr. L. Nr. 213 30. Sept. 1909 § 39¹). — for Embedsmænd i Søværnet L. Nr. 217 30. Sept. 1909 § 28²). — for Enker, se Rescr. 3. Marts 1812. — for fremmede Konsuler, Cirk. 16. Aug. 1828. — for danske Diplomater i Udlandet, Resol. 29. Dec. 1826.

17. Jan.

Fundatz, hvorefter Hans Nicolai Nissen, Justitz- og Cancellie-Raad, samt Raadmand og Raadstueskriver udi København, og hans Hustrue Eva Catharine Pechüle, ville at der skulle forholdes med Glostrup og Wallensbechs Kirker og deres Indkomster med videre efter deres Død. (Nissens Stiftelse).

20. Jan.

1ste Post. Den Foundation, som, om disse Kirker og Capellet ved Glostrup Kirke samt Præstegaardene og Degne-Boligerne med videre, af mig Justitz-Raad Nissen den 12 Aprilis 1760, er oprettet, og, under 9 Maji nest efter, af Hans Majestæt allernaadigst confirmeret skal i alle sine Punkter og Clausuler ubrødelig holdes og efterkommes, hvortil endvidere føyes, at derudi forberørte Kirker, ingen Grave maae opkastes, for derudi noget Liig at ned-

¹) L. Nr. 213 om Lønninger ved Hæren § 39 er saalydende: »Af Rang, der følger med militær Grad eller Karakter eller med et i denne Lov omhandlet Embede, svares ikke Rangskat. Det samme gælder om den Rang, som følger med Hofcharger, der tillægges faste Officerer eller ligestillede, der staa i Nummer i Hærens Linie. Iøvrigt svarer saavel militære som forhenværende militære fremtidig Rangskat efter de almindelige Regler« ....

²) L. Nr. 217 om Lønninger ved Søværnet § 28 er saalydende: »Af Rang, der følger med militær Grad eller Karakter eller med et i denne Lov omhandlet Embede, svares der ikke Rangskat. Det samme gælder om den Rang, som følger med Hofcharger, der tillægges faste Officerer eller ligestillede, der staa i Nummer i Søværnet. Af al anden Rang svares der fremtidig Rangskat efter de almindelige Regler. Afskedigede militære, som efter de hidtil gældende Regler have været fritagne for Rangskat [Pl. 29. Febr. 1827] bevare dog Rangskatfriheden for den Rang, de have ved denne Lovs Ikrafttræden.« ....

20. Jan. sættes, siden Kirkerne og Stolene derved spoleres og kommer i Uorden; Thi Præsternes Liig kunde, naar de ey ville begraves paa Kirkegaardene, hensættes i den murede Begravelse, som Vi har ladet giøre, under Choret i Glostrup Kirke.

2den Post. Bemeldte Glostrup og Wallensbechs Kirker, beliggende udi Smørum Herred i Siælland, som tilhører Os med Jure Vocandi & Patronatus tilfalder, efter begge Vores Død, Cancellie-Secretaire Otto Christian Haaber paa hans Livstiid (hvilket han, saa snart vi ere døde, efter Forordningen af 8de Novembris 1726, skal anmelde i Cancelliet og for Biskoppen), dog maae han hverken sælge, afhænde eller pandtsætte dem til nogen, hvem det og være maatte.

3die Post. Af Kirkernes Indkomster, som fra deres Reparation og Expencer, overskyder, maae hverken han eller efterkommende Kirke-Patroner have noget for sig selv, men samme skal, til evig Tiid og uden nogen Forandring endten med Kirkerne eller deres Indkomsters Brug, være henlagt til 10 eller flere fattige Dreng og Pige-Børns Underholdning, hvad enten de ere ægte eller uægte fødte, ja endog om de have Mødre i Live, naar de ere fattige, og ey har Ævne at føde deres Børn, hvilke Børn skal nyde, hver for sig, til Underholdning og Opdragelse 3 Mk. siger Tre Mark Danske Ugentlig, som er 26 Rdlr. aarlig, [Nu i Henh. t. kgl. Resol. 14. Novbr. 1882 100 Kr.] og det fra den Dag af de indskrives og indtil de opnaae deres fulde 15 Aar, da de skal udskrives. Og er det Vores Villie, at om der er Enker, som have Børn, eller og Fader- og Moderløse Børn, af Vores Familie, som ere saa trængende, at de behøve denne Hielp, eller og, at der, efter Præsterne og Degnene i Glostrup og Wallensbechs Sogner, er fattige Enker, som have Børn, eller efter dem Fader- og Moderløse Børn, der ingen Paarørende have, som sig dennem til Opdragelse vil eller kan antage, maae og skal slige Børn, ved forefaldende Vacancer, derudi gøres deelagtige, dog forstaaes det ikke saaledes, at om der er mange Børn

af et Kuld, de da alle skulle indskrives, ney, der maae 20. Jan hverken af disse, eller andre Børn, indskrives eller antages flere end 2de, som ere Sødskende, og det af de mindste, ey heller maae det, enten for dem eller andre continuere længere indtil Børnene har fyldt deres 15 Aar, ifald de ey for kunde komme til noget, hvorved de kunde have Ophold. I øvrigt maae ingen antages uden de hvis Mødre enten sortere eller for deres Død have sorteret og hørt under Kiøbenhavns Stads Borgerlige Jurisdiction.

4de Post. Og da hemeldte Glostrup og Wallensbechs Kirker, ligger saa nær ved Kiøbenhavn, saa anmode og bede Vi Kiøbenhavns Høy og Velædle Magistrat, at naar Cancellie-Secretaire Otto Christian Haaber dør, efter at vi begge ere døde, de da ville tage, under Deres Patrocinium, disse Kirker, med Jure Vocandi & Patronatus (hvilket da, og, efter Forordningen af 8de Novembris 1726, anmeldes i Cancelliet, og for Biskoppen) og anvende Indkomsterne paa samme Maade, som udi næst foregaaende 3die Post er meldt og fastsat, Vi have det Haab, at Velbemeldte Høy og Velædle Magistraten ikke unddrager sig fra denne Umage, siden dermed sigtes til at giøre godt, og befordre fattige nødlidende Børns Opdragelse, hvilket De, af daglig Erfaring, best indsee at være nyttig og fornøden, og Vi formode, Raadstueskriveren, en efter anden, fører Regnskabet, samt continuerer de, for enhver Kirke, allerede indrettede Regnskabs Bøger, hvorudi Kirkernes Inventarium og alle Documenter ere indførte; Men dør Secretaire Haaber førend Vi begge ere døde, beholde Vi dog, ligesom hidindtil, Kirkerne indtil den længstlevende af Os er død, da de først, og ey før imodtages af Magistraten.

5te Post. Saa længe Secretaire Haaber lever, ansees han som Kirkernes Eyere, og følgelig kalder Præste og Degne, men naar han dør, efterat Vi begge ere døde, tilkommer det Kiøbenhavns Høy og Velædle Magistrat, ligesom andre Kirke-Eyere, at kalde Præste og Degne, og om nogen af Vores Paarørende, som ere beqvæmme og vær-

20. Jan. dige dertil, søge at blive employerede, haabe Vi de frem for andre blive tagne i Consideration; Dog observeres, at, naar Præste-Kaldet og Degne-Embedet i Glostrup tiid efter anden, bliver ledig, skal Præsten og Degnen i Wallensbech, om de ville forflyttes derfra til Glostrup Sogn, som er bedre end Wallensbech; Ved denne Leylighed kand og erindres Skoleholderen, udi den 1761 opbygte Skole paa 12te Bleegdam, men han maae være Student, thi ellers bør hverken han, eller andre blive Degne ved nogen af forberørte Kirker. [*Kaldsretten til Præsteembederne bortfaldt ved Fr. 3. Juni 1809, til Degnekaldene ved Lov om Borger- og Almueskolevæsenet af 8. Marts 1856 § 9.*]

6te Post. I fald jeg Justice-Raad Nissen eller min Kone, om hun overlever mig, skulle udgive Exspectancer paa Præste- eller Degne-Kaldene, skal samme holdes; for resten maae ingen Exspectancer udgives, men naar virkelig Vacance falder, i Secretaire Haabers Tiid kalder han, og naar det skeer efter hans Død, kalder hele Magistraten, tillige med Raadstueskriveren, som for den Umage han, efter foregaaende 4de Post, haver, skal have samme Ret som en Magistrats Person, og maae ingen udelukkes fra at votere, hvad enten han den Dag er tilstæde i Raadstuen, eller ikke; Børnene, som skal nyde Deel udi dette Legatum, skal og paa samme Maade af samtlig Magistraten og Raadstueskriveren, ved forefaldende Vacancer, og ikke før, efter fleste Stemmer, antages, og udi den af Os dertil allerede indrettede, igiennemdragne, paginerede, og forseglede Protocol indskrives ved Navn og Alder, samt hvad dato de ere antagne, og naar de udgaar; Og ville Vi at de Børn, som allerede fra dette Aars Begyndelse, af Os ere antagne, samt de Vi herefter, endten begge, eller den længstlevende af Os antage og i Protocollen indskrive, saavel som de Secretaire Haaber, efter Vores Død, ved Vacance antage og indskrive, skulle fremdeles nyde dette Stipendium, dog at deres Tall ikke overgaaer 10, ey heller maae de nyde samme i længere Tid, end udi foregaaende 3die Post er fastsat, med mindre der, iblandt de indtegnede Børn skulle findes nogle saa vanføre og syge-

lige at de, efter de 15 Aars Forløb, ey kunde komme til et 20. Jan. Haandverk eller andet, da maae der ikke ansees paa et eller to Aar meere, men ikke længere, thi er det Krøblinger, som ey staaer til at curere, faaer der siden sørges for deres Indtagelse i Hospitaler.

7de Post. Ald Landgilden, som er 11 Tønder 6 Skiepper 3 Fierdingkar Byg, forordnet Maal (som Beboeren, om forlanges, skal levere i Kiøbenhavn i rette Tiid) og Hove-rie-Pengene 8 Rdl. 4 Mk. 8 Skill., af den Gaard i Wallensbech Vi efter Grev Meyerfeldts Skiøde af 8de Novembr. 1763, ere blevne Eyere af, som bestaaer af Hartkorn Ager og Eng 11 Tønder 6 Skiepper 3 Fierdingkar og tilforn har tilhørt gammel Kiøge Gaard, skal, fra begge Vores Døds Dag af tilfalde og til evig Tiid tilhøre Degnen i Wallensbech, som derimod skal forskafe god Viin og Brød til Communicanterne, baade inden og uden Kirken, og ingen Degne-Tiende have af den Præsten i Wallensbech pro officio tillagde Bonde-Gaard, paa 4 Tønd. 4 Sk. Hartkorn, saa skal Degnen og have Tilsyn med Kirken og al dens tilhørende, saavel som Bonde-Gaarden og dens Tilliggende, dog i alle Maader at dependere af Kirke-Patronerne, som eene besidder og exercerer Herligheden saavel over Gaarden i sig selv, som det paa Gaardens tilliggende Grundstaaende Huus, hvis Beboere, efter sit Fæste-Brev, betaler Grund-Skatten til Gaardens Beboere; for nærværende Tiid er denne Gaards Beboere Christen Nielsen, af hvis Børn, om han efterlader sig nogen, en efter ham skal meddeles Fæste-Brev paa Gaarden, imod en billig Fæste-Kiendelse og saaledes forholdes til evig Tiid, med efterkommende Beboere, at deres Børn ved Gaarden conserveres, naar de ere skikkelige og duelige, og maae ey tages høiere end 40 til 50 Rdler. Fæste, ved Forandring af Beboere, ey heller maae de Dreng-Børn, som fødes paa Stædet, eller andre, som i Gaarden eller Gaardens Huus fylde 9 Aar, og følgerlig tilhøre Kirken, forhindres fra at faae deres Frihed, for en Kiendelse af 20 Rdler. naar de ikke behøves til Gaarden eller Soldat for Lægget, saavidt Gaarden tilkommer at udreede, hvilket de forommeldte Kirke-Patroner iagttat-

20. Jan ger, thi Gaarden og dens tilliggende, henhører til Wallensbechs Kirke, hvorfra den aldrig maae abalieneres, eller nogen Forandring, ved Mageskifte, Vederlag, eller i andre Maader, under hvad Prætext eller Myndighed være maatte, foretages, ey heller Landgilden eller Hoverie-Pengeue forhøyes, langt mindre paalægges Hoverie, saasom Vores Hensigt tillige herunder er, at gjøre en Bonde-Familie bestandig lykkelig, saavidt Os har været mueligt. Hvad der falder (Landgilden og Hoverie-Pengene undtagen), enten til Fæste eller i andre Maader, lægges udi en Casse tillige med Kirkernes Indkomster, hvorunder de 16 Mark er begreben, som efter det Kongelige Skiøde, svares aarlig til hver Paaske udi Grund-Skat til Wallensbechs Kirke, af de tvende Gaarder paa Vester-Gade i Kiøbenhavn, og naar der fra Kirkernes og Capellets Vedligeholdelse, samt Børnenes Underholdning, er samlet mere end som man synes der behøves til Reparationerne, kand deraf anvendes noget, efter Befindende, til Klæder for de antagne Børn, og Resten saavel som Renterne af hvis Vi eller andre maatte forøge denne Stiftelse med, anvendes til flere Børns Antagelse.

Sde Post. Da Klokkeren i Glostrup har frie Huus, for, til Degnens Soulagement at hielpe ved Ringningen og gaae til Haande ved Glostrup Kirke, ville man og gierne soulagere Degnen i Wallensbech med en Klokker, som skal være den, der boer i det af Os ved Degne-Boeligen bekoestede Huus, hvorudi er en god Jern-Bilægger-Kakkelovn, som Vi har betalt, og tilhører Huset, men da dette Huses-Beboere, som nu er Niels Hansen, efter den under 9 Maji 1760 af Kongen confirmerede Fundatz, er paalagt, at svare deraf til Degnen aarlig de 10 Mark, som Degnen betaler til Præsten for at uddeles til de Fattige i Wallensbech, hvilket og udi Fæste-Brevet paa Huset, er indrykket og fremdeles skal continuere, saa ville Vi at denne Klokker, derimod aarlig, af Kirkens Casse, til hver Aars 11te Decembr. skal nyde berørte 10 Mark, og saaledes have frie Huus, men derimod gaae Degnen til Haande ved Kirken og hielpe at ringe sammen og ved Liig, saa at Klokkerne

ey kommer til Skade, for Resten lader Degnen, ligesom 20. Jan. hidindtil, selv besørge den daglig Ringen, og maae hverken denne, eller de efterkommende Huusmænds Børn, forskydes fra Huset, men Kirke-Patronerne, som haver Herligheden, skal ved Forandring, meddele een af Børnene Fæste-Brev derpaa, med lige Vilkaar, som for er meldt, og denne nu værende Fæstere har det, og da de Dreng-Børn, som Beboerne avle, eller er hos ham, og fylde deres 9 Aar i Huset, tilhører Kirken; Saa maae de ikke nægtes deres Frihed, imod en Kiendelse, for hver, af 12 à 16 Rdlr. i det høyeste, med mindre de behøves til Kongens Tieneste, for den udi foregaaende 7de Post ommeldte Gaard.

9de Post. For at forekomme ald Dispute i Fremtiden om Kirke-Tienden af den Præsten i Wallensbech pro officio tillagde Gaard i Wallensbech, som bestaar af 4 Tønder 4 Skiepper Hartkorn, fastsættes hermed, at Præsterne stedse, skal være frie for at svare Kirke-Tiende af berørte Bondegaard.

10de Post. Secretaire Haaber paalægges, at, naar der i hans Tiid, ved forefaldende Vacance, enten skal kaldes Præster og Degne, eller Børn indskrives, skal han forud overlægge det med Dem, som Vi begge, eller den længstlevende af Os, indsætter til Executores af Vores Testamente og sidste Villie, til hvem han og aarlig skal giøre Regnskab for Kirkernes Indtægter og Udgifter, og om disse Executores døde førend han, skal han aflægge saadant Regnskab for Kiøbenhavns Høy og Velædle Magistrat, og lade i Raadstuen see de Børn, som holdes, af dette Legatum.

Paa denne Fundats meddeltes Kongelig Konfirmation under 11. Maj 1764.

(Hofmans Fund. X Appendix 3—9.)

Ved Justitsraad Nissens og Hustrus Testament af 6. Okt. 1767 blev fastsat flg. Bestemmelser for Det Nissenske Kapelgods:

§ 8. Det Jordegods i Krag-Hauge, Kallerup og Hedehusene i Høie Taastrup Sogn paa Kbhvns Amt, som jeg

20. Jan. Justitsraad Nissen efter derpaa erholdt Skiøde af 4 Okt 1766 haver tilforhandlet mig af Amtsforvalter Bruuns Enke og bestaar af 54 Td. 4 Skp. 2 Fdk. og 2 Alb. Ager og Engs Hartkorn, samt endeel Huse, som i Skiødet findes nævnte, hvorpaa ikke hæfter nogen Giæld, bliver af Secretair Haaber, efter vor Død, taget i Possession samt af ham administreret, og oppebærer han alle Revenuerne deraf til de ham ved dette vort Testament paalagde Pensioners Bestridelse og om Revenuerne ei kunne tilstrække, skal han lægge saameget til, at enhver kan faae sin fulde Pension. Ligesom han og efterhaanden, som disse Pensioner cessere, skal, saalænge han lever, dele bemeldte Revenuer mellem de mest trængende af vor Familie, saaledes som han vil svare for Gud; thi for sig selv maae han deraf Intet beholde.

§ 9. Og, da Høi- og Velædle Magistraten her i Staden af Godhed for mig Justitsraad Nissen (som i saa mange Aar har været i deres Tal og med største Fornøielse seet deres retsindige Behandling udi de publicque Ting, som de have under Administration) har paataget sig efter Secretair Haabers Død at være Patroner for Glostrup og Vallensbek Kirker og besørge vor Fundats af 20 Januar 1764 efterlevet: Saa falder endvidere vor Bøn og Anmodning til dem og deres Efterkommere i Magistrats-Embedet, at de ville lægge denne Godhed til og ved Secretair Haabers Død ligeledes antage sig det udi forestaaende 8de Post ommeldte Jordegods og lade samme af Stadens og Magistratens Godsers Forvaltere administrere samt — — — alle Revenuerne at uddeles til de mest trængende af vor Familie, som melde sig og opholde sig her udi Rigerne. Men skulde enten Ingen af vor Familie melde sig, eller ikke være saa trængende, at de behøve det, da dette Godses Revenuer at indløbe udi Glostrups og Vallensbeks Kirkers Kasse og til flere Børn anvendes paa samme Maade som disse Kirkers egne Indkomster efter vor Fundats af 20de Januar 1764, dog at de fattigste Bønders og Huusmænds Børn, saavel af dette Gods, som det i

Vallensbek, Kirken tilhørende, blive lodtagne derudi efter 20. Jan. deres Omstændigheder og Høi- og Velædle Magistratens Godtbefindende, og skal ellers dette Gods kaldes »Glostруп Kirkes og Justitsraad Hans Nicolai Nissens derved opbygte Capels Gods«, hvilket Capel ikke maa forfalde, men stedse af Kirkens Indkomster holdes vedlige og vore Lig derudi conserveres.

§ 10. Forbemeldte Jordegods maa aldrig enten pantsættes, mageskiftes, sælges [Till. til Salg meddelt af Justitsmin. i 1864, 1882, 1883, 1887, 1905] eller paalægges Hoveri, og ei heller maa de af mig Justitsraad Nissen dem meddelte Fæstebreve krænktes, men baade Gaardmændene og Huusmændene skulle alle, uden derudi til deres Nachdeel at gjøre nogen Forandring, meddeles Fæstebreve efter samme Formular som jeg har givet alle Gaardmændene og nogle af Huusmændene, hvis Huuse i min Tid have været eller maatte blive fæsteledige.

Ved Codicil af 6 Februar 1771 skete bl. a. følgende Ændringer:

§ 7. Det udi Testamentets 8de Post ommeldte Jordegods Indkomster vil jeg at skal efter min Død bestandig anvendes:

1—2 — — —

3. Til at bestride de udi denne min Disposition — — Poster fastsatte Legater. Men om Jordegodsets ikke til alt dette skulde være tilstrækkelige, udredes det manglende af Cancelliraad Haaber, men naar noget af Godsets Indkomster overskyder fra disse Udgifter, forholdes derved efter Testamentets Indhold, at samme uddeles til de mest trængende af min salig Kones og min Familie, nemlig til hendes Broders Henrik Pechüles og min Broders, Klokker Haabers Descendenter, men ikke at bruges til de øvrige Pensioner som Cancelliraad Haaber er paalagt at udbetale efter Testamentets 4de, 5te og 6te Poster. Og følgerig bliver Testamentets 9de Post ogsaa at forandre derhen, at dermed forholdes saaledes som nu fastsat er, og

20. Jan. saaledes som i bemeldte 9de Post ommeldt er i Henseende til Overskudet at indløbe udi Glostrups og Vallensbeks Kirkers Kasse.

§ 8. Naar Md. Finckenhoff ved Døden er afgaaet skal — — — Høi- og Velædle Magistraten hær i Staden være berettiget til udi bemeldte Hus paa Nørregade (Nr. 3) at udvælge een eller to skikkelige trængende Enker til at nyde fri Huus, og saalænge nogen af fornævnte Henrik Pechüles og Klokker Haabers Descendenter dertil findes trængende og værdige og derom melde sig inden 6 Uger, efterat Vacancen er bleven bekiendgiort, skal saadan Enke fremfor nogen anden dertil være berettiget og antages.

§ 9. Det grundmurede Huus i Vallensbek, hvoraf svarer aarlig 4 Rdl. Grundskat til Kirkebonden, skal ligesom det paa Nørregade være og blive for Enker, hvortil først skal præfereres — — — Næst efter disse to Søstre skulle de Enker efter meer bemeldte Henrik Pechüles og Klokker Haabers Descendenter, som dertil findes trængende og værdige, nyde fri Bolig udi disse Huse. Men om ingen af dem dertil melde sig inden 6 Uger, efterat Vacancen er bleven bekiendtgjort, da skal den Præste-Enke af Glostrup eller Vallensbek, som findes meest trængende være nærmest til at nyde fri Huus i bemeldte Huus i Vallensbek, men om ingen Præste-Enke er til, da en af bemeldte Sognes Degne Enker. Men er heller ingen trængende Degne-Enke til, da bortleies dette Huus, og skal da 4 Rd. Grundskat tilligemed Huusets Vedligeholdelse af Glostrup og Vallensbeks Kirkers Indkomster udredes. Iøvrigt skal det med Enkernes Antagelse til dette Huus's fri Beboelse forholdes ligesom i næstforegaaende 8de Post er ommeldt. *[I Henh. t. kgl. Resol. af 24. Jan. 1868 er Huset paa Nørregade bortsolgt og for det indkomne Beløb oprettet en Legatlod paa 200 Kr. aarlig, der bortgives efter de ovenstaaende Regler.]*

(H. L. Dählerup: Fundatsmæssige Bestemmelser. Kbhvn 1861.)

13. Aug. **Placat ang. en Afgift, som lægges paa Grundtaxten i Kbhavn til Udgifternes Bestridelse ved de Fattiges Væsen.**

Da der til Udgifternes Bestridelse ved de Fattiges Væsen, indtil videre, efter Rescr. 10 Apr. 1762 aarlig skal

lægges 9000 Rdlr paa Grundtaxten i Khavn og det, i Hen- 13. Aug.
 seende til sammes Udredelse, uden Forskiel af Kgl. Slotte,
 publicke og private Bygninger, item af Privilegier, Fri-
 heder og Benaadninger, af hvad Navn og Beskaffenhed
 det være kunde; og det end videre ved Rescr. 13 Maj.
 1763 er befalet, at ommeldte 9000 Rdlr skal svares fra 10
 Apr. 1762, samt uden Afkortning indkræves, ligesom alle
 andre Byens Skatter, og at Bekostningerne derved maae
 lignedes paa Grundtaxten, samt at bemeldte Kapital i 2 Ter-
 miner, nemlig hvert $\frac{1}{2}$ Aar, til Præses og Directeurerne
 for de Fattiges Væsen skal betales; Item ved Rescr. 6 Jul.
 1764 er approberet den, over de forhen ei opmaalte under
 Stadens Matricul indbegrebne Grunde, nu (efter foregaa-
 ende Opmaaling og Conference) fastsatte Grundtaxt, der,
 ligesom den øvrige Deel af Staden, skal lignedes til for-
 skrevne til de Fattige aarlig svarende 9000 Rdlr; Saa er
 paa hver 100 Rdls Grundtaxt for $\frac{1}{2}$ Aar i dette Tilfælde
 bleven lignet at skal udredes 3 Mk 6 Sk. Hvilket herved
 til alle Vedkommendes Efterretning bekientgiøres, at, naar
 Stadens Rodemestere indfinde sig hos dem, de da, imod de
 dertil indrettede trykte Qvitteringer, ville udbetale, hvis
 enhver efter sin Grundtaxt, som i Mandtallerne findes an-
 ført, hver Termin tilkommer at svare. Denne Afgift ind-
 kræves hvert Aars April og October Maaneder; Og bliver
 intet Skjøde herefter antaget til Tinglysning, uden dermed
 følger Attest, at paa Grunden ikke er nogen Heftelse til
 denne Afgift. Hvilke Attester dog ikke skal blive Vedkom-
 mende til ringeste Bekostning.

Rescr til Præses og Directeurer for Opfostringshuset 17. Aug.
i Khavn samt for det Fattiges Væsen i Danmark, ang. at
 samme Opfostringshuus maae, efter de det i Aaret 1753
 bevilgede 20 Lotteriers Tilendebbringelse, endnu nyde 10
 deslige Lotterier og den deraf flydende Fordeel. imod at
 betale til General-Krigs-Directorium 50000 Rdlr., og til det
 Fattiges Væsen 70000 Rdlr.

[Fund. 29. Juni 1753 § 10. 4. Resc. 22. Dec. 1769].

25. Febr. **Placat (Rescr. 30. Novbr 1764) at Gen. Krigs-Directoryum skal paatage sig Casernernes Opbyggelse imod at Staden:**

1.) Med Militair-Etaten liquiderer Qvarteerpengene indtil 1 Jan. 1765.

2.) Derefter i 10 Aar aarlig betaler 45000 Rdlr.

3.) Men fra 1775 Aars Begyndelse og siden stedse ikkun 35000 Rdlr aarlig i 2 Terminer, nemlig til hver Jun. og Dec. Udgang [*L. 20. Juni 1850.*]

[*Priv. 24. Juni 1661, § 6. Rescr. 16. Juli og 24. Sept. 1784. Fr. 9. Maj 1806. L. 4. Juli 1850, HR. Dom 29. Aug. 1871.*]

1766.

26. Dec. **Kgl. Confirmation paa Claudi Rossets herhos følgende forbedrede Donation, og derover forfattede Foundation for det saa kaldede Pesthus udenfor Kbhvns Vester-Port, hvilket herefter maae have Navn af St. Hans Hospital og Claudi Rossets Stiftelse.**

Vi Chr. VII etc. g v. At efter som hos Os allerunderdanigst er bleven ansøgt og begiert Vores allernaadigste Confirmation paa efterfølgende af Claudi Rosset forbedrede Donation, og derover forfattet Foundation for det saa kaldede Pesthus udenfor Kiøbenhavns Vester-Port, lydende Ord efter andet saaledes: — — —

1. I Anledning af den Høi-Kongelige allernaadigste Resolution under 22 Julii 1760 mig fra den høie Direction communiceret, som hosføied læses under Litera F, skal og maae den af mig til Pesthusets Lemmers desto bedre Pleie i Jesu Christi Navn enten allerede, eller endnu inden min Fraskillelse donerede Capital, aldrig, under hvad Prætext det og maatte skee, til noget andet røres, laanes, bruges eller anvendes, uden allene bestandig imod tilstrækkelig Pandte-Forsikring at være udestaaende, for at drage sine aarlige Renter: Og om det, imod denne Foundations Forbud og min retmæssige Absigt, skulle nogen Tid hænde sig, at saadant mit Legatum enten det, der allerede er givet, eller herefter vorder givet, enten i alt, eller til en Del, enten blev Stiftelsen fraskildt, eller Renterne deraf bevisligen til

andet Brug, end det som her neden formeldes, anvendt, 26. Dec. saa skal det være forfalden til en Stiftelse for arme, gamle og svage Mennesker af den Romersk-Catholske Religion heri Kiøbenhavn (som jeg desuden i min sidste Villie med en à parte Summa har betænkt). Hvilken Stiftelse de Ældste og Bedste af Menigheden, i saadant Fald skulle besørge, under Direction af den paa den Tid her reside-rende fornemste Roman-Catholske Minister, der og skal have Ret samme Capital til saadan Ende at affordre.

2. Til et ringe Taknemligheds Tegn imod den barmhiertige Gud, alle velmente og gode Gierningers rige Belønner, at han har ladet mig opleve en god Fremgang i min uskyldige Absigt, og nyde saa mangen Fornøielse i bemeldte mine usle Med-Christnes aandelige og legemlige Husværelse, legerer jeg endnu herved, under lige Betingelse, til samme Ende, Brug og Nytte for Pesthusets fattige Lemmer en lige Capital af 10000 Rdl. siger: Ti Tusinde Rigsdaler, med Condition, at denne Capital med den første skal ævig combineres, ligesom den første, aldrig at abalieneres fra Pesthuset, eller bruges til andet, end at drage Renter.

Disse 10000 Rdl., siger: Ti Tusende Rigsdaler, skulle ved min dødelige Afgang, men ikke før, udi min efterladte Bøe forlods, efter at Gielden, om nogen findes, er betalt, udtælles, og, som sagt er, paa Rente udsættes, for at bære Frugt for de Arme og Nødlidende i Pesthuset.

3. Og, endskiønt jeg for min eneste Datter Philippine Rosset og hendes efterladende Børn, ved min sidste Villie har udsadt en Summa af 10000 Rdl. siger: Ti Tusende Rigsdaler Dansk courant, hvoraf dels hun og successive de med Tiden, i visse Omstændigheder og paa visse Vilkaar, efter bemeldte mit Testaments specielle Formæld, skulle nyde nogle af Renterne, men de øvrige at lægges til Pesthusets øvrige aarlige Revenuer, saa skal dog til sidst denne Capital ligeledes, og paa lige Vilkaar, som de forrige, efter 1ste og 2den Artikel, hiemfalde til Pesthuset, med mere af mit Efterladenskab, alt i Følge nok bemeldte min sidste

26. Dec. Villie, eller mit Testamente, som af der til udnævnte Executores i sin Tid behørigen vil vorde besørget.

4. Renterne saavel af disse sidste, som den første Capital, maae ikke nogen sinde anvendes paa Pesthusets Bygninger, eller Reparationer, saalænge Lemmerne selv behøve dem; meget mindre uden for Pesthuset til noget end og under det helligste Skin, eller den herligste Titel. Ex. gr. Om denne Stiftelse blev givet et andet Navn, eller dens Navn givet et andet Hus, eller denne blev combineret med en anden Stiftelse etc. etc. men allene til det Brug, som herefter fastsættes skal.

Staaende aarlige Udgifter

5. Endnu (da Pesthuset ikke haver mere af mig, end den første Donation, de bemeldte 10000 Rdlr, siger: Ti Tusende Rigsdaler, med sit Overskud 1500 Rdlr. siger: Et Tusende og Fem Hundrede Rigsdaler) skal aarligen ikke mere oplægges til Capitalen, end 150 Rdlr, siger: Et Hundrede og Halvtredsindstive Rigsdaler, som strax, og saasnart mueligt er, paa Rente imod suffisant Pandt udsættes; hvor med continueres indtil halvfierdsindstive Senge, og halvfierdsindstive Klede-Drægter af uldne og linnede ere complete, men siden holdes de gamle Senge ved lige, og nye anskaffes kuns, naar nødigt er, med Drægterne derimod continueres, nemlig med de linnede hvert Aar, og de uldne hvert tredie Aar: Alt efter følgende 9de, 10de og 11te Artiklers udtrykkelige Forskrift: naar dette Tal er opnaaet, og de her fastsatte visse og uvisse Udgifter ere bestridede, skal alt, hvad tilovers bliver, oplægges til Capitalen.

6. Efter min Anmodning, og den høie Directions Resolution af 24de April 1759 Litera G. nyder nu værende Inspecteur og Efterkommere ved Conventhuset, for sin Flid, og sit med min Legato forøgede Arbeide, aarligen 50 Rdlr, siger Halvtredsindstive Rigsdaler, ligeledes den nu værende Revisor eller Commissions-Skriver og Efterkommere aarlig 20 Rdlr siger: Tive Rigsdaler. Efter Resolution af 28 December 1763. Litera H samt hvad jeg

endnu maatte finde for Godt dennem ydermere at tillægge: 26. Dec. Da de meget haver gaaet mig til Haande til min Hensigts Opfyldelse.

7. Foruden hvad Syge-Trøsteren, som nu er, eller her-efter kommer, i Følge den høie Directions Resolution af 12 April 1763 (inddragen udi Indledningen til denne Fun-dation, under Litera E) aarlig i Løn af mit Legato er til-lagt, er ham og ved høj-sammes Resolution af 8de No-vember ejusd. anni (under Litera I) ydermere tilstaaet af Conventhus-Cassen 2de Favne Brænde og 2de Lispund Lys; Thi skal han, Syge-Trøsteren, som nu er, eller her-efter kommer, nyde af mit Legato til Løn, til Brænde og Lys i alt 50 Rdlr, siger Halvtredsindtve Rigsdaler, for-uden hvad ham ellers af Conventhus-Cassen er tillagt.

8. For at have Tilsyn med Lemmernes Gang- og Senge-klæder, at de ikke enten misbruges, eller af Uagtsomhed forderves, haver jeg beskikket en Tilsyns-Kone, der pro tempore er itzige Syge-Trøsters Hustrue, som for saadan sin Tienneste, i Følge min Skrivelse af 29 Maji 1765. Litera K, er tilstaaet aarlig Løn 26 Rdlr, siger: Tve og Sex Rigsdaler.

Uvisse aarlige Udgifter.

9. Af det, som da aarligen bliver til overs af Renterne, skal hvert Aar, følgelig 5. Artikel, forfærdiges nogle nye, gode og forsvarlige Senge med Tilbehør af Uldet og Lin-net, saadanne som de af mig allerede anskaffede ere, med en Under- og en Overdyne, en Hoved-Pude og 2de Par Lagen, nemlig, indtil 70 siger: Halvfierdsindstve Senge ere complete, som siden vedligeholdes, og ellers af Nyt anskaffes, naar behøves, efter 5te Artikel. De, der maatte mangle Seng, bør altid være de yngste og friskeste, saa-som Skrøbelighed og Alderdom bør allene i denne Heu-seende gives Fortrin.

10. Dernæst skal hvert Aar nogle af de Nødlidende frøyses med 2de Skiorter, eller 2de Særke — — —

11. Nogle af Mandfolkene saavel som Fruentimmerne bekomme desuden hvert Aar en god, varm Hue — — —

26. Dec. **12.** Men naar jeg ved Døden afgaar, og Capitalen alt-saa bliver forøget med min, i 2den Artikel bemeldte, anden Donation, som er 10000 Rdlr, siger: Ti Tusende Rigsdaler, da bør Vedkommende se derhen, om nogle Senge- og Klede-Dragter af Uldet og Linnen endnu maatte mangle for det fulde Antal af 70, siger: Halvfjerdsindstive Personer i Pesthuset, som maatte strax, eller saa snart det af Renterne skee kand, anskaffes, hvorved det fremdeles skal have sit Forblivende, efter 5te, 9de, 10de og 11te Artiklers Formæld, saaledes, at altid halvfierdsindstive Lemmer dermed ere forsynede. Og de beholdne Renter alle, saasnart giørligt er, udsættes paa Rente, og saaledes lægges til Capitalen, for, jo før jo heller at kunde opstige til den Summa, hvis Renter maatte blive tilstrækkelige at spare Conventhuset alle sine paa Pesthuset giørende og erforderende Udgifter.

13. Og, om endskiønt jeg, efter 3die Artikels Formæld, forunder Pesthuset de overskydende Renter af de for min Datter og hendes Børn udsættende 10000 Rdlr, siger: Ti Tusende Rigsdaler, og endelig tilsidst denne Capital med sine Renter, og end mere, som min sidste Villie nærmere i sin Tid vil udvise, saa skal dog saavel med Renterne, som med Capitalen, lige efter 12te Artikel bestandig forholdes, nemlig, at naar de i 6te, 7de og 8de Artikel fastsætte og staaende Udgifter aarligen ere bestyrede, og 70 Lemmer med Senge samt linnede og uldene Gang-Kleder bestandig forsynes, saa skal saavel Renterne, som Capitalen, stedse paa Rente udsættes, for at concumuleres til en fast og tilstrækkelig Fond, af hvis Renter ei allene Senge- og Gang-Kleder, mens end og Uge-Pengene for alle Lemmerne udi Pesthuset, eller saa mange, som den høie Direction for de Fattiges Væsen finder for Godt at ville have underholdet i bemeldte Stiftelse, Betienternes Lønninger og Bygnin-gernes Istandsættelse (uden at røre den til de aarlige Ud-gifter nødige Capitøl) kunde bestrides; dog saaledes indrettet, at bestandig aarlig oplægges 150 Rdlr siger Et Hundrede og Halvtredsindstive Rigsdaler af Renterne, til Capitalens idelige Forøgelse. Fra hvilken Tid af Convent-

huset aldeles kand tilbage holde og spare sine paa Pest- 26. Dec.
huset anvendte Udgifter: (i hvilken Henseende det skal
være mig kiert, om Pesthuset, som ellers er kaldet St.
Hanses eller St. Jørgens Hospital, maae fra denne Dona-
tions og Fundations allernaadigste Confirmations Dato kal-
des Claudi Rossets Hospital, til desto bedre Erindring om
alle disse Ting desto nøiere Opfyldelse).

14. De Personer, som saaledes i denne Stiftelse ind-
lægges, maae som hidindtil, allene være af de aller æld-
ste, svageste, usselste og forladte Vanføre, Krøblinge, Taa-
belige og incurable af Civil-Stands Fattige, og saadan-
som ikke for slige Omstændigheders Skyld kand, eller bør
haves her i Byen, eller i andre Byens Hospitaler.

15—19. — — —

Da ville Vi indbemeldte forbedrede Donation og Fun-
dation udi alle dens Ord, Clausuler og Puncter, saasom
samme heroven indført findes, allernaadigst have confir-
meret og stadfæstet, saa og hermed confirmere og stad-
fæste, samt derhos allernaadigst bevilget og tilladt, saa
og hermed bevilge og tillade, at forbemeldte Pesthuset,
som ellers er kaldet St. Hans Hospital, maa til Erindring
af ovenmeldte Testatoris Donation og Fundats, herefter
kaldes og have Navn af St. Hans Hospital og Claudi
Rossets Stiftelse. Forbydende alle og enhver her-
imod, eftersom forskrevet staar, at hindre eller udi nogen
Maade Forfang at gjøre, under Vor Hyldest og Naade,
Givet paa vort Slot Christiansborg, udi Vores Kongelige
Residents-Stad Kiøbenhavn, den 26 December 1766.

[Resol. 7. Juli 1840. 14. Okt. 1851. Regul. 16. Juni 1860. 27. Jan.
1910. — Pesthuspenge se Rescr. 4. Maj 1645.]

1767.

Raadstue-Patent (Rescr. til Kbh. Mag. 25. Septbr.) At
alt Hittegods, som findes i Kbhvn og paa Kbhvns Grund, 28. Sept.
skal leveres paa Politie-Kammeret.

Gr: Da det paa nogen Tid er kommet i Brug, at der
i Adresse-Contoirets Tidender skeer Bekiendtgjørelse om
fundne Ting, som enten der er indlagte, eller hos Finderne
selv kan bekommes, imod Findeløns Betaling, endskiønt

28. Sept. Løven ikke taler om nogen Finde-Løn, uden alene for Qvæg og hvad der findes i Søen; Saa paa det herudi al Worden, Underslæb og Dispyter om Findeløn kan forekommes, og desto mere Sikkerhed herved haves, befales følgende:

Alt Hittegods, som findes i Kbhvn og paa dens Grund, skal herefter af Finderen leveres paa Politie-Kammeret, og der annoteres, hvor og af hvem det er fundet, samt derfra publiceres baade i Avisen, og ved en skreven Placat, som paa Raadhuset skal anslaaes; og naar da Eieren dertil indfinder sig, og fra Politie-Kammeret bliver udleveret det fundne, skal han betale, foruden hvad det har kostet at indføre i Avisen, en liden Douceur i Findeløn efter Værdien, Omstændighederne og Politie-Mesterens Sigende; Men skulle ingen Eier deraf indfinde sig inden Aar og Dag, skal det fundne bortsælges for Politie-Kassens Regning, og Finderen i saa Fald gives $\frac{1}{4}$ deraf i Findeløn. [Strfl. 10. Febr. 1866 § 247.]

1768.

25. Marts. **Rescr., indeh. Bevilling for Overpræsident, Borgermestere og Raad i Kjøbenhavn til at meddele Bønder under Bidstrup Gaard Arvefæste paa Gaardene.**

Vi Christian den Syvende, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge etc. Gjøre Alle vitterligt: At, eftersom Os elskelige Vores Ober-Præsident, Borgermestere og Raad herudi Vores Kongelige Residents Stad Kjøbenhavn ved Forestilling til Os, Allerunderdanigst have andraget, at det stedse har været deres Øiemed at see Roeskilde Ladegaard, eller saakaldede Bidstrup Gaard og Gødses Bønder udi Vort Land Sjælland, hvormed de pro officio saavel som Staden Allernaadigst ere forlehnede, satte i saa gode Omstændigheder, som muligt, paa det Bonden kunde opmuntres til med desmere Flid og Vindskibelighed, til sin egen Fordeel og det almindelige Bedste, at fremme Agerdyrkningen, til hvilken Ende de allerede for nogle Aar siden, imod een Rigsdaler aarlig Afgift i det Høieste af hver Tønde Hartkorn, have foranstaltet, at Bønderne ere blevene fritagne fra Hoveriarbeide til Hovedgaarden, hvis

Avling Forpagteren nu selv driver, og at de nu ere be-25. Marts. tænkte paa at ville med Vores Allernaadigste Tilladelse meddele enhver Bonde især Arvefæste paa sin Gaard eller Huus, hvilket end mere formenes at ville opmuntre dem til Stræbsomhed, naar de derved bleve forsikkrede, at deres Børn og Arvinger efter dem skulle besidde Gaardene uden Forandring eller Paalæg af Hoveri; Da ville Vi, efter saadan Os Allerunderdanigst gjorte Forestilling, Allernaadigst have bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at meerbemeldte Vores Ober-Præsident, Borgermestere og Raad i Kjøbenhavn, maa, efter det af dem til saadaane Arvefæstebreve forfattede og til Vores nærmere Allernaadigste Eftersyn indsendte Udkast, hvoraf herved findes en ligelydende Gjenpart, som Vi saaledes i alt Allernaadigst ville have approberet, meddele de under fornævnte Bidstrup Gaard og Gods henhørende Bønder Arvefæstebreve paa deres nu besiddende Gaarde. Forbydende Alle og Enhver, herimod, eftersom foreskrevet staaer at hindre, eller udi nogen Maade Forfang at gjøre, under Vor Hyldest og Naade.

(I. G. Sørensen. Saarl. 13—14.)

[Skr. 2. April 1818.]

Placat ang., at Ingen maae inddrive Qvæg paa Kbhvns 27. April.

Fælleder før den Tid, som Loven tillader, nemlig 1 Maj eller 12 Maj efter nye Stil. Kommer nogens Kreaturer paa Fællederne, før de ere indbrændte og Græs-Seddel derpaa udgivet, skal de jages i Follen, og der forblive, indtil Løsnings-Pengene ere betalte. De Borgere, som vil have Heste eller Qvæg paa Fællederne, skal melde sig hos Stadens Kæmner, da dem skal tilkiendegives, naar og hvor Indbrændingen skeer; dog maa ingen faae flere derind end 2 a 3 Stykker, til det sees, hvad Græsgangen kan taale.

1769.

Placat, om hvad ved Græsgangen paa Kbhvns Fælleder er at iagttage.

8. Maj.

Paa det af Khavn's Indvaanere, der forlange deres Heste, Køer eller Faar, fra d. 12 Maj, og derefter om Somme-

8. Maj. ren udsatte paa Fællederne, kan bekomme desto bedre Græs til samme, ere fire Dele af Nørre- og Øster-Fællede separat med Grøfter og Laager indhegnede og fredede, til Skifte-Græs for Creaturerne, hvilke indhegnede, saavel som de andre almindelige Fællede nu af dertil udnævnte ellevillige Borgere ere taxerede, saavel i Henseende til Creaturerens Antal, derpaa kan indtages til Græsgang, som hvad der bør betales i Græspenge, nemlig paa de indhegnede Fællede af en Hest eller Hoppe over Aar gammel 10 Mark, af en Koe 8 Mark, af en Hoppe med Føl 2 Rdlr, af et Føl eller Kalv under Aar gammel 2 Mark; derimod betales ikkun for Græsgangen paa Vester- og Nørre- almindelige Fællede, samt imellem Slatternes Vænge og Stranden uden Øster-Port, ligesom forhen, af en Hest 4 Mark 8 Sk., og en Koe 3 Mark. De af Indvaernerne som forlange deres Creaturer græssede enten paa de indhegnede eller almindelige Fællede, melde sig derom hos Stadens Kæmner efter Pl. 27 Apr. 1768. Og da der aldeles ingen Sviin eller Giæs maae gaae paa Stadens Fællede, saa advares de uden Portene, og især ved Bleegdammene boende, at holde deres Sviin og Giæs inde i deres Gaarde, da de ellers maae tilskrive dem selv, om nogle af disse Creaturer ved Opjagning komme til Skade. Alle Beboerne uden for Portene blive og herved advarede, at holde dem fra at opfylde Fælledens Grøfter med Ureenlighed, samt at holde Grøfterne uden for deres egne Gaarde og Huse rensede. Endeligen blive og alle og enhver forbudne paa nogen af Fællederne eller Veiene at aflosse Ureenlighed eller samle Møddinger til Giødskning, men de, som lade Møg udføre, at forholde sig efter Pl. 26 Okt. 1768.

22. Dec. **Rescr. til Directeurerne for det Fattiges Væsen ang.** at, naar de Opfostringshuuset overdragne Lotterier, som vedvare til Aaret 1783, ere til Ende, maae det Fattiges Væsen alene, og uden at Andre til noget Lotterie imidlertid maae være berettiget, nyde de Danske Lotterier udi 50 paa hinanden følgende Aar, og altsaa til Aaret 1833; hvorimod Directionen for det Fattiges Væsen skal svare:

1) til den approberede Stiftelse for Børnekoppernes Ind- 22. Dec.
podning 10000 Rdlr., 2) til vor Frelseres Kirke paa Chri-
stjanshavn 30000 Rdlr., 3) til andet Brug, efter nær-
mere Forestilling fra det Danske Cancellie 10000 Rdlr.,
og 4) til Landeveienes Forfærdigelse og Istandsættelse
imellem Kjøbenhavn og Roeskilde efter den i Aaret
1766 approberede Plan 84000 Rdlr., tilsammen 134000
Rdlr. Og skal de under No. 1, 2 og 3 anførte Sum-
mer, i alt 50000 Rdlr., betales i 5 Aar med 10000 Rdlr. aar-
ligen som skal tage sin Begyndelse udi næste Aar 1770,
saa at deraf i forskrevne 5 Aar udbetales aarligen til Stif-
telsen for Børnekoppernes Indpodning 2000 Rdlr., til vor
Frelseres Kirke paa Christjanshavn 6000 Rdlr., og til andet
Brug efter nærmere Forestilling fra det Danske Cancellie
2000 Rdlr.; men de under No. 4 anførte 84000 Rdlr. skal
betales i 4 Aar, og dermed ligeledes begyndes 1770.

[Fund. 29 Juni 1753 § 10. 4].

1770.

Anordning om en Kgl. Opfostrings Stiftelse for nyfødte

Børn [forenet med Fødsels- og Plejestiftelsen ved Resol. 17. Juni 7. Dec.
1803, — nu Rigshospitalet. L. Nr. 43 13. Marts 1903 § 2].

§ 14. Til at bestride disse aarlige Udgifter, og tillige
samle en Capital for Stiftelsen, skal der af alle de Heste,
som i Kiøbenhavn, efter den derover aarlig forfattede For-
tegnelse, underholdes alene til Pragt, Beqvemmelighed og
Fornøielse, svares en aarlig Afgift af 2 Rdlr. for hver
Hest, og af Hyrekudske-Heste [Pl. 23. Marts 1793] halv saa
meget [Pl. 23. Okt. 1824]; men alle de Heste, som egentlig
ere bestemte til Arbeide og Nærings Brug, hvorunder dog
alene Bryggeres, Bageres, Mølleres, Vognmænds og He-
stehandlers Heste, men ingen andre, skal være at for-
staae, maae for dette Paalæg være befriede; Derimod skal
der af fremmede Heste sammesteds aarlig erlægges 10
Rdlr; hvilke Penge aarlig i 2de Terminer, nemlig 1. Mai
og 1 Novbr [Pl. 12 Okt. 1838 § 3.] skal indkræves [Pl. 31 Dec.
1798. 12 Okt. 1838 § 1] og til Directionen for denne Opfo-
strings-Stiftelse leveres, og hvormed nu for 1ste Gang

7. Dec. strax skal giøres Begyndelse, hvorom Magistraten i Kiøbenhavn den fornødne Ordre er tillagt, samt befalet, at, i Fald nogen befindes desformedelst at ville fordølge og ikke rigtig angive deres Heste, samme da med en følelig Penge-Mulkt til Stiftelsens Kasse skal ansees. [Pl. 31 Dec. 1798]; Men hvo, som ved aarlig Subscription frivillig vil erlægge i det mindste 20 Rdlr til denne Stiftelse [Pl. 12. Okt. 1838 § 3] skal for al videre i saa Fald paaliggende Afgift aldeles være befriet; Ligeledes skal ved Rente-Kammeret føies Anstalt, at der af alle fra fremmede Steder indkommende Heste og nye Carether skal svares noget vist i Told, og at Beløbet af de derfor oppebaarne Penge ved hvert Aars Udgang skal betales til denne Stiftelses Direction.

[Skr. 7. Sept. 1824. L. 1. Maj 1851 § 3. L. 27. Nov. 1863. Skr. 17 Aug. 1860].

1771.

Placat, hvorved U. A. v. Holstein som Overpræsident

3. April. i Kbhvn g. v.: Ved det Hans Kongelige Majestæt Allernaadigst haver fundet for Godt at udnævne et nyt Raad herudi Staden bestaaende foruden mig Ulrich Adolph Greve af Holstein, som Ober-Præsident, af

Hr. Justice-Raad [Tyge Jesper] Rothe, som første Borgemester.

Hr. Johan Peter Suhr, som anden dito.

Hr. Matthias Lunding, som Syndicus.

pro tempore værende Stad-Physico [Prof. P. R. Wandeler].

Hr. Svend Kiøbke, Hr. Hans Christian Beck, Hr. Matthias Hundewatt og Hr. Jørgen Thulstrup som Raadmænd.

Hr. Christen Vaage og Hr. Michael Lange som Borgerskabets Repræsentanter.

bliver herved efterfølgende Poster og enhver til Efterretning bekendtgiort.

1. At alle Sportler herefter og Indkomster af Stadens Gods og Jorder henlægges til at formindske de borgerlige Udgifter.

2. Skal enhver nyde i sit Huus fuldkommen Frihed 3. April. uden at blive forhindrede af Politiet Dag eller Nat i deres particuliers Forretninger.

3. Stadens Indvaanere skal alletider have tvende Repræsentanter, som kand iagttage deres Bedste i Raadets Samlinger.

4. Disse 2de Repræsentanter, tilligemed 4re Raadmænd, skal herefter hvert Aar udvælges ved et frit Valg, og for denne Gang ikkun alleneste udnævnes af Hans Kongelige Majestæt.

5. Alle Byens Sager og Processer, som ikke i Mindelighed kand afgjøres, udføres herefter til Endelighed ved Hof-Retten.

(Af H. Trier: Revolutionen i Raadstuen April 1771. Kbh. 1905.)
[Rescr. 1. Okt. 1772.]

Anordning og Reglement (Resol. 25 Maj) ang. adskil- 5. Juni.
lige Kbhvns Oeconomiske og Borgerlige Indretninger.

VII. For Attest paa Byeskriverens Udskrifter af Pantebogen betales 3 Mark efter Rescr. 20 Jun. 1738. Desuden skal ved Skiøders Læsning have følgende Attester: a) Stads-Conducteurens, at ingen Indqvartering resterer, som koster 12 Sk. b) Brand-Kassens, om Bygningen ej er forsikkert, koster intet. c) Rodemesternes, 24 Sk. [Pl. 4 Maj 1822 § 10. Ophævet v. K. B. 15. Marts 1909 (B. F. 69 3299—3300).] d) Rodemesternes Oldermands for Renovations-Skat og Broelægnings-Restance, 24 Sk. e) Brand-Kassererens for de Steder, hvoraf svares Lygte- og Sprøite-Skat, 24 Sk. f) Vægter-Inspecteurens, 24 Sk. g) Vand-Inspecteurens, 32 Sk. h) Fra Jorddrothen, om Jordskyld hefter paa Stedet.

Fr. Ang. en eneste almindelig Jurisdiction Indretning 15. Juni.
i Kiøbenhavn, som skal kaldes Kiøbenhavns Hof- og Stads-Ret.

Gr. Da de mange i Khavn værende Jurisdictioner medføre adskillige Uleiligheder, med det at den, der har en

15. Juni. lovlig Tiltale til en anden, undertiden ikke veed, hvor han skal søge ham; det og ofte arriverer, at den, der er stevnet til en Ret, alene for at drille sin Contra-Part, henskyder sig under en anden Ret, ligesom det og foraarsager megen Ophold og Tids-Spilde, at en og den samme Sag, naar den er af nogen Betydenhed, maa, paa et og det samme Sted, gaae 3de Instancer igiennem, inden Vedkommende erholde en Dom, om hvilken de kan være forvissede, at det derved skal og maa have sit Forblivende; Saa bliver ang. Jurisdictionerne i Kiøbenhavn følgende befalet:

1.) I Kiøbenhavn skal efterdags kuns være en eneste almindelig Jurisdiction, som skal kaldes Kiøbenhavns Hof- og Stads-Ret; til hvilken alle Khavns Indvaanere, være sig Husbonder eller Tienestefolk, Borgere eller Kgl. Betientere (hvilke dog, for saavidt de høre til et andet Collegium, skal, i Henseende til deres Embede, staae under det Collegio, hvortil de høre) i eller uden Rangen, Geistlige eller Verdslige, Civile eller Militaire, Professores, Studentere og andre Universitetets Betiente, skal svare, i alle saavel civile som criminelle Sager, de privilegerede Sager alene undtagne, om hvilke herefter i Særdeleshed meldes; Derimod skal alle øvrige i Kiøbenhavn værende Under- og Ober-Retter (for saavidt ikke herefter udtrykkelig findes undtagne) hermed være aldeles ophævede og cessere. [*Fr. 28. Febr. 1845. Sø- og Handelsretslov 19. Febr. 1861. Rpl. 11. April 1916 §§ 9, 14, 15.*]

2.) Ved denne Ret skal alle Ting saaledes indrettes, at Vedkommende, saasomt mueligt, kan blive expederede, og Sagerne paa det snarest tilendebragte og paadømte. I den Henseende skal visse Tilforordnede udnævnes til at afhøre Vidner og assistere ved Tings-Vidners Førelse; andre til at anstille eller styre Undersøgning i criminelle Sager [*Fr. 28. Febr. 1845.*] og saa fremdeles, at den ene Forretning ikke ved den anden skal hindres og standse.

3.) De Militaire i Khavn, saavel Officerer som hvervede Soldater, skal i alle militaire Sager, eller saadanne, som angaae deres Tieneste med videre til Tienesten henhørende, søges for Krigs-Retten; men i Gields og alle andre bor-

gerlige Sager skal de søges og lide Dom for Hof- og Stads- 15. Juni. Retten, hvor de, deres Hustruer, Børn og Tienestefolk og i Almindelighed skal være forbundne til at aflægge Vidnesbyrd; I criminelle Sager, som angaae Misgierninger, der af en militair Person ere forøvede uden for Tienesten, og dog gjøre ham udygtig til videre at tiene, skal Krigs-Retten aflevere Delinquenten tilligemed Acterne til Hof- og Stads-Retten, hvor Sagen da videre forfølges, og Dom indhentes.

4.) Paa samme Maade skal og forholdes med Kongens Søfolk, saavel Officerer som Matroser, at de i militaire Sager søges for Krigs-Retten eller den combinerede Ret paa Holmen, i Gields og andre borgerlige Sager for Hof- og Stads Retten, og i criminelle Sager, som angaae Misgierninger, der ere forøvede uden for Tienesten, men gjøre dem udygtige til videre Tieneste, afleveres de tilligemed Acterne til Hof- og Stads-Retten.

5.) Præster og andre gejstlige Embedsmænd i Khavn skal i gejstlige Sager, eller de Sager, som angaae deres Lærdom og Embede, i Følge Loven, søges for Provste-Retten og Provstemode; men i alle andre Sager skal de, saavel som deres Hustruer, Børn og Tienestefolk, svare til Hof- og Stads-Retten. [*Fr. 1 Dec. 1797. Fr. 5 Dec. 1806.*]

6.) Den saa kaldte Lille Gields-Commission vedbliver fremdeles, uden Appel, at kiende i Gields-Sager under 10 Rdlr, og skal en af de Tilforordnede i Hof og Stads-Retten aarlig udnævnes til at beklæde samme Ret og der at kiende og dømme.

10.) Gieste-Rets Sager skal, efter Lovens Forskrift behandles og paakiendes af en af de Tilforordnede i Hof- og Stads-Retten som dertil beskikkes, og bestandig vedbliver denne Forretning, paa det at Vedkommende kan vide sig til ham at adressere.

11.) Alle andre Sager, som ikke i foregaaende §§ udtrykkelig ere undtagne og forefalde i Kiøbenhavn, saasom Egteskabs-Sager, der tilforn hørte for Tamper-Retten, Told-Confiscations-Sager, og Sager Kongens Indkomster angaa-

15. Juni. ende der bleve indstevnte for Kammer-Retten etc., skal herefter orddeles og paakiendes for Hof- og Stads-Retten. Med Contrebande- og Defraudations-Sager forholdes saaledes, at de uden Vidtløftighed afgjøres ved Kammer-Collegium efter de derom bekendtgjorte Anordninger. Men da det ikke er Kongens Intention, at betage Undersaatterne Lands Lov og Ret, saa, i Fald nogen formener sig fornærmet ved Kammer-Collegii Resolution, skal det være ham tilladt, at gjøre Sagen anhängig for Retten, imod at han, i Fald hans Paastand siden findes ugrundet, ansees som temere litigans, og tilkiendes, foruden Omkostninger, at erlægge en efter Omstændighederne proportioneret og følelig Mulkt. [*Fr. 1 Dec. 1797, Fr. 17 Febr. 1774.*]

12.) Iblant de Tilforordnede i Hof- og Stads-Retten skal en beskikkes til at være Kongens Foged, som overalt i Kiøbenhavn skal iagttage alt, hvad Stadens Byefoged tilforn har været anbefalet eller anfortroet, uden for hans Dommer-Embede, saasom: at forrette Arrester, besørgede Delinqventer anholdte og tiltalte, og de over dem ergaagne Dommø exeqverede, og agte Kongens Sigt- og Sagefald, indkræve og inddrive Bøderne, og derfor aflægge Rigtighed og Regnskab med videre; Fogdens Kiendelser ved Arrester, og i andre slige Tilfælde, indstevnes for Hof- og Stads-Retten, om nogen dem vil paaanke. [*Fr. 28 Febr. 1845 § 4. 26. L. Nr. 80, 23 Maj 1902 § 3.*]

13.) Underfogden vedbliver herefter, som tilforn, at forrette Executioner hos dem, der sortere under Hof- og Stads-Rettens Jurisdiction. De Kiendelser, han ved saadan Leilighed foraarsages at afsige, indstevnes for Hof- og Stads-Retten, om nogen dem vil paaanke. [*Fr. 28 Febr. 1845 § 4. L. Nr. 80, 23 Maj 1902 § 3.*]

14.) Skiøder, Paatebreve og andre saadanne Documenter, som tilforn pleie at læses og protocolleres ved Bye-Tinget, skal herefter læses og protocolleres ved Hof- og Stads-Retten, hvor der skal være en aparte Skriver, som skal holde de derhenhørende Protocoller, med videre, i god Orden og Rigtighed. [*Rpl. 11 Apr. 1916 § 16.*]

15.) Skifter efter alle Indvaanere i Kiøbenhavn, uden 15. Juni. Forskiel, saavel som Fallit- og Opbuds-Boer, skal forrettes og administreres af en aparte Commission, som skal bestaae af 3 dertil udmeldte Tilforordnede i Hof- og Stads-Retten, hvilke skal see derhen, at disse Forretninger, saasnart mueligt, tilendebringes og ikke længere udsættes, end den yderste Fornødenhed udfordrer; Saa skal de og have Indseende med, at Skifte-Brevene ikke uden Nødvendighed gøres vidtløftige; og at intet videre deri indføres, end det, som behøves til Oplysning og bestandig Efterretning om Vedkommendes Ret og Forretningens Lovlighed og Rigtighed. Endelig skal denne Skifte-Commission og have sit Folium i Banqven, og der strax deponere alle de Penge, der forefindes, eller siden indkomme i Boerne, og formedelst Omstændighederne ikke endnu kunde udbetales til Arvinger eller Creditorer.

16.) Formyndere for de Umyndige her i Staden, saavel som Ober-Formyndere, beskikkes herefter af Hof- og Stads-Retten, som og, i Følge Loven, staaer til subsidial Ansvar for Umyndiges Midler. Dog skal Magistraten, saa ofte Hof- og Stads-Retten det af dem forlanger, foreslaae fornuftige og vederhæftige Mænd, saavel til Formyndere som Ober-Formyndere. [Forandret ved Rescr. 1 Okt. 1772 § 12.]
17—21.) — — —

Canc. Prom. (til Kbhvns Hof- og Stadsret) ang. at visse 17. Aug. Societeter og Indretninger i Kbhvn selv maa holde deres Auktioner.

Gr. — — —

Som Befal. af 3 Julii sidstleden [nemlig at alle Auktioner i Kbhvn skal forrettes af de 2 Auctions-Directeurer] ikkun vedkommer Auctionerne, som de adskillige Jurisdictioner i Kjøbenhavn var berettigede til: saa ere de specielle Privilegier, som et eller andet Societet eller Indretning er forundt, i Henseende til Fritagelse for at lade deres Auktioner forrette ved de ordentlige Auctionsforvaltere, dem derved ikke betagen. [Fund. 30 Nov. 1607. Rescr. 26 Aug. 1735. Prom. 18 Okt. 1794. Skr. 11 Juli 1807].

7. Okt. **Raadstue-Placat (Rescr. 5 Okt.) ang. Huuseierne og Leierne.**

2.) Da Pl. 2 Okt. 1754 tillader en Leiere (naar Huus-Eieren ej vil lade ham indflytte), at lade sig ved Underfogden paa Eierens Bekostning i de leiede Værelser indsætte (paa samme Maade, som Eieren efter 6—14—7 maa lade Leieren udsætte, som ei efter lovlig Opsigelse vil flytte til Fardag), kan deslige Forretninger herefter af Underfogden foretages hos alle, som henhøre under Hof- og Stads-Rettens Jurisdiction. [*Rpl. 11. April 1916, § 609.*]

7 Dec. **Kanc. Skr. til Kbhvns Mag.**

Da Hans Kgl. May. allern. har approberet, at der, efter det af Etatsraad Horrebow gjorte Forslag, som allerunderd. er bleven refereret, skal, paa det alle Klokkerne her i Staden kunde gaae eens, fra Observatorio, en eller 2 Gange om Ugen, om Middagen gives et Signal, hvorefter de offentlige Uhrverker skulle stilles, og at derfor, af hver saadant Uhrverk, skal betales 5 rd. aarligt til Observatorium. Saa skulle Vi Kbhvns Mag. saadan H. M.s allernaadigst Resolution til Efterretning, for saavit Hellig Geistes, Nicolai og Vor Frelseres Kirker, samt Raadhuset angaaer, tjenstligst have communiceret.

[*Betænkn. til Kbhvns Budget 1910—11. S. 12.*]

(Se Hist. Medd. om Kbhvn II. S. 457—73. Dr. Villads Christensen: Tidssignalet i Kbhvn.)

1772.

Rescr. til Kbhvns Mag. ang. Stadens Magistrat og 32

1. Okt. **Mænd, samt Casse, Overformynderiet, Politiet og Portskillingen.**

Gr. Da en Commission er anordnet, til at undersøge de udi afvigte Aar gjorte Indretninger og Foranstaltninger i de civiles Collegier, Departements og andre almindelige Foranstaltninger i Kjøbenhavn; og Kongen nu har ladet Sig referere dens Forestilling, ang. den d. 3 April 1771 med Magistraten i bemeldte Kjøbenhavn foretagne Forandring:

saa er, efter de derved befundne Omstændigheder, funden 1. Okt. for godt og billigt, at den da værende Magistrat, saavidt mueligt, og Omstændighederne det tillade, vorder restitueret in integrum. Men, som mangfoldige og snart de betydeligste af de Magistraten tilforn paalagte Forretninger nu ere henlagte til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret, og Magistraten altsaa ikke behøver at bestaae af saa mange Personer, saa anordnes hermed:

§. 1. Kjøbenhavns Magistrat skal herefter bestaae, foruden Overpræsidenten, af 2 Borgemestere og 6 Raadmænd. [*Rescr. 3. Maj 1780, An. 1. Jan. 1840 § 3. L. 4 Martis 1857 § 6.*]

§. 2. De 3 Borgemestere, Over-Præsidenten iberegnet, tillægges enhver 1600 Rdlr. aarlig, og hver af de 6 Raadmænd 1000 Rdlr. aarlig af Stadens Cassa, saa at heele Magistratens Lønninger beløbe sig til 10800 Rdlr. og maae Over-Præsidenten, foruden ovenmeldte Borgemester-Gage, og det Passerne indbringe, tillægges 1000 Rdlr. aarlig af Kongens Cassa.

§. 4. En Raadmands Løn skal stedse være henlagt til en Vice-Borgemester, men de øvrige 5 Raadmands-Lønninger forblive for Raadmændene; og skal til disse sidstommeldte Lønninger Vice-Raadmændene ved forefaldende Vacancer aleene være berettigede at ascendere, uden at en Vice-Borgemester, qva Vice-Borgemester, dertil skal have nogen Adgang.

§. 6. Professor Peter Rudolph Vandeler skal udgaae af Magistraten, og hans i Qvalite som Raadmand havde Gage igjen tilfalde Stadens Cassa; hvorhos dog bevilges, at han for sin Betjenings-Tiid maae herefter tillægges 250 Rdlr. til den forrige Løn 150 Rdlr., saa at han i alt nyder som Stads-Physicus 400 Rdlr. aarlig Gage.

§. 9. Det ved Raadstuen indførte Syndici Embede, som tilforn aldrig har været i Brug her, og er saa meget meere unødvendigt, som Magistraten intet meere har at bestille

1. Okt. med Justits-Sager, skal reent indgaae, og alt Skrивerіe og andre Secretariat-Forretninger herefter, ligesom tilforu, forrettes af en Raadstueskriver, hvorfor i aarlig Gage, samt til at lønne de fornødne Folk, og til Skriv-Materialier, tillægges ham 1200 Rdlr af Stadens Cassa, hvorimod alle Sportler skal gaae ind i Cassen.

§. 10. I Henseende til det saakaldte Naadens-Aar, som hidindtil bestandig har haft Sted blandt Kjøbenhavns Magistrat, og hvorom Intet blev meldet, da Magistraten d. 3 April 1771 blev afsat, tillades, at samme fremdeles blandt Kjøbenhavns Magistrat maae vedblive, men at skal beregnes efter den Magistraten nu tillagde Lon.

§. 11. Og, som ved den i afvigte Aar med Stadens Magistrat og andre borgerlige Indretninger foretagne Forandring, samt ved Hof- og Stads-Rettens Indrettelse, Stadens Cassa aarligen skal have tabt henimod 29000 Rdlr., hvoraf indløber 8271 Rdlr., nemlig 6000 Rdlr., som den halve Deel af Accisen og Havnepengene, 1800 Rdlr., som $\frac{1}{10}$ Deel af Consumptionen, og 471 Rdlr. Søetønde-Penge, udi Kongens Casse; omtrent 12000 Rdlr. skal være henlagte under Hof- og Stads-Rettens Sportel-Casse; og ved Renovations-Væsenet samt Portpengene med videre, skal være tabte henimod 9000 Rdlr. hvorimod Kongen til dette Tabs Erstatning ved Resol. af 25 Maii a. p. have tillagt Staden 30000 Rdlr. aarlig, af den Kongelige Cassa, men denne Udgift er en ganske nye og usædvanlig Byrde for samme Casse, ligesom og adskillige Udgifter, siden Hof- og Stads-Rettens Opretning, ophøre, som Stadens Casse ellers havde, hvortil kommer, at Magistratens Lønninger nu ere anseelig mindre end forhen: saa er funden for godt, at det foranførte Tillæg af 30000Rdlr. herefter skal bortfalde; hvorimod de forbenævnte 8271 Rdlr. af Stadens Indkomster, som nu indløbe i den Kongelige Casse, igjen maae komme tilbage til Staden, og, tilligemed alle ved Raadstuen faldende Sportler, gaae ind i Stadens og Magistratens Casse, af hvilke Magistraten og andre Raadstue-Betjente lønnes, samt Byens Udgifter bestrides; hvorhos dog tillades, at, i Fald saavel

Magistraten som Staden ikke kunne komme ud med de 1. Okt. endnu beholdende Indtægter, maae Magistraten derom i sin Tiid gjøre Kongen Forestilling. Dog at de Indkomster, der i afvigte Aar ere henlagde til Hof- og Stads-Retten, som paakjender Byens Sager, og forretter Byens Skifter med videre Byens Jurisdiction vedkommende, skal fremdeles indgaae i sammes Sportel-Casse, og dermed forholdes som hidindtil.

§. 12. Hvorhos, i Anledning af Magistratens Forlangende, at Overformynderiet igjen maatte henlægges under Magistraten, hermed anordnes og fastsættes: at Magistraten skal beskikke Formyndere for de Umyndige i Kjøbenhavn, saavel som Overformyndere, og, i Følge Loven, staae til subsidial Ansvar for de Umyndiges Midler; til hvilken Ende og, saa ofte umyndige Arvinger nogen Arv paa et Skifte maatte tilfalde, skal Hof- og Stads-Retten indberette saadant til Stadens Magistrat, og tilkjendegive dem, hvem de umyndige Arvinger ere, og hvad enhver af dem i Arv er tilfalden, samt anmode Magistraten om, at beskikke Formyndere for dem, og at underrette Hof- og Stads-Retten om, til hvem Arven maae udleveres, enten til de saaledes beskikkede Værger, eller til Overformynderne. [*Fr. 15. Juni 1771, § 16. Canc. Prom. 12. Juli 1793.*]

§. 13. I Henseende til Politiet, da skal samme herefter staae i samme Connexion med Magistraten, som tilforn, hvorom den, efter foregaaende Overlæg med Politimesteren kan igjennem Cancelliet indkomme med Forestilling dog at det med Politie-Rettens Dommes Indstævning forbliver ved Befalingen af 20 Augusti sidstleden.

§. 14. Ligeledes tillades det Magistraten og, i Henseende til det Staden haver tabt, ved det at den saa kaldede Portskilling om Søndagen er ophævet, som og det, der skal være tabt ved Feiepengenes Indgang, at den herom i sin Tiid, til Stadens ordentlige Udgivter at bestride, maae forestille det Fornødne; da de Gaaende maae indtil videre være fri for at betale Portskilling om Søn- og Hellig-Dagene, men de Kjørende og Ridende skal betale samme ligesom i forrige Tiider.

1. Okt. — — —

§. 16. De antagne 2 Borgerskabets Repræsentanter, som blev indført, i Stedet for den ophævede Forsamling af de saa kaldede 32 Mænd, skal ganske udgaae, og deres havte Gage igjen komme Stadens Casse tilgode, hvorimod de 32 Mænd, som er en Forsamling af Stadens bedste og fornemmeste Borgere, der udtrykkelig er fastsat i de Staden forundte Privilegier, igjen skal sættes paa forrige Fod, og i Overensstemmelse af Privilegierne.

[An. 1. Jan. 1840. L. 4. Marts 1857.]

12. Nov. **Rescr. til Directeurerne for den almindelige Pleie-Anstalt i Kbhvn, ang. Vaisenhuuset og Pleie-Anstalten i Kbhvn, samt Opfostrings-Stiftelsen for nyfødte Børn, og Lotteriet.**

§. 4. Lotteriet, som tilforn var henlagt til Opfostringshuuset paa Christjanshavn, men ved Cabinets-Ordre af 7 Octobr. a. p. er bleven henlagt under det Tydske Kammer, skal fra tilkommende Aars Begyndelse af igjen henlægges til Opfostringshuuset paa samme Maade og under samme Vilkaar og Forbindtlighed som denne Stiftelse tilforn har havt det; hvorimod de Udgivter, som Kongens Cassa derfor har paataget sig, nemlig 20000 Rdlr. aarlig til Pleie-Anstalten, og 6604 Rdlr. 64 Sk. til Lønninger, fra samme Tiid af skal ophøre.

[Fund. 29. Juni 1753 § 10. 4.]

1773.

Rescr. til Kbhvns Mag. ang. at det nu, ligesaavel som
4. Nov. tilforn skal paaligge Stadens Cassa at lønne Arresthuus-Præsten og bekoste Huusets Reparation.

[Rescr. 2. Aug. 1737.]

25. Nov. **Rescr. til Kbhvns Mag. ang. at Vibenshuus maae igjen henlægges under Staden.**

Gr. Magistraten har forestillet, at da Kongevejene vare indrettede, og ved hver af Kongeveis-Portene skulde være

en Tilsynsmand, blev af Stadens nørre Fællede overladt det 25. Nov. Stykke Jordsmon til Bygning og Kaalhave, hvorpaa det saa kaldede Vibenshus er bygget, hvorefter denne Grund skal være immatriculeret udi Krigs-Jordebogen, og Beboerne henlagt under Rytterdistrictets Birketing; men at Veien nu er almindelig, Kongeveis-Porten afskaffet, og Vibenshuuses Beboere ikke kan ernære sig uden som Borger, hvilket ikke vel kan tillades ham, saa længe han skal sortere under Birketinget: hvorfor Magistraten har indstilt, om ikke bemeldte Huus igien maatte henlægges under Staden.

Forbemeldte Vibenshus og Haves Grund maae igjen henlægges under Staden; og skal efterkommende Eier af Bygningen ligesom alle andre Udenbyes paa Stadens Grund boende, være pligtig at tage Fæstebrev paa Grunden: men, paa det Krigs-Jordebogens Indtægter ingen Tab derved skulle lide, skal, til den Kongelige Casses Sikkerhed for Huus-Afgivten deraf, bemeldte Afgift betales til Stadens Cassa, og igjen aarlig af Kæmneren udi Regimentsskriver-Stuen erlægges; og da Kongens Cassa, foruden den aarlige Afgift, tillige har havt Rettighed til Fæste ved Forandring, saa skal, saa ofte en ny Beboer kommer i Huuset, i Steden for Fæste, betales en Recognition til samme Cassa af 10 Rdlr.

1774.

Fr. ang. hvor de Sager, som tilforn have henhørt under Kammer-Retten og der bleve paadømte, herefter skal indstevnes og paakiendes m. v. 17. Febr.

Gr. Ved Fr. 15 Jun. 1771 er befaleet, at de Sager, som for Kammer-Retten, til den Tid, bleve indstevnte, herefter skulle for Hof- og Stads-Retten orddes, og der, paa det snarreste, tilendebringes og paadømmes; men det vilde forarsage adskillige Uleiligheder, om saadanne Sager, uden for Khavn, i første Instans, skulde behandles og paadømmes for Hof- og Stads-Retten, ligesom saadant ej heller kommer overeens med samme Rets Natur, da den alene er indrettet for Khavn.

17. Febr. De Sager, som tilforn have henhørt under Kammer-Retten, og der bleve paadømte, hvorunder og bør forstaaes indbegrebne alle Consumtions-Sager i Almindelighed, skal herefter, da Kammer-Retten nu er ophævet, i første Instants, indstevnes og paakiendes af den ordinaire Under-Ret, som er Vedkommendes rette Værneting, og derfra, i Fald nogen vil paaanke den ergangne Dom, indstevnes lige for Høieste-Ret; Og som disse Sager, saasnart mueligt og uden Ophold, skal tilendebringes, saa have Vedkommende, saavel Parter og deres Fuldmægtige, som Dommere, derefter i alle Maader at rette sig, og samme nøie at iagttage; I den Henseende skal ej alene, i Norge, Extra-Ret i slige Sager bevilges, saa ofte det forlanges og eragtes fornødent; men det skal og være formeent saavel Parterne og deres Fuldmægtige at begiere, som Dommerne at tilstaae dem, anden eller længere Opsættelse, end den, de, til deres Sags Fremtarv, befinde nødvendig at behøve. Skulle de, paa enten af Siderne, befindes at forsee sig herimod, da skal saadan deres Forhold paatales ved Hoved-Sagens Afhandling for Høieste-Ret, hvor de kan vente derfor, efter Fortieneste, at blive anseete og straffede; Saa skal og de, som vil paaanke den ergangne Under-Rets-Dom for Høieste-Ret, være pligtige, ej alene saadant, ved Dommens Forkyndelse, tydelig at tilkiendegive, men og strax at udtage Høieste-Rets-Stevning og lade samme forkynde for Vedkommende, inden 5 Ugers Forløb fra Dommens Forkyndelse at regne, i Danmark, men inden 8 Uger Søndenfields og 10 Uger Nordenfields i Norge, eller i manglende Fald at undgielde efter Under-Rets-Dommen.

[Fr. 15. Juni 1771 § 11.]

1775.

13. Febr. **Fr. hvorved al Omløben med Handels-Kram og Galanterier- samt Haandværks-Vahre i Kiøbstæderne og paa Landet i Danmark aldeles forbydes.**

Gr. Den tiltagende Misbrug ved Bissekram og Omløben med slige Varer er til de Handlendes og Borgernes Fornærmelse i Kiøbstæderne, og forleder Bondestanden og andre Ukyndige til unyttige og skadelige Udgifter, imod

Loven og Frs Bydende desangaaende. Hvorfore al saadan 13. Febr. Bissekram og Omløben hermed aldeles forbydes, under den herefter foreskrevne Straf. Og som denne ulovlige Omgang især foretages under Paaskud af Reiser til et eller andet Marked; saa bliver og i den Henseende, til samtlige foregaaende Frs tydeligere Forstaaelse og strængere Efterlevelse, herved befaleet, at herefter alene skal forholdes, som følger:

I.) Det skal ikke alene være alle og enhver strængeligen formeent, under hvad Paaskud optænkes kan, med Handels Kram- Galanterie- eller Haandværks-Varer i Danmark at omreise, for samme enten paa Landet eller i Kiøbstederne uden Markeds-Tider at falbyde og sælge (Dog skal i Følge Oec. og Commerce-Coll. Brev til Khvns Magistrat 18 Apr. 1775) de Handlende, som ved specielle Privilegier ere berettigede til at omreise med Tønderske Kniplinger, conserveres deres Rettighed, og fra det Steds Magistrat, hvor de sig tilsidst opholde, forsynes med Pas til deres videre Reiser, imod at gøtgjøre ved deres Privilegiers Foreviisning, at de have Ret til deslige Reiser. Ligeledes tillader Oec. og Commerce-Coll. Brev til Stift- og Amtmændene i Danmark 25 Mart. 1775: at de ved Fr. 26 Nov. 1768 tilladte Kobberførere (naar de have de i bem. Fr. befalede Passer og Documenter, og ei medføre andre end de dem tilladte Kobber- og Messing-Varer) maae nu, som forhen, fortsætte denne Handel; ligesom og Kniplings-Handlerne som dertil med speciel Priv. samt vedborlige Tokd- og Passeer-Sedler over de medbragte Varer tilligemed Øvrighedens Pas til deres Omreise ere forsynede) maae indtil nærmere Anordning vedblive deres hidtil brugelige Handels-Maade. Endelig er det og (ved Oec. og Comm. Coll. Brev til Stiftamtmandene i Sieland, Lolland og Falster 6 Maj. 1775) tilladt Kobberførerne at medbringe og sælge paa forhen brugelige Maade Ørholms Fabriks Leer og Skiæreknive, indtil Oplag deraf i hver Bye kunde tilveiebringes), men det skal ei heller være nogen tilladt, deslige Varer til Markeder at føre, og der at falholde og sælge, uden dem, som dertil ved de Kræmmerne, Manufacturister, Professionister og andre alerede meddeelte eller herefter nærmere bestemmende Privilegier, Friheder, Laugs- eller Borgerskabs-Breve, ere berettigede; Og disse skal, hver Gang de sig saadan Marked-Reise foretage, være forsynede med vedkommende Øvrig-

13. Febr. heds Pas og Attest, for hvis Rigtighed Øvrigheden, som udstæder dem, bør være ansvarlig, og hvori udtrykkelig skal være meldt, hvem den med slige Varer Reisende er, hans fulde Navn og borgerlige Haandtering, efter hvilken Forordning, Privilegium, Rescript eller Laugs-Brev, han til den forehavende Reise er berettiget, hvilke Varer han med sig fører, hvor og paa hvad Maade han samme maa afhænde, samt hvilken Vei ham er tilladt at gaae, som stedse skal være den nærmeste lige Landevei, som mueligt er at tage. Dog maa saadant Øvrigheds-Pas, for hvilket Vedkommende betaler 8 Sk. i Skriverpenge, aldeles ikke tiene mere, end til den ene Reise, det lyder paa, og ikke gielde længere, end for den Tid, som til hans tilladelige Reise virkelig behøves, samt efter Tilbagekomsten, med de videre ved hvert Marked tagne Attester, samtligen til Øvrigheden tilbageleveres. Ei heller maa den, som retmæssigen har erhvervet saadant Øvrigheds-Pas og Attest til en Marked-Reise, samme til nogen anden udlaane; da ellers den, som med en andens Pas befindes at omreise, skal i alle Maader behandles, som en uberettiget Omløber, efter det som neden foreskrevet vorder, og skal den, der udlaaner sit Pas til en anden, erlægge 20 Rdlr til Stedets Fattige. Dersom og nogen Handlende eller Kræmmer i Stæderne skulde holde Omløbere, da skal han, foruden den Straf hans Omløbere tilkiendes, end videre selv være Laugets Tiltale underkastet. Endelig bør og alle de, som reise til Markeder, naar Udreisen skeer fra saadanne Steder, hvor Toldsted befindes, forsyne sig med vedbørlige Told- og Passeer-Sedler over samtlige medhavende Varer, hvilke Told- og Passeer-Sedler dog ikke skal kunne tiene nogen Omløber, der ikke har de herudi anbefalede lovlige Øvrigheds-Passe og Attester, til mindste Beskyttelse for den foreskrevne Tiltale, som uberettiget Omløber og Bissekræmmer. [Fr. 22. Okt. 1794. Pl. 17. Nov. 1825. L. Nr. 73 23. Maj 1873 § 7.]

2.) Ligeledes skal de og til deres Hiemreise, eller paa den videre Tour fra et Marked til det andet, lade sig fra hvert Steds Øvrighed, hvor de deres lovlige Ærinder efter

formeldte Pas og Attesters Tilhold have forrettet, meddele 13. Febr. en nye Attest efter ovenforeskrevne Formular, hvorfor ogsaa betales 8 Sk. Skriverpenge: saa at de stedse paa hvert Sted underveis, hvor de blive examinerede, kan beviisliggjøre deres Reises tilladelige Hensigt, og efter Hiemkomsten ved Attesternes Aflevering for Øvrigheden gotgjøre, at de sig nøiagtigen have forholdt efter Passernes Forskrift.

4.) Hvo, som med Kram- Handels- Galanterie- eller Haandværks-Varer omreiser, foruden at være forsynet med alle i 1 § foreskrevne Beviser, eller andre Varer medfører, end i Øvrighedens Attest og i Told- eller Passeer-Sedlerne ere navngivne, eller med disse Varer befindes paa en anden Vei, end den der i Øvrigheds-Attesten foreskrevet er, eller disse Varer nogensteds i Kiøbsteder eller paa Landet uden Markedstid falbyder og sælger, skal have forbrudt samtlige medførende Varer eller sammes fulde Værdie efter deres Udbringende, eller og efter Taxation ved nærmeste Toldsted; hvorhen de anholdte Varer af Øvrigheden, for hvilken Angivelsen skeer, paa Omløberens Bekostning besørger henførte, for der at vorde solgte efter Told-Rullens XVIII Cap. 17 Art. (Told-Fr. 1 Febr. 1797. 124 § cfr. 113 og 115 §) for saavidt de ikke ere Contrabande; og nyde vedkommende Toldere, for den aflæggende Rigtighed for deslige Auctioner, de i Told-Rullens XX Cap. 15 Art. (Told-Fr. 1797. 135 §) dem tillagte $6\frac{2}{3}$ p. C. Skulde blandt disse af en og anden Øvrighed efter Angivelse anholdte og og til et Toldsted hendsendte Varer, for der at vorde bortsolgte, befindes Contrabande og forbudne Varer, blive samme ved Toldstedet taxeerde, og skal da Omløberen erlægge Taxations-Prisen til Angiveren efter 7 §; hvorimod deslige Contrabande-Varer, i Følge Told-Rullens XX Cap. 12 Art. (Told-Fr. 1797. 124 §), til Forhandling udføres, og deres Udbringende Omløberen refunderes; dog at han foruden den som Bissekræmmer erlagte Straf, nemlig de tilladte Varers Fortabelse, og Contrabande-Varernes Taxationspriis, endnu tilsvarende de Bøder og Mulcter, som i

13. Febr. Told-Frs. XIX Cap. og i de senere ergangne Anordninger desangaaende fastsatte ere eller vorde (Told-Fr. 1797. 107 §) desuden betales Tolden af alle Contrabande-Varer, saavidt Told-Rullen dertil giver Anledning, men af indlandske eller af indfødte tilladte Varer ei nogen Told, uden i de Tilfælde, hvor Told-Rullen i Mangel af Passeer-Seddel eller i andre Maader Toldens Betaling befaler. Dersom og en Omløber eller Bissekræmmer af en Told-Betient opdages, skal Told-Betienten med denne Angivelse for vedkommende Øvrighed forholde sig paa den i 8 § foreskrevne Maade, og for sin Angivelse nyde den i 7 § fastsatte Belønning; dog at Sagen for vedkommende Ret behandles, som besørger Angiveren udbetalt, hvad ham tillagt er; og have Toldstederne sig i disse Sager ei videre, end med de dem fra Øvrighederne tilsendte Varers Forhandling og Rigtigheds Aflæggelse for Auctionerne, at befatte, efter som oven meldt er. Skulde og ydermere nogen Omløber med falske Passer og Attester befindes forsynet, da straffes han, som Falskner, efter Loven, foruden den heri for Omløbere fastsatte Straf. [*Pl. 27. Nov. 1839. Strfl. 10. Febr. 1866. §§ 34, 268-76.*]

5.) Ligesom Værter og Huusbonder, der angive uberegtigede Omløbere og Bissekræmmere, der have søgt hos dem at blive husede, nyde alle for Angivere bevilgede Fordele; saa skal samme og tilfalde dem, som af saadan Person paa ulovlig Maade have købt og tilhandlet sig nogen Slags Vare, naar de derefter det anmelde; hvis foruden de endog hermed fritages for at betale hvad som en Omløber dem har krediteret; da alle deslige Fordringer aldeles skal være ugyldige, og ei i nogen Ret til Betaling maae paakiendes, eller i Skifte- og Fallitboer agtes til Udlæg.

6.) Paa samme Maade skal og med fremmede Reisende forholdes, som Varer til Salg eller Prøvebøger og Prøve-Carter til Commissioners Antagelse befindes at føre med sig; saaledes at de i første Fald have Varerne forbrudte, og i andet Fald efter Prøvebøgernes og Carternes Bety-

delighed erlægge en Mulet til Angiverens Fordeel af 20 13. Febr. til 100 Rdlr, hvis nærmere Bestemmelse efter Omstændighederne overlades Dommeren; hvornæst Øvrigheden besørger saadan fremmed paagreben Omløber paa sikkerste og hastigste Maade ført ud af Landet.

7.) Angiveren nyder til Belønning den hele Sum, de anholdte Varer ved Auction udbringes til, uden Deling til Qvæst- og Børnehusene, alene de 6% pCt. fradragne, som tilkomme Tolderen, der besørger Varernes Behandling ved Toldstedet, samt Auctionen: dernæst erholder Angiveren det fulde Beløb efter Taxationen, for hvad deriblandt findes at være Contrabande, som til Forhandling udføres. Paa det Øvrigheden, som behandler Sagen, og som har sendt de anholdte Varer til Toldstedet, strax kan vide, om der af Omløberen saadan Udredning af Contrabande-Varers Værdie efter Toldstedets Taxation skal foranstalles, have Toldbetienterne ufortøvet, efter de dem tilsendte Varers Eftersyn, derom at underrette Øvrigheden, og samme at tilstille Taxations-Forretning over det befundne Quantum Contrabande-Varer, hvis Værdie derefter ved Øvrigheden af Omløberen besørger erlagt; hvorimod Toldbetienten, i Henseende til Bøderne for deslige Contrabande-Varer, forholder sig efter Told-Anordningen, og liquiderer med Omløberen i disse Varers Udbringende paa det Sted, hvorhen de til Forhandling vorde udførte. Hvad derimod ved Auctionen paa Toldstedet udkommer af de Varer, som der bortsælges, vorder af Toldbetienten udbetalt til samme Øvrighed, som har sendt de anholdte Varer til Toldstedet, og som igien skal udtælle den af Toldstedet indkomne Auctions-Sum samt den af Omløberen erlagte Taxationspriis af de Contrabande-Varer til Angiveren, som alene har at henholde sig til Øvrigheden, for hvilken han har giort Angivelsen. Den af Værter eller Huusbonder, som have huset en Omløber, efter 3 § erlæggende Straf skal ligeledes tilfalde Angiveren, og besørger Øvrigheden samme til ham udredet; Hvorimod Omløberen selv til ydermere Straf skal tilsvare og betale de paa Processen medgaaende Bekost-

13. Febr ninger (hvis Førings-Maade i 8 § nærmere bestemmes), naar han dertil er formuende; men dersom han ikke er i Stand til at betale Processens Omkostninger, skal han derfor lide proportionerlig Straf paa Kroppen i Følge Fr. 6 Dec. 1743; og skal Værten, som har huset ham, end videre betale Omkostningerne til Retten, saaledes at Angiveren i alle Maader ubeskaaren oppebærer Varernes fulde Værdie og Værtens Strafbøder: Skulde dog Værten i saadan Fald, hvor den Skyldige ikke har Formue til at betale Processen, selv være Angiver, da skal disse Omkostninger tages af Varernes Værdie. Er det Øvrigheden selv, som opdager en uberettiget Omløber, da tilfalder samme alle Angiveren ellers tillagte Fordele.

8.) Saasnart nogen, være sig enten i Kiøbstederne eller paa Landet, skriftlig eller mundtlig anmelder for vedkommende Herredsfoged, Birkedommer eller Birkefoged, og i Kiøbsteder for Magistraten eller Byefogden, at en uden Attest og Pas omløbende Bissekræmmer sig i sammes Jurisdiction-District har indfundet, og sig der opholder; eller at en med vedbørlig Pas og Attest forsynet Reisende medfører andre Varer, end deri ere anførte, eller og sine Varer paa anden Maade og paa andre Steder sælger og falbyder, end disse hans Beviser tillade, eller endelig at han tager andre Afveie og Fodstier, end i haans Pas af Øvrigheden ham er foreskrevet; og naar han til saadan Angivelses Bekræftelse navngiver 2de eller flere lovlige Vidner, skal samme Rettens Betient anholde den angivne Omløber samt hans medhavende Varer, og efterat Angivelsen rigtig er befunden, Varerne strax til Forhandling afsende til nærmeste Toldsted. [Pl. 27 Nov. 1839.]

[Fr. 8. Juni 1839. Pl. 27. Nov. 1839. Næringsl. 29. Dec. 1857, §§ 42, 75. L. Nr. 73 23. Maj 1873, § 8. Fr. 23. April 1845. L. 15. April 1854 § 2.]

14. Dec. **Fr. at til Ægteskaber i forbudne Leed skal herefter, ligesom forhen, søges Bevilling.**

Da Kongen af vigtige og med det almindelige Beste overeensstemmende Aarsager har fundet Sig foranlediget

til, ved at ophæve Fr. 27 Dec. 1770 og 3 Apr. 1771, igien 14. Dec. at fornye og indføre den forhen i saa lang Tid uden nogen særdeles trykkende Byrde i dette Fald værende Forfatning, saaledes at der fra nu af, paa samme Maade som forhen, skal overalt i Danmark og Norge, af alle og enhver, som vil indlade sig i Egteskab i de i Loven (3—16—9) forbundne Leed, dertil i Forveien søges og erholdes Kgl. særdeles Tilladelse; Saa bliver (paa det enhver af Undersat-terne kan være tilstrækkelig underrettet om, hvad der i dette Tilfælde er tilladt og hvad der er forbudt, saa at ingen sig heri med Uvidenhed skal kunne undskylde) hermed udtrykkelig og tydelig bestemt, saavel hvilke af slige Egteskaber herefter skal være aldeles forbudne, som og hvilke, der ikke uden foregaaende Tilladelse maae indgaaes, til hvilken Ende følgende herved befales:

1.) Al Egteskab skal herefter være og blive aldeles forbudt: 1) I Henseende til Slegtskab. a) Imellem Forældre og Børn og Børne-Børn og saa fremdeles ned ad. b) Broder og Syster, enten de ere Heel- eller Halv-Sødskende. c) Med Faster og Moster og saa videre op ad. [*Fr. 23. Maj 1800 § 1.*] 2) I Henseende til Svogerskab. a) Imellem Sted-Forældre og Sted-Børn, Sviger-Forældre og Sviger-Børn og saa fremdeles ned ad. b) Med Hel- eller Halv-Broders Enke. c) Farbroders eller Morbroders Enke og saa videre op ad. d) Afdøde Kones Faster eller Moster og saa videre op ad. [*Fr. 23. Maj 1800 § 1.*] Intet saadant Egteskab bliver nogensinde tilladt, og det uanset Personerne, under Foregivende af Forlovelse, have søgt Seng med hinanden, men tvertimod maae saadanne vente at blive haardelig straffede; Til hvilken Ende samtlige Præsteskab hermed alvorligen befales, at, naar enten nogen af deres Menighed melde sig hos dem, for at ville indtræde i et saadant Egteskab, besynderlig med Broders, Farbroders eller Morbroders Enke, eller og de ellers om et saadant forehavende Egteskab blive vidende, de da ikke alene alvorlig og eftertrykkelig foreholde Vedkommende sligt, men endog aldeles nægte dem Attest

14. Dec. om Forvandtskabet, med Betydning, at samme slet ikke hjælper dem.

II.) Derimod kan efter foregaaende Ansøgning ventes Bevilling til Ægteskab: 1) Imellem Beslægtede. a) Med Farbroder eller Morbroder. b) Til alle de øvrige i I Art. ikke aldeles forbudne Ægteskabe imellem Blods-Forvandre, indtil dem inclusive, som ere i 3die Leed lige Linie. 2) Imellem Besvogrede. a) Med afdøde Kones Fuld- eller Halv-Syster. b) Fasters eller Mosters efterladte Mand. c) Afdøde Mands Farbroder eller Morbroder. d) Til alle andre i I Art. ikke aldeles forbudne Ægteskabe imellem besvogrede Personer, indtil dem iberegnet, som ere i 3die Leed lige Linie; og endelig e) Til Ægteskabe imellem Personer, som ere besvogrede i den anden Grad af Svogerskab i den opstigende Linie, saasom imellem Sted- eller Sviger-Søn og Sted- eller Sviger-Faders efterladte anden Hustrue, imellem Sted- eller Sviger-Datter og Sted- eller Sviger-Moders efterladte anden Mand.

III.) I alle disse tilladelige Tilfælde skal, ligesom forhen, hos Kongen ansøges om Bevilling; og det saaledes, at ved den derom i det Danske Cancellie indgivende Ansøgning, skal tillige altid følge en Attest fra Stedets Sognepræst tilligemed et Schema, som oplyser Slegtskabets egentlige Beskaffenhed og Sammenhæng; og i de Tilfælde, hvor nogen ansøger om Eftergivelse eller Moderation i det forslige Bevillinger anordnede Cancellie-Gebyr, skal derhos tillige vedføies Attest fra vedkommende Øvrighed om Supplicantens Uformuenhed.

1776.

Indføds-Retten, hvorefter Adgang til Embeder i Hans
15. Jan. **Majestæts Riger og Lande forbeholdes aleene de indfødte Undersaatter og dem som derved lige agtes. Publiceret den 29. Jan. 1776.**

Vi Christian den Syvende, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsteen, Stormarn og Dytmersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst, etc. etc. Giøre alle vitterligt: At

det har længe været Vor Beslutning, ved en Grund-Lov 15. Jan. ander visse og fornødne udtrykkelige Indskrænkninger at fastsætte, at alle Embeder i Vore Stater, Hof-, Geistlige, Militaire og Civile, af stor eller liden Betydenhed, ei kunne eller skulle gives til andre end indfødte Landets Børn, og dem, som dermed lige kan agtes; Billigheden selv vil, at Landets Børn skal nyde Landets Brød, og Fordelene i Staten falde i dens Borgeres Lod. Alle Tiders Erfaring har og lært, at i et Land, hvor Ungdommens Opdragelse besørges, mangler aldrig duelige Folk, naar Regenten søger dem. Ogsaa kan Vi med Fornøielse kalde for Tankerne Vores Fædrenelands Historie, fordi den kan af alle Stænder fremvise Mænd, som have tient, æret og reddet Landet, og med den ædleste Beslutning til deres udødelige Berømmelse opofret sig for Kongerne Vore Forfædre, til at herliggiøre eller handthæve deres Regimente. Derfor have og Kongerne ømmeligen elsket deres Folk, og igien haft paa dets tillidsfulde Kierlighed de stærkeste Prøver, altid tilrede, naar de have været meest fornødne og Tiderne høist farlige. Alle disse Betragtninger have født og vedligeholdt hos os det Forsæt, ved en høitidelig og uforanderlig Anordning at forsikre Landets Børn Landets Embeder. Thi omendskiønt Staten har haft, og Vi endnu i Vores Tieneste have Fremmede, der med en priselig Nidkierhed have tient, og den Dag i Dag er, til Vores fulde Fornøielse, tiener Os og Staten, kan Vi dog ikke andet end følge Billigheds, Kierligheds, ja Sanvittigheds helligste Lov, naar Vi, efter at have giort, og videre at ville gjøre gode Anstalter til Vores egen Ungdoms Duelighed, nu i saa Landsfaderligt et Øiemeed byde og befale:

1.) Det skal fra denne Lovs Dag af agtes som en nødvendig Egenskab til at faae i Vores Riger og Lande Embeder og Tienester, af hvad Navn nævnes kan, være sig ved Hoffet, eller i den geistlige, civile og militaire Stand, at Personen er født i Vore Stater, eller af saadanne indfødte Undersaatter, som paa Reiser eller for Vores Tienestes Skyld kunde være ude af Landet. Til den Ende skal alle

15. Jan. Vore Collegier eller hvo til Os Forestilling giøre om Embeders eller Tiensterns Besættelse, ligesom og alle andre, der have Ret til at udnævne til nogen Tieneste i Staten, under Vores Unaade nøie agte paa, ikke at foreslaae andre end Danske, Norske og Holstener, eller hvem derved lige agtes, og i alle Beskikkelser, Breve og Bestallinger skal udtrykkelig indføres, at Personen har de Egenskaber, som efter denne Vores uforanderlige Anordning ere fastsatte. [*Ændret v. L. 42, 19. Marts 1898 med Tillæg L. Nr. 57, 23. Marts 1908. L. Nr. 353, 27. Nov. 1916.*]

2.) Lige ved Indfødte skal agtes alle De, som den 29 Jan. 1776 allerede ere i Vores og Statens virkelige Tienester og Embeder, skjønt de ikke ere fødte i Vore Lande.

3.) Lige ved Indfødte skal videre agtes og ansees alle de af fremmed Fødsel, som allerede eie og besidde, eller herefter ved Arv, Giftermaal, Kiøb eller paa anden lovlig Maade komme i Besiddelse af Jordegods eller andre faste Eiendomme, i det mindste af 30000 Rdlrs Værdie, være sig complete Sædegaarde i Danmark, Jern- eller andre Verker og Eiendomme i Norge, Jordegodse i Holsteen, samt Plantager paa Vores vestindiske Øer, eller og erhverve sig, i det mindste til 10000 Rdlrs Værdie, Gaarde eller Fabriker i Vores danske, norske og holsteenske Kiøbsteder, ligesom og Manufakturer og Fabriker paa Landet, hvor samme findes og tillades; Dog at disse Eiere ved lovgyldige Beviser klarligen gotgiøre, at Eiendommene ere dem selv, saavidt denne Sum angaaer, tilhørende. [*Grundlov 5. Juni 1915 § 50.*]

4.) Lige ved Indfødte skal fremdeles agtes de Fremmede, som boesætte sig, og blive her i Landet, og ved rene og gyldige Beviser lægge for Dagen, at de eie og have staaende i Vore Compagnier eller anden Vore Rigers Handel 20000 Rdlr.

5.) Lige ved Indfødte skal endelig agtes:

- a) De Lærere, som fra fremmede Steder kunde indkaldes til Vores Universitet i Kiel, til St. Petri Kirke i Kiøbenhavn, til Missionen i Tranquebar, eller og til de i Vore Stater værende reformerte Menigheder, samt

b) De fremmede Fabriqueurer, Kunstnere og Mestere, som 15. Jan. til et og andet nyt Anlæg eller Indretning kunde i Vore Stater behøves.

c) Hvervninger vedblive, som hidtil; De sig ved Tapperhed i Vores Tieneste udmærkende Under-Officerer og Soldater forbeholde Vi Os at belønne.

6.) Alle Fremmede, som efter ovenstaaende 2, 3, 4 og 5 Artikle skal agtes og ansees lige ved Indfødte, og nu ere i Vores Lande eller i Vores Tieneste, have inden et Aar fra denne Anordnings Bekiendtgjørelse at indkomme til Vores Danske Cancellie med deres allerunderdanigste Ansøgning, at dem Naturalisations-Brev maa forundes, saafremt de ikke allerede have det, hvilket og før disse gratis skal udstædes. Alle de, som ikke iagttagte eller gjøre dette, blive af Os uden Forandring at ansee, som de, der selv have udelukt sig fra den Adgang til Embeder, Vi her havde tiltænkt dem.

7.) De Fremmede, som herefter ankomme i Vore Lande, og i Overensstemmelse med 2, 3, 4 og 5 Artikle kan vente sig Indføds-Ret, have allerunderdanigst at søge mod de sædvanlige Afgifters Betaling Naturalisations-Brev, førend de lige med Indfødte maac haabe sig Veien aabnet til Embeder.

8.) I Henseende saavel til Vore Pager, som til Cadetterne ved de tvende militaire Etater, ville Vi, ligesom Vi og herved udtrykkeligen fastsætte, at intet Barn, uden det, der er eller kan agtes for Indfødt, skal og maa dertil antages: Fuldkommen forvissede om, at Vores Kongelige Huus vil til alle Tider med sine Pager helligen følge samme uforanderlige Regel, og i Almindelighed gjøre sig det til en kier Lov, ikke ved Hoffet af noget Kiøn at anvende uden Personer, der ere eller kan regnes for Indfødte, ligesom Vi og herefter vil have alle Stifter og Klosterer i Vore Stater forbeholdne ene og alene for Fruer og Jonfruer af Landets Indfødte eller dem, som derved lige agtes. [L. Nr. 42, 19. Marts 1898 § 9. L. Nr. 353, 27. Nov. 1916.]

15. Jan. 9.) Alle de Fremmede, som ikke efter forestaaende 2, 3, 4, 5 Artikke kan eller skal ansees lige ved Indfødte berettigede til Forfremmelse og Embeder, have dog lige med dem fuld Frihed til at boe og nære sig i Vore Riger og Lande paa alle de Maader, som Vore Love og Forordninger det tillade, og hidtil tilladt have, og der at nyde al den Skyts og Agtelse, som enhver af en christelig og mild Regiering kan efter sin Stand vente, ligesom og deres her fødte Børn, naar de her i Staten forblive, tilhobe skal agtes og ansees fuldkommen for Indfødte. Ogsaa udelukker ikke denne Vores Anordning nogen i sit Laug eller Amt fra at blive i sin Orden Laugets Oldermænd, Forstander eller andet saadant. [*L. Nr. 42, 19. Marts 1898 §§ 2, 10, 11.*]

10.) Da denne Vores her bekientgiorte Villie og Anordning er grundet i den uforanderlige Retfærdighed og i det naturlige Baand, som Arve- og Enevolds-Kongerne her i Riget have med Deres Folk; saa ere Vi overbeviste om, at Regenterne stedse vil følge samme Tænkemaade, og derfor erklære Vi denne Vores Anordning for en uforanderlig og ubrødelig Lov i Riget, den Vi som Konge og Fader paalægge alle Vore egne Descendenter helligen at følge, og aldrig at vige fra, med mindre et saadant højstbetydeligt og for hele Staten sær vigtigt enkelt Tilfælde, som al menneskelig Forsigtighed ikke kan forudsee, skulde indtræffe, der kunde gjøre en Undtagelse i denne Grund-Lov uomgiængelig nødvendig, hvilket dog i saadant Fald aldrig skal drage til Følge, eller svække denne Anordnings Kraft og stedsevarende Virkning.

Af samme Omhue for Vores Fædrene Folk, og for at handthæve det i den naturlige Ret, som Vi ved denne Vores Lov have villet fastsætte, have Vi bedet Vores Elskeligste og Eneste Broder Hans Kongelige Høihed Arveprindsen at udstæde for Sig og Sine Descendenter en Forsikrings Act, at, om Arvefølgen skulde engang efter Guds Villie komme til den anden Linie i Vores Huus, denne naturlige og billige Lov da ligefuldt skal være og blive en Grund-Lov; hvilken Act og Vores Kiere Hr. Broder med

største Fornøielse haver under denne Dags Dato udstæ- 15. Jan.
det, og hendsendt til Bevaring i Vores Archiv. Ligesom
Vi og ville, at tvende af Os Selv underskrevne ligelydende
Originaler deraf skal ved Konge-Loven henlægges;

Thi byde og befale Vi hermed Vore Collegier, og dem,
som i foregaaende 1ste Artikel ere nævnede eller derunder
forstaaes, nøie at vaage over denne Lovs Iagttagelse, og
omhyggeligen at vogte sig for sammes Overtrædelse; Givet
paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelige Resi-
dentz-Stad Kiøbenhavn, den 15 Januarii. Anno 1776.

[Jfr L. indeholdende Tillæg til Indfødsretsloven 25. Marts 1871,
Cirk. 23. Juni 1879, 22. Maj 1885, Fredstraktat 30. Okt. 1864 Art.
XIX (trykt som Note i nærværende Samling 1897—1900, S. 160).
Skr. 21. Sept. 1903. Konvention om Optantbørn 24. Jan. 1907. L.
Nr. 166, 17. Maj 1916 ang. Bemyndigelse for Indenrigsministeren
til indtil Aarets Udgang at meddele Indfødsret til Personer af dansk
Afstamning, der ere optagne i Lægdsrullen, og som ikke ere i
Besiddelse af Statsborgerret i fremmed Stat. L. Nr. 353, 27. Nov.
1916 vedr. Erhvervelse af Indfødsret. — Om en paa Foranledning
af Magistraten og de 32 Mænd i Anledning af Indfødsretten præget
Medaille, se Hist. Medd. om Kbhvn I, 406—8.]

Plac. ang. hvad de, som søge Betieninger, eller der- 15. Febr.
paa udgive Bestallinger, have at iagttage i Henseende til
Indføds-Retten 15. Jan. 1776. (for at faae sammes 1 §
iværksat).

Alle de, som herefter hos Kongen Selv enten umid-
delbar eller igiennem noget Collegium søge Befordring
til Embede, skal i deres Memorialer anføre enten, som
Indfødte, deres Fødsels Sted eller, som Naturaliserede, de-
res Naturalisations-Brevs Datum; saa skal og alle de, som
have Ret til at beskikke nogen til noget Embede eller
Tieneste i de Kgl. Stater, være sig Geistlig eller Verdslig,
i deres derom udstædende Breve og Bestallinger udtryk-
kelig indføre, at den af dem beskikkede Person har de
Egenskaber, som i Indføds-Retten ere fastsatte.

[Grundlov 5. Juni 1915 § 17.]

4. Maj. **Canc. Prom. til Hof- og Stadsretten samt Magistraten i Kbhvn ang. Mesteres Udmeldelse til Besigteiser og Vurderinger i Proces-Sager og ved Skifter af Retten, men ellers af Magistraten.**

Gr. Efterat saavel Magistratens Forestilling, om at berettiges til, uden for Proces-Sager at udmelde Mestere til alle Slags Vurderinger, som Hof- og Stads-Rettens derover indhentede Erklæring er taget i nøie Overveielse, har man herved skuldet melde: at, da det, at udmelde Mænd til at forrette Besigteiser, Taxationer og Vurderinger, især til Prioritets Efterretning, hører til Jurisdictionem voluntariam, og ikke til contentiosam, det og i adskillige Henseender er baade nyttigt og nødvendigt, at saadanne Udmeldelser altid skee fra eet og det samme Sted,

Saa gjør Hof- og Stads-Retten bedst udi, ikke at befatte sig dermed, uden i de Tilfælde, at det i Proces-Sager eller Skifter behøves.

[Pl. 31. Juli 1754.]

27. Maj. **Canc. Prom. (til Hof- og Stads-Retten i Kjøbenhavn),** hvorved communiceres en Kongel. Resolution, at Arvefalds-Rettigheden efter fraværende og ulegitimerede Arvinger, for saavidt Kjøbenhavn-Stads borgerlige Jurisdictioner tilforn gik, maae herefter vedblive, og at slige Arve-Capitaler, siden Jurisdictionens Forandring, og fremdeles ligesom forhen, maae indleveres og deponeres i Stadens Kasse med samme Ret som tilforn.

[Rescr. 22. Maj 1688.]

1777.

- Anordning anl. hvorledes med Kbhvns Gaders og Pladsers Renovation for Fremtiden skal forholdes med videre.**

1.) I alle Gader og Stræder i Khavn skal herefter hver Søgnedag Rendestenene til Bunds oprenses, og Ureenligheden af samme saavelsom af Fortogene og Gaderne i Bunker forsvarligen sammenfeies til det for enhver Gade her fastsatte Klokke-Slet:

2.) Herfra undtages de Gader, som heel igiennem af nye blive broelagte; thi paa det Sandet vel kan synke ned imellem Stenene, maae de, om det er Regnveir, i de første 14 Dage, og, om det er tørt Veir, i de første 3 Uger, efterat Broelægger-Arbeidet er ganske færdigt, ikke feies, men Rendestenene skal alene til den i 1 § bemeldte Tid dagligen renses, og, naar Veiret er tørt og heedt, skal desuden til samme Tid kastes Vand ud over Gaden, saa at Sandet kan blive vel igiennemblødt.

3.) Ligeledes bliver for Torve-Kiørselens Skyld om Mandag, Onsdag og Løvedag ikke feiet, før Klokken 2 Efterm. i Friderichsberg-Gade, Vestergade, Nørregade fra Studiistrædet til gl. Torv, og derfra langs gl. og nye Torv til Broelæggerstræde, Klædeboerne, Skovboegaden, Nye-gade og Vimmelskaffet til Kokkegaden. Lille Kiøbmager-gade, Pustervig, Friderichsborg- Rosenborg- og Tornebuskegade. Om Tirsdag, Torsdag og Fredag derimod, forbliver det ved de for disse Gader i 1 § bestemte Klokkeslet.

4.) Med Torvenes Feining forholdes, som nu er meldt om de til Torvene stødende Gader; Skulde en eller anden Omstændighed forhindre, at Feiningen ikke kunde skee til bestemte Tid om Formiddagen, maa den om Sommeren forrettes ud paa Eftermiddagen, naar Torvene ere ledige; Og om Vinteren, naar Dagene er saa korte, at Feining ei kan skee om Eftermiddagen paa Torvedagene, maa dertil passes beleilig Tid om Tirsdag, Torsdag og Fredag.

5.) Feiningen, og hvad dertil henhører, skal passes saaledes, at hele Arbeidet kan være til Ende til de bemeldte Klokkeslet eller i det seneste $\frac{1}{4}$ Time derefter; Og paa det Bunkerne saa kort Tid som mueligt, førend de borttages, kan sammenfeies, maa med Feiningen ikke begyndes uden $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ eller i det høieste 1 Time før bemeldte Klokkeslet, alt i Forhold til den Strækning, som er at reengiøre. For Resten maa hverken før eller senere, eller til andre Tider, end meldt er, nogen Gade-Feining skee, under hvad Paaskud det end maatte være.

[Politivedtægt 1. Marts 1913 § 88 ff.]

7. Maj. 6.) Feiningen, og hvad dertil henhører, skal paa anførte Maade besørge af Grund-Eierne uden Forskiel, saavidt deres Grunde strækker sig og dem paaligger at holde Gadebroen vedlige; og af Vognmændene paa de Steder og Strækninger, de ved Contract have forpligtet sig dertil. Grund-Eierne og Vognmændene hæfte alene, og ikke deres Folk, for Politiets Tiltale, om mislig Feining befindes.

7.) Fraværende Grund-Eiere skal beskikke nogen til i deres Sted at besørge og indestaae for Feiningen, hvilke skal anmelde sig og lade deres Navn antegne paa Politikammeret. Det samme har Skifteretten i Grundeieende Concurser eller Stervboer og Directionen for offentlige Stiftelser at iagttage. Forsømmes det, da hæfter i første Fald Husets Leie og i sidste Fald Skifte-Retten eller Directionen personlig for Politiets Tiltale, naar mislig Feining befindes. [*Pl. 17. Juni 1806. Politivedtægt 1. Marts 1913 § 104.*]

8.) Over de Steder og Strækninger, som Vognmændene efter deres Contract besørge feiede, skal Magistraten forfatte og til Politikammeret meddele en nøiagtig og, i Henseende til Torvenes Strækning fra Husene, ved Alnemaal bestemt Forklaring; hvilken, uden at maae paaankes, skal følges som Regel i de imellem Grund-Eierne og Vognmændene om Feiningen opkommende Tvistigheder.

* 9.) Reise Tvistighederne sig imellem Grund-Eierne indbyrdes, om hvorvidt den ene eller den anden bør feie, da har Politiemester at forlange Magistratens Betænkning, hvorvidt det paaligger disse Grund-Eiere at holde Gadebroen vedlige, og derefter skal enhver, uden videre Omstændigheder eller Paaanke, tilfindes at besørge Feiningen.

10.) Til det i 1 § ommeldte Arbeide maae Grund-Eierne saavel som Vognmændene efter Behag betiene sig af egne eller leiede Folk, naar det kun ikke er Renovationsbetienternes Pligtsfolk; thi disse maae herefter ikke befatte sig med anden Feining end den, hvortil de som Pligtsfeiere ere antagne. Ligesaa lidet maae herefter enten Renovationens eller Politiets Betiente i Almindelighed paatage sig Feiningen for nogen Grund-Eier eller Vognmand, under

hvad Paaskud det end er; saasom de ikke kan have Opsigt 7. Maj. med det Arbeide, de selv besørge forrettet.

11.) Naar Ureenligheden af Rendestene, Fortogene og Gaderne, som meldt, er sammenfeiet i Bunker, maa alt hvad Feieskarn i Husene samles, og dertil sædvanlig henregnes, udbæres og henlægges paa Bunkerne undtagen Glas, Potteskaar, Søm og deslige, der kan beskadige de passerende Mennesker eller Creature, hvilket for sig selv samles og henlægges umiddelbar i Renovations-Vognene, uden at maa komme paa Gaden. I de i 2 § ommeldte Gader udbæres Feieskarnet umiddelbar paa Vognene, naar Skrallen advarer om deres Ankomst.

12.) Ingen maa udskylle Uhumskhed i Rendestene, men skal lade samme paa hidtil anordnet Maade af de dertil beskikkede Vogne bortføre. Ei heller maae Aadsler af Hunde, Katté og større Dyr paa Gaden udlægges, men Eierne skal lade dem ved Natmandens Folk af deres Huse bortføre; døde Høns og deslige maae derimod blandt Feieskarnet udbæres og skal som saadant bortkiøres. [*Politivedtægt 1. Marts 1913 § 93 ff.*]

13.) Som Feieskarn ansees ogsaa Gruus, Jord, Farvekiedlernes Bundfald og deslige, naar det ikke udgjør uden $\frac{1}{2}$ Læs; er det derover, skal vedkommende Eier paa egen Bekostning lade det bortføre, og maa da, saavidt mueligt, intet deraf udbæres af Huset, før det med det samme kan lægges paa Vognen. Udfordrer en aldeles uomgiængelig Nødvendighed, at noget maa lægges paa Gaden eller Fortoget, da maa det ei være mere, end at det kan blive bortført, og Stedet, hvor det har lagt, fuldkommen reengiort inden samme Dags Aften; saasom intet deslige under noget Paaskud maa blive liggende Natten over enten paa Gaderne eller Fortogene.

14.) De af Grund-Eierne, som staae i Bygning og saadant paa Politiekammeret have anmeldt, beholde vel fremdeles Frihed at udlægge Gruset paa Gaden, naar de ikke dertil have Gaardsrum; Men Politiet skal have nøieste Indseende med, at Frr. 21 Maj. 1680. 9 § og 25 Apr. 1702.

7. Maj. 10 § stricte efterleves, saa at Gruset, saavidt mueligt, inden Aften og i det seneste inden 4 Dages Forløb, efterat det er udlagt, bortskaffes og ei tillades at ligge længer, under hvad Paaskud det end maatte være.

15.) Til alle andre Tider end de forermeldte, forbydes aldeles Indbyggerne, hvem de ere og hvad Paaskud de end have, at udfeie, udføre eller udkaste nogen Slags Ureenlighed paa Gaden eller Fortoget; undtagen paa de 2de aarlige Flyttedage, tredie Fredag efter Paaske og Michelsdag da det, som hidtil, tillades de Flyttende, at lægge Sengehalm og anden ved Værelsernes Reengjørelse faldende Ureenlighed paa Gaden; dog har Politiet tillige paa det nøieste at tilsee, at alt det udlagte, saasnart mueligt og i det seneste inden 4 Dage efter Flyttedagen, af Vognmændene bliver bortført; til hvilken Ende disse skal tilholdes ogsaa om Eftermiddagen i saadan Tid at sende deres Vogne i Gaderne. [*Politivedtægt 22. Juni 1883 § 86. Bekg. 20. Febr. 1890.*]

16.) Om Vinteren, saalænge ikkun tør Frost og ingen Sne indfalder, forholdes med Rendestenenes Oprensning, Gadernes og Fortogenes Feining og Feieskarnets Udlæg-gelse i et og alt, som paa de andre Aarets Tider; uden Politimester finder det nødvendigt, at Rendestenene oftere end een Gang om Dagen skal ophugges, da Grund-Eierne og Vognmændene, hver paa sine Strækninger, skal besørge saadant forrettet, til den Tid Politimester foreskriver. [*Politivedtægt 1. Marts 1913 § 92.*]

17.) Naar Slædeføre indfalder, bør, efter Politimesters Foranstaltning, til Beqvemmelighed for de Reisende og Bønder til og fra Staden, saa megen Sne blive liggende i alle de store og reelle Gader, Torvene, Hoibroe- og store Færgestræde med videre, at Slæder kan fremkomme; og maa imidlertid paa bemeldte Steder ingen anden Renovation foretages, end saavidt Feieskarnet vedkommer, hvilket, imedens Sne ligger, ikke maa henlægges paa Gaden, men skal umiddelbar udbæres i Vognene, naar samme til de for enhver Gade i 1 § fastsatte Kløkkeslet hver Dag

indfinde sig, og Skrallen advarer om deres Komme. Med 7. Maj. Rendestenenes Rensning paa hemeldte Steder forholdes efter den Foranstaltning, Politimester efter Omstændighederne finder fornøden at gjøre. Paa de andre Steder derimod, hvor Sneen ikke skal blive liggende, forrettes Renovationen daglig efter 16 §, og sørges for, at Sneen efter yderste Muelighed bortskaffes og Steenbroen holdes bar.

18.) Sneen af Tagrenderne til Gaden maa paa Gaden nedkastet og ansees som til den publique Renovation hørende; men den Sneen, som falder i Indbyggernes Gaarde, maa ingen Tid paa Gaden udlægges, men skal af Grundeierne selv besørges bortført.

19.) Naar Slædeføret er til Ende, skal vedkommende Grund-Eiere og Vognmænd paa de Steder, hvor Sneen urørt har henlagt, efter Politimesters Tilsigelse besørge Gade-lisen til Bunds opstødt, saavidt dem paaligger at feie; og maa saadan Opstødelse ei skee til anden Tid og paa andre Steder, end tilsagt vorder; ligesom ogsaa Politiet skal sørge for, at ikke større Strækning Gade-lis tilsiges at ophugges, end efter Overlæg med Vognmændene inden Aften vist kan blive bortført, samt at Opstødelsen og Bortførelsen begynder i den Ende af Gaden, som er nærmest ved Losse-Pladsen, paa det Arbeidet desbedre kan fremmes og Passagen, snarest mueligt, blive frie.

20.) Alle Stadens publique Rendestene og Tverkister besørge Vognmændene efter deres Contract ideligen rensede og om Vinteren ophuggede; og saa ofte stærk Pladsregu indfalder ved Nat eller Dag, tilsee de, at Vandet ei stoppes, saa at det des Aarsag indløber i Folkes Huse og Kieldere.

21.) 2de Gange om Aaret, nemlig midt i Apr. og midt i Oct., skal Beboerne, paa Vesterbroe, fra Accise-Boden til Friderichsberg Konge-Port, paa Nørrebroe, fra Accise-Boden til Assistents-Kirkegaardene, og paa Østerbroe, fra Accise-Boden til Blegdams-Veien, lade sammenfeie Ureenligheden paa Steenbroen: Og have de Dagen til denne Feining med Vognmændene at overlægge og imel-

7. Maj. lem sig saaledes at bestemme, at den sammenfeiede Ureenlighed, saasnart skee kan, bortføres, før den igien udkjøres over Broen.

22.) Vognmændene, som efter deres Contract skal bortføre alt Gade- og Feieskarn samt Sneen og Iis af den hele Stad, skal til den Ende med et tilstrækkeligt Antal Vogne eller Karrer, med tætte For- og Bagsmekker forsynede, hver Dag møde i Gaderne til de for Feiningen paa ethvert Sted foreskrevne Klokkeslet eller i det seeneste $\frac{1}{2}$ Time derefter, og maae de passe det saaledes og have saadan Opsigt med deres Folk, at Alting kan være bortført i det seeneste 1 Time efter de fastsatte Klokkeslet. De selv og ikke deres Folk hæfte for Politiets Tiltale, hvis noget herudi forsees.

23.) Ligeledes skal de i de nye broelagte samt i de Gader, hvor om Vinteren Sneen i Følge 17 § bliver liggende, hver Dag til foreskrevne Klokkeslet indfinde sig for at afhente Feieskarnet, og med en Skralle advare Indbyggerne om deres Komme. [Politivedtægt 1. Marts 1913 § 94.]

24.) I Henseende til Sneens og Gade-Isens, samt Ureenligheden af Torvene og Forstæderne eller Broerne, dens Bortførelse, rette Vognmændene sig efter hvad derom i 4, 17, 19 og 21 §, samt deres Contract, er meldt, saa at Bortførselen skeer saa kort som mueligt, efterat Feiningen eller Ophugningen er forrettet; Saa have de og at rette sig efter hvad i 15 § er foreskrevet om den ved Flytte-Tiderne faldende Ureenlighed, og i Almindelighed paa det nøieste at opfylde alt, hvortil de ved deres Contract have forbundet sig.

25.) Ligesom det ved Vognmændenes Contract er fastsat, at ved hver Vogn skal følge en Greb og, især i vaadt Veirligt, en huul Skuffe, saa, paa det Ureenligheden desbedre tilbunds kan blive borttagen, skal Renovations-Bevægelses-Pligtskarle imod en Discretion, som givet dem af Renovations-Kassen, være tilstede i Renovations-Districterne, saalænge Renovations Tiden varer, og ikke alene sammenfeie, hvad af Bunkerne kan være udkjørt eller

adspreedt, siden Indbyggerne feiede, men endog hielppe Kiø- 7. Maj.
rekarlen til at faae det lagt paa Vognen.

26.) Om end iblandt de sammenfeiede Bunker findes noget, som Vognmændene formene ikke at henhøre til den publiqve Renovation, men Bortførselen at tilkomme Eierne, saa maa det dog ikke blive liggende, men Vognmændene skal uden Modsigelse føre det bort, hvorimod siden efter af Politimester skal kiendes, om Eierne derfor skal betale Vognmændene eller ikke. Til den Ende skal Renovations-Betienten syne saadanne Bunker og give Politimester Efterretning, om hvad han har befundet.

27.) Forefindes Aadseler i Gaderne, skal Natmanden, paa Budskikkelse fra Renovations-Betienten i det District, strax sende sine Folk for at borttage dem; Forsømmer Natmanden at befale sine Folk saadant, bøder han derfor 1 Rdlr; indfinde hans Folk sig ikke i det seneste en Time, efterat de have faaet deres Hosbonds Befaling, da straffes de med 24 Timers Fængsel paa Vand og Brød i Raadhuuskielderren. Kan Eierne til Aadslerne opdages, da betale de Natmandens Folk for Bortførselen efter Politimesters Kiendelse.

28.) Renovations-Betienterne skal paasee, at Feiningen, med hvad dertil henhører, Isens Opstødelse og Ureenlighedens Bortførsel nøie fuldbyrdes paa foreskrevne Tid og Maade, samt at intet begaaes, som strider imod denne Renovations-Anordn.; hvorom de til Politimester daglig skal give Rapport; og paa det at man kan være des visere om, at Opsigten retteligen føres, skal Politiets øvrige Betiente flittig eftersee og rapportere, om Renovations-Betienterne have opfyldt deres Pligt; ligesom og Politie-Inspecteuren, saavidt ham mueligt er at komme omkring, skal efterforske, om saavel Renovations-Betienterne som de andre Politiebetiente have overseet noget uordentligt, hvilket ingenlunde maa taales, men af Politiet skal angives og paatales, om end aldrig Besværing fra nogen derover indløber.

29.) Befindes nogen Grund-Eier eller Vognmand at

7. Maj. lade forrette Feiningen, og hvad dertil henhører, uforsvarlig, eller ikke at være færdig dermed til rette Tid, da har Renovations-Betienten ufortøvet at lade det Manglende fuldføre ved sine Pligtsfolk, som, imod selv at anskaffe og bekoste det fornødne Redskab, nyder følgende Betaling af den Feilende. — — — Desuden har Renovations-Betienten at rapportere det skeete til Politiekammeret, at den Feilende end videre kan tiltales og dømmes i Bøder. Kan Pligts-Feiepengene ikke strax hos Vedkommende erholdes, fordi disse formene sig at være skeet Uret, da foreskydes de af Renovations-Kassen indtil Sagens Uddrag, imod Renovations-Betjentens Qvittering paa hans af en Politie-Secretair attesteret Regning, og gotgiøres de da Kassen siden igien af den Tabende.

30.) Skulde Vognmændenes Vogne enten ikke Ureenligheden forsvarligen bortføre, men lade noget uborttaget eller spildt efterligge, eller ikke være færdige med Bortførselen til foreskrevne Tid, da har Renovations-Betienten ikke alene ufortøvet at foranstalte, at Bortførselen fuldbydes ved de i Renovations-Districterne i Beredskab holdende Pligtsvogne, men endog det passerede paa den daglige Rapport til Politiekammerets videre Tiltale at anføre. For hvert Læs, Pligtsvognene saaledes efter Renovationsbetientens Attest bortføre, skal af Renovations-Kassen strax udbetales 3 Mark, hvilke igien den efterladne Vognmand i hans Forpagtnings Summa skal afkortes.

31.) Fornemme Renovations-Betienterne, at Jord eller Gruus imod den 13 og 14 § henligger paa Gaden, da skal de, naar vedkommende Eier paa Advarsel det ikke strax bortskaffer, det ved leiede Vogne paa Eiernes Bekostning lade bortføre, og de derfor udlagte Penge inddrives paa samme Maade, som herefter om Renovations-Bøderne meldes.

32.) For enhver Forseelse imod denne Renovations-Anordning, som ikke til Ureenlighedens Bortkiørsel kan henregnes, bødes en Mulct fra 2 Mark til 4 Rdlr; for hver

7. Maj.

Forseelse, som i Henseende til Bortkiørselen begaaes, bødes en Mulet af 1 til 6 Rdlr; og for hver Forseelse, hvori Opsigts-Betienterne af Efterladenhed befindes skyldig, bødes 1ste Gang 1 Rdlr, 2den Gang dobbelt, og 3die Gang er Embedet forbrudt, undtagen en Opsigts-Betient befindes at have handlet imod den 10 §, da han strax derved forbyrder sin Bestilling; Derimod maa den Betient, som har viist sig særdeles paapassende i at efterkomme sine Pligter, ved Aarets Udgang tillægges en Douceur af de indkomne Bøder.

33.) Af forskrevne Bøder tilfalde de paa 2 Mark Angiveren alene, af det øvrige nyder han det halve, og det andet halve hiemfalder Renovations-Kassen.

34.) Befindes Renovationens eller Politiets andre Betiente af Ondskab aabenbare uretteligen at have angivet nogen for en Renovations Forseelse, da skal Betienten ei alene selv betale Pligts-Feiepenge eller Pligts-Vognleie, om noget derfor er udlagt, samt erlægge de Bøder, den Angivne skulde betalt, hvis han var befundet skyldig, men endog desuden paa det skarpeste ansees efter Politimesterens Kiendelse.

35.) Politimesteren, som den høieste Opsigt over Renovations-Værket og det endelige Ansvar for sammes rigtige Execution paaligger, skal des Aarsag ene og uden Appel paakiende alle de Sager, dertil henhøre og for ham angives eller indklages, og bestemme, hvormeget af de i den 32 § anførte arbitraire Bøder for den begangne Forseelse skal erlægges, ved hvilken Bestemmelse Sagens Omstændigheder, Forseelsens Natur og Storhed samt den Skyldiges Vilkaar komme i Betragtning; og haver Politimesteren ved hvert Aars Udgang til Cancelliet at indberette, hvor mange deslige Bøder ere indkomne. [Politivedtægt 1. Marts 1913 § 103.]

36.) Ligesom Grund-Eierne og Vognmændene efter 6 og 22 § hæfte for Politiets Tiltale i Henseende til Forseelser ved Gade-Feiningen eller Bortkiørselen; saa hæfte og i Almindelighed alle Huusbønder for andre Renova-

7. Maj. tions-Forseelser, som af deres Folk og Tyende begaaes, saasom det paaligger enhver Huusbonde at have Opsigt med sine Folk. [Politivedtægt 1. Marts 1913 § 104.]

37.) Bøder saavel som Pligtspenge inddrives ved Udpantning, naar de vedkomme Grund-Eierne eller Huusbonderne, afkortes i Forpagtnings-Summen for Vognmændene og i Lønnen for Opsigts-Betienterne. Udpantningen skeer efter trede Solemærkers Forløb ved tvende af Politimester autoriserede Politiebetiente uden videre Omstændigheder hos Huusbonderne, Grund-Eierne eller dem, der efter 7 § staae i deres Sted; Det udpantede Gods forbliver i 6 Uger paa Politikammeret til Indløsning, men efter den Tid kan det ved offentlig Auction sælges og Eierne det fra Bøderne overskydende tilbageleveres.

38.) Er hos den Skyldige aldeles intet at faae for de idømte Bøder, da, paa det han dog ikke mere end andre skal undgaae Straf, skal han for Bøder paa 2 Mark sidde 12 Timer, paa 3 til 6 Mark: 24 Timer, paa 6 til 9 Mark: 48 Timer og saa fremdeles for hver $\frac{1}{2}$ Rdlr 24 Timer i Raadhuus-Arresten paa Vand og Brød; Militaire af Land-Etaten skal udholde denne Arrest paa Hovedvagten, hvor Commandanten strax skal lade dem indsætte, naar Politimester tilsender ham sin Kiendelse herom. Militaire af Sø-Etaten indsættes ligeledes i Holmens Vagt, naar Politimesters Kiendelse de Skyldiges Chefer tilstilles.

39.) Grund-Eierne, eller de i Følge 7 § i deres Sted trædende, saavel som Huusbonderne og Vognmændene, der hæfte for Bøderne, skjønt deres Folk begaae Forseelserne, maae derimod igien afkorte Bødernes Beløb i deres Folkes Løn; Og kan de paa den Maade ikke komme til Regres eller heller vil, at deres Folk med en legemlig Straf skal revses, da skal Folkene, naar Huusbonderne saadant af Politimester forlange, strax og uden nogen nye Kiendelse indsættes i Raadhuus-Arresten paa Vand og Brød i saa lang Tid, som efter 38 § i Forhold til de af Huusbonden udbetalte Bøder er fastsat.

40.) Formener nogen sig beføiet til at klage over Po-

litiemester i Henseende til Rettens Fornegtelse, Spilde 7. Maj. eller voldsomme Tvang i Renovations-Sager, da har han saadant for Magistraten at andrage, som, efter indhentet Oplysning, Sagen til Cancelliet indberetter, hvorfra den Klagende nærmere Resolution har at forvente.

41.) Skulde Politiemester finde, at et eller andet denne Renovations-Anordning til Forbedring kunde tilføies, da har han saadant til Cancelliet til nærmere Resolution at indberette; og skal da det, han i Følge deraf ved trykte Placater bekendtgjør, sees og holdes ligesaa fuldt, som det Ord til andet var anført i denne Renovations-Anordning; ved hvilken ellers alle de Anordninger, Placater og Bekendtgjørelser, som hidtil om Gade-Renovations Væsenet i Khavn og Christianshavn ere udkomne, skal være ophævede.

[Bekg. 5. Decbr 1901. Sundhedsvedtægt 26. Okt. 1860 §§ 11—15, 15. Juni 1886 §§ 14—16.]

Forordning ang. Steenbroelegningen med anden dertil 20. Aug. hørende Indretning paa Gaderne, Torvene og Pladserne i Kbhvn.

Gr. De udi senere Aaringer fœiede og nogle Steder af Kongens Kasse understøttede Anstalter, til en bedre Indretning saavel af Steenbroen som Vandledningerne i Khavn, ere kun paa faa af de nye omlagte Steder behørig blevene udførte; hvorimod paa de fleste Steder have tildraget sig saadanne Mangler, der ikke kan bestaae med den herved til Stadens Beste samt Indbyggernes Bequemmelighed og Lettelse hafte Hensigt; Hvorfore Kongen (for at raade Bod paa disse Mangler, og paa det Staden overalt med en nyttigere, bequemmere og varigere Steenbroe, samt behørige Vandledninger, med hvad dertil henhører, kan vorde forsynet) ei aleene har skienket en betydelig Summa, til Hielp for denne Indretning og Lettelse i Udgifterne for dem, som have Lod og Deel i samme Steenbroe, men endog forordnet en Commission, som skal besørge, at denne Indretning fra 1778 Aars Begyndelse ved

20. Aug. dertil udnævnte Betiente i sin behørigte Orden foretages og under fornøden Nøiagtighed vorder udført.

1.) Ingen Gade, Torv eller Plads maae foretages til Omlegning, førend alle Ting, som til dens beste Indretning behøves, saavel i Hensigt til dens Heldinger og Fald, som til Trottoirer, Rendestene og andre Vandledninger, forbunden med rigtige Nivellements eller Vandveininger, efter det Vandløb samme nu have, og til Forbedring af Stadens Vandløb i Almindelighed kan erholdes, med videre, udi forbemeldte Commission nøiagtig er undersøgt og bestemt.

2.) De Gader og Pladser, som ikke ere broelagte med tilhugne fiirkantede eller tærningformige Steen, skal Tiid efter anden, ligesom Steenbroen forfalder og behøver Omlegning, broelægges med saadanne tærningformige Stene, forsynede overalt med et Underlag af 8 Tommer tyk tienlig og ei med Leer blandet Broesand, saa at hvor ikke saa meget brugeligt Sand befindes paa Stedet, bør det Manglende til bemeldte 8 Tommers Høide anskaffes; og som denne Broelegnings-Maade er ei aleene til Bequemmelighed i Færstel og Gang for det Almindelige, men endog giver Steenbroen en længere Varighed, saa maae ei derfra paa noget Sted afviges.

3.) Ligesom allerede i de seenere Aaringer ere anlagte Trottoirer i endeel Gader, saa skal og dermed fremdeles fortfares i alle andre Gader og Pladser, hvor Omstændighederne det tilstede, og ikke uafhjelpelige Hindringer gjøre det umueligt, at erholde denne nyttige Indretning; Dog som Trottoirer kan ikke paa alle Steder forfærdiges af lige Størrelse, saa skal tilhugne Indfatnings-Stene af 15 Tommers Brede og 12 à 13 Tommers Høide anvendes til de større, og af 12 à 13 Tommers Brede og 9 à 10 Tommers Tykkelse til de mindre Trottoirer, alt efter Gadernes Beskaffenhed; men i øvrigt broelægges Trottoirerne med smaae ubearbejdede Kampesteene.

4.) Rendestenen indrettes overalt efter den i 1 § ommeldte Undersøgning, i Forhold til enhver Gades og Plad-

ses Vandløbs Beskaffenhed, paa beste Maade, og hvor 20. Aug. Knek-Rendestene kan bruges, gives samme, som mindst bekostelige, Fortrinet; men de maae ikke anlægges tvært over Gaden, uden hvor Vandløbet er saa lidet, at Rendestenen ingen mærkelig Dybde behøver, og ingen synderlig Kiørsel derover falder.

5.) Hvor Trottoirerne med Knek-Rendestene samlet indrettes, maae til de førstes Befæstelse sættes paa hver 9de Alen en Afviiser tæt op til Trottoirets Indfatnings-Steene og af lige Høide med Overkanten af samme Steene; de høiere Afviisere skal derimod afskaffes og ei taales, uden hvor de ere nødvendige til Beskyttelse for de horizontal med Gaden liggende Trottoirer, og meget mindre maae saadanne Afviisere finde Sted uden for Rendestene, undtagen hvor den høye Nødvendighed det udkræver.

6.) De til Arbeidet fornødne utildannede Kampesteene samt Broesand stilles til offentlig Licitation og tilslaaes den mindst fordrende, med mindre derom kan treffes nogen fordeelagtig Accord til Besparelse i Udgifterne, da samme af Commissionen maa indgaaes; men Broelegnings-Arbeidet, med hvad i øvrigt dertil henhører, skal derimod gøres paa Regning, paa det samme overalt med behørig Orden og Nøiagtighed kan udføres; Og til Betalingen af dette Arbeide er herved føiet en af Kongen approberet Taxt.

7.) Som Steenbroen paa Stadens Gader, Torve og Pladser, der hidtil af Huus- og Gaard-Eierne samt andre Vedkommende, hver for sin Deel, er bekostet og vedligeholdt, tiener ikke dem til nogen særskilt Benyttelse, men er til almindelig Brug; saa skal de Bekostninger, som fra 1778 Aars Begyndelse af udfordres til Gadernes, Torvenes og Pladsernes Omlægning efter den nye Broelegnings-Maade, hvor den ikke allerede er indført, samt til Reparationer paa den nye og gamle Steenbroe, aarlig ligesaa paa alle, som have Lod og Deel i Stadens Steenbroe, være sig saavel Kongens Kasse, for saavidt til Civil-Etaten og begge militaire Etater henhører, som Staden med

20. Aug. Huus- og Gaard-Eierne, saavidt dem vedkommer, saaledes: at den aarlige fulde Udgift inddeles paa den hele Steenbroes Qvadrat-Favnemaal, og hver udreeder deraf sin Anpart efter det Favnamaal eller den Deel, han haver udi samme Steenbroe; og ligesom Bekostningerne paa det til 1777 Aars Udgang forfærdigede Broelegger-Arbeide bliver uden for anførte Inddeeling; Saa skal den nye Broelegning paa Slotspladsen og Kongens Nye-Torv fuldføres for Kongens Regning, uden at andre tage Deel i disse Udgifter, end de, som ere lodtagne i Steenbroen paa bemeldte Torv, og hvorvidt disse, hver for sin Anpart udi samme Steenbroe, hertil bør udrede, vil Kongen paa Rentekammerets Forestilling bestemme. [*Rescr. 12. Maj 1779. Pl. 15. Sept. 1851. Skattelov 19. Febr 1861 §§ 2 og 3.*]

8.) De, som have Lod eller Deel i Gader eller Pladser, hvor den nye Broelægning allerede for deres egen Regning og uden Hielp er og til 1777 Aars Udgang vorder bekostet, og Steenbroen ei haver lagt udi 8 Aar, 1777 ibegrebet, befries for at tage Deel i Udgifterne, til den fra 1778 Aars Begyndelse paa andre Steder for første Gang leggende nye Steenbroe, udi lige Tiid regnet for hver Gade eller Plads fra det Aar Broelegningen i samme Gade eller Plads er bleven færdig; saa at hvor Steenbroen er fuldført i Aaret 1770 og altsaa haver lagt i 7 Aar, nyde Vedkommende ikkuns et Aars Frihed, og hvor den i seenere Tiider er forfærdiget, saa meget længere Frihed, alt i Forhold til anførte for Friheden bestemte 8 Aar; men derimod udrede de med alle andre, uden Forskiel, hver sit Contingent af hvad til den hele Steenbroes Udbedring og Vedligeholdelse udfordres, paa den udi 7 § foreskrevne Maade.

9.) Hvor nogen Gade eller Plads endnu er ubroelagt, anskaffe Vedkommende de dertil fornødne raee Broestene for egen Regning, uden at andre derudi tage Deel.

10.) Broelægger-Arbeidet maa foretages paa beqvem Aarets Tiid, saa at det ei begyndes før midt i April eller 1 Maj, og ophører ved Sept. Maanedes Udgang eller midt i Oct., alt efter Veirligets Beskaffenhed.

11.) Naar i en broelagt Gade eller Plads graves, for 20. Aug. at istandsætte de der liggende Spring- og Pompevands-Render, have Vedkommende at besørge det opgravne igien istandsat paa efterskrevne Maade: a.) Maa Jorden ei kastes i Hullet, førend alt Vandet deraf er udtaget. b.) Vandet maa ei øses enten over Gaden eller den opgravede Jord, men bringes i Spande, eller ledes ved en løsleggende aaben Træe-Rende til Rendesteenen. c.) Jorden maa ei kastes i Hiørnerne eller til Siderne af Hullet, men jævnt overalt. d.) Hvert Lag Jord paa 6 Tommer skal tilbørlig stampes, og e.) Overfladen strax og uden Ophold forsvarlig i sit fornødne Underlag af Sand broelegges saaledes, at den med den øvrige Deel af Gaden staaer i lige god Forhold; og dersom saadan Steenbroe endda maatte synke, skal den igien og saa ofte omlegges, som fornødent giøres.

12.) I øvrigt have Vedkommende udi alt, som angaaer Stadens Steenbroelegning, Vandledninger og andet dertil henhørende, at henholde sig til Commissionen, som dets Bestyrelse i alle Maader er overdraget.

Taxt for Broelegningen i Kiøbenhavn:

[Rescr. 12. Maj 1779. Pl. 28. April 1819. Lov ang. Gader, Veje og Vandløb af 14. Decbr. 1857. Skr. 28. Juni 1851.]

**Anordning, hvorved Fundatsen for det Kongelige Op- 24. Nov.
fostrings-Huus i Kbhavn i de Poster, som angaa Børnenes
Lære-Aar, forandres.**

Gr. Til mere Opmuntring for Opfostrings-Husets Drengene i deres Læretiid, hvilken ved Fundats 29 Jun. 1753. 8 og 9 § var fastsat indtil det 24 Aars Opnaaelse, hvorved ofte hændtes, at Læretiden for Opfostrings-Husets Børn droges ud paa 9 til 10 Aar, da dog Læredrengene fra private Folk ikke gierne overlades til Laugsmestere paa flere, end 5 eller 6 Aar.

Naar Opfostringshusets Børn til nogen Mester eller Huusbond ved en eller anden Profession i Lære fra Stif-

24. Nov. telsen overlades, da skal de ikke, som hidtil, tiene som Drengene indtil deres 24 Aars Fuldendelse; men deres Læretid skal ved Contract aleene bestemmes til saa mange Aar, som enten Artiklerne for det Laug og den Profession, hvortil Stiftelsens Børn ere hensatte, for andre Drengene i det længste foreskrive, eller det og ved antaget almindelig Brug er indført og stipuleret. Saafremt Børnene derimod ankomme ved saadanne Professioner, hvor visse Læreaar hverken ved Laugs-Artikler ere anordnede, ei heller ved Brug antagne, da skal de tiene vedkommende Mestere eller Huusbonder, som Drengene, og forblive i Læren i det høieste, indtil deres 22de Aar er opnaaet. I begge disse Tilfælde, naar Børnenes Læretid saaledes, som her er anordnet, er udløben, maae de derefter, som Svende eller Karle paa vedkommende Sted indskrives, og i øvrigt da nyde al den Frihed, som Stiftelsens Fundats dem bevilger og tillader til at søge deres Næring og Levebrød. Dog til disse Børns desto større Fordeel maae de ikke aleene fremdeles, som hidtil, beholde Adgang til Opfostringshusets Directions Beskyttelse og Understøttelse i alle Tilfælde, hvor de kunne behøve samme, indtil deres Alders 24 Aar; men saalænge deres Læreaar ikke ere udløbne, maae ei heller nogen, hvo det end er, uden Directionens Forevidende og Indvilgelse dem i Tieneste antage, men paa Directionens Forlangende skal enhver i slige Tilfælde være pligtig dem strax frit at udlevere til fremdeles Op-lærelse i den valgte og begyndte Haandtering. [*Fund. 29. Juni 1753 § 8.*]

1778.

Plac. (Resol. 4. Nov.) ang. Tobaks-Salg af Kroe- og 16. Nov. Værtshusholdere i Kiøbstæderne og paa Landet i Danmark.

Borgere i Kiøbstæderne, som have taget Borgerskab paa Kroe- og Værtshuushold, samt Kroe- og Værtshuusmænd paa Landet, som have Privilegium paa at forsyne Giæster og Reisende med ædende og drikkende Vare maae ei anderledes befatte sig med Tobaks-Salg inden eller uden Huset end alene at overlade til Giæsters og Reisendes For-

nødenhed skaaren Tobak, som er kjøbt hos privilegerede 16. Nov. Tobaks-Fabrikører eller Handlere i Kjøbstæderne, for at bruges i Huset, men aldeles ikke udsælge det mindste, enten af skaaret eller noget andet Slags Tobak, til andre foruden Husets Gæster og Reisende, eller Brug og Handel uden for Huset.

1779.

Rescr. til Broelægnings-Commissionen i Kbhvn ang. nogen Forandring i Forordn. af 20. Aug. 1777 om Broelægningen, saavidt Nyboderne angaar, og om Vandløbet der. 12. Maj.

§. 1. Det skal vel have sit Forblivende ved berørte Forordn., saavidt angaaer den Deel af Ny-Boders Steenbroe, som med andres have Sammenhæng eller Fælledekskab udi efterskrevne Gader, nemlig:

Udi Store Kongens-Gade

for 222 Kv. Favne.

Borger-Gaden	1127	-	--
Adel-Gaden	1254	-	—
Rigens-Gade	410	-	—
Hoppens-Længde	137	-	—
Canin-Længden	156	-	—
Brygger-Længden	171	-	—
Hjorte-Længden	144	-	—
Klærke-Gaden	187	-	—
Balsam-Gaden	52	-	—
Salvie-Gaden	20	-	—

Tilsammen 3880 Kv. Favne.

Saa at Søe-Etaten for disse 3880 Kv. Favne Steen-Broe svarer til Broelægnings-Cassen den, efter bemeldte Forordning, saavel for afvigte Aar 1778 ansatte, som herefter aarlig ansættende Afgivt, lige ved andre udi Stadens Steenbroe lodtagne, da Commissionen haver at besørge samme 3880 Kv. Favne Steenbroe paa forordnet Maade oplagte og vedligeholdte: [Pl. 15. Sept. 1854.]

§. 2. derimod skal bemeldte Etat være befriet for den øvrige Deel af Ny-Boders Gader, eller Steen-broe, fra at erlægge nogen Afgivt til den forordnede nye Broelægning,

12. Maj. imod at samme Etat selv der besørger Broelægningen og dens Vedligeholdelse med hvad dertil henhører fremdeles som tilforn; men, da Vandet fra denne Deel af Ny-Boder skal have sin Indflydelse udi Stadens Vandledninger; saa, naar disse Vandledninger, til Forbedring af Stadens Vandløb, udfordrede anden Indretning, og Vandløbet fra denne Deel af Ny-Boder desaarsag ligeledes anderledes maatte indrettes, skal i det Tilfælde dermed forholdes saaledes: At Søe-Etaten bekoster saadan Forandring paa bemeldte dertil hørende Deel af Ny-Boders Vandløb for egen Regning, efter den Anmeldelse og Anviisning, som Commissionen dertil har at give.

1780.

Raadstue-Plakat (Rescr. 9 Febr) ang. Kørsel m. v. uden-

16. Febr. for Portene.

3.) Bønder, som ved St. Hans Dag og Frue Dag aarlig pleie at holde ved Portene, for at erholde Fragt til Skoven (hvilke vel ikke ved nogen Anordning er tilladt, men, saalænge, de kan høves for billig Betaling, vel, ligesom hidtil, fra Pintsedag og til 8 Dage efter Frue Dag kan tillades at benytte sig af denne Fortieneste, da samme er til Lettelse for Stadens Indvaanere), maae ikke holde med deres Vogne nærmere Staden, end uden for Nørre-Port i Runddelen, ved Blegdams-Veien og Alleen til Vibens Huus; uden Vester-Port paa det saakaldte Torv; og uden Øster-Port ved Møllen og langs Alleen samt Øster-Landevei, og det saaledes i ordentlige Rader og paa Siden af Veien, at de ikke i mindste Maade tilsperre eller hindre Passagen enten for Gaaende, Kiørende eller Ridende; Skulde nogen understaae sig at holde nærmere Byen, bøde de derfor 1 Rdls Mulet; og om de holde uordentlig, tilsperre eller hindre Passagen, erlægges en Mulet af 4 Mark. [Pl. 13. April 1822. Regl. 30. Jan. 1872, § 8. 23. Maj 1883.]

Rescr. til Kbhvns Mag. ang. at den ældste, og nu Raad- 3. Maj.
mands Løn nydende Vice-Borgemester maae tillægges som
virkelig Borgemester 400 Rdlr., tilligemed de alt havende
1000 Rd., da han ved Vacance træder til fuld Løn af 1600
Rdlr., og den næste Vice-Borgemester altid bekommer
dette Tillæg som virkelig Borgemester i den Ascenderendes
Sted; og at de 2 ældste Vice-Raadmænd ere tillagde hver
500 Rd. aarligen, som virkelige Raadmænd, indtil de ved
Vacance kan komme til fuld Løn af 1000 Rd., da de næste
Vice-Raadmænd træde i deres Sted, saaledes at de 2 yng-
ste virkelige Raadmænd altid erholde hver 500 Rd. aarlig-
gen; da disse foranførte Tillæg skal tages af Stadens Casse.

[Resc. 1. Okt. 1772. An. 1. Jan. 1840 § 3. L. 4. Marts 1857 § 6.]

1781.

Rescript til Kbhvns Magistrat ang. at paatage sig Be-
styrelsen af det Fattiges Væsen i Kbhvn.

4. April.

Gr. Kongen har erfaret, hvorledes en betydelig Deel af
de milde Stiftelsers Capitaler er bleven formindsket, lige-
som og de Aarsager, hvorfor Pleie-Anstaltens Tilstand er
forringet; og finder desaarsag det fornødent, at herved
gjøres en anden Indretning.

Magistraten skal herefter paatage sig Bestyrelsen af
det egentlig saa kaldte Fattiges Væsen i Almindelighed i
Staden, hvorunder er at forstaae alle de Stiftelser, som
Pleie-Directionen hidtil har havt under sin Forvaltning,
saasom: 1) Det almindelige Hospital, 2) Vartou Hospital,
3) Opfostrings-Huusset, 4) Abel Cathrines Boder, 5) St.
Hans Hospital, og 6) Claudi Rosettes Stiftelser, med hvad
videre som dertil maatte henhøre; hvilke Stiftelsers Capi-
taler, Inventarium og alt andet didhen hørende tillige med
den under Pleie-Directionen forhen værende, men nu op-
hævede Linned-Fabriqves Beholdning, Magistraten haver
strax at imodtage af Directeurerne for den almindelige
Pleie-Anstalt, da de, indtil Afleveringen ganske er fuld-
ført, vedblive den hidtil havde Bestyrelse af de Fattiges
Væsen; men fra den Tiid af, saadant er skeet, paaligger
Bestyrelsen Magistraten, for hvilken saavel som de imod-

4. April. tagende Capitaler og de aarlige Renter, samt deres rette Anvendelse efter Anordningerne, den samtlig bør staae til Ansvar, og derfor til Rentekammeret aarligen at aflægge Rede og Rigtighed, som andre Kongelige Regnskabs-Betjente, saa at Regnskaberne indleveres i bemeldte Kammer, som besørger dem reviderede og deciderede. I Henseende til det Fattiges Væsens Bestyrelse af Magistraten, skal (da det er befunden, at de ved Forordningen af 16de Novbr. 1771 oprettede Sogne-Commissioner tildeels have forarsaget Pleie-Anstalten store og betydelige Udgifter) samme for Eftertiiden være afskaffede, og i den Sted indføres den Indretning, som Convent-Huuset var tilforn. Beholdningen ved Linned-Fabriqven skal gjøres i Penge, og beregnes det almindelige Hospital til Indtægt. Listen paa de Betjente og Pensionister, som nyde Løn eller Pension af disse Stiftelsers Fonds, indsendes til det danske Cancellie etc.

[Forandret ved Pl. 1. Juli 1799, se Gr. 1, jfr. Rescr. 17. Marts 1784. Fundats f. Opfh. 29. Juni 1753 § 10.]

1. Aug. **Rescr. til Biskop Hr. Harboe ang. at Afskedigede fra Land Etaten høre til Guarnisons-Kirken, og ligesaa Officerernes Copulationer; samt at Amalienborgs Beboere maae holde sig til hvilken Kirke de ville.**

Gr. Præsterne ved Garnisons-Kirken i Kjøbenhavn have begjert: 1) At alle afskedigede fra Militair Etaten, naar de ikke have taget Borgerskab, maae, i Henseende til alle præstelige Forretninger, henhøre til Guarnisons-Kirken, da de fleste af dem dog blive ved der at søge deres Altergang, og Præsterne altsaa maae bære Embedets Byrder baade i og uden Kirken, hvorimod Stadens andre Præster formeene sig berettigede til at forrette deres Troelovelser, Brudevielser og Barnedaabe. 2) At dem maatte bevilges det samme, som Præsterne ved Holmens Kirke, nemlig, at alle Officerer af Land-Etaten, som opholde sig i Kjøbenhavn, maae, i Henseende til deres Copulationer, henhøre til Guarnisons-Kirken, da de, hvad de øvrige præstelige Forretninger angaae, tilhører samme; og 3) at Amalienborgs Beboere maae,

indtil den nye Kirkes Opbyggelse, holde sig til hvilken Kirke de vil, og Nicolai Kirke ikke at have nogen udelukkende Ret dertil, samt, at, ifald engang en Forandring med Amalienborgs Hænlæggelse under et vist Sogn skulde foretages, Guarnisons-Kirken da, som den nærmeste, at maatte være i allernaadigst Erindring. 1. Aug.

De 2 første Poster ere i alt approberede; ligeledes bevilges og, at Amalienborgs Beboere maae, indtil den ny Kirke bliver opbyggt, holde sig til hvilken Kirke de ville; men med det øvrige beroer det, indtil Casus existerer.

[Pl. 21. Sept. 1814. Skr. 8. Jan. 1814. Skr. 29. April 1841.]

1783.

Canc. Prom. til Kbhvns Mag., ang. at, hvor en Tilsynsværge behøves ved de Skifter, til hvis Behandling Executors Testamenti ere beskikkede, er det rettest, at Magistraten beskikker ham. 12. Juli.

[Resc. 1. Okt. 1772 § 12.]

1784.

Rescript til Kbhvns Magistrat ang. det Fattiges Væsens samt andre Stiftelsers Bestyrelse for Fremtiden. 17. Marts.

§. 1. Hvad Capitaler Magistraten haver at tilsvare for enhver af de under dens Administration henlagte Stiftelser, nemlig det almindelige Hospital, St. Hans Hospital, Vartou-Hospital, Opfostringshuset, Abel Cathrines Hospital, Claudi Rosettes Stiftelse, efter de af Pleie-Anstaltens Directeurer gjorde Afleverings-Forretninger, vil af Rentekammeret blive at decidere, naar de fra Magistraten efter Befalingen af 4de April 1781, indsendende Regnskaber der blive reviderede og deciderede.

§. 2. Enhver af forbenævnte Stiftelser skal herefter have sine egne særskilte Capitaler, Casse, Indtægter og Udgifter adskilte fra hverandre, ligesom for enhver især skal gjøres aarlig Regnskab, undtagen det almindelige og St. Hans Hospital, som herefter børe være sammenfœiede.

§ 10. Det almindelige Hospital og St. Hans Hospital skal herefter ligesom i forrige Tiider være foreenede, og deres Capitaler, Indtægter og Udgifter sammendrages i

17. Marts. eet Regnskab. Det almindelige Hospital skal betale sin Gjæld til Vartou-Hospital med 31687 Rd., Abel-Cathrines Hospital 7300 Rd., Claudi Rosettes Stiftelse 3500 Rd., og end videre af Linned-Fabriqvns Auctions-Beløb de 14000 Rd., som Directionen for Pleie-Anstalten var skyldig til Banqven paa det almindelige Hospitals Pante-Obligationer; hvorimod det almindelige Hospital fritages for at betale de 31000 Rd., som Opfostringshuset til samme har udlaant i Aaret 1770. Foruden Renterne af de Capitaler, som, efter denne anførte Gjelds Afbetaling, bliver disse 2 Stiftelser forbeholdne, bliver dem til aarlig Indtægt at beregne: a) af Grund-Taxtens Provenue 1500 Rd.; b) af den herefter ommeldende nye Revenue til det Fattiges-Væsen 2000 Rd.; c) af de 25000 Rd., som aarligen af Kongens Casse udtæles til det Fattiges-Væsen i Stedet for Revenuer af Classe-Lotteriet, 18000 Rdl.; d) de sædvanlige løbende Indtægter, som bestandig have været henlagde under disse Hospitaler, og anførte i deres aarlige Regnskaber; e) ligeledes annaamer dette foreenede Hospital de 1400 Rd., som Assistentshuset hidtil aarlig har givet til det almindelige Hospital: hvorimod det igjen udbetaler til Børnehuset de sædvanlige 400 Rd. Saa skal og af disse foreenede Hospitalers Indkomster udredes alle Medicorum og Chirurgorum Lønnin-ger, samt Medicamenter for alle de Stiftelser, som ere under Magistratens Administration, med fleere i det foranførte opregnede Udgifter. I øvrigt fritages saavel Lemmerne af dette foreenede Hospital, som og de der nyde Almissee ved Sogne-Commissionerne, for Extra-Skats, og Hospitalernes Capitaler for $\frac{1}{4}$ Procento-Skats Erlæggelse.

§ 11. De aarlige 25000 Rd., som af Kongens Casse udbetales i Stedet for Opfostringshusets forhen bevilgede Indkomster af Classe-Lotteriet, skal herefter deeles saaledes, at deraf tillægges: 1) det almindelige og St. Hans Hospital 18000 Rd.; 2) Opfostringshuset 6000 Rd.; 3) Børnehuset 1000 Rd. Og skal Magistraten aarlig efter Finants-Collegii Anviisning imødtage paa Zahlkammeret, disse 25000 Rd. imod Qvittering, og derefter erlægge til Directeuren

for Børnehuset 1000 Rd. Ligeledes skal af de 9000 Rd., 17. Marts. som paa Grund-Taxten i Kjøbenhavn ere lignede efter Rescriptet af 10de April 1762, tilfalde: a) den for de svangre Fruentimmer i Friderichs-Hospital indrettede Stiftelse, nu Stiftelsen for nyfødte Børn, 5000 Rd.; b) det almindelige Hospital 1500 Rd.; og c) til Børnehuset 2500 Rd. Og lader Magistraten ligeledes hæve af Stadens Indvaanere, som sædvanlig disse 9000 Rd., og deraf betaler til Directeuren for Børnehuset de 2500 Rd., og til Directionen for Stiftelsen for nyfødte Børn dens 5000 Rd.; og bliver disse 5000 Rd. for Aaret 1784 at betale, og siden fremdeeles. —

§. 12. Da Claudi Rosettes Stiftelse har saa store Capitaler, at den, naar den erholder Godtgjørelse for sine aarlige Renter af sit Laan til Pleie-Anstalten paa 5166 Rd., kan udkomme med sine Revenuer; saa vil Kongen, til Erstatning for disse Renter, tillægge den aarlig 200 Rd. fra dette Aars Begyndelse, og fritage dens Lemmer fra Extra-Skats, ligesom dens Capitaler fra $\frac{1}{4}$ Procents-Skats Betaling.

§. 13. Opfostringshuset skal, i Stedet for de samme forhen tillagde Indtægter af Classe- Lotteriet, nyde aarligen 6000 Rd. af de 25000 Rd., som Kongens Casse herefter giver til det Fattiges-Væsen, hvorimod denne Stiftelse frafalder sin Fordring paa de 31000 Rd., som den i Aaret 1770 har udlaaent til det almindelige Hospital. Og, som Præsten Hr. Baagoe, der tilforn har været Educations-Inspecteur ved denne Stiftelse, andensteds er forflyttet, saa bliver ingen anden i hans Sted at antage, men Stiftelsen sparer for Eftertiden hans havte Løn. Ligeledes fritages Børnene i denne Stiftelse for Extra-Skat, og Stiftelsens Capitaler for den paabudne $\frac{1}{4}$ Procent-Skat. —

§. 14. For at hjælpe Vartou-Hospital igjen paa Fode, maae dets Jordegods sættes til offentlig Auction paa Kongelig Approbation, paa de Vilkaar, at den halve Kjøbesumma bliver staaende i Godset, og at Bønderne holdes deres Fæste-Breve. Fra indeværende Aars Begyndelse tillægges denne Stiftelse aarligen 4400 Rd., indtil det ved

17. Marts. Godsets Bortsælgelse vil vise sig, om Stiftelsen derved kommer i den Stand, at den kan undvære en Deel af denne Summa, da den skal beholde det Nødvendige af denne Summa. Auctionen skal skee i næste Sommer. Herimod haver Magistraten saasnart gjørligt at besætte de ledige Pladser i denne Stiftelse. Og fritages dens Lemmer for Extra-Skat, ligesom dens Capitaler fra $\frac{1}{4}$ Procent-Skat. —
[Skr. 2. Sept. 1817.]

§. 15. Abel Cathrines Hospital skal til dets Vedligeholdelse nyde fra 1784 Aars Begyndelse aarlig 700 Rd. i Stedet for Renten af den Capital, som til Pleie-Anstalten har været udlaant. Og fritages dette Hospitals Lemmer herefter for Extra-Skat, ligesom dens Capitaler for $\frac{1}{4}$ Procent-Skat. —

— — —
[Se Pl. 1. Juli 1799.]

16. Juli. **Rescr. til Kbhvns Mag.** ang. at det i Henseende til Indkvarterings-Væsenet i Kbhvn skal forblive uryggelig ved Rescr. af 30. Nov. 1764, [Pl. 25. Febr. 1765] som i alle sine Puncter og Clausuler skal blive i sin fulde Kraft. Og, da Kongen har besluttet, til de i Staden i Garnison liggende Regimenter, paa ny at lade indrette og opbygge de fornødne Caserner: saa haver Magistraten at see derhen, at Soldaterne imidlertid faae saa forsvarlige Qvarterer anviste, at de i Henseende til deres Sundheds Conservation kan være tjente med dem, og til den Priis, som i høistbemeldte Rescript er bleven fastsat.

[Rescr. 24. Sept. 1784.]

24. Sept. **Rescr. til Kbhvns Mag. hvorved Rescr. af 16. Julii 1784 ang. Qvarterer for Soldaterne, indtil Casernerne ere opbygde, igjentages.**

Gr. Ved Rescr. af 16de Julii sidstleden er gjort Anordning derom. Men nu har Magistraten andraget, at, som Leien af alle Slags Værelser tilligemed Gaardenes og Husenes Priis i de seenere Tiider saa anseelig ere stegne, saa er det en naturlig Følge, at Huus-Eiere, der have Leilig-

hed til Qvarterer for Militair-Etaten, derfor vil have høj- 24. Sept.
 ere Leie end forhen, saafremt de skal vedblive at bortleie
 deres Værelser til saadant Brug, i Stedet for at de med
 større Fordeel kunne overlade dem til andre; hvorfors
 Magistraten ikke seer at kunne for nærværende Tiid, og
 indtil de nye Caserner blive færdige, forskaffe Garnisonen
 gode og forsvarlige Qvarterer for den samme Priis, nem-
 lig 1 Sk. daglig, som for 20 Aar siden.

Det er Kongens alvorlige Villie, at det i Henseende til
 denne Indkvarterings-Sag i Kjøbenhavn skal forblive ved
 forberørte Befaling af 16de Julii sidstleden, saa at Magi-
 straten, indtil de besluttede Caserner ere opbygte og ind-
 rettede, haver at see derhen, at de her i Garnisonen lig-
 gende Soldater imidlertid faae forsvarlig gode Qvarterer
 anviisde, saa at de i Henseende til deres Sundheds Con-
 servation kan være tjente med samme, og til den Priis,
 nemlig en Skilling daglig, som i Rescr. af 30te Novbr. 1764
 er bleven fastsat.

1786.

**Rescr. til Kbhvns Mag. ang. Getreuers Legata til Fat-
 tige, og deres Bestyrelse.**

10. Marts.

Gr. Executores Testamenti efter afg. Hofmaler og For-
 gylder Christian Peter Getreuer og Hustru Maria Tomas
 Datter Riise have andraget, at bemeldte Getreuer og Hu-
 stru have i deres oprettede Testamente legeret en Capital
 af 93000 Rd., og disponeret over Samme i 4 Afdelinger saa-
 ledes: 1) af 19000 Rd. deraf skal forblive en evigvarende
 Fond, hvoraf den aarlige Rente skal anvendes til fattige
 Menneskers Underholdning; 2) 10000 Rd., hvis aarlige Rente
 gives til 10 Personer af Testatorum Slægt, alle af Qvinde-
 kønnet; 3) 34000 Rd., hvis Renter uddeles til Testatorum
 Slægt af Mand- og Qvindekøn, og deles i saamange Por-
 tioner, at Enhver kan faae 25 Rd. aarlig; og til den 4de
 Afdeling er henlagt 30000 Rd., hvis Renter ere henlagte til
 Testatorum Brødre- og Søstre-Børn og deres Afkom, og
 tiilsidst kommer fattige Indvaanere i Kiøbenhavn samt de-
 res Enker og Børn tilgode: dernæst, at Testatorerne have

10. Marts, anmodet Magistraten at være Stiftelsens Bestyrer og Forsvar, saa og, til at paasee Testamentets Overholdelse og Opfyldelse, udnævnt til bestandige Curatorer Sognepræsten til Helliggeistes Kirke, de 2 ved Samme værende Kirkeværgere, og Oldermænden for Malerlauget, nu værende og efterkommende til evig Tid; samt derhos anordnet, at den hele Capital 93000 Rd. skal indleveres i Overformynderiet, og der som andre Umyndiges Midler varetages og tilsees: — derhos have saavel Executorerne som Curatorerne, i Anledning af Magistratens dem givne Svar, hvorefter de ikke ere i Stand til at efterkomme Testatorum Ønske og sidste Villie, indstilt, til hvem de i Henseende til Stiftelsernes Overbestyrelse og Capitalernes Aflevering skal henvende sig. — Som Kongen under denne Dags Dato har confirmeret det i Følge allern. Befaling af 17de Decbr. 1783 af Justitsraad P. Uldall og Secretair Chr. Skifter i Overeensstemmelse med Getreuers og Hustrues oprettede Hovedtestamente af 11te Juli 1776 med Sammes Paategning, den saakaldte Gienpart deraf, af 7de Juli 1779 med 4 Codiciller, forfattede Instrument; samt, da endeel af denne anselige Capital strax kommer de Fattige tilgode, og deels i sin Tid bliver til Understøttelse for fattige Indvaanere i Khavn, befales hermed.

At Magistraten haver haade som Directeurer for det Fatiges Væsen og som Øvrighed at paatage sig Overbestyrelsen af disse publiqve Midler, som skal indtages under Overformynderiet; og hvorhos, efter Executorum Testamenti derhos giorte Forestilling, bevilges: 1) at af Stiftelsens Indkomster aarlig maa betales 50 Rdlr. til en Revisor, som af Curatorerne foreslæaes, og af Magistraten confirmeres og meddeles Instrux: 2) at Inspecteuren ved St. Hans Hospital maa tillægges 20 Rdlr. aarlig, for at uddele de til dets Lemmer bestemte Gaver, og derover holde Regnskab: 3) at til en Regnskabsfører eller Bogholder, som Curatorerne ikke kan undvære, maa betales 300 Rdlr. aarlig, og hvortil Brygger Andreas Skibsted, der som Kirkeværgen nu er en af Curatorerne, maa af Executores

antages, men for den følgende Tid skal en saadan Betient^{10. Marts.} af Curatorerne vælges, og Magistraten forbeholdes Confirmation, samt at meddele saavel bemeldte Skibsted som de efterkommende Bogholdere og Regnskabsførere Bestalling og Instrux. Og, da Magistraten i berørte dens Skrivelse har meldet, at 4 Senge i Vartou-Hospital ikke kan faaes for den dertil af Testatorerne legerede Capital, saa maa med denne Capital forholdes i Følge det forfattede og af Kongen confirmerede Instruments 7de Art. §. 3, dens 2den Punct.

Canc. Prom. til Stiftbefal. og Biskoppen over Aggers- 16. Sept.
huus Stift ang. at Skifte- og Auctions-Forvalterne ei be-
fatte sig med Hospitals- og Fattig-Lemmers Efterladenskab.

Gr. — — —, saa meldes,

At de ordentlige Auctions- og Skifte-Forvaltere i ingen Maade bør befatte sig med at forauctionere eller videre behandle det Efterladenskab, som forefindes enten efter de Fattige, der i Hospitaler og Fattighuse ere indlemmede, eller naar disse fra Saadanne have nogen Underholdnings-Hielp i Byerne, samt paa Landet efter de Fattige, der enten ere indeelte til Lægd hos Bønderne, eller gives Understøtning af den almindelige Fattigkasse, som haves i ethvert Sogn, efter hvilke det lidet, de kan eie, dog tilhører vedkommende Stiftelser, hvis Foresatte, navnlig Inspecteuren udi Kiøbstæderne og Fattigcommissionerne paa Landet bedst kunne paasee og iagttage Behandlingen uden videre Rettens Forhandling.

1787.

Raadstue-Plakat, (Rescr. 17. Aug.) hvorved bestemmes,
hvad Salarium Tømmer- og Muurmestere i Kbhvn tilkom-^{22. Aug.}
mer for Vurderings-Forretninger over Eiendomme udenfor
Staden paa dens Grund m. m.

Gr. Da det ved Pl. 31 Jul. 1754, ang. Vurderinger over Gaarde, Huse og Eiendomme i Khavn, ikke er bestemt, til hvad Tid Forretningerne, efterat Mesterne dertil ere udnævnte, skal beskrevne afleveres, og det erfares, at slige

22. Aug. Forretninger ofte ikke indleveres saa hastig, som skeepurde, samt at der, siden bemeldte Pl. blot bestemmer, hvad Salarium Tømmer- og Muurmestere tilkommer for Vurderinger i Khavn, adskillige Gange er opkommen Uenighed imellem Reqvirenterne og Mesterne om Betalingens Bestemmelse for Vurderings-Forretninger over Eiendomme uden for Staden paa dens Grund, ligesom det og er kommen under Spørgsmaal, hvad Mestere uden for Tømmer- og Muur-Laugene samt andre Mænd tilkommer i Betaling for de af dem efter Udmeldelse foretagne Vurderings-Forretninger; saa bliver herved følgende anordnet og fastsat:

1.) De til nogen Vurderings- eller Taxations-Forretning over Gaarde, Huse og Eiendomme i Khavn, eller paa dens Grund uden Portene, enten fra Magistraten eller Hof- og Stadsretten, udmeldte Mænd skal være pligtige at indlevere samme til det Sted, hvorfra Udmeldelsen er skeet, i det seneste inden 8 Dage derefter, under Mulct af 1 Rdlr for hver Dag de dermed længere udeblive; for hvilken Mulct, som skal tilfalde de i Raadstuen og ved Hof- og Stadsretten værende Fattiges Bøsser, og i Mangel af mindelig Betaling af Underfogden ved Execution inddrives, de udmeldte Mestere skal hæfte een for alle og alle for een.

2.) De, som udmeldes til Vurderings-Forretninger over Gaarde, Huse og Eiendomme paa Stadens Grund uden Portene, skal derfor betales hver 1 Rdlr, foruden den ved Pl. 31 Jul. 1754 og Reglem. 5 Jun. 1771 efter Vurderings-Summens Størrelse fastsatte Betaling, hvorimod de skal være pligtige selv at forskaaffe sig Befordring, om de den maatte behøve.

3.) Hvad der ang. Tømmer- og Muurmestere enten allerede er eller herefter vorder anordnet, i Henseende til deres Udnævnelser til Vurderings-Forretninger saavel som disses Indlevering og Betaling, skal ligeledes gielde for alle andre Haandværksmestere, af hvad Professioner de end maatte være, som til saadanne Forretninger blive

udmeldte; Men naar slige Forretninger blive forlangte 22. Aug. at foretages paa Steder, som ere uden for Stadens Grund, maa Betalingen derfor herefter, som hidtil, skee saaledes, som Vedkommende derom med Mesterne, efter Omstændighederne og Stedernes Fraliggenhed, kunde blive forenede.

[Pl. 31. Juli 1754.]

1788.

Fr. om Qvægghandelen i Danmark, i Jylland især.

11. Juni.

1.) Det skal være alle og enhver uformeent, at feede eller foere sine Øxen, som sit andet Qvæg, paa Græs eller paa Stald, eftersom han dertil har Evne og Leilighed. Ligeledes skal det være alle og enhver tilladt at sælge saadant foeret eller feedet Qvæg til hvem han vil, samt at ud-drive det eller lade det uddrive til uden- og indenrigske Steder altsaa og til Hertugdømmene, til hvad Tid af Aaret han finder det beleiligst. Herved ophæves altsaa aldeles de hidtil værende Forbude mod Græs- og ustaldede Øxens samt Køers og ungt Qvægs Udførsel af Danmark; herved ophæves ligeledes de hidtil værende Anordninger, som have bestemt Uddrivnings-Tiden for Øxen til Foraaret inden 1 Maj.; herved udstrækkes end videre Friheden til at feede Øxen, som hidindtil har været Kiøbstedborgere og visse Landboere alene tilladt, til enhver, som deraf kan og vil benytte sig; og herved tillades det Slagtere, som andre Øxenkiøbere, at tilhandle sig Øxen, hvor de finde sig dem tjenlige; ligesom saadant allerede hidtil har været og er tilladt, i Henseende til Køer og Heste. Dog, naar og for saavidt Anordninger og Foranstaltninger mod Qvægsyge herudi skulde gjøre Forandring, da skal disse Anordninger og Foranstaltninger, saalænge de gielde, nøie overholdes og følges.

[Fr. 23. April 1845 § 5.]

4. Aug. **Rescr. til Khvns Mag. ang. Directionen over det harboiske Enkefrue-Kloster, samt dets Regnskabsvæsen.**

Gr. Conferentsraad H. Chr. Hersleb, som under 16de Junii 1758 allern. er befalet at paatage sig Inspectionen over dette Kloster i Kjøbenhavn, er ved Døden afgangen, og Priorinden i Klosteret har ansøgt, at Directionen maatte overdrages Magistraten, som hun haaber, ikke vil tage Noget for dens Umage. Thi befales dermed,

At Magistraten paatager sig Directionen over fornævnte harboiske Enke-Kloster, til hvilken Ende den af Commissarierne i fornævnte Conferentsrd. Herslebs Bo haver at lade Magistraten udlevere alle Penge, Obligationer, Documenter og Brevskaber med videre, Klosteret vedkommende. Og vil Kongen derhos, at det, siden Mag. ei selv kan paatage sig at være Regnskabsførere, og besørge Stiftelsens Indtægt og Udgift, saavel som den øvrige derved forekommende oeconomiske Detaille, maae være Magistraten tilladt at antages en duelig Person, der som Klosterskriver kan føre og aflægge det aarlige Regnskab, samt besørge de ved Klosteret og dets Bygninger forefaldende Forretninger, efter den Instruxion Magistraten ham derom meddeler; sam at han til Løn og Skrivmaterialier maae, frie for Embedsskat og al anden Decourt, ligesom Betjentene ved de andre milde Stiftelser, tillægges af Klosterets Indkomster for det første 100 Rdlr. aarlig, indtil dets Tilstand med Tiden tillader, at han kan nyde 150 Rdlr. om Aaret, da de af ham aarlig aflæggende Regnskaber skal, ligesom de øvrige under Magistratens Direction værende Stiftelser, revideres i Rentekammeret.

[Fund. 23. Novbr. 1735. Vedt. 30. Dec. 1857 § 3.]

20. Dec. **Canc. Prom. til Amtmanden over Antvorskov og Korsør Amter, ang. Pesthuuspengenes Inddrivelse af Kirkerne i førstnævnte Amt.**

Gr. Til det uden for Kiøbenhavn værende St. Haus Hospital skal der efter en fra Kiøbenhavns Magistrat indkommen Beretning af nogle Kongen forhen tilhørende,

men nu til private Folk bortsolgte Kirker paa Antvorskov- 20. Dec.
 Amt erlægges en liden aarlig Afgivt, under Navn af Pest-
 huspenge, som til hvert Aars 1ste Maii er forfalden.
 Denne Afgivt, som efter hoslagte Fortegnelse af samtlige
 Kirker paa bemeldte Amt ei udgjør mere end 7 Rd., skal
 det ofte give Vanskelighed for Hospitalets Foresatte at
 faae indfordret hos enhver Kirkes Eier, i Særdeleshed ved
 Kirkernes Afhændelse, da deres nye Eiere undertiden ikke
 vides. I Anledning heraf anmodes altsaa,

Amtmanden, at ville paa Requisition af Inspecteuren
 ved bemeldte St. Hans Hospital lade denne Afgivt, naar
 den ikke til Forfaldstiden bliver erlagt, inddrive paa lige
 Maade, som det skeer med andre Kgl. Skatter.

[Rescr. 4. Maj 1645. Plan 1. Juli 1799 § 166.]

1790.

Fr. om hvorledes der skal forholdes med Synsmænds 12. Feb
 Udnævnelse, naar der ikke i den Jurisdiction, hvori Tin-
 gen eller Eiendommen er beliggende og Hovedsagen føres,
 findes det fornødne Antal af kyndige Mænd til at bedømme
 det, som er Gienstand for Grandskningen.

Gr. Da det er nødvendigt, at Syns- og Grandsknings-
 Mænd bør være kyndige og forstaae sig paa det, om hvil-
 ket de skulle give deres Skjøn; hvoraf følger, at, naar der
 i den Jurisdiction, under hvilken Tingen eller Eiendom-
 men hører, ikke gives saadanne, eller det fornødne Antal
 af saadanne Personer, som besidde de dertil udfordrende
 Egenskaber, disse da maae søges andensteds; men der
 ikke destomindre undertiden skal have reist sig Formali-
 tets Tvistigheder om Gyldigheden af Syns-Forretninger,
 naar Grandsknings-Mændene dertil have været udnævnte
 af en anden Ret, end den, for hvilken Hovedsagen blev
 ført; saa bliver herved, for at afværge deslige Trætter,
 udtrykkeligen bestemt de Forholds-Regler, som, i oven-
 anførte Tilfælde, bør følges og iagttages.

Naar der, til Tvistigheders Afgjørelse, udfordres
 Grandsknings-Forretninger, og der, under den Jurisdic-
 tion, hvor Tingen er beliggende eller Sagen behandles,

12. Feb. ikke maatte findes det fornødne Antal af saadanne kyn-
dige Mænd, som udkræves, til at bedømme det, der ved
Forretningen paasigtes; da skal Amtmanden, dersom de
gives i Amtet, bemyndige en anden Ret, som er deres
Værneting, til at udnævne dem og imodtage deres eede-
lige Forklaring om den af dem holdte Besigtelse; men,
dersom et saa overordentligt Tilfælde skulde indtræffe, at
der, til Forretningen, maatte behøves særdeles kunster-
farne Mænd, og disse ikke heller i Amtet kunde findes,
da skal Amtmanden hos Øvrigheden paa et andet Sted,
hvor der ere saadanne Personer, begiere dem derfra ud-
meldte, paa den Parts Bekostning, som anholder derom.

[Pl. 31. Juli 1754. Lov om Sø- og Hdlsr. 19. Febr. 1861 § 16.
Pl. 22. Aug. 1787. Rpl. 11. April 1916 § 196.]

25. Juni. **Forordning ang. skadeligt Vands Afledning til Agres,
Enges og Mosers Forbedring i Danmark.**

2.) Naar nogen Jorddrot finder, at hans Ager eller Eng
kunde forbedres ved Vandets Afledning eller Afgrævning
igiennem andre Jorddrotters Jorder eller et Fællesfang,
da skal han derom henvende sig til vedkommende Jord-
drotter, og søge mindeligen med dem at forene sig om de
Steder, hvorigennem Vandgrøfterne skulle trækkes: den
Brede og Dybde, de skulle have: hvorhen Jorden udfaf
dem skal opkastes, og hvorledes jevnes: hvorledes Grøf-
terne for Eftertiden skulle vedligeholdes: hvad Gotgiørelse
de Lodseiere skulle nyde, over hvis Grund Grøfterne træk-
kes: og hvad Deel enhver skal tage i Omkostningen og
Gotgiørelsen. Skulde han ikke kunne forenes med Ved-
kommende, da skal han af Stift- eller Amtmanden requi-
rere Landvæsens-Møde paa Aastedet, i hvilket Landvæ-
sens-Commissionen skal paakiende: hvor Grøfterne skulle
løbe: hvor brede og dybe de skulle være: hvorledes med
den opkastede Jord skal forholdes: og endeligen: hvilke
der, foruden Reqvirenten, nyde Got af Vandets Afledning;
da enhver Jorddrot af Landvæsens-Commissionen skal au-
sættes, med Hensigt til den rimelige Fordeel Vandets Af-

ledning vil forskaffe ham, til at tage forholdsmæssig An- 25. Juni. deel i Grøftens Gravning og øvrige medgaaende Omkostninger. Og skal derefter uvillige Mænd lovligen taxere, hvad aarlig Penge-Gotgiørelse der tilkommer dem, over hvis Grund Grøfterne løbe, saavel for den Jord, de derved tabe, som for Vedligeholdelsen af Grøfterne, der for Eftertiden skal paaligge dem. [*Lov om Gader, Veje og Vandløb i Kbhvn. 14. Decbr. 1857 § 13.*]

[*Hævet ved L. 28. Maj 1880 § 87.*]

1791.

Canc. Prom. til Kammerherre Suhm m. fl. ang. et Monument, i Anledning af de Velgjæringer, Kongen har ud- 26. Aug. viist imod Bondestanden, og Vagt derhos.

Gr. Den fra Kammerherren med de øvrige Herrer indkomne Begjering, om at blive anviist en offentlig Plads, til derpaa at opsætte Monumentet, som ved frivilligt Samenskud bekostes i fornævnte Anledning, er bleven foredraget Hans Majestæt, som derpaa under 19de dennes har resolveret saaledes:

»Indbemeldte Monument maa opreises i Midten af Runddelen i Veien uden for Vesterport, imod at Vedkommende besørge Brolægningen igjen ved begge Sider saa beqvem for Passagen, som den haves kan; — samt om Dagen forsynes med en Post, som afgives fra Vagten ved Vesterport. Cancelliet haver i Følge denne Resolution at tilkiendegive det Fornødne saavel Kjøbenhavns Magistrat som Generalitets- og Commissariats-Collegium.«

[*Prom. 14. Nov. 1797.*]

Placat, at den saakaldte Snorrebroe skal for Eftertiden 19. Sept. vedligeholdes af Christianshavns Beboere, som nyde den nærmeste Nytte af samme.

Da Kongen ved Reser. til Khavns Magistrat 28 Oct. 1785 har befalet, at naar den over Christianshavns Canal, i Steden for den saa kaldte Snorrebroe, anlagte nye Broe ved de Tid efter anden dertil indsamlede Tilskud af Indvaernerne og adskillige offentlige Indretninger her i Staden

19. Sept. var bleven istandsat, skulde Christianshavns Beboere, som nyde den nærmeste Nytte af denne Broe, selv for Eftertiden vedligeholde den, og til den Ende til hvert Aars 1 Apr. og 1 Oct. betale saa meget, som een Uges Vægterpenge af enhvers Gaard eller Grund beløber, hvilke tilligemed disse af Vægterne skal indsamles; og da Indsamlingen af Bidrage til Broens Bekostning nu, efterat det til sammes Bestridelse manglende af Stadens Kasse er tilskudt, haver ophørt; saa ville samtlige Gaard- og Huus-Eiere paa Christianshavn, i Følge bemeldte Kgl. Befaling, til næstkommende 1 Oct., og herefter til hvert Aars 1 Apr. og 1 Oct. til Vægterne paa Anfordring betale een Uges Vægterpenge af deres eiende Gaarde eller Huse, hvis Beløb til Broens nødvendige Vedligeholdelse skal vorde anvendt.

[Pl. 18. Sept. 1818. K. B. 17. Okt. 1881. Skr. 5. Sept. 1891.]

1792.

Fr. om Fattig-Væsenets Indretning og Bestyrelse i

9. Marts. **Kbhvn.**

VI Cap.) Hvorledes de, til de Fattiges Forsørgelse, udfordrende Midler kan tilveiebringes, paa den sikkerste, ordentligste og, for Stadens Indvaanere, mindst trykkende Maade.

7.) Det almindelige Fattigfond skal ikke alene beholde de, samme nu tillagte, Indtægter, men disse skal endog ved følgende Midler forøges: a) Enhver, som herefter forundes Tilladelse til, for Betaling, at lade sig see eller høre offentlig, som Kunstner og Virtuos, eller at fremvise Sielenheder, Kunststykker og deslige, af hvad Navn det maatte være, skal, til de Fattiges Beste, betale 10 pro Cent af alle de ham deraf tilflydende Indtægter; men, naar disse ikke kan controlleres, skal han, i det Sted, erlægge noget vist, hvilket, i dette sidste Tilfælde, af Magistraten bestemmes efter Omstændighederne; dog saaledes, at Afgiften til de Fattige ikke maae ansættes ringere, end til 50

Rdlr. b) Af alle faste Eiendomme, der høre under Khavns 9. Marts. Jurisdiction, samt af Skibe, som her i Staden, ved Kiøb og Salg, overdrages, skal, hvad enten det skeer ved offentlige Auctioner eller under Haanden, men af Løsøre og Varer, alene naar disse sælges ved Auction, herefter altid betales til de Fattige $\frac{1}{4}$ pro Cent, fra hvilken Afgifts Erlæggelse hverken de octroierede Compagnier eller offentlige Stiftelser skal være frietagne, undtagen for saavidt de allerede med saadan Frihed ere benaadede. Af de faste Eiendommers Kiøbesummeer skal Sælgeren betale den halve og Kiøberen den anden halve Deel af denne Afgift; men af Løsøre og Varer udreder Sælgeren den alene. Og, paa det at der kan have fuldkommen Sikkerhed for bemeldte Afgifts rigtige Erlæggelse, skal det paaligge Vedkommende, med Attest fra Inspecteuren og Kontrolleuren paa det almindelige Hospital, at bevise, at det, som de Fattige tilkommer, er betalt, forinden noget Skiøde maae antages til Tinglysning; ligesom og enhver Indkassator skal aflægge Rede og Rigtighed til Auctions-Directeurerne for Afgiften af de ved Auction solgte Varer og Løsøre, da Directeurerne igjen betale samme til det almindelige Hospital, imod Inspecteurens og Kontrolleurens Qvittering; Endelig c) skal der og herefter, til de Fattiges Beste, betales 1 Skilling mere for hvert Spil Kort, som sælges her i Staden; for hvilken Afgift Stemplet-Papiirs-Forvalteren skal aflægge Regnskab til Hospitalet. [Plan 1. Juli 1799 § 166.]

1793.

Raadstue-Pl. (Resc. til Kbhvns Mag. 15 Marts).

At de Vognmænd i Kiøbenhavn, som tage Deel i Hyre-^{23. Marts.} kudskenes Næring, ved tillige at holde Hyrevogne, skal med disse svare lige Afgift af de Heste, som de til Kiørselens Bestridelse med Hyrevogne kunde skiønnes at holde, nemlig 1 Rdlr aarlig af hver Hest saaledes, som ved Anordn. om Opfostrings-Stiftelsen 7 Dec. 1770. 14 § er befalet.

[An. 7. Dec. 1770 § 14.]

5. April. **Fr. som forskriver de Regler, hvilke herefter skal iagttages, i Henseende til Delinqvent-Omkostningers og Broe-Penges Ligning og Inddrivelse, samt Revisionen af de derfor aflæggende Regnskaber.**

Gr. — — —

I Kap.) Om Delinqvent-Omkostningernes Ligning og Oppebørsel.

1.) Hermed fornyes Fr. 13 Jan. 1747. 1 §, der befaler, at de Omkostninger, som skal lignes paa Almuen, ikke bør strække sig til andre Justits-Sager, end dem, der angaae Tyverie, Røverie, Drab og Mordbrand. Som en Følge heraf, skal det, for Siellands Stifts Kiøbstæder og Roeskilde Amt, d. 4 Apr. 1766 udgivne Reskript herved være tilbagekaldet og sat ud af Kraft, saa at for Eftertiden de Omkostninger, som medgaae, formedelst andre Forbrydelser, end de 4 fornævnte, skal allevegne, for saavidt de ikke af nogen privat Sagsøger, eller af de, til Sigt og Sagefald berettigede, Huusbonder paatales, udredes af Sigt- og Sagefalds-Kassen. [*L. om Kbhvns Politi 11. Febr. 1863 § 17.*]

3.) Ellers maae et Amts Delinqvent-Omkostninger ikke sammenblandes med dem, som vedkomme et andet: men, for saavidt Repartition paa Amtet finder Sted, bør de paa ethvert Amts Almue lignes, og særskilt beregnes.

4.) Ligningen over de aarlige Delinqvent-Penge skal forfattes af Amtsforvalterne, og bekræftes af vedkommende Amtmænd, samt derefter, ved de af Amtsforvalterne aarligen aflæggende Regnskaber, med tilhørende Bielage, indsendes til Rentekammerets Revision.

6.) De Omkostninger, som medgaae enten til Vedligeholdelse eller bedre Indretning af Arresthusene paa Landet, bør lignes paa det eller de Herreders Hartkorn, til hvis Jurisdictioner samme henhøre; men Udgifter til nødvendige Klæder for Arrestanter, samt til deres Helbredelse, naar de ere syge, bør, i Hensigt til dem, der ere anklagede for de i 1 § benævnte 4 Slags Forbrydelser, lignes

paa det hele Amt, og, i andet Fald, maae de udredes af 5. April. Sigt- og Sagefalds-Kassen; Saa bør og de heftede Forbryderes Børn underholdes paa Herredets Fattigkasses Bekostning; men, hvor denne er uformuende, lignes bemeldte Udgift, paa samme Maade, som Delinkvent-Omkostninger, indtil en nærmere Bestemmelse i denne Henseende maatte skee. [*Skr. 24. Febr. 1851.*]

Politie-Placat, hvorved — — — vedkommende Gaard- 1. Maj. og Huus-Eiere, i Medhold af Pl. 8 Maj. 1771 og Magistratens Skrivelse af 29 Apr. sidstleden, erindres om, at lade, snarest mueligt, deres Gaardes eller Huses nye Matriculs No paasætte eller forfriske, saaledes som bemeldte Pl. bestemmer; ligesom og Eierne af Hiørnsteder, at lade samme paasætte Gadernes eller Pladsenes Navne.

[*Politivedtægt 1. Marts 1913 § 58.*]

Raadstue Pl. (Rescr. til Kbhvns Mag. 19. Juli). At da 22. Juli. Khavn har erholdt sin Andeel af Amager Lands Fælledd udskiftet, saa skal de Beboere, som, efter Udskiftningen af bemeldte Fælledd, enten allerede have fæstet eller herefter fæste Grunde af Staden, og derpaa opføre Bygninger, herefter høre under Staden og dens Jurisdiction.

[*Jfr. Fr. 15. Okt. 1674. Skr. 28. Febr. 1853.*]

Confirmation paa §§ 2, 3, 4 og 5 i det første Capitel af 26 Juli. Lovene for det i Kbhvn. oprettede Selskab, under Navn af Selskabet for Efterslægten, som Directionen i Følge den 6te § i samme Capitel har anholdt om, hvilke 4 Sphers sigte til at betrygge Selskabets Varighed, og lyde saaledes:

§. 2. Alt hvad, som bespares af Selskabets i næste Capitel angivne muelige Indtægter, saavel som hvad derfor eller paa anden Maade erhverves, bliver dets og dets Stiftelsers uigjenkaldelige Eiendom, saa at Ingen, der er, eller har været Medlem af Selskabet, eller disses Arvinger, nogen-

26. Juli. sinde, end ikke om Selskabet i Tiden imod Formodning skulde kunne ophøre, skal have mindste Ret til Noget af denne Eiendom, mindre at paastaae Samme deelt.

§. 3. Selskabets nuværende Lemmer have det Haab til Efterkommerne, at de ville vaage for dets og dets Stiftelses Vedligeholdelse. Skulde Samme ikke desto mindre formedelst uformodentlige og ei forhinderlige Tilfælde engang i Tiden ophøre, fastsættes det, i Hensigt til Selskabets Formaal og den foregaaende 2den §., herved end ydermere, at Stiftelsen i saa Fald enten skal vedblive uforandret under offentlig Bestyrelse, eller, naar Saadant ei var gjørligt, eller og dets Bestræbelser formedelst andre Indretninger i Staten maatte agtes mindre nyttige, dens Capitaler henlægges til en anden offentlig Stiftelse, hvis Hensigt stemmer nærmest overeens med Selskabets.

§. 4. For at forebygge al Tvetydighed angaaende naar Selskabet, som ophørt, skal ansees at trænge til offentlig Bestyrelse, og hvem der i saa Fald skal være berettiget til at antage sig Samme, samt videre at give Samtykke, forinden dets Midler til andet Brug henlægges, fastsættes: 1) at, da Selskabet har den Udsigt, at kunne i Tiden og virke frem til sin Hensigt, endog uden al Bidrag af dets Medlemmer, saa skal Selskabet, om det endog ingen contribuerende Medlemmer havde, af saadan Aarsag ikke ansees ophørt eller hævet, saalænge det kun har Een eller Flere, der vedblive at bestyre een eller flere af dets Indretninger og Stiftelser overeenstemmende med disses i Selskabets Love vedtagne Hensigter; men, hænder det sig, at Selskabet, forladt af contribuerende Medlemmer i et gandske Aar, aldeles Intet har virket i Overeenstemmelse med Noget af sine Hensigter, da skal det først ansees for at være ophørt og i det Tilfælde, at det Offentlige har Ret til at antage sig Samme: 2) at Kjøbenhavns 32 Mænd, denne valgte Samling af agtede Borgere, i saa Fald blive de, Selskabet anbefaler sine Anlæg, til hvilken Ende det ikke blot berettiger disse til, fra den bestemte Tidspunkt af, at tilsee og vaage over, at Selskabets Midler anvendes i Over-

eensstemmelse med dets Love og de deri angivne Hensig- 26 Juli.
ter, men og udtrykkelig bestemmer, at dets Midler, om end
dets Hensigter ei længer kunde opnaaes, eller, formedelst
andre Indretninger i Staten, maatte ansees overflødige,
dog ei uden disses udtrykkelige Samtykke til nogen anden
offentlig Stiftelse maae henlægges. Skulde det mod For-
modning indtræffe, at de 32 Mænds Collegium ikke mere
var til, naar Stiftelsen kom udi det Tilfælde, at den be-
høvede offentlig Tilsyn, da fastsættes, at Stadens Repræ-
santantere, eller de af Borgerskabet, der komme i Stedet
for de 32 Mænd, og hvis Indretning meest ligner disses,
under hvad Navn det bliver, skulle authoriseres til at an-
tage sig Stiftelsen paa samme Vilkaar og Maade, som foran
om de 32 Mænd er bestemt; 3) at et Exemplar af Selska-
bets Love, saavel som af de ved Trykken deri Tid efter
anden bekjendtgjorte Tillæg og Forandringer, skal indle-
veres til Bevaring i Kjøbenhavns 32 Mænds Archiv.

§. 5. I forestaaende 2den, 3die og 4de §, der alene
sigte til at forvise Selskabet sin mueligste Varighed, maa
ingen Forandring nogensinde foreslaaes, eller paa hvad-
somhelst Maade vedtages; og paa det ethvert Medlem i
disse Henseender skal være aldeles uberettiget til at fore-
slaae eller foretage Noget, skal ingen af Selskabets nu
værende eller efterkommende ordentlige, overordentlige
eller corresponderende Medlemmer ansees stemmeberetti-
get, forinden de have underskrevet det originale Exemplar
af disse Love, som forbliver i Directionens Bevaring, ved
hvilken Underskrift de skal ansees lige saa gyldige, og
have frasagt sig de et saadant Selskabs Lemmer til Skade
for denne Hensigt ellers tilkommende almindelige Rettig-
heder, og at have samtykt det foranførte tilfældige Forhold
med Selskabet og dets Midlers Overgivelse til offentlig
Brug, som om et formeligt Instrument derover var forfattet
og af dem underskrevet.

[Borgerrepr. Besl. 31. Marts 1913.]

23. Aug. **Fr. at naar Skifter forrettes ved [Samfrænder eller andre] overordentlige Skifteforvaltere, skal disse, saasnart Boet tages under Behandling, anmelde saadant for den almindelige Skifte-Ret, i Tilfælde af at der ere umyndige Arvinger.**

Gr. I Anledning af indkomne Besværinger over Fornærmelser og Tab, som tilføies Myndliger, ved Samfrænde-Skifter, formedelst Mangel af behørigt Tilsyn baade med Behandlingerne selv og de udlagte Arvemidlers Sikkerhed, har Kongen fundet for godt, til Betyggelse for Umyndige, ikke alene herved at igientage de Bud, og indskierpe de Pligter, som Fr. 31 Mart. 1719 paalægger slige overordentlige Skifte-Forvaltere, men endog dertil at føie disse nærmere Bestemmelser:

1.) Ligesom det, ved ethvert Skifte, hvor der ere umyndige Arvinger, bør iagttages, at enten den fødte eller en af Øvrigheden udnævnt Værge, saasnart Boet tages under Behandling, tilsiges at møde, for at paasee Myndlingernes Tarv, saa skal dette især nøie efterleves, i Hensigt til de Skifter, der forrettes af overordentlige Skifte-Forvaltere; Til den Ende skal disse, hvad enten de ere Commissarier, Executores Testamenti, eller Samfrænder, strax, naar Skiftet tager sin Begyndelse, anmelde saadant for Stedets almindelige Skifte-Ret eller Øvrighed, som uopholdeligen besørger Værger udnævnte, efter Lovens Forskrift. [*Fr. 28. Aug. 1816 § 2. Skiftet 30. Nov. 1874 §§ 14, 83. L. om Rettens Pleje 11. Apr. 1916 § 654. Vedt. 30. Dec. 1857 § 3.*]

3.) Dersom enten overordentlige Skifte-Forvaltere efterlade at gjøre den befalede Anmeldelse, eller den vedkommende Øvrighed forsømmer at sætte de Umyndige Værger, da bør de ikke alene staae Myndlingerne til Ansvar for alt Tab, men endog bøde 100 Rdlr til Fattig-Kassen paa det Sted, hvor Skiftet holdes.

**Rescript til Stiftbefalings- og Amtmændene m. fl. ang. 7. Feb.
Sikkerhed og Rigtighed for Umyndiges Midler samt de fra
Overformyndierne indsendende Regnskaber.**

§. 2. Naar der skiftes imellem en Afdøds umyndige Børn eller Børnebørn og den Efterlevende af disses Forældre eller Bedsteforældre, da maa det af Boets løse eller faste Gods, som den Afdødes Ægtefælle enten til sin Næringsdrift eller dagligt og uundværligt Brug behøver og begjærer at beholde, ikke bortsælges (for saavidt det ei til Gjældens Betaling er nødvendigt); men, dersom Børnene eller Børnebørnene ei kunne erholde andet Udlæg for deres Arveparter, maa Samme udloddes dem i dette Gods, hvilket betroes den efterlevende Ægtefælle til Brug, saafremt denne enten herfor kan forskaaffe antagelig Sikkerhed, eller af Overformynderne ansees vederheftig og paalidelig. Saadant Udlæg skal, for at hindre Godsets Pantsættelse, med Overformyndernes Paategning om, at de ansee Vedkommende vederheftig for det Betroede, uden Betaling læses til Tinge, og gives beskrevet paa slet Papiir — Og, naar den Umyndiges Underholdning og Opdragelse besørger af den efterlevende Fader eller Moder, skal ingen Rente svares af den saaledes udlagte Hovedstoel. [Pl. 19. Aug. 1823. 13. April 1824. Fr. 21. Maj 1845 § 19. Skiftel. 30. Nov. 1874 § 58. L. 26. Maj 1868 § 12.]

**Fr. ang. Straf for Qvaksalvere, hvilke, under Navn af 5. Sept.
kloge Mænd eller Qvinder, paatage sig at helbrede Sygdomme iblandt Almuen, uagtet de ere aldeles ukyndige i Lægekunsten; med videre Forholdsregler til at afværge, standse og læge smitsomme og andre Sygdomme.**

5.) Dersom nogen Qvaksalver findes at tage Syge under Kuur, og saaledes at udsætte disse for Fare, da skal han straffes, 1ste Gang med 20 Rdlrs Bøder til Sognets Fattig-Kasse, eller, i Mangel af Formue, hensættes i Fængsel paa Vand og Brød, i 8te Dage. Forseer han sig her-

5. Sept. imod 2den Gang, da straffes han med at hensættes til 6 Maaneders Arbeide i Forbedringshuset, hvilken Straf fordobles, saa ofte han antræffes i samme Forbrydelse. [*Fr. 4. Dec. 1672 § 4. L. 30. Jan. 1861 § 2. L. 3. Marts 1854. L. Nr. 40, 25. Febr. 1916 § 8.*]

6.) Skulde nogen, som ikke er egentlig Læge, have erhvervet sig udmærket Kundskab og fortrinlig Duelighed i en eller anden enkelt Deel af Lægekunsten, eller i at helbrede en eller anden Sygdom, da kan han, naar han med Amtmandens og Physiici Vidnesbyrd gotgiør, at besidde fornævnte Egenskab, vente, igiennem Cancelliet at erholde Tilladelse at praktisere, dog blot i det District, han boer, og at hans Ret til at foreskrive Lægemedler indskrænkes til de Dele, han har beviist, sig at være kyndig udi. [*Fr. 4. Dec. 1672 § 3. L. Nr. 40, 25. Febr. 1916 § 8.*]

10. Sept. **Raadstue-Pl. (Cancellie-Br. til Kbhvns Mag. 30. Aug.)**

At det er den i Khavn beskikkede Vardeins Pligt, at stemple alt det Guldsmed-Arbeide, som Vedkommende have Tilladelse at forfærdige.

[*Laugs Art. 7. Nov. 1685.*]

18. Okt. **Canc. Prom. til Hof- og Stadsretten samt til Mag. i Kbhvn.,** ang. at det kan tillades Sogne-Commissionerne i denne Stad ved egne Auctioner og uden Salarium at bortsælge lige saavel deres Vare-Beholdninger, som de afdøde Almissee-Lemmers Efterladenskaber; dog med Vilkaar, at under hine ingensinde bortsælges andre Vare end Arbeids-Anstalternes egne Fabricata, for hvilket benævnte Commissioner maa indestaae.

[*Jfr. Rescr. 26. Aug. 1735. Canc. Prom. 11. Juli 1807. Fattigl. 9. April 1891 § 37.*]

22. Okt. **Fr. ang. en almindelig Frihed at tilvirke og forarbejde Leer og Skiære Knive med Maskiner og ved Haand-Arbeide, og at drive Handel med disse Redskaber, samt de imod fremmede Leers og Skiære-Knives Indførelse i Danmark ergangne Forbuddes Ophævelse.**

Gr. Ligesom Ophævelsen af de Privilegier, efter hvilke 22. Okt. Ørholms Leer- og Skiere-Kniv-Fabrik paa Khavns Amt i Sielland tilførn har udøvet Eenerettighed i at fabrikere Leer og Skiere-Knive for Siellands Stift, Lolland, Falster og Langeland, har haft til Hensigt, at befordre en aldeles uindskrænket Tilvirkning af disse for Landmanden nødvendige Agerdyrknings Redskaber; saa skal ogsaa (til Agerdyrkningens Opmuntring ved Prisernes Nedsættelse paa disse Redskaber) Omsætningen og Handelen med Leer og Skiere-Knive, enten de ere tilvirkede her i Landet eller indførte fra fremmede Steder, herefter ikke være underkastet nogen Indskrænkning, til hvilken Ende følgende befales:

1.) Det maae uden Undtagelse være tilladt alle og enhver i Kiøbstæderne og paa Landet med Maskiner saavel som ved Haandarbeide at tilvirke og forfærdige Leer og Skiere-Knive samt deraf at gjøre Oplag og at forhandle samme i store og smaae Partier, saavel i deres egne Huse, som ved offentlige Markeder, dog at de, som med disse Redskaber besøge Markederne, forsyne sig med de ved Fr. 13 Febr. 1775 i Almindelighed anbefalede Markeds-Passe. Ligesaa maae det overalt i Danmark være Landsbye-Smedde tilladt at besøge alle Markeder uden Undtagelse med Leer og Skiere-Knive af egen Tilvirkning, hvortil de fornødne Markeds-Passe uvægerlig skal meddeles dem af vedkommende Herreds-Foged, Birkedommer eller nærmeste civile Øvrighed paa Landet, saasnart de derom melde sig.

2.) Ligesom ved 1 § de Forskrifter ere ophævede, som Pl. 27 Apr. 1791 indeholder angaaende Fabrikationen af Leer og Skiere-Knive og Handelen dermed i Sielland Stift, Lolland, Langeland og Falster, saa skal ogsaa de, ved Pl. 21 Nov. 1735 og 29 Jan. 1739 samt Fr. 29 Jul. 1744, giorte Forbude mod Leers og Skiere-Knives Indførsel fra fremmede Steder herefter være ophævede; saa at fremmede Leer og Skiere-Knive allevegie i Danmark maae indføres

22. Okt. og antages til Fortoldning, imod, indtil videre, deraf at betale en Told af 1 Rdlr 24 Sk. for Dusinet.

[Pl. 17. Nov. 1825. Næringsl. 29. Dec. 1857 § 19.]

1795.

Canc. Cirkul. til samtlige Stiftbefalingsmænd i Danmark og Norge m. fl. ang. Mulct for Borgere, som vegre sig ved Byens Bestillinger.

21 Marts.

Gr. Da det ved Lovens 3—4—10 er befalet, at ingen Borger, med mindre han er Skipper, Styrmand, Seilingsmand, eller saadan Haandverksfolk, som Loven og Politie-Ordningen derfor forskaaner, maa vegre sig ved at betjene nogen af Byens Bestillinger, men Erfaringen har viist, at det ofte hænder sig, at Borgere i Kjøbstæderne, naar Øvrigheden paalægger dem en eller anden Forretning, hvortil deres personlige Nærværelse udfordres, vise Modvillighed, og ved Udflugter søge at skyde sig derfra; saa har Hans Kongelige Majestæt, for at forekomme saadan Misbrug i Fremtiden, paa Cancelliets derom gjorte Forestilling under 13de d. M. resolveret:

»At Stiftamtmandene og de Amtmænd, som enten nu have, eller i Fremtiden faae Kjøbstæder under deres Bestyrelse, maae være bemyndigede til at dictere de Borgere, som, uden at have nogen gyldig Aarsag til Fritagelse, negte at opfylde saadanne Pligter, som maatte paalægges dem af Magistraterne, en passende og tilstrækkelig Mulct daglig, saalænge de sidde overhørige, hvilken Mulct, i Mangel af mindelig Betaling, skal inddrives af Byfogden ved Udpantning efter Stiftamtmandens eller Amtmandens foregaaende Approbation.«

[Skr. 21. Dec. 1824. Prom. 8. Sept. 1810.]

4. Juli. **Raadstue-Placat (Resol. 26. Juni) ang. de Regler, som ved Bygningers Opførelse i Kbhvn. for Eftertiden bliver at iagttage.** (*Danske Cancelli*)

Saaavel ved Gaardes og Huses Opførelse paa de afbrændte Pladser, som ved andre Bygninger, hvilke ellers i Khavn for Eftertiden blive opførte, skal, til Sikkerhed for Staden, Stedernes Eiere og deres Beboere, iagttages følgende Regler:

1.) Hjørnerne paa de Huse, der opføres af ny, skal 4. Juli. alle vegne, hvor en Spidsvinkel haves, brækkes paa 5 Alens Brede, til et Fag Vindue med Piller.

2.) Da det er nødvendigt, at de Byggende sættes Grændser, i Henseende til Husenes Høide; saa tages heri den Bestemmelse, at Huse, som opføres i Gader af 18 Alens Brede, ikke maae være over 18 Alen høie, foruden Taget, hvilken Høide Vedkommende forresten kan efter Gotbefindende anvende til saa mange Etagers Indretning, som skee kan. I de bredere Gader derimod bestemmes den største Høide til 24 Alen efter Overkant af Bjelken eller Gesimsen. Men naar der bygges med gebrokket Tag eller med Qvist, da maae Bygningen, iberegnet det gebrokkne Tag eller Qvisten, ikke være høiere, end forommeldte 24 Alen. En lige Indskrænkning bør finde Sted i Henseende til de Bygninger, som i de smallere Gader opføres efter forestaaende første Post, at nemlig, naar paa samme anbringes gebrokket Tag eller Qvist, maae Bygningerne, iberegnet Taget eller Qvisten, ikke være høiere, end 18 Alen.

3.) Med Hensyn til Menneskers Sikkerhed, i paakommende Tilfælde af Ildsvaade, var det en ønskelig Sag, om 2de Trapper kunde anbringes i alle Huse, som blive 5 Fag og derover i Breden; men da sligt paa flere Steder vil være med Vanskeligheder forbundet, saa forbeholdes det Stads-Bygmesteren, ved mødende Tilfælde, at gjøre Forestilling til Undtagelse fra den almindelige Regel.

4.) De saa kaldte Fabrik-Vinduer forbydes aldeles anbragte paa Bygninger af 24 Alens Høide, da de i Besyn-derlighed paa høie Bygninger ansees farlige.

5.) Pillerne i Bygningerne forbydes at indrettes af mindre, end 1 Alens Brede, da smalle Piller svække Bygningen, og udsætte den altid for Ildsfare i paakommende Tilfælde.

6.) Alle udvendige Mure til Gade, Gaard og Naboe skal være af Grundmuur, hvilket er at forstaae saavel om Forhuse, som Side- og Baghuse.

7.) Det fastsættes og, at Murene i Gavlene skal være en Flensborger Middelsteen tyk i det mindste, og de øvrige

4. Juli. Mure bør i Kielderen være $2\frac{1}{2}$ Steen, de 2de næste Etager 2 Steen, og i øverste Etage $1\frac{1}{2}$ Steen tyk i det mindste, Blindingerne undtagen, og Stenene ej være af mindre Størrelse, end ved Pl. 21 Apr. 1752 for den mindste Sort er bestemt.

8.) Alle Skorsteens-Ankere maae være af Jern, og ikke, som hidtil har været sædvanligt, indlagte af Træe.

9.) Gesimserne i det gebrokkne Tag berøres og gibses, for desbedre at kunne imodstaae Heden uden at antændes.

10.) Hoved-Gesimserne forbydes aldeles af Træe at opføres, saavel til Gaden som Gaarden, samt Tagrender af Træe.

11.) Udlæggere anbringes aldrig uden af Jern.

12.) Ved Skorstenes Anlæg i Besynderlighed bestemmes, at hverken Bielker eller Væxler igiennem Etagerne komme til at berøre dem; at Skorstenen imellem, og saavidt Gulv og Forskaling naae, altid maae være 1 Steen tyk, og saaledes indrettes, at ikke Skorstenen kommer til at hænge paa Bielkerne; at enhver Skorsteen fra Grunden af skal opføres, og aldrig anlægges paa Bielkerne; at en Skorsteen vel maae trækkes paa en Stoel, men at det bliver forbudet, at lægge den horizontal, hvorved den baade betynger Bygningen og bliver farlig for Ildsvaade, og endeligen, at imellem Stolen og Skorstenen altid bør lægges en tør Muursteen paa Fladen. Muurmesterne skal være pligtige at paasee disse Precautioner ved Skorstenes Anlæg, saavel som hvad andet, der allerede ved tilværende Anordninger er fastsat til Sikkerhed, bragt i Opfyldelse, under Tiltale, ifald de det forsømme. Overalt bliver Mesterne paa ny indskierpet, ej at opføre nogen Skorsteen, uden at melde det under Arbeidet til Stads-Bygmesteren, og forresten intet at opbygge, uden i Forveien at have foreviist ham Tegning, og det saa betids, at han derpaa kan indhente Approbation, førend Arbeidet begynder.

13.) De murede Gavle imellem Naboerne maae opføres $\frac{1}{2}$ Alen over Taget i det mindste.

14.) At henlægge Muursteen paa Fladen paa Lofterne, 4. Juli. eller i dets Sted at gjøre Indskudsdække, og inellem dette og Loftsbræderne at lægge et Lag Leer paa 2 Tommers Høide, vil begge tiene til det tilsigtede Øiemed, Sikkerhed; og overlades de Byggende Valget af disse tvende Forslag.

15.) Giennemkiørseler eller i det mindste Giennemgange fra Gaarde eller Huse i en Gade, til tilstødende Gaarde eller Huse i den med samme parallel løbende Gade, ansees for nødvendige, da disse i Ildebrands Tilfælde forskaffe en Communication, som gjør, at Mennesker længere og med mere Tryghed kan opholde sig og arbeide ved Ilden, foruden adskillige andre Fordele til Redning og deslige, som dette har i Følge med sig. Det forstaaer sig af sig selv, at disse Giennemkiørseler eller Giennemgange i alle andre Tilfælde efter Eiernes Gotbefindende maae holdes lukkede. [Bygningslov 17. Marts 1856 § 64. 12. April 1889 § 12.]

16.) Det fastsættes og, at Kakkellovne, hvor de staae til Bindingsværk, maae afrykkes en Distance af 8 til 10 Tommer, og at Kakkellovns-Rørene maae rykkes i det mindste $\frac{1}{2}$ Alen fra Gibsdækket.

17.) Træenagler maae ingensinde indslaaes i Skorstenene til Panelers Befæstigelse, ligesom ej heller nogen Forskaling paa Skorstenene maae anbringes, hvilket sidste er af saa megen Vigtighed, at den Mester, som handler eller med sine Folk lader handle herimod, da han med disse kan og bør have Indseende, maae vente derfor at blive tiltalt og alvorlig straffet.

18.) Naar nogen Træe-Gesims paa de nu staaende Bygninger bliver at reparere, forholdes efter 9 og 10 §; og endeligen:

19.) Det ved 11 og 16 § befalede paalægges enhver Huuseier i Byen, ved deres Gaarde og Huse, strax at iværksætte til almindelig Sikkerhed, ligesom og det i 15 § ommeldte, for saavidt locale Omstændigheder vil tillade det.

[Hævet ved L. 17. Marts 1856 § 105.]

28. Aug. **Instruction, hvorefter Magistraten i Kiøbenhavn skal rette sig, i den, samme betroede, Embeds Førelse.**

1.) Kiøbenhavns Magistrat, hvis Lemmer ere: Overpræsidenten, tilligemed de beskikkede Borgemestere og Raadmænd, bør samtligene forestaae Øvrigheds-Embedet i bemeldte Kgl. Residentsstad. [*An. 1. Jan. 1840 § 3. L. 4. Marts 1857 § 6.*]

2.) I denne Egenskab staaer Magistraten under Kongens egen umiddelbare Befaling og det danske Cancellies Overopsigt.

3.) Dens Embeds Myndighed og Pligter i Almindelighed ere de selv samme, som i Rigets øvrige Kiøbstæder tilkomme og paaligge baade Stiftamtmanden og Magistraten; dog med Undtagelse af det, der hører til Justits- og Politivæsenet, hvilket i Khavn forvaltes af Hof- og Stadsretten, samt at Politiemester og Politieretten, under Cancelliets Bestyrelse, forsaavidt det extrajudiciale angaaer, og under Høiesterets Paakiendelse, forsaavidt Retternes Behandlinger og Domme betreffen.

4.) Magistraten skal vaage omhyggeligen for alt det, der vedkommer Stadens Oekonomie, dens Kasses Indtægter og Udgifter, samt Forvaltningen af de Jordegodser, som ved Privilegierne ere skienkede Staden; dog bør det, der angaaer Brand- og Vandvæsenet, samt Broelægningen og Indquarteringsskattens Ligning, herefter, som hidindtil, vedblive at høre under de dertil anordnede særskilte Commissioner. [*Priv. 24. Juni 1661 § 9. L. 4. Marts 1857 § 1.*]

5.) Den skal, som Øvrighed, have Bestyrelsen af Overformynderiet, for hvilket den bør staae til Ansvar, efter Lovens Orden. [*Bekg. 31. Dec. 1857.*]

6.) Den skal nøie overholde og selv efterkomme de Regler, som Anordningerne foreskrive, saavel i Hensigt til Fattigvæsenet i Almindelighed, som de Hospitaler, Kloster, Opfostringshuse, Pleieanstalter, Legata og deslige velgiørende og milde Stiftelser, af hvad Navn nævnes kan, som ved særdeles Foundationer og Bestemmelser ere henlagte og overdragne til Magistratens Omhu og Forsvar.

7.) Magistraten skal lade sig det være særdeles magt- 28. Aug. paaliggende, at ophielpe Vindskibeligheden og understøtte Borgerfliden, hvis Fremtrivelse og Opretholdelse har den vigtigste Indflydelse saavel paa den huuslige, som den offentlige Lyksalighed og Velstand. Som en Følge heraf skal den anvende alle lovlige Midler, til at indskrænke skadelige Monopoler, der undertrykke Virksomhed, til-lukke Veien for Arbeidsomhed og qvæle almeennyttig Kappelyst iblandt Medborgere.

8.) Naar Klager over private Fornærmelser enten umid-delbar indkomme til Magistraten, eller samme blive den til-stillede fra Kongen og de vedkommende Collegier, da skal Magistraten forsøge at bevirke mindeligt Forlig imellem Parterne, hvilke, til den Ende, skal være pligtige, efter Indkaldelse ved Aftensvarsel, at møde personligen paa Raadstuen. I øvrigt bør, i denne Henseende, følgende Be-stemmelser tiene til Regel: a) Uagtet der af den paaklagede Fornærmelse kunde, naar den blev paadømt ved Retten, tilflyde Kongens Kasse Bøder, skal dog Lovens 1—24—8 ikke være hinderlig i Forliget, med mindre Sagen allerede fra Justitsvæsenets Side er bleven paatalt. [*Fr. 10. Juli 1795 §§ 22, 26. Strfl. 10. Febr. 1866 § 223.*] b) Naar Forening opnaaes, bør samme, tilligemed de Vilkaar, paa hvilke den er ind-gaaet, nøiagtigen indføres i Protokollen, og da have samme Kraft og Virkning, som en usvækket Dom. c) Forligene ud-stædes beskrevne paa slet Papiir, under Raadstuens Segl og Raadstueskriverens Haand; og, naar Execution derefter udfordres, bør samme forrettes af Underfogden. d) I Tvi-stigheder imellem Egtefolk maae ikke Foreninger, til Skils-misser eller Egteskabers aldeles Ophævelse, antages; men, naar Parterne ikke kan blive forligte paa den Maade, at de vedblive at leve i Fællesskab med hinanden, da skal Magistraten være bemyndiget til at bevilge dem Adskil-lelse fra Bord og Seng. [*Fr. 10. Juli 1795 § 25. Fr. 18. Okt. 1811. Vedt. 30. Dec. 1859 § 1 e.*] Dersom nogen, der er tilsagt at møde, udebliver, uden at kunne bevise lovligt Forfald, da skal Magistraten være berettiget til at forelægge ham, un-der Tvangsmiddel af Bøder, fra 2 til 10 Rdlr, til Stadens

28. Aug. almindelige Fattigkasse; hvilken Kiendelse fuldbyrdes, som en Rettens Dom. [*Pl. 10. Febr. 1818 § 2. Vedt. 30. Dec. 1857 § 1 f. Skr. 26. Okt. 1859.*] f) Paa det Vedkommende kan have den fuldkomneste Tillid til Magistratens Megling, maae der hverken føres Vidner eller udstædes Attester om det, der af Parterne tilstaaes, i Henseende til Facta, eller foreslaaes, i Hensigt til Forliget selv, undtagen forsaavidt samme af begge Parter er vedtaget, og udgjør virkelige Punkter af Foreningen. Heraf følger da, at, naar denne ikke kan bevirkes, gives aldeles intet beskrevet af det, som er blevet forhandlet; men samme ansees som uefterretteligt og ugyldigt.

9.) Magistraten skal i Almindelighed samles paa Raadstuen tre Gange om Ugen, nemlig: Mandag, Onsdag og Fredag; og ellers, i overordentlige Tilfælde, saa ofte det udfordres, og det af Overpræsidenten bliver tilsagt.

10.) Ligesom Stadens og dens Indvaaneres Beste skal være Hovedgienstanden for Magistratens Omsorg og Bestræbelse: saa skal den ogsaa jævnlig overlægge med de 32 Mænd de Midler, som føre til dette Maal.

11.) Magistraten skal, som Patron for Nikolai, Helliggeistes og vor Frelasers Kirker, iagttage de den, i denne Egenskab, ved Loven og Anordningerne foreskrevne Pligter. [*L. om Kirkers Bestyrelse 1. Okt. 1915 § 2, jfr. § 3.*]

12.) Magistraten skal have flittig Opsigt med Skolerne og Ungdommens Underviisning, samt vaage over, at 3—18—7 efterkommes, da det er vigtigt for det Almindelige, at Børn opdrages til at blive gode og nyttige Borgere. [*An. 20. Marts 1844. Skolelov 29. Dec. 1857.*]

13.) Den skal have nøie Tilsyn med Laugene; vaage over, at Orden vedligeholdes i deres Forsamlinger; at der aflægges vedbørlig Rigtighed for deres Tide- og Sygepenge; at de, dem vedkommende, Anordninger altid oplæses, i deres ordentlige Laugsmøder, samt forklares og indskierpes dem, til Efterretning og Efterlevelse; endelig, at alle de Ceremonier, der bære Præg af den uoplyste Oldtids raae og vilde Sæder, afskaffes. Magistraten

skal især paasee, at de Haandværkssvende, der ville tage 28. Aug. Borgerskab, som Mestere, ikke bebyrdes med med ufor- nødne Bekostninger og Udgifter; hvorved de Fattige ofte udelukkes fra at kunne nedsætte sig og drive det Haand- værk, de have lært; thi det er Kongens alvorlige og ufor- anderlige Villie, at Næringsveiene, i alle deres Grene, skal lattes, og Han vil ikke tillade, at der lægges Hindringer for Flid og Vindskibelighed. I øvrigt skal Magistraten til- kiendegive samtlige Mestere og Svende af Haandværks- laugene, at Kongen ikke vil taale, de skal staae under Tvang af udlændiske Laugsvedtægter og Fordomme; men at de, som troe Undersaatter, blot have at rette sig efter Hans landsfaderlige Buds Forskrifter. [*Næringslov 29. Dec. 1857 §§ 15, 67, 68, 69.*]

14.) Uagtet Politiets Bestyrelse og Forvaltning i Al- mindelighed ikke paaligger Magistraten, skal den dog, naar den finder, at noget, til sammes Forbedring, kunde være at anordne, derom indkomme med Forestilling til Kongen igiennem Cancelliet. [*Politolov 11. Febr. 1863.*]

15.) Saa skal og Magistraten herefter, som hidtil, sam- mentræde med Politiemester og nogle af de 32 Mænd, for at fastsætte Kiød- og Brødtaxterne her i Staden. [*Pl. 16. April 1841. Pl. 1. Juni 1826.*]

16.) I Tilfælde af Opløb, skal Magistraten, naar samme ikke strax af Politiet kan stilles, men overordentlige Tvangs- midler maae anvendes, for at tilveiebringe Orden og Roe- lighed, indfinde sig paa Raadstuen, og der forblive, for at kunne være Politiemester og Stadshauptmanden behielpe- lig med Raad og Daad, i Hensigt til de Forholdsregler, som, efter Omstændighederne, kan eragtes fornødne, til at be- trygge Borgersikkerheden. Dersom Opløbet skulde bære Kiendetegn af overlagt Sammenrottelse eller Stempling, da skal Overpræsidenten tilligemed to af Magistratens Lem- mer, som dertil af ham udnævnes, begive sig til det Sted, hvor saadan ulovlig Folkeforsamling er, og der i Kongens Navn forkynde de Tilstedeværende, at enhver, der vil være anseet, som god Borger og tro Undersaat, strax skal for- føie sig derfra og gaae roelig til sit Hjem, samt at de, der

28. Aug. ikke adlyde denne Formaning, maae tilskrive dem selv den Uheld, som rammer dem, naar Kongen sættes i den bedrøvelige Nødvendighed, at haandthæve den offentlige Sikkerhed med væbnet Haand imod Oprørere og Voldsmænd, hvilke da maae falde og ligge paa deres Gierninger. Ved saadan Leilighed skal Magistratens Lemmer, paa det at de kunde være kiennte og agtede af enhver, bære Kongens Navn med Krone, hæftet paa Brystet, i et grønt Baand. I øvrigt følger det af sig selv, at det er en væsentlig Pligt for Magistraten, at bidrage til, paa alle muelige Maader, at afværge og dæmpe saadanne Optrin, hvorved Medborgere udsættes for Fare og Skræk. [*Politilov 11. Febr. 1863 §§ 12, 13.*]

17.) Magistraten skal, i alle Dele af dens Virkekreds, uafvigelig rette sig efter de Regler, som Loven og Anordningerne foreskrive i Almindelighed for Øvrighederne i Kiøbstæderne, for saavidt samme ikke, ved særdeles Bestemmelser, i Hensigt til Khavn, ere forandrede; da disse Befalinger, i saa Fald, bør følges og iagttages.

18.) Ligesom det paaligger Magistraten, med Nøiagtighed og Troskab at efterkomme Kongens Bud, saa skal den og med Hurtighed og Beredvillighed udføre de Kgl. Collegiers Befalinger og Foranstaltninger, saaledes, som den derfor vil kunne staae Kongen til Ansvar.

19.) Den skal sørge for, at alle Anordninger og Befalinger, som fra de Kgl. Collegier sendes den, til Bekiendtgørelse, strax blive kundgiorte, paa det at enhver Vedkommende kan vide at rette sig derefter.

20.) Den skal have nøie Tilsyn med, at enhver af dens underordnede Betiente og Ombudsmænd opfylder deres Pligter.

21.) Naar Magistratens Betænkning fordres over nogen Sag, af Kongen eller Collegierne, da skal samme ikke forfattes efter de fleste Stemmer; men den eller de af Magistratens Lemmer, hvis Mening er afvigende fra Pluralitetens, skal tilkiendegive deres Tanker og de Grunde, paa hvilke samme ere byggede. [*L. 4. Marts 1857 §§ 7, 8.*]

22.) Magistraten skal paasee, at Fr. 5 Apr. 1793, an-28. Aug. gaaende Fængslernes bedre Indretning, saa hastig som mueligt bliver iværksat her i Staden. Saa bør den og stedse siden have Opsigt med, at de holdes vedbørligen i Stand. [*Regl. f. Arrestvæsenet 7. Maj 1846 B § 1. Fr. 28. Febr. 1845 §§ 4, 25.*]

23.) Enker, Umyndige, Fattige og Forsvarsløse anbefales til Magistratens særdeles Omhu. Naar det befindes, at saadanne undertrykkes og fornærmes, skal Magistraten, saafremt den ikke i Mindelighed kan forhielpe dem til deres Ret, indstille dem til Cancelliets Forsorg med Beneficium paupertatis og frit Forsvar for Domstolen.

24.) Efterretning om Priserne paa alle Slags Korn- og Fedevarer skal Magistraten maanedlig indsende til Rentekammeret.

25.) Ligesom Kongen altid med Velbehag vil ansee og imodtage de Forestillinger og Forslage, som Magistraten finder tienlige at indgive, i Hensigt til Stadens Opkomst og dens Borgeres Velstands Forøgelse, i Forbindelse med det almindelige Beste, eller hele Stadens Vel; saa vil Han især, at den skal vaage over Forsyningsvæsenet, i Hensigt til Levnetsmidlernes muelige Overflødighed og Priserne Lethed; til hvilken Ende den alvorligen skal paasee, at alle Vedkommende have den Forraad af disse Varer, som Anordningerne foreskrive. I øvrigt bør Magistraten jevnlig overlægge med Providerings-Commissionen de Forholdsregler, som denne vigtige Gienstand kræver. [*Denne Commission ophæves v. Pl. 28. April 1845.*]

26.) Magistraten skal paasee, at Ligningen af de borgerlige Tyngder skeer efter Billighed og med den strængeste Upartiskhed.

27.) Overpræsidenten skal, som den første iblandt Magistratens Lemmer, imodtage og aabne de Befalinger, Breve og Ansøgninger, som indkomme. Han skal sammenkalde til overordentlige Møder. Han skal paasee, at Sagerne i deres Orden foretages og afgiøres. Han skal vaage over, at de Forretninger, som fordeles imellem Magistratens Lemmer, af Vedkommende til rette Tid tilendebringes, og

28. Aug. at Rigtighed derfor aflægges. Han skal have nøie Tilsyn med Raadstueskriverstuen, at Bøgerne føres med Orden, og Sagerne expederes med vedbørlig Hurtighed. Med et Ord: Han skal forestaae Magistraturens indvortes Politie. I øvrigt skal Overpræsidenten altid have Sæde i Overbrand- og Vand-Commissionen, samt i Providerings- og Indquarterings-Commissionerne, saa og i Directionerne over Prindsesse Charlotte Amaliæ Stiftelse og Friderichs Hospital. Ligeledes vedbliver han, tilligemed Biskoppen, Inspectionen over det Byssingske Legat. Endelig tilkommer det ham, i Følge Rescr. 6 Febr. 1789, at afgjøre de tvivlsomme Tilfælde, der kan forekomme, i Henseende til Reise-passers Udstædelse; [*Ved Rescr. 30. Aug. 1811, jfr. Pl. 1. Nov. 1811, henlagt under Politiet.*] ligesom han og haver at iagttagde de ham, ved Brand-Anordn. 9 Maj. 1749, [*Bortfalden ved Frd. 1. Nov. 1805.*] paalagte særdeles Pligter. [*L. 4. Marts 1857 §§ 4, 5.*]

28.) I Overpræsidentens Fraværelse og lovlige Forfald, eller naar dette Embede er ledigt, forestaaes samme af den øverste Borgemester, uden nogen videre Constitution. [*L. 4. Marts 1857 § 5. L. Nr. 237, 8. Maj 1917 § 5.*]

29.) Magistraten og Overpræsidenten staae, i Følge L. 1 — 2 — 8, ikke under den almindelige Ret, for saavidt deres Øvrigheds-Embeders Førelse betreffer; men, i Tilfælde af, at nogen Anke desangaaende maatte finde Sted, skal samme for Kongen andrages, paa den i 1 — 26 — 3 anviste Maade, og igiennem Cancelliet forestilles; da Kongen forbeholder Sig, enten umiddelbar at afgjøre Sagen ved Resolution, og saaledes forhielpde den Klagende til sin Ret, eller, naar Omstændighederne det udkræve, at beskikke Commissarier til deri at dømme, hvis Behandlinger og Domme, i saa Fald, høre under Høiesterets yderligere og endelige Paakiendelse. Dog bør fra denne Regel være undtaget det Ansvar for Umyndiges Midler, som, i Følge 3 — 17 — 32, paaligger Magistraten; i hvilken Henseende den maae kunne søges, tilligemed Værgerne og Overformynderne, ved den almindelige Domstoel. [*Grundl. 5. Juni 1915 § 70. L. om Umyndiges Midl. 26. Maj 1868 §§ 1, 5.*]

30.) Magistratens Lemmer skal alle boe og opholde sig 28. Aug. her i Staden.

31.) Dersom enten Magistraten samlet, eller enkelte af dens Lemmer, skulde nødsages til, ved Lovmaal og Dom at fralægge sig nogen imod dem, i deres Embeds Førelse, fremført Beskyldning, da skal Cancelliet meddele den saaledes fornærmede beneficium processus gratuiti, og ham tilstaaes Sagførelse, uden Betaling.

32.) Ligesom Kongen venter, at Overpræsidenten og Magistraten med Troskab, Aarvaagenhed og Nidkierhed i deres Embeders Førelse, vil svare til den Tillid, Han har sat til dem, i at beskikke dem til Øvrighed i Residentsstaden; saa tilsiges dem ogsaa herved Kgl. Beskyttelse, til at forsvares og haandthæves i den Myndighed, som deres Embeders Vigtighed fordrer.

33.) Endelig skal denne Instrux trykkes og offentligen bekendtgjøres, til almindelig Efterretning.

[Priv. 24. Juni 1661. An. 1. Jan. 1840. L. 4. Marts 1857. L. Nr. 237, 8. Maj 1917.]

Kgl. Resol. hvorved til Kbhvn skjenkes Noget af Rosenborg-Have, saa og to Grunde. 11. Sept.

Rentekammeret haver at communicere Finants-Commissionen: at Kongen, til Hjelp til de Udgivter, der vil medgaae i Anledning af Gadernes Regulering i Kjøbenhavn, i Forventning af, at Magistraten derved vil sættes i Stand til at gjøre Hans Majestæt Forslag til at bestride dem uden videre Byrde for hans Kasse, er sindet at skjenke en Strækning af Rosenborg-Have paa omtrent 89 Alen i Breden og 627 Alen i Længden fra Gothersgaden til Sølvgaden, til en ny Gades Aulæg paa 20 Alens Brede, saaledes at Gaden skiller fra Haven med en Indhegning, som paa den Kongl. Kasses Bekostning bliver at opføre og vedligeholde, og at Forhusene i den ny Gade vende mod Haven, og Baghusene samt Gaardspladsene derimod grendse til Adelgadens Baghuse og Grunde, ligesom og den saa kaldte sorte Christjans-Krog vil blive at forlænge, for at løbe i den ny Gade; hvorimod saavel de nye Gadestrækningers Brolægning, som

11. Sept. Anlæg af et Trottoir paa sex Alens Brede paa den Side af Gaden, der grensder til Haven, som lægges med stampet Steengruus, og hvis yderste Rand maa forsynes med Bordure-Stene, ved hvilke en Rad Træer skal henplantes, saavel som og de fornødne Vandledningers og offentlige Opstanderes Anbringelse, blive paa Stadens Bekostning at foretage. Derforuden skjenkes Staden og til det ommeldte Brug de tvende Grunde, den Ene ved Gammel-Strand og den Anden i Hyskenstrædet, hvorpaa Boliger for de Kongl. Hof- og Slots-Præster have været indrettede. — I øvrigt vil Kongen forvente Sin Hofmarskals Forestilling om, hvorledes nogle af de til Kjøkkenvexter indrettede Aflukker i bemeldte Have kunde omdannes til Lystquartere, for at tjene Stadens Indvaanere til Promenade i Stedet for den Strækning, som nu afgives fra Haven. — Saafremt ellers nogen af Adelgadens nu værende Beboere maatte have lovlig Adkomst til Vinduer og Lysning for deres mod den afgivende Plads tilstødende Baghuse, forbeholdes dem Samme fremdeles ud til de nye opførende Bygningers Gaardspladse; men i Henseende til dem af Adelgadens Beboere, der aleene have en gjenkaldelig Tilladelse til saadan Lysning, forbeholder Kongen Sig nærmere at bestemme, hvorvidt Samme kan dem for Fremtiden tilstaaes, eller ikke. — I øvrigt forstaaer det sig af sig selv; at det Hegn mod Haven, som paa Kongens Bekostning hidtil har været vedligeholdt, herefter maa vedligeholdes paa Stadens eller paa vedkommende nye Grund-Eieres Bekostning.

26. Sept. **Canc. Prom. til samtlige Stiftsbefalingsmænd m. fl. ang. hvorledes Bekjendtgørelser i Kjøbstæderne, som angaae disse og Borgerne, skal skee.**

Gr. Til Cancelliet er adskillige Steder fra indkommen Klage over, at Publicationer, som angaae Byernes eller deres Borgeres Tarv, ikke altid komme til enhver Vedkommendes Kundskab, fordi Bekjendtgjørelsen blot skeer paa den Maade, at en Trommeslager, efter at have givet Tegn ved nogle Slag paa Trommen, aflæser den medhavende Be-

kjendtgjørelse, ofte heel uforstaaelig. Man skulde altsaa 26. Sept. herved melde,

At der foruden deslige Varselers og Publicationers Bekjendtgjørelser paa sædvanlig Maade og ved Trommeslag bør tillige opslaaes Gjenparter af alt Saadant under Magistratens Haand og Segl paa Byernes Raadstue-Dør og Byernes Porte.

1796.

Grosserer Niels Brock's og Hustru Lene Bredal's Testamente med Kodiciel af 24. Febr. 1802.

19. Febr.

Da det har behaget Forsynet ved min kjære og ufor-glemmelige Hustrues Lene Bredal Brocks dødelige Afgang den 15de Septbr. 1786 at sætte mig udi Enkemands Stand, og jeg saaledes er bleven den længst levende af os, og vores fælleds Bo imidlertid, ved den Allerhøiestes Vel-signelse, er siden betydelig blevet forøget; saa haver jeg, saavel i Kraft af det os under 6te Juni 1777, allernaadigst forundt og herved lagte Facultas testandi, som paa Grund af det imellem mig og bemeldte min salig Hustrue, ifølge allerhøiest bemeldte Bevilling oprettede og forfattede resi-proqve Testamente af 19de Decbr. 1778, som udi hoslagte dertil indrettede og igjennemdragne, samt af os begge for-seglede Bog, bestaaende af 46 Folio, findes anført paa Folio 2 til 8 inkl. (under vores egenhændige Underskrift og hos-trykte Segl), herved haver nærmere og ydermere anordnet, bestemt og fastsat, ligesom jeg herved anordner, bestem-mer og fastsætter, hvorledes jeg vil, at bemeldte min salig Hustrues og mit fælles Boes Midler og Eiendomme, dem Gud i Naade fremdeles ville beskjerme og velsigne, efter min, Gud give, salige Død, skal deles og udbetales, nemlig:

I. Skal af fælles Boe forlods udbetales — — —

— — — Gravstenen til vores Gravsted i vor Frelser's Kirke anbefaler jeg Dhrr. Executores at ville behagelig besørge kjøbt, tillige paa Boets Bekostning af indenrigs smukt Marmor med indhuggen dyb og tydelig Inskription af vores Navne og Fødsels- og Dødsdag, efter vedlagte Optegning, og derefter paalagt Murene, som indelukker

19. Febr. vores Gravsted fra Side-Begravelserne, uden at samme nogentid mere maa aabnes, under Forliis af den bemeldte Kirke ved dette mit Testamente skjænkede Capital, ligesom Begravelses-Stedet bestandig holdes vedlige og i god Stand, som herefter meldt, af Renterne af bemeldte Kapital. [V Post 20.]

— — —
 IV. Til Randers By udi Jylland, hvor jeg og min salig Kone ere fødte, skjænkes og gives — — —

V. Til Christianshavn og Kjøbenhavn skjænkes og gives ligeledes følgende Legata til gudelig og verdslig Brug, nemlig:

- 1) Til Friskolen Nr. 5 paa Christianshavn og dens Conservation for 12 faderløse eller moderløse eller i dets Mangel andre fattige Familiers Børn, der at nyde Lærdom og Underviisning, gives Renterne af den Summa 2000 Rdl., skriver To Tusinde Rigsdaler D. C., som udbetales til de 2de Herrer Præster og Pleiekommisjonen ved vor Frelsers Kirke, der, i Mangel af at faae samme indsat i den kongelige Kasse, besørge dem udsat udi sikkert assureret Huuspandt eller paa anden sikker Maade.
- 2) Til Christianshavns- Frie- eller Arbejdsskole i Sophie-gaden, til dens Bedste og Vedligeholdelse samt Fremgang og Udvidelse udi Børnenes Christendoms Lære, Skrivning og Regning, item Haandgjerning, hvorved de i Tiden kan blive til Nytte for Staden, gives Renterne af 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
- 3) Til Frue-Kirkes Fattiges- eller Arbejdsskole gives Renterne af 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
- 4) Til St. Nicolay Kirkes Ditto Skole gives ligeledes 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
- 5) Til Trinitatis Kirkes Ditto Skole ligesaa 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
- 6) Til Helliggeistes Kirkes Ditto Skole iligemaade 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.

- 7) Til Gratist-Skolen skjænkes ligeledes 1000 Rdl., skri- 19. Febr. ver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
- 8) Til vor Frelser Sogns Fattiges Skole, til dens Bygning og Conservation gives 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C. Hvilke under 2den til 8de Post inclusive anførte legerede Summer udbetales til enhver især af fornævnte Skolers Curatorer og Foresatte, som besørger samme enten indsatte udi Kongens Kasse, eller paa anden sikker og lovforsvarlig Maade udi gode assurede Eiendomme heri Staden.
- 9) Til Christianshavns Arbeids- og Pleiehuus, dets Understøttelse og Vedligeholdelse gives, foruden forhen givne 5200 Rdl., vide mit Gavebrev af 10de September 1794, Renterne af den Summa 5000 Rdl. (da Stiftelsen ikke kan være trængende hertil, gives disse 5000 Rdl.s Renter i Pension til Enker, Enkemænd og Børn à 40 à 50 Rdl.), skriver Fem Tusinde Rigsdaler med Condition, at der da indrettes til 2de gamle og skikkelige Koner eller Mænd, at de ligesom efter min første Gave kan hver faae et Kammer og Kjøkken for sig selv; saa og Alt paa de Vilkaar, at dets Pleievæsen bliver holdet, som det nu er; thi i anden Fald skal mine og min salig Kones Arvinger disponere over denne Capitals Renter til anden og gudelig Brug.
- Hvilken forberørte Capital udbetales til Commissionen for vor Frelser Sogn, som, om den ikke kan faaes indsat udi den kongelige Kasse, besørger samme paa lovforsvarlig Maade udsat i gode assurede Gaarde og Huse heri Staden. [*Codicil Nr. 30. K. B. 3. Dec. 1906.*]
- 10) Til Efterslægt Selskabets Skole gives den Summa 1500 Rdl., skriver Eet Tusinde og Fem Hundrede Rigsdaler, med den Forbeholdning, at mine og min salig Kones Arvinger maa for Renterne indsætte 2 Børn i bemeldte Skole til Undervisning. [*Conf. 26. Juli 1793.*]
- 11) Til Landhuusholdnings-Selskabet gives til Bidrag til nyttige Præmier Renterne af den Summa 500 Rdl., skriver Fem Hundrede Rigsdaler D. C.

19. Febr. 12) Til Naturhistorie-Selskabet, i Forventning, at det undersøger og opdager godt Vand, Sundheds Brøndvande inden Rigerne, godt Leer, Mergel med videre Reelitet og Nyttigt, skjænkes og gives Renterne af 500 Rdl., skriver Fem Hundrede Rigsdaler D. C.
- 13) Til Understøttelses-Selskabet, »Borgervennen« kaldet, gives Renterne af 3000 Rdl., skriver Tre Tusinde Rigsdaler, af hvilke Renter skal anvendes 20 à 24 Rdl. til en Sølv-Medaille til en Præmie til den ældste Directeur, som ham gives, naar han afgaaer, til Erkjendtlighed for hafte Omsorg og Ulejlighed, og saaledes fremdeles til dem, som afgaaer. Og om 2 paa een Gang skulle afgaae, da gives 2 Medailler hver til ca. 12 Rigsdaler.
- 14) Til Understøttelses-Selskabet for ugifte Kvinder, hvis Vilkaar ikke er efter Fødsel og Opdragelse, gives Renterne af den Summa 2000 Rdl., skriver To Tusinde Rigsdaler D. C.

Forestaaende under 10, 11, 12, 13 og 14 Post legerede Summer udbetales til Directionen for ethvert af de anførte Selskaber, som besørger samme paa lovforsvarlig Maade sikker udsat paa deres An- og Tilsvar.

- 15) Til Wartou Hospital skjænkes og gives til 2 Senge paa de Vilkaar, at mine og min salig Kones Arvinger maa være berettiget til at indlægge 2de værdige og trængende Lemmer paa samme, den Summa 1800 Rdl., skriver Eet Tusinde og Otte Hundrede Rigsdaler D. C.
- 16) Til det kongelige Frederiks Hospital skjænkes og gives ligeledes den Summa 1500 Rdl., skriver Eet Tusinde og Fem Hundrede Rigsdaler, paa de Vilkaar, at mine og min salig Kones Arvinger eller de, som haver tjent mig, maa i Tilfælde være berettiget at indlægge en Syg til fri Kuur og Pleie sammesteds.
- 17) Til det Almindelige Hospital, til Spise for 10 af de svageligste Lemmer, som ikkun haver fri Huuslye sammesteds, gives til hver ugentlig 32 Skilling, som er Renten af den Summa 4333 Rdl. 2 Mk., skriver Fire

Tusinde, Tre Hundrede, Tredive og Tre Rigsdaler, To 19. Febr. Mark.

- 18) Til sidstmeldte Hospitals Skole til Børnenes desbedre Lærdom, Regning og Skrivning samt Haandarbejde skjænkes og gives Renterne af den Summa 1200 Rdl., skriver Eet Tusinde og To Hundrede Rigsdaler.
- 19) Til St. Hans Hospital skjænkes og gives, nemlig:
  - a) Til Hjælp til en Etages Opbygning paa bemeldte Hospital 2000 Rdl.
  - b) Til dette Hospitals højest og mest trængende Lemmer til Hjælp til Klæder og 2 Sk. daglig Tillæg til deres Forpleining, Renterne af 3000 Rdl., af hvilke sidstmeldte Renter Inspecteuren og Præsten sammesteds skal nyde udi Nytaars Douceur, hver 8 Rdl., er for dem begge 16 Rdl., skriver Sexten Rigsdaler.
  - c) Til Præsten udi bemeldte Hospital eller en anden værdig og duelig Person, som udi hver af dette Hospitals Stuer vil besørges hver Morgen og Aften en kort og passende Tale efter hver Stues Lemmers Svaghed og Beskaffenhed samt at synge 2 à 3 Vers af en Psalme for og efter Talen, gives de aarlige Renter af 500 Rdl., skriver Fem Hundrede Rigsdaler.
  - d) Til Hjælp til en Fond for en Skoles Oprettelse sammesteds gives den Summa 1500 Rdl. Tilsammen 7000 Rdl., skriver Syv Tusinde Rigsdaler D. C.
- 20) Til vor Frelsers Kirkes Conservation og Vedligeholdelse, som jeg nu anseer forladt og insolvent, skjænkes og gives den Capital 10000 Rdl., skriver Ti Tusinde Rigsdaler, som udbetales til Høi- og Velædle Magistraten paa de Vilkaar, at min salig Kones og mit Begravelsessted i bemeldte Kirke, efterat mit Liig derudi er nedsat, aldrig maa aabnes, eller nogen anden Liig derudi nedsættes: ligesom og at denne Capital aldrig maa røres eller formindskes, saa og at Renterne af samme, som alene er givet til denne fattige Kirkes nødvendige Vedligeholdelse, ikke maa bruges hverken til Taarnets Reparation eller til de omkring Kirken værende ufor nødne svære Gesimser, hvilke sidste, for at forekomme

19. Febr. Kirkens større Ruin, endog bør, som samme forfalder, sælges til de Høistbydende, som selv bekoster Nedtagelsen, da i dets Sted kan lægges Tagsteen, at Vand, Sne og Iis kan falde paa Jorden, og endelig at bemeldte vores Begravelsested vedligeholdes af bemeldte Renter; ligesom den ældste af Kirkens Værger skal nyde forlods af disse Renter aarlig Fire Rigsdaler for hans kjærlige Tilsyn dermed.

- 21) Til aarlig Medgifts-Udstyr, hvoraf de Fem Hundrede Rigsdaler skal indskydes for Bruden i den almindelige Enkekasse 8 Dage forinden Copulationen, skjenkes og gives Renterne af den Capital 50000 Rdl., skriver Halvtredsindstve Tusinde Rigsdaler D. C.

Til dette Udstyr skal min salig Kones og mine Familier eller af dem her i Byen, som maatte have tjent mig, være berettiget de tvende første Aar, om nogen af disse skulde melde sig og ansøge derom, i anden Fald til andre Trængende af den borgerlige civile Stand, Handelsstand, af de 32 Mænds Familier, Præstebørn eller anden honet Stand, hvoraf som før meldt de 500 Rigsdaler indsættes udi Enkekassen 8 Dage før Bryllupsdagen; det tredie Aar uddeles denne Gave til tvende her i Staden værende Kunstnere eller Professionister der maatte findes at være nyttige og gode Borgere, og som ægter indenrigs Fruentimmer af honet Stand, nemlig til hver 1000 Rdl., hvoraf i det mindste de 300 Rdl. indsættes i forbemeldte Enkekasse for hver af deres Brude 8 Dage forinden Bryllupsdagen, hvorefter bemeldte Gave igjen dernæst uddeles tvende Aar til Medgifts-Udstyr, som førstmeldt, og det tredie Aar som sidstmeldt til 2 Kunstnere eller Professionister og saaledes fremdeles.

Denne forbemeldte Capital udbetales til Formændene og de 4 ældste for Stadens respective 32 Mænd, som paa deres An- og Tilsvar besørge samme udsat udi Jordegods eller paa anden sikker Maade udi gode assurerede Huuspanter her i Staden, om de ikke kan

faaes indsat udi den kongelige Kasse; ligesom velbe- 19. Febr. meldte Collegium og skal forestaae Directionen af dette Legatum, da jeg gjør mig forsikkert, at samme paa bedste og redeligste Maade vil vælge de værdigste og meest trængende af de Ansøgende, samt paasee, at det aarlig som formeldte stricte bliver anvendt og uddeelt, nemlig de 2 Aar til Medgifts-Udstyr og det tredie Aar til 2de nyttige Kunstnere og Professionister, der som meldt ægter indenrigs Fruentimmer, til lige Deel til deres Opkomst og Velfærdsfremme. [Skr. 23. Nov. 1824.]

- 22) Istedetfor at sætte Penge i Kalk og Steen til en Boelig, gives til 12 Enker eller gamle Enkemænd eller og andre Aldrende af gifte og ugifte, som dertil kunne være trængende og ikke kunde erhverve deres fornødne Udkomme, og alle, som maatte være bekjendt at være af honet Familie og have ført et christeligt og ordentligt Levnet, Renterne af den Capital 23530 Rdl., skriver Tyve og Tre Tusinde, Fem Hundrede og Tredive Rigsdaler D. C., saaledes at:

Litt. A.	4	nyder hver aarlig	104 Rdl. er	416 Rdl.
»	B. 4	— — —	78 Rdl. er	312 Rdl.
»	C. 4	— — —	62 Rdl. er	208 Rdl.

Der udgjør ialt for benævnte 12 Personer

aarlig ..... 936 Rdl.

Denne ovenmeldte legerede Capital udbetales til de 2de Herrer Præster og de tvende Kirkeværger ved vor Frelzers Kirke her paa Christianshavn samt 2de af mine og min salig Kones Slægt og Arvinger, eller og af de, som haver tjent mig, til sikkerste Udsættelse og Bestyrelse i den kongelige Kasse, eller paa anden lovforsvarlig Maade, hvorfor de samtlig skal staae til Ansvar; ligesom Ingen af dem maa selv laane af denne Capital, saa længe de bestyre samme, med mindre de give dobbelt Værdie og Sikkerhed for Laanet.

- 23) Til fattige og trængende Huusarme paa Christianshavn til Hjælp til Brænde etc. gives Renterne af den Summa

19. Febr. 2000 Rdl. Disse To Tusinde Rigsdaler udbetales til de 2de Herrer Præster og Pleiecommissionen for vor Frelseres Kirkes Sogn, for at besørgе sikker udsat enten i Kongens Kasse eller i sikkert assureret Huuspant her i Staden, og Renterne til de 2de aarlige Terminer uddeelte til bemeldte meest Trængende, helst udi vor Frelseres Kirkes Sogn.
- 24) Til 7 borgerlige, fattige Enker eller Enkemænd, som har været Grosserer her, og af Stadens 32 Mænd eller af andre reel Handlende her i Staden og paa Christianshavn, eller i dets Mangel til fattige og trængende Familier, som maatte have uopdragne Børn, af Handels- og Præstestanden her, som lever gudfrygtig, dydig og ædruelig, og som ikke i Forvejen have nydt noget af de forhen under 22de Post anførte Legater, gives til hver ugentlig 1 Rdl., der er for 7 Enker, Enkemænd eller som meldt andre fattige Familier i deres Sted, hvortil udsættes den Capital 10000 Rdl., skriver Ti Tusinde Rigsdaler D. C. De overskydende Renter af denne Capital gives aarlig til Fattige til Linned og Klæder. Hvilken Capital udbetales til Formændene og de 4 ældste af de respective 32 Mænd her i Staden, imod at de forbinder sig at besørgе samme udsat i gode assurerede Huuspant her i Staden, om den ikke skulde kunne faaes indsat udi den kongelige Kasse, og at Renterne hver halve Aar paa redeligste Maade bliver som forbemeldt uddeelt; dog skal mine og min salig Kones Familier, endog i hvad Stand de have været, til Nydelsen af bemeldte Legata i alle Tilfælde præfereres, om nogen skulde melde sig at være dertil trængende.
- 25) Til velbemeldte 32 Mænds frie Skole, til 2de Børns Holdelse i Skolen for min salig Kone og mig, gives Renterne af 600 Rdl. Disse Sex Hundrede Rigsdaler udbetales til Directionen for denne Skole, som besørgе samme sikker udsat; af hvilke Renter Læreren og Læreren ved bemeldte Skole forlods skal nyde udi

Nytaars Douceur hver 2 Rdl., er for dem begge Fire 19. Febr. Rigsdaler.

- 26) Til Begyndelse og en velmeent Grundsten til en Grosserer-Skoles Bygning eller at leie Værelser dertil, hvor en retskaffen Underviisning, foruden Christendom, Skrivning og Regning, udi tydsk, engelsk og fransk Sprog at tale og skrive, saavel som Bogholderie m. v. kunde læres for Grosserer og andre Reelhandels Børn og deres Paarørende (som udi England, Hamborg og andensteds haves) gives Renterne af den Capital, som bliver til Fond 10000 Rdl., skriver Ti Tusinde Rigsdaler D. C. Hvilken Capital udbetales til Formanden og de 4 ældste for Stadens Grosserer, som paa deres samtlige An- og Tilsvar besørger samme paa bedste og muligst sikkerste Maade udsat, og Renterne som formeldt efter bedste Overlæg anvendt. Dog om nogen af mine eller min salig Kones Families Børn skulle blive ansøgende at nyde Underviisning i dette Institut, da indtages disse for halv Betaling imod andre aarlig indtil Aaret efter de haver været til Confirmation.

Udi denne Gaard, hvor bemeldte Skole skulle blive anlagt, kunde og Dhrr. Grosserere have deres Samlings Sahl og behøvende Værelser derved til Bøgers og Dokumenters Bevaring; ligesom Skoleholderen da og naar maatte behøves, kunde skrive for dem udi deres Forsamlinger, og besørge et Bud til Samlingernes Indbydelse. [*Se Skr. 9. Juni 1814. 11. Maj 1815. Resl. 1. Juni 1822. 20. Aug. 1834. Skr. 26. Maj 1846. Resl. 15. Okt. 1857. 1. Dec. 1862 — alle i Rescriptsamlingen.*]

- 27) Til 12 Dreng- og Pigebørn, helst 6 af hver, hvis Forældre er eller har været Grosserer her i Staden, eller af Stadens 32 Mænd eller anden reel Handler eller af Præstebørn og andre af honet civil Stand her i Staden, som kunde være uformuende til at opdrage deres Børn; paa det disse Børn kunde opdrages udi nyttig Lærdom, og blive dydige og gode Borgere i Staden, gives til hver ugentlig 1 Rdl., er 4 pCt. Rente af Capital 16640 Rdl., skriver Sexten Tusinde, Sex Hundrede og

19. Febr. Fyrgetyve Rigsdaler. Hvilken Capital udbetales ligeledes til Formanden og de 4 ældste for Stadens Herrer Grosserer, som paa deres samtliges Ansvar besørger samme udsat, og Renterne paa forbemeldte Maade efter bedste Skjønsmhed uddeelt; dog skal min salig Kones og min Families Børnⁿdertil være præfereret, om nogen dertil skulde melde sig at være trængende.

28) Til Cantor Skolens Disciple paa Christianshavn til Deeling aarlig til Bøger eller til nødvendig Ulden og Linned, gives Renterne af den Summa 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler, hvilken Capital udbetales til Høi- og Velædle Magistraten, Renterne aarlig som meldt uddeelt.

29) Til en borgerlig Skole her paa Christianshavn, som nu haves under Hr. Professor Kalls Inspection, hvor der kan læres foruden Christendom, Regning og Skrivning, nemlig Tydsk, Fransk, Engelsk, Historie og Geografi etc., som til Børnenes deskortere Gang bør være midtveis, helst Vesten for Børnehuusbroen, skjenkes og gives til Hjelp til Huusleie, Renterne af den Summa 2500 Rdl.

(1799, den 9de Mai betalt efter Løfte og til Directionen 2000 Rdl. til den saakaldte Christianshavn Borgerdydskole, som hermed afskrives, men ingen Renter heraf at svare af disse 2000 Rdl., som skjenkes og gives.)

N. Brock.

30) Ligeledes til en anden borgerlig Skole, hvor der foruden Christendom, Regning og Skrivning maa undervises i Haandarbejde for Pigebørnene, som i samme Hensigt som sidstmeldt og skal være midtveis, helst Østen for Børnehuusbroen, skjenkes til Hjelp til Huusleien Renterne af den Summa 2000 Rdl., hvilke sidstmeldte 2de Capitaler, ialt Fire Tusinde og Fem Hundrede Rigsdaler udbetales til de 2de Herrer Præster og Pleiekommissionen for vor Frelzers Kirkes Sogn, som besørger samme enten i Kongens Kasse eller paa anden sikkerste Maade udi gode assuredede Huusspand-

ter her i Staden, udsat og som jeg haaber i Tiden at 19. Febr. vil med muligste Omhyggelighed antage sig Bestyrelsen af disse 2de Skoler samt til samme forestaae de due- ligste Lærere, som derefter af Høi- og Velædle Magi- straten beskikkes.

- 31) Til Dhrr. Præster og øvrige Kirkebetjente ved vor Frelser Kirke og efternævnte Skoler her paa Christi- anshavn skjenkes og gives Renterne af den Capital 4000 Rdl., skriver Fire Tusinde Rigsdaler D. C. Af hvilke Renter Sognepræsten nyder hver Termin 10 Rdl., er aarlig 20 Rdl., Capellanen ligesaa 20 Rdl., [Resol. 1. Juli 1901.] Cantoren 10 Rdl., Organisten 10 Rdl., Klok- keren 6 Rdl., Overgraveren 4 Rdl., Undergraveren 3 Rdl., Pikkeren eller Feiekonen 1 Rdl., er 74 Rdl. De øvrige Renter uddeles til følgende fire Skolers Børn og Lærere, til Middagsspis i Skolerne, ligesom i min salig Kones og min Tid er skeet, for de Børn, som have været i Kirken paa den første Dag af de 3de Høitider Jul, Paaske og Pintsedag, saaledes:

Til vor Frelser Kirkes Sogns Fattige Skole 4 Rdl. 3 Mk. og til Skolens Lærer 1 Rdl. 3 Mk., er 6 Rdl. Til Friskolen Nr. 5, før Sognepræstens Skole kaldet, 4 Rdl. 3 Mk. og til Lærerne 1 Rdl. 3 Mk., er 6 Rdl. Til den dobbelte Friskole i Arbeidshuset i Sophiegaden 6 Rdl. 5 Mk. og til 2 à 3 Lærere ved samme à 9 Mk. 4 Rdl. 3 Mk., er 11 Rdl. 2 Mk. og til Cantor Skolens 16 Dis- cipler hver 2 Mk., er 5 Rdl. 2 Mk. Der er for hver af disse 3 Høitidsdage 28 Rdl. 4 Mk. Og saaledes beløber udi alt 86 Rdl. Dermed forbemeldte de Herrer Præster og øvrige Kirkebetjente tillagde 74 Rdl., udgjør Ren- terne 160 Rdl.

Sidstommeldte Capital 4000 Rdl. udbetales til de 2de Herrer Præster og Pleiecommissionen for vor Frel- sers Kirkes Sogn, som besørger samme indsat udi Kon- gens Kasse imod 4 pCt. Renter eller paa anden sikker Maade udsat i gode assurede Huspandter og som for- meldt uddeler de aarlige Renter.

19. Febr. 32) Til en Kudsk, Gaards- eller Arbeidskarl her i Staden eller paa Christianshavn, som har tjent paa et Sted troe og skikkelig i det mindste i otte Aar, gives til Ærepræmie Renterne af den Summa 500 Rdl., skriver Fem Hundrede Rigsdaler D. C.
- 33) Ligeledes til en Tjenestepige her sammesteds, som paa bemeldte Maade i lige Tid har tjent paa et Sted, gives ligesaa Renterne af den Summa 500 Rdl., skriver Fem Hundrede Rigsdaler D. C.

Disse forbemeldte tvende Summer 1000 Rdl. udbetales til Stadens respective 32 Mænd, som besørger samme paa lovforsvarlig Maade sikker udsat og de aarlige Renter som ovenmeldt uddeelt, og om flere end een af hver af forbemeldte 2de Slags Tjenestefolk paa een Gang skulde være berettigede til at søge disse Ære-Præmier, der udi lige lang Tid maatte have tjent paa et Sted, da ved Lodkastning at decidere det; dog skal Danske, Norske og Holstenske samt andre Indenrigske fremfor Udenrigske præfereres

Ligesom om nogen af mine eller min salig Kones Familie maatte have nogen Tjenestefolk, som til bemeldte Præmier kunde være berettiget, da skal samme fremfor nogen anden dertil have fortrinlig Ret. Skulde det derimod indtræffe et eller flere Aar, at ingen af foranførte Competentere skulde anmelde og legitimere sig berettiget til disse 2de udsatte Præmier, da skal de aarlige Renter i dets Mangel anvendes og udbetales til 5 bekjendte fattige og skikkelige Tjenestekarle og fem Tjenestepiger, som beviislig anmelder og godtgjør at have tjent længst paa et Sted til Vedkommendes Fornøjelse.

Tilsammen 170603 Rdl. 2 Mk., skriver et Hundrede og Halvfjerdindsstyre Tusinde, Sex Hundrede og Tre Rigsdaler og To Mark D. C.

Forbemeldte for Christianshavn og Kjøbenhavn bestemte Legata, som ligeledes skal bære Navn af Niels Brocks og Hustrue Lene Bredals Legatum, vil jeg tjenst-

ligst og venligst have enhver Vedkommende, nærværende 19. Febr. og tilkommende, anmodet at samme bliver paa redeligste Maade anvendt og uddeelt stricte efter Testamentets Tilhold, ligesom og, at Capitalerne, som ikke skulde kunne faaes indsat i den kongelige Kasse imod 4 pCt. Rente, til alle Tider paa deres An- og Tilsvær, som forhen meldt, besørgeres udsatte paa lovforsvarlig og sikkerste Maade paa første Prioritet udi Jordegods eller gode assurede Eienomme her i Staden, og for alt at aflægge aarlig Regnskab [*Rescr. 21. Marts 1803.*] for denne Stads Magistrat til Bevaring udi Raadstue-Arkivet; ligesom og at de nøiagtig vil paasee og vaage for, at alle de Gamle og Unge, som maatte vorde indskrevet til at nyde Deel af Legaterne, skal være bekjendt for at have ført og stedse vise og udøve et christelig, dydig og skikkelig Liv og Levnet; og om de herudi maatte forsee sig, og ikke efter een, to og højst 3 Gange efter vedkommende Herrer Administratores, som have valgt dem til Gaven, deres Advarsel, Formaning og Befaling retter og forbedrer sig, da skal Deslige for Eftertiden ganske miste Gaven, og til andre dydige og skikkelige i deres Sted gives og derfor indskrives af vedkommende Foresatte.

— — —

At dette saaledes er min sidste Villie og Testamente, tilstaaer jeg med min egenhændige Underskrift og hustrykte Signet.

Christianshavn, den 19de Februarii 1796.

Til forestaaende min Disposition tilføies herved følgende Tillæg og Forandring, nemlig:

- — —
- 16) Til Christianshavns Sogns Arbeids- og Pleiehuus i Sophiegaden skjenkes og gives som forhen til sammes fattige Friskole den Summa 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
  - 17) Til den paa Christianshavn oprettede fri Fattiges Skole, eller Præsteskolen kaldet, hvormed Skoleholder Lillien-

19. Febr.   blad for nærværende Tid er ansat til Lærer, 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
- 18) Til Frue Sogns Arbeids- og Pleiehuus, ligesom forhen til sammes Fattiges Skole, skjenkes ligesaa 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
- 19) Til St. Nicolai Sogns Arbeids- og Pleiehuus, som forhen til sammes Fattiges Skole, gives ligeledes 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
- 20) Til Trinitatis Sogns Arbeids- og Pleiehuus, som forhen til Ditto Skole skjenkes og gives 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
- 21) Til Helliggeistes Sogns Arbeids- og Pleiehuus, ligesom forhen til samme Skole, skjenkes og gives 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
- 22) Til Friderichs tyske Kirkes Arbeids- og Pleiehuus gives 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler.
- 23) Til bemeldte Sogns Lære- og Arbeidsskole 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
- 24) Til Holmens Sogns Arbeids- og Pleiehuus 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
- 25) Til Ditto Lære- og Arbeidsskole ligesaa 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
- 26) Til St. Petri tyske Kirkes Arbeids- og Pleiehuus skjenkes og gives 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
- 27) Til sammes Lære- og Arbeidsskole ligesaa 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
- 28) Til Garnisons Sogns Arbeids-Pleiehuus ligeledes 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.
- 29) Til sammes Lære- og Arbeidsskole ligeledes 1000 Rdl., skriver Eet Tusinde Rigsdaler D. C.

Hvilke fra Nr. 16 til Nr. 29 inclusive legerede Summer, ialt Fjorten Tusinde Rigsdaler D. C., udbetales til vedkommende Foresatte for bemeldte Arbeids- og Pleiehuuse samt Skoler, som besørger samme indsatte udi Kongens Kasse eller paa anden sikker og lovfor-

svarlig Maade udsat udi gode assurerede Eiendomme 19. Febr. her i Staden.

- 30) Da Christianshavns Arbeids- og Pleiehuus nu staaer sig vel og ikke trængende behøver de under mit Testaments 9de Post tillagde 5000 Rdl., saa i Tilfælde, at de af mig til det Publiques Bedste allerede bestemte eller herefter bestemmende Legater ikke skulde blive tilstrækkelig, da bortfalder disse 5000 Rdl. fra bemeldte Pleiehuus, men i anden Fald maa de have sit Forblivende, og udbetales som under 9de Post anført til berørte Pleiehuus.
- 31) I Henseende til Indlæggelsen paa de tvende Senge i Vartou Hospital, hvortil under Testamentets 15 Post er givet 1800 Rdl., da, om ingen af mine eller min salig Kones Arvinger eller deres Descendentere skulde være til, skal de, som have tjent os som Husjomfrue eller Handelsbetjente, være berettigede til at indlægge skikkelige og trængende Personer paa samme.
- 32) Istedetfor at Præsten ved St. Hans Hospital, efter Testamentets 19de Post, skulde besørge Sangen og Læsningen for Hospitalets Lemmer til en bestemt Tid Morgen og Aften, Vinter og Sommer, gives endvidere den Summa 2000 Rdl., skriver To Tusinde Rigsdaler D. C.; hvoraf de aarlige Renter, 80 Rdl., gives til en duelig og sagtmodig Person, enten Skoleholder eller en anden bekjendt duelig Mand, som kan Morgen og Aften besørge holdet den onmeldte Bøn og Sang til Trøst for disse elendige Lemmer. Hvilken Person Vedkommende, som forestaae bemeldte Hospitals specielle Direction og Administration tilligemed Biskoppen, antage og beskikke, ligesom Inspecteuren og Præsten, for desbedre Orden, maatte have daglig Tilsyn dermed, for hvilken deres Umage de skal nyde de aarlige Renter til lige Deeling af de forhen under Testamentets 19de Post Litr. e skjenede 500 Rdl.
- 33) Til Formændene og de 4 ældste af de respektive 32 Mænd, udbetales den Summa 1500 Rdl., skriver Eet

19. Febr. Tusinde og Fem Hundrede Rigsdaler D. C., som af dem besørgeres i Kongens Kasse indsat eller paa anden sikker Maade gjort frugtbringende, hvoraf de aarlige Renter, 60 Rdlr., gives til velbemeldte Collegii Secretair eller den, som maatte have Arbeidet med at føre Protocolterne over de Legater, som ere bestemte udi mit Testamente at udbetales til meer bemeldte Collegio og staae under dets bedste Bestyrelse.
- 34) Ligesaa udbetales til Formanden og de 4 ældste for Stadens Herrer Grosserere den Summa 1500 Rdl., skriver Eet Tusinde og Fem Hundrede Rigsdaler, som ligeledes af dem besørgeres indsat udi Kongens Kasse eller paa anden sikker Maade udsat, hvoraf de aarlige Renter, 60 Rdl., ligesaa gives til den, som maatte føre Protocolten og Skriveriet ved Bestyrelsen af de Legater, som velbemeldte Herrer Grosserere med mit Testamente ere overdragne til deres bedste Omsorg og Administration.
- 35) Ligeledes udbetales til Pleiecommissionen paa Christianshavn den Summa 1500 Rdl., skriver Eet Tusinde og Fem Hundrede Rigsdaler D. C., som bemeldte Commission ligeledes besørger sikker og lovforsvarlig gjort frugtbringende, hvoraf de aarlige Renter, 60 Rdl., gives til Skriv-Materialier og til en Skriver, som fører Protocolten m. v. forefaldende Skriverie ved de bemeldte Commission til Bestyrelse overdragne Legater.
- 36) De overskydende Renter fra de under Testamentets 22de Post aarlig legerede 936 Rdl., som bliver 5 Rdl. 19 Sk., gives velbemeldte Pleiecommission til et Bud for at kunne forrette de forefaldende Ærinder, dette Legatum vedkommende.
- 37) Til aarlig Hjælp og Lindring i Vægter-Penge, til Snorrebroens Vedligeholdelse gives 700 Rdl., hvilke Syv Hundrede Rigsdaler udbetales til Høi- og Velædle Magistraten og besørgeres sikker udsat og de aarlige Renter deraf anvendes til forbemeldte Brug.

- 38) Til almindelig Bedste og til Hjælp og Lindring udi de 19. Febr. aarlige Byrder for Kjøbenhavn og Christianshavn skjenkes og gives, om kan tilstrække eller noget deraf, den Summa 25000 Rdl., skriver Fem og Tyve Tusinde Rigsdaler D. C., hvilke 25000 Rdl., eller saameget, som maatte kunne tilstrække, udbetales til Kjøbenhavns Magistrat, der behagelig besørger samme indsat i Kongens Kasse eller paa en anden sikker og lovforsvarlig Maade gjort frugtbringende og de aarlige Renter af velbemeldte Magistratens tilligemed Stadens respective 32 Mænd, ved fleste Stemmer, anvendte til Afhjælpning paa Stadens almindelige Trang, fornemmelig til de trængende fattige Kirkers Reparation, til Vandrendernes Vedligeholdelse igjennem Langebroe til Christianshavn samt Søernes Rensning og andet deslige mere, som kunde forefalde til Byrde for Staden. Hvilket alt jeg haaber den retfærdigste Overlæg og Behandling saaledes at vorde bestyret, at det maa blive Staden og dens Indvaanere til sand Gavn og Gode i Eftertiden.
- 39) Da jeg af de til den borgerlige eller saakaldte Borgerdyd-Skole her paa Christianshavn, under 29de Post udi mit Testamente legerede 2500 Rdl., haver efter min gjorte Vedtegning deraf allerede udbetalt 2000 Rdl., saa bliver til Rest at udbetale til bemeldte Skole efter min dødelige Afgang 500 Rdl., skriver Fem Hundrede Rigsdaler D. C.

(Grosserer Niels Brocks og Hustru Lene Bredals Testamente.

2. Opl. Kbhvn 1891.)

[Bekg. 10. April 1855. Skr. 23. Nov. 1824. Confirm. 22. Febr. 1799. Ang. Revisionen, se Rescr. 21. Marts 1803.]

Fr. som fastsætter de Forsigtigheds-Regler, der bør 1. April.
igttages og følges ved Salg og Handel med Gift.

Gr. Da Fr. 4 Dec. 1672 og de senere Anordninger, der forbyde andre, end de privilegerede Apothekere, at falholde Gift, og hvorved tillige foreskrives de, ved Gifts Udsalg, fornødne Forsigtigheds-Regler, ikke tilbørligen ere blevne

1. April. efterlevede og overholdte; Saa er det, til at forebygge de farlige Følger, som kunde flyde af en saadan Handel, naar denne øves af Uberettigede, anseet fornødent, herved at indskiærpe og nærmere bestemme de Forholds-Regler, som i denne Henseende ansees nødvendige og betryggende.

1.) Ingen andre, end de privilegerede Apothekere, skal være berettigede til at sælge, eller paa anden Maade at overlade, følgende Gift-Sorter, nemlig: a) Arsenicum album, Rottekrudt, heelt eller stødt; b) Arsenicum rubrum, Ruusgeel; c) Arsenicum citrinum, guul Arsenic; d) Auri pigmentum, Opperment; e) Coboltum, Kobolt, Fluegift; hvorunder dog ei forstaaes den mineralske Kobolt-Farve; f) Mercurius sublimatus corrosivus, Sublimat; g) Mercurius præcipitatus albus & ruber, hvid og rød Precipitat; og h) Saccharum Saturni, Blyesukker. Befindes nogen herimod at handle, da skal den Skyldige dømmes i en Mulct fra 50 til 100 Rdlr, efter Sagens Beskaffenhed, hvoraf Halvdelen tilfalder Angiveren, og den anden halve Deel Stedets Fattige. I Mangel af Formue til at udrede Bøderne, bør den Paagiældende lide paa Kroppen, efter Fr. 6 Dec. 1743. [Pl. 19. April 1843 § 1. An. 30. Dec. 1913. An. 1. Aug. 1914 § 4. L. om Afsoning 16. Febr. 1866.]

2.) De privilegerede Apothekere maae ei sælge Rottekrudt til nogen, med mindre han er forsynet med sin Præstes Attest, bekræftet med dennes sædvanlige Underskrift og Signet, og dog maae ham ikke deraf leveres mere, end 2 Lod, naar det skal bruges imod Rotter, men aldeles intet overlades til Brug for skabede Kreaturer.

3.) Til Brug ved Farverier og Metal-Arbejde maae ei heller disse Gift-Sorter sælges til andre, end de privilegerede Farvere og Metal-Arbejdere, hvilke og skal legitimere sig med vedbørlig Attest fra Byfogden eller Præsten. Og dersom nogen, der saaledes har erholdt Gift, enten sælger eller paa anden Maade overlader noget deraf til andre, eller gemmer det saa skiødesløst, at noget deraf kan bortkomme eller stiales, da skal han straffes paa samme Maade, som i 1 § er foreskrevet. I øvrigt skal Apothekerne være

pligtige til, at overlade Fabrikanter og Haandværkere det, 1. April. som de af de ovenmeldte Gift-Sorter forbruge til deres Haandteringer, for en saa billig Priis, at deres Fordeel ei stiger høiere, end til 10 pro Centum, ligesom det og skal være disse Fabrikantere uformeent, selv at forskrive hvad de behøve, til eget Brug; men til andre maac de ei overlade eller sælge noget deraf, under Straf af fornævnte Bøder. [Pl. 19. April 1843 § 5.]

4.) Endeligen maac ei Apotekerne udlevere noget Slags Gift, uden det er forseglet i sort Papiir, med Paa-tegning: Forgift, og hvilket Slags; Saa skal Apothekerne og holde nøiagtig Bog over Kiøberne, samt de Quantiteter, enhver har bekommet, saavelsom over Attesternes Udstædere og til hvilke Tider Giften er blevet udleveret, hvilken Bog skal forevises Physico, ved hver Visitatz, og af ham paaetegnes. [Pl. 19. April 1843 § 4 b og d. L. Nr. 132 29. April 1913 § 23.]

[Pl. 19. April 1843. L. Nr. 132, 29. April 1913 § 20. An. 30. Dec. 1913. Anord. 1. Aug. 1914 § 4.]

Kgl. Commissorium forat indrette og bestyre et Afbetalings- og Rentefond*).

Commissionen (af 27. Nov. 1795) har indstillet, at der til disse Summers Tilveiebringelse (300,000 Rdl. til Erstatning for Gadernes Udvidelse og 30,000 Rdl. til det nye Brandvæsens Indretning) uden Ligning paa Stadens Gaarde og Huse, maatte indrettes et Afbetalings- og Rentefond ved Hjælp af de offentlige Indtægter, Staden nu har, eller af dens Eiendomme ved disses Forbedring og bedre Benyttelse kan udbringes, og at dels for dette Afbetalings- og Rentefond, saalænge det er nødvendigt, dels til Forøgelse i Stadens Indtægter, naar hiin Gjæld er afdraget, maatte føies følgende Indretninger og Foranstaltninger

*) Under samme Dato forordnedes en Commission til at paa-tage sig Interimsbestyrelsen af Bistrup Gods; see Pl. 27 Mai 1796 fra Commissionen til Bistrup Gods's Administration; disse Commissioner hævedes senere, see Rscr. 31 Mai 1814 § 1.

20. April. 1....2. At det Staden tilhørende Bidstrupske Gods, maatte i Overeensstemmelse med de Grundsætninger, som i de senere Tider paa adskillige dels offentlige dels private Godser ere fulgte, gives en baade for Godsets Beboere og for Staden fordelagtigere Indretning.

3. At de Staden tilhørende Grunde udenfor dens Porte, bebyggede og ubebyggede, maatte tilbydes de nuværende Fæstere til fuld Eiendom eller og paa anden Maade benyttes.

4. At de Staden tilhørende og længere bortliggende Vænger, nemlig Raadmandsvangen og Ryevangen, samt de 3, som haves i Fæste af Bryggerne, Vognmændene og Slagterne, især de 3 sidstnævnte, der nu bære en aldeles ubetydelig Afgift, maatte søges enten ved forhøiet aarlig Afgift, naar Fæste fornyes, eller ved at overdrages til Eiendom, imod en vis Kjøbesum strax eller i visse Aar, og desuden aarlig Afgift, at gjøres saa nyttige, for det første for Afbetalingsfondet og siden for Stadens Kassé, som disse Jorders Værd i nærværende Tid giver Formodning om, at de kunne blive fremfor hidtil, og Omstændighederne ellers tillade.

5.) At naar til den jevnlige Exerceerplads for det Militaire herefter som hidtil anvendes de betydeligste Fællede, nemlig Øster-, Blegdams- og Nørrefællede, de øvrige Fællede maatte indfredes og benyttes paa den fordeleligste Maade....saa er Vor Villie, at I sammentræde som Commission forat indrette og bestyre bemeldte Afbetalings- og Rentefond, til hvilket Øiemed Vi, efter de i Forestillingen anførte Grundsætninger ville have Eder bemyndigede til, 1.... 2. at afhandle og slutte Foreninger om Eiendoms Overdragelse eller nye Fæste mod høiere Afgift af samtlige Stadens Grunde, Vænger og Fællede, saavidt disse sidste kunne blive til Eiendom eller Fæste at overdrage, naar Stadens Kasse bliver forsikkert dens hidtil af disse Eiendomme havte aarlige Indtægt.

(Sørensens Saml. 35—36.)

[Rescr. 31. Maj 1814 § 1.]

**Canc. Prom. til Kbhvns Mag. ang. hvilke Ægteskaber, 7. Maj.
der maae Kongen til Ophævelse forestilles.**

Gr. Ved at tillade nogle Ægteskabers Ophævelse har det under 22de Jan. d. A. behaget Hans Majestæt tillige at resolve saaledes:

For Fremtiden foredrages Kongen intet Ægteskab, hvor separatio a thoro et mensa over tre Aar har havt Sted, til aldeles Ophævelse, med mindre Ægtefællerne, saafremt de opholde sig under een Øvrighed, have været fremkaldte for Samme, og formaaede til paa ny at forlige sig og leve til-sammen; og, leve de under adskillige Jurisdictioner, bør dette særskilt af enhver Øvrighed foranstaltet; ligesom og den Ægtefælle, der igjen vil gifte sig, ved paalidelige Attester skal godtgjøre at have ført et ustraffeligt Liv og Levnet.

[Cirk. 5. Febr. 1828.]

**Pl. for den ved Commissorium af 20 April 1796 til at 27. Maj.
overtage Interimsbestyrelsen af Bidstrup Gods nedsatte
Commission.**

Ved Kongelig allernaadigst Commissorium af 20 April sidstleden ere vi Underskrevne befalede at sammentræde, for at tage det Staden Kjøbenhavn tilhørende Bidstrup Gods under Forvaltning; og er i denne Henseende derved allernaadigst bleven fastsat:

1) At saavel Hovedgaarden som Bøndergodset skal opmaales og boniteres.

2) At Skovene skulle af Forstkyndige taxeres, og en Plan lægges til deres hensigtsmæssige Behandling i Fro-bindelse med Udskiftningen.

3) At Hovedgaarden skal udparcelleres og overdrages til Eiendom, naar Forpagtningstiden er udløben, eller for-inden, saafremt Accord kan træffes med Forpagteren om Fratrædelsen.

4) At Bønderne skulle overdrages fuld Eiendom over deres Gaarde og Huse imod en passende Betaling enten i Kjøbesum eller aarlig Afgift, naar derom Accord kan træf-fes enten med nærværende Besiddere, eller naar en Gaard

27. Maj. eller et Huus ved Dødsfald eller paa anden Maade hjemfalder til Magistratens fri Raadighed, uden at Resolutionen af 25 Marts 1768 eller andre ergangne Kongelige Befalinger deri skulle være Godsets Bestyrere hinderlig; i hvilken Hensigt det Kongelige Rentekammer er bemyndiget til at understøtte Bønderne, som attraae Eiendom og Udskiftning, især ved at anbefale dem til Laan af Creditkassen.

(Sørensens Saml. 36—37.)

[Resc. 31 Maj 1814 § 1.]

10. Juni. **Cancellie-Pl. (Resol. 27 Maj).**

Hvorved (saasom Licitations-Forretninger over Reparationer og deslige, som vedkommer offentlige Stiftelser, forvolde disse betydelige og alt for bebyrdende Udgifter, formedelst det Salarium, som derfor paastaaes af Auctions-Forvalterne) til almindelig Regel, i denne Henseende, fastsættes: At vedkommende Auctions-Forvaltere, for saadanne Licitations-Forretninger, ikkun skal tillægges halvt Salarium, hvilket bør udredes af bemeldte Stiftelsers Kasser. Hvad derimod Auctioner over publike Eiendomme angaaer, da skal Auctions-Direktørerne for disse nyde fuldt Salarium; dog at det altid, i forekommende Tilfælde, indføres i Auctions-Konditionerne, at samme betales af Kiøberne.

5. Juli. **Raadstue-Pl. (Rescr. til Khavns Mag. 1 Juli).**

At, saasom der undertiden indtræffer, at Ægtemænd, uden nogen forgaaende Separation, enten efter Kongelig Bevilling eller indbyrdes for Øvrigheden indgaaet Forening, aldeles unddrage sig fra at leve med og forsørge deres Hustruer, og baade Billighed og Retfærdighed fordrer, at slige Mænd blive tvungne til at opfylde de dem i den Henseende paaliggende Pligter; saa skal det i slige Tilfælde af Øvrigheden fastsættes, hvad Hustruerne efter Billighed bør tilstaaes af Mændene, og saadant, i Mangel af mindelig Betaling, ved Udpantning inddrives.

[Fr. 16. Nov. 1836 § 5. Fattigl. 9. April 1891 §§ 2, 9, 10. L. Nr. 131, 27. Maj 1908 §§ 9, 10. Udpantnl. 29. Marts 1873 § 1. Nr. 6. Konkursl. 25. Marts 1872 § 161. Rpl. 11. April 1916 § 501, 511.]

Raadstue-Pl. (Resol. 25 Aug., bekendtgiort Kbhvns Mag. 31. Aug. ved Canc. Br. 29 Aug.) at Kongen (efterat have taget i nøie Overveielse alle de Grunde, som Vedkommende have anført for og imod Stadens almindelige Axel-Torvs Henlæggelse til Gammel-Torv, hvor det efter Anordningerne stedse har været, før den Byen 1795 trufne Ildsvaade) har befalet: at Axel-Torvets Forflyttelse til sit forrige Sted skal skee ved 1797 Aars Udgang, og Gammel- og Nye-Torv til den Ende, inden denne Tid, aldeles ryddeliggjøres for de der endnu befindende Skurer og Materialier. Og maae de endnu staaende Rudera af den forrige Raadhuusbygning aldeles nedbrydes, og dens Grund opryddes og udlægges til Axel-Torvets Forstørrelse og mere Beqvemhed.

Canc. Prom. til Mag. i Kbhvn ang. Opsyn med Bonde- 14. Nov. Frihedens Mindesmærke om Natten af Vægterne og de i Jern-Gitteret indrettede to Lygter at holdes tændte.

[Iflg. Collegialtid. 1798, pag. 70 har Mindesmærket, der blev færdigt 6. Nov. 1796, kostet c. 13000 Rdl. og skal fremtidig vedligeholdes paa Stadens Bekostning, jfr. Prom. 26. Aug. 1791. K. B. 7. Febr. 1910. 9. Maj 1910.]

Fr. om Tamperretternes Afskaffelse.

1. Dec.

Gr. Da den Fremgangsmaade, som er anvist og bestemt i 1—2—17 N 14, i Henseende til Indstevning og Forfølgelse af de Sager, der angaae Skilsmisser eller Ægteskabers Forbrydelse, medfører baade Vidtløftighed og Besværlighed, dels fordi Tamper-Retten ikkun holdes faa Gange om Aaret, dels ogsaa fordi de Paagieldende drages fra deres (ofte langt fraliggende) Værneting til denne Ret; Saa bliver, i Betragtning heraf, følgende befalet:

Dette Slags Sager skal herefter føres, ligesom andre civile Sager, ved den Anklagedes eller Tiltaltes Værneting, og derfra, i Tilfælde af videre Paaanke, forfølges igiennem de vedkommende almindelige Overretter. Denne Regel skal ogsaa gielde for Siellands Stift, hvor Tamper-Rets Sagerne, i Aaret 1771, have været henlagte under Hof- og Stads-Retten. Imidlertid skal de Sager, som nu ere indstevnede

1. Dec. for Tamper-Retterne, der paakiendes, og de Domme, som nu ere eller herefter blive afsagte ved bemelte Retter, skal, i Norge, ligesom i Danmark, indstevnes for Høieste-Ret. I øvrigt skal Consistorii-Retterne og Landemoderne, forsaa-vidt som de ere Domstole i geistlige Sager, fremdeles vedblive og beholde deres Jurisdictioner, ligesom hidindtil. Endelig befales, at, ligesom disse Retter, i Danmark, staae umiddelbar under Høieste-Ret, skal ogsaa deres Behandlinger og Domme, i Norge, indankes lige for bemeldte Ret, naar Sagen angaaer saa meget, som 50 Rdlr; Men, dersom den har mindre Værd, bør Consistorii eller Landemodets Dom ansees som afgjørende, til Fuldbyrdelse, uden videre Indstevning for nogen høiere Domstoel.

[Fr. 15. Juni 1771 § 5. Fr. 5. Dec. 1806 §§ 4—6.]

1798.

Fr., som foreskriver Tvangsmidler imod Mænd, som ere separerede fra deres Hustruer, og nægte eller forsømme at betale disse de Underholdningspenge, til dem og deres Børn, som de enten selv have forpligtet sig til, eller ved Separations-Bevillingen ere blevne bestemte.

Gr. Da der ikke sielden føres Klager over, at Mænd, der leve adskilte fra deres Hustruer, unddrage sig fra at betale de ved Forening eller Separations-Bevilling fastsatte Underholdningspenge, til deres Koner og Børn, hvorved disse udsættes for at lide Mangel; Saa har Kongen, i Overeensstemmelse med de Grundsætninger, som forkyn- des i Frr. 14 Oct. 1763 og 10 Dec. 1790 (angaaende Fædres Pligt at bidrage til deres uægte Børns Opfostring), anseet det retfærdigt og billigt, at de samme Tvangsmidler, som i bemeldte Lovgivninger ere foreskrevne, ogsaa anvendes imod de Mænd og Fædre, som nægte eller forsømme, at opfylde fornævnte Pligter imod deres ægte Børn og deres Hustruer. Til hvilken Ende følgende herved befales:

De Forholds-Regler, som ere bestemte ved ovenanførte Anordninger, skal paa lige Maade iagttages og følges, i Tilfælde af Ægtefællers Separation; og skal den vedkom- mende Øvrighed, i Kraft deraf, uopholdeligen forhielpe

saadanne Qvinder og Børn til den af Manden betingede, 10. Aug. eller ham paalagte, Understøttelse.

[Fr. 16. Nov. 1836 § 5. Fattigl. 9. April 1891 §§ 2, 9, 10. L. Nr. 131. 27. Maj 1908 §§ 9, 10.]

Raadstue-Pl. (Canc. Br. til Kbhvns Mag. 27 Okt.) at, 30. Okt. naar flere handle i et Compagnie, bør enhver for sig at tage Borgerskab.

[Nær. L. 29. Dec. 1857 § 4.]

Raadstue-Pl. (Canc. Br. til Kbhvns Mag. 24 Nov.) at 28. Nov. **Bygning, eller Forandring med Bygning, skal anmeldes til Stadsconducteuren.**

Naar nogen Gaard- eller Huuseier i Khavn bygger, eller ved sine Bygninger, enten ud til Gaden eller indvendig i Gaarden eller imod Naboerne, for Fremtiden foretager nogen Forandring, skal saadant strax anmeldes for Stads-Conducteuren; og i Tilfælde, at dette forsømmes, skal saavel Bygherren, som den Haandværker, der har gjort Arbeidet, derfor ved Politieretten tiltales, og straffes med Bøder, som for andre Forseelser imod Bygnings-Anordningerne. I Henseende til Udgifterne ved disse Forandrings Indtegnelse paa Brandkarterne, da bør Stads-Conducteuren ikke nyde nogen særskilt Betaling for at antyde de Bygnings-Forandringer, som under Brandkarternes Forfærdigelse maatte forefalde, da det, naar disse ere færdige, nærmere skal blive bestemt, hvorledes med Betalingen i denne Henseende skal forholdes.

[Pl. 14. Okt. 1803 § 1. Instr. 30. Jan. 1694.]

Raadstue-Pl. (Canc. Br. til Kbhvns Mag. 29 Dec.) at 31. Dec. **Huuseiere i Kbhvn skal indlevere Fortegnelse over de i deres Gaarde værende Heste m. v.**

Paa det at den ved Anordn. 7 Dec. 1770. 14 § paabudne og til den Kgl. Opfostrings-Stiftelse for nyfødte Børn henlagte Afgift af Heste, som i Khavn holdes, med mere Nøiagtighed, end hidtil, kan blive oppebaaret, skal enhver Huuseier, ligesom i Henseende til Extra-Skatten i Khavn

31. Dec. ved Anordn. 12 Maj 1767 er fastsat, være ansvarlig for Skatten af de i hans Gaard hvert Aars 1 Maj og 1 Nov. værende Heste, uden Hensigt til, om samme ere ham selv eller andre tilhørende, imod at han af disse sidstes Eier lader sig betale hvad han i saa Maade for dem har udlagt; og skal han til den Ende være pligtig, 8 Dage i det seneste førend Forfalds-Tiden, og under den i bemeldte Anordnings 3 § ommeldte Straf, at tilstille Quarterets Rodemestere en under hans Haand forfattet Fortegnelse over alle i hans Gaard staaende Heste, med vedføiet Forklaring om, hvem de tilhøre, hvad de bruges til, og om de ere indenlandske eller fremmede.

[An. 7. Dec. 1770.]

1799.

Canc. Prom. til Amtmanden i Vejle, ang. at Brød og 9. Febr. andre Føde-Vare fra andre Steder maae endog til Heste- og Qvæg-Markedet forhandles.

Gr. Da Amtmanden, i at indberette, hvorledes Byfoged Lange i Veile, efter Byens Bageres Begjering, har formeent en Borger fra Friderits, til et Heste- og Qvæg-Marked at falholde sit medbragte Brød, tillige har forespurgt, om herefter en saadan Tvang mod en Bager af samme Amt bør udøves; saa skulde man, efter at have herom ført Brev-vexling med Commerce-Collegium, melde: at, ligesom man ikke kan indsee, at Byfoged Lange har været berettiget til den udøvede Fremgangsmaade med Bager Baarvig, siden der i Forordn. af 13de Febr. 1775 Intet findes, som former Brødforhandling paa offentlige Markeder, og Bager Baarvig, forsynet med ordentligt Pas fra sin Øvrighed, synes at have fuld bestemt Tilladelse dertil;

Saaledes skjønner man ei heller, at der kan være nogen gyldig Grund til saadan Indskrænkning enten i Brøds eller andre Fødevares Falholdelse, saa meget mindre, som det er at formode, at de Borgere, der ellers almindeligen forsyne de smaa Kjøbstæder med deslige Fornødenheder, ei stedse tilstrækkeligen ville kunne forsyne den Mængde, der kommer sammen til et Marked; ligesom det og af Amtman-

dens Forklaring sees, at Bagerne i Veile virkeligen i dette 9. Febr. Tilfælde ikke fandtes forsynede med Hvede-Brød.

[Skr. 3. Aug. 1822.]

Confirmation paa Grosserer Niels Brocks Gavebrev, 22. Febr. dateret Christianshavn d. 10 Septbr. 1794, paa 5,200 Rd. til Bolig m. v. for Fattige i Frelserens Menighed sammesteds.

Gr. Som Pleie-Commissionen paa Christianshavn længe har ønsket at have en beqvem Bolig til Lettelse og Lindring for de Fattige i denne Stiftelse ved den danske Menighed, og til den Ende nu har tilkjøbt sig Huset No. 319 i Sophie-Gaden næst ved Arbeidshuset for 4600 Rd. D. C.;

Saa giver han bemeldte Capital 4600 Rd. dertil paa følgende Vilkaar:

§. 1. At af de omtrent 80 Lemmer, som formenes kan indlægges deri, betaler de 50 Lemmer for Huus- og Senge-Leie 1 Skl. Dag og Nat, eller 4 Rd. aarlig, og de øvrige 30 Lemmer faaer det for saa billig Leie, som muligt.

§. 2. I samme Huus indrettes til 2 a 3 Fattige, Mandspersoner eller Fruentimmere, enhver især at have til Brug for sig aleene en Stue eller et Kammer og et lidet Kjøkken, samt Leilighed til 1 a 2 Favne Brænde eller i det Sted Tørv, og af hvilket Intet svares i Huusleie, men bliver dem en fri Bolig, saa længe de leve: hvorimod, naar disse ingen Børn have, der behøve deres Efterladenskaber, skal Samme Alt tilfalde Stiftelsen eller dette Fattighuus; dog forbeholder Giveren sig og sine samt hans afdøde Kones Arvinger, saa længe Nogen af dem er til, at indlægge bemeldte 2 a 3 Fattige i disse dertil indrettede Stiftelsens Værelser, af hvem de finde for godt, og først, naar disse i længste Leed alle ere uddøde, kan Pleie-Commissionen fremdeles bestemme den i denne Henseende efter bedste Overbeviisning.

§. 3. Til bemeldte Huses Udgivters Bestridelse giver han aarlig, fra 11te Decbr. 1794, saa længe han lever, 80 Rd., det Halve hver halve Aar, nemlig 11te Junii og 11te December.

22. Febr.   **§. 4.** Naar Gud kalder ham herfra, skjenkes benævnte 4600 Rd. til oftmeldte Stiftelse eller Huus, til Bopæl for Sognets Fattige, og da under Betingelse, at forberørte 50 Lemmer af de ældste og værdigste nyde fri Huusly, imod at Sammes Efterladenskaber og Eiende skal tilhøre Stiftelsen eller Fattighuset.

§. 5. Ligeledes gives efter hans Død aparte 600 Rd. til Hjelp til bemeldte Fattighuses og de 50 Lemmers Senges Vedligeholdelse, som nyde fri Bolig, og hvilken Capital da i alt bliver 5200 Rd.; for Samme leveres en Kongelig Obligation af 1ste Jan. 1786 No. 2003, med behørig Paategning at tilhøre oftmeldte Fattighuus paa foreskrevne Conditioner og Reservation; dog at han hæver og tager Renterne deraf, saa længe han lever.

§. 6. Dog er Alt med følgende Reservation, at (i uventet Fald) disse priselige og uforbederlige Anstalter med Pleie-Commissionen og Arbeids-Anstalten i Tiden skulde forandres og ophøre eller indgaae imod den nu værende bedste Maade, og bemeldte Fattig-Bolig eller Huus og Inventarium blive solgt, forommeldte Capital 5200 Rd. da aldrig og paa ingen Maade maae tages fra Christjanshavns eller Frelserens Sogn, men tilhøre Samme for bestandig, og der stedse forblive, og Renterne deraf til hvert Aars 11te Junii og 11te December da af Dhrr. Præster, Kirkeværger, Pleie-Commission og Fattiges Forstandere efter fleste Stemmer at anvendes og gives til meest Fattige og Trængende paa Christianshavn til Hjelp til Underholdning og Huusly.

[*Test. 19. Febr. 1796 V Nr. 9. Codicil Nr. 30. Overfl. til Vartov Hosp. Besl. 3. Dec. 1906.*]

1. Juli   **Kgl. approberet Plan for Fattigvæsenets Indretning og Bestyrelse i Staden Kbhvn og dens Forstæder. (Indstillet den 10 April, approberet af Kongen den 31 Maj og bekiendtgjort paa Directionens Vegne af Formændene og de Ud-nævnte, efter Planens § 15 den 1 Juli 1799).**

Gr. Ved aabent Brev 26 Jan. 1798 blev af Kongen befalet:

1.) At det hele Fattigvæsen i Kbhvn, og dens Forstæder, skulde henlægges under en enkelt og særskilt Direction, som skulde føre Navn af Fattigvæsenets Direction i Kiøbenhavn, og som med den almindelige Bestyrelse, hvilken i Aaret 1781 gik over fra Pleiedirectionen til Magistraten, skulde forene den særdeles Bestyrelse, som samtlige Sognecommissioner siden Aaret 1771 have haft. [*Rescr. 20. Okt. 1815. L. 4. Marts 1857 § 1.*]

2.) At til Antallet af Fattige, for hvilke Fattigvæsenet under den nye Direction havde at drage Omsorg, ogsaa skulde henhøre de Fattige af begge Militairetaterne, og af de reformerte og den catholske Menigheder.

3.) At, naar den nye Direction tiltraadte Bestyrelsen, skulde den, foruden de til den fra Militairetaterne, og fra forbemeldte Menigheder, afgivne Fonds og andre Hjelpe-midler, end videre imodtage alle de Fonds og milde Stiftelser, Inventarier, m. v., Fattigvæsenet tilhørende, som efter Rescr. 4 Apr. 1781 overdroges fra den forrige Pleie-direction til Magistraten, og paatage sig, fra Afleverings-tiden af, det Ansvar og de Forpligtelser, som ved bemeldte Rescript og Anordninger ere foreskrevne; ligesom og fra samtlige Pleiecommissioner de ved enhver forefindende Bygninger, Inventarier, Fonds og Beholdninger, og dermed tillige Pleiecommissionernes Ansvar og Forpligtelser fra Afleveringstiden. Directionen, som ved bemeldte aabne Brev blev nedsat, fik derhos Befaling om: for det første alene at erhverve sig nøiagtige Underretninger om Fattigvæsenets Tilstand, og derefter at affatte en fuldstændig Plan for dets tilkommende Indretning og Bestyrelse i Overeensstemmelse med de i det aabne Brev, saavel som i adskillige ældre Anordninger, antagne og fastsatte Grund-sætninger og Regler; efter hvilken Plan, naar den var Kongen foredraget, og af Ham bifaldet, den nye Bestyrelse skulde begynde og fortsættes. Den befalede Plan har Directionen under 10 Apr. 1799 indstillet, og Kongen har ved Befaling af 31 Maj, bekjendtgjort Directionen ved Cancellie-Br. 3 Jun., approberet samme saaledes:

1. Juli. **1.) Om Fattigvæsenets Øiemed og dets Indretning i Almindelighed.**

1.) Det er Fattigvæsenets Øiemed: at antage sig alle Trængende, som ikke have, og ikke selv kan forskaffe sig, nødtørfdig Underholdning; samt at sørge for, saa meget mueligt, at de Gamle og Svage blandt disse nyde Almisser; at de Arbeidsføre gives Arbeide, naar de ere villige til at erhverve, men derimod afvendes fra Lediggang, og sættes i Nødvendighed til at arbeide, naar de hellere betle, end lovligen erhverve; at de Syge helbredes, at de Unge anføres til Kundskab, Sædelighed og Arbeidsomhed; alt, paa det at den offentlige og private Godgjørenheds milde Gaver retteligen kan anvendes, virkelig Trang afhielpes eller forekommes, Betlerie aldeles afskaffes, og svage eller uvante Arbeids-Kræfter styrkes og anvendes til Gavn for den, som har dem, og til Nytte for det Almindelige.

2.) Alle Fattige, som have opholdt sig i Khavn (dens Forstæder derunder indbefattede) i fulde tre Aar efter hinanden, henhøre til denne Stads Fattigvæsen, og have Adgang til dets Forsorg; men de, som i kortere Tid der have opholdt sig, ere at ansee, som udenbyes Fattige, der andensteds bør forsørges.

3.) Det civile og militære Fattigvæsen, og sammes Fonds, forenes med hinanden, og i Fremtiden gjøres altsaa ikke Forskiel paa Fattige af den civile og af de militære Etater, men de have alle lige Adgang til det forenede Fattigvæsens Forsørgelse. Paa samme Maade, og under lige Forening, ophæves Forskiellen imellem Fattige af det lutherske, det reformeerte, og det catholske Religions-Samfund; Ikkun de Fattige af det jødiske Religions-Samfund undtages fra Stadens Fattigvæsen, saalænge dette Samfunds indvortes Indretninger lægge Hindringer i Veien for Foreningen, og saalænge det selv, som hidtil, drager Om-sorg for dem, saaledes at de ikke betle. [Regl. 29. Marts 1814 § 22.]

4.) Saaledes og i saadant Øiemed foreente, gaae de adskillige Fattigvæsenets Grene, som hidtil have været fordeelte imellem begge militære Etater, Magistraten og

Sognecommissionerne, samt de reformeerte og catholske 1. Juli. Menigheders Udnævnte, ind under een enkelt Direction, som bestaaer af Embedsmænd og andre Stadens Borgere eller Indvaanere, og hvis Pligt det bliver: at forestaae Stadens hele foreente Fattigvæsen, og: at udføre eller besørge udførte de forskiellige Forretninger, som med Bestyrelsen og Tilsynet ere eller blive forbundne.

5.) Ingen Fattig maae tilstaaes Understøtning af Fattigvæsenet, uden at hans Trang i Forveien er nøiagtigen undersøgt og kiendt, og ingen vedblive at nyde den, uden under vedvarende Tilsyn med dens rigtige Anvendelse. For at gjøre saadan Undersøgning og saadant Tilsyn med hvad videre, som til en rigtig Fattigforsørgelse henhører, saa meget mere muelig og let, indeeles Staden i 12 Hoveddistricter, og disse Hoveddistricter i saa mange mindre Districter, at ethvert af samme kan af de deri ansatte Forstandere, uden for megen Vanskelighed, oversees; hvilken Inddeling, ligesom og de Mænds Navne, som have Bestyrelsen og Tilsynet i ethvert District, til sin Tid nærnere bekendtgjøres.

V.) Om Forsørgelse ved Almisse, og om Almisse-Indretninger i Særdeleshed.

51.) Alt hvad som gives til Fattige, uden at disse fortiene det ved Arbeide, er Almisse.

52.) Forsørgelse ved Almisse skeer paa tvende Maader, nemlig: a.) Ved at indtage Almisselemmer i offentlige Fattighuse, og der forsyne dem med det Nødtørfige. b.) Ved at understøtte dem udenfor saadanne Stiftelser i private Boeliger.

53.) Som offentlige Forsørgelseshuse for Almisselemmer, under Fattigvæsenets umiddelbare og særskilte Bestyrelse, ere for nærværende Tid indrettede a.) Almindelig Hospital. b.) St. Hans Hospital. c.) Vartou og d.) Abel-Cathrines Boder. I disse Stiftelser, saavidt de ikke ere bestemte til Helbredelseshuse for Syge for en Tid, imod, eller uden, Betaling, indtages de usleste Almisselemmer, som ikke i Staden kan forsørges, uden at være sig eller

1. Juli. andre til Byrde, og da i a.) St. Hans Hospital Afsindige, Vanvittige, og med ulægelige eller kysende Sygdomme beladte b.) Almindelig Hospital, Vartou og Abel-Cathrines Boder: de ældste, svageste og mindst arbejdsføre Almislemmer i saadant Antal, som ved Fundatserne er bestemt eller kan endvidere gøres mueligt; og da Pladserne i de 2de sidstbemeldte Stiftelser, især i Abel-Cathrines Boder, ere bedre, end almindeligen, aflagte, saa bør ved sammes Besættelse for Fremtiden, tilligemed de Egenskaber, Fundatserne foreskrive, endvidere sees hen til Personernes forhen førte retskafne Vandel, og de især komme i fortrinlig Betragtning, der have udmærket sig, som Huusfædre og Huusmødre, ved Orden og Stræbsomhed, eller, som Tjenestefolk, ved lang og troe Tjeneste paa et og flere Steder. Naar nogen ledig Plads i disse tvende Stiftelser besættes, bekendtgøres offentligen, hvo der er indtaget i den ledige Plads, samt de personlige Egenskaber, som ere tagne i Betragtning. At de Pladser, som Private have at besætte, kun bortgives til de Personer, som efter Fundatserne kan ansees berettigede; dette paasees af Directionen. [Vedt. 30. Dec. 1857 § 3.]

VI.) Om Skolevæsenet for fattige Børn.

59.) Alle Børn i Staden, som ikke have Forældre eller Formyndere, der kan, eller andre, der vil, betale for deres Skolegang, bør gives frie Underviisning, og Fattigvæsenets Direction bør drage Omsorg for, og medvirke til, at de nytte samme.

60.) Den frie Underviisning gives i de Fattig- og Fri-skoler, som i dette Øiemed ere anlagte, og ved offentlig eller privat Godgiørenhed understøttede. Til samtlige forbemeldte Skoler bør alle Stadens fattige Børn fordeles saaledes, som best og beqvemmeligst skee kan; og, findes disse Skoler, alle tilsammentagne, ikke rummelige nok for det hele Antal af fattige Børn, sørger Fattigvæsenets Direction for, at flere anlægges, eller at de nu værende udvides, saasnart Evne og Leilighed dertil kan udfindes.

78.) Opfostringstiftelsens Øiemed er: at opdrage due- 1. Juli.
lige og kyndige Lærlinger for Fabrikker og andre borger-
lige Haandteringer, og Stiftelsen har dertil sine særskilte
Fonds. Disse Fonds, og samtlige den forsikkrede Ind-
tægtskilder, beholder den for sig, og afsondrede fra de
øvrigte, som tilhøre Fattigvæsenet; men til dens Øiemed
ordnes den meer hensigtsmæssigen, og indrettes saaledes;
at en mere udvidet Underviisning gives der, end den, som
kan finde Sted i Fattig- og Friskoler i Almindelighed, og
at ingen Børn af Stiftelsen antages, førend de ved visse
Kundskaber dertil ere forberedte, alt efter følgende Hoved-
regler: a.) De af samtlige Stadens Fattig- og Friskolers
Drengbørn, som meest udmærke sig ved Kundskab og
Haandarbeide, samt ved Reenlighed og Sædelighed, væl-
ges fortrinligen til Stiftelsen, og gives dette Fortrin, som
en Belønning; I øvrigt fastsættes nærmere, hvor gammel
en Dreng bør være, og hvad han i det mindste bør vide,
for at kunne tilstædes Adgang til Stiftelsen. b.) De Dreng-
e, som Private ere berettigede til at indsætte, skal, for at
kunne antages til Stiftelsen, have samme Kundskab og
Arbeidsfærdighed, som efter det Foranførte bestemmes for
Drengene fra Fattig- og Friskolerne. Begieres de antagne
forinden, besørger Fattigvæsenet, at de, saalænge indtil de
kan blive antagne, udsættes hos gode Pleieforældre; Imid-
lertid forsørger de for Fattigvæsenets Regning, staae un-
der dets Opsigt, og gives frie Underviisning i Fattigvæ-
senets almindelige Skoler. Det samme gielder i Tilfælde:
at andre Børn udenfor Khavn begieres antagne, og at Be-
gieringen findes grundet og bevilges. c.) Drengene ved-
blive at lære i Stiftelsen det samme, som i de høiere Klas-
ser i Fattig- og Friskolerne skulde have været lært, naar
de der vare forblevne, men med den Udvidelse og de Til-
læge, som disse Drenges fortrinlige Egenskaber og den
udmærkede Flid, som banede dem Veien til Stiftelsen,
gøre for dem anvendelige, og som kan danne dem til en
udmærket Klasse af Lærlinger for Fabrikker, Haandvær-
ker, Søevæsenet eller andre Næringer og Forretninger.

1 Juli. Dem gives altsaa Leilighed til at lære flere Ting, end de, der kunne læres i de almindelige Fattig- og Friskoler, saasom: 1mo) Af Kundskaber: især Mathematik, Mekanik, Navigation, Tegning. 2do) af Haandarbeider: Vævning, Dreining, og andre practisk- mekaniske Arbeider i Træ og Metaller, for hvilke Slags Arbeider passende Indretninger søges tilveiebragte i Stiftelsens Bygninger. Og bør, ved Drengenes Fordeling til disse Kundskaber og Haandarbeider, tages Hensyn til enhvers Beqvemhed og Lyst til een Haandtering, frem for til en anden. d.) Endskiøndt Hovedøiemedet for Drengenes Haandarbeide i Stiftelsen er: at de lære, og ikke, at de erhverve, bør dog, saameget muligt, ogsaa tages Hensyn til Erhverv; men, da de underholdes af Stiftelsen, bør det Erhvervede komme Stiftelsens Kasse tilgode, som hidtil; alene, at nogen Deel deraf (saasom $\frac{1}{2}$ eller $\frac{1}{4}$ Deel), til Opmuntring, kommer dem selv (enhver for sig) umiddelbar tilgode, til enten at oplægges for dem, eller til at anvendes med Overlæg til noget, for dem nyttigt. e.) Naar Drengene ere konfirmerede, gaee de ud fra Stiftelsen, for at give Plads for andre, men forblive under Fattigvæsenets Bestyreres Tilsyn, saalænge og paa samme Maade, som hidtil. Directionen sørger for, at see dem udsatte til gode Mestere i de Haandteringer, som de helst vælge, eller til Søes, eller i anden gavnlig og passende Vei; og slutter paa deres Vegne Accord med Vedkommende om deres Læreaar, m. v. f.) Den Tvangslov, som hidtil har hiemlet Stiftelsen de deri opfostrede Personers halve Formue, naar de ved Døden afgaae uden Livsarvinger, bortfalder, og det overlades til dem selv, naar og saavidt de komme til Velstand og Formue, at betænke, efter Godtbefindende, denne Stiftelse eller de Fattig- eller Friskoler, hvor Grunden lagdes til deres Velfærd. [Fund. 29. Juni 1753.]

— — —
VII.) Om Sygepleien i Særdeleshed.
 — — —

86.) Ethvert af de Hoveddistricter, i hvilke Staden inddeles, bliver tillige et Sygedistrict, hvori en Pleielæge an-

sættes, dog saaledes: at de nuværende Pleielæger, saa- 1. Juli.
længe de vedblive dette Embede, paatage sig hver 2 Di-
stricter, hvorimod disse Pleielæger frietages for Tilsynet
i de dem hidtil underlagte Hospitaler.

87.) Til Districts Pleielæge antages ingen, som ei med
god Karacteer har den Examen, der berettiger til Praxis
i Landet; og bør, under lige Omstændigheder, den, som
baade har medicinsk Examen ved Facultetet, og chirurgisk
Examen ved det chirurgiske Academie, altid gives Fortrin
for den, som savner en af disse. Enhver Districts Pleielæge
skal boe i sit District, eller i Nærheden af samme. Han
antages og instrueres af Directionen efter Sygekommis-
sionens Forslag. Han fratræder, efterat have opsagt til Direc-
tionen, eller at være opsagt af Directionen, 3 Maaneder i
Forveien. I Tilfælde af en Læges Sygdom eller andet lov-
ligt Forfald, besørger hans Forretninger af Lægen i nær-
meste District, eller paa anden Maade, efter Sygekommis-
sionens Bestemmelse. Skulde nogen Læge, som ikke af-
giver sig med chirurgiske Forretninger, vorde antagen som
Districtslæge, bør han, om de af deslige Operationer, som
forefalde i Districtet, forene sig, paa eget Ansvar og Be-
kostning, med en duelig Chirurg saaledes, at Fattigvæsenet
i saa Fald ikke faaer nogen nye Udgift.

89.) Som Sygehospitaler for de Fattige, der ikke kan
eller bør helbredes i Districterne, staae under Fattigvæ-
senets Direction: det almindelige Hospital og St. Hans
Hospital, for saavidt disse Stiftelser ere eller vorde ind-
rettede til Sygehuse; ligesom og de Indretninger til Syges
Helbredelse, som fra Militæretaterne overdrages. I St.
Hans Hospital indlægges de, som have Kræft og deslige
stinkende Sygdomme, virkelige veneriske Sygdomme, samt
Afsindige; I almindelig Hospital, og i de fra Militær-Eta-
terne overdragne Indretninger for Syge, alle øvrige, som
i Sygehospital skal indtages.

1. Juli.

VIII.) Om Fattiges Begravelse.

121.) Naar nogen ved Fattigvæsenet indskreven Fattig dør, og ingen anden sørger for dens Begravelse, drager Fattigvæsenet Omsorg for samme, og Districtets Forstander, for hvem Dødsfaldet anmeldes, føier den i saadan Henseende fornødne Anstalt. Har den Afdøde, førend han ved Fattigvæsenet blev indskreven, indsat i Liigkasse, og Fattigvæsenet fortsætter hans Tilskudde, da oppebærer det Liigkassespengene, imod at besørge saadan Jordefærd, som derfra hidtil er foranstaltet for de Fattige, hvis Liigkassespenge det har oppebaaret.

122.) Har den Afdøde ikke indsat i Liigkasse, begravnes han for Fattigvæsenets Regning, saavidt Begravelsen ikke ved hans Efterladenskab kan bekostes.

123.) Ingen Bogholder eller Kasserer ved nogen Liigkasse eller Begravelseskasse i Staden maae udbetale Begravelsespenge for nogen Afdød, med mindre Attesten om Dødsfaldet er paategnet af Fattigvæsenets Bogholder: »at den Afdøde ingen Understøtning har nydt af Fattigvæsenet, eller at det ikke befatter sig med Begravelsen.« Skeer Udbetaling uden saadant Beviis, og Fattigvæsenet derved taber, skal den Udbetalende erstatte Tabet.

IX.) Om Forseelser og Straffe.

125.) Ingen, i hvo det er, Gammel eller Ung, Indfødt eller Fremmed, maae betle; men enhver, som ikke kan forsørge sig eller sine, skal anmelde sin Trang for Fattigvæsenet i den Orden, som 37 § foreskriver, og derfra forsørges med Arbeide eller Almisse.

126.) For Betlere skal ansees alle de, som paa Gader eller andre offentlige Pladse, eller for Døre eller i Huse, ved Ord eller Gebærder, bede om Almisse, eller modtage samme; saaog alle de, som paa forbemeldte Steder synge eller spille, eller paa anden Maade lade sig see eller høre, for at tilvende sig saadan Gave, eller, som sammesteds fremvise Kræft, Brok eller anden virkelig eller forstilt Legems-Bræk. [L. 3. Marts 1860 § 3.]

137.) Det forbydes alle og enhver, offentlig i Aviserne, eller paa anden Maade, uden Fattigvæsenets Directions Minde, at collectere enten for sig selv eller andre, de være indenbyes eller udenbyes Fattige i Almindelighed eller Enkelte i Særdeleshed. Til den Ende bør Ingen, som forestaaer Ugeblade eller Aviser, i dem, uden Tilladelse fra Directionen, indrykke noget Avertissement, hvori nogen anraaber om Godgiørenhed og Understøttelse for sig selv eller andre. Saa maae ei heller nogen, hvad enten han er Embedsmand eller ikke, udstæde Attest om Fattigdom, ved Hielp af hvilken den, til hvem Attesten er givet, kunde indsamle Almisse, enten for sig selv eller andre. Den, som forseer sig i nogen af disse Henseender, dømmes i Mulct fra 2 til 20 Rdlr. Det, som maatte være indsamlet eller subscriberet, er forfaldet til Fattigvæsenets Kasse. [Pl. 19. Okt. 1822.]

138.) Befindes nogen Udlænding, at have collecteret for sig eller andre, under hvad Navn det end maatte være, bør han, uagtet hans Pas og Dokumenter ere rigtige, have forbrudt til Fattigvæsenet hans medhavende Gods og de Penge, han har indsamlet, samt efter Politimesterens Foranstaltning, paa egen Bekostning, føres ud af Landet; men befindes hans Pas og Dokumenter falske, bør han ikke alene have forbrudt til Fattigvæsenet sit medhavende Gods og de Penge, han har samlet, men ogsaa arbeide i Raspehuset i 2 Maaneder, og dernæst, saaledes som meldt, føres ud af Landet. [L. 15. Maj 1875 §§ 2, 13.]

141.) Dersom nogen, uden foregaaende Tilladelse fra Directionen, understaaer sig at tage de af Fattigvæsenet udsatte Børn fra de Pleieførældre, til hvis Omsorg de ere betroede, straffes den Skyldige, dersom den er indskreven Fattig, efter 127 §; hvis ikke, da med at hensættes i Stadens Forbedringshuus i saadan Tid, som bemeldte § bestemmer. [Bekg. 24. Juli 1888 § 6.]

142.) Enhver Gaard- eller Huuseier (og, naar denne ei selv boer i Huset, da den Leier, som boer nederst mod For-

1. Juli. toget) bør, under Straf af Bøder fra 1 til 10 Rdlr, efter Sagens Beskaffenhed, være pligtig til, naar det maatte hænde, at et Menneske, som er overfaldet af Sygdom, findes paa hans Fortog, eller udenfor hans Huus, indtil Midten af Gaden, strax at indtage ham, og enten melde Tildragelsen for den Fattigforstander, som Huset hører under, paa det at den Syge uopholdeligen kan besørages afhentet, eller og selv besørge den Syge henbragt til nærmeste Barbeerstue, eller til det almindelige Hospital. I sidste Tilfælde bør han tillige, under samme Straf, melde Forstanderen den af ham giorte Foranstaltning. Vil han ikke, af Menneskekierlighed, selv udrede de Omkostninger, som han har haft paa denne Transport, gotgiøres de ham af Fattigvæsenet, for saavidt de vare nødvendige og billige. Skulde saadanne Personer findes paa Gaden om Natten, bør Vægterne strax henbringe dem til nærmeste Barbeerstue, hvor der skal drages Omsorg for dem, indtil de, efter Anmeldelse af Amtschirurgen til Districtsforstanderen, kan besørages afhentede. Vægrer nærmeste Amtschirurgus sig ved at imodtage den Syge, eller at komme Nogen i saadant Tilfælde til Hielp, naar han kaldes dertil, bør han derfor bøde fra 10 til 20 Rdlr. Samme Straf bør Hyrekudske eller Vognmænd være undergivne, hvis de nægte at befordre den Syge til vedkommende Sted; Derimod gotgiøres dem Betaling af Fattigvæsenet efter Taxten, hvis de samme forlange. [*Strfl. 10. Febr. 1866 § 199. L. 1. Maj 1851 § 5. Kørselsregl. 18. Jan. 1869 § 18. L. om Barbernæringen 30. Jan. 1861 § 4, hævet ved L. 3. April 1900.*]

145.) Den, som befindes at have købt, imodtaget til Pant, eller paa anden Maade tilforhandlet sig af de Fattige, Seng, Sengeklæder, noget Klædningsstykke, Arbejdsredskaber, Anviisningssedler eller andet, som er givet eller laant dem af Fattigvæsenet, bør, foruden at levere det tilbage, bøde fra 1 til 10 Rdlr. De Klædningsstykker og andre Sager, som gives eller laanes til Fattige, skal desaarsag mærkes paa saadan Maade, som Fattigvæsenets Direction

vedtager og nærmere offentlig bekendtgjør. [*Fattigl. 9. Apr. 1. Juli. 1891 § 41.*]

XI.) Om Fattigvæsenets Indtægter og Indtægts-Kilder.

163.) De Indtægter og Indtægts-Kilder, som Fattigvæsenet til dets betydelige Udgifter har at anvende og benytte, ere enten: 1mo.) Egne Eiendomme, eller 2do.) Offentlige Afgifter, eller 3tio.) Frivillige Gaver, eller 4to.) Idømte Bøder. Hvortil endnu kan henregnes Fattiges Efterladenskaber for saavidt samme tilfalde Fattigvæsenet.

164.) Som egne Eiendomme for Fattigvæsenet under dets Directions umiddelbare og særskilte Bestyrelse ansees alle de Kapitaler, Renter, Grunde, Grundafgifter, Bygninger, Inventarier, Beholdninger, o. d., hvilke Magistraten, som Directører for Fattigvæsenet, og Sognekommisionerne, efter de om samme hidtil værende Anordninger, have haft under Forvaltning og Ansvar. Samtlige disse Fattigvæsenets Eiendomme modtager Directionen fra de hidtil værende Bestyrere, efter derover forfattet Fortegnelse, føier dertil de Legater og andre Fonds, som til Fattigvæsenet under dens Bestyrelse allerede ere eller herefter maatte vorde skjænkede, og forvalter samme med de Rettigheder, det Ansvar og de Forpligtelser, som Bestyrerne af deslige offentlige Midler paaligge. Dette gjelder følgelig ogsaa om de Eiendomme, eller aarlige Tilskudde, som fra begge Militæretater, efter de derom trufne Afhandlinger, nu overgaar til disse Etaters med det civile forenede Fattigvæsen.

165.) Iblandt de Pligter, som paaligge Directionen, i Henseende til nuværende eller tilkommende Stiftelser, Legater, o. d., er ogsaa den: »at Directionen omhyggeligen vaager for, at de alle, og hver for sig, vedligeholdes og anvendes efter Stifternes og Givernes Villie, og i Overensstemmelse med de Grundregler, som for Fattigvæsenet ere eller vorde foreskrevne«. Hvad som er givet eller gives til Fattige, uden af Giveren bestemt Anvendelse, benyttes for Fattigvæsenet i Almindelighed, saaledes som Directionen bestemmer. Hvad som gives, eller er givet, til bestemt An-

1. Juli. vendelse for nogen vis Indretning, eller for visse Personer under Fattigvæsenet, anvendes til det, som fastsat er. Enhver Stiftelse eller Indretning under Fattigvæsenet, som har eller faaer egne Kapitaler eller andre Eiendele, beholder dem for sig. Er noget givet eller gives til Arbeidshuse, Skoler, o. d., for visse Sogne, skal saadant fortrinligen komme disse Sognes Fattige tilgode, endskiøndt Arbeidshusene, Skolerne, o. desl., til desto mere Beqvemmelighed, omdeles til Districter.

166. Som offentlige Afgifter til Fattigvæsenet vedblive:

a.) Det bemeldte Fattigvæsen ved hidtil værende Anordninger forsikkrede Paalæg efter Grundtaxten. [*Anord. 21. April 1812. Pl. 9. Marts 1814. L. 19. Febr. 1861 § 1.*] b. De paa budne Afdrag af a.) civile Betientes Lønninger og Pensioner. [*Bortf. v. Pl. 9. Marts 1814.*] b.) Havnepenge ved Stadens Toldbod. [*Bortf. v. Fr. 28. Maj 1825, § 8, samt Kontr. om Fæstningsterr. 29. Okt. 1869 § 8, 3 og 7.*] c.) Kortstemplingspengene. [*Fr. 9. Marts 1792 VI § 7 c, bortf. v. Kontr. om Fæstningsterr. 29. Okt. 1869 § 8.*] d.) Kiøbesummers Beløb. [*Fr. 9. Marts 1792 VI § 7 b. L. 15. Maj 1868.*] e.) Klasselotteriet [*Bortf. v. Kontr. om Fæstningsterr. 29. Okt. 1869 § 8.*] og f.) fremmede Kunstneres Fortieneste. [*Fr. 9. Marts 1792 VI § 7 a. L. Nr. 112 13. Maj 1911 § 6, 11.*] Hvortil endnu komme de St. Hans Hospital fra visse Kirker tillagte, saa kaldte, Pesthuuspenge. [*Rescr. 4. Maj 1645.*]

167.) Afgiften til de Fattige efter Grundtaxten betales i Overeensstemmelse med Pl. 13 Aug. 1764, som vedbliver uforandret, og deles imellem Fattigvæsenets Hovedkasse, Stiftelsen for nyfødte Børn og Børnehuset, saaledes som nu er, eller herefter vorder, bestemt. [*Resc. 10. April 1762. Pl. 21. April 1812 § 10.*]

171.) Af alle faste Eiendomme, som høre under Kbhvns Jurisdiction, samt af Skibe, som i Kiøb og Salg overdrages, skal, hvad enten det skeer ved offentlige Auctioner, eller under Haanden, men af Løsøre og Varer, kun naar de sælges ved Auction, betales til de Fattige $\frac{1}{4}$ Procent, hvorfra ingen Undtagelse, hverken for octroierede Kompagnier, of-

fentlige Stiftelser eller andre, skal finde Sted. For faste 1. Juli. Eiendommens Kiøbesum betaler Kiøberen det Halve, og Sælgeren det Halve, af Afgiften, men af Løsøre udreder Sælgeren den alene. Førend et Skiøde tinglyses, skal med Attest fra vedkommende Fattigvæsenets Kasserer gotgiøres, at Afgiften er betalt, og for Afgiften af de ved Auction solgte Varer og Løsøre skal enhver Incassator aflægge Rede og Rigtighed til Auctionsdirektørerne, som aflevere Beløbet til Fattigvæsenets Hovedkasse mod behørig Qvittering. [*Fr. 8. Febr. 1810. Kskr. 15. Jan. 1824, 18. Maj 1830. Skr. 16. Sept. 1862, 24. Juni 1828. L. 15. Maj 1868.*]

172.) Afgiften af Klasselotteriet, som for nærværende Tid er deelt imellem Fattigvæsenet i Almindelighed, samt Opfostringshuset og Børnehuset, saaledes: at Fattigvæsenet deraf faaer 18000 Rdlr, Opfostringshuset 6000 Rdlr, og Børnehuset 1000 Rdlr, udbetales, som forhen, til Fattigvæsenets Hovedkasse, hvorfra igien udtælles det, som de andre Stiftelser deraf kan tilkomme. [*Fund. 29. Juni 1753, § 10, 4.*]

173.) Naar Nogen faaer Tilladelse til, offentlig at lade sig see eller høre, som Kunstner, eller at fremvise Sieldenheder, Kunststykker, o. desl., af hvad Navn det maatte være, skal til de Fattiges Beste betales 10 Procent af de Indtægter, han derved incasserer, eller i Tilfælde, at det skeer i Klubber eller private Huse, og om Fortienesten ikke kan erholdes Vished, en vis Sum, som Fattigvæsenets Direction bestemmer. Ingen maae altsaa begynde med at lade sig saaledes see eller høre, førend han har meldt sig ved Direktionen. [*Bortf. v. L. Nr. 112 13. Maj 1911 §§ 6, 11.*]

174.) Som frivillige Gaver ansees alt det, som enhver, til Beste for de Fattige, godvilligen og goddædigen giver; og da de forbemeldte Fattigvæsenets Indtægter ere aldeles utilstrækkelige til at forsørge det store Antal Fattige, Hovedstaden indeholder, saa tvivles ikke om, at Stadens Indvaanere, enhver efter sin Evne, bidrage til at afhielpe al sand Nød, og derved at afværge al virkelig Aarsag til Betlerie.

1. Juli. 175.) Til at modtage de milde Gaver, som af Stadens Indvaaneres Gavnildhed med Grund kan forventes, aabnes, i de hidtil værende Sognekollectors Sted, en almindelig Subscription districtviis. Til samme Øiemed vedblive Indsamlingerne ved Tavler, Blokke og Bækkener, ligesom og ved Fattigbøsser, naar og hvor dertil er Leilighed. [*L. om Menighedsraad 10. Maj 1912 § 19.*]

177.) De ved Tavler i Kirkerne hidtil indsamlede Gaver for de Fattige forbeholdes dem fremdeles, dog at, naar og for saavidt Menighederne saaledes, som allerede ved nogle er skeet, heller paa anden Maade, end ved Tavlers Ombæren under Kirketienesten, ville see at tilveiebringe de Indtægter, som forhen ved Tavler indsamledes, maae Fattigvæsenets Direction være bemyndiget til at afhandle med vedkommende Kirkeforstandere om den Erstatning, som for Fattigvæsenet kan være fyldestgiørende.

178.) Foruden denne Indsamling af Tavlepenge, maae aarligen paa de 3 Høitidsdage, første Juledag, Paaskedag og Pintsedag, samt paa Nyeaarsdag, almindelig Bededag og Allehelgensdag, eller hvilke Dage, Directionen vælger i Stedet for disse, ved alle Kirker udsættes Bækkener for det almindelige Fattigvæsen; hvorimod de hidtil udsatte Bækkener for christne Fangers Indløsning, for Opfostringshuset, og for andre enkelte Stiftelser under det almindelige Fattigvæsen, ophøre. Hvad Erstatning Opfostringshuset, eller andre særskilte Stiftelser under bemeldte almindelige Fattigvæsen, kan og bør gives, henhører til de indvortes Indretninger ved Fattigvæsenet, og bliver under sammes Bestemmelse at afgjøre. Dersom nogen af de Dage, som her ere nævnte, skulde ved Lov være bestemte til Bækkeners Udsættelse for andre Indretninger, forener Fattigvæsenets Direction sig med Vedkommende om en anden Dag i dens Sted. [*Fund. 29. Juni 1753 § 10, 3.*]

179.) Endvidere gives ogsaa Directionen Frihed til at vedligeholde, til Fordeel for Fattigvæsenet, de ved Kirkerne og paa andre offentlige Steder nedsatte faste Fattig-

blokke, ligesom og til at omflytte dem, eller at anbringe nye, paa saadanne offentlige Steder, som af mange søges, og hvor de formodes at kunne staae med Nytte for Øiemedet; dog, at, naar gamle Blokke omflyttes eller nye anbringes, det fornødne om Pladsen aftales med Vedkommende, som have over Grundene at sige. 1. Juli.

180.) Kiøbmænd og Mæglere har det hidtil været paalagt, ved Kiøbslutninger, samt ved Foreninger om Fragter eller andre Ting, at betænke de Fattige med nogen Gave, og til den Ende, for saavidt deslige Kiøbslutninger skee i deres Huse, at have der, hver sin Fattigbøsse, hvori Gaverne efterhaanden, under Fattigvæsenets Laas, kunne samles. Ligeledes har det været foreskrevet, at Fattigbøsser skulde holdes paa visse offentlige Steder, saasom ved Hof- og Stadsretten, Politieretten, Raadstuen, Toldboden, ved høitidelige Leiligheder, saasom Bryllupper, Sammenkomster, eller for søgende Giester i Verts- og Herbergeerhuse, i Viinkieldere, Thee- og Kaffehuse, hos Kroholdere, Øltappere og dem, der skienke Brændeviin. Disse Forpligtelser forblive fremdeles. Endvidere bliver det Pligt for enhver bosat Familie, naar den heller, end at tegne sig for noget vist til bestemte Tider, vil give til ubestemte Tider efter sin Leilighed, da at have en saadan Bøsse i sit Huus, for deri efterhaanden at indlægge. Men, hvorvidt nogen ellers, være sig Klubber og deslige Selskaber, eller private Familier ville, foruden at subscribere, anskaffe selv, eller lade sig fra Fattigvæsenet give, en Fattigbøsse, for deri ved Leiligheder at lade nedlægge, de Fattige til Beste, hvad for got findes; dette beroer paa de frivillige Foreninger, som imellem Directionen og Vedkommende kunde træffes. Til enhver af deslige Fattigbøsser har Fattigvæsenet sin Nøgle, og Directionen besørger, at Beløbet for enhver afhentes til de Tider, som nærmere bestemmes, og at det antegnes og føres til Indtægt saaledes, at det kan vorde vitterligt, hvad enhver Bøsse for ethvert Sted indbringer. For at Brudebøssen ikke glemmes ved Vielser i eller udenfor Staden, drager den Præst, som forretter Vielsen, Omsorg.

1. Juli. 181.) Den Frihed, Sognekommisionerne have haft, til at lade opføre Koncerter, for derved at tilveiebringe en Indtægt for Fattigvæsenet, beholder Directionen, og det overdrages til den, at besørge samme i Kirkerne, eller paa andre offentlige Steder, naar, saa ofte, og saaledes, som den finder det meest værdigt og til Øiemedet nyttigt.

182.) Til Indtægt for Stadens Fattigvæsen tilstædes ogsaa, at et Skuespil aarligen maae gives. Om Tiden forøner Fattigvæsenets Direction sig med Directionen for Skuespillene.

183.) Naar nogen ellers vil goddædigen give noget til Stadens Fattige i Almindelighed, eller til nogle, eller til enkelte af samme i Særdeleshed, være sig i Penge eller Varer, og han i den Henseende vil henvende sig til Fattigvæsenets Bestyrelse, staaer det ham frit for, at betroe sin Gave til Directionen, eller til hvilken af Fattigvæsenets Directører eller Forstandere, eller Stiftelsernes Betiente, som han finder for got; og den, som modtager samme, er pligtig, ufortøvet at anmelde det til Indførelse i offentlige Tidender. Har Giveren tilkiendegivet, hvorledes han ønsker det uddeelt, skal hans Ønske werde opfyldt, saafremt det ikke strider imod de Grundregler, som Fattigvæsenet ere foreskrevne; i hvilket Fald det overlades til ham, at bestemme sin Gave paa anden Maade. Har han derimod ikke fastsat noget om Uddelingen, tages Gaven til Indtægt for Fattigvæsenet i Almindelighed, og anvendes efter Directionens beste Skiønnende. Som Afvigelse fra Fattigvæsenets Grundregler skal det i saa Fald dog ikke ansees, om nogen vil have saadan Gave uddeelt over den Understøtning, Fattigvæsenet giver, og uden Afkortning i det, en eller anden Fattig derfra erholder. Heller ikke skal det være nogen formeent, selv eller ved andre udenfor Fattigvæsenet, at give Understøtning, eller Tillæg til Understøtning, til hvilken eller hvilke Fattige, han selv vælger, kun at intet gives til Betlende. Overdrager nogen til en anden, som er udenfor Fattigvæsenet, at uddele sin Gave, og han ikke opgiver den eller de Fattige, der skulle tage Deel deri, bør den, til

hvem Uddelingen er anbetroet, henvende sig til Fattigvæsenets Forsørgelses-Kommission, og med den overlægge, samt eenigen med den beslutte, hvem Gaven kan og bør tilkomme, hvorefter det staaer til ham, om han selv vil uddele den. 1. Juli.

184.) Alle Bøder, som ved Lov, Laugsartikler eller Vedtægter ere bestemte for Fattige i Almindelighed, tilfalde og afgives til Fattigvæsenets Hovedkasse, og anvendes blandt de øvrige Indtægter efter Directionens Bestemmelse.

185.) Enhver, som ved Fattigvæsenet har nydt Almisser eller anden ordentlig eller overordentlig Understøtning, skal være pligtig, saafremt hans Vilkaar dertil forbedres, eller saavidt hans Efterladenskab tilstrækker, at erstatte Fattigvæsenet det, han derfra har oppebaaret. Naar en saadan Fattig dør, og hans Efterladenskab udbringes til mere, end Erstatningens Beløb, deles det Overskydende imellem den Afdødes Arvinger, naar disse ere Ægtefælle, Børn eller Livsarvinger, Fader og Moder, Sødskende, for saavidt de eller deres Børn i deres Sted arve tilligemed Moder. Men findes ingen dem saa nær beslægtede, arver Fattigvæsenet det, som er over Erstatningen, og fritages i dette Tilfælde for alle paa Skiftet anvendte Omkostninger, samt for den ved Fr. 12 Sept. 1792 paabudne Collateralafgift. Alle Skifter efter Fattige forrettes af den almindelige Skifteret. [Fattiglov 9. April 1891 §§ 34, 38.]

186.) Skulde i Øvrigt nogen Indtægt eller Indtægtskilde være Fattigvæsenet forsikkret, da skal samme, ligesom enhver anden hidtil haft Rettighed, om den end ikke her er nævnet, vedblive uforkrænket.

XIII.) Om andre Benaadninger, som vedblive at være Fattigvæsenet forbeholdte.

188.) Alle Grunde og Bygninger, som Fattigvæsenet nu eier, eller herefter kommer til at eie, skal, naar de bestemmes og benyttes til Fattiges Forsørgelse, være frie for al Slags Afgift og Paalæg, sædvanlige eller usædvanlige, ligesom og for alle andre Slags borgerlige Tyngder.

1. Juli. 189.) Alle Fattigvæsenets Kapitaler fritages for $\frac{1}{4}$ Procento-Skattens Erlæggelse. [*Fr. 14. Maj 1768, inddraget under Landsskatten ved Fr. 15. April 1818.*]

191.) Fattigvæsenet i Almindelighed, saavel som enhver derunder henhørende Stiftelse, og enhver indskreven Fattig skal være frie for at bruge stemplet Papiir i alle de Forhandlinger i eller udenfor Rettergang, hvor saadant Papiers Brug ellers er foreskrevet, og alle Breve, Beviisligheder og andre Documenter, som i Følge heraf paa ustemplet Papiir udstædes, ansees og antages, som om de paa stemplet Papiir vare udstædte. Og ligesom der af Øvrigheden i disse Sager, naar de staae for Retten, skal beskikkes en Procurator til at udføre dem uden Betaling, saa skal og alle Domme, Forretninger og Documenter meddeles beskrevne paa ustemplet Papiir, og uden Betaling til Rettens Betiente eller andre, som de forlanges af. Saa skal og Kongens Foged og Underfogden i alle slige Sager giøre Execution uden Betaling. [*Stempelfritagelsen bortfaldt v. Lov om Stempletpapers-Begunstigelser 11. Febr. 1863 § 5.*]

192.) Fattigvæsenets Direction maae, naar den finder det for got, ved dets Betiente lade holde Auction over det, som ved Fattigvæsenet forarbeides, uden dertil at bruge eller betale de beskikkede Auctionsdirectører. Skulde ellers paa sammes Vegne sælges eller kjøbes noget, fritages det for alle Auctions-Omkostninger, for saavidt det efter Lovene kunde tilkomme Fattigvæsenet, som Sælger eller Køber, at betale dem. [*Jfr. Pl. 10. Juni 1796.*]

193.) I Tilfælde at nogen, som haver nydt Understøtning af Fattigvæsenet, sagsøges til at give Erstatning, eller og Fattigvæsenet derom nedlægger Paastand paa Skifte, skal Attest fra Directionen om, hvormeget den oppebaarne Understøttelse beløber sig til, være fuldt Beviis for Fordringen, som gives forlods Betaling for alt andet Krav. [*Fattigl. 9. April 1891 § 34.*]

194.) Alle Jurisdictioner og Kommissarier skal, naar de Fattige vorder noget tillagt i Bøder efter afsagte

Domme, eller i Gaver ved Testament, og i andre Tilfælde, 1. Juli.
 annelde det for Directionen, saasnart de ere blevne vidende
 om saadan Indtægt for Fattigvæsenet, paa det at Directio-
 nen kan vide i Tide at søge de Fattiges Tarv og Beste. For-
 sømme de det, bør de erstatte Fattigvæsenet det derved
 forvoldte Tab. [Anord. 28. Sept. 1759.]

195.) De, som ere dømte i Bøder til Fattigvæsenet eller
 nogen det tilhørende Stiftelse, skal udrede eller afsone
 samme, uagtet Dommen har overstaaet Fatalia Executionis.
 [Fr. 17. Maj 1690.]

[L. 4. Marts 1857 § 1. Fattiglov. 9. April 1891. — Se H. Trier:
 Fattigvæsens-Planen af 1799. Hist. Medd. om Kbhvn. IV 1—56.]

Cancellie-Pl. at den approberede Plan til Fattigvæse- 2. Juli.
nets Bestyrelse i Kbhvn skal være den almindelig giældende
Regel for Fattigvæsenet sammesteds m. v.

Da Kongen ved Resol. 31 Maj d. A. har bifaldet den af
 Directionen for Fattigvæsenet i Khavn, efter Befaling, ud-
 kastede Plan til Fattigvæsenets Indretning og Bestyrelse
 sammesteds, samt derhos befalet, at denne, saasnart mue-
 ligt, skal tage sin Begyndelse, og Planen til den Ende af
 Directionen ved Trykken udgives; Saa bekiendtgøres dette
 herved til enhver Efterretning; Og da de hidtil giældende
 almindelige Anordninger for det Khavnske Fattigvæsen i
 denne Plan ere inddragne, saa følger deraf, at berørte, og
 af Directionen bekiendtgjorte, Plan herefter bliver den
 almindelig giældende Regel for Fattigvæsenet i Khavn, og
 at alle ældre Anordninger, dette Fattigvæsen angaaende,
 ved den ere ophævede.

Canc. Prom. til Mag. i Kbhvn ang. at Pl. 17. Okt. 1742 1800.
om Grundes Opmaaling i Staden, udvides til Forstæderne. 8. Marts.

Gr. I Gjensvar paa Magistratens Skrivelse af 3die f.
 M., hvori den indstiller, at Placaten af 17de October 1742,
 angaaende Grundenes Opmaaling i Staden, maatte udvides
 til Forstæderne, skulde man herved tilmelde Magistraten,

At Cancelliet bifalder det af Samme, efter given An-
 ledning fra Commissionen for Erstatnings-Fondet, i denne

8. Marts. Henseende gjorte Forslag. Kun har man troet, at Tabellen over hvad Stadsconducteuren maatte tilkomme i Betaling for de ommeldte Grundes Opmaaling, og Maalebrevets Ud-stødelse, vilde vinde i Tydelighed, i Fald den saaledes af-fattedes: »Naar Grunden er 1 Tønde Land eller 14000 Kv.-Alen og derunder, 2 Rd. Naar den er over 1 Tønde Land, indtil 2 Tønder inclusive, 4 Rd. Naar den er over 2 Tønder Land, indtil 4 Tønder inclusive, 6 Rd. Naar den er over 4 Tønder Land, indtil 8 Tønder inclusive, 8 Rd. Naar den er over 8 Tønder 10 Rd.«

[Instr. 30. Marts 1906. Pl. 25 Okt. 1909.]

21. Marts. **Fr. ang. Haandværks-Laugene i Kbhvn.**

Gr. Da der i de fleste Haandverks-Lauge herske For-domme og Misbruge, som have skadelig Indflydelse paa denne Borger-Klasses moralske og oeconomiske Forfatning, og lægge Hindringer i Veien for dens Fremskridt til den Grad af Cultur og Fuldkommenhed, som kunde og burde opnaaes; saa har Kongen, med Hensyn til at ophielpe Vind-skibelighed og bevirke Kundskabers Udbredelse iblandt Haandverkerne, besluttet, at afskaffe saadanne Misbruge, og, ved bestemt Lov, at foreskrive samtlige Vedkommendes Rettigheder og Pligter saa nøiagtigen, som mueligt, paa det at indbyrdes Tvistigheder kunne afværges, Uordener hem-mes, Adgang til Næring lettes, Flid og Oplysning fremtri-ves, og begge disse, i Forening med Retskaffenhed, opmun-tres, ved at udmærkes med fortient Hæder. I Overensstem-melse med foranførte Grundsætninger, fastsættes herved følgende Regler, til ufravigelig Efterlevelse af samtlige Haandverks-Lauge i Khavn; Ligesom og befales, at denne Anordning saa alvorligen og kraftigen skal handthæves af Kongens dertil forordnede Embedsmænd, at de kan staae Ham derfor til Ansvar.

I Kap.) Ang. Laugsmestere, Svende og Dreng e eller Lærlinger, samt deres Rettig-heder og Pligter, især med Hensyn til det Forhold, i hvilket de staae med hinanden ind-byrdes; Saa og om Magistratens Opsigt med

Laugene, og Politie-Rettens Bemyndigelse 21. Marts, til at dømme, i Tilfælde af Klager eller Forbrydelser.

1.) 1mo.) Det skal herefter staae Mestere og Svende af alle Lauge frit for, at indgaae saadanne Kontrakter med hinanden, om de Vilkaar, paa hvilke de første antage de sidste i Tieneste, som de selv best imellem dem kan blive enige om, saavel i Henseende til Opsigelses-Tiden, som Lønnen og alle andre Bestemmelser, der imellem dem lovligen kan finde Sted. 2do.) Der skal altid paa Raadstueskriverstuen ligge et tilstrækkeligt Antal af trykte Formularer og Blanketter til saadanne Kontrakter, hvori Parternes Navne og de Vilkaar, hvorom de ere blevne enige, kan indføres, og deri udtrykkeligen bestemmes, hvad enten Svenden har paataget sig, for Mesteren, at forfærdige et bestemt Arbeide, for en vis betinget Betaling, eller at arbeide hos Mesteren halvaars-, fierdingaars-, maanedsviis, eller paa saa kort Tid, som de kan forenes om; hvor stor Betalingen eller Lønnen skal være; hvor lang Opsigelses-Tid der skal finde Sted, og saa videre; og skal i disse Kontrakter, saavidt Svenden ikke forretter betinget Arbeide, ogsaa indføres, hvor lang Arbeidstiden daglig skal være. 3tio.) Disse Kontrakter maae udstædes paa ustemplet Papiir og uden Bekostning for nogen af Parterne, som hver meddeles et Eksemplar, til sin Sikkerhed. 4to.) Paa Raadstueskriver Stuen skal være en Protokol, hvori disse Kontrakter registreres, under No., hvormed det udstædende Document ogsaa betegnes. 5to.) Kontrakten bør, førend den underskrives af Parterne og til dem overleveres, lydeligen oplæses for dem, og deres Tilstaaelse modtages, at den er overeensstemmende med deres Mening. Saa bør den og, til desto større Sikkerhed, paategnes enten af Raadstueskriveren selv, eller den Betient, der har skrevet Vilkaarene paa Blanketten. 6to.) I Tilfælde af, at ingen saadan skriftlig Kontrakt er indgaaet, skal Opsigelser, fra begge Parters Side, skee med 14 Dages Varsel; dog maae en Svend, saalænge han staaer i Gield hos Mesteren, ikke forlade dennes Tieneste uden hans Samtykke; saa bør han og, naar han

21. Marts. har et, med ham betinget, Stykke Arbeide under Hænder, fuldføre dette, forinden han forlader hans Tieneste. 7mo.) Dersom nogen Mester, uden lovlig og beføiet Aarsag, giver sin Svend Afskeed, uden foregaaende Opsigelse, eller imod den indgaaede Kontrakt, da skal han betale ham 2 Mk daglig, for den Tid, der mangler i Opsigelses-Terminen, og Svenden desuagtet være berettiget til at søge Arbeide andensteds. 8vo.) Forlader Svenden Mesterens Tieneste i Utide, eller uden Opsigelse, bør han, foruden at erstatte Mesteren den, ham derved tilføiede, Skade og Tab, straffes med 4 Dages Fængsel paa Vand og Brød. [Nær. L. 29. Dec. 1857 § 65.]

2.) Da der i nogle Lauge har indsneget sig den Misbrug, at den Svend, som forlader en Mesters Tieneste, ikke strax maae antages i en anden Mesters Tieneste, ja vel endog, at han skal forlade Staden i flere Maaneder, forinden han maae antages af en anden Mester; saa er det Kongens alvorlige Villie, at saadanne undertrykkende og lovstridige Vedtægter og Skikke afdøles skal være afskaffede. Til den Ende befales, at dersom ingen Mester af Lauget vil antage en saadan Svend, med mindre han, i en vis Tid, har været uden Tieneste, eller har forladt Byen, da skal Svenden, naar han beviser med troværdige Vidnesbyrd, at der ellers intet kan lægges ham til Brøde, enten erholde Til-ladelse til at arbeide hos en Frimester, eller og forhielpes til Bevilling, som Frimester, at ernære sig med sine egne Hænder her i Staden. Skulde det, imod Formodning, befindes, at noget Laugs Mestere indgik Forening om, ikke at ville tage en eller anden Svend i deres Tieneste, da skal ikke alene saadan Forening være ugyldig, men enhver, der har taget Deel i denne ulovlige Handling, skal bøde 50 Rdlr til Stadens Fattiges Hoved-Kasse; hvorimod Svenden, dersom han er uskyldig, og han intet Arbeide kan finde, skal have Ret til at blive Frimester. Skulde Svendene driste sig til at overlægge og indgaae en lige lovstridig Aftale imellem dem, ikke at ville arbeide hos hiin, eller denne, Mester, da skal Ophavsmændene til Sammenrottelsen døm-

mes til at arbeide 1 eller 2 Aar i Forbedringshuset, efter 21. Marts. Sagens Beskaffenhed, og et saadant Laugs Svende ikke mere tillades at have Herberge eller Forsamlings-Stue.

3.) 1mo.) Den saa kaldte Omskuening, eller Tvang paa ledige Svende, til at tage Tieneste hos Mesterne i Lauget, efter Omgang, skal herefter være afskaffet; hvorimod enhver fremmed saavel som enhver anden ledig Svend maac have Ret til at søge Tieneste, hos hvilken Mester han vil og kan erholde samme. Saa skal og Mesterne have lige Frihed til at antage deslige Svende i deres Tieneste, uden at være bundne i denne Henseende. 2do.) Paa det at baade de Mestere, som behøve Svende, og de Svende, der søge Arbeide, kan vide, desto bedre at finde hinanden, skal der altid i Oldermændens Huus, eller i Mesternes Forsamlings-Stue, ligge en aaben Bog eller Protokol, hvori enhver Mester kan, ved Oldermænden, lade antegne, om der hos ham er Tieneste ledig for Svende, og hvormange han har fornøden. 3tio.) Saasnaar nogen Mester har ladet sig paa denne Maade tegne hos Oldermænden, skal denne give Oldgesellen en Seddel, eller Afskrift af bemeldte Anmeldelse; hvilken Oldgesellen uopholdeligen skal anføre i en dertil indrettet Bog, og strax opslaae eller hæfte Oldermændens Seddel paa en Tavle i Svendenes Forsamlings-Stue eller Herberge, paa det at enhver Vedkommende derom kan have den fornødne Underretning. Dersom Svendene intet Herberge eller Samlings-Sted have, bør den fornævnte Bog ligge aaben hos Oldgesellen, i hans eget Huus, til frit Eftersyn af enhver Svend. 4to.) Paa samme Maade skal jevnsidegen forholdes, naar nogen Svend søger Tieneste. Denne lader sig da tegne hos Oldgesellen, som strax melder det for Oldermænden, hvilken igien bekiendtgjør det for de øvrige Mestere, paa den, under No. 3, bestemte Maade. 5to.) Dog skal det ikke være enten Mestere eller Svende formeent, uden dette Middel, at søge hinanden, og at forenes om Tieneste og Arbeide. 6to.) Dersom nogen Oldermænd eller Oldgesel forsømmer, inden 24 Timers Forløb, at efterkomme det, som i denne Henseende er dem paalagt, skal den Skyldige, naar derover

21. Marts. føres Anke, bøde 2 Mk til Stadens almindelige Fattig-Kasse, for hver Dag, han gjør Ophold i Bekiendtgjørelsen.

4.) Dersom nogen Svend, efter selvraadig Vedtægt, undslaaer sig for at arbeide med de Svende, der ere gifte, eller paa anden Maade derfor forhaaner disse, skal han straffes med Fængsel paa Vand og Brød i 4 Dage; hvilken Straf fordobles, ifald han oftere igientager at vise saadan Ondskab. [*Strfl. 10. Febr. 1866 § 217.*]

5.) De Haandverks-Svende, som nægte at arbeide med dem af deres Medbrødre, der staae i Kgl Krigs-Tieneste, enten som hvervede, eller Landsoldater, skal ligeledes straffes med 4 Dages Fængsel paa Vand og Brød; og Straffen fordobles ved igientagen Forseelse.

6.) Enhver, der har lært et Haandverk, hvad enten denne Kundskab er erhvervet ved Underviisning hjemme i Huset, eller paa et Sted, hvor der ei er Laug, eller paa anden Maade, skal have Ret til at blive Svend eller Mester, uden at han har fornøden at staae visse Aar i Lære, eller som Svend, naar han alene, ved at gjøre forsvarligt Svende- eller Mesterstykke, gotgjør, at han forstaaer og har lært det Haandverk, ved hvilket han vil ernære sig; Dog skal han, ifald han ikke har været indskreven som Dreng, lade sig saaledes indskrive, og strax derpaa være berettiget til at gjøre sit Svendestykke. Og dersom han vil nedsætte sig som Mester, skal han først lade sig indskrive som Svend, hvorefter han maae være berettiget til at gjøre Mesterstykke; hvilket den, der saaledes har lært Haandverket, maae kunne gjøre, uden at være forbunden til at gjøre Kontrakt med, eller gaae i Tieneste hos, nogen Mester i Lauget, enten som Dreng eller Svend. [*Nær. L. 29. Dec. 1857 §§ 1—3, 15, 25, 27.*]

7.) 1mo.) Kongen vil ikke taale, at Laugene herefter i nogen Henseende staae under nogen Tvang af udlændiske Laugs-Fordomme, Vedtægter eller Skikke, der stride imod Hans Love; men Han vil aldeles løse disse Baand, som ved Misbrug ere indførte og ved Sædvane hævdede; hvorimod saavel udlændiske, som indlændiske, Haandverkere i disse

Riger og Lande herefter, som tro Undersaatter, ene og alene 21. Marts. have at rette sig efter Kongens Love og landsfaderlige Buds Forskrifter. 2do.) Som en Følge heraf, skal alle Skikke og Ceremonier, der bære Præg af de ældre Tiders raae og vilde Sæder, saasom: Behøvling, Sværten i Ansigtet, og deslige hvad Navn de end maatte have, aldeles afskaffes. 3tio.) Iblandt Bogtrykker Svendene skal den Forskiel, af Postulater og Cornuter ophøre, og de sidste herefter ikke kunne tilpligtes at betale de, saa kaldte, Anfugtnings-Penge. 4to.) Saa skal og den Forskiel, som hos Blikkenslagerne (og mueligen i flere Lauge) finder Sted, imellem, saa kaldte, gemachte og andre Svende, herefter være aldeles afskaffet. 5to.) De, saa kaldte, Geburtsbriefe, eller Døbe Attester, som paastaaes af nogle Laugs-Svende, at skulle tilveiebringes af enhver Haandverks-Svend, til Beviis om, at han er født af ægte Forældre, skal herefter ansees aldeles uforholdne, da den sunde Fornuft tilsiger, at den Svend, der forholder sig ærlig og skikkelig i sit Levnet, samt duelig i sin Haandtering, fortjener borgerlig Agtelse, uden Hensigt til hans Fødsel, eller hans Forældres Kaar. Dersom nogen, være sig Mester eller Svend, forekaster en Svend, eller Dreng, Mangel af saadant Geburts-Brief, da skal han bøde 4 Rdlr til Stadens Fattiges Hoved-Kasse; og dersom nogen Svend nægter at arbeide med ham, da straffes han med Vand og Brød i fire Dage. Skeer det oftere, da fordobles Straffen hver Gang. Skulde nogen Oldermænd nægte at indskrive en Dreng, fordi han ikke var født af formeligt Egteskab, da skal han bøde 2 Rdlr daglig til Stadens Fattiges Hoved-Kasse, saalænge, indtil han indskrifer ham, og han skal desuden erstatte den Forurettede hans derved forvoldte Tab.

8.) Da det er Kongens Villie, at der ei maae lægges Hindringer i Veien for Flids og Vindskibeligheds Fremme, og at Svende- og Mesterstykkerne herefter skal blive det, som de hidtil ikke i alle Henseender have været, nemlig: Beviis paa erhvervet Færdighed og Kundskab i Haandverket; saa befales: 1mo.) at ingen herefter, ved at gjøre

21. Marts. Svende- eller Mesterstykke, skal bebyrdes med nogen Omkostning; men at disse Prøver paa Duelighed (saaledes som der allerede nu forholdes hos Kleinsmedene, og tildeels hos Muurmesterne) aflægges af Drengene eller Svendene, uden mindste Slags af Udgift for dem, af hvad Navn nævnes kan. Understaaer nogen sig, under hvad Paaskud det end maatte være, at fordre eller tage Penge, i den Anledning, da skal den eller de Skyldige betale Pengene tilbage til dem, som de have oppebaaret dem af, og desforuden dobbelt saa meget, i Bøder, til Stadens Fattiges Hoved-Kasse. 2do.) Enhver, der ved saadan Leilighed lader sig tractere, skal bøde 4 Rdlr, og Oldemanden fire dobbelt saameget, dersom han enten tager Deel i Giæstebuddet, eller efterlader, naar han faaer Kundskab om samme, at anmelde det for Politimesteren. Det Halve af disse Bøder tilfalder Angiveren, og det andet Halve de Fattige. I øvrigt skal Politiet selv søge at opdage, om saadanne forbudne Trakteringer holdes. 3tio.) Hvad angaaer de Prøvestykker, der bør giøres af dem, der vil blive Mestere, og dem, der blive Svende, til Beviis paa deres Duelighed i Haandverket, da har det ikke undgaaet Kongens Opmærksomhed, at de nu giældende Regler trænge til Forandring og Forbedring, saavel i Henseende til Prøve-Stykkerne selv, som den Maade, paa hvilken disse bør bedømmes. Han agter derfor, ved en særskilt Anordning, nærmere at foreskrive de Bestemmelser desangaaende, som Han finder gavnlige og passende.

9.) I Henseende til de, saakaldte, Fabrik-Lauge skal Gen. Land-Oec. og Commerce-Collegium, saaledes som hidtil, bedømme, hvorvidt den Svend, som derom ansøger, efter sin Duelighed, kan meddeles Privilegium eller Concession; dog maae han strax melde sig om Borger-Brev hos Magistraten, og, lige med andre af samme Fabrik-Laug, tage Deel i borgerlige Tyngder.

10.) Ligesom det i Almindelighed paaligger Magistraten, at have Tilsyn med Laugene, og at vaage for, at de Anordninger, som angaae disse, blive efterlevede; saa skal

der og især være Magistratens Pligt, at paasee, at Lau-21. Marts. genes Samlinger holdes med Orden og Anstændighed; at der aflægges vedbørligt Regnskab for Svendenes Tide- og Syge-Penge, samt at de, dem vedkommende, Lovgivninger ikke alene oplæses for dem i deres Laugs-Møder, men ogsaa forklares dem, til Efterretning, og indskiærpes dem, til Efterlevelse. Saa skal og Magistraten paasee, at der for Laugsmesternes Lade aflægges vedbørlig Rigtighed til Interessenterne.

11.) 1mo.) Tvistigheder imellem Laugenes Mestere, der angaae deres Haandteringer, samt Mesteres, Svendes og Drenges Besværing over Fornærmelser, som kan finde Sted imellem disse indbyrdes, skal, enten skriftligen eller mundtligen, andrages for Politie-Retten; hvilken, i Overensstemmelse med Fr. 5 Jul. 1793, søger at mægle Forlig imellem Parterne, og, naar samme ei kan opnaaes, afgjør Sagen ved Dom. 2do.) Naar en Svend troer sig forurettet og desformedelst beføiet til at klage, da skal han selv desangaaende fremføre sin Anke; og han maae aldeles ikke overtale eller ophidse andre, til at tage Deel i den, ham alene vedkommende, Sag. Befindes nogen at forlede sine Medbrødre, eller andre Uvedkommende, til at tage Deel i hans særskildte Trætte, da skal han straffes med 4 Dages Fængsel paa Vand og Brød; men dersom nogen Uroe eller Uorden derved stiftes, da skal han ansees og dømmes, som Hovedmand, efter Lovens Strænghed, i Forhold til Graden af den Ulempe, samme maatte medføre. 3tio.) I Tilfælde af, at enten Mestere eller Svende skulle have noget fælles Anliggende at foredrage, da bør saadant skee skriftligen ved Ansøgning, som af Oldermændene, paa Mesternes, og af Oldgesellen, paa Svendenes Vegne, overleveres til Magistraten; hvorfra den, med bemeldte Øvrigheds Betænkning, strax sendes til det vedkommende Collegium, for derigiennem, naar Sagens Natur det kræver, at blive Kongen forestillet. 4to.) Ligesom Svendene, paa den ene Side, bør med Godhed og Anstændighed behandles af deres Mestere; saa er det og, paa den anden Side, Svendenes Pligt,

21. Marts. at vise Mesterne, som deres Huusbonder, tilbørlig Agtelse og Lydighed. 5to.) Dersom en Mester begejner sin Svend med Skiildsord, da skal han gjøre ham en Æres Erklæring for Politie-Retten, og bøde 2 Rdlr til Stadens Fattiges Hoved Kasse; men overfalder han ham med Hug og Slag, da straffes han, ligesom det var øvet imod en Frenmed. 6to.) Skulde nogen Svend paa saadan Maade forhaane eller fornærme sin Mester, da bør han, i det førstbenævnte Tilfælde, gjøre ham Afbigt, og hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 4 Dage; men dersom han slaaer Mesteren, straffes han med at arbeide i Forbedringshuset i 2 Maaneder; dog finder denne sidste Straf ikke Sted, naar han selv først er bleven overfaldet, og blot forsvarer sig. 7mo.) Viser en Svend ellers Modvillighed og Trodsighed mod Mesteren, da straffes han, efter Sagens Beskaffenhed, enten med Bøder til de Fattige, indtil 2 Rdlr, eller med Fængsel paa Vand og Brød, fra 2 til 4 Dage. 8vo.) Udebliver nogen enkelt Svend, uden lovligt Forfald, fra Verkstedet eller det Sted, hvor han skulde arbeide, da skal han, for hver saadan forsømt Arbeids-Dag, bøde 48 Skil., til lige Deling imellem Mesteren og Stadens Fattige. 9no.) Dersom flere eller alle Svende, efter Overlæg, forlade Verkstedet og Mesterens Arbeide, da bør de, hver for sig, udrede fornævnte Bøder dobbelt, og Hovedmanden desforuden hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 4 Dage. 10mo.) Skulde noget heelt Laugs Svende vedtage at forlade Arbeidet, da bør Ophavsmanden til saadan Sammenrottelse dømmes til at arbeide i Rasphuset i 2 Aar, og et saadant Laugs Svende ikke mere tillades at have Herberge eller Forsamlings-Stue. 11mo.) Dersom deres Forvovenhed skulde gaae saa vidt, at de torde søge at forlede andre Lauges Svende til at følge deres Exempel, og tage Deel i deres Opsætsighed imod Lovene, da bør de, som den offentlige Roligheds Forstyrreere, straffes med Fæstnings-Arbeide i Jern, i 6 Aar, og derefter forvises Landet. Saa bør og de andre Lauges Svende, som have taget Deel i saadan Stemping, ansees og dømmes efter de, under No. 10 foreskrevne,

Regler. 12mo.) Det paalægges enhver Oldgesel, som en 21. Marts. hellig og ufravigelig Pligt, saasnart der spores Overlæg til at stifte Uroe eller Uorden, som han ikke, ved sin Mellemkomst, har kunnet forekomme, strax at anmeldte saadant for Politiemesteren. Efterlader Oldgesellen dette, da skal han ansees, som Hovedmand i Sammenrottelsen, saafremt Ophavsmændene ikke iblandt de øvrige kan udfindes og overbevises. [*Nær. L. 29. Dec. 1857 § 84. Strfl. 10. Febr. 1866 § 217.*]

12.) Kongen har den fortiente Tillid til Mestere i alle Laug, at overlagt Opstsigthed iblandt dem, som eedsvorne Borgere og Mænd af sat Alder, ikke kan finde Sted. Men da det er enhver god Lovs Egenskab, at bestemme Regel for alle; saa fastsættes herved, at dersom Mestere af noget Laug skulde i saadan Grad forglemme den Troskab og Lydighed imod Kongen og Lovene, der altid har udmærket danske Borgere, at de torde sætte sig op imod Hans Befalinger; da bør de Skyldige derfor tiltales og dømmes ved Hof- og Stads-Retten, efter de almindelige Loves Forskrifter; og, ifald et heelt Laug deri gjorde sig deelagtigt, bør samme desforuden strax aldeles ophæves.

13.) Naar en Mesters Enke vil fortsætte sin afdøde Mands Haandverk, skal Lauget drage Omsorg for, ifald hun ikke selv formaaer at udfinde en duelig Svend, til at forestaae hendes Værksted, at dette bliver forestaaet af en Svend, om hvis Duelighed der haves tilstrækkelig Vished. [*Nær. L. 29. Dec. 1857 § 7.*]

14.) 1mo.) Naar en Dreng antages og indskrives til Lære, da skal Mesteren desangaaende oprette en skriftlig Kontrakt med Drengens Forældre, Formynder, eller hvilken anden det er, som sætter ham i Tieneste hos Mesteren. I bemeldte Kontrakt bør saavel Lære-Aarene, som alle øvrige Vilkaar, nøie bestemmes; ligesom der ogsaa paa Raadstueskriver-Stuen skal ligge et tilstrækkeligt Antal Blanketter eller Formularer til saadanne Kontrakter, i hvilke Vilkaarene uden Betaling kan blive udfyldte, paa samme Maade, som der, i Henseende til Kontrakter imel-

21. Marts. Iem Mestere og Svende, er bestemt i 1 §. 2do.) For en Drengs Indskrivning til Lære, og siden til at være Svend, samt for hans Lærebrevs Udstødelse, maae der ikke fordrres eller tages mere, end det, som i Pl. 3 Mart. 1756 og 1 Sept. 1762 er foreskrevet nemlig: 4 Mk for hver Indskrivning, og for Lærebrevet 2 Rdlr 3 Mk, i alt, det stemplede Papiir iberegnet. Tages der mere, skal derfor bødes 4 Gange saameget, som er bleven oppebaaret, til Deling imellem den Forurettede og Stadens Fattige.

15.) Ingen Svend skal have Ret til at befale over andre Drengene, end dem, han af Mesteren er foresat; ei heller maae han bruge disse til noget Haandverks-Arbejde uvedkommende, Ærende, uden Mesterens Samtykke; Endeligen maae ikke Svendene, uden Mesterens udtrykkelige Tilladelse, revse nogen Dreng med Hug. Ligesom det og skal være dem aldeles forbudet, at begegne Drengene usømmeligen. [*Lærlingel. 30. Marts 1889 § 9.*]

16.) Mesterne skal være pligtige til, at oplære deres Drengene i Haandverkerne, saaledes, at de kan, naar deres Lære-Aar ere tilende, aflægge god Prøve, som Svende. Især skal Mesterne, i de Haandverker, hvor Tegning er fornøden eller nyttig, holde Drengene til at imodtage Underviisning paa Konst-Akademiet. Dersom en Dreng, efterat Lære-Aarene ere forløbne, ikke er bleven saaledes underviist, at han kan gjøre forsvarlig Svende-Prøve, da skal Mesteren, som ei har sørget bedre for hans Tids Anvendelse, bøde 50 Rdlr til Stadens Fattige; men dersom Mesteren beviser, at han, fra sin Side, har brugt de Midler, som han har burdet og kundet, for at bringe Drengen til at blive en duelig Svend, da skal han være angerløs, og Drengen maae da tilskrive sig selv, at han ei vorder antagen og indskreven til Svend. I øvrigt bør Mestere (uagtet de, som Huusbonder, have Ret til at fordre Lydighed af deres Læredrengene behandle disse saaledes, som det sømmer gode Huusbonder, og ikke bruge dem til sværere Arbejde, end deres Kræfter kan, uden Skade for deres Helbred, taale. Dersom nogen, i denne eller andre Henseender, mishandler de, ham til Oplærelse i Haandverket betroede,

Dreng, da skal han straffes med Bøder, fra 4 til 20 Rdlr, 21. Marts. til Stadens Fattig-Kasse, efter Politie-Rettens Kiendelse. Men dersom Mishandlingen skulde være af den Beskaffenhed, at en Dreng desformedelst havde lidt Skade paa Helbred eller Lemmer, da straffes Mesteren, ligesom Fornærmelsen var skeet imod en Fremmed. [*Lærlingel. 30. Marts 1839 §§ 10, 16.*]

17.) Da det er Kongens Hensigt, at hædre Haandverkerne, og at forbedre saavel Mesternes, som Svendenes og Drengenes, Kaar, ved at afskaffe Uskikke, og, i deres Sted, at indføre gavnlig Orden; Saa vil Han, til desmere Udmærkelse for denne arbejdende Klasse af Borgere, at, naar der blive Pladse ledige iblandt Stadens 32 Mænd, skal den halve Deel deraf besættes med Kunstnere, Fabrikører eller Haandverkere, samt at en Haandverks-Mester dertil strax skal udnævnes, ved det første forefaldende Valg. Derefter afvexles dermed saaledes, at hver anden Gang en Haandverker udvælges. I øvrigt er det Kongens Villie, at de Haandverkere, Fabrikører, eller Kunstnere, der vælges til Borgerskabets Repræsentanter, skal have lige Adgang, og komme i lige Betragtning med andre hæderlige Borgere, til at ansættes, som Medlemmer af Magistraten, naar de dertil findes beqvenne. [*Priv. 24. Juni 1661 § 2. Anord. 1. Jan. 1840 § 11.*]

18.) Dersom nogen Laugsmester ikke finder sit Udkomme, ved at arbeide, som Mester, skal han have Ret til, for en Tid, at frasige sig sit Borgerskab, som Mester, og da tillige fritages fra de ham, som Borger, paaliggende Udgifter og Byrder; og han maae dog imidlertid være berettiget til at arbeide, som Svend, uden derved at tabe Adgang til igien at indtræde, som Mester, i Lauget, naar han finder det for got; hvilket maae skee uden videre Bekostning for ham.

II Kap.) Ang. Haandverks-Svendes Adgang til at blive Frimestere, samt Bestemmelser for disses Rettigheder og Pligter.

23. Maj. **Fr. at visse Slags af de Bevillinger, der hidtil har været udfærdigede fra Cancelliet, skal afskaffes og anses unødvendige; samt at endeel af deslige Dispensationer skal herefter søges hos Øvrighederne, som bemyndiges til at meddele de Vedkommende samme.**

I Afd.) De Tilfælde, i hvilke Bevillinger bortfalde, som uforneødne:

1.) Egteskaber imellem Beslægtede og Besvogrede, i de Grader, som Fr. 14 Dec. 1775. 2 § erklærer at være tiladelige, maae herefter indgaaes, uden at de Vedkommende dertil behøve at søge Bevillinger. Derimod skal Egteskaber være aldeles forbudne i enhver Grad af Slægtskab eller Svogerskab i op og nedstigende lige Linie, saavel som den første Grad i Sidelinie; efterdi Sammenleie imellem saadanne Personer er Blodskam, og en Forbrydelse, som drager Livsstraf efter sig. Til Advarsel for enhver, og paa det at ingen skulde, af Vankundighed, begaae en saadan Misgierning, igientages derfor hermed paa det alvorligste Lovens Forbud imod Egteskab og Sammenleie imellem Forældre og deres Afkom, Stif-Forældre og Stifbørn, Svigerforældre og Svigerbørn samt alle disses Afkom i nedstigende Linie, uden Undtagelse, saa og imellem Sødskende. I Henseende til Egteskaber med Broders, eller med Farbroders og Morbroders, Enke, da maae saadanne eiheller tilstædes, med mindre Kongen Selv dertil giver særdeles Bevilling. [*Fr. 14. Dec. 1775. Fr. 30. April 1824 § 3, 4.*]

II.) De Bevillinger, som herefter maae udstædes af Magistraten i Kiøbenhavn, og, paa andre Steder, af de vedkommende Stiftamtmand og Amtmand, ere:

5.) Tilladelse for Egtefolk, at være adskilte fra Bord og Seng, naar de ei ved Megling kan bringes til Forlig, og til at leve i Eenighed med hinanden. [*Fr. 18. Okt. 1811. 30. April 1824 § 18. Vedt. 30. Dec. 1857 § 1, e.*]

6.) Bevilling til at udbetale af Umyndiges Arve-Kapitaler saameget, som behøves, til deres Opdragelse, eller i

andre Maader til deres Gavn; dog med det Vilkaar, at 23. Maj. baade Værgerne og Overformynderne ere enige i, at det, der saaledes bevilges udbetalt, er til virkelig Fordeel og Nytte for den vedkommende Myndling; men, dersom disse skulle være af ulige Meninger desangaaende, bør Sagen, med dens Omstændigheder, forestilles Cancelliet til Afgiørelse. [L. 26. Maj 1868 § 10. Vedt. 30. Dec. 1857 § 1 e.]

— — —

III.) De Kgl. Bevillinger og Expeditioner, der ere betroede Khavns Magistrat, saavel som Stiftamtmandene og Amtmandene, for herefter af disse Øvrigheder at overleveres Vedkommende, ere følgende: [Fr. 23. Maj 1827. Vedt. 30. Dec. 1857 § 1 e.]

11.) Begravelses-Breve.

12.) Opreisninger paa underordnede Retters Domme og Behandlinger, naar samme ansøges inden 3 Aar, fra den Dag, Dommen eller Kiendelsen er afsagt.

13.) Bevillinger til Proclamata, for at indkalde Creditorer i Stervboer, samt Opbuds- og Fallitboer.

14.) Bevillinger for Enkemænd og Enker, til at sidde i uskiftet Boe med fælles sammenavlede umyndige Børn.

15.) Vielse-Breve, eller Tilladelse at vies hjemme i Huset.

16.) Bevilling til at vies af uvedkommende Præst. [Fr. 30. April 1824 § 14.]

17.) Testamenters Confirmationer, naar de, der oprette Testamenter, ikke have Børn eller Livsarvinger. I øvrigt har Kongen meddeelt fornævnte Embedsmænd (til hvilke Vedkommende herefter have at henvende sig med Ansøgninger om de, i denne Afdeling anførte, Bevillinger) nøiagtige og bestemte Forholdsregler, i Henseende til de Tilfælde, hvor Han, i Betragtning af de Søgendes Uformuenhed, vil forunde dem enten Nedsættelse i Gebyret, eller sammes aldeles Eftergivelse; Ligesom og Beløbet af det Gebyr, som tilkommer den Kgl. Kasse, for disse Bevillinger eller Dispensationer, skal være tegnet derpaa, baade med

23. Maj. Tal og Bogstaver, under Cancellie-Kassererens Haand, paa det enhver kan være forvissat om, at han ikke har betalt mere, end han bør.
17. Oktbr. **Rescr. (til Vaisenhuus Direktionen) ang. at den Plads i Kbhvn, hvor Vaisenhuuset har staaet, samt de dertil kjøbte Grunde, med Bogtrykkeri-Bygningen, maae overlades til Raad- og Dom-Huus.**

[Resol. 21. April 1803.]

1801.

- Rescr. til Magistraten i Kbhvn, ang. at Formanden for**
12. Juni. Favnsætterne og Lærerne i Staden maa nyde een og en halv Lod af Favnsætternes saakaldede fælles Bøsse, istedet for at han deraf, i Følge Fd. af 5te Maji 1683, ikkun skulde nyde lige Deel med Favnsætterne.

[An. 5. Maj 1683. Rescr. 8. Juni 1813.]

24. Juli. **Rescript til Over-Brand- og Vand-Commissionen i Kbhvn ang. særskilt Bestyrelse af Gadernes Belysning, Brand- og Vandvæsenet i Staden.**

§. 1. Alle de Foranstaltninger, der vedkomme Gadernes Belysning i Kjøbenhavn, skulle herefter besørges af Politimesteren og den af Magistraten, som dertil af Kongen udnævnes, hvilke, forsaavidt det Oeconomiske derved angaaer, have at correspondere med Magistraten; dog, hvis Noget af Lygte-Skatten maatte blive tilovers, naar de fornødne Udgivter til Belysningen ere udredede, da bliver saadant Overskud til Commissionen at aflevere, for at modtages i Commissionens Kasse, hvortil Samme bør henhøre. — — —

14. Aug. **Rescr. til Magistraten i Kbhvn, hvorved Fordelingen af de Samme paaliggende Forretninger nøiere bestemmes m. v.**

Gr. Ligesom under 13de Mart. d. A. er befalet, at Referatet af alle under Magistraturen i Kjøbenhavn henhørende Sager for Fremtiden skulde overtages af de 2 virkelige og 2 Vice-Borgemestere, isteden for at Samme tilforn

af Raadstueskriveren er bleven besørget, samt at de For- 14. Aug.
retninger, hvilke i Særdeleshed angaae Laugenes Forsam-
linger, skulde paa en længere Tid end tilforn henlægges
under de af Magistratens Lemmer, som dertil bleve ud-
nævnte, saaledes vil Kongen, efterat have taget de fra
Magistraten i Anledning deraf indkomne Forslag, tilligemed
det Danske Cancellies ved Samme gjorte Bemærkninger
i nøieste Overveielse, end videre herved i denne Henseende
have anordnet og fastsat følgende:

§. 1. Referatet af de under Kjøbenhavns Magistratur
henhørende Sager fordeles efter 4 Klasser, hvilke, uden
Hensyn til Borgemesternes Orden, af hvem Referatet be-
sørges, blive at benævne, som 1ste, 2det, 3die og 4de
Hovedfag.

§. 2. Til 1ste Hovedfag skulle henlægges: Sager, som
vedkomme Ægteskab, Umyndige, Curatorers Beskikkelse,
Overformynderiet i Almindelighed, Arv og Skifter, Reli-
gion, Kirker og Skoler med hvad der angaaer de der hen-
hørende Betjente og Regnskaber, Legater, offentlige Stif-
telser og Collect-Fondet, samt dertil hørende Regnskaber,
Forligelsvæsenet, Handel og Søfart, Toldvæsenet etc.,
Fattigvæsenet tilligemed alle de Sager, som nærmest til
nogen af ovenstaaende kunne henføres. Referatet af disse
Sager og det specielle Tilsyn med Sammes Expedition over-
tages af Conferentsraad og Borgemester Hjorthøy.

§. 3. Til 2det Hovedfag henlægges Sager vedkom-
mende Justeervæsenet, Politie-, Havne- og Renovations-
Væsenet, forsaavidt Samme hører til Magistratens Virke-
kreds, Port- og Passage-Pengene, Brand- og Vandvæsenet
med derunder henhørende Regnskaber, hvad der angaaer
Brolægnings-Commissionen, Liiglaugene og Studenter-Pen-
gene, som betales af visse Laug, Bevillinger, som af Magi-
straten udfærdiges efter Forordningen af 23de Maji 1800,
(Testamenter og Bevillinger at sidde i uskiftet Boe und-
tagne, som henhørende under 1ste Hovedfag) Forsvarsvæ-
senet og Indqvarteringen med derunder henhørende Regn-
skaber, Laugene i Almindelighed og hvad der angaaer Fa-

14. Aug. briker, Forestillinger og Erklæringer i Bygnings-Sager, tilligemed alle de Sager, som nærmest til nogen af Ovenstaaende kunne henføres. Referatet i disse Sager og det specielle Tilsyn med Sammes Expedition overtages af Etatsraad og Borgemester Flindt.

§. 4. Til 3die Hovedfag henlægges Sager, som vedkomme Stadens Kæmmerie og derunder henhørende Indtægter og Udgifter, Pensioner og Gratificationer, Skatter og Afgifter, Brand-Contingent af de paa Stadens Broer assurerede Bygninger, Ansøgninger om Betjeninge, Regnskabs-Sager, som ikke under de tvende første Afdelinger ere henhørende; hvad der angaaer Bidstrupgaard og Realisations-Commissionerne, Borgerskabs Tagelse og Opsigelse, Begjeringer om Syns- og Taxations-Mænd, tilligemed alle de Sager, som nærmest til nogen af Foranførte kunne henføres. Referatet i disse Sager og det specielle Tilsyn med Sammes Expedition overtages af Justitsraad og Vice-Borgemester Schiøtt.

§. 5. Til 4de Hovedfag henlægges Sager vedkommende Sundheds-Politiet, Forsyningsvæsenet i Almindelighed, samt Korn- og Brænde-Magasinerne, de aarlige Folketællinger og Lister over Heste og Køer, Sager vedkommende det aarlige Forraads-Eftersyn hos Vedkommende, tilligemed alle de Sager, som nærmest til nogen af Ovenstaaende kunne henføres. Referatet i disse Sager tilligemed det specielle Tilsyn med Sammes Expedition bliver at overtage af den Lægekyndige Borgemester.

§. 6. Forhindres nogen Borgemester til en Tid, enten formedelst Sygdom eller andet lovligt Forfald, fra at besørge det ham paaliggende Referat, tillades, at han, med Overpræsidentens Forevidende, formaaer en Anden til at overtage sine Forretninger; men i Tilfælde af Vacance, bør Overpræsidenten udnævne den af Magistratens Lømmere, af hvem den Afgangnes Forretninger beqvemmeligst kunne overtages, til at besørge disse, indtil den ledige Plads bliver besat.

§. 7. Tilsynet med Laugenes Forsamlinger deles imellem Raadmændene, efter det af disse til det Danske Cancellie indsendte Forslag, i Overensstemmelse med hvilket dette Tilsyn, efter 3 Aars Forløb, tillige kan omvexle; dog maae ved saadan Omvexling ingen Afvigelse skee fra den ved Resolutionen af 13de Martii d. A. fastsatte Regel. Men naar Vacance imellem Raadmændene indtræffer, forinden de bestemte 3 Aar ere udløbne, skal den Afgaaendes Forretninger tildeles den ny Indtrædende, og denne vedblive samme indtil Omvexling igjen finder Sted. 14. Aug.

§. 8. Lønnen for den Embedsmand, som beskikkes til Lægekyndig Borgemester, bestemmes til 1000 Rdlr. aarlig, hvorhos han forbeholdes Ret til ved indtræffende Vacancer imellem Borgemesterne at ascendere til højere Løn. Bemeldte 1000 Rdlr. skal indtil videre afholdes af Politiets Besparelses-Fond, men i sin Tid, naar de nuværende 5 Vice-Raadmænd alle ere optraadte til Gage, og halv eller heel Raadmands-Løn derefter vorder ledig, overtages af Stadens Kasse.

§. 9. Naar halv eller heel Raadmands-Løn saaledes tilfalder den Lægekyndige Borgemester, skal Naadens-Aaret derfra først udredes, og ham imidlertid af Politiets Besparelses-Fond godtgjøres saameget, som ved Naadens-Aaret afgaaer i den for ham bestemte Løn; hvorimod intet Vedderlag for denne Godtgjørelse ved hans Forflyttelse eller Afgang skal finde Sted.

§. 10. Samtlige 4 Borgemestere fritages, i Betragtning af de dem paaliggende Forretninger, for herefter at være Medlemmer af Kjøbenhavns Forligelses-Commission.

§. 11. Udgivterne til Contoirbetjentes Lønninger og til Skriv-Materialier ved Kjøbenhavns Raadstueskriver-Contoir skulle herefter afholdes af Stadens Kasse, og Raadstue-Skriveren saaledes forvisses den ham for sine egne Forretninger tilstaaede Løn af 1000 Rdlr.

[Resc. 15. Febr. 1805.]

17. Novbr. **Canc. Prom. til Politimesteren i Kbhvn ang. Lygter udenfor Stadens 3 Porte saavidt Fæstningens Grund naær.**

Gr. Hans Forslag, om Nødvendigheden af, at Fæstningsbroerne uden for Stadens 3 Porte maatte vorde belyste paa lige Maade som Stadens øvrige Gader, har Cancelliet allerunderdanigst foredraget Kongen.

Som har derpaa under Gaars Dato resolveret: »At Strækningerne fra Stadens Vestre-, Nørre- og Østre-Port over de for Samme værende Broer og indtil der, hvor Fæstningens Grund ophører, skal være, paa lige Maade som Kjøbenhavns øvrige Gader, belyste, og at Bekostningerne paa de dertil nødvendige Lygters Anskaffelse, Vedligeholdelse og Forsyning udredes af Generalitetet, som angaaende denne nye Udgiwt corresponderer med Finantscollegium.«

27. Novbr. **Pl. hvorved Uberettigede forbydes at bære saadanne Klædedragter, som af Kongen ere autoriserede til Uniformer for civile eller militaire Embedsmænd, samt at bruge Epauletter eller Skulderbaand, af noget Slags.**

Gr. Endskiønt det er en Selvfølge, at de Klædedragter, eller andre Udmerkelsestegn, som af Kongen ere foreskrevne og authoriserede for de civile eller militaire Embedsmænd ikke maae bæres af Uberettigede; Saa finder Han dog passende, offentlig at kundgiøre Sin Villie, i denne Henseende, paa det at ingen skal kunne undskylde sig med Uvidenhed.

1.) Ingen Uberettiget maae bære saadanne Uniformer, som Kongen har bestemt, eller herefter foreskriver, enten for de Militaire af Søe- og Land-Etaten, eller for andre Embedsmænd. I Tilfælde af Overtrædelse, straffes den Skyldige med 100 Rdls Bøder til Fattigvæsenet; hvilke Bøder fordobles, saa ofte Forseelsen igientages.

2.) Saa skal det og være forbudet enhver, som ei af Kongen har Befaling eller Tilladelse til at bære Epauletter, at bruge enten saadanne, eller andre Slags Skulderbaand, være sig af Guld, Sølv, Silke, Uldent, arbeidet Metal, af

hvad Navn nævnes kan; Endnu mindre maae nogen give sine Domestiquer Epauletter eller Skulderbaand paa deres Livreer. Hvo, som handler herimod, straffes med det Halve af de, i 1 § bestemte, Bøder. Og dersom nogen Domestique understaaer sig, uden sit Herskabs Vidende og Villie, at bruge ovenmeldte forbudne Klædedragter, da straffes han, 1ste Gang, med Fængsel paa Vand og Brød, i 4 Dage; 2den Gang dobbelt, og 3die Gang med 3 Maaneders Arbeide i Forbedringshuset.

3.) Politimesterne paa ethvert Sted skal vaage over disse Buds Efterlevelse, og skal de, der gjøre sig skyldige i Overtrædelser derimod, tiltales og dømmes ved Politiretten. I øvrigt skal Politimesterne foranstalte denne Placat indrykket i Adresse-Avisen, eller de offentlige Tidender, hvor saadanne haves, til almindelig Efterretning og Efterlevelse.

[Strfl. 10. Febr. 1866 § 107.]

1802.

Rentek. Circul. til Danmarks Stiftamt- og Amtmænd m. fl. ang. Rangskat af Grever og Baroner, der ei ere Lehnbesiddere, samt Anførsel derom i Extraskatslisterne. 15. Maj.

Det Kongelige Finants-Collegium har communiceret Kammeret, Hs. Kongelige Majestæts allernaadigste Resolution af 17de Februar d. A., saaledes lydende: »I Henseende til Grevernes og Baronernes Rangskat fastsættes som en almindelig Regel for den følgende Tid, at samtlige Grever og Baroner, som ikke ere Lehnbesiddere, skulle erlægge Rangskatten fra den Tid af, at de have fyldt det 25de Aar, nemlig Greverne efter Rangforordningens 3die Klasse No. 1, Grevernes yngre Sønner, som ikke efter Erections-Patentet ere Grever, efter 4de Klasse No. 7, og Baronerne efter 4de Klasse No. 8, hvilken Bestemmelse skal tage sin Begyndelse, fra næstkommende 1ste April af, da de Grever og Baroner, som ere i ovenmeldte Tilfælde, og hidtil ingen Rangskat have erlagt, ei heller for den foregaaende Tid skulle svare Nogen.« Denne allerhøieste Resolution anmodes (Tit.) om, at ville bekjendtgjøre vedkommende Ma-

15. Maj. gistrater og Byfogder i de under hans Bestyrelse henhørende Kjøbstæder til behørig Iagttagelse i Henseende til Rangskattens Indfordring fra 1ste forrige Maaned; og maatte bemeldte Magistrater og Byfogder tillige tilkjendegives, at der i Mandtallerne, samt Af- og Tilgangslisterne over Extraskats-Contribuenterne, hvori anføres Grever og Baroner, som ikke ere Lehnsbesiddere, tillige bør gjøres behørig Forklaring, om disse have fyldt det 25de Aar eller ikke.

[Fr. 19. Jan. 1764.]

1. Oktbr. **Fr. hvorved paabydes en aarlig Afgift af Besiddelse, Nytte og Brug af faste Eiendomme i Danmark.**

III.) Om Afgift af Bygninger.

A.) Af Kjøbsted-Bygninger. [Skattel. 19. Febr. 1861 §§ 2, 3. L. om Ejendomsskyld, 15. Maj 1903 § 1. L. Nr. 321, 22. Dec. 1915. Pl. 14. Okt. 1803. L. Nr. 44, 16. April 1873. L. Nr. 97, 14. April 1893. L. Nr. 45, 31. Marts 1900.]

27.) Afgiften af Bygninger i Kjøbstæderne, paa sammes Grunde og under sammes Jurisdiction, svares ikke af Bygningerne, som Bygnings-Eiendom, men af Nytten og Brugen, som Bygningerne give Besidderne, det være Eiere eller Leiere.

28.) Bygningernes Kv. Maal skal lægges til Grund for Afgiften.

29.) I Kiøbenhavn skal ethvert Forhuus til Gaden eller paa aaben Plads, og ethvert Side- eller Baghuus til Gaarden (Skurer og Halvtagshuse undtagne, som bruges til Brænde-, Tørv- eller Kulhuse, eller til andre saadanne smaa Bequemmeligheder), maales efter Udsiderne i Længde og Brede, og derefter beregnes i Kv.-Alen etageviis fra Grunden til Taget. Lofter og Loftværelser, hvis Vinduer ere igiennem Taget eller i Gavlene, tages ikke med i Beregning. Qvist-Etager derimod undtages ikke, men beregnes forholdsmæssigen til Afgiftens Svarelse. Naar en saadan Etage ikke gaaer igiennem Huset fra den ene Side til den anden, antages dens Brede at være halv imod Husets.

[Pl. 8. Okt. 1804. L. 4. Marts 1857 om Bygningsafg. § 1. L. 23. 1. Oktbr. Decbr. 1861 § 1. Cirk. 2. Juli 1836. Skr. 21. Febr. 1860. 8. Juni 1860. 13. Aug. 1862. 8. Dec. 1857. 13. Juli 1833.]

30.) Paa samme Maade maales og beregnes ogsaa i de andre Kiøbstæder alle Forhuse og alle Side- og Baghuse, for saavidt de ere indrettede til Beboelse, Huusholdning og Værksteder. Men Udhuse til Avlings-Drift, Stalde, Skurer og deslige undtages, og, naar i Forhusene eller Side- og Baghusene, foruden Vaanings-, Huusholdnings- og Værksteds-Værelser, ogsaa er Stald, Vognskuur eller deslige Leiligheder, afdrages Rummet, som disse Leiligheder indtage, fra det, som beregnes.

31.) For hver Kv.-Alen skal i Khavn svares af Forhusene etageviis, Kielderens deri indbefattet, $1\frac{1}{2}$ Skil., og af Side- og Bagbygninger, samt af Pakhuse eller Stalde til Gade eller Gaard, ligeledes etageviis, men Kielderens undtagen, 1 Skil. Dog skal af Leiligheder, som beboes af en Familie, og tilsammen ikke indeholde over 64 Kv.-Alen, ingen Afgift svares. [L. 23. Dec. 1861 § 2. Pl. 15. Dec. 1845. Fr. 4. Sept. 1809 § 2. 17. April 1816. L. 4. Marts 1857. L. 16. Febr. 1866. L. Nr. 45, 31. Marts 1900 § 4. L. Nr. 44, 16. April 1873 § 1. Pl. 14. Okt. 1803 § 4.]

33.) Naar Eieren selv bruger en heel Bygning, udreder han den fulde Afgift. Dersom han derimod har bortleiet eller paa anden Maade til andre overladt Nyttens og Brugens af Vaanings- eller andre Værelser og Leiligheder, hvoraf Afgift svares, udreder Leieren, eller hvem han har overladt Nyttens og Brugens til, Afgiften efter det Kv. Maal, som til ham er overladt (hvilket Kv. Maal da, i Mangel af anden Forening med Eieren, kan optages af de bortleiede eller i anden Maade overladte Værelser og Rum indvendig), og Eieren det øvrige, som maatte blive tilbage af det, som den fulde Afgift af Bygningen beløber. I øvrigt skal, naar en Gaard- eller Huus-Eier beviser, at Værelser eller andre Leiligheder i hans Gaard eller Huus, som ere bestemte til Bortleielse, have staaet uden Leier og aldeles uafbenyttede i $\frac{1}{2}$ Aar eller længere Tid, Afgiften af disse Værelser og

1. Oktbr. Leiligheder for samme Tid komme til Afdrag og Gotgiørelse for ham i den Bygnings-Afgift, han har at erlægge. Og betales Afgiften heller ikke af Leiligheder, som beboes af Almissemøller. [*Pl. 14. Okt. 1803 § 3. Skr. 21. April 1804. 23. Febr. 1805. 14. Juli 1849.*]

34.) Under Opmaaling og Ansættelse til Afgiften komme ikke de Kongen tilhørende eller offentlige Bygninger, undtagen for saavidt offentlige Bygninger beboes af Embedsmænd, Betiente eller andre, som deri have Vaaning, som Deel af Embeds-Indkomst, hvilke da svare forholdsmæssigen af de Vaanings- og andre Leiligheder, de have til Nytte og Brug. Have de deraf overladt til andre, betale disse som Leiere. [*Skr. 9. April 1803. 23. April 1803. Cirk. 12. Juli 1823. Jfr. Resol. 5. Dec. 1839. Pl. 27. April 1830.*]

IV.) Om adskilligt, Udførelsen af de i denne Fr. indeholdte Bestemmelser og Oppebørselen vedkommende, med videre.

38.) Jord- og Tiende-Afgifterne erlægges aarlig i de samme Terminer, som Matrikul-Skatten, med $\frac{1}{4}$ Deel kvartaliter. Bygnings-Agiften betales derimod aarlig i 2 Terminer, nemlig den halve Deel til hver 1 April, og den anden halve Deel til hver 1 October. [*Res. 5. Jan. 1842.*]

41.) Skønt Afgifterne ere fordeelte paa Eiendommens Besiddelse, Nytte og Brug, hæfter dog deres fulde Beløb paa de afgiftspligtige Jorder, Tiender og Bygninger, og bliver at indfordre hos Eierne; — — — [*Cirk. 25. Aug. 1849.*]

43.) — — — Og, naar det befindes, at nogen enten ved forsætliggen urigtigt Opgivende, eller ved de fornødne Oplysningers og Dokumenters forsætlige Tilbageholdelse, har bragt det derhen, at han er bleven ansat til at svare mindre i Afgift, end ham kunde tilkomme, da bør han for den forbigangne Tid, i hvilken han har betalt den mindre Afgift, erlægge dobbelt saameget, som det mere, han burde

have betalt, og for den følgende Tid betale Afgiften efter 1. Oktbr. rigtig Ansætning. [Pl. 14. Okt. 1803 § 1.]

[Skr. 16. Dec. 1802. 11. Juni 1803. Pl. 14. Dec. 1803. Skr. 10. Marts 1804. Pl. 15. Aug. 1804. Skr. 1. Juli 1815. 25. Okt. 1834. 11. Nov. 1837. Cirk. 28. Juni 1850. 27. Febr. 1851. Skr. 6. Jan. 1859. 29. Okt. 1860. 28. Nov. 1860. 23. Aug. 1861.]

Rentekammerets Skr. til Kbhvns Mag.

16. Dec.

Efterat Kammeret havde modtaget Staden Kjøbenhavns Magistrats behagelige Skrivelse af 19de i f. M. og dermed fulgte Forslag fra Stadsconducteuren, Professor Rawert, i Henseende til Reguleringen af den ved Forordningen af 1ste October d. A. paabudne aarlige Afgift af Besiddelse, Nytte og Brug af faste Ejendomme forsaavidt Staden Kjøbenhavn angaaer, have vi om denne Sag gjort allerunderdanigst Forestilling, hvorpaa Hs. Majestæt ved allerhøjeste Resolution af 8de i d. M. allernaadigst har behaget at bifalde:

1. At Tegning maa optages over ethvert Steds Grund, hvori Bygningernes Maal og indbyrdes Beliggenhed indtegnes, paa det af Quadrat Maalet siden derefter kan beregnes.
5. For at kunne holde Rigtighed over de Figurer og Størrelser, som Bygningerne ved Forandringer i Fremtiden maatte erholde, skal særskilte Protocoller indrettes, i hvilken enhver Grund med dens Bygningers Detail strax indføres, og hvori siden Forandringerne rettes eller indtegnes. — Areal-Maalet og Penge-Afgiften skal tillige i disse Protocoller antegnes.
8. Endelig har Hans Majestæt i Henseende til Afgiftens Beregningsmaade for de Bygninger her i Staden, hvis Forside vender ud til en Gade og Bagsiden til en anden Gade og hvor Bygningen til sidstnævnte Gade er indrettet til og bruges som Baghuus, saa og for de Hjørnehuuse der have Gavl af et Sidehuus ud til en

16. Dec.

Gade, allernaadigst fastsat: a, at af de Baghuse, som ikke ere indrettede til Beboelse, med Udgang til en anden Gade, bør ikkun svares den af andre Side- og Baghuse i Almindelighed paabudne Afgift, 1 Skilling pr. Kv.-Alen og b, at ikkun af den Side af et Hjørnehuus, som har det største Kv.-Indhold, bør svares $1\frac{1}{2}$ Skilling pr. Kv.-Alen, som af et Forhuus.

I Henseende til de øvrige af bemeldte Professor Rawert i forommeldte hans Skrivelse fremsatte Forespørgsler, skulle vi ikke undlade tjenstlig at tilmelde velbemeldte Magistrat til Efterretning og Bekjendtgjørelse for Professor Rawert nemlig:

1. At af Bygninger udenfor Staden, som ere matriculerede og sortere under Staden, bør i Overensstemmelse med Forordningens 27 § svares samme Afgift som af Bygninger heri Staden og maa førstmeldte Bygninger ligesom disse maales og beregnes.
2. At Stadsconducteuren af virkelige Længdemaal kan anføre i Schemaet saamange som behøves tagne, ved Maalet af en Bygning; hvorimod det under Forudsætning af muligste Nøjagtighed overlades til ham at forfatte Beregningen saaledes som han finder det bedst at kunne skee. Den Forskjel i Beregningen, som derefter alligevel i enkelte Tilfælde maatte kunne finde Sted blive vedkommende efter Undersøgelse at godtgjøre.
3. Til Maalingen i de offentlige Bygninger, forsaavidt samme beboes af Embedsmænd, bør vedkommende Bestyrere give Anviisning, og maa af det Rum, som nogen saadan Embedsmand har til adskilt Brug eller Beboelse for sig, uden Afgang for Trapper og Gange som findes i samme Rum, svares den fulde Afgift. —
4. At Port og Portkammer ikkun ansees som een Etage, og Forstuer regnes til den Etage, hvori de ligge.
5. At Stadsconducteuren maa selv erkjendige sig og i Tilfælde af Tvivlsmaalerspørge sig om de for Afgift fritagne kongelige Bygninger.

6. Endeligen tillader Kammeret at Brøktømmer i Længde- 16. Dec.
maal og Brøkquadratalen i Arealmaalet maa bortfalde.

[Fr. 1. Okt. 1802.]

(Stadskonduktørens Arkiv.)

1803.

Pl. som indeholder Regler for den københavnske borgerlig-militaire Indretning.

11. Febr.

22.) Til at bestride de ved Borgervæbningen fornødne Udgifter, skal en Sum af 12000 Rdlr aarlig, fra 1 Jan. 1803, udredes af Stadens Grund-Taxt; hvorimod alle de Pengebidrag, som, under forskiellige Benævnelser, hidtil have været ydede til Borgervæbningen, skal bortfalde, og alle Sportler og uvisse Indkomster ved samme aldeles være afskaffede. [Rescr. 10. April 1762.]

23.) Denne Afgift paalignes Grundene, i samme Forhold, som ved Pl. 13 Aug. 1764 er bestemt, i Henseende til det af faste Eiendomme erlæggende Bidrag til Stadens almindelige Fattigvæsen. Afgiftens Beløb udbetales aarlig i 4 Terminer, af Stadens Kasse, til det borgerlig-militaire Fond, imod Qvittering af Corpsets Regnskabsfører. [Pl. 13. Aug. 1764.]

24.) Foruden denne aarlige Indtægt, som anvises det, til Borgervæbningens Vedligeholdelse bestemte, Fond, skal i samme end videre indflyde, saavel hvad der, i Overensstemmelse med 4 §, erlægges for de igiennem det Danske Cancellie meddelende Fritagelser, som og alle de Multer, hvilke nogen under Borgervæbningen henhørende Person vorder idømt, for udviist Forsømmelse eller Forseelse i Tienesten.

25.) Af dette Fond, hvilket Kongen, saafremt det ikke skulde blive tilstrækkeligt til sit Øiemeed, i fornødne Tilfælde vil komme til Hielp, udredes samtlige til Borgervæbningens Fremme nødvendige Udgifter. Overskuddet oplægges aarlig, for at gøres frugtbringende og i Tiden at benyttes paa lige Maade. [L. 28. Maj 1870 § 12.]

21. Marts. **Rescript til Kbhvns Mag. ang. at en Revisor af samme maa antages til Revision af Regnskaberne, der forefalde i Anledning af de i Følge Niels Brocks Testamente Magistraten vedkommende Legater.**

Chr. VII. Vor synderlige Bevaagenhed! Eftersom I, ved at indsende til Vort Danske Cancellie en Eder tilstillet Extrakt af nu afgangne Grosserer Niels Brocks Testamente dateret 19. Febr. 1796 og sammes Codicil af 24. Februar f. A., som viser hvilke Legater den Afdøde har fastsat at skulle til Eder udbetales, for paa den af ham foreskrevne Maade at anvendes, samt alene bestemt til gudeligt og verdsligt Brug for København og Christianshavn, og hvorfor Vedkommende aarligen for Eder skulle aflægge Regnskab, derfor tillige have andraget, at I ligesaa lidt ser Eder i Stand til at kunne paatage Eder det med disse vidtløftige Regnskabers Revision forbundne Arbejde, som finder en saadan Revision passende for Eder, naar I tillige skulle decidere og kvittere Regnskaberne, og desaarsag alleunderdanigst have anholdt om, at der til samme maatte føjes en anden Foranstaltning, saa give Vi Eder hermed til Kende, at Vi i Betragtning af saadan Eders allerunderdanigst givet Andragende allernaadigst have bevilget at der, af de Eder vedkommende Stiftelsers og Legaters ved fornævnte Niels Brocks Testamente skænkede Indkomster aarlig maa udbetales 50 Rd. til en Revisor, som af Eder antages og meddeles fornøden Instrux*). [Test. 19. Febr. 1796. — Niels Brocks Afsked med de 32 Mænd, se Hist. Medd. om Kbhvn IV 228—30.] (Raadstuearkivet.)

*) Ang. denne Sag havde Kbhvns Mag. under 25. Febr. tilskrevet Danske Cancellie saaledes:

Fra Executores Testamenti efter afgangne Grosserer Niels Brock have vi modtaget hosfølgende Skrivelse af 19de d. M. med vedlagte Extrakt af hans Testamente, dat. 19. Febr. 1796, og Codicil af 24 Febr. f. A., som viser hvilke Legater den Afdøde har fastsat at skulle til os udbetales, for paa den af ham foranskrevne Maade at anvendes, samt ellers bestemt til gudeligt og verdsligt Brug for Christianshavn og København, og hvorfor Vedkommende aarligen for os skulde aflægge Regnskab til Bevaring i Raadstuearkivet.

De for samtlige disse Legater i sin Tid af Vedkommende af-

Rentekammerets Skr. til Kbhvns Mag.

9. April.

I Gjensvar paa Kjøbenhavns Magistrats behagelige Skrivelse af 30. f. M. og dermed fulgte Gjenpart af Stads-Conducteuren Professor Rawerts Skrivelse med Bilag, hvori han i Anledning af Forordningen af 1ste October f. A. angaaende Bygnings Afgiften, forespørger, ved at opgive adskillige Bygninger som han er i Uvished om, hvorvidt de kunne ansees offentlige eller private, og hvilke af samme der skal beregnes efter deres fulde Areal og i hvilke ikkun Officianternes Værelser skal beregnes, skulle vi ikke und-

læggende Regnskaber ere vi lige saa villige som pligtige til at modtage til Decision, men det besværlige Arbejde, der vilde være forbundet med slige vidtløftige Regnskabers Revision, formene vi ingen privat Mand er berettiget til at paabyde os, ligesom vi heller ikke ser os i Stand til at paatage os samme, hvortil kommer at saadan Revision ej engang synes passende for os, naar vi tillige skulde decidere og kvittere Regnskaberne.

Paa Grund heraf maa vi tjenstligst udbede os det kongelige danske Cancellis gode Medvirkning til at vorde ved kongelig allernaadigst Resolution fritagne for ovenmeldte Regnskabers Revision, og at til samme maatte føjes en anden Foranstaltning, saaledes som forhen er sket ved de Getreuerske Stiftelser, da det behagede Hans Majestæt i Aaret 1785 dertil at bevilge en Revisors Beskikkelse med 50 Rd aarlig Løn af Stiftelsernes Indkomster.

Iøvrigt have de forommeldte Executores tillige udi forberorte deres Skrivelse overladt til os, hvorvidt og med hvem vi maatte finde for godt at møde under Boets Behandling, og da det i Henseende til de udi Extracten af Testamentet under No 8, 20, 28, samt 31 a, b og udi Extracten af Codicillen under Nr. 37 og 38 anførte Legater, som blive os vedkommende, muligens kunde være nødvendigt at vi maatte lade nogen møde for at iagttage det fornødne, men vi ikke kunne vente dertil at formaa nogen duelig Mand uden en passende Betaling, som da vilde falde Legaterne til Byrde, saa skulle vi lige tjenstligst indstille, at en lovkyndig Mand maatte af velbemeldte det danske Cancelli tillægges Ordre i paakommende Tilfælde, at paatage sig saadant Møde under Boets Behandling paa de os vedkommende Legaters og Stiftelsers Vegne. —

For Revisor blev af Mag. under 18. Juni 1806 udfærdiget flg. Instrux:

Instruction.

For den antagne Revisor til Regnskaberne for de af afdøde Grosserer Niels Brock ved Testamente af 19de Februar 1796 og

9. April. lade tjenstligst at meddele til behagelig Efterretning, og videre Bekjendtgørelse for bemeldte Professor Rawert, at Stadens Slagterboder bliver i Overensstemmelse med bemeldte Forordning at opnaale og beregne til Afgift, men derimod er General Postamtets Bygning, som kongelig aldeles frie for at ansættes til Afgift; De øvrige Bygninger nemlig:

- a. Nicolai Sogns Arbejdshuus,
- b. Wartou Hospital,

Codicil af 24de Febr. f. A. fastsatte Legater til gudelig og verdslig Brug for Christianshavn og København.

1ste Post. Det paaligger den antagne Revisor at revidere alle Regnskaberne for samtlige i vedlagte verificerede Extract af forberørte Testamente og Codicil, anførte Legater, da det i Slutningen af Testamentets V Post, der indeholder Legaterne fra No 1 til 33 inclusive, er fastsat, at for alt skal af Vedkommende aflægges aarlig Regnskab for denne Stads Magistrat til Bevaring udi Raadstue Arkivet, hvilket ogsaa maa antages at gælde for de i Codicillet fra No 16 til No 39, begge inclusive, benævnte Legater, naaget Testators udtrykkelige Bestemmelse ej der findes tilføjet.

2den Post. Forbemeldte Regnskaber tager deres Begyndelse fra den Tid da enten Legaternes Renter eller sammes Kapitaler med Renter ere af Executorene i afg. Grosserer N. Brocks Stervboe blevne til Vedkommende udbetalte.

De aflægges aarligen og maa for Fremtiden inden det paafølgende Aars Marts Maanedes Udgang være indkommet til Magistraten, hvorfra de tilsendes Revisor. Skulde Revisor ej have erholdt alle foranførte Regnskaber inden April Maanedes Udgang, haver han til os at indberette, hvilke deraf staa tilbage, for at derefter kan føjes fornøden Anstalt til Regnskabernes Aflæggelse.

3die Post. Ved Revisionen bliver at paaagte, at hvad Testator i Henseende til Anvendelsen af ethvert Legat især, ved bemeldte hans Testamente og Codicil har foreskrevet, nøjagtig efterkommes, og hvor Revisor finder at saadant ikke er sket, udfærdiger han derom sin Antegnelse, hvilken han tilsender Magistraten, som derover indhenter Vedkommendes Erklæring og derefter afgiver den fornødne Decision.

4de Post. Inden 6 Uger efter at Regnskaberne ere Revisor fra os tilsendte, maa Revisionen være tilendebragt og os tilsendt Quittancen til Underskrift for de Regnskaber, hvorved behørig Rigtighed er aflagt, og Antegnelserne i de Regnskaber, hvorved noget er fundet at erindre.

(Raadstuearkivet.)

9. April.

- e. St. Petri Plejehuus,
  - d. Frue Sogns Arbejdshuus,
  - e. Helliggeistes Fattiges Arbejdshuus,
  - f. Fattigvæsenets tilhørende Bygninger i Pustervig,
  - g. Trinitatis Kirkes Arbejdshuus,
  - h. De tyske Reformertes Fattighuus,
  - i. Den reformerte Kirkes tilhørende Fattighuus,
  - k. Almindelig Hospital,
  - l. Opfostringshuset,
  - m. Tugt-, Rasp- og Forbedringshuset,
  - n. Frie Skolen,
  - o. Fattigvæsenets Gaard,
  - p. Vor Frelzers Sogns Arbejdshuus,
- ere alle at ansee som offentlige Bygninger og bliver altsaa med dem i Henseende til Afgiftens Ansættelse at forholde efter fornævnte Forordnings 34 § og Kammerets Skrivelse af 16de December i forrige Aar.

(Stadskonduktørens Arkiv.)

[Fr. 1. Okt. 1802 § 34.]

Canc. Prom. (til Kbhvns Mag. som har forespurgt, om 12. April.

den af Samme hidtil brugte Fremgangsmaade, i at bestemme Vilkaarene, under hvilke Separation i Henseende til Bord og Seng skulde skee, for Fremtiden maae tages til Følge, eller om ingen Separation maae bevilges, med mindre Parterne tillige forenes om Sammes Vilkaar), at Vilkaarene, under hvilke Separationen skeer, enten bestemmes ved Forening mellem Parterne, eller i modsat Fald ved Cancellie-Collegii Resolution, da derimod Separationen, naar ingen saadan Forening om Vilkaarene indgaaes mellem Parterne, medfører, at Boet bør deles efter Loven.

Resolution, at Kongen har med Tilfredshed seet, at 21. April.

Commissionen, nedsat under 4de Decbr. 1799, for at overveie, hvorledes og paa hvad Sted i Kjøbenhavn et Raad-, Dom- og Arresthuus kunde opføres, m. v., har iagttaget og udført hvad der var den paalagt, og approberer de af Professor Hansen dertil forfattede Tegninger, med de Foran-

21. April. dringer, som af Commissionen ere foreslaaede, samt i øvrigt vil, at Tilsynet saavel med Opførelsen deraf, som og af det Slot der, istedet for det afbrændte Christjansborg, vorder bygget, skal overdrages den Commission, som Han dertil vil udnævne.

[Rescr. 17. Okt. 1800. Resol. 11. Juli 1815. 3. Juli 1816.]

23. April. **Rentekammerets Skr. til Kbhvns Mag.**

I Anledning af Kjøbenhavns Magistrats behagelige Skrivelse af 11te f. M., og derved fulgte Gjenpart af Stads-Conducteurens, Professor Rawerts Forespørgsel angaaende adskillige af ham opgivne Bygninger, som han er i Uvidenhed om, hvorvidt han bør ansætte samme til den ved Forordningen af 1 October f. A. paabudne Bygnings-Afgift, samt hvorvidt de, som have frie Bolig i nogle af disse Bygninger, kunne ansættes til Afgiftens Svarelse, har hans kongelige Majestæt under 6te i d. M. paa Rentekammerets allerunderdanigste Forestilling allernaadigst behaget at resolve saaledes:

»Vi ville allernaadigst: a, at Vores elskelige kjære »Broders Hans kongelige Højheds, Arveprindsens Palais; Vores elskelige kjære Svigersøns, Hans Højfyrstelige Durchlaughtighed, Hertugen af Augustenborgs »Palais; Vores nye Bryghuus og det Katholske Kapel »her i Staden, skulle være aldeles frie for den ved »Forordningen af 1ste October f. A. paabudne Bygnings-Afgift; b, at af Borchs, Ehlers og Walchendorphs Kollegier, Regentsen, det Harboiske Enkekloster, Petersens Jomfrue Kloster og Budolphi Kloster »skal Afgiften ligesom af offentlige Bygninger, ikkun »svares, forsaavidt Embedsmænd, Betjente eller andre »deri have frie Waaning, som Deel af Embeds Indkomst »og c, at Børsen, den danske Manufactur-Handels Bygning med Pakhuus og den vestindiske Handels Bygning skulle opmaales og ansættes til Afgift, ligesom »private Bygninger«.

Hvilken allerhøjeste Resolution vi ikke skulle undlade

herved tjenstligst at communicere Kjøbenhavns Magistrat 23. April. til Underretning og videre behagelig Bekjendtgjørelse for Stads-Conducteuren Professor Rawert, hvorfor vi tillige i Henseende til en af bemeldte Professor Rawert ved samme Lejlighed, endvidere gjort Forespørgsel, om hvorledes der skal forholdes med Pakkjeldere under Waaningshuuse til Gaden, eller saadanne Kjeldere, som hverken beboes eller bruges til nogen Profession eller anden borgerlig Næringsdrift, maae have velbemeldte Magistrat anmodet om, at tilkjendegive meerbemeldte Professor Rawert, at af alle Kjeldere, under beboede Huuse til Gaden, bør i Overensstemmelse med forannævnte Forordnings 31 § svares $1\frac{1}{2}$ Skilling pr. Kv.-Alen.

(Stadskonduktørens Arkiv.)

[Fr. 1. Okt. 1802 § 34.]

Rentekammerets Skr. til Kbhvns Mag.

11. Juni.

At Hans Kongelige Majestæt under 25de i f. M. iblandt andet allernaadigst har bestemt, at den ved Forordningen af 1ste October 1802 paabudne Bygningsafgibt, skal i Danmark svares ikke alene af Hestemølle og Vandmølle Huuse, som af andre Bygninger, men og af Vejrmøller, hvilke skulle opmaales efter deres Grund og deres Loftter, hvortil ved Trapper eller Stiger have Opgang, da Afgiften derefter skal beregnes for enhver Afdeling, som har en Etage, ligesom iøvrigt i Henseende til Stubvejrmøller, der blot staa paa et Krydsfundament, maa iagttages, at deres Grund bestemmes efter det Rum, som Mølle-Beklædningen indslutter, det skulde vi ikke undlade hermed tjenstligst at communicere Kjøbenhavns Magistrat til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse for Stads Conducteuren Professor Rawert.

(Stadskonduktørens Arkiv.)

[Fr. 1. Okt. 1802. Skr. 15. Maj 1830. 15. Jan. 1857.]

Raadstue-Pl. (Resol. 7 Okt. bekiendtgjort Kbhvns Mag. 14. Okt. ved Rente-Kammer-Br. 13 Okt.) ang. nøiere Bestemmelse af Fr. om Bygnings-Afgiften.

Til behørig Rigtighed for den ved Fr. 1 Oct. 1802 paa-

14. Okt. budne Bygnings-Afgifts Beregning for Khavn bliver følgende bestemt:

1.) Enhver, som, siden bemeldte Fr. udkom, har enten opført nye Bygninger, eller paasat flere Etager, eller foretaget nogen Hovedforandring ved en allerede opført Bygning, saa og enhver, som herefter maatte opføre nye Bygninger eller foretage nogen Forandring ved Bygninger, skal ufortøvet melde saadant for Stads-Conducteuren, paa det at denne derefter kan foretage de til Afgiftens Beregning fornødne Opmaalinger. Og skal den, som befindes at have forsømt saadan Anmeldelse, og derved bragt det derhen, at han har betalt slet intet eller mindre i Afgift, end han kunde tilkomme, betale for den forbigangne Tid, i Overensstemmelse med Frs 43 §, dobbelt saa meget, som han ved Forsømmelsen har unddraget sig fra at erlægge i Afgift, og for den følgende Tid svare Afgiften efter rigtig Ansætning. [*Pl. 28. Nov. 1798. Bygningsl. 12. April 1889 § 73—75.*]

2.) Eierne af nye opførte Bygninger eller ved Forandringer indrettede Værelser skal 6 Uger for Flyttetid skriftligen anmelde for Rodemesterne, naar saadanne Bygninger eller Værelser ere blevne beboede, hvilke Anmeldelser Rodemesterne derefter med Paategning om Tiden, naar de ere dem tilhændekomne, skal aflevere til Stads-Conducteuren til videre Foranstaltning. Skulde det siden befindes, at de angivne Bygninger eller Værelser vare beboede i længere Tid, end der var anmeldt, ere Eierne lige Straf undergivne, som i 1ste Post er bestemt; ligesom ellers Rodemesterne nøie skal paasee, at ingen, ved at forsømme eller urigtig at gøre slig Anmeldelse, skal unddrage sig fra Afgifts Erlæggelse.

3.) En Gaard- eller Huuseier, som i sin Gaard eller i sit Huus har Værelser eller andre Leiligheder, der ere bestemte til Bortleielse, men have staaet uden Leier og aldeles uafbenyttede i $\frac{1}{2}$ Aar, skal, naar han vil nyde got af den ham for samme Tid ved Frs 33 § tilsagte Fritagelse for Afgift af disse Værelser eller Leiligheder, derom 6 Uger for Flyttetiden gøre Anmeldelse til vedkommende Rode-

mester, og denne, naar han ved Undersøgelse har befundet 14. Okt. Anmeldelsen rigtig, derom underrette Stads-Conducteuren, som da efter Eierens Forlangende opmaaler de ledigstaaende Værelser eller Leiligheder, for at ansætte Afgiften af samme til Afgang i den Afgift, som han ellers i det forløbne halve Aar, i hvilket de have været ledige eller ubeboede og ubrugte, havde at erlægge. I øvrigt bifaldes, at de Værelser eller Leiligheder, som befindes at staae ledige for Eierens Regning indtil 6 Uger før Flyttid, ansees at have staaet ledige i det hele forløbne halve Aar. Dog skal af Herbergeergaarde og Værelser eller Leiligheder, som bortleies til Logerende, og ikke paa halvt eller heelt Aar til boesatte Familier, Afgiften svares uden Hensyn til, om de i nogen Tid have staaet ledige eller ikke.

4.) Dersom en Gaard- eller Huuseier skulde, i Følge Frs 31 §, formene sig berettiget til Fritagelse for en Deel af den for hans Gaard eller Huus ansatte Afgift paa Grund af, at nogle Leiligheder i samme, som beboes af Familier, ikke indeholde over 64 Kv.-Alen, skal han derom henvende sig til Magistraten, som foranstalter disse Leiligheder opmaalte ved Stads-Conducteuren, for at erfare, om Eieren virkeligen tilkommer den paastaaede Fritagelse. [*L. Nr. 44. 16. April 1873 § 1.*] Og

5.) Naar nogen Gaard- eller Huuseier skulde troe, at ved den skeete Opmaaling af hans Gaard eller Huus, og i Følge deraf ved Afgiftens Beregning af samme, maatte være nogen Feil indløben, og han derover klager for Magistraten, skal Stads-Conducteuren være pligtig til, efter Magistratens Ordre, i Overværelse af Klageren, eller hvem denne paa sine Vegne dertil befuldmægtiger, at foretage nye Opmaaling, da Feilen, naar Klagen findes grundet, rettes uden nogen Bekostning for Klageren, men denne i modsat Tilfælde betaler Stads-Conducteuren sin Forretning efter den i Pl. 14 Mart. 1800 fastsatte Taxt.

[*Fr. 1. Okt. 1802. Skattel. 19. Febr. 1861 §§ 2, 3. L. Nr. 103, 15. Maj 1903 § 1.*]

14. Dec. **Raadstue-Pl. (Rentek.-Skr. 10 Decbr.),** betræffende nogle Bestemmelser Bygningsafgiften angaaende (i Anledning af nogle fra Stadscondukteuren indkomne Spørgsmaal angaaende Svarelsen af bemeldte ved Frd. 1 Oct. 1802 paa budne Afgift): 1) Afgiften af Pakhuse maa svares, hvad enten de staae ledige eller ikke. 2) Af Bygninger uden for Staden, men under dens Jurisdiction, maa Paabudet udredes ligesom af Bygninger i Staden selv. 3) Naar flere Luger over hinanden i en Bygning ikke ere adskilte ved Lofte eller Gulve, ansees Rummet indenfor samme for een Etage. 4) Kammeret er enigt med Stadscondukteuren i, at ikke Bygningens Ubetydelighed, men alene det ubetydelige Brug, hvorom Forordningens 29 § melder, kan komme i Betragtning til Fritagelse efter denne §, hvoraf følger, at ubetydelige Bygninger, som bruges til andet end smaa Huusholdnings-Bequemmeligheder, altid bør ansættes. 5) De Leiligheder, som Almisselemmer selv behoe, ere frie efter Forordningen og 6) Logerende fritages ikke for Afgiften.

(Sorensens Saml. 55.)

1804.

Fr. ang. Befordringsvæsenet i Danmark.

27. Jan.

II. Om Befordringsvæsenet i Kbhvn i Særdeleshed.

38.) Da Vognmandslauget i Kbhvn ikke er indrettet alene til Posternes og de Reisendes Befordring, men der af dette Laug fordres flere Pligter i Henseende til Kiørselen i Staden og paa dens Grunde, saa skal Magistraten i bemeldte Hovedstad, i Overensstemmelse med de i saa Henseende eksisterende Anordninger, fremdeles foranstalte de i Vognmandslauget indtreffende Vacancer besatte, ligesom den og maae antage saamange Vognmænd, som ansees fornødne til at bestride bemeldte Kiørsel; men naar og saa ofte nye Vognmænd ifølge heraf optages, eller en Vognmand, som allerede er i Lauget, indskrives for 2de enkelte Laug eller Ruller, skal saadant af Magistraten tilkiendegives Gen. Postamtet, som paaeer, at Vedkommende opfyldte alt,

hvad i denne Fr. er befalet. Det skal derimod ikke være 27. Jan. Magistraten tilladt, uden Gen. Postamtets foregaaende Samtykke, at formindske Antallet af de 30 enkelte Laug eller Ruller, hvoraf Vognmandslauget i Khavn for nærværende Tid bestaaer.

39.) Al Befordring, hvad enten samme forlanges til Pakkeposten, Extraposter, Courerer eller Estafetter, saa og naar Befordring forlanges med Karether, Chaiser, Phaetons, Diabler og deslige Vogne til næste Station eller et nærmere Sted udenfor Hovedstaden og dens Grunde, skal herefter bestilles paa Tilsigelses-Contoiret, og udredes af Vognmændene efter saadan Omgang, som af Gen. Postamtet nærmere vorder bestemt; dog skal det i den saakaldte Kildetid, da det ifølge Pl. af 16. Febr. 1780 er Bønderne tilladt, at afgive Befordring herfra Staden til Skoven, ligeledes være Vognmændene uformeent, uden Omgang, hiemme at udleie Befordring til deslige Land- eller Skovtoure; men de skal desuagtet i bemeldte Kildetid være pligtig til, at befordre Pakkeposten, de Reisende og andre, som fra Tilsigelses-Contoiret forlange Befordring, til de næste Poststationer og andre bestemte Steder, Skovtourer undtagne.

40.) Hyrekudskene i Khavn maae fremdeles, efter de nuværende Anordninger, med deres Karether, Chaiser, Phaetons og Holsteenske Vogne, kiøre Lysttoure paa 1 à 2 Mile fra Hovedstaden; og naar nogen af den Kgl. Familie opholder sig længere borte, maae de ligeledes kiøre dertil, og om Befordringen accordere med Vedkommende: dog maae de ikkun kiøre med 2de Heste for deres Vogne, og ikke spænde deres Heste for fremmede Vogne; Dersom derimod nogen af den Kgl. Familie opholder sig saa langt fra Hovedstaden, at der imellem denne og Høistsammes Opholdssted er oprettet et Vognmandslaug, maae Hyrekudskene ikke afgive Befordring længere, end til det Sted, hvor Vognmandslaug befindes. Handle Hyrekudskene imod disse Forskrifter, skal de ansees efter det, som er anordnet i l Cap. 6 § for dem, der giøre Vognmændene Indgreb i deres Rettigheder.

27. Jan. 41.) Naar det Tilfælde indtræffer, at der af Vognmandslauget vorder forlangt saamange Heste, Karether, Chaiser, Phaetons, Diabler eller Postvogne, at Vognmændene ikke kan bestride Befordringen, fordi deres Heste og Vogne alle ere i Reise, eller saa nyligen hjemkomne fra Reise, at Hestene ikke have hvilet i ligesaa mange Timer, som deres sidste Tour var Mile lang, da skal Hyrekudskene heri Hovedstaden, for Betaling efter Vognmandstaxten, komme Lauget til Hielp med de Heste og Vogne, som til de Reisendes Befordring paa Tilsigelses-Contoiret vorde forlangte og derfra tilsagte, under Mulct af 5 Rdlr for hver Gang vedkommende Hyrekudsk derudi findes modvillig. Til den Ende bør Magistraten efter hvert Aars Paaske Flyttetid forfatte og tilstille Gen. Postamtet en Fortegnelse over de Hyrekudske, som saadanne Reiser kan forrette, paa det de i foranførte Tilfælde derefter kan vorde tilsagte og naar Hyrekudskene saaledes besørge Befordringen, skal Vognmandslauget forsyne deres Karle med Postmunderinger, Postskildter og Posthorn. Hyrekudskene og deres Karle, som i foranførte Tilfælde bestride Befordringen for Vognmandslauget, nyde i Øvrigt lige Rettigheder, og ere samme Pligter og Straffe undergivne, som Vognmændene og deres Postkarle.

[L. 1. Maj 1851. Regl. 30. Jan. 1872 § 8. 23. Maj 1883.]

10. Marts. **Rentekammerets Skr. til Kbhvns. Mag.**

Kjøbenhavns Magistrat har ved behagelig Skrivelse af 29de f. M. hertil indsendt et Promemoria fra Bogbinder Liebe, hvori han paa deri anførte Grunde, paa nye anholder om, at fritages for Bygnings-Afgivtens Svarelse af hans tilhørende Huus Nr. 58 i lille Kongensgade, i den Tid samme formedelst den derpaa foretagne Hovedreparation har været uafbenyttet. —

I Anledning heraf skulle vi ikke undlade tjenstligst at melde til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse for Vedkommende, at forsaavidt Huuset ikke har

været aldeles nedrevet, men alene er ombygget eller re- 10. Marts.
pararet, maa Afgiften efter Kammerets forrige Skrivelser
til velbemeldte Magistrat af 4de forrige og 3die denne Maa-
ned svares.

(Stadskonduktørens Arkiv.)

[Fr. 1. Okt. 1802.]

Rentekammerets Skr. til Kbhvns. Mag.

21. April.

I Anledning af en hertil indkommen Skrivelse fra Con-
tre-Admiral Ramshart, angaaende den beregnede Byg-
nings-Afgift af 3de deri ommeldte Værelser, hvorover
Kjøbenhavns Magistrat i behagelig Skrivelse af 9de d. M.
har meddelt os deres gode Betænkning, skulle vi ikke und-
lade tjenstligst at meddele til behagelig Efterretning og
videre Bekjendtgjørelse for Vedkommende, at da man
ved de indsendte Dokumenter ikke finder oplyst, at be-
meldte Værelser have staaet ledige og uafbenyttede, og
ikkun Værelser, som ere bestemte til Bortlejelse for bo-
satte Familier og af Mangel paa Lejere have staaet ledige,
efter Kammerets Skrivelse af 13de October f. A. ere fri-
tagne for Afgift, saa kan man ikke videre indlade sig paa
denne Sag. — —

[Fr. 1. Okt. 1802 § 33.]

Raadstue-Pl. om Almissemlemmers Fritagelse for Byg- 15. Aug. ningsafgiften.

Til Rigtighed ved den Almissemlemmer tilstaaede Fritagelse
for den ved Frd 1 Oct. 1802 paabudne Bygningsafgift af
de Leiligheder, som de beboe, har Kongen (ved Resol. 20
Juli 1804, bekjendtgjort Kjøbenhavns Magistrat ved Rkskr.
7 Aug.) bifaldet følgende Bestemmelser, forsaavidt Kjø-
benhavn angaaer: a) At de Fattige, som have Almissekort,
gives tilkjende ved deres Forstandere, at de ere fritagne
for Afgiften, og deres Værter betydes, at den for dem af
Fattigvæsenet betaales. b) At i ethvert Fattigdistrikt nu
strax skeer en Undersøgning ved Fattigforstanderne, om
og hvorvidt de Leiligheder, som beboes af Almissemlemmer,
ere saadanne, at de, om de ikke beboedes af Almissemlem-

15. Aug. mer, vare afgiftpligtige eller ikke, da de i første Fald antegnes paa en Liste, tilligemed Almisselemmernes Navne og Afgiftens Beløb; ligesom iøvrigt deslige Lister hvert halve Aar blive at forfatte. c) At i Tilfælde af, at Fattigforstanderne og Værterne ikke kunne blive enige om Maalet, som bestemmer Afgiftens Beløb, skal Stadsconducteuren maale Leilighederne og beregne Afgiften. d) At Værterne, som, tilligemed Afgiften af deres øvrige Værelser og Leiligheder, have at erlægge Afgiften af de paa bemeldte Lister antegnede Leiligheder, derimod ved hver Flyttedag, fra Fattigvæsenets Direction gennem Distrikterne udbetales, hvad dem tilkommer godtgjort for den erlagte Afgift af sidstnævnte Leiligheder for det sidste halve Aar, for hvilken Godtgjørelse de da paa Listerne skulle qvittere. e) At disse med Qvitteringer forsynede Lister derefter samlede indsendes til Rentekammeret, som det snarest muligt foranstalter Fattigvæsenet det til Værterne Udbetalte godtgjort af Kongens Kasse. f) At det, som saaledes betales og erstattes, skal egentligst være for de Familier og Almisselemmer, som stadigen boe paa eet Sted, fra en Flyttedag til en anden, da de Omvankende ikke komme i Betragtning, hvorhos dog de enkelt mødende Tilfælde, at en Familie imellem Flyttetiderne nødsages til at flytte, kunne anføres paa Listerne. g) At naar et Almisselem boer i et afgiftspligtigt Rum hos nogen Anden, som ikke nyder Almisse, eller et Almisselem leier en stor Bolig, for deraf at bortleie til Logerende eller Andre saameget, at det selv er fri for Leie, skal, i ethvert af disse Tilfælde, ikkun Afgiftens Beløb af 64 Kv.-Alen beregnes til Godtgjørelse; og h) At naar flere Almisselemmer tillsammans beboe et vist afgiftspligtigt Rum, bliver Afgiftens Beløb af det hele Rum at beregne til Godtgjørelse, ligesom af det afgiftspligtige Rum, som et Almisselem for sig selv ene beboer, hvor stort samme end er. Ved at bekjendtgjøre denne Resolution til alle Vedkommendes Efterretning, meldes tillige, efter bemeldte Rentekammers Skrivelse, at ethvert af Landmilitair-Etatens Pensionister, som ikkun haver 12 Rdlr. i Pension om Aaret, og som nyder

denne udbetalt igjennem Fattigvæsenet, maa, i Henseende til Bygningsafgiften, anses som Almisseelem, og at Directionen for Fattigvæsenet er anmodet at foranstalte, at der med disse Pensionister iagttages et lige Forhold, som for Almisseelemmerne, ved foranførte Resolution af 20. f. M., er befalet.

(Sørensens Saml. 57—59.)

Canc. Cirkulære til samtlige Amtmænd i Danmark ang. Fangernes Behandling og Opførsel i samt Løsladelse fra Kbhvns og øvrige Danmarks Forbedringshuse. 18. Aug.

16) Ikkun diende Børn under eet Aar maae følge Moderen til Straffehuset; men hverken disse eller de Børn, som Fangerne føde i Stiftelsen, maae blive der længere end til de ere Aar gamle. Siden udsættes de til Pleieforældre for vedkommende Fattigvæsens Regning. For diende Mødre indrettes et særskilt Værelse.

Raadstue-Pl. (R. Kammer-Br. til Kbhvns Mag. 8. Sept.) om Fritagelse for Bygningsafgiften. 8 Oktbr.

Gr. Khavns Magistrat har, i Anledning af en indkommen Forespørgsel, om ikke Skure eller Halvtags-Huse, som til Huusbeboernes Brændefornødenhed bruges, ere undtagne for Afgiften efter Fr. 1. Oct. 1802, til Rente-Kammeret indsendt Stads-Conducteuren Prof. Raverts derover afgivne Betænkning, hvorved han har forlangt en nærmere Bestemmelse, om hvilke Skure eller Halvtags-Huse der ere at fritage for Bygnings-Afgift, og derhos tillige forespurgt, om Pensionister, der have været Matros eller Soldat, og deslige Fattige, der paa anden Maade nyde Pension eller Almisse, saasom de af den jødiske Nation, af Handels-Compagnier og Laug, skulle anses, som Almisseelemmer, og være fritagne for Afgift. I Anledning heraf har R. Kammeret, til Efterretning og Bekiendtgjørelse for Vedkommende, tilmældt Khavns Magistrat følgende:

8. Oktbr. De Rum i For-, Side- eller Baghuse, som benyttes til Brænde, maae ansættes til Afgift, ligesom den øvrige Deel af Bygningen, hvori de ligge, og maae ved Skure ikkun forstaas aabne eller utillukkede Huse med Tag over. — —

[Fr. 1. Okt. 1802 § 29.]

26. Oktbr. **Kgl. Resolution**, at den ny Gade ved Rosenborg-Have maae tillægges Navn af Kronprindsessens Gade, samt at Pladsen imellem det forrige Høibrostræde og Færgestræde maae kaldes Høibro-Plads.

1805.

Raadstue-Plakat (Rescr til Kbhvns Mag. 21 Dec 1804)

11. Jan. **ang. Fordelingen af det nedlagte Nicolai Sogn.**

Kongen har fastsat følgende: 1mo.) Det skal have sit Forblivende ved Resol. 27. Jun. 1800, der bestemmer, at Nicolai Kirke skal nedlægges, uden at en ny Kirke der igien skal opbygges; og 2do.) Den til St. Nicolai Kirke forhen henhørende Menighed, efter den under 7. Jan. 1800 nedsatte Commissions Forslag, skal henlægges til andre Kirker her i Staden, saaledes at:

Til Frue Kirke henlægges

- 1.) Kongens Bryghuus.
- 2.) Møllebeksgangen indtil Stormgaden.
- 3.) den søndre Side af Stormgaden.
- 4.) hele Vigantsgaden.
- 5.) hele Prindsensgade.
- 6.) Friderichsholms Kanal indtil Stormgaden.

Til Helliggeistes Kirke lægges

- 1.) den østre Side af Naboeløs.
- 2.) Veierbod og Vragebod Kanal ved Stranden.
- 3.) hele Læderstræde.
- 4.) hele Amagertorv indtil Hyskenstrædet.
- 5.) Høibropladses vestre Side.
- 6.) Lille Helliggeiststrædet.
- 7.) Store Helliggeiststrædet.
- 8.) Amagertorv fra lille Helliggeiststrædet indtil Kiøbmagergaden.

- 9.) Kiøbmagergaden fra Østergaden indtil Kronprindsens- 11. Jan.
gaden.
- 10.) Kronprindsensgadens og Regnegadens søndre Side ind-
til Gothersgaden.
- 11.) hele Silkegaden, Antonistrædet og Grønnegaden.
- 12.) Østergadens nordre Side.
- 13.) hele Pilestrædet indtil Kronprindsens- og Regnegaden.
- 14.) hele Christenbernicostrædet og Gammelmynt indtil
Regnegaden.
- 15.) hele Pederadmadsens Gang.
- 16.) hele nye Adelgaden.
- 17.) Gothersgadens vestre Side fra Kongens Nytorv indtil
Regnegaden.
Til Trinitatis Kirke lægges
  - 1.) Klareboderne og Myntergadens søndre Side.
  - 2.) Kronprindsensgadens og Regnegadens nordre Side.
  - 3.) det Stykke af Kiøbmagergade fra Kronprindsensgade
til Klareboderne.
  - 4.) begge Sider af Pilestrædet fra Kronprindsensgade og
Regnegaden indtil Klareboderne og Myntergaden.
  - 5.) begge Sider af Gammelmynt imellem Regnegade og
Myntergaden.
  - 6.) det af Gothersgadens vestre Side, som er imellem
Regnegaden og Myntergaden.
  - 7.) hele Borbergadens søndre Side indtil Hindegaden.
  - 8.) det Stykke af Gothersgadens østre Side, som er imel-
lem Borbergaden og store Kongensgade.
  - 9.) begge Sider af det Stykke af Dronningens Tvergade,
som er imellem Borbergaden og store Kongensgade.
- 10.) Hindegadens vestre Side.
- 11.) Store Kongensgadens nordre Side fra Gothersgaden
indtil Hindegaden.
til Garnisons Kirke lægges
  - 1.) Store Kongensgades søndre Side.
  - 2.) hele Norgesgaden.
  - 3.) hele Amaliegaden.
  - 4.) hele Toldbodgaden og nye Toldbodgaden.
  - 5.) Qvæsthuusgaden.

11. Jan. 6.) Toldbodveien.
 7.) Kadetgaden.
 8.) St. Annegaden.
 9.) Store Strandstrædet.
 10.) Lille Strandstrædet.
 11.) Kongens Nytorv imellem store Kongensgade og Norgsgade.
 12.) Nyhavn's Kanal paa begge Sider tilligemed Charlottenborg.
 Til Holmens Kirke lægges
 1.) hele Østergadens søndre Side.
 2.) Store Kirkestræde og lille Kongensgade.
 3.) Fortun- og Viingaardsstrædet.
 4.) Dybengsgade og Delphinstrædet.
 5.) Boldhuusgaden.
 6.) Lille Kirkestrædet.
 7.) Amagertorvs østre Side fra Østergaden indtil Holmens Broe.
 8.) Admiralgaden og Nicolai Hvelving indtil Østergade.
 9.) Sqvaldergaarden.
 10.) Halmstrædet.
 11.) Ulkegaden.
 12.) Integaden.
 13.) Siden af Kongens Nytorv fra Reverentsstrædet indtil Østergade.

Hvilken Fordeling dog ikke skal tage sin Begyndelse før 1 Jul. 1805, ligesom og det, der efter denne Fordeling tillægges Garnisons Kirken, og de 2de Quareer imellem Borgergaden og store Kongensgade, der henlægges til Trinitatis Kirke, skal igien afgives til Friderichs Kirke, naar denne Kirke bliver opbyggt.

[Resol. 9. Jan. 1807.]

15. Febr. **Rescr. til Magistraten i Kbhvn om de i dennes Magistratur forekommende Sagers Foretagelse og Behandling.**
 Gr. Kongen er bleven foredraget et af Stadens Overpræsident, Kammerherre Urne, samt Cancelliets Præsident,

Kammerherre Kaas, til bemeldte Collegium indsendt Udkast 15. Febr. til en Bestemmelse for Maaden, paa hvilken alle i Magistraturen i Kjøbenhavn forekommende Sager herefter skulle foretages og behandles; og, da det indsendte Forslags Udførelse ansees at ville befordre Sagernes nøiagtigere Behandling ved Magistraturen, vil have bestemt følgende:

§. 1. Alle til Magistratens Bedømmelse henhørende Sager skulle fordeles imellem 2 Contoirer, under Navn af det første og andet Secretariat.

§. 2. Ethvert af disse Contoirer skal forestaaes af 1 Chef, der maae føre Titel af Secretair, og som tilføies 1 til 2 Fuldmægtige, og de fornødne Copiister eller Skrivere. Nuværende Raadstueskriver, Cancellieraad Lange, skal overtage det 1ste Secretariat og Fuldmægtig F. Møller overdrages det Andet.

§. 3. Enhver af de 2 Secretairer skulle paaligge de samme Pligter, som hidtil ene have været Raadstueskriverne paalagte, nemlig: a) De skulle paasee de til Contoiret indkommende og derunder henhørende Sagers tilbørlige Extrahering i dertil indrettede Protocoller, samt at de til Sagernes Oplysning under Referatet nødvendige Antea-acta blive vedlagte; b) de skulle for Magistraten referere alle Contoiret vedkommende Sager; dog skal den vedkommende Borgemester først tilsendes saavel Extracterne som Sagernes Documenter, og det saa betids, at denne kan gjøre sig tilstrækkeligen bekjendt med Sagerne, forinden de foretages i Raadstuen; c) Secretairene bør concipere de fornødne Expeditioner efter de i Referat-Protocollerne indførte Resolutioner; de bør besørge Expeditionerne reenskrevne og confererede, samt, naar de af Magistraten ere underskrevne, at de da med deres Bilage blive sammenlagte, forseglede og bortsendte; Brevene skulle iøvrigt parapheres af den vedkommende Secretair, førend de maae fremlægges til Magistratens Underskrift; d) Secretairene skulle foranstalte de Personer tilsagte, som skulle møde for Magistraten, samt, naar de ikke ere at finde, at de da

15. Febr. blive indkaldte i Aviserne; iøvrigt bør de paasee og indestaae for, at Alt i Contoiret er i behørig Orden, og at enhver af de underordnede Betjente opfylder sine Pligter; i i Tilfælde af Secretairens lovlige Forfald bør Fuldmægtigen i Contoiret paatage sig hans Forretninger.

§. 4. Det specielle Opsyn med de 2 Secretariater skal føres af 2 Borgemestere, Enhver ved Sit.

§. 5. Det skal være Pligt for den opsynførende Borgemester, at gjøre sig paa det nøieste bekendt med enhver under hans Secretariat henhørende Sag, saa at han, ved Referatet af Sagen, kan gjøre Magistraten opmærksom paa enhver vigtig Omstændighed under Samme; ham skal det ogsaa paaligge, at give skriftlig Forslag til den Resolution som skal affattes (de Sager, som vedkomme Sundhedspolitiet, undtagne), og, naar Deliberationerne derover ere fuldendte, da at nedskrive den endelige Resolution i en dertil indrettet Protocol. Fremdeles bør han gjennemlæse de af Secretairen efter Resolutionerne opsatte Conceptor, før end de forelægges Magistraten in pleno, hvorhos han først bør underskrive dem, naar de ere reenskrevne. Endeligen skal det ogsaa paaligge ham, at have Tilsyn med, at de under Secretariatet henhørende Sager bliver nøiagtigen oplyste, og at de fremmes med tilbørlig Orden og Hurtighed.

§. 6. Forhindres han for en Tid enten ved Sygdom eller andre Aarsager, fra at varetage det, som er ham paalagt, da maa han, med Overpræsidentens Forevidende, formaae en anden Magistratsperson til, i den Tid at overtage hans Forretninger.

§. 7. I Tilfælde af Vacance bør Overpræsidenten udnævne en Anden af Magistratens Lemmer til at bestyre Forretningerne, indtil Pladsen igjen er bleven besat.

§. 8. Uagtet de bestemte Virkekredse, som saaledes ere Borgemesterne anviste, skulle de dog begge ligefuldt vedblive at tage Deel i alle forekommende Sagers Ventilation og Afgjørelse.

§. 9. Naar den lægekyndige Borgemester ikke er givet

Opsyn med det Secretariat, hvorunder Sundhedspolitiet 15. Febr. henhører, bør han i disse Sager først fremsige sin Mening.

§. 10. Skulde Magistratens Forretninger saaledes tiltage, at de ikke under de sædvanlige Raadstue-Samlinger kunne beqvemmeligen afgjøres eller visse Slags Sager befindes af den Vidtløftighed, at Magistratens Tid formeget vilde spildes, naar de skulle foretages i de sædvanlige Sessioner, maae det være Overpræsidenten tilladt, at udnævne en særskilt Committee, bestaaende af een af de Borgemestere, som ikke ere paalagte det specielle Tilsyn med Secretairene eller andre særskilte Forretninger, samt af 2 Raadmænd efter Tour og Omgang. Ere Sagerne af den Natur, at de i Committeeen ved Forliig imellem vedkommende Parter kunne afgjøres, skeer dette; og i saa Fald bør Magistraten ved næste Raadstue-Samling gjøres en kort Beretning om det Forhandlede; i modsat Fald bør Sagen, naar den i Committeeen er applaneret eller udarbejdet, siden paa sædvanlig Maade foretages i en ordentlig Raadstue-Samling. — De ved Magistraturen ansatte 2 Secretairer tillægges Rang med Cancellie-Secretairer.

[Resc. 14. Aug. 1801.]

Forordning for Danmark og Norge, som forbyder nye 22 Febr. Gravsteders Indretning i Kirkerne, og foreskriver de Vilkaar, under hvilke de nuværende Eiendomsbegravelser maa afbenyttes.

Gr. Da Kongen ikke finder det sømmeligt, at Byguinger, indviede til det Høieste Væsens Dyrkelse, tillige afbenyttes som Gjemmesteder for Legemer, der overgives til Forraadnelse; og da den fra mindre oplyste Tider nedarvede Skik, at begrave de Døde i Kirkerne, ofte har haft farlige Tilfælde, endog Helbreds Tab for de Efterlevende, til Følge; saa opfordres Han til, at foreskrive saadanne Regler i Henseende til Brugen af de i Kirkerne allerede værende Begravelsessteder, at disse kan gjøres uskadelige; i det Han drager Omsorg for, at Templerne i hans Riger herefter kan vorde forbeholdne til deres egentlige Bestemmelse. Hvorfore følgende befales:

22. Febr. 1.) Der maae herefter intet nyt Gravsted optages eller indrettes i nogen Kirke i begge Kongens Riger. Ei heller maae noget efter denne Tid begravende Liig enten jordes eller hensættes i de nu værende Eiendoms-Begravelser i Kirkerne, uden med den Forsigtighed, som i det Følgende ommeldes.

2.) Men paa det at ogsaa disse Eiendoms-Begravelser efter Muelighed kan vorde afskaffede, paalægges de Kirkers Foresatte, hvor saadanne Begravelser findes, strax at træde i Underhandling med Vedkommende, for at formaae disse til, at afstaae deres Ret til Gravstedets Afbenyttelse for Fremtiden, mod Vederlag af en beqvem Plads paa Kirkegaarden, til Eiendoms-Begravelse for dem og deres Familie. Forhandlingerne herom indsendes derefter til Approbation i det Danske Cancellie.

3.) Findes nogen utilbøielig til saadan Afstaaelse, da maae det vel tilstædes ham og Familie, fremdeles at afbenytte deres Eiendoms-Begravelse, men under Vilkaar: at intet Liig deri vorder indsat, førend 2 Aar fra Dødsdagen ere forløbne, med mindre det behørigen balsameres, under en i Districtet ansat offentlig Læges Tilsyn, og derom fremlægges dennes Attest.

4.) Vorder Liget ikke balsameret, da bør Kirkens Foresatte anvise den, som dets Begravelse paaligger, et passende Sted, hvor Liget kan henføres og bevares, indtil det efter forommeldte 2 Aars Forløb maae indsættes eller begraves i Kirken.

5.) Til den Ende skal vedkommende Foresatte, paa de Kirkers Vegne, i hvilke Eiendoms-Begravelser for Fremtiden kan benyttes, sørge for, at, saafremt ved Kirken er noget Kapel, i hvilket disse Liig i de nævnte 2 Aar kan bisættes, og hvis Indgang er saaledes bevaret, at ingen Stank paa nogen Maade derfra kan indtrænge i Kirken, dette da vorder indrettet til forommeldte Brug. I andet Fald bør Kirkens Foresatte være betænkte paa, enten, at den Kirke, i hvilken intet saadant Kapel kan indrettes, erholder Sikkerhed for, at kunne i fornødent Tilfælde faae

Plads til Liig i en anden Kirkes, paa ovennævnte Maade 22. Febr. indrettede, Kapel, eller og, at en liden og passende Bygning til saadan Bisættelse opføres paa Kirkegaarden, for Kirkens Regning, efter derom giørende Forslag, som indsendes til Cancelliets Bedømmelse og Approbation.

6.) Da saadan Foranstaltning medfører Udgifter for Kirkerne, bør, til nogen Erstatning for samme, erlægges 4 Mk. maanedlig for ethvert Liig, som paa denne Maade bisættes, til den Kirkes Kasse, hvor Gravstedet er.

7.) I Tilfælde, at Liig bisættes i en anden Kirkes Kapel, bør den Kirkes Betiente, til hvilken Liget egentligen henhører, nyde samme Betaling, som hidindtil har været fastsat, hvorimod Betienterne ved den Kirke, i hvis Kapel Liget bisættes, i denne Henseende intet have at fordre.

8.) Begieres det at maatte opsætte Epitaphier i Kirken over Afdøde, som paa Kirkegaarden ere begravne, da kan saadant tillades, dog efter Kirkens Leilighed, og mod en Kiendelse til sammes Kasse.

9.) Endelig skal vedkommende Foresatte drage Omsorg for, at enhver Kiøbsted-Kirke, som ikke har Kirkegaard udenfor Byen, i det seneste inden 2 Aar erholder en beqvem Plads til samme, af saadan Størrelse, som efter Menighedens Folkemængde er tilstrækkelig, hvilken Kirkegaard, naar den til dette Brug er indrettet, bør, ved en passende Tale af Sognepræsten, dertil høitideligen indvies.

[Pl. 24. April 1851.]

Rentekammerets Skr. til Kbhvns Mag.

23. Febr.

I Anledning af Københavns Magistrats behagelige Skrivelse af 11. d. M., med derved lagte Promemoria fra Stads-Conducteuren, Professor Rawert, skulde vi ikke undlade tjenstligst at melde til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse for Vedkommende, at Kammeret bifalder, at de fra Begyndelsen af indeværende Aar indkomne Anmeldelser om Af- eller Tilgang i Bygnings-Affigten, ikkun bliver at beregne fra Begyndelsen af det Halvaar, i hvilket Anmeldelsen skeer, og at følgelig de,

23. Febr. som i den forløbne Tid ikke have givet Anmeldelse om Godtgørelse eller Fritagelse, have tabt Ret til Erstatning fra første Tid af, ligesom heller ingen Tilgang for Berigtigelser, som nu skeer, kan ansættes fra først af. — Og er man i øvrigt enig med Stads-Conducteuren i at ingen Godtgørelse for Bygnings-Afgiften kan ventes for de Værelser, som formedelst Reparation ikke kunne beboes, men blot for de Bygninger, som enten ganske ere nedrevne, eller hvis Reparation er forbunden med nogen af Udsidernes Nedrivning; — — —

[Fr. 1. Okt. 1802 § 33.]

22. Okt. **Kgl. Resol.**, at Commissionen for de Fonds, som ere henlagte til at afbetale de til Gadernes Udvidelse afkjøbte Grunde, maae uden Betaling overlade Kjøbenhavns Magistrat 62,600 Kv.-Alen Grund til en Fattiges Kirkegaard ved Siden af det til Nørre-Assistentkirkegaards Udvidelse af Nørre-Fælled indtagne Stykke.

28. Okt. **Cancellie Pl.**, at Kongen efter Cancelliets Forestilling har befaleet: At uægte Børns Mødre, naar de henvende sig til Øvrigheden, for at forhielpes til de dem hos deres Børns Fædre tilkommende Bidrage til Børnenes Opdragelse, alene skal være berettigede til at erholde Bidraget for det sidste Aar inddrevet ved de, i Fr. 14. Oct. 1763, 10. Dec. 1790, og 12. Jul. 1799, bestemte Tvangsmidler, men at de, i Henseende til den Opdragelseshielp, som i de forbigangne Aaringer var forfalden, ikkun skal have personlig Tiltale til Børnenes Fædre.

[Fr. 14. Okt. 1763. *Udpantningsl.* 29. Marts 1873 § 1 Nr. 6. L. Nr. 130 27. Maj 1908 §§ 8, 19, 20. L. Nr. 112 29. April 1913.]

1. Nov. **Forordning ang. Brandvæsenet i Kbhvn.**

Findes trykt i Schous Forordn. XIV. Del S. 382—455.

[Hævet ved L. om Brandvæsenet i Kbhvn. 15. Maj 1868 § 45.]

Af tidligere Bestemmelser, Brandvæsenet vedrørende, skal nævnes: *Interims-Brandordning* i Kbhvn. 8. Okt. 1687. *Brand-Ordning* i Kbhvn. og Christianshavn 23. Juli 1689. *Anordning ang. Brandvæsenet* i Kbhvn. 19. Nov. 1734. *Brandordning for Kbhvn. og Chrhavn* 9. Maj 1749. *Forordn. ang. Brandvæsenet* 19. Juli 1799.

Rescripter, at Over-Brand- og Vand-Commissionen i 1. Nov.
Kbhvn. entlediges fra de Samme paaliggende Pligter, ved
 indeværende Aars Udgang, og at igjen skal nedsættes 2
 Commissioner, Een for Brand- og Een for Vand-Væsenet,
 samt den under 24de Julii 1801 for Vandvæsenets bedre
 Indretning nedsatte Commission til bemeldte Tid ophøre.

[Instrux f. Vandcomm. 11. Juli 1806, ophævet v. L. 4. Marts
 1857 § 1.]

1806.

Fr. for Danmark og Norge ang. hvorledes der skal for-
holdes med Indquartering og det videre, som bliver at ud- 9. Maj.
rede i Tilfælde af overordentlige Troppeforsamlinger.

Gr. Til nærmere Bestemmelse af det, de Indquarteringspligtige Undersaatter, i Tilfælde af overordentlige Troppeforsamlinger, bør udrede, og for destobedre at opnaae den Hensigt, at lette Indquarteringsbyrden for de Districter, i hvilke Tropperne rykke ind for at cantonnere eller igiennem hvilke de marschere, ved passende Gotgiørelser i Penge og ved at fordele disse over samtlige Kgl. Riger og Lande, anordnes og fastsættes følgende:

1.) Naar en overordentlig Forsamling af de Kgl. Tropper bliver befalet, da skal Øvrigheden paa ethvert Sted, hvorigiennem Tropperne marschere, eller paa nogen Tid forblive, i Forbindelse med Regimentsquarttermesteren eller den dertil Commandeerte, og i Overeensstemmelse med de Marschrouter og Lister over Regimentets eller Corpsets Styrke, som denne har at meddele dem, paa det beste sørge for, at Tropperne indquarteres saa got, som det efter Stedets Leilighed og Omstændighederne kan skee.

2.) Naar et Regiment eller Corps rykker ind i det Cantonnements-District, der bliver samme anvist, da bestemmer General-Quarttermester-Staben, hvilke Kiøbstæder, Landdistricter, Landsbyer og enkelte Gaarde der skal belægges med Indquartering, og Øvrighederne have nøiagtigen at efterkomme alt, hvad General-Quarttermester-Staben i saadan Henseende anordner.

9. Maj. 3.) Den specielle Fordeling af Militairet, paa de enkelte Steder der belægges med Indquartering, foranstaltes derimod af de civile Øvrigheder, i Forening med den vedkommende militaire Befalende. De førstnævnte bør især sørge for, at Fordelingen, saa meget mueligt, skeer forholdsmæssig lige.

4.) Skulde der desuagtet i Begyndelsen af et Cantonnement opstaae Ulighed i Indquarteringen, og der ikke gives særdeles Befalinger, hvorefter et Sted skal belægges med et større Antal Tropper, end et andet, da paaligger det Øvrigheden, i Forening med den vedkommende militaire Befalende, at hæve denne Ulighed. Dog maae en saadan Forandring i de anviiste Quarterer ikke skee, uden uomgiængelig Fornødenhed, og General-Quartiermester-Staben bør strax derom underrettes. Men hele Cantonnements-Districtet maae i intet Tilfælde udvides eller forandres, uden General-Quartiermester-Stabens Vidende og Samtykke.

5.) Over-Øvrigheden, tilligemed den Høistcommanderende af Regimentet eller Corpset, bør i Forening søge at hæve enhver Misforstaaelse, som maatte opstaae Indquarteringen betreffende, mellem den civile Øvrighed paa Stedet og de Militair-Befalende. Men kan saadant derved ikke bevirkes, da bør Sagen indberettes til General-Quartiermester-Staben, som enten selv, eller i fornøden Tilfælde efter General-Commandoens Resolution, endelig afgjør deslige Tvistigheder.

6.) Naar Nødvendigheden fordrer det, tillades det vel de Militaire, efter Foreviisning af den ihænde havende Befaling eller Quartier-Anviisning, i Forbindelse med Godsforvaltere, Sognefogder og andre slige Personer, som paa Landet nærmest træde i Øvrighedens Sted, at anordne Quartererne; dog skal de sidstnævnte uophødeligen anmelde saadant for deres Øvrighed. Derimod er ingen Militairperson berettiget til, uden Øvrighedens eller de ommeldte Personers Vidende, og uden at tage dem med, egenmægtigen at indquartere sig selv eller andre Militaire.

7.) I Tilfælde af overordentlig Forsamling af Tropper-

ne, og hvad enten disse ere paa Marsch eller i Cantonne- 9. Maj.
ments-Quarterer, skal intet Privilegium, der maatte være
meddeelt til Fritagelse for Indquartering eller Kiørsel, an-
sees giældende; men alle Undersaatte have, uden Und-
tagelse, uvægerlig og uopholdelig at adlyde de Requisition-
er, som de i den Henseende maatte modtage fra de civile
og militaire Befalende. [Skr. 10. Juni 1915.]

8.) Cantonnements inddeles i Vinter- og Sommer-Can-
tonnements. — — — [se nu L. Nr. 66 29. Marts 1893 § 2.]

9.) I den til Vinter- og Sommer-Cantonnement be-
stemte Tid erholder: a) En Divisions-General 4 Værelser
til eget Brug, 1 Værelse til hver af hans Adjutanter, 1
Stue for hans Ordonanzer, og 1 for hans Betiente, tillige-
med Leilighed til at indrette sit Feltkiøkken. b) En Bri-
gade-General erholder 3 Værelser til eget Brug, 1 for hans
Adjutant, 1 Stue for hans Ordonanzer, og 1 for Betienterne.
c) Chefen eller Commandeuren for et Regiment eller Corps
gives 2 Værelser til eget Brug, 1 Stue for sine Ordonanzer,
og en for Betienterne.

10.) Naar de (9 §) benævnte Quarterer ikke kan an-
vises i et og samme Huus, uden derved at forstyrre Husets
Beboere i deres nødvendige huuslige Indretninger eller
Næringsveje, da bør de tilgrændsende Huse tages med til
Hielp, ligesom og en Indskrænkning efter Omstændighe-
derne bør finde Sted, dersom Localet ikke tillader Quar-
terernes Anviisning ganske overensstemmende med oven-
nævnte Bestemmelser.

11.) Fremdeles erholder i den til Vinter- og Sommer-
Cantonnement bestemte Tid: a) Stabs-Officererne hver 2
Værelser. b) Cheferne og Commandeurerne for et Com-
pagnie eller en Escadron, enhver 2 Værelser, eller i
Mangel deraf et Værelse med en Alcove. c) Regiments-
Adjutanten og Regiments-Quarttermesteren hver 2 Værel-
ser. d) Second-Ritmesterne, Stabs-Capitainerne, de øvrige
Adjutanter, alle subalterne Officerer, Auditeuren, Regi-
mentsfeltskiæren, Bataillons- og Under-Chirurgerne, med

9. Maj. enhver der nu og for Fremtiden regnes at henhøre til Mellemstaben, hver et Værelse. [*Pl. 14. Okt. 1809 § 1 og 2.*]

12.) Disse Værelser (9. 10. 11 §) bør af Huusverten forsynes med de fornødne Senge og nødvendige Meubler. I den til Vinter-Cantonnementet bestemte Tid leverer han ligeledes, til at oplyse dem, et godt Talglys for hvert Værelse, og, til at varme dem, Brændsel, af det Slags, som er brugeligt paa ethvert Sted.

13.) For disse Præstationer (9- 12 §) erholde Huusverterne, i Forhold til det Antal Værelser der tilkommer og virkeligen er anvist den Indquarterede, i den til Vinter-Cantonnementet bestemte Tid en Gotgiørelse af 5 Rdrl maanedlig for hvert Værelse, og i den til Sommer-Cantonnementet bestemte Tid en Gotgiørelse af 1 Rdrl maanedlig for hvert Værelse. [*L. Nr. 37, 19. Marts 1898.*]

14.) De i 9-12 § foreskrevne Bestemmelser, i Henseende til de Quarterer, som bør anvises Generaler og Officerer, ere ikke anvendelige, naar et Cantonnement i det Hele ikke varer over 14 Dage, da enhver af bemeldte Personer i saa Tilfælde maae nøies med den Leilighed, som efter Omstændighederne kan anvises. Dog bør Huusverterne sørge for, at de anviste Værelser i Vinter-Maanederne forsynes med Brændsel og Lys i Overeensstemmelse med 12 §.

15.) I den til et Vinter-Cantonnement bestemte Tid bør Huusverten anvise de indquarterede Underofficerer, Spillemænd og Gemene, saavel som alle, der henregnes til Understaben, de fornødne Senge paa et sundt og tørt Sted i Huset, ligesom han og bør tilstæde dem Adgang til et varmt og oplyst Værelse. Istedet for Sengeklæder med Fiær, kan der leveres en med Hakkelse, Mos eller Boghvedeavner stoppet Matrads, en lignende Hovedpude, og et Heste- eller andet Dækken, saavel som de til Sengen hørende Lagener. I den til et Sommer-Cantonnement bestemte Tid bør derimod de benævnte Indquarterede behjælpe sig med det fornødne Straae til at ligge paa og Dækkener. [*L. Nr. 37, 19. Marts 1898.*]

16.) Naar Tropperne marschere til eller fra deres Cantonnements, da blive disse Bestemmelser (15 §) ikkun, forsaavidt det er mueligt, at følge. 9. Maj.

§§ 17.)—23.) — — — [se nu Lov om Indkvartering 4. Juli 1850.]

24.) Det nødvendige Rum for de reglementerede Heste bør saavel i Tilfælde af Cantonnements, som paa Marscher, anvises i og ved Qvartererne, alt efter Aarstidens Beskaffenhed. [L. Nr. 66, 29. Marts 1893. L. Nr. 37, 19. Marts 1898.]

25.) Paa ethvert Sted, hvor Vagter ere fornødne, bør Øvrigheden, i Forbindelse med den militaire Befalende, anvise det fornødne Rum til Vagtstuerne, og i den til et Vinter-Cantonnement bestemte Tid lade Officerernes Vagstue forsyne med 1 Lys, og den for de Gemene med 2 Lys, samt begge Stuer med den til fornøden Varme paa ethvert Sted brugelige Brændsel, alt for Communens Regning. [L. Nr. 66, 29. Marts 1893.]

26.) I den til et Vinter-Cantonnement bestemte Tid gøtgøres Communen for en Officeer-Vagstue med Brændsel og Lys maanedlig 5 Rdlr. og for de Gemenes, tilligemed Brændsel og Lys, maanedlig 6 Rdlr. I den til et Sommer-Cantonnement bestemte Tid fastsættes denne Gotgiørelse til 1 Rdlr maanedlig for hver af de ommeldte Vagstuer.

27.) Dersom der udfordres særdeles Indretninger for Vagtstuerne, da bør Øvrigheden paa den høistcommanderende Officers Requisition foranstalte saadanne iverksatte. De dertil medgaaende Penge-Udlæg blive at erstatte Communen. [Pl. 14. Okt. 1809 § 4. L. Nr. 66, 29. Marts 1893.]

28.) De for de cantonnerende Regimenter og Corps nødvendige Sygehuse eller Sygestuer leveres af den eller de Communer, inden for hvis Kreds et Regiment eller Corps cantonnerer, og anvises af Øvrigheden i Forening med Regiments- eller Bataillons-Chirurgen.

29.) Den samme Commune leverer ogsaa til hver Sygestues Oplysning 2 Lys, og til fornøden Varme saadan Brændsel, som sædvanlig bruges paa Stedet, for hvilket alt Øvrigheden bør sørge. [L. Nr. 66, 29. Marts 1893.]

9. Maj   30.) For Sygehusene erhoder Communen for enhver Stue, der er anviist til at benyttes som Sygestue, Brændsel og Lys indbefattet, i den til et Vinter-Cantonnement bestemte Tid, en Gotgiørelse af 6 Rdlr maanedlig; men i den til et Sommer-Cantonnement bestemte Tid, den nødvendige Oplysning af Sygestuen med indbegreben, en Gotgiørelse af 2 Rdlr maanedlig. [*L. Nr. 66, 29. Marts 1893 § 3.*]

31.) De til de Syge fornødne Senge blive paa Øvrighedens Foranstaltning og efter Requisition af Regiments- eller Bataillons-Chirurgen leverede af den eller de Communer, som have anskaffet Sygehuset. En saadan Seng bør bestaae af en Straae-Matrads eller Underdyne, en Hovedpude, samt et uldent Dækken om Sommeren og to om Vinteren, tilligemed to Par Lagener.

32.) Communen erhoder 48 Sk. maanedlig i Leie for enhver saadan Seng. Sengene blive, naar de ere afbenyttede, tilbageleverede Communen. De Senge, som paa Grund af smitsomme Sygdomme ere blevne ubrugbare, og som efter Regiments- eller Bataillons-Chirurgens Erklæring bør opbrændes, blive lovligen at taxere, og deres Værdie at erstatte Communen. [*L. Nr. 66, 29. Marts 1893 § 3. L. Nr. 37, 19. Marts 1898.*]

33.) Øvrigheden besørger, efter Requisition af den høistcommanderende Officeer, de Indretninger med øvrige Fornødenheder for Sygehuset, som Regiments- eller Bataillons-Chirurgen anseer nødvendige, og de dertil medgaaende Penge-Udlæg erstattes Communen. Derimod bør Regimentet eller Corpset selv sørge for sine Syges Pleie, ligesom og for deres Vask. [*Pl. 14. Okt. 1809 § 5.*]

34.) Øvrigheden bør forfatte et fuldstændigt Inventarium over de Requisita (27 og 33 §), som saaledes anskaffes for Vagtstuerne og Sygestuerne. Den høistcommanderende Officeer bør attestere dette Inventarii Rigtighed, og foranstalte, at de ommeldte Requisita, førend Troppernes Afmarsch, afleveres til Øvrigheden paa Stedet. Denne bør derpaa giøre Indberetning herom til Feldt-Commissariatet,

som nærmere beordrer det Fornødne angaaende disse Re- 9. Maj.
quisiters Salg ved offentlig Auction.

35.) De for Tropperne paa ethvert Sted fornødne Magasiner og nødvendige Skure til at bevare Korn og Fourage, sam andre Fornødenheder, anvises af Øvrigheden paa Requisition af Feldt-Commissariatet, som efter Øvrighedens Forslag nærmere bestemmer den Leie, Communen derfor tilkommer. [L. Nr. 66, 29. Marts 1893 § 3.]

36.) Hvor Exerceer- og Allampladse udfordres, har Øvrigheden, paa Forlangende af den Militair-Commanderende og i Forening med ham, at anvise saadanne. Besaaede eller til Græsgang benyttede Agre og Enge bør, saavidt mueligt, forskaanes. Men er det nødvendigt at tage dem, da bør den af dem forventende Korn- og Høe-Høst, eller Græsning, forud lovligen bestemmes, og, ved Hielp deraf, bliver da, naar Pladsen ikke benyttes længer, den virkelig foraarsagede Skade lovligen at taxere, og Eieren at gives Erstatning, i Overensstemmelse med denne Taxation.

37.) Naar Broer eller Veie maae anlægges til Brug for de Militaire, eller naar de maae udbedres, uden at saadant for deres sædvanlige Brug havde været fornødent, da skal Øvrigheden paa Requisition af den commanderende General, eller efter Forlangende af General-Quartiermester-Staben og de fra samme beordrede Officerer, ufortøvet foranstalte det Fornødne iverksat. De dertil udfordrende Penge-Udlæg blive Communen erstattede.

38.) Feldt-Commissariatet bør, i Forening med General-Quartiermester-Staben, hver Gang, efter Omstændighederne, nærmere bestemme den Gotgiørelse, der for Indquarteringen af Armeens Hovedquarteers Personale bør tillægges den Kiøbsted eller Commune, hvor dette Personale har været anvist Quarterer, hvilke i den til et Vinter-Cantonnement bestemte Tid forsynes med Brændsel og Lys.

39.) Dersom et Cantonnement, i Tilfælde af en overordentlig Troppesamling, i det Hele ikke skulde vare over

9. Maj. 14 Dage, da bør ingen anden Gotgiørelse finde Sted, end de i 18 § for Underofficerer, Spillemand og Gemene tilstaaede 4 og 6 Sk. pr. Mand. [*hævet ved L. 4. Juli 1850 § 1.*]

40. Over-Øvrigheden bør ved Udgangen af enhver Maaned til General-Quartiermester-Staben indsende de af den Høistcommanderende attesterede Fortegnelser over de anviiste Officeers-Quarterer (9, 11 §), over Quartererne for Hovedquarterets Personale (38 §), over de anviiste Vagstuer (25 §) og Sygehusene (28 §), alt i Overeensstemmelse med de hostrykte Schemater (Litr. B. C. D.). Fremdeles indsendes specificerede Regninger over de Gotgiørelser, som ere tilstaaede for Brugen af Exerceer- og Allarmpladse (36 §), og over Bekostningerne paa Broer og Veie (37 §), tilligemed en summarisk Beregning over de Gotgiørelser, som, i Overeensstemmelse med denne Anordnings Bydende, tilkomme enhver Commune for sig. [*Pl. 14. Okt. 1809 § 6.*]

41.) De (21, 22, 23 §) ommeldte Lister og Attester over den hafte Indquartering, tilligemed de (40 §) omtalte Fortegnelser og Regninger, blive alle reviderede af General-Quartiermester-Staben og, efter befunden Rigtighed, attesterede. [*Pl. 14. Okt. 1809 § 7.*]

42.) De Lister, Attester, Fortegnelser og Regninger, der saaledes af General-Quartiermester-Staben ere attesterede som rigtige, tilbagesendes Over-Øvrigheden for de Communer og Kiøbstæder, eller de Regimenter og Corps, som efter samme tilkomme Gotgiørelser eller Erstatning, hvilken uopholdelig skal blive Vedkommende anviist igiennem Rentekammeret af Kongens Kasse, naar de bemeldte attesterede Lister, Fortegnelser m. v., ere tilsendte Rentekammeret.

43.) Øvrigheden haver maanedlig til Stabs-Chirurgen at indsende Fortegnelser over de leverede Sygesenge (31 §), tilligemed Taxations-Forretninger over de opbrændte Senge (32 §), hvilke alle bør være forsynede med Regiments- eller Bataillons-Chirurgens Attest. Naar Stabs-Chirurgen har befundet dem rigtige, attesterer han dette, og sender dem

derpaa til Feldt-Commissariatet, som anviser de Summer, 9. Maj. Communerne derefter tilkomme i Erstatning.

44.) Beregningerne over den Leie, som tilstaaes for Brugen af Magasinerne (35 §), tilligemed de attesterede Regninger over Omkostningerne paa de særdeles Indretninger i Vagthusene (27 §) og i Sygehusene (33 §), bør maanedlig indsendes til Feldt-Commissariatet, som anviser de Summer, hvilke derfor tilstaaes Kommunen som Gøtgjørelse.

[Instr. 28. Aug. 1795 § 4. Forretningsregul. f. Rodemestrene 2. Okt. 1865 §§ 17—19. L. Nr. 50 og 51, 3. April 1900 § 10. L. Nr. 52, 3. April 1900 § 11.]

Cancellie-Pl. hvorved det forbydes at udkaste Fejeskarn og anden Ureenlighed paa Kbhvns Gader. 17. Juni.

Gr. Paa det at de Uleiligheder, som opstaae deraf, at Glas, Potteskaar, Feieskarn og anden Ureenlighed fra Husene udkastes paa Gaden, kunde vorde hævede, har Kongen bifaldet følgende Forandring i den 11 § af Anordn., om Renovationsvæsenet i Khavn, 7 Maj 1777.

1.) Den i bemeldte § indeholdte Tilladelse til at henlægge Feieskarn m. v. fra Husene, paa de ved Gadefeiningen samlede Bunker, skal herefter ophøre; saa at til ingen Tid af Aaret noget Slags Ureenlighed fra Husene maae udkastes paa Gaden; derimod bør alt saadant for Fremtiden umiddelbar henlægges paa Renovations-Vognene; Til hvilken Ende Kiørekarlene ved disse bør være forsynede med Skraller, hvormed de, paa ethvert Sted hvor de holde, have at anmelde Vognenes Ankomst.

2.) Samtlige Huusverter skal være pligtige til at forskaffe, og i deres Gaarde eller Forstuer hensætte, en eller flere dertil beqvemme Kasser eller Fierdinger, hvori alt det Affald, der sædvanligt henregnes til Feieskarn, kan af Husets Beboere henkastes. Bemeldte Kasser eller Fierdinger paalægges det Verterne daglig at besørge udbragte til

17. Juni. Renovations-Vognene, saasart disse indfinde sig, og, efterat de deri ere udtømte, hensatte paa det sædvanlige Sted. Denne forandrede Indretning tager sin Begyndelse d. 1 Jul. 1806, fra hvilken Tid de, som befindes at handle herimod, blive derfor at ansee og straffe efter den 32, 38 og 39 § i Anordn. 7 Maj 1777.

[*Politivedtægt 1. Marts 1913 §§ 94, 99.*]

11 Juli **Instrux for Vandcommissionen i Kbhvn.**

1.) Vand-Commissionen indtræder i alle de Rettigheder og overtager alle de Pligter, som Over-Brand- og Vand-Commissionen og den til Vandvæsenets Forbedring forhen nedsatte Commission, for saavidt Vandvæsenet angaaer, have haft, og følgelig skal alt, hvad der betræffer Stadens Vandvæsen og de Søer, hvorfra den faaer sit Vand, staae under Vand-Commissionens Over-Opsyn og Over-Bestyrelse; ligesom ogsaa alle Vandvæsenets Vedkommende skal i Sager, der betræffe Vandvæsenet, rette sig efter Commissionens Beslutninger desangaaende.

2.) Vand-Commissionen skal dels selv, og dels ved Vandinspecteurerne, have nøie Opsyn med, og omhyggelig vaage over, at Stadens Ferskvands-Søer, og disses Doseringer og Vandløbs-Render, m. v., hverken i Henseende til Eiendom og Rettighed, eller i andre Maader, af nogen krænkes eller fornærmes; og i Tilfælde at saadant enten skulde være skeet, eller herefter af nogen forøves, skal Vand-Commissionen foranstalte Vandvæsenets Ret paa lovlig Maade paataalt mod de Vedkommende, hvortil Commissionen kan forvente sig forundt beneficium processus gratuiti og fri Prokurator igiennem alle Instantser, naar derom ved Sagens Andragelse skeer Begiering igiennem det Danske Cancellie.

3.) Vandcommissionen bestemmer de Oprensninger og andre Arbejder ved Stadens Ferskvands-Søer, Vandløbe, Dæmninger og Sluser, som hvert Aar skulle foretages, samt, naar de ere tilendebragte, efterseete i Vand-Inspecturer-

nes Overværelse, hvorledes de ere gjorte; befindes nogle Mangler ved Samme, skulle Vand-Inspecteurerne strax besørge disse rettede, i Overensstemmelse med Commissionens Forskrift. 11. Juli.

4.) Alle nye Indretninger og Forandringer ved Vandvæsenet, saavel i som uden for Staden, skulle af Vandcommissionen bedømmes, og derover af Samme resolveres, forinden Noget foretages: til den Ende have Vand-Inspecteurerne med dette Forslag desangaaende at henvende sig til Commissionen, og at rette sig efter de Resolutioner, som dem derover af denne maatte gives.

5.) Alle Tvistigheder imellem Vandinspecteurerne indbyrdes, eller imellem dem og Vandmesterne, saavel som alle andre i Vand-Fundationen benævnte, Vandvæsenet vedkommende, Tilfælde skal, for saavidt Tvistighederne ikke angaae saadant, som efter Anordningerne bør ved Retterne paatales, afgjøres ved Vand-Commissionens Resolution, hvilken Vedkommende skal holde sig efterrettelig.

6.) Vand-Commissionen skal, saavidt mueligt, drage Omsorg for, at alt det Vand, som paa Khavns Amt i Nærheden af Stadens Ferskvands-Søer og Vandledninger afledes, som skadeligt eller overflødigt Vand for Jordbrugerne, fra deres Jorder, ledes paa lovlig Maade ved Grøfter til Stadens Søer og Vandledninger, hvori ingen ubeføiet eller ulovlig Hindring maae af nogen lægges Vandvæsenet i Veien. Til hvilken Ende, og da Vandløbene paa Khavns Amt ofte staae i Forbindelse med, eller have Indflydelse paa Stadens Vandvæsen, skal Amtets Landvæsens-Commission underrette Vand-Commissionen om, naar nogen Sag angaaende skadeligt eller overflødigt Vands Afledning under den forhandles, for at Commissionen derunder kan fremkomme med de Forslage og Paastaande, den maatte eragte nødvendige. Og skal Landvæsens-Commissionen under eet med Hovedsagen paakiende disse, ligesom andre dens Behandling og Paakiendelse undergivne Landvæsens-Sager, i Overensstemmelse med Fr. 23 Apr. 1781 og 25 Jun. 1790.

7.) Vandecommissionen haver at udarbeide en Plan til

11. Juli. Kjøbenhavns Vandvæsens vedbørlige Istandsættelse og Forbedring, samt tillige et fuldstændigt Kart, som kunde give den fornødne Oplysning om Samme. Efter 3 Maaneders Forløb har Commissionen igjennem Cancelliet at give Kongen Efterretning om, hvorvidt dette dens Arbeide er fremmet. Dersom i Øvrigt Vandcommissionen finder en anden Organisation af de nuværende Vand-Inspecteurer og den Disse underlagte specielle Bestyrelse af Vandvæsenet nyttig og nødvendig, maa den derom indkomme med Forslag igjennem Cancelliet, som da forelægger Hs. Majestæt Sagen til allerhøieste Resolution.

8.) Vandcommissionen skal være berettiget til at instruere sine ved dens Contoir havende Betjente, ligesom ogsaa Kassereren, for saavidt Vandvæsenet vedgaaer ham.

9.) Commissionen skal iblandt dens Medlemmer indbyrdes vælge Eet, som skal have det specielle Tilsyn med Commissionens Secretariat. Det skal være Pligt for det opsynsførende Medlem, at gjøre sig paa det nøieste bekendt med enhver under Commissionens Virkekreds henhørende Sag, saa at han, naar Sagen refereres, kan gjøre Commissionen opmærksom paa enhver vigtig Omstændighed under Samme. Ham skal det ogsaa paaligge, at gjøre skriftligt Forslag til den Resolution, som paa Sagen skal affattes, og, naar Deliberationerne derover ere fuldendte, at nedskrive den endelige Resolution i en dertil indretted Protocol. Fremdeles bør han gjennemlæse de af vedkommende Contoirbetjente efter Resolutionen opsatte Concepter, førend de forelægges Commissionen in pleno, hvorhos han først bør underskrive dem, naar de ere reenskrivne. Endeligen skal det ogsaa paaligge ham, at have Tilsyn med, at de under Commissionen henhørende Sager blive nøiagtigen oplyste, og at de fremmes med tilbørlig Orden og Hurtighed. Forhindres han for en Tid, eller Omstændighederne ikke længere tillade ham at føre dette OverOpsyn, constitueres eller vælges en Anden; og saadant Valg bør i alle Tilfælde uophødeligen indberettes til Cancelliet, paa det at Samme kan til alle Tider derom være underrettet.

10.) Samtlige Vand-Commissionens Forhandlinger, Foretagender og Resolutioner skal, i Tilfælde af Anke, foretages for det Danske Cancellie, som efter Omstændighederne forelægger Kongen Sagen til nærmere Resolution. 11. Juli.

[Bestemmelserne i §§ 1, 2, 5, 6 og 10 ere bekendtgjorte ved PL. 28. Aug. 1806. Jfr. Rescr. 1. Novbr. 1805 og Lov 4. Marts 1857 § 1.]

Rescr. til Magistraten i Kbhvn om Personalet i, og Gage for Samme, saavel som Ophør af dens Naadens-Aar. 17. Okt.

Gr. Kongen er bleven foredraget de af Magistraten til Cancelliet afgivne Betænkninger, om hvor stort et Personale, der formentligen vil udfordres til, for Fremtiden at bestride de Magistraten i Kjøbenhavn paaliggende Forretninger, samt hvorledes Naadens-Aaret for hele Magistraten kunde afskaffes; og vil fastsætte følgende:

§. 1. Magistraten i bemeldte Kjøbenhavn skal herefter bestaae af en Overpræsident, med den til Embedet lagte eller herefter bestemmende Gage; af 2 Borgemestere,

a) 1ste Borgemester med aarlig Gage	1800 Rdlr.
b) 2den Borgemester —	1600 —
af 6 Raadmænd, a) 2 med 1400 Rdlr., er	2800 —
b) 4 med 1200 Rdlr., er	4800 —

Tilsammen 11,000 Rdlr.

foruden Stadsphysicus, som i Følge Rescr. af 30te Maji d. A. skal tiltræde Magistratens Deliberationer, saa ofte han af Overpræsidenten tilsiges; dog at denne Forhøjelse i Gage, som saaledes hermed bestemmes for Magistratens Lemmer, ikke skal begynde førend de ved fornævnte Rescr. af 30te Maji d. A. bestemte Pensioner efterhaanden ere ophørte, og at i saa Fald intet Tillæg maae gives de ældre Raadmænd, førend alle de Yngre have faaet 1000 Rdlr. aarligen; samt endeligen, at, saalænge Naadens-Aaret endnu ikke er ophævet, ingen Gage-Tillæg i Raadstuen finder Sted, førend et Aar efter Vacancen, i hvilken Tid Forbedrings-Gagen skal bidrage til at afholde Naadens-Aaret, saavidt den kan tilstrække.

17. Okt. **§. 2.** Naadens-Aaret blandt Magistratens Lemmer skal for Fremtiden ophøre; men det skal, ved enhver Vacance, som herefter indtræffer, ved den ledige Pladses Besættelse nærmere afgjøres, hvorledes med Naadens-Aaret for denne Gang skal forholdes; dog at den Deel af den afgaaende Embedsmands Gage, der falder under Vacancen, stedse skal anvendes som Bidrag til Godtgjørelsen for bemeldte Naadens-Aar.

[Resc. 28. Febr. 1823.]

5. Decb. **Fr. for Danmark, ang. hvorledes med — — — gejstlige Sagers Paadømmelse i første Instants, bør forholdes.**

Gr. Eftersom Udøvelsen af de Pligter, der i Følge Lovene paaligge Provsterne, i Henseende til Rettens Pleie, Auctioners og Skifters Behandling, samt Omsorg for Umyndige, oftest er forbunden med større Besværlighed for disse gejstlige Øvrigheder, end for andre Embedsmænd og Rettens Betiente, saa bliver, i Anledning heraf, følgende befalet:

4.) Rets-Sager, der ikke angaae gejstlige Embedsmænds Pligter eller Forhold i Embedsførelse, skal ikke ansees som gejstlige Sager, men uden Undtagelse, hvad enten de Vedkommende stævnes som Parter eller Vidner, behandles og paakiendes ved de almindelige Domstole.
[Fr. 15. Juni 1771 § 5. Rpl. 11. April 1916 § 1.]

5.) Naar Provste-Ret anordnes, til gejstlige Sagers Paakiendelse i første Instants, bør den civile Underdommer og Skriver paa det Sted, hvor Retten holdes, tiltræde samme som Medlemmer. Underdommeren og Provsten skal tage Sæde i Retten efter deres Rang.

6.) Ligeledes bør og civile Actores beskikkes i de Sager, som ved slige Retter forhandles.

1807.

- 9 Jan. **Kgl. Resolution ang. Anvendelse til Brandvæsenet af Nicolai Kirkes Rudera og Grund.**

§. 1. Den i Kiøbenhavn afbrændte Nicolai Kirkes Rudera maae efter de forelagte Tegninger istandsættes og

dannes til en Bygning, hvori 96 Stykker Brand-Karrer med 9. Jan. Læggelser, Brandredskaber og Kirkens Sprøite m. v. kunne bevares:

§. 2. Nicolai Kirkes Rudera maae ligeledes i Overeensstemmelse med bemeldte Tegninger istandsættes og indrettes til en saadan Bygning, hvori kunde foretages Sprøite-Slangernes Smøring, Tørring og Reparation m. v., foruden at Taarnet tillige skal indrettes til Vagt-Taarn i Ildebrands- og andre overordentlige Tilfælde, samt afbenyttes til Sprøiternes Prøvning:

§. 3. Stakittet omkring Kirken og de paa Kirkegaarden staaende Træer, om saadant efter nøiere Undersøgning findes tienligt eller nødvendigt til dette Øiemeds Opnaaelse, skal borttages, ligesom og Gravene saavel i Kirken som paa Kirkegaarden bør sløifes og udjævnes, og Pladsen omkring Kirken i sin Tid brolægges:

§. 4. Grundene hvorpaa de istandsættende Rudera staae, maae overlades til Brandvæsenets Nytte uden Betaling, saalænge de intenderende Indretninger forblive samstedts, men derimod maae Kirkens Fonds gives Erstatning for de overladende Rudera paa den Maade, at det til Brandvæsenets fuldstændige Organisation ved allernaadigst Resolution af 10de Januari 1806 bevilgede Laan af 85,000 Rdlr. under lige Vilkaar som for dette Laan ere bestemte, forøges med den Sum, hvortil bemeldte Rudera, efter uvildige og kyndige Mænds Skøn, taxeres; og for Beløbet af denne Sum meddeles Commissionen for de Fonds, som ere henlagte til at afbetale de til Gadernes Udvidelse afkøbte Grunde, en kongl. 4 Procents aarlig rentebærende Obligation. Ovennævnte Arbeide skal, det snarreste skee kan, iværksættes og fuldføres.

[Kgl. Resol. 11. Jan. 1805. 7. Juni 1820. 2. April 1845. 25. Juli 1846. Spirets Genopførelse, se Besl. 16. Marts 1908. Bygningens Genopførelse og Anvendelse til Bibliothek, Museum m. v. Besl. 30. Juni 1913. — Se E. Madsen: Om Nikolaj Kirke og Kirkegaard i Hist. Medd. om Kbhvn II. 409—56.]

6. Marts. **Rescript til Kbhvns Mag. ang. Maalebrev og nye Husnumere i Staden og Forstæder.**

Gr. Da Magistraten har i en til Cancelliet indsendt Forestilling meldt, at den, foranlediget af en af Skifte- og Brevskriveren ved Lands-Over- samt Hof- og Stads-Retten i Kjøbenhavn indkommen Begjering om, at maatte vorde meddeelt nye Matriculs-Registere saavel over de i Kjøbenhavn som dens Forstæder værende Gaarde, Huse og ubebyggede Pladse, har anmodet Stadsconducteuren at forfatte de saaledes forlangte nye Matriculs-Registere, hvilke af ham nu ere blevne forfærdigede:

Saa, efter Magistratens derhos gjorte Forslag, befales: a) at alle Gaard-, Huus- og Grund-Eiere i Kjøbenhavn og dens Forstæder skulle være pligtige til, efter Magistratens nærmere Bestemmelse at melde sig paa Stadsconducteurens Contoir med deres Maalebrev, for at faae Samme paategnede de nye Matriculsnumere, for hvilken af ham underskrivende Paategning paa hvert Maalebrev skal betales ham 6 Sk.; og b) at samtlige disse Eiere ligeledes inden en vis af Magistraten bestemmende Tid skulle lade deres Gaarde og Huse paamale med tydelige Tal de nye Numere, som dem i de nye Matriculsregistre ere givne, og derimod lade de gamle Gaard- og Huus-Numere udslette.

17. April. **Fundats for Døvstumme-Institutet i Kbhvn.**

6.) Efter Elevernes Udtrædelse af Institutet bør de, naar de opholde sig i Kiøbenhavn og dens Forstæder, forblive under Institut-Forstanderens Tilsyn og Formynderskab, for saavidt de ikke have tilstedeværende Forældre; Drengene, saalænge de ere i Lære-Aarene, og Pigerne, indtil de blive gifte. Udenfor Kiøbenhavn bør Præsten i det Sogn, hvor den Døvstumme opholder sig, træde i Forstanderens Sted.

11). Den aarlige Betaling for Elevernes Kost, Klædning, Pleie og Reenlighed, fastsættes til 70 Rdlr for hver:

hvilken Betaling udredes af Eleverne selv eller disses For- 17. April.
ældre, for saavidt de dertil have Formue, men i manglende
Fald af det Amts eller den Kiøbsteds Fattigkasse, hvor-
under den Døvstumme henhører.

[Pl. 11. April 1817.]

Canc. Prom. til Amtmanden over Vejle Amt, at Hospi- 11. Juli.
talsforstander Smith i Kolding, som dertil af Vedkommende
er authoriseret, maa ansees fuldkommen berettiget til, selv
ved offentlige Auctioner at bortsælge Hospitalslemmernes
Efterladenskaber. (Da Rescriptet af 26de Aug. 1735 udtryk-
kelig fastsætter, at Auctioner efter de Fattige maae af-
holdes af hvem Fattig-Inspectionen dertil finder tjenligst,
uden nogen Paa-anke af dem, som ellers formene sig beret-
tigede til at afholde disse Auctioner. — I Gjensvar paa
Amtmandens Skrivelse af 12te f. Maaned.)

**Cancellie-Pl., hvorved Anordningerne mod Uberettigede 20. Juli.
des Handel indskiærpes.**

Det har ingensinde efter Lovene været tilladt, at ud-
staae med Varer, eller offentligen at falbyde disse, paa
andre Steder end de, som af Øvrigheden dertil erkjendtes
passende; Og det er strængeligen forbudet at drive nogen
Slags Handel, det være sig med gamle eller nye, raae eller
forarbejdede, Varer, uden at være til saadan Handel beret-
tiget. Som Uberettigede i denne Henseende, maae alle de
af Stadens Indvaanere, saavel civile som militaire, ansees,
der ikke ved Øvrighedens Bevilling, eller vedkommende
Foresattes skriftlige Tilladelse, ere bemyndigede til at
sælge de Varer, de falbyde. — — —

[Bekg. 14. Aug. 1863. Næringsl. 29. Dec. 1857 § 42.]

1808.

Anordn. om Børsens Holdelse i Kbhvn.

Gr. Da den under 18 Jun. 1692 udgangne Børs-Or- 22. Dec.
donnance for Khavn efter Tidernes Forandring ei længere
i alle Dele er anvendelig, saa vil Kongen, næst at ophæve
og igienkalde bemeldte Ordonnance, herved forordne og

22. Dec. fastsætte de Regler og Forskrifter, som ved Børsens Holdelse i Khavn herefter skal iagttages.

1.) Børstiden skal være fra Middagen Kl. 12 til 2 om Eftermiddag. I denne Tid maae ingen bringe Pakker eller Gods igiennem Børssalen, hvor Kiøbmændene holde deres Forsamling, ei heller maae Roligheden forstyrres ved Betlere eller andre uvedkommende Personer.

2.) Til at føre Opsigt med Børsforretningernes ordentlige Gang og Politiet inden for Børssalen, vil Kongen beskikke en Børs-Commissaire, som efter den ham igiennem Gen. L. Oec. og Commerce-Collegium tillæggende Instruction skal vaage over, at intet paa Børsen i Børstiden kan foregaae, som er stridende imod Anordningerne, samt især have Tilsyn med Børs-Auctionerne, og paasee, at ingen Uberettigede tilstædes Adgang til Deeltagelse i Børsens Forhandlinger.

3.) Til den Ende skal Alt, hvad som af Børscommissairen til god Ordens Vedligeholdelse bliver befalet og foranstaltet, uvægerligen af alle Tilstedeværende adlydes og efterkommes. Skulde nogen vise sig opsætsig derimod, bør han udvises fra Børsen, og paa Børs-Commissairens nærmere Andragende tiltales for Politieretten.

4.) Børstieneren skal hver Søgnedag i Børstiden være tilstede paa Børsen, for der at udføre Børs-Commissairens Befalinger, og være de sig der indfindende Handlende, Mæglere og Skippere til Tieneste. Han er forpligtet til, at opslaae paa Børstavlen uden Betaling alt, hvad ham fra de Kgl. Collegier, Magistraten og Politimesteren bliver tilstillet til Bekiendtgjørelse. Ligeledes bør han opslaae Efterretninger og Bekiendtgjørelser, Handelssager, Skibsfart og Børsforhandlinger angaaende, som ham af Kiøbmænd, Mæglere, Skippere eller andre Vedkommende til den Heusigt blive overleverede; imod at lade sig betale 2 Skilling for hver Seddel, som saaledes efter Begiering af ham bliver opslaaet. For alt, hvad som ved Børsauctioner sælges ved Hammerslag, indkræver han, naar det Bortsolgtes Beløb er under 500 Rdlr, 1 Rdlr; er det derover og indtil 3000

Rdlr, 3 Rdlr; og hvis Beløbet er over 3000 Rdlr, 5 Rdlr. 22. Dec. Af alle Kiøbmandsauktioner, som holdes udenfor Børssalen, erlægges en Kiendelse af 6 Rdlr for hver Auction, uden Hensyn til det Bortsolgtes Beløb. Disse Indtægter afleverer han til Børs-Commissairen, som derfor aflægger Regnskab til Gen. L. Occ. og Commerce-Collegium. De Auctioner, som holdes for Kgl. eller Stadens Regning, ere befriede for dene Afgift. [*Afgiften bortfalden v. L. 26. Maj 1868.*]

5.) Ved offentlig Auction paa Børsen maae ikke bortsælges andet, end Kiøbmandsgods eller Handelsvarer, Skibe med tilhørende Inventarier, Skibsparter, Actier, Vexler og andre Handelspapirer, samt Gieldsfordringer. Dog undtages herfra hvad andet for Kgl. eller Stadens Regning maatte liciteres eller falholdes til Forsælgelse.

6.) Børstierenen maae ikke af Skippere eller Kiøbmænd modtage Gods eller Varer til Bortsælgelse; men naar nogen derom til ham maatte henvende sig, skal han henvise dem til Mæglerne. [*Fr. 22. Dec. 1808.*]

7.) Naar Skippere eller Færgemænd agte at bortseile, og vil have det forud bekiendtgjort paa Børsen, skal det staae dem frit for, derom at henvende sig enten til Mæglerne eller Børstierenen, og maae ingen af disse heri staae den anden i Veien.

8.) Skulde nogen Uorden indløbe, medens Børstiden varer, eller Klammerie med Ord eller Gierning opstaae iblant de Tilstedeværende, da bør saadant enten af Grosserselskabets Ældste, eller af den Mægler, der efter Mægleranordningens 20 § har det daglige Tilsyn paa Børsen, ufortøvet anmeldes for Børs-Commissairen, som, efter Omstændighederne, enten i Mindelighed bilægger Tvistigheden, eller henviser Parterne til Politieretten til Sagens lovlige Paakiendelse. De efter stiftet Forliig eller Politierettens Dom faldende Bøder oppebæres af Børstierenen, og anvendes til Børssalens Fornødenheder.

9.) Hvad som Grosserernes Formand og Ældste her-efter maatte ansee tienligt til Kiøbmandsstandens Tarv og Børsens beqvemmere Indretning, skal de andrage for Ma-

22. Dec. gistraten, som med sin Betænkning indsender Forslaget til Gen. L. Oec. og Commerce-Collegium, hvorigiennem det skal blive Kongen foredraget til allerhøieste Bestemmelse.

22. Dec. **Pl. hvorved Fr. om Commerciens for Danmark og Norge (4. Aug. 1742) i visse Dele nærmere bestemmes og indskierpes.**

Gr. Da der i den senere Tid, især fornedelst fremmede Commissionairers og andre uberettigede Personers Deeltagelse i Handelsaffairer, er opkommet Uordener, som baade i Almindelighed, og i Særdeleshed under nuværende Conjuncturer, skade den lovlige Handel, ved at virke til unaturlig Forhøielse i Priserne, saavel paa Fornødenheds-, som andre Varer; saa bliver, for at raade Bod paa disse Misbruge og hævde lovlig ordnet Kiøbmandskab imod Handel i Smug og uberettiget Indgreb i Næringerne, følgende herved anordnet:

1.) De, som attraae at handle en gros, eller at drive nogen Slags Negoce med Skibe og Skibsparter, Varer, Vexler og Handelseffecter, uden derpaa at tage Borgerskab, eller lade sig indskrive som Gros-Handlere, skal derom gjøre Anmeldelse til det Steds Magistrat eller Øvrighed, hvor de ere boesatte, og erhverve Attest til Hiemmel for saadan deres Næringsbrug; hvorefter de skal ansættes til Næringskat, lige med andre Handelsberettigede. De, som for nærværende Tid befatte sig med Negoce, uden at have vundet Borgerskab, eller for Gros-Handlere at være indskrevne, skal gjøre denne Anmeldelse, og erhverve Attest inden tre Maaneder fra denne Anordnings offentlige Bekjendtgjørelse, under Straf at ansees og behandles, som Uberettigede. Dog undtages herfra de fra indenlandske eller udenrigs Steder ankommende Skippere, som fremdeles maae udsælge deres medbragte tilladelige Varer i den Tid, og efter den Orden, som i Commerce-Fr. 4 Aug. 1742. 8 § er foreskrevet.

2.) De Fremmede, som efter bemeldte Frs 14 § vil drive Handel i de Kgl. Stater, skal være pligtige at tage fast

Bopæl et Steds i Kongens Riger og Lande, og søge Bevilling paa deres Næring. Commissionairer, indenlandske saavel som fremmede, reisende Handelsbetiente, og alle andre Personer, som befatte sig med nogen Slags Handel eller Negoce, uden dertil paa anordnet Maade at være berettigede, straffes med de Varers eller Effecters Confiscation, med hvilke de handle, og, naar de ere fremmede, forvises Landet. [*Fr. 8. Juni 1839 § 10. L. Nr. 114, 29. April 1913.*]

22. Dec.

3.) Ingen maae blande sig i anden Handel eller Næring, end dem efter deres Borgerskab eller Bevilling kan tilkomme; hvo, som forseer sig herimod, straffes med Confiscation af de Varer, med hvilke han er befundet at drive uhiemlet Handel, og dømmes desforuden i Muldet efter Commerce-Frs 13 §. [*Fr. 8. Juni 1839 §§ 3, 10. Næringsl. 29. Dec. 1857 § 75.*]

Fr. for Mæglerne i Kbhvn.

22. Dec.

Gr. Da de under 26 Jan. 1684 for Mæglerne i Khavn udgivne Artikler, tilligemed de ved senere Anordninger og Rescripter fastsatte nærmere Bestemmelser, efter Tidernes forandrede Tarv ei længere svare til deres Hensigt; saa har Kongen, i det Han herved aldeles ophæver og igienkalder saavel fornævnte Mæglernes Artikler, som og alle øvrige om Mæglervæsenet i Khavn fra Tid til anden udgangne Lovgivninger, fundet for got til Mæglerstandens bedre Indretning i Khavn herved at forordne følgende:

1.) Mæglerne antages og beskikkes af Magistraten i Khavn, som meddeler dem Bevilling. Dog bør saadan Bevilling ei træde i Kraft, førend derpaa igiennem Gen. L. Oec. og Commerce-Collegium er erhvervet Kgl. Confirmation, som Kongen, efter Eget Gotbefindende, forbeholder Sig at meddele. Den saaledes antagne og confirmerede Mægler bør af Magistraten tages i Eed efter den Formular, som denne Anordning er vedhæftet. Enhver, som til Mægler beskikkes, skal til Stadens Kasse erlægge en Kiendelse af 20 Rdlr, samt desforuden for Confirmations-Bestallingen betale det anordnede Gebyr. [*L. 11. Novbr. 1860.*]

22. Dec. 2.) Det skal fremdeles, som hidtil, være Magistraten tilladt, at antage og beskikke saamange Mæglere, som efter forekommende Omstændigheder eragtes fornødent; dog maae ingen forundes Bevilling, førend derom er indhentet Grossererelskabets Betænkning, hvilken, tilligemed den udstædte Bevilling, bør af Magistraten indsendes til Gen. L. Oec. og Commerce-Collegium. Om Bevillinger for Skibsmæglere skal bemeldte Collegium vedlægge General-Toldkammerets Betænkning, naar samme indstilles til Kgl. Confirmations Meddelelse. Over samtlige autoriserede Mæglere haver Magistraten at lade forfatte en Liste, som indeholder deres Navne, Forretninger og Bopæle; hvilken Liste skal opslaaes paa Børsen, og fornyes saa ofte nogen Forandring i Mæglernes Personale indtræffer. [*Skr. 7. Juli 1859.*]

3.) Til Mægler maae ingen beskikkes, uden Personer af et got Rygte, og som ei ere fundne i Toldsviig eller anden mislig Handling. Til Mæglere bør fremfor andre vælges saadanne Subjekter, som ved Uheld, uden deres Brøde, have tilsat deres Formue i Handelen og ere udgaaede af Kiøbmandsstanden, ligesom og de, der have tient paa Handels-Contoirer eller hos Mæglere.

4.) Førend nogen som Mægler antages og beskikkes, bør han gotgiøre, at han besidder de fornødne Kundskaber, saavel om Handelen i Almindelighed, som i Særdeleshed om det Slags Forretninger, han som Mægler agter at udøve. Han skal til den Ende lade sig examinere af Grosserernes Formand eller een af de Ældste med tiltagne Tre af Grosserer-Selskabets Medlemmer, som dertil udmeldes af Magistraten. Efter aflagt Prøve meddeles den Examinerede Beviis som Duelighed, hvilket Beviis dog ikke giver Ret, men ikkun Adgang, til at beskikkes til Mægler, naar enten Vacance indtreffer og det efter Overlæg imellem Magistraten og Grosserer-Selskabet befindes, at den igien bør besættes, eller flere Mæglere efter Omstændighederne skulde behøves.

5.) De Mæglere, som herefter antages og beskikkes, skal inddeles i 4 Klasser, og være enten Vare-, Vexel-

Skibs- eller Assurance-Mægler; dog maae det være enhver 22. Dec.
tilladt, at lade sig examinere, og, efter befunden Duelighed,
at søge Bevilling til at gjøre Tieneste i flere Klasser; dog
saaledes, at ingen maae gives Bevilling som Vare- og Skibs-
mægler tillige. I øvrigt maae ingen Mægler udøve anden
Forretning, end hvortil han, efter den ham meddeelte Bevil-
ling, er bemyndiget; i modsat Fald straffes han som Ube-
rettiget efter 8 §. Alene i det Tilfælde, naar Skib og Lad-
ning har lidt Havarie, og Varerne desaaarsag skal sælges
for Assurandeurernes Regning, i den Stand de befindes,
skal det være Skibsmæglerne tilladt, at paatage sig Vare-
Mæglernes Forretninger ved Varernes Bortsælgelse.

6.) Enhver Mægler, saavel nuværende som efterkom-
mende, bør have en giennemdragen og af Magistraten au-
thoriseret Protocol, som bør forsynes med det for Kiøb-
mandsbøger i Kiøbstæderne befalede stemplede Papiir. I
denne Protocol skal enhver Mægler med Dag og Datum
indføre alle sine Affairer, for derefter i paakommende Til-
fælde at give Udskrift af sin Slutseddell; findes ikke denne
indført i den autoriserede Protocol, da staaer Mægleren
til Ansvar for alt Tab og Skade, som deraf kan flyde. [*L.*
Nr. 98, 10. Maj 1912 § 1.]

7.) Ingen Mægler maae tillade sig at aabenbare, hvad
ham ham af en eller anden Part vorder befalet at holde
hemmeligt, langt mindre forsætlig i Slutseddelen for-
andre, eller afvige fra, den imellem Parterne indgangne
Accordt; ei heller maae nogen Mægler, for at forhøie eller
nedsætte Varernes Priis, vidende, betiene sig af falske
Efterretninger, eller paatage sig nogen Commission, som
skal udføres ved Sviig. Er det ham bekiendt, at der er
indløben ugunstige Tidender om Uheld, der er tilstødt noget
Skib, eller deri indladet Gods, hvorpaa af ham skal besørjes
Assurance, da bør han ei derpaa lade tegne Police, uden i
Forveien troligen og uden Forbeholdenhed at have med-
deelt Assurandeurerne den ham om saadant Uheld tilkomne
Efterretning. Befindes nogen Mægler at have handlet imod
nogen af disse Forskrifter, skal han, som den der har over-
traadt sin Eed og Pligt, have sin Mæglerbevilling forbrudt.

22. Dec. 8.) Det skal være Mæglerne aldeles forbudt ved deres Folk eller andre til Mæglerforretningerne uberettigede at afgjøre nogen Handelsaffaire. Alene i Sygdoms Tilfælde eller andet lovligt Forfald staaer det den beskikkede Mægler frit for, at ansøge Magistraten om Constitution for en anden at udføre hans Forretninger. Skulde nogen Uberettiget findes at befatte sig med Mæglerforretninger, da straffes han for første Gang med en Mulkt af 20 Rdlr, anden Gang med 40 Rdlr, og saa fremdeles, ved hver igientagen Forseelse, med det dobbelte. Med lige Straf ansees saavel Mæglere som Handlende, der findes at have betient sig af Uberettigede til Mæglerforretningers Udførelse; og skal desuden alt, som er sluttet ved disse, agtes for intet, og ei drage til Følge for nogen af Parterne. Dog maae det fremdeles være Skibsmæglerne tilladt at lade Skibes og Varers Indklarering paa eget Ansvar besørge ved deres Betiente, naar disse til den Ende ere forsynede med vedkommende Principalers skriftlige Fuldmagt, hvilken Fuldmagt bør forevises for Magistraten, og med sammes Paategning indsendes til General-Toldkammeret, som derpaa efter Omstændighederne meddeler den Paagiældende Constitution til Toldbodforretningernes Udøvelse, imod at denne forpligter sig til at iagttage, hvad bemeldte Kammer derved finder fornødent at foreskrive. Naar nogen, uden at være forsynet med saadan Constitution, befatter sig med Toldbodforretninger i Mæglers Navn, da skal baade han og den, der har brugt ham, ansees og straffes med samme Mulkt, som forhen om Uberettigede er fastsat.

9.) Da det er Kongens Villie, at Handel og Kiøbmandskab alene maae drives af dem, som efter Anordningerne dertil ere berettigede, saa vil Han herved have samtlige Mæglere paa det alvorligste paalagt, ei at betiene andre end saadanne Personer, som enten have taget Borgerskab paa Handel, eller paa anden anordnet Maade dertil ere berettigede. Befindes nogen Mægler herimod at handle, ansees han 1ste Gang med en Mulkt af 50 Rdlr, 2den Gang med 100 Rdlr, og skal han 3die Gang have sin Bevilling forbrudt.

10.) Naar Kiøb og Salg eller Skibes Befragtning efter 22. Dec. endelig Aftale er sluttet, bør Mægleren strax, eller i det seeneste fire Timer derefter, egenhændigen underskrive og udstæde Slutseddelen, ligesom han og bør staae til Ansvar for, at de kiøbte Varer ere overensstemmende med de foreviiste Prøver; og, om Varerne uden forudtagen Prøve kiøbes, at de svare til den Qvalitet, han til den Kiøbende haver opgivet. Befindes nogen Mægler at have forseet sig i nogen af disse Poster, bør han dømmes til at give fuld Erstatning for alt Tab og Skade, som Parterne eller een iblant dem beviisligen derved kan være tilføiet. Hvad Kiøb eller Accord saaledes ved ham er afsluttet, bør han ei tilbagekalde imod Parternes Villie, ei heller derom til Uvedkommende give Underretning, til Skade for de contraherende Parter; forseer han sig herimod, bør han staae den Tabende til Ansvar for Følgerne.

11.) Enhver Mægler, som bortsælger Varer ved offentlig Auction, skal, ved Forhandlings-Regningens Indlevering til sin Committent, tillige være pligtig til, om forlanges, at forevise Auctions-Contoires Regning for Auctions-Salarium. Forhandlings-Regningen bør affattes saaledes, at, om Auctions-Salarium for det Hele er lige, da anføres Auctionens Beløb paa Forhandlings-Regningen under een Summa; er det ulige, efter de bortsolgte Varers forskjellige Slags, anføres Auctionens Beløb for hvert Partie Varer især, og derefter beregnes, hvad Mæglerens Committent for sin Andeel kan tilkomme at svare i Auctions-Salarium.

12.) Det er Mæglerne aldeles forbudet, at befatte sig med Dispachens Udstædelese eller andre til de af Kongen beskikkede Dispacheurers Bestilling henhørende Forretninger. [Sølov 1. April 1892 § 213.]

13.) Ingen Mægler maae drive Handel eller befatte sig med noget Kiøbmandskab, Spedition, Skibsrederie, Vexelnegoe eller andre til Kiøbmandsstanden henhørende Forretninger for egen Regning, samt hverken directe eller indirecte deri med nogen anden deeltage, under sin Bevilnings Fortabelse. Som en Følge heraf, skal enhver Mægler,

22. Dec. som kiøber, være sig paa Auction eller under Haanden, strax efter fuldendt Auction eller sluttet Kiøb, paa Sælgerens Forlangende, opgive den rette Kiøbers Navn. Kan han det ikke, gaaer Kiøbet tilbage og agtes for intet, og Mægleren bør 1ste Gang ansees med en Mulkt af 20 Rdlr, som i ethvert Overtrædelses Tilfælde fordobles. Befindes det derimod, at han har opgivet et falsk Navn, og Kiøbet er skeet for hans egen Regning, bør han have sit Embede forbrudt. [*Næringsl. 29. Dec. 1857 § 75.*]

14.) Ingen Mægler maae blande sig i nogen Handels-affaire, hvorpaa han ingen Commission har, men først, ved at overløbe Kiøber og Sælger, søger at tiltrygle sig den; befindes nogen herimod at handle, straffes han med en Mulkt af 20 Rdlr, som i gientagen Overtrædelsestilfælde fordobles.

15.) Skjønt det herefter alene skal tilkomme de beskikkede Mæglere og deres Befuldmægtigede, som dertil, efter den 8 Ss Indhold, ere constituerede, at besørge Skibes og Varers Ind- og Udklarering og Skibsfragternes Indkassation, naar ikke de Handlende selv eller ved deres Folk, som virkelig staae i deres Tieneste, vil besørge det, samt, paa Forlangende, at paatage sig disse Forretninger for ankommende Skippere, indenlandske saavel som udenlandske; saa bliver dog derved Skibsmæglere og deres Betsiente alvorligen forbudet at fare de ankommende Skippere i Møde, eller paa en eller anden Maade at bemægtige sig deres Papirer, uden dertil af Skibets Eier eller Befragter, og, i disses Fraværelse af Skibsføreren, at være bemyndigede. Hvo, som handler herimod, straffes med 20 Rdlrs Bøder, som dog efter befundne Omstændigheder kan forhøies eller forandres efter Politierettens Kiendelse.

16.) Det bliver Skibsmæglernes særdeles Pligt, paa Forlangende, at gaae de Handlende og Søefarende til Haande i Alt, som angaaer Skibenes og Ladningernes Klarering, og især at vejlede Skipperne og deres Folk, at rette sig efter Handels- og Havnepolitie-Anordningerne. Saa bør og enhver Skibsmægler være ansvarlig for, at det Skib,

hvis Expedition er ham betroet, bliver forsynet med alle 22. Dec. efter Anordningerne behøvende Papirer, ligesom det og paaligger ham at bistaae enhver, uden Undtagelse, som har Gods i Pakhusene, og forlanger hans Hielp ved Toldklareringen, imod saadan Courtages Nydelse, som i 18 § er fastsat.

17.) Naar Skibsmæglerne overdrages de Skipperes Papirer, som forlange deres Bistand ved deres Affairer, saa bør de indestaae Toldvæsenet for den endelige Klarering, hvor denne beroer paa Skibenes Udlosning. De bør desaaarsag ei gjøre Afregning med Skipperne eller Rederiet, eller slippe de ihændehavende Skibsdokumenter, forinden alt, hvad der hæfter paa Skib og Gods, er blevet klareret: i modsat Tilfælde staae de Toldvæsenet til Ansvar for alt Tab og Skade, som af deres Efterladenhed i den Henseende kan flyde.

18.) Mæglerlønnen, eller den saa kaldede Courtage, som Mæglerne bør nyde for deres Forretninger, bestemmes og fastsættes herved, som følger: For de Varer, en Mægler køber eller sælger, nyder han Courtage efter Kiøbe- eller Forsælgningssummen, nemlig: Naar Varernes Beløb er indtil 1000 Rdlr inclusive, $\frac{5}{100}$ Procent. Fra 1000 til 2000 Rdlr, $\frac{4}{100}$ Procent. Fra 2000 til 4000 Rdlr, $\frac{3}{100}$ Procent. Men naar Beløbet overstiger 4000 Rdlr, da ikkun i det Hele $\frac{1}{2}$ Procent. Af denne Provision betaler Kiøber og Sælger hver det Halve, naar Kiøb og Salg skeer underhaanden; men naar Varerne ved offentlig Auction afhændes, betaler Sælgeren det Hele, med mindre det i Auctions-Conditionerne skulde anderledes være bestemt: dog er Mægleren ikke pligtig til for denne Courtage at paatage sig tillige Pengenes Indkassation for det Bortsolgte og det dermed forbundne Ansvar; men naar samme ham overdrages, bliver hans Provision for denne Forretning at bestemme ved særskilt Accord med Sælgeren. For Vexlers Forhandling nyder Mægleren 1 Promille af hver af Parterne. For Actiers Salg betales $\frac{1}{2}$ Procent, naar Kiøbesummen ikke overstiger 10000 Rdlr; men af det, som overstiger denne Summa, ikkun

22. Dec. $\frac{1}{4}$ Procent, hvoraf Kiøberne og Sælgerne, naar Actierne købes og sælges underhaanden, betale hver det Halve; men naar de ved Auction afhændes, betaler Kiøberen den hele Provision, med mindre det i Auctions-Conditionerne maatte være anderledes bestemt. For Salg af offentlige Fonds og andre rentebærende Effekter, nyder Mægleren 1 Promille af hver af Parterne, uden Hensyn til Kiøbesummens Beløb. For Assurance gotgiøres Assurance-Mægleren i Courtage $\frac{1}{4}$ Procent af den forsikkrede Capital, naar Præmien er under 4 Procent; og 3 Promille af Capitalen, naar Præmien er fra 4 Procent og derover; desuden betales ham af de Assurerede 1 Rdlr for hver Police, naar Capitalen er fra 1000 Rdlr og derover; men ikkun 48 Skilling, naar Capitalen er fra 500 indtil 1000 Rdlr. Policer for forsikkrede Summer under 500 Rdlr udleveres uden Betaling. Imod forestaaende Courtages Nydelse ere Assurance-Mæglerne pligtige til, selv at betale det til Policerne, for de ved dem for private Assurandeurer besørgede Assurancer, i Fr. 25. Maj 1804 befalede stemplede Papiir, samt at indestaae bemeldte Assurandeurer for Assurance-Præmiens rigtige Betaling. For Skibes Salg, naar Kiøbesummen er under 10,000 Rdlr, nyder Mægleren i Betaling $\frac{1}{2}$ Procent; men af det, som overstiger denne Summa, ikkun $\frac{1}{4}$ Procent, som betales af Kiøberen alene. For Skibes Befragtning betales Mægleren 16 Sk. pr. Commerce-Læst, naar Skibet fragtes til Steder eller Handelspladser, som ere beliggende paa hin Side Cap finis terræ; er Skibet bestemt til noget Sted paa denne Side af bemeldte Cap, kan Betalingen efter Overenskommelse være ringere, men bør aldrig overstige 16 Sk. pr. Commerce-Læst. For et Skib med Ladning at ud- og indklarere, uden Forskiel til og fra hvad Sted, betales i første Fald 12 Sk., og i andet Fald 8 Sk., pr. Commerce-Læst af Skibets Drægtighed. For baglastede Skibe ved Ud- og Indgaaende at klarere, betales i første Fald 6 Sk., og i andet Fald 4 Sk., pr. Commerce-Læst af Skibets Læstedrægtighed. For Varers Toldklarering nyder Mægleren 2 Procent af Toldens Beløb, naar Tolden udgjør 50 Rdlr og

derover, men for mindre Klareringer 3 Mk. — For Oplags- 22. Dec.
 Varers Klarering, naar dertil bruges Mægler, nyder denne
 Betaling efter Overenskommelse mellem ham og Oplags-
 haven. For Indkassation af Skibsfragter nyder Mægleren
 $\frac{1}{2}$ Procent af sammes Beløb, hvorimod han bør indestaae
 for og tilsvare Vedkommende samme. For Besørgelse af
 Havarieaffairer, hvortil ei henregnes Søeskaders Beregning
 og Havariers Opgiørelse, hvormed Mægleren efter 12 § ei
 bør befatte sig, men alene Skibets Indklarering, Søefor-
 klareringens Besørgelse, Dokumenternes Samling og andet
 deslige, skal Mægleren tilstaaes, [ændret ved Pl. 24. Decbr.
 1817.] naar samtlige Havarieomkostninger beløbe sig indtil
 2000 Rdlr: 2 Procent. Indtil 5000 Rdlr: $1\frac{1}{2}$ Procent. Og
 derover: 1 Procent. [Vexellov 7. Maj 1880 § 53.]

19.) Ligesom hidtil, saa skal og herefter ugentlige Li-
 ster over ind- og udgaaende Skibe forfattes af den Mægler,
 som hidtil har besørget samme. Af disse Lister indleveres
 hver Mandag Formiddag, inden Kl. 12, fire ligelydende
 Gienparter, een til Gen. L. Oec. og Commerce-Collegium,
 een til Magistraten, een til Politimesteren, og een til
 Eftersyn paa Børsen. For disse Listers Besørgelse skal
 bemeldte Mægler fremdeles, som hidtil, nyde 100 Rdlr aar-
 lig af Stadens Kasse, men ved hans Afgang blive disse at
 forfatte og til forbemeldte Steder til anførte Tid at ind-
 levere af Toldskriverne, imod at dem derfor ligesaa got-
 giøres af Stadens Kasse aarlig 100 Rdlr. [Bortf. v. Resol.
 13. Novbr. 1844.]

20.) Ligesom det herefter skal være en fælleds Pligt
 for samtlige Stadens Mæglere, eengang hver Uge, efter
 nærmere Overenskommelse med Stadens Handlende, at
 besørge en nøiagtig Priis-Courant udgivet, i hvilken, for-
 uden de i Handelen gangbare Varers Priser, bør anføres
 Coursen paa Vexler og Speciesmynt, samt Disconto og
 Actiers Priis, tilligemed Assurancepræmierne, saaledes som
 disse fra Tid til anden blive bestemte, saa skal det og paa-
 liggende Formanden og de Ældste for Grosserer-Societetet i
 Forening med den anordnede Børs-Commissaire at føre det

22. Dec. fornødne Tilsyn med, at disse Priis-Couranter mueligst rigtig og nøiagtig blive affattede, og at deraf, hver Gang de udkomme, et Exemplar bliver indleveret til Gen. L. Oec. og Commerce-Collegium.

21.) Mæglerne skal vexelviis, een af dem hver Uge, efter Formandens Tilsigelse, være tilstede paa Børsen alle Søgnedage fra Kl. 12 til 2 om Eftermiddagen, for under den af Kongen beskikkede Børs-Commissaires Tilsyn at vaage over, at saavel denne Fr., som og Børsanordningen, nøie efterleves. Hvad ulovligt imod disse eller andre Kgl. Handelsanordninger, der maatte foregaae og komme til den Opsyn havende Mæglers Kundskab, har han strax at anmelde for Børs-Commissairen til dennes videre Foranstaltning.

22.) Mæglerne skal herefter have en Formand med trende Bisiddere, hvilke skal være en Vexelmægler, en Varemægler, og en Skibsmægler, hvilke, tilligemed Formanden, vælges af samtlige Mæglere ved fleste Stemmer. De Valgte vedblive i tvende Aar, efter hvis Forløb nyt Valg igien foretages. Hver Gang Valg er skeet, meldes det Grosserer-Societetet og Magistraten, hvilken sidste derom har at gjøre Indberetning til Gen. L. Oec. og Commerce-Collegium. Formanden kalder Bisidderne at samles med ham, saa ofte fornødent gøres, ligesom han og indbyder samtlige Mæglere til en Samling, naar saadant ved Magistraten bliver ham paalagt, eller han selv finder det nødvendigt. Formanden skal have en Protocol, hvori Alt, som i Samlingen bliver foretaget, skal indføres, ligesom han og i en særskilt Copiebog skal lade indføre alt hvad som udfærdiges, og som af ham, tilligemed Bisidderne, skal blive underskrevet. Saavel Protocollen som Copiebogen autoriseres af Magistraten, og forsynes med Stadens Segl.

23.) Saasart en Mægler haver opgivet sit Boe til Rettens Behandling, bør han aldeles afholde sig fra alle Mæglerforretninger, og til den Ende bør den ham forundte Bevilling fratages ham, og forblive under Skifterettens Bevaring, indtil Boet er sluttet, og ham igien til frie Raadighed extraderet. Befindes han at have gjort sig skyldig i

svigagtigt Fallissement, indsendes Bevillingen til Magistrat-^{22. Dec.} ten, for at vorde casseret. Saa bør og ethvert Tilfælde af Mægleres Fallissement bekendtgjøres ved Opslag paa Børsen, paa det deraf kan erfares, at den Fallerede indtil videre er uberettiget til at befatte sig med Mægleraffairer. Befindes han desuagtet deri at have deeltaget, straffes han i Liighed med andre Uberettigede efter 8 §.

24.) Alle Sager, som vedkomme Mæglernes Forretninger, eller angaae Overtrædelsen af det, som i denne Anordning til Mæglernes og andre Vedkommendes Efterlevelse er fastsat, skal indklages og paakiendes ved Politieretten. De Bøder, som i slige Sager nogen vorder idømt, skal tilfalde Kiøbenhavns almindelige Fattigvæsen. [*Retsplejel. 11. April 1916 § 721, 1°.*]

Formular til den Eed, som de beskikkede Stads-Mæglerer skal aflægge for Magistraten.

»Jeg sværger til Gud, at jeg vil være min allernaadigste Arve-Konge og Herre, Hans Majestæt Kong Frederik den Siette, og Allerhøistsammes Arvesuccessorer udi Regeringen huld og troe, Magistraten her udi Staden, som min foresatte Øvrighed, hørig og lydig. Som beskikket Mægler vil jeg troeligen og redeligen udføre de mig overdragne Forretninger, og i alle Dele holde mig den for Mæglerne i Kiøbenhavn under 22de December 1808 udgivne Anordning, samt Børsordonnancen af samme Datum, efterrettelig. Endelig lover og forsikkrer jeg, at jeg, saalænge jeg udi Mæglerstanden forbliver, ei vil befatte mig med Handel eller dertil hørende Forretninger, eller deri deeltage med andre, samt ei heller indlade mig i anden Bestilling, end den mig allernaadigst forundte Bevilling hiemler mig Adgang til, ligesom jeg og i Alt vil saaledes forholde mig, som det en ærekiær og troe Mægler egner og anstaaer. Saa sandt hielpe mig Gud og hans hellige Ord.« [*L. Nr. 60. 26. Marts 1909 § 1.*]

[*Fr. om Børsen 22. Dec. 1808, §§ 6—7. L. om Sø- og Hdlsret. 19. Febr. 1861 §§ 4, 13 Nr. 3. Konkursl. 25. Marts 1872 § 155. Skiftel. 30. Nov. 1874 § 28.*]

17. Jan. **Cancellie-Placat (Resol. 11 Jan.), som indeholder Forskrifter ang. Lægemedlers Udelevering fra Apothekerne m. v.**

1.) Alle autoriserede Læger (Medici og Chirurger), som practisere i Danmark og Norge, forsaavidt de ikke ere Embedsmænd, skal af det Kgl. Sundheds-Collegium i Kiøbenhavn opfordres til, at documentere deres lovlige Licentiam, og at angive deres Opholdssteder; og skal den samme Pligt paaligge de subalterne militære Chirurger, der have erholdt Dispensation, for at tage den befalede Examen.

2.) Det skal paaligge alle autoriserede Læger, som en ufravigelig Regel, at sætte deres Navn og Caracteer under enhver Recept, som af dem udstædes; saa skal og de Amanuenses, der practisere under en autoriseret Læges Opsyn, tillige under deres Navn paa Recepten anføre, hos hvem de ere Amanuenses.

3.)—7.) [*Ophævet ved L. Nr. 132, 29. April 1913 § 39.*]

8.) Det skal paaligge alle Amanuenses hos practise-rende Læger at tage Examen efter 2 eller i det høieste 3 Aars Forløb fra den Tid de ere antagne som Amanuenses.

22. Juli. **Canc. Prom. til Kbhvns Mag. ang. at Confirmation ikke kan erholdes paa et af Vartouslemmet Ingeborg Tagesdatter oprettet Testamente.**

Gr. Ingeborg Tagesdatter har ansøgt om gratis Confirmation paa et af hende oprettet Testamente. Da Supplikantinden er Lem af Wartous Hospital har Cancelliet herover indhentet Kjøbenhavns Fattig-Directions Erklæring, og da Samme har yttret at Ansøgerinden er indlagt i Vartou paa en af afgangne Etatsraadinde Top ved hendes Testamente oprettet Seng, og nyder nu Renten af den Capital, som til Sengene er legeret, og at Pladsen, uagtet hun efter eget Valg opholder sig uden for Stiftelsen, endnu staaer hende aaben, i hvilket Tilfælde da Renterne, som hun nu oppebærer, bortfalde, og hun følgelig maa betragtes som Lem af Vartou og som saadan er undergivet Stiftelsens almindelige Ret til dens Lemmers Efterladenskaber.

Saa skulde Cancelliet tjenstlig anmode Kjøbenhavns 22. Juli. Magistrat om at ville tilkjendegive Supplicantinden at den ansøgte Coufirmation ikke kan bevilges.

Fr. hvorved i Danmark visse nye Afgifter paabydes 4. Sept.

2.) Den ved Fr. 1 Oct. 1802 paabudne Bygningsaigift skal i Kiøbenhavn fra 1 Jul. 1809 erlægges med tre Fierdedele mere aarlig, end ved bemeldte Fr. er fastsat. [Fr. 17. April 1816.]

Cancellie-Pl. hvorved kundgjøres adskillige nærmere 14. Okt. Bestemmelser i Fr. 9. Maj 1806 og de i Forbindelse dermed staaende Anordninger.

Kongen har, under 30 Sept. 1809, fastsat følgende nærmere Bestemmelser i Fr. 9 Maj 1806, ang. hvorledes der skal forholdes med Indqvarteringen etc. i Tilfælde af overordentlige Troppeforsamlinger:

1.) Til de i Frs 11 § Litr. c. anførte Personer, som hver skal anvises 2 Værelser, bliver at tilføie: »Over-Magasin-Bestyrere.«

2.) Bemeldte 11 § Litr. d. forandres derhen: »at Regiments-Feldtskiærere skal anvises hver 2 Værelser; ligeledes Bataillons- og Underchirurger, naar de ere detasche-rede med enkelte Batailloner, og altsaa fungere som Regiments-Feldtskiærere; samt, at i lige Maade Under-Magasinbetiente maae anvises hver 1 Værelse, og Auditeurerne beqvem Leilighed til Archivet.

3.) 21, 22 og 23 § forandres derhen: at de efter det trykte Schema Litr. a. befalede attesterede Lister m. v., over Indqvarteringen, i Fremtiden skal bortfalde; og at derimod Øvrigheden paa ethvert Sted maanedligen skal forsyne sig med en, af den Høistcommanderende Militaire af ethvert Regiment eller Corps i Særdeleshed, forfattet og attesteret Fortegnelse over Styrken af Mandskabet, med

14. Okt. Angivelse af den Tid, det paa Stedet har været indkvarteret; hvilke Fortegnelser strax tilstilles Over-Øvrigheden, som uopholdeligen, efter derpaa tegnet Qvittering af vedkommende Regimentter eller Corpser, oppebærer de Gotgiørelsespenge, som tilkomme de med Indkvartering Belagte; samt: at denne Regel herefter ogsaa skal gielde for Giennemmarscher; og at, forsaavidt Gotgiørelsespengene formedelst Opholdets Korthed oi strax kunne erlægges, saadant dog maae skee, forinden Maanedens Udgang.

4.) I 27 § efter Ordene: »Indretninger for Vagtstuerne« tilføies: »saasom: Borde, Bænke eller Bridsker, Geværfourchetter og Skilderhuse.«

5.) Ved 33 § i Slutningen tilføies: »hvortil dog den fornødne Ildebrændsel besørages leveret af Øvrigheden, imod at erholde Udlægget erstattet«.

6.) 40 § forandres derhen: at alle de i denne § benævnte attesterede Fortegnelser og Regninger herefter skal indsendes til det Kgl. Feldtcommissariat, istedenfor til General-Quarteermesterstaben (de over Bekostninger paa Broer og Veie alene undtagne, hvilke tilsendes Gen. Quarteermesterstaben til Paategning, og tilstilles dernæst Feldtcommissariatet til Udbetaling).

7.) 41 og 42 § forandres derhen: at de i 40 § ommeldte Fortegnelser og Regninger m. v. blive herefter alle reviderede af Feldtcommissariatet, og deres Beløb, efter befunden Rigtighed, af samme anviist Overøvrigheden for de Communer og Kiøbstæder, eller de Regimentter og Corpser, som efter samme tilkomme Gotgiørelse eller Erstatning.

Endvidere har Kongen ved Resol. 30 Sept. 1809 fastsat følgende nærmere Bestemmelser, i Henseende til de Bud ang. Indkvarteringen af de til Søetienesten beordrede Folk, som indeholdes i Pl. 8. Apr. 1808 og Resol. 21 Febr. 1809: At de attesterede Lister eller Regninger over Gotgiørelsespengene for den overordentlige Indkvartering af de til Søetieneste beordrede Folk, og af Søofficerer, der ere commanderede til Tieneste paa Canonbaade eller lignende Fartøier, og ved Batterier, hvor de intet Logis kan have, samt

for de Vagtstuer, Sygestuer og Sygesenge, som anvises til Brug for deslige Søfolk, i Overeensstemmelse med Fr. 9 Maj 1806, skal af Overøvrighederne indsendes til Admiraltets- og Commiss. Collegium, der besørger samme reviderede og lader deres Beløb anwise efter befunden Rigtighed. Og: at i saadant Tilfælde, at intet for Tienesten beqvemt Huusrum kan erholdes til Qvarteer for Søoffice-erne og Mandskabet, skal Øvrigheden, efter Overlæg med den hoistcommanderende Søofficer, skaffe passeligt Skib dertil, mod en billig Fragt af 3 Rdlr maanedlig pr. Commercelæst, ved hvilket Skib Eieren bør holde en Mand, som kan have Tilsyn dermed.

Endelig har Kongen under 2 Oct. 1809 fastsat: 1mo) at de militaire Smedde- og Bøsemagere maae, forsaavidt den Kgl. Tieneste udkræver det, tilstaaes Adgang til Privatsmeddenes Værksteder og Blæsebølge paa de Steder, hvor de ere indkvarterede; men at de ikke maa gjøre Brug af disses Værktøi, uden naar saadant maatte være uomgiængeligt fornødent; 2do.) at de ingenlunde maae benytte dem af Privatsmeddenes Ild; men at det skal paaligge vedkommende Regiment eller Corps, at anskaffe de Kul, deres Smed eller Bøsemager behøver, imod at han selv betaler dem; 3tio.) at de Privatsmedde, hvis Værksted med Blæsebølge saaledes overlades de militaire Smedde til Brug, tilkomme derfor indtil 16 Sk. daglig i Gotgiørelse, i Forhold til det større eller mindre Afsavn af deres Værksteder; dog kan denne Gotgiørelse ventes noget forhøiet, i Tilfælde at et strængt Brug af Vaabnene m. v. for en kort Tid usædvanligen forøger Smeddearbeidet, og gjør Brugen af Værkstedet hyppigere og mere vedholdende; 4to.) at Regning over den Gotgiørelse, der saaledes kan tilkomme Privatsmeddene, forsynet med Regimentets samt vedkommende civile Øvrigheds Paategning om Rigtigheden og Billigheden, ved hver Maaneds Udgang skal indsendes til Feldtcommissariatet, som foranstalter berørte Gotgiørelse udbetalt af den Kgl. Kasse paa samme Maade, som andre Udgifter, der ved de overordentlige Troppeforsamlinger forarsages.

14. Okt.

8. Febr. **Fr. hvorved i Danmark og Norge med underliggende Lande indtil videre paabydes en Afgift af faste Eiendommens Værdie, hver Gang disse overdrages til nye Eier m. m.**

1.) Af alle faste saavel Kiøbsted-, som Land-Eiendommens Værdie skal svares en Afgift af $\frac{1}{2}$ Procent, hver Gang de ved Kiøb og Salg, ved Arv efter Loven eller testamentariske Dispositioner, ved Gavebrev, eller paa hvilken som helst anden lovlig Maade overdrages til nye Eier.

2.) I Henseende til Værdiens Bestemmelse, hvoraf denne $\frac{1}{2}$ Procent-Afgift skal beregnes, forholdes paa følgende Maade: a.) Ved Kiøb og Salg af faste Eiendomme skal Afgiften erlægges af Kiøbesummens Beløb, og, naar istedenfor Kiøbesum enten ganske eller for en Deel er betinget en aarlig Afgift i Penge eller Natural-Præstationer, da udregnes Kiøbesummen paa den Maade, at en Capital af 100 Rdlr anslaaes for hver 4 Rdlr af Afgiften, hvilken, forsaavidt den bestaaer i Natural-Præstationer, beregnes til Penge efter gangbare Priser, og at til den saaledes anslagne Capital lægges hvad bestemt Kiøbesum, der tillige maatte være betinget. b.) Ved Mageskifte af faste Eiendomme skal, naar een af de mageskiftende Parter tillige betaler nogen Pengesum eller paatager sig aarlig Afgift, $\frac{1}{2}$ Procent erlægges af denne Pengesum eller af den Capital, hvortil bemeldte Afgift paa den i Litr. a bestemte Maade kan anslaaes. Men, mageskiftes Eiendommene lige imod hverandre uden nogen Pengesums Erlæggelse eller Afgifts Paahæftelse fra nogen af Siderne, da svares ingen $\frac{1}{2}$ Procent-Afgift. [Plan 1. Juli 1799 § 171. L. 15. Maj 1868.] c.) Ved faste Eiendommens Bortskienkelse i levende Live erlægges Afgiften af den Værdie, hvortil Eiendommene, i Følge Stempletpapiirs-Fr. 25 Maj 1804. 14 §, i Gavebrevene eller ved Paategning paa samme anslaaes.

9.) Udeblives med de i denne Anordning paabudne Afgifters Betaling, da erlægges de dobbelt. Og, dersom det nogensinde befindes, at nogen ved Dølgmaal søger at und-

drage sig fra Afgifternes Erlæggelse, da betaales deres Be- 8. Febr.
løb tredobbelt.

Cancellie-Pl. (Resol. 5 Maj) for Danmark og Norge, 11. Maj.
som indeholder Bestemmelser, betreffende fængslig Anhol-
delse af saadanne Forbrydere, der ere under den criminelle
Lavalder.

1.) Det skal paaligge Øvrigheden at sørge for, at Forbrydere under den criminelle Lavalder, naar Sagens Natur fordrer, at de maae holdes i Arrest, blive, saavidt Fængslernes Indretning tillader det, afsondrede fra ældre, grove og fordærvede Forbrydere; at de holdes reenlige, og at der gives dem Leilighed til, under Opsigt, at forskaffe sig den fornødne Bevægelse. [L. Nr. 129, 1. April 1905 § 15.]

2.) De Børn, hvis Forbrydelse ikke er af det farligere Slags, og ei heller kvalificerer dem til haardere Straf, end Riis, skal, naar Undersøgelsen af deres Brøde er tilendebragt, og denne ikke giver Formodning om, at de have begaaet flere eller grovere Forbrydelser, end den, hvorfor de sigtes, udlades af Arresten, og overleveres til deres Forældre, eller dem, hos hvilke de tilforn have haft Ophold; men naar dette sidste af een eller anden Aarsag ansees betænkeligt, skal saadanne Børn af Øvrigheden eller Fattigvæsenet hensættes til Pleieforældre, hvilke skal have Tilsyn med dem, indtil Dommens Afsigelse eller Execution.

3.) Den under No. 2 anførte Bestemmelse skal ogsaa gælde, naar Børn ere implicerede med andre Personer, hvis Forhold eller Forbrydelse maatte kræve vidtløftigere Undersøgelse, end Børnenes, med mindre Sagen er af den Beskaffenhed, at den kan afgjøres ved summarisk Proces.

Raadstue-Placat (Cancellie Br. 2 Juni) om Demarcationslinien uden for Kbhvns Porte. 6. Juni.

Gr. Da det ofte indtræffer, at mange Beboere uden for Khavns Porte begynde med at bygge, uden dertil at have Tilladelse, eller uden at holde sig de sædvanlige For-

6. Juni. pligtelser efterrettelige, og stedse undskyldte sig med, at være uvidende om, hvor den egentlige Demarcations-Linie gaaer; saa bliver herved til Efterretning for alle Vedkommende følgende bekendtgjort:

Demarcations-Linien udenfor Khavns Porte gaaer fra den Grøft, som ligger udenfor det gamle Pesthuus, langs denne 1300 Alen herfra i lige Linie til Falkoneeralleen, der hvor Veien bøier sig, og derfra langs Jagtveien forbi Vibenshuus i lige Linie ned ad samme Vei til Stranden; hvorhos det er fastsat, at Ingen indenfor denne Linie bør bygge uden efter de Bestemmelser, som Pl. 11 Maj 1810 byder, og de, som vil bygge i en Afstand indtil 1000 Alen udenfor denne Demarcations-Linie, maae først angive Pladsen og Bygningsmaaden for Kommissionen, som er nedsat til Forstædernes Demolering, og forvente Sammes Resolution forinden de begynde paa Bygningen. I øvrigt er det, for endnu tydeligere at underrette Forstædernes Beboere om den forannævnte Demarcations-Linie, befalet Kommissionen, at lade paa alle Bugter af Linien opsætte Pæle med Paaskrift: »Demarcations-Linie.« [Pl. 13. Okt. 1824.]

[Hævet ved L. 6. Jan. 1852.]

8. Juni. **Raadstue-Pl. (Rescr. til Kbh. Mag. 29. Maj) om en Fødsels-, Dødsfalds- og Vielses-Protocol for den jødiske Menighed.**

1.) Ved den jødiske Menighed i Khavn skal der holdes en Protokol, hvori skal indføres alle indtræffende Fødsler, Dødsfald og Ægtevielser i Menigheden; og skal det til den Ende være Pligt for enhver, under 25 Rdrls Mulet, inden 24 Timers Forløb at anmelde Dødsfald og Ægtevielser, samt inden 14 Dage Fødsler, for den Person, der fører Protokollen.

3.) Menighedens juridiske Consulent, Landsoverrettsamt Hof- og Stadsrets-Procurator Delbanco, maae antages til at føre bemeldte Protocol, imod at nyde i Betaling 1 Rdrl for hver Copulation, og 3 Mk for hver Fødsel eller

Dødsfald, dog at intet erlægges af dem, der fra Repræ- 8. Juni.
sentanterne medbringe Attest om, at de ere uformuende.

[An. 29. Marts 1814 §§ 12, 13. Pl. 2. Febr. 1849.]

Canc. Prom. til Directionen for Kbhvns Fattigvæsen 8. Sept.
ang. at Stadens Borgere skal modtage og godt forrette For-
standerskab ved Fattigvæsenet.

Gr. Directionen har i Skrivelse af 17de Febr. sidst-
leden andraget, at de Personer, som, i Følge Reglementet
af 1ste Juni 1808, fortrinligen bør tages til borgerlig Om-
bud, og over hvilke velbemeldte Direction har modtaget
en Fortegnelse fra den borgerlige Indrollerings-Commis-
sion, vægre sig for at modtage Forstanderskab ved Fattig-
væsenet, og at Adskillige af disse, som Grund for deres
Vægning have anført, at de for Fritagelse for borgerlig
militair Tjeneste engang for alle have erlagt en vis Summa.
Da velbemeldte Direction derhos har forespurgt, om noget
og da hvilket Tvangsmiddel maatte være at anvende, saa-
vel for at tvinge de opgivende Personer til at modtage
Forstanderskab, som og for at tilholde dem til deres Pligter,
naar de, efterat have modtaget det, vise sig forsømmelige;
skulde Man i den Anledning, til behagelig Underretning
tjenstligst melde,

at naar en Borger ikke vil paatage sig de borgerlige
Ombudde, der ere en Følge af hans borgerlige Næring, bør
han, paa Grund af Lovens 3—3—2 og 3—4—10, ansees ube-
rettiget til at fortsætte denne, og det ham meddeelte Bor-
gerskabsbrev erklæres ugjeldende. Og da Øvrigheden er
bemyndiget til at mulctere dem, der vise Efterladdenhed i
at efterkomme det Ombud, de have paataget sig, saa kan
Kjøbenhavns Magistrat efter Requisition fra Directionen
for Fattigvæsenet exequere de Mulcter, hvormed Fattig-
forstandere maatte ansees for Efterladdenhed og Forsøm-
melse i at forrette dette dem paalagte borgerlige Ombud.
Hvad angaaer den af Nogle anførte Vægninggrund, nemlig
at de have betalt for Fritagelse for borgerlig militair Tje-
neste, da kan derpaa ikke agtes, siden denne Fritagelse

8. Sept. bliver de borgerlige Ombudde uvedkommende, for hvilket de Paagjældende Intet have erlagt.

[Cirk. 21. Marts 1795. Prom. 21. Dec. 1824.]

18. Dec. **Canc. Prom. til samtlige Over-Øvrigheder i hvis Jurisdiction ligge Kjøbstæder, ang. Nogle, der etablere sig i de ringere Næringsveie, gives en skriftlig Tilladelse og ei Borgerbrev.**

Hans Majestæt har ved allerhøieste Befaling af 1ste denne Maaned allernaadigst bestemt, »at de, der agte at etablere sig i de ringere borgerlige Næringsveie, saasom Marschandisere, Traadhandlere, Vertshuusholdere, Øltappere, Pottehandlere og Jernhandlere, der handle med gammelt Jern, hvad enten de ere Indfødte eller Udlændinge, ikke skulle meddeles Borgerbrev, men i dets Sted gives en skriftlig Tilladelse til at drive den Næringsvei de attraae, under Vilkaar, at svare Næringssskat og alle øvrige borgerlige Tyngder. For saadan Tilladelse skal erlægges samme Betaling, som hidtil har været erlagt for Borgerbrev. Hvilket hermed tjenstligst meldes (Tit.) til behagelig Efterretning og Bekjendtgjørelse for Vedkommende.

[Ophævet v. An. 1. Jan. 1840 § 9.]

1811.

17. Juni. **Raadstue-Placat, (Rescr. til Kbhvns Mag. 11 Juni),** at det ved enhver nye Bygnings Opførelse i Khavn skal iagttages, at Kielderhalsene ei springe for vidt ud paa Fortogene, og at Trapperne ei gaae ud over 18 Tommer, samt at enhver Gaard- og Huuseier, som maatte have Kielderhalse eller Trapper udenfor deres Huse eller Gaarde til Gaden stridende imod disse Forskrifter, skal, i de Gader, hvor nye Omlægning finder Sted, uden Ophold, og i de øvrige Gader inden 2 Aars Forløb rette samme i Overensstemmelse med bemeldte Regler.

18. Okt. **Fr. f. Danmark og Norge, som indeholder nærmere Bestemmelser i Henseende til Egtefolks Adskillelse.**

Gr. Da det er vigtigt for Borgersamfundets, som for hver enkelt Families Vel, at det Baand, der sammenknytter

Egtefolk, ikke ubesindigen løsnes; og da Religionens Bud, 18. Okt. ikke mindre end Statens Love, bør kaldes dem til Minde, som, uden tvingende Aarsager, ønske den Forening hævet, der stiftedes for Livstid; saa finder Kongen Sig bevæget til herved at opfordre Sine geistlige Embedsmænd, at de, i Overensstemmelse med 2—9—8, forene deres Bestræbelser med de verdslige Øvrighedens og de af Kongen anordnede Forligelses-Commissioners, til det ærefulde Øiemed: at forebygge og hemme saadanne Misforstaaelser imellem Husbond og Hustrue, det kunde fremkalde Tvedragt, og varig Attraae til at skilles fra hverandre. Kongen befaler derhos følgende:

1.) Den, som begiærer Tilladelse at leve separeret, i Henseende til Bord og Seng, fra sin Egtefælle, skal med sin Ansøgning til Øvrigheden lade følge Attest fra sin Sielesørger, hvori denne bevidner: at Ansøgerens Beslutning har været ham saa betimeligen bekiendt, at han har haft vedbørlig Leilighed til i saa Henseende at efterkomme, hvad der, i Følge D. og N. Lovs 2—9—8, samt nærværende Anordning, paaligger Præsterne. [*Fr. 30. April 1824 § 18. L. 13. April 1851 § 12. Pl. 10. Febr. 1818. Cirk. 18. Nov. 1901.*]

2.) Lige Attest skal vedlægges den Ansøgning, som en Egtefælle, der lever separeret i Henseende til Bord og Seng, indgiver om Ægteskabets aldeles Ophævelse. [*Fr. 23. Marts 1827 § 19 d. Fr. 30. April 1824 § 18. L. 13. April 1851 § 12.*]

3.) Ansøgninger, som ikke ere forsynede med saadan Attest, skal Øvrigheden uden videre henlægge; som Andragender, paa hvilke der intet er at agte. [*Cirk. 18. Nov. 1901.*]

4.) Opholde Ægtefolkene sig paa forskellige Steder, da bør Øvrigheden drage Omsorg for, at den fraværende Egtefælles Sielesørger bliver underrettet om den ansøgte Adskillelse fra Bord og Seng eller Ophævelse af Ægteskabet, og levnet fornøden Tid til ogsaa fra sin Side at opfylde Lovens og denne Anordnings Bydende. [*Fr. 30. April 1824 § 18.*]

5.) Den ved Anordningerne befalede Mægling til Forlig, som bør prøves af Øvrigheden, forinden den enten til-

18. Okt. stæder Egtefolk at leve separerede i Henseende til Bord og Seng, eller med Anbefaling indsender separerede Egtefolks Ansøgning om Egteskabets aldeles Ophævelse, vedbliver i øvrigt, fremdeles som hidtil. [*Instr. 28. Aug. 1795 § 8 d. Fr. 23. Maj 1800 § 5. Fr. 23. Marts 1827 § 19 d. Rpl. 11. April 1916 § 478, 2. Stk. L. om Kbhvn., 4. Marts 1857 § 3. Vedt. 30. Dec. 1857 § 1 e.*]

8. Nov. **Kgl. Resolution.** at den nu udlagte ny Gade fra Kulturvet til Aabenraae i Kjøbenhavn skal føre Navn af Hausers Gade, da Etatsraad Hauser har opført de derværende Bygninger, og eier adskillige af de endnu ubebyggede Grunde sammesteds, samt, efter Overenskommelse med Broelægnings-Commissionen, har paataget sig Gadens Broelægning.

1812.

14. Febr. **Rescr. til Kbhvns Mag. ang. at Gaarden Gamle Kattunfabriqve kaldet, maae fra Kbhvns Amt under Kbhvns Jurisdiction henlægges.**

Gr. Garver Peter Bachmann i Kjøbenhavn har allerunderdanigst anholdt om, at en ham tilhørende og uden for Stadens Vesterport, ud til gamle Kongevei beliggende Gaard, Gamle Kattunfabriqve kaldet, som hører under Kjøbenhavns Amt, maae blive henlagt under Staden Kjøbenhavns Jurisdiction. Da det ved de af Magistraten meddeelte Oplysninger er godtgjort, at fornævnte Supplicans Gaard er den eeneste paa den søndre Side af gamle Kongevei, som endnu ligger under Amtets Jurisdiction,

Gives hermed tilkjende, at Kongen allernaadigst vil have tilladt, at bemeldte uden for Staden Kjøbenhavns Vesterport beliggende Gaard maae henlægges fra Kjøbenhavns Amt under Staden Kjøbenhavns Jurisdiction mod at vedkommende Auctions- og Skifteforvaltere for deres Embedstid Intet afgaaer i deres Rettigheder, naar Dødsfald og Salg indtræffe.

3. Marts. **Rescr. til Finantscollegiet,** ang. at alle Enker, uden Undtagelse for det første og indtil videre, skulle være

aldeles fritagne for at svare Rangskat, fra 1. Jan. d. A. af 3. Marts, at regne.

[Fr. 19. Jan. 1764.]

Anord. betreffende Kiøbenhavns Udgifters Ligning paa 21. April. Grund og Næring.

Gr. Som det er befunden nødvendigt at forandre de Regler, hvorefter Byeskatterne i Khavn lignes paa Grund og Næring, saa har Kongen henvendt Sin Opmærksomhed paa, hvorledes de Afgifter, som Stadens Tarv udkræver, kunne blive fordeelte efter en simplere og mere ligelig Maalestok, end hidtil. Hvorfor følgende befales:

1.) Der skal indrettes en nye Grundskats Matricul for Khavn til sikkrere Veiledning ved Fordelingen af alle de Bidrag, som af Grundene bør udredes.

2.) De Regler, hvorefter denne Matricul skal fastsættes, ere: a.) at de Afgifter, som paalignes Grundene, fremdeles som hidtil bør beregnes efter Portioner i Overeensstemmelse med den i Aaret 1756 udfærdigede Matricul; [Rescr. 19. Marts 1756.] b.) at de nuværende Uligheder skal jævnes ved at lempe Afgiften efter Grundens større Afbenyttelse derved, at Bygningerne enten i Hoide eller Vidde ere forøgede, og saaledes at drage disses nuværende Værdie ind under nye Portioner, bestemte efter Bygningernes faste Assurance-Sum, saaledes: at der tages 2 Procent af hver Bygnings Assurance-Sum, hvoraf dannes nye Portioner à 100 Rdlr pr. Portion, hvilke lægges til hine ældre Portioner; disse Portioners samlede Beløb skal da udgiøre enhver Gruuds nye Matriculs-Taxt.

3.) Hvert 5te Aar har Stadens Magistrat fra Brand-assurance-Contoiret at indhente Efterretning, om der er foregaaet nogen Forandring i Henseende til Assurance-Summerne; hvorefter da Portionerne, i Overeensstemmelse dermed vil blive at forøge eller formindske. [Skattel. 19. Febr. 1861 § 2.]

4.) Næringskatten skal herefter være et fra Grundskatten aldeles afsondret Paalæg, og ene anvendes til at

21. April. supplere Stadens Kasses manglende Indtægter. [Skattel. 19. Febr. 1861 § 1.]

5.) Til den Ende skal Magistraten i hvert Aars November Maaned indgive Beregning over, hvormeget der til dette Øiemeeds Opnaaelse behøves paalignet Næringsbrugere for det næste Aar. Ved denne Beregning skal det forudsættes, at Stadens Kasses løbende Udgifter i paafølgende Aar blive ligesaa store, som i det foregaaende; og at altsaa Stadens Kasse for ethvert følgende Aar skal have i Indtægt af Næringen det samme, som i foregaaende, til ligemed Beløbet af den Underballance, som mueligen kan have fundet Sted i det foregaaende Aar.

6.) Ansættelse til Skat af Næring skal herefter skee tvende Gange aarligen, nemlig inden Junii og December Maanedes Udgang.

7.) Ansættelsen skal skee ved en Commission, bestaaende af tvende af Kiøbenhavns Magistrats Lemmer og Oidmanden for Rodemesterne, for samtlige Stadens Qvarterer, og 2de af Stadens 32 Mænd, som af Magistraten udnævnes, for hvert Qvarteer. Og skal derhos ethvert Qvarteers Rodemestere gaae Commissionen tilhaande med de Oplysninger, som maatte fordres.

8.) Denne Commission skal ikkun bestemme, hvormange Portioner den ene næringsdrivende Borger bør svare i Forhold til den anden; og har samme derved at rette sig efter den Classification af borgerlige Næringsveie, hvilken Kongen igiennem Magistraten vil lade den tilstille.

9.) Naar Ansættelsen er skeet og Skattens Beløb pr. Portion derefter udregnet, skal enhver for sit Vedkommende, 14 Dage førend der skrives til Indkrævningen, gives Underretning om det Beløb af Næringssskat, han, i Følge Ansættelsen, har at tilsvare.

10.) Fattiggrundskatten, som har været opkrævet med 9000 Rdlr aarlig, skal herefter aldeles bortfalde; derimod skal de 7500 Rdlr, hvilke Khavns Fattigvæsen af denne Skats Beløb hidtil har udbetalt til Fødsels- og Pleie-Stiftelsen, samt til Tugt- Rasp- og Forbedringshuset, herefter

udbetales til bemeldte Stiftelser af Kæmmerkassen; og de 21. April. øvrige 1500 Rdlr, som Fattigvæsenet selv har oppebaaret af Fattiggrundskattens totale Beløb, skal inddrages under en almindelig Ligning af Fattigvæsenets Udgifter. [*Rescr. 10. April 1762. 17. Marts 1784 § 11 a. Plan 1. Juli 1799 § 167. Pl. 9. Marts 1814. L. 20. Juni 1850 § 1. f. Pl. 15. Juli 1816. Skattel. 19. Febr. 1861 § 3.*]

11.) Fra 1 Jan. 1813 skal, foruden Borgervæbningsskatten, følgende Skatters totale Beløb lignes paa Grundtaxten, nemlig: Indkvarteringsskat, Renovationsskat, Lygteskat og Vægterskat. [*Skattel. 19. Febr. 1861 § 3.*]

12.) For Aaret 1812 skal af Næringen i Khavn udredes den Summa 44000 Rdlr. Dansk Courant.

[*L. 14. April 1855. L. om Grundtakst 14. Dec. 1857. Skattel. 19. Febr. 1861.*]

Anordning ang. Kbhvns Vandvæsen.

21. April.

Gr. Da Kongen har fundet fornødent anderledes at ordne Vandvæsenet i Khavn, paa det at dette for samtlige Indvaanere høistvigtige Anlæg kan opnaae mueligste Fuldkommenhed; saa kundgiøres herved, hvorledes denne Indretning herefter bliver at bestyre, og ved hvilke Bidrag den bør vedligeholdes og fremmes:

1.) Bestyrelsen af hvad der hører til Khavns Forsyning med Vand, er henlagt til den under 1 Nov. 1805 anordnede Commission for Vandvæsenet. Denne paaligger det desaaarsag at foranstalte og see udført alt, hvad der findes nødvendigt, saavel til Udenværkernes, som til Vandledningernes Vedligeholdelse og bedre Indretning.

2.) De hidtil bestaaende Vandcompagnier ophæves herved; dog skal Khavn og Christianshavn, i Henseende til Vandvæsenet, herefter indeles i ligesaa mange og samme Districter, som der har været Vandcompagnier, og disse beholde de samme Navne, som Compagnierne have haft.

3.) Samtlige forommeldte Compagniers Vandinspecteurer afgaae paa de Vilkaar, som ved Rescr. af Dags Dato til Commissionen for Vandvæsenet er bestemt. Derimod skal der af bemeldte Commission for det første beskikkes 2de

21. April. og, om fornødent bliver, flere Opsynsmænd over Vandvæsenet med Prædicat af Inspecteurer ved samme, og med saadan aarlig Gage af Vandvæsenets Fond, som ved fornævnte Reser. er fastsat. Disse Vandvæsens Inspecteurer skal have Tilsyn med og drage Omsorg for, at det Vandmesterne paalagte eller herefter paalæggende Arbeide forsvarligen udføres. De skal med Nidkiærhed stræbe at forebygge Uorden, samt vaage over, at der ikke gøres ulovligt og for Vandvæsenet skadeligt Brug af Vandet og Renderne saavel i som udenfor Staden, og i alle Dele af deres Embedsførelse rette sig efter den Instrux dem af Commissionen for Vandvæsenet meddeles.

4.) Ligeledes skal Commissionen for Vandvæsenet fremdeles, som hidtil, beskikke og instruere de fornødne Vandmestere, med saadanne Vilkaar, hvorunder de forhen have været antagne, eller som herefter af Commissionen findes passende.

5.) Denne Forandring i Vandvæsenets Bestyrelse skal foregaae og træde i Kraft til 1 Oct. 1812; til hvilken Tid de hidtil ved Compagnierne ansatte Vandinspecteurer have at aflevere alle i deres Værge beroende Protocoller, Kaarter og Documenter, Vandvæsenet vedkommende, saavel som Beholdningen af Penge og Redskaber efter opgiort Regnskab.

6.) Den Afgift til Vandvæsenets Vedligeholdelse og Forbedring, som hidtil har været svaret af Vand-Portionerne, skal fra Oct. 1812 aldeles ophøre. Som Følge heraf, vil Kongen fra samme Tid frietage de Huus- og Gaardeiere, hvem Vandportioner fra Kongens Compagnier ere tilskjødede, for at erlægge den Afgift af deres Portioner, som i Skiøderne er bestemt.

7.) Derimod vil Kongen til Udgifternes Bestridelse paa Vandvæsenet herved paabyde en almindelig Skat for Vand til Huusholdningsbrug, og desforuden en særdeles Skat for Vand til Næringsbrug, hvilke begge tage deres Begyndelse fra 1 Oct. 1812.

8.) Skatten for Vand til Huusholdningsbrug skal udredes saavel af Eier som Leier, efter de Grundsætninger,

som ere fastsatte i Fr. 1 Oct. 1802, forsaavidt Bygnings-Af- 21. April.
giften af Bygninger i Khavn angaaer. Og har Vand-Com-
missionen aarlig at indgive Forslag om, hvormeget der i
Forhold til de faste Lønninger, de sædvanlige aarlige Re-
parationer, samt Renter og Afdrag paa de Capitaler, der
maatte laanes, for at iværksætte betydelige Hoved-Repa-
rationer, i det høieste burde lignedes pr. Kv. Alen; hvorved
dog iagttages, at der for Springvand til Huusholdningsbrug
betales 3de Gange saameget, som for Pompevand; men for
Springvands Spildevand ikkun erlægges enkelt Betaling;
saa og at Eier og Leier af de Huse og Gaarde, hvori hver-
ken Springvand eller Pompevand er indlagt, ikkun betale
en tredie Deel imod dem, i hvis Gaarde er indlagt Pompe-
vand, saafremt der i Gaden er en offentlig Post, men i mod-
sat Fald aldeles intet. Naar Kongen da har bestemt, hvor-
meget der bør paalignes pr. Kv. Alen, skal saadant aarligen
bekiendtgjøres, og enhver Yder fra Commissionen for Vand-
væsenet tilstilles en Note over, hvormeget han har at er-
lægge og til hvad Tid.

9.) De, som til deres Næringsdrift bruge meget Vand,
skal, foruden den i 8 § omhandlede almindelige Skat for
Vand til Huusholdningsbrug, tillige betale en særdeles Af-
gift af Vand til Næringsbrug, saasom:

Bryggere aarlig	20 Rdlr.
Brændeviinsbrændere	20 —
Garvere	15 —
Feldtberedere	10 —
Kattuntrykkere	10 —
Farvere	10 —
Stivelsefabrikører	10 —

Og skal Commissionen for Vandvæsenet, i Tilfælde at der
skulle være eller herefter indføres andre, end de anførte
Haandteringer, til hvis Drift behøves mere Vand, end til
almindelig Huusholdningsbrug, være bemyndiget til at be-
stemme den aarlige Afgift for disse, i Forhold til den mindre
eller større Mængde af Vand, som til saadan Næringsdrift
maatte forbruges.

21. April. 10.) De, som paa den Tid, da Vandvæsenets Participanteres Stemmer, angaaende en Forandring i Vandvæsenets Bestyrelse, bleve samlede og oplæste i Khavns Raadstue, vare Interessentere enten i Kongens eller de øvrige Vandcompagnier, skal, for deres Personer, og saalænge de selv forblive i Besiddelse af deres Vandportioner, ikke svare den Skat, der paabydes af Vand, enten til Huusholdningsbrug eller Næringsbrug; hvorimod de alene have at svare aarligen til Vandvæsenets Fond saameget, som de, efter et Middeltal af 10 Aar fra 1796 til 1806 inclusive, aarligen have bidraget til Indenværkernes Vedligeholdelse og Forbedring; og skal disse Participantere derhos, istædenfor de tilfældige Indtægter, som Compagnierne hidtil have haft ved Indskud af nye indtrædende Participanter, tillægges en saadan aarlig Gotgiørelse, som, efter et rundt Tal af de forannævnte 10 Aar, kan staae i Forhold til det, som de af disse Indtægter hvert Aar have oppebaaret. Dog skal denne særdeles Bestemmelse for Participantere i de forrige Vandkompagnier ikke frietage Leierne i disse Participanteres Huse eller Gaarde for den i det foregaaende bestemte Afgift, hvad enten denne finder Sted efter 8 §, som Skat af Vand til Huusholdningsbrug, eller efter 9 §, som Skat af Vand til Næringsbrug, forsaavidt de maatte drive en Næringsvei, af hvilken saadan Afgift bør svares.

11.) Al Skat og Afgift til Vandvæsenet skal erlægges i 2de Terminer, nemlig til 1 Apr. og til 1 Oct., og inddrives, i Tilfælde at Betaling udebliver, paa samme Maade, som for resterende Skatter og Afgifter i Khavn er bestemt.

12.) For øvrigt bliver i Henseende til Vandvæsenet i Khavn at forholde efter det under Dags Dato udstædte Reglement.

[Forandret ved L. 20. Aug. 1853. 30. Novbr. 1857.]

1813.

26. Jan. Canc. Prom. til Amtmanden over Holbeks Amt, at Separations-Bevilling kan udfærdiges, uden at Fr. 18 Okt 1811 er opfyldt, i Tilfælde af at en af Ægtefolkene berøves Forstandens Brug, medens Underhandlingerne foregaa.

Gr. Ved Skrivelse af 6te d. M. har Amtmanden under- 26. Jan.
rettet Cancelliet om, at Gaardmand N. N. af Gislinge inden
Førligelses-Commissionen havde forenet sig med sin Hu-
stru om de Vilkaar, hvorunder de ville leve separerede fra
Bord og Seng, og at han derefter havde forlangt Separations-
Bevillingen meddeelt; hvilken Amtmanden imidlertid
ikke havde kunnet meddele ham, efterdi hans Hustru imid-
lertid havde mistet Forstandens fulde Brug, og Forordnin-
gen af 18de Octbr. 1811 altsaa ei har kunnet opfyldes. Amt-
manden har derfor forespurgt, om ikke den ansøgte Bevil-
ling desuagtet, i Betragtning af de særdeles Omstændig-
heder, kunde meddeles Supplikanten.

Foranlediget herved, skulde Cancelliet tjenstligst melde,
at dette Collegium bifalder, at den ansøgte Bevilling med-
deles Supplikanten.

Canc. Prom. til Holbeks Amts Fattigdirektion, at Ho- 2. Febr.
spitals Lemmers Eiendomme vel maa registreres, men disse
ei betages i Ri Raadighed over samme, medens de leve.

Gr. Med Hr. Kammerherrens Forestilling af 5te Jan.
sidstleden har Cancelliet modtaget en Skrivelse fra Sogne-
præsten for Burby Sogn og Forvalteren paa Burbygaard,
hvori de andrage, at de har troet at burde registrere samt-
lige Burby Hospitals Medlemmers Eiendele, for at fore-
bygge Elusion af den Hospitalet ifølge 2—19—13 tilkom-
mende Ret, samt at Hospitalets Lemmer have modsat sig
denne Registrering.

I denne Anledning undlader man ikke herved tjenst-
ligst at tilmelde Directionen for Holbeks Amts Fattigvæsen
til behagelig Efterretning og Bekjendtgjørelse for Vedkom-
mende, at der intet haves at erindre imod, at den Fattiges
Eiendele optegnes, naar ikkun Eieren ikke betages den
ham tilkommende fulde Raadighed over sit Gods, medens
han lever.

Kgl. Resol. hvorved Cancelliet bemyndiges til ad man- 19. Marts.
datum at bevilge nogen at indgaa Ægteskab, uagtet de

19. Marts. ikke kunne bevise, at de ikke ere bundne ved ældre ægte- skabelig Forbindelse, paa Vilkaar, at de førend Vielsen for Retten edelig bekræfte, at de ikke staa i saadan Forbindelse.

(Coll. Tid. 1815, S. 480.)

[Fr. 30. April 1824 § 4. Saadan Bevilling meddelt en i Køln født Person. Rescr. 22. Marts 1816, men nægtet Indlændinge, der ikke var i Stand til at stille Forlovere, Canc. Skr. 4. Jan. 1848. Skr. 13. Maj 1908.]

20. Marts. **Rentekammer Prom. til den Kongl. Skattecommission i Kbhvn. ang. hvor de her i Staden eller dens Forstæder værende Jordegodseiere skulle erlægge deres Rangskat.**

Gr. I Anledning af den Kongelige Skattecommissions Skrivelse af 11te d. M. med derved indsendte Promemoria fra Kammerraad og Bogholder Olrog, hvorved er forlangt Kammerets Resolution om, hvorvidt de her i Staden og dens Forstæder værende Jordegodseiere skal erlægge deres Rangskat her eller i den Amtstue hvorunder Godset er be- liggende, har Kammeret bifaldet,

At Jordegodseiere, som er tillagt Rang, uden Hensyn til deres personlige Opholdssted, betale Rangskatten i ved- kommende Amtstue, hvor de øvrige Skatter af Godset er- lægges, dog at i Regnskabet for Rangskatten her af Staden anføres de herværende Rangspersoner, som saaledes betale Rangskatten i Amtstuen, med Forklaring om, til hvilken Amtstue den af enhver især erlægges.

[Fr. 19. Jan. 1764.]

23. Marts. **Instruction for Stadsphysicus i Kbhvn.**

1.) Stadsphysicus skal paasee alt, hvad der hører til at bevare og befordre Khavns Indvaaneres Sundhed. Saa- snart han faaer Kundskab eller Formodning om Noget for Sundheden skadeligt, enten i private eller offentlige Huse og Stiftelser, skal han, naar det er af den Beskaffenhed, at det kan blive en Gienstand for Medicinalpolitiet, hos ved- kommende Øvrighed, Direction eller Foresatte forlange for- nøden Undersøgelse anstillet; og, efter Overlæg med den executive Magt, bringe de fornødne Foranstaltninger i For- slag. [Sundhedsvedt. 26. Okt. 1860 § 2. 15. Juni 1886 § 2. L. Nr. 111. 30. April 1909 § 5.]

2.) De Forslag, han maatte finde sig anlediget til at 23. Marts. affatte, være sig enten Sundheds-Politiets Forbedring eller nogen anden Deel af hans Embede vedkommende, har han at indsende til Sundheds-Collegium i Khavn. Til samme Collegium har han ogsaa at henvende sig, naar han in quæstionibus artis maatte have nogen Tvivl; men dersom han i Udførelse af sit Embede skulde behøve Assistance, da har han derom at henvende sig til den executive Magt. [L. 12. Jan. 1858 § 2. Sundhedsvedt. 26. Okt. 1860 § 5. 15. Juni 1886 § 2, 4.]

3.) Naar hidsige epidemiske Sygdomme vise sig i Staden eller paa dens Grund, skal han, efter Overlæg med Stadens Politimester og øvrige Vedkommende, foreslaae og udføre de Foranstaltninger, som til slige Sygdommes Standsning og Udryddelse eragtes fornødne. Bliver en saadan bekjendt Epidemie paa en usædvanlig Maade overhaandtagende og haardnakket, eller og en ualmindelig og pestagtig Epidemie udbryder, har han uopholdeligen at gjøre Indberetning til Sundheds-Collegium, saavel om Sygdommens Beskaffenhed og de formodede Aarsager til samme, som om de Midler, der allerede ere anvendte, eller kunne anvendes, til at standse og udrydde den. Naar Epidemie indtræffer, bør han desuden i de offentlige Tidender betimeligen gjøre Almuen opmærksom paa de bedste Forebyggelsesmidler, samt paa diætetiske Feil. [Sundhedsvedt. 15. Juni 1886 § 5. L. Nr. 138, 10. Maj 1915.]

4.) Skulde det forebringes Stadsphysicus, at Koppe-sygdom har yttret sig i hans Embedskreds, da er det hans Pligt, uden mindste Ophold, at forskaffe sig Kundskab, om saadan Sygdom virkeligen er Smaakopper. Finder han da, at dette er Tilfældet, har han strax at henvende sig til Politimesteren, for at Frr. 17 Apr. 1782 og 3 Apr. 1810 samt Pl. 19 Apr. 1805 kan blive satte i Execution. I øvrigt bør Stadsphysicus med al Flid søge at fremme Vaccinationen i sin Embedskreds. [L. om Indpodning af Kokopper 4. Febr. 1871. L. Nr. 138, 10. Maj 1915.]

5.) For at han kan vide, hvo der til Praxin er authoriseret, bør han forskaffe sig den, efter Sundheds-Collegii

23. Marts. Foranstaltning, trykte Liste over autoriserede Læger i Danmark; ligesom han og fra bemeldte Collegium, Tid efter anden, vil blive meddeelt Navnene paa dem, som herefter til Praxin vorde autoriserede. Det er hans Pligt at vaage over, at Qvaksalvere, de saa kaldte kloge Folk og overhovedet enhver, der ikke har faaet Tilladelse til at udøve en eller anden Deel af Lægevidenskaben, ikke befatter sig med Curer, eller forordner Lægemedler for indvortes eller udvortes Sygdomme. For endmere at kunne have Leilighed til at opdage slige Qvaksalvere, skal han være berettiget til af Apothekerne at forlange sig tilstillet de Recepter, som Uberettigede maatte have skrevet, og som Apothekerne i det Øiemeed bør holde tilbage. Naar han i øvrigt forlanger Action anlagt mod nogen for Qvaksalverie, er han befriet for personligt Møde i Retten, imod at han skriftligen erklærer, at han ingen videre Oplysning kan meddele, end den, hans Klage indeholder. Af den i saadan Sag passerede Dom bør Retten, paa hans Forlangende, meddele ham en Udskrift paa ustempelt Papir og uden Betaling. [*Fr. 4. Dec. 1672 § 4. 5. Sept. 1794. L. Nr. 111, 30. April 1909 § 8. Pl. 17. Jan. 1909.*]

6.) Han bør sørge for, at Rednings-Anstalterne for tilsyneladende Livløse ere i god og brugbar Stand. Hvor han selv kan være tilstede ved saadan ulykkelig Hændelse, bør han stræbe, saavidt mueligt, at tilveiebringe den hastigste og virksomste Hielp. Til Videnskabens Fremme er det ham tilladt, naar al Hielp har været frugtesløs, at obducere de i Liighuset ved Langebroe henlagte Liig. [*Justitsmin. Skr. 17. Febr. 1880.*]

7.) Det paaligger ham, efter Pl. 21 Maj 1811, at syne og udstæde Attest om Liig af den jødiske Religions Bekjendere, i de Tilfælde og imod den Betaling, som bemeldte Placat fastsætter. Skulde nogen anden privat Mand forlange noget Liig synet, for at forvise sig om, at Mennesket er dødt, er han forpligtet at foretage saadant Syn, i det mindste for samme Betaling som i nysnævnte Placat er bestemt. [*L. om Ligsyn 2. Jan. 1871.*]

8.) Stadspysicus bør besøge og selv være tilstede ved

alle legale Obductions-Forretninger, som requireres i det ^{23. Marts.} han anbettede Physicat, naar ikke hans betimelige Møde, formedelst usædvanlige Omstændigheder, bliver umueligt. Til at foretage Obductionen, requirerer han een eller, hvis mueligt er, tvende examinerede Chirurger, dog ikke den, der har haft den, der skal obduceres, under Cuur i hans dødelige Sygdom. Obductionen lader Stadsphysicus Chirurgen foretage, i Overværelse af Rettens-Middel, Gjerningsmanden, naar denne, i Tilfælde af Vold eller Drab, er tilstede, samt den Læge, der har betient Obducenden, i dennes sidste Sygdom. Stadsphysicus bør derved nøie have Tilsyn med, at alle Legemets Dele efter Omstændighederne blive undersøgte, og at der ikke, ved uagtsom Section, skeer saadanne Læsioner, som kunde gjøre visum repertum tvivlsomt. Naar Gift formodes at være Aarsag til Døden, bør Stadsphysicus ei alene nøie examinere læsionem ventriculi et intestinorum, men ogsaa contenta ventriculi og alle øvrige Dele, hvori Giften mueligen kunde være anbragt, og ved bekjendte videnskabelige Forsøg forvisse sig om Giftens Tilværelse og Beskaffenhed. I sidstnævnte Øie-meed maae han, hvis han finder det fornødent, tilkalde en bekjendt Chemicus. Kan den chemiske Undersøgelse ikke iværksættes paa selve Stedet, enten under eller strax efter Obductionen, bør de forefundne mistænkelige Substantser opbevares i et reent Kar, som vel tilproppes eller tilbindes med Blære, og forseigles af Stadsphysicus og øvrige Vedkommende. Naar den videre chemiske Undersøgelse iværksættes, hvilket bør skee saasnart mueligt, tilsiges alle Vedkommende, i hvis Overværelse Karret atter aabnes. Hvad der af det giftige Contentum, efter anstillet Prøve, er tilovers, skal strax optages i et passende Kar, og med Stadsphysici og Obducentens Seigl forsynes, for derefter at fremstilles i Retten. Det bør strax af Obducenterne nedskrives, hvorledes alt ved Obductionen forefindes, og intet deri senere forandres, udslettes eller raderes. Vedkommende, som ere tilstede, bør med deres Underskrift attestere Rigtigheden. Skulde nogen af de tiltagne Chirurger

28. Marts. ikke være enig med Stadsphysicus, afgiver han sin særskilte Obductions-Beretning. Den passerede Obductions Beskrivelse bør nøiagtigen følges i visum repertum, og af samme atter uddrages Conclusionen, hvorefter den, forsynet med de tilstedeværende Lægekyudiges Paategning, strax bør indsendes til vedkommende Sted. Skulde Stadsphysicus i noget betydeligt Tilfælde, især hvor der kan blive Spørgsmaal om Anvendelse af Livsstraf, finde Sagen tvivlsom, bør han indsende sin Beretning til Sundheds-Collegium, hvilket atter fremsender den til Retten, ledsaget med sin Betænkning. I øvrigt skal Stadsphysicus bruge al muelig Forsigtighed ved at syne og aabne cadavera; ligesom han og med yderste Vaersomhed, dog i et tydeligt og forstaaeligt Sprog, bør affatte sin derom udstædende Attest, den han ikke bør støtte paa andet, end rene og klare Data. [*Instr. 4. Marts 1818. L. Nr. 111, 30. April 1909 § 3, 10.*]

9.) Da det er af Vigtighed, at den veneriske Sygdom standses, bør han være betænkt paa, og for Vedkommende foreslaae de i saa Henseende nødvendige Foranstaltninger; ligesom han og, i Forening med Politimesteren, bør, saavidt mueligt, fremme sammes Iværksættelse. [*L. Nr. 81, 30. Marts 1906.*]

10.) Han bør, saavidt mueligt, søge at hindre alt, hvorved Luften kan bedærvs; og paasee, at Vandet holdes reent og sundt. Han skal have et vaaget Øie med Kornvarer, der angives som havarerede eller paa anden Maade bedærvede. Overhovedet henhøre alle Slags Spise- og Drikkevarer, som falholdes, under hans Opsyn; han bør, saavidt mueligt, sørge for deres sunde Beskaffenhed, og aftale det fornødne desangaaende med Politimesteren. [*Vedt. 15. Juni 1886 §§ 31—41. 12. Marts 1896. 28 Maj 1898. 3. Maj 1904. 27. Marts 1901. 17. Jan. 1902. 6. Marts 1905. 24. Sept. 1906. 21. Juni 1907. 3. Febr. 1908. 23. Juni 1909. 27. Juli 1909.*]

11.) For at han kan faae betimelig og nøiagtig Kundskab om alle de herskende Sygdomme og om Mortaliteten under Stadens Jurisdiction, bør han af Vedkommende ugentligen lade sig tilstille de anordnede schematiske Beretnin-

ger og Lister over Fødte og Døde, samt over de Sygdomme, 23. Marts. der have foraarsaget Døden.

12.) Stadsphysicus bør, i Overværelse af de Tilforordnede i Sundheds-Collegium, hvert Efteraar foretage en Visitation i alle Apotheker paa Stadens Grund, hvorved bør eftersees: om der haves et tilstrækkeligt Forraad af Medicamenter: om disse ere af tilbørlig Godhed: om det forordnede Medicinal-Maal og Vægt er tilstede: samt: om ethvert Glas, enhver Krukke og Skuffe m. v., overeenstemmende med Cancelliets Circul. 1 Mart. 1806, er forsynet med dobbelte Navne, nemlig, baade de gamle forhen brugte og de nye, som Pharmacopoea danica indeholder, samt om ethvert Apothek er forsynet med fornødent Laboratorium; saa bør han derhos og, i Foreening med fornævnte Tilforordnede i Sundheds-Collegiet, eftersee den ved Fr. 1 Apr. 1796 befalede Bog over udleverede Gifter; og bør samtlige ved deres Underskrift i Bogen attestere, at den er revideret. Det staaer i øvrigt Stadsphysicus frit for, endog uden for den bestemte Tid og uden derom i Forveien at gjøre Anmeldelse til Apothekerne, at foranledige et Apothek revideret; dog bør saadant stedse skee i Foreening med Sundheds-Collegiets Decanus, samt en eller tvende af dets øvrige Tilforordnede. Skulde Sundheds-Collegium finde fornødent, udenfor den bestemte Tid, at foranstalte et eller andet Apothek visiteret, bør Stadsphysicus rette sin Leilighed efter at være tilstede derved. I øvrigt bør Stadsphysicus vaage over, at Medicamenter udsælges fra Apothekerne til den anordnede Priis. Indløber nogen Klage over den Priis, Apothekeren fordrer, bør han undersøge samme, og, hvis han skønner, at den er grundet, advare Apothekeren om at holde sig Taxten efterrettelig; men skulde denne Advarsel ikke frugte eller Klageren ikke dermed være tilfreds, bør han sende Klagen til Politimesteren til Behandling efter Anordningerne. Det samme gielder og i Henseende til andre Uordener, som Stadsphysicus finder i et Apothek. [*L. Nr. 111, 30. April 1909 § 9. L. Nr. 132, 29. April 1913 § 23. Fr. om Hdl. m. Gift 1. April 1796. Pl. 19. April 1843.*]

23. Marts. 13.) Stadsphysicus bør, i Følge Cancelliets Foranstaltning af 9 Febr. 1811, examinere de Lærlinge i Apothekerne under hans Physicat, som af Apothekerne ansees delige til at vorde Svende, forinden de erholde Lærebrev; saa bør han og lade sig underrette om, hvormange examinerede og uexaminerede Svende og Lærlinge, enhver Apotheker holder, og hvad Forandring derved foregaaer; samt anmærke saadant i hans aarlige Indberetning til Sundheds-Collegium. [*Anord. Nr. 175, 20. Novbr. 1902. Nr. 265, 16. Nov. 1913.*]

14.) Han bør paasee, at de Medicamenter, som sælges af privilegerede Materialister, Droguister og Laboranter, have den behørig Beskaffenhed og Tilberedning. Den Chinabark, som Kiøbmænd en gros maatte falholde i Pulver-Form, saavel som de i Handel en gros mueligt forekommende havarerede eller paa anden Maade beskadigede medicamina, bør han ligeledes undersøge, og skriftligen meddele sin Erklæring om det Synedes Beskaffenhed.

15.) Al Handel med Medicamenter, arcana, Brokbaand eller andre Bandager, som foretages af uberettigede Personer, bør han foranstalte paatalt. [*L. Nr. 111, 30. April 1909 § 5. L. Nr. 132, 29. April 1913 § 18, 19.*]

16.) Over de ved Cancelliets Circul. 24 Dec. 1802 og 9 Dec. 1806 befalede Beretninger om dødfødte Børn, bør Stadsphysicus aarligen tilstille Biskoppen over Siellands Stift en General-Anmeldelse, affattet i schematisk Form, saaledes som foreskrevet, og iagttages tillige, hvad der af det sidstnævnte Circulair-Skrivelses Indhold i øvrigt vedkommer ham. I Analogie med Cancelliets Circul. 20 Dec. 1803 bør han fremdeles forfatte og til Sundheds-Collegiet indsende den i dette Circulaire befalede Indberetning, til hvilken Ende han er berettiget til hos Vedkommende at søge de mueligst noiagtige og fuldstændige Efterretninger. Det paaligger ham og, at meddele vedkommende Ret, paa dens Forlangende, de i Anmeldelserne om Dødfødte grundede Spørgsmaale, naar der i den Anledning optages Undersøgelses-Forhører; samt desuden personligen at møde ved disse Forhører, naar hans Nærværelse derved eragtes

fornøden, uden at han derfor tilkommer nogen Gotgiørelse. 23. Marts.

[Instrux 15. Decbr. 1875. Cirk. 15. Dec. 1875. L. Nr. 126., 13. Juni 1914 § 2. Instrux 31. Marts 1915 § 17.]

17.) I Directionen for Khavns Fattigvæsen er han paa Embedsvegne Medlem; og skal han deri varetage de Forretninger, hvilke efter den approberede Plan paaligge ham.

[L. 4. Marts 1857 om Best. af Kbhvns comm. Anligg. § 1.]

18.) I Jordemoder-Committeen tager han Plads, for, i Forening med dens øvrige Lemmer, at examinere Jordemodre, og sørge for, at Staden forsynes med et tilstrækkeligt Antal af samme. Desuden bør han paasee, at ingen Uberettiget udøver Fødselshjelpen. [L. Nr. 126 om Jordemodervæsenet 13. Juni 1914.]

19.) I Qvarantaine-Commissionen har han ligeledes Sæde, for at kunne have desto bedre Leilighed til at afværge smitsomme Syger. I denne Egenskab paaligger det ham især at foretage den fornødne Undersøgelse paa Skibe, og overhovedet at rette sig efter Anordningerne om Qvarantainevæsenet. [L. Nr. 123, 12. April 1911 § 2.]

20.) De Forretninger, hvortil han af Øvrigheden eller Retten reqvireres, bør han foretage ex officio, og uden derfor at nyde nogen Betaling; dog undtages herfra de Forretninger, hvilke paaligge ham, som Medlem af Qvarantaine-Commissionen; thi for disse maae han oppebære den Betaling, som af Directionen for Qvarantaine-Foranstaltninger fastsættes. For Undersøgelse af havarerede Varer, Attesters Meddelelse, og overhovedet for alle legale Forretninger, som angaae private Personer, er han berettiget til at fordre Betaling i Analogie med hvad der er fastsat i Sportelreglem. for Notarius publicus i Khavn. [Regl. 22. Marts 1814 VII Afd. Vedt. 30. Dec. 1857 § 14. Pl. 10. Marts 1818. L. Nr. 87, 21. April 1914 §§ 16, 20.]

21.) Stadsphysicus maae, endog i Embedsforretninger, ikke være fraværende fra Staden over 24 Timer, uden at drage Omsorg for, at der paa hans Boepæl er nogen tilstede, som kan give fuldkommen Beskeed om, til hvem man under saadanne Omstændigheder kan henvende sig.

23. Marts. Til Fraværelse fra Staden paa længere Tid bør han ansøge Tilladelse hos Cancelliet. I saadant Tilfælde, som og naar Sygdom hindrer ham fra at varetage sit Embede, vil en af ham for Sundheds-Collegium foreslaaet, og fra Samme til Cancelliet indstillet medicinsk og chirurgisk Embedsmand blive constitueret til at fungere som Stadsphysicus.

[L. om Best. af Kbhvns kommunale Anligg. 4. Marts 1857 § 11, 13. Vedt. 30. Dec. 1857 § 9, 14. 25. Marts 1909 § 2. Pensionsvedt. 22. Febr. 1909 § 1. Enkeforsørgelsesvedt. s. D. § 1. Sundhedsvedt. 15. Juni 1886 § 2, 3. Bygningslov 12. April 1889 § 25, 67, 71. L. Nr. 123 om Foranst. mod smits. Sygds. Indførelse 12. April 1911 § 2. L. Nr. 55 om Foranst. til Tuberkulosens Bekæmpelse 1. April 1912 § 2. L. Nr. 111 ang. Sundhedsvæsenets Centralstyrelse 30. April 1909 § 5. L. Nr. 87 om Embedslægeværnets Ordning 21. April 1914 § 1. L. Nr. 138, 10. Maj 1915 om smitsomme Sygdommes Udbredelse.]

23. April. **Cancellie-Pl. for Danmark og Norge (Resol. 20. Febr.)**

at Kongen vil, som almindelig Regel, have bestemt, at naar Nogen, som Constitueret, bestyrer et Embede fra den Tid, at en virkelig Embedsmand dertil er udnævnt, og indtil denne tiltræder Embedet, skal han, hvor ingen mindelig Forening derom imellem dem kan træffes, være berettiget til, imidlertid at nyde den halve Deel, saavel af Embedets faste Gage, som af samtlige dets uviste Indkomster; saaledes, at efterat alle Udgifter ved Embedets Bestyrelse, i samme Tid ere fradragne dets Indkomster, det overskydende Beløb da deles lige mellem dem begge.

[Pl. 14. Sept. 1830. Kasseforordn. 8. Juli 1840 § 56. L. 26. Marts 1870 § 6.]

8. Juni. **Rescr. til Kbhvns Mag. ang. Betalingen for Formanden for Favnsætterne og Læsserne.**

Gr. Paa Ansøgning fra Formanden for Favnsætterne og Læsserne i Kjøbenhavn om, at nyde 3 Mænds Lodder af Favnsætternes saakaldte fælleds Bøsse, samt at hver af Læsserne aarligen maatte erlægge 1 Rdlr. 3 Mk. D. C. til ham, har Hs. Majestæt resolveret:

At Formanden for Favnsætterne og Læsserne her i 8. Juni. Staden maa nyde 3 Mænds Lodder af Favnsætternes saakaldte fælleds Bøsse, og at til denne erlægges 1 Rbsk. S. V. pr. Favn, samt at det paalægges samtlige Læssere at erlægge til deres Formand 2 Rbm. N. V. pr. Mand aarligen.

[An. 5. Maj 1683.]

Canc. Prom. til samtlige Overøvrigheder i Danmark og 31. Aug. Norge, at der i Separations-Bevillinger udtrykkelig skal indføres, at disse ej give Vedkommende Ret til at indlade sig i nyt Ægteskab m. m.

Da Cancelliet har bemærket, at Almuesfolk undertiden staae i den Formening, at de, i Overensstemmelse med Forordningen af 23de Mai 1800, §. 5, udfærdigede Bevillinger for Ægtefolk, til at leve separate i Henseende til Bord og Seng, berettige dem til, uden videre at indgaae nyt Ægteskab, saa skulde Cancelliet tjenstligst anmode N. N. om, i de af dem, i Medfør af ovennævnte Forordning, for Fremtiden udfærdigende Separations-Bevillinger, udtrykkeligen at ville tilføie, at en saadan Bevilling ingenlunde hjemler de separerede Ægtefolk Ret til at indgaae nyt Ægteskab, hvilket ogsaa, naar de Paagjeldende personlig møde, mundtlig bør tilkjendegives dem.

[Cirk. 20. Febr. 1912.]

1814.

Kanc. Skr. til Biskoppen over Sjellands Stift ang. nærmere Bestemmelser for Grændserne imellem Kbhvns civile og militære Præsters Embedsforretninger. 8. Jan.

Efterat Cancelliet havde modtaget Deres Høiærværdigheds Betænkning angaaende Stiftsprovst Clausens Forslag med Hensyn til Nødvendigheden af en nærmere Bestemmelse for Grændserne imellem de i Kjøbenhavn værende civile og militaire Præsters Embedsforretninger, har Man allerunderdanigst foredraget Hans Majestæt denne Sag og Allerhøistsamme har herpaa under 27 December f. A. iblandt Andet allernaadigst behaget at resolve:

8. Jan. Vi ville allernaadigst have fastsat:

1) At naar Officerer af Landetaten, der ikke henhøre til Kjøbenhavns Garnison eller have stadigt Ophold der, reise her til Staden for at vies, bør de i denne Henseende henhøre til Garnisonskirken.

2) At Militaire, der forlade Tjenesten og indtræde i en civil Næringsvei eller Bestilling, skulle fra den Tid, de have forladt deres militaire Stand, i alle præstelige Forretninger sortere under den Menighed, hvori de boe.

3) At samtlige Medlemmer af vort Livjægerkorps i alle geistlige Anliggender ikke skulle være pligtige til at henhøre til Garnisonsmenigheden.

4) At Maanedslieutenanterne ved Søetaten skulle, saalænge de ere i Tjeneste og opholde sig i Kjøbenhavn, tilligemed deres Hustruer, Børn og Tjenestefolk, i alle geistlige Forretninger høre til Holmens Kirke.

Ligeledes ville Vi allernaadigst, at samtlige ved Vort Generalkommissariatskollegium ansatte civile Deputerede og øvrige Betjente skulle, tilligemed deres Hustruer, Børn og Tyende, i alle præstelige Forretninger henhøre til Garnisonsmenigheden, hvilken Bestemmelse ogsaa skal være gjældende ihenseende til de ved Vor Generaladjutant- og Generalkvartermester-Stab ansatte Embedsmænd, deres Hustruer, Børn og Tyende.

Hvilken allerhøieste Resolution Kancelliet herved tjenstligst skulde tilmelde Deres Høiærværdighed til behagelig Efterretning og fornøden Bekjendtgjørelse for vedkommende Præster og øvrige Kirkebetjente.

[Pl. 21. Sept. 1814. Rescr. 1. Aug. 1781. Skr. 29. April 1841.]

9. Marts. **Raadstue-Pl. (Rescr. til Kbhvns Mag. 1. Marts) ang. Fattigskat i Kbhvn m. v.**

Gr. Kongen har ladet Sig foredrage en af Directionen for Fattigvæsenet i Khavn indgiven Forestilling, betræffende deels Afbetaling af den Gield Fattigvæsenet i en Række af Aar har paadraget sig, deels Forslag til for Frem-

tiden at indbringe Ballance imellem Fattigvæsenets Indtægter og Udgifter. Efterat have taget denne Sag tillige med den af Magistraten derover afgivne Erklæring samt de Ham i øvrigt deri foredragne Omstændigheder i Overveielse, befales hermed følgende:

Ved Magistratens Foranstaltning skal der, i Slutningen af Marts og i Begyndelsen af April 1814, som Fattigskat, opkræves det Halve af hvad der for saame Aar skal erlægges som Ildstedskat, dog med den Modification, at den første Rbdlr S. V., som Ildstedskatten udgjør, bliver uden for Beregningen. Og har Kongen paalagt Directionen for Fattigvæsenet, i Aarets Løb at indgive Forklaring om, hvorvidt den Sum, der ved bemeldte Ligning indkommer, er tilstrækkelig for Aaret 1814, eller om mere i den sidste Halvdeel af Aaret 1814 behøves paalignet. Derimod skal fra 1814 Aars Begyndelse af ophøre den ved Fattigvæsenets Plan autoriserede frivillige Subscription; den Procent, som svares af Embedsmændenes Gage; det, som Khavn, efter de hidtil giældende Bestemmelser, betaler for veneriske Patienters Cuur, samt de 1500 Rbdlr, som Staden aarlig betaler til Fattigvæsenet efter Adn. 21 Apr. 1812.

[Plan 1. Juli 1799 § 166 b., § 167. Anord. 21. April 1812 § 10.]

Almindeligt Sportel-Reglement for Retsplejen og dermed forbundne Forretninger i Danmark.

Gr. Da Kongen har fundet det fornødent at fastsætte almindelige Bestemmelser for Danmark, ang. Betalingen for de Forretninger, som udføres af Rettens-Betiente, eller staae i Forbindelse med de Forretninger, som af disse udføres; saa har Han ladet de ældre herom udgivne Anordninger jevnføre med og lempe efter hinanden, samt et almindeligt Reglement derefter udarbejde. I Følge heraf skal Fr. 19 Dec. 1800, Reglem. 11 Mart. og 8 Sept. 1812, samt de under 7 og 28 Apr. 1812 angaaende Rets-Sportlerne udgivne Anordninger være ophævede. De Regler, hvilke Kongen i foranførte Henseende har fundet for got at anordne, ere følgende:

22. Marts I Afd.) **Ang. Gebyrerne ved den egentlige Retsbehandling.**
I Kap.) Om Rettens Pleie i første Instants.

— — —
 B.) Den Betaling, som erlægges til Skriveren.

— — —
 14.) For alle Domsacter, Kiendelsesacter, Udskrifter af Protocoller, Indlægge og andre under en Sag fremlagte Documenter, hvad enten disse gives i Form af Act eller ikke, betales for hvert Ark 30 Sk., hvoraf ved Sagens eller Søgsmaalets Anhængiggjørelse (med mindre det er et Continuations-Søgsmaal) erlægges 90 Sk. for 3 Ark, hvilke den Part, som forud har erlagt bemeldte Betaling, naar Doms- eller Tingsvidne-Acten af ham forlanges beskreven, derfor erholder uden særskilt Betaling.

Foruden foranførte Arkebetaling erlægger den Part, som forlanger en Doms- eller Tingsvidne-Act beskreven, uden at have forud betalt ovenanførte Gebyr, 40 Sk. for Acten at underskrive og forsegle.

Den samme Regel bliver og at følge, hvis det skulde hænde, at den, som har betalt ovenmeldte Gebyr, forlanger flere end een Act, ligesom han da og for de flere Exemplarer bør betale fuld Skriverløn uden Afkortning.

Men for Kiendelsesacter eller Udskrifter i Acts Form betales altid 40 Sk. for Underskriften og Forseglingen.

Den, som af Skriveren har bestilt en Act, er altid pligtig at betale den. Skriveren kan til sin Sikkerhed forlange, at Bestillingen skal skee skriftlig.

— — —
 C.) Ang. nogle Tilfælde, i hvilke Forhøielse eller Nedsættelse af Gebyrerne finder Sted.

— — —
 29.) For en Attest, som af bemeldte Ret meddeles paa en Notarialforretning, betales 2 Rbdlr 24 Sk. [*Resc. 31. Maj 1814 § 6.*]

— — —
 31.) Ved de for nogle Steder anordnede Gields-Commissioner, ved hvilke Sager angaaende Gieldsfordringer, der

ikke ere over 10 Rbdlr, blive at behandle, bør følgende Ge-22. Marts. byrer erlægges:

- a) For Stevningens Udtagelse 4 Sk.
- b) For en Sags eller Stevnings Incamination 24 Sk., hvoraf en lige Andeel tilfalder Dommer og Skriver.
- c) For en Kiendelse om Opsættelse 6 Sk., hvorved i øvrigt det i 5 § foreskrevne bør iagttages.
- d) For enhver anden Eragtnings Afsigelse, for hver derved paakiendt Exception, 12 Sk.
- e) Ved en Sags Optagelse til Dom, for Dommen at forfatte, underskrive og forsegle, 16 Sk. af enhver, som, efter 7 §, er pligtig at betale det der foreskrevne Gebyr.
- f) For Sagens Reassumption, efter Parternes Begiering, 24 Sk.
- g) For Udskrift af Dommen 15 Sk.
- h) For andre Udskrifter, for Arket 15 Sk.

VI Afd.) Om Betalingen for Mænds Udmeldelse, samt for nogle andre Forretninger, som ikke i de foregaaende Afdelinger ere nævnte.

127.) For Mænds Udmeldelse skal, forsaavidt ingen anden Regel i det følgende fastsættes, betales 60 Sk., naar kun 2 Mænd udnævnes, men, naar flere udmeldes, end videre 20 Sk. for hver af disse.

For denne Betaling skal Retten tillige modtage Forretningens Beedigelse, naar den forlanges.

I øvrigt forstaaer det sig selv, at der i dette Slags Sager end videre bør erlægges de Gebyrer, som ere bestemte i dette Reglements 1 Afd. 1 til 13 §§ inclusive, forsaavidt disse i enhver Sag maatte være passende.

For Beskrivelsen betales det samme Gebyr, som i 14 § er fastsat.

Naar det ved Besigtelser eller Taxationer over strandet eller havareret Skib og Gods forlanges, at Skriveren skal være tilstede ved Forretningen, for at gaae de udmeldte Mænd tilhaande med at føre Pennen, da skal han

22. Marts, dertil være pligtig, imod at nyde Diætpenge 1 Rbdlr daglig og frie Befordring frem og tilbage. [*Fr. om Kirkegaard* 23. April 1845 § 3. L. 19. Marts 1869 § 11.]

VII Afd.) Om den Betaling, som bør erlægges for Notarialforretninger.

[*Instr. 23. Marts 1813 § 20.*]

132.) For at iværksætte Protest paa en Vexel for manglende Acceptation eller manglende Betaling, erlægges, naar Vexlen lyder paa en Sum

indtil 500 Rbdlr inclusive..	1 Rbdlr.
fra 500 Rbd. excl. til 2000 Rbd.	— .. 2 Rbdlr.
fra 2000 Rbd. — - 5000 Rbd.	— .. 2 Rbdlr 48 Sk.
og naar Vexlens Beløb er over 5000 Rbd.....	3 Rbdlr.

for hvilken Betaling (der bliver at erlægge, naar Forretningen er begyndt, skøndt Reqvirenten ikke forlanger den fuldført) Protesten tillige bør gives in forma beskreven.

133.) For andre Protester, Beskikkelser, Stevningers Forkyndelse og andre saadanne Forretninger, betales 1 Rbdlr. 66 Sk.

134) Naar de i 132 og 133 §§ ommeldte Forretninger skal foretages paa flere forskiellige Steder, da betales for Iværksættelsen paa det første Sted det ovennævnte Salarium, og for hvert af de flere Steder, hvor Forretningen, efter Reqvirentens Forlangende, skeer, 54 Sk.

135.) For hver Gang Notarius, for at insinuere Beskikkelser, Reqvitioner og deslige, maae gaae forgiæves, samt for hver Gang han, efter Reqvirentens Opfordring, maae paaminde Vedkommende om at afgive Svar, betales ham 54 Sk.

136.) Naar Notarius publicus i Khavn, for at udføre de Forretninger, som af ham begieres iværksatte, maae begive sig til saadanne under Stadens Jurisdiction hørende Steder, der ikke ere Dele af det egentlige Kiøbenhavn, og naar Notarierne i de andre Kiøbsteder, i lige Tilfælde, maae

begive sig til Steder paa Kiøbstedernes Grund, men uden- 22. Marts. for sammes Omkreds, nyde de $\frac{1}{3}$ mere end ellers.

137.) For Beskrivelse af notariale Forretninger, naar de begieres udstædte og bekræftede som Act, betales 30 Sk. for hvert Ark, Acten udgjør meere end 1 Ark, hvilket altid leveres uden særskilt Betaling.

138.) For Gienparter af Notarialacter, hvilke allerede een Gang som Act ere udfærdigede, betales for hvert Ark 30 Sk.

For andre bekræftede Gienparter, som af Notarius maatte reqvires, til Exempel: bekræftede Gienparter af Protester til Reqvisti Brug, betales 50 Sk. pr. Ark, naar Gienparten af ham besørges skreven; men, naar blot Col-lation finder Sted, 30 Sk. pr. Ark.

For Bekræftelsen af Gienparter betales 40 Sk.

139.) For Notarii Forretninger, i Overeensstemmelse med Fr. 26. Oct. 1804, betales 1 Rbdlr 66 Sk.; men for ellers at meddele Notarial-Attest eller en Paategning under Notarii Haand og Segl paa et Document, betales 1 Rbdlr 12 Sk.

140.) For at modtage og udstæde en Søeforklaring eller Søe-Protest, til Brug ved Assurance-Beregning og Haverie-Opgiørelse, betales 4 Rbdlr, og for Beskrivelsen betales som for Notarialacter.

141.) For at overvære en eller anden Handling, og at attestere, at den rigtig er foregaaet, betales 54 Sk. for hver Time, Forretningen varer, foruden Gebyret for Attestationen.

142.) Samme Betaling erlægges til Notarius for at være tilstede ved et Vidneforhør eller anden Forretning i Rettergang, for at gaae Dommeren tilhaande ved at oversætte fra fremmed Sprog enten Vidners, Parters eller andres Forklaringer.

143.) Alle Documenter, som Notarius, i Kraft af sit Embede, udstæder, saa og alle notariale Attestationer og Bekræftninger, skal i Almindelighed være affattede i det danske Sprog.

144.) For Oversættelser af fremmed Sprog i Dansk,

22. Marts. eller omvendt; for Forfattelse af Fuldmagter, Testamenter og andet deslige, der ikke egentligen vedkommer Notarii Embede, tillades det at oppebære den Betaling, hvorom han med Vedkommende kan komme overeens; dog tilkommer Notarius ikkun 32 Sk. for Arket af Oversættelser, der af ham meddeles til Brug i offentlige Sager.

145.) Naar Rettens-Betiente paa Landet, for at udføre Notarialforretninger, hvortil de requireres, nødsages at gjøre Reiser, bør de nøde fri Befordring, eller Gotgiørelse for Reise-Omkostningerne efter Stedets Vognmandstaxt, frem og tilbage fra det eller de Steder, hvor Forretningen skal skee. Dersom Forretningen skeer hos flere Personer paa samme Sted, maae Befordringen dog kun beregnes for een Forretning.

VIII Afd.) Om Betalingen for de Mænd, som bruges ved tinglige Forretninger.

153.) I de Tilfælde, i hvilke Rettens-Betiente, enten ifølge et almindeligt Lovbud, eller paa Grund af en speciel Bevilling, ingen Betaling nyde, bør ogsaa de i denne Afdeling foreskrevne Gebyrer bortfalde; dog med den Undtagelse, at Grandskningsmænd, naar de møde under en fremmed Jurisdiction, for at udføre den dem paalagte Forretning, altid nyde billig Betaling for deres Bekostninger og Møie.

IX. Afd.) Almindelige Regler til Iagttagelse ved det foregaaende.

156.) Foruden de Sportler og Gebyrer, som efter dette Reglement, for de forskellige derunder omhandlede Forretninger, blive at udrede, bør der af Gebyrernes fulde Beløb i Almindelighed betales i Forhøjelse 20 pro Cento, som tilfalder Justitsvæsenets Fond, forsaavidt den beregnes af Sportler, som ere tillagte vedkommende Embedsmænd selv, men ellers Kongens Kasse. Dog bør denne Tillægsafgift ikke svares af de Gebyrer, som ere foreskrevne i 79, 89 §§

og i 8de Afd. I øvrigt bliver den at beregne af de fulde i 22. Marts. 86 § fastsatte $1\frac{1}{3}$ pro Cento, men tilkommer Justitsvæsenets Fond kun af Summer indtil 24000 Rbdlr inclusive, hvorimod den af de større Summer forbeholdes Statskassen.

Det ved denne Anordning i nogle Tilfælde foreskrevne Promille-Gebyr, hvoraf den foranførte Forhøielses-Afgift ikke bliver at svare, skal udelukkende beregnes Kongens Kasse til Indtægt; dog tilstaaes der de med Sportler lønnede Embedsmænd, for Oppebørselen af samme, $\frac{1}{8}$.

De i Fr. 23 Dec. 1735, 8, 9 og 10 §§ fastsatte Afgifter til Justitskassen skal for Fremtiden bortfalde.

For hvad der, ifølge dette Reglement, tilfalder Kongens Kasse og Justitsvæsenets Fond, bør vedkommende Embedsmænd aflægge nøiagtigt og fuldstændigt Regnskab.

158.) Det fornødne Papiir til en Forretning eller dens Beskrivelse bør den, som requirerer samme, enten levere til vedkommende Embedsmand, eller derfor erlægge særskilt Betaling efter rigtig og specificeret Regning. Indbindingen betales særskilt.

I øvrigt bør, i Henseende til Acters og Udskrifters Udstødelse, Pl. 9 Apr. 1783 iagttages; dog at det befalede Antal af Linier paa hver Side forhøies til 28, og Bogstavtallet i hver Linie bestemmes til 32, i Almindelighed, og hvor der, i Medhold af bemeldte Pl., behøves een Margen, til 24, og, hvor tvende forekomme, til 16. [Pl. 10. Marts 1818.]

160.) Paa alle Acter eller Documenter, som af vedkommende Embedsmænd udfærdiges, bør den modtagne Betaling anføres baade med Tal og Bogstaver.

Dersom den Embedsmand, der har oppebaaret Betalingen, forsømmer dette, bør han første Gang, han befindes i saadan Forseelse, bøde 20 Rbdlr Sølvværdie, og anden Gang 40 Rbdlr Sølvværdie, men tredie Gang have sit Embede forbrudt.

22. Marts. **Canc. Skr. til Directionen for Kbhvns Fattigvæsen om Tilbagebetaling af den til Fattigvæsenet erlagte $\frac{1}{4}$ pCt. Afgift ved Kjøbets Gjenophævelse.**

Det er den kongelige Direction for Kjøbenhavns Fattigvæsen bekendt, at N. N. har indgivet en Ansøgning om at tilbagebetales den til Kjøbenhavns Fattigvæsen erlagte $\frac{1}{4}$ pCt. Afgift i Anledning af det imellem ham og N. N. mundtlig afsluttede, men igjen ophævede Kjøb om Huset Nr. 52 paa Nørrebro.

Ligesom det kongelige Rentekammer har samtykket i Tilbagebetalingen af den i Anledning af dette Kjøb erlagte $\frac{1}{2}$ pCt. til Hans Majestæts Kasse, saaledes finder Cancelliet det ogsaa billigt, at Supplicanten, da Kjøbet virkeligen er gaaet tilbage, erholder den erlagte $\frac{1}{4}$ pCt. tilbage, siden han efter Lovgivningen ikke har været pligtig til at betale samme, og Fattigvæsenet ikke lider noget Tab ved at restituere, hvad det ingen Adkomst har havt til at erhverve.

(Sorensens Saml. 68.)

29. Marts. **Anord. ang. hvad Bekiendere af den mosaiske Religion, der opholde sig i Danmark, have at iagttage.**

Kongen har fundet for got at give følgende Bestemmelser, med Hensyn til de Bekiendere af den mosaiske Religion, der opholde sig i Danmark:

1.) De af den mosaiske Religions Bekiendere, der ere fødte i Danmark, eller have erholdt Tilladelse til at boesætte sig sammesteds, skal nyde lige Adgang med Kongens øvrige Undersaatter til at ernære sig paa enhver lovlig Maade; hvorimod de og, forsaavidt Kongen ikke ved denne Anordning derfra har gjort Undtagelse, skal i alle Maader rette sig efter Landets borgerlige Love, saa at de, i intet borgerligt Anliggende, kan indskyde sig under de mosaiske Love eller de saakaldte Rabbinske Forskrifter og Vedtægter. Heraf følger, at de, i Henseende til Skiftevæsenet, Fattigvæsenet samt Skolevæsenet (Religions Underviisningen undtagen) saavel som i ethvert andet Anliggende, der ei staaer i uadskillelig Forbindelse med Religionen, skal

enhøre under det Steds Jurisdiction og Øvrighed, hvor de 29. Marts, ere boesatte, dog med de Undtagelser, som i Henseende til den mosaiske Religions Bekiendere i Kiøbenhavn ere fastsatte i det under Dags Dato udgivne Reglement. [L. 5. April 1850. Pl. 14. Okt. 1828, §§ 2, 5.]

3.) Alle Gieldsbreve, Testamenter, Egtepagter, samt alle andre Documenter, som oprettes af den mosaiske Religions Bekiendere, skal, naar de Vedkommende vil vente, at der skal tillægges Documentet Gyldighed, skrives i det danske eller tyske Sprog med gothiske eller latinske Bogstaver, og de, der udstæde slige Documenter, skal betiene sig af den i Kongens Rige og Lande almindelig gieldende Tidsregning. Paa lige Maade skal de Handelsbøger, hvilke Bekiendere af den mosaiske Religion maatte føre eller lade føre, hvis der skal tillægges dem nogen Troeværdighed, skrives i det danske eller tyske Sprog med gothiske eller latinske Bogstaver, og den ovennævnte Bestemmelse i Henseende til Tidsregningen ogsaa der iagttages. Hvis et saadant Document eller en Handelsbog tillige er affattet i et andet Sprog eller paa anden Maade, end som befalet, bør de Tvistigheder, hvilke i Anledning af samme maatte opstaae, alene paakiendes efter det Document eller den Handelsbog, der er affattet i Overensstemmelse med denne Anordnings Forskrift. [Pl. 14. Okt. 1828 §§ 5, 7.]

4.) Alle officielle Protocoller, hvilke af et mosaisk Religions-Samfund, efter hvad der i det følgende befales, skal holdes til Oplysning om Personernes Alder, Egteskab, Dødsfald eller anden Gienstand, hvorom der i borgerlige Anliggender kan blive Spørgsmaal, skal ligeledes føres i det danske eller tyske Sprog med gothiske eller latinske Bogstaver og efter den almindelige i Kongens Rige og Lande gieldende Tidsregning. Disse officielle Protocoller skal desuden være authoriserede i Khavn af Magistraten og udenfor samme af Amtmanden, hvilke Øvrigheder skal have nøie Indseende med, at Protocollerne virkeligen blive førte paa den foreskrevne Maade, og i modsat Fald drage de Vedkommende til Ansvar.

29. Marts. 5.) Egtepagter og Testamenter, som Bekiendere af den mosaiske Religion efter denne Anordnings Bekiendtgjørelse oprette, og som indeholde Bestemmelser, der ere udenfor eller stride imod de danske Loves Forskrifter, skal ikke medføre nogen Forbindtlighed eller Kraft, med mindre de blive forsynede med Kgl. Confirmation. De Egtepagter og Testamenter, som, ved denne Anordnings Kundgjørelse, allerede maatte være oprettede, skal, naar de inden eet Aars Forløb indsendes til Cancelliet, med ordrette Oversættelser, om de ikke ere affattede i det danske Sprog, og med vidimerede Gienparter af Oversættelsen efter Omstændighederne blive forsynede med Kgl. Confirmation, om de end i noget maatte være afvigende fra de Regler, som ellers gielde for slige Documenters Confirmation; hvorimod de, der ikke paa saadan Maade inden forberørte Tids Forløb indsendes til Confirmation, vil, forsaavidt de ikke have Hjemmel i Landets Love, blive at ansee som aldeles ugyldige.

6.) Intet Egteskab, som er stridende imod de danske Love, maae tilstædes imellem Bekiendere af den mosaiske Religion, med mindre dertil haves særdeles Kgl. Tilladelse.

7.) Skilsmisse fra Bord og Seng imellem Bekiendere af den mosaiske Religion maae ikke skee paa anden Maade, end ved Øvrighedens, i Overeensstemmelse med Fr. 23 Maj 1800 meddeelte, Bevilling, og intet Egteskab maae aldeles ophæves, uden ved Dom eller Kgl. igiennem Cancelliet meddeelt Bevilling.

8.) Hverken Repræsentantere, Præster eller noget andet Medlem af et mosaisk Religions-Samfund, maae fordriste sig til, under Skin eller Paaskud af Religionen, i mindste Maade at forhindre eller forstyrre nogen af denne Religions Bekiendere i sine lovlige Handlingers Udøvelse, eller tiltage sig nogen Magt over deres huuslige Forfatning. I Følge heraf, bliver den under 6 Mart. 1722 givne Bevilling til at bruge det lette Band, som ved denne Anordning gøres unødvendig, herved aldeles afskaffet.

9.) Bekiendere af den mosaiske Religion maae ikke

have nogen Synagoge, undtagen hvor de dertil have er-29. Marts.
hvert eller herefter erhverve speciel Kgl. Bevilling.
[Grundl. 5. Juni 1915 § 74.]

10.) Ved enhver Synagoge skal ansættes en Præst, som beskikkes af Kongen, og som af Menigheden skal nyde saadan Embeds Indkomst, som Kongen nærmere bestemmer. Desuden vil Han beskikke en øverste Præst, der skal boe i Kiøbenhavn og hvem de andre Menigheders Præster i alle Embedssager skal være underordnede. [Pl. 14. Okt. 1828 § 1, 7.]

11.) Ingen præstelig Forretning maae foretages af andre, end de af Kongen saaledes beskikkede Præster, hvilke som Kgl. Embedsmænd skal staae Ham til Ansvar for deres Handlinger; dog skal de, der allerede ere i Besiddelse af Ret til at udøve præstelige Forretninger ved en slig Meenighed, i 3 Maaneder efter denne Anordnings Bekjendtgjørelse fremdeles dertil være berettigede; men, efter saadan Tids Forløb, skal det være dem aldeles forbudt at iværksætte nogen saadan Forretning, med mindre de af Kongen ansættes ved nogen Synagoge, hvorom de, naar de dertil findes værdige, efter Ansøgning kan gjøre sig Haab.

12.) Det skal være Pligt for Repræsentanterne eller Forstanderne for de mosaiske Religions-Meenigheder paa de Steder, hvor det tillades at have Synagoge, at føre eller ved dertil af Øvrigheden udnævnte Mænd at lade føre tvende ligelydende Protocoller, hvori de Fødte, Døde og Egteviiede blive antegnede ved Navn med tilføiet Datum, naar Fødselen, Dødsfaldet eller Vielsen fandt Sted. Disse Protocoller, hvilke bør være authoriserede paa den, i 4 §, befalede Maade, skal indrettes efter det denne Anordning hostrykte Schema Litr. B. De, der føre samme, skal jevnlig conferere med hinanden, dog at begge Protocollerne ikke nogen Nat ere under eet og samme Tag, og tvende Gange aarlig, nemlig hver 1 Maj og 1 Nov., skal Bøgerne forevises Øvrigheden, som ved Paategning har at attestere, hvorvidt de stemme med hinanden. Paa de Steder, hvor ingen Synagoge er, skal Stedets Øvrighed have en særskilt, efter Schemaet Litr. B affattet og af Overøvrigheden

29. Marts. authoriseret, Protocol, hvori ligeledes indføres alle de Børn, som fødes af mosaiske Religions-Bekiendere, alle Dødsfald, som indtræffe, og alle Egteskaber, som indgaaes. [*Pl. 8. Juni 1810. Pl. 2. Febr. 1849.*]

13.) For at det i foregaaende § befalede nøiagtigen kan blive efterlevet, skal der gøres Indberetning til den, der fører Protocollen, angaaende Fødsel og Dødsfald, af Forældre, efterlevende Egtefælle, eller hvem der ellers er nærmest til at foranstalte det Fornødne i Anledning af saadan Begivenhed, og, angaaende Egteskab, af den Præst, som har forrettet Vielsen. Indberetningen bør skee inden 24 Timer, under Mulet fra 20 til 500 Rbdlr S. V., efter Forseelsens Beskaffenhed og de Skyldiges Vilkaar. Naar Fødselen, Dødsfaldet eller Vielsen foregaaer paa et Sted, hvor der ikke er nogen Synagoge, og hvor Indberetningen altsaa bør skee til Stedets Øvrighed, skal den Vedkommende være pligtig til, under lige Mulet, med første Postleilighed, at anmelde saadan Begivenhed, for den Meenigheds Repræsentanterne, hvortil de Fødte, Døde eller Egteviiede høre; hvornæst Repræsentanterne have strax at lade saadant antegne i Meenighedens Kirkebøger. [*Pl. 8. Juni 1810. Pl. 2. Febr. 1849.*]

14.) Da Kongen har authoriseret en Lærebog i Religionen for Ungdommen af den mosaiske Trosbekjendelse, saa skal alle, saavel Drengene som Pigeborn, herefter være pligtige til, ved en offentlig Prøve, at gøre Rede for hvad de, efter denne Bogs Veiledning have lært, og derefter høitideligen aflægge deres Trosbekjendelse, samt give Løfte om ikke med frie Villie at handle mod de af dem erkjendte og i denne Bog foredragne Grundsætninger.

15.) Saadan offentlig Examen maae ikke afholdes andetsteds, end hvor der med Kgl. Tilladelse haves Synagoge, og ikke af andre, end den derved ansatte Præst eller de Mænd, hvilke til saadan Examens Afholdelse authoriseres igiennem Cancelliet.

16.) Til saadan Examen, som kan afholdes tvende Gange aarlig, nemlig den første Uge i Maj og den første

Uge i Nov., maae ingen antages, forinden han har fyldt sit 29. Marts. trettende Aar.

17.) De, som ved denne Anordnings Kundgiørelse have fyldt deres tiertende Aar, eller som siden indkomme her i Landet, efter allerede at have opnaaet denne Alder, fritages for at underkaste sig denne offentlige Prøve; men ellers maae herefter Bekiendere af den mosaiske Religion ingeniunde stædes til at aflægge Eed, at indgaae Egteskab, at indskrives som Svend i noget Laug, at vinde Borgerskab i nogen Kiøbsted, at drive nogensombelst Næringsvei af hvad Navn nævnes kan, at indskrives iblandt de Studerendes Tal, eller som myndig at raade over deres Gods, forinden de have underkastet sig forømmeldte Prøve og aflagt deres Troesbekiendelse paa den foreskrevne Maade. [*An. 1. Febr. 1909 § 9. J. M. Skr. 12. Juli 1910.*]

18.) Den ved Synagogen ansatte Præst skal holde nøiagtig Protocol over den Ungdom, der saaledes stædes til at aflægge Troesbekiendelse. Denne Protocol som bør authøriseres og føres paa den i 4 § befalede Maade, skal være indrettet efter det denne Fr. vedfoiede Schema Lit. C.

Reglem. for det mosaiske Religions-Samfund i Kbhvn. 29. Marts.

Gr. Ligesom Kongen ved Anordning af Dags Dato har foreskrevet, hvad Bekiendere af den mosaiske Religion, som ere hjemmehørende eller opholde sig i Danmark, i Almindelighed have at iagttage, saaledes vil Han endvidere herved bestemme de Regler, hvilke Bekiendere af det mosaiske Religions-Samfund, der ere hjemmehørende i Kiøbenhavn, i Særdeleshed have at følge.

A.) Angaaende Repræsentanterne.

— — —; [*Se nu Kundg. 18. Febr. 1849.*]

5.) Repræsentanterne skal imellem sig selv aarligen udvælge en Formand, som skal sammenkalde dem, naar Embedspligt fordrer, at Forsamling skal holdes. Til ham skal Vedkommende henvende sig, i Henseende til de Forretninger, hvilke paaligge Repræsentanterne, og hans Navn

29. Marts skal aarligen tilmeldes Stadens Øvrighed og Domstolene, samt kundgiøres i Aviserne.

6.) Samtlige Repræsentantere skal overlægge de Erklæringer, som Øvrigheden maatte affordre dem, hvilke Erklæringer blive at affatte efter Pluraliteten; dog skal de, som ikke ere enige med Pluraliteten, ei tilkiendegive saadant ved at nægte deres Underskrift; men de bør udtrykkelig yttre deres særskilte Mening og Grundene for samme. Repræsentanterne skal overlægge og beslutte de Processer, som maatte blive at anlægge i Samfundets Navn. De skal have hele Meenighedens Kassevæsen under deres Bestyrelse, og de skal i Almindelighed med Iver og Kraft tage sig af Samfundets Tarv og sørge for dets Anliggender. De skal føre en Protocol over deres Forhandlinger, og en Kopiebog, hvori de indføre alle til dem indkomne Resolutioner og Øvrighedsbreve, som vedkomme Samfundet. Resolutionerne og Øvrighedens Breve vedlægges Protocollen efter det Nummer, som de derudi erholde. Ligeledes skal de føre en Regnskabsbog over alle Samfundets Indtægter og Udgifter. Samtlige Protokoller og Bøger, som Repræsentanterne føre eller lade føre, skal være authoriserede af Stadens Magistrat.

7.) Repræsentanterne skal aarligen, inden Udgangen af Januar, aflægge et almindeligt og lovformeligt Regnskab over alle Samfundets Indtægter og Udgifter. Dette Regnskab afleveres til Khavns Magistrat, der sørger for, at der i Henseende til dette Regnskabs Revision og Decision forholdes i et og alt paa samme Maade, som med Stadens Regnskaber. [*Ændret v. Rescr. 22. Maj 1816. Approbation paa Regler for Revision og Decision af Samfundets Regnskaber. Skr. 15. Aug. 1887.*]

8.) Forstanderne for alle iblandt Samfundets Lemmer værende private Selskaber, som beskieftige sig med Ungdommens Oplysning, eller de Fattiges Forsørgelse, skal aarligen indsende til Repræsentanterne en Beretning om hvad de i det forløbne Aar have virket.

9.) De Betiente ved Samfundet, angaaende hvis Udnævnelse intet er bestemt i dette Reglement eller i Adu.

af Dags Dato, vælges af Repræsentanterne paa den hidtil 29. Marts. brugelige Maade.

10.) Alt hvad der vedkommer Religions-Ceremoniellet i Synagogen, tilligemed det daglige Tilsyn ved Gudstiensen sammesteds, skal herefter være aldeles afsondret fra Repræsentanternes Forretninger og overladt enhver Synagoges Forstander i Forening og Overlæg med Præsten. *[Pl. 14. Okt. 1828 § 5.]*

B.) Om Meenighedens Udgifter, Indtægter og disses Indkrævelsesmaade.

11.) Lønningerne til de Betiente og Indretninger, der benyttes af hele Religions-Samfundet, og i øvrigt alle visse Udgifter Samfundet vedkommende, som forud lade sig beregne, skal Repræsentanterne indbefatte under et Reglement, som indsendes til Cancelliets Approbation.

12.) Alle saavel visse som uvisse Udgifter, der vedkomme det hele Religions-Samfund, skal udredes af Samfundets almindelige Kasse. Derimod blive de Udgifter, som alene vedkomme Ceremoniellet eller Gudsdyrkelsen i enhver Synagoge, at afholde af den enkelte Meenigheds Lemmer, paa den Maade, som disse indbyrdes kunne forenes om.

13.) I Samfundets almindelige og fælles Kasse skal, som hidtil, indflyde alle frivillige Bidrag, og det manglende skal aarligen repareres paa Samfundets Lemmer ved Taxation, hvorimod den nu ophævede Kiødaggift fremdeles skal være afskaffet.

14.) Til den Ende skal Stadens Magistrat, efter Overlæg med Repræsentanterne, aarligen udnævne trende for Retskaffenhed bekiendte Mænd af Samfundet til Taxationsmænd, hvilke, efter deres bedste Overbeviisning, paa den i D. L. 3 Bogs 6 Kap befalede Maade skal bestemme, hvad ethvert af Samfundets Lemmer, i Forhold til sin Formue og Næringsvei, i det Aar, bør bidrage til den fælles Kasses Udgifters Bestridelse. For denne Ligning fritages ingen, som besidder faste Eiendomme eller driver borgerlig Næring. *[Kgl. Res. 23. Jan. 1819.]*

15.) Taxationsmændene skal føre Protocol over deres

29. Marts. Forhandlinger, og, naar Ligningen er tilendebragt, aflevere en Taxationsliste til Repræsentanterne, som, indsende samme, ledsaget med deres Betænkning, til Magistratens Approbation.

16.) Førend Taxationsmændene tilstille Repræsentanterne Taxationslisten, skal de henlægge samme i 14 Dage hos een af Repræsentanterne eller paa et andet offentligt Sted, hvilket i Aviserne bør bekiendtgjøres, paa det at enhver kan erholde Kundskab om Størrelsen af det Bidrag, han er ansat til at udrede. Dersom nogen da finder sig forurettet ved Taxten, har han, med skriftlig Klage derover, at henvende sig til Repræsentanterne, hvilke indsende Sagen, med deres Betænkning, i Forbindelse med Taxationslisten til Magistraten, som efter anstillet Undersøgelse afgiver en Resolution, hvorved det bør forblive.

17.) Dersom een af de Taxerede, efterat Taxten er sat, og førend at Bidraget er ydet, bliver mærkeligen forarmet, da skal Magistraten være bemyndiget til, efter de befundne Omstændigheder, enten at nedsætte Taxten, eller aldeles at eftergive ham samme.

18.) Naar nogen af Samfundet, som ikke henhører iblandt de Fattige, gifter sig, og han ikke forhen har erlagt Indtrædelsespenge, som herved bestemmes til 15 Rbdlr S. V., skal han erlægge denne Sum til Samfundets Kasse, saafremt han eller hans Forældre forhen have bidraget til Kassen; men i modsat Fald erlægger han fra 20 Rbdlr til 50 Rbdlr S. V., naar han gifter sig, eller, saafremt han ved sin Ankomst til Staden er gift, naar han her nedsætter sig. Størrelsen af denne Indtrædelses-Sum bestemme Repræsentanterne, i Forhold til den Vedkommendes Næring og Formue.

19.) Naar een af den mosaiske Religions Bekiendere, som ikke er Medlem af Samfundet, dør i Kjøbenhavn, skal af hans Boe, for Plads paa Samfundets Kirkegaard, betales fra 10 Rbdlr til 40 Rbdlr S. V. efter Boets Formue, hvilket Repræsentanterne ligeledes bestemme.

20.) Naar nogen af Samfundets Lemmer ikke, efter

Paamindelse, betaler i rette Tid, hvad han bør erlægge til 29. Marts. Samfundets Kasse, have Repræsentanternes at anmelde Restancen for Magistraten, som foranstalter Udpantning ved Underfogden efter en af Repræsentanterne underskrevet Regning. [L. 29. Marts 1873 § 1, 1.]

C.) Om Skiftevæsenet.

21.) Som Følge af de almindelige Bestemmelser, som indeholdes i Adn. af Dags Dato, bør saavel Stervboer som Opbudboer og Fallitboer efter de Bekiendere af den mosaiske Religion, der ere hiemmhørende i Khavn, herefter behandles af Lands-Over samt Hof- og Stadsrettens Skifte-Commission; dog blive de allerede begyndte Skifter at tilendebringe af de Skifteforvaltere, der lovligen have taget samme under Behandling. Skulde Skiftecommissionen ansee det fornødent, at der antages en Bekiender af den mosaiske Religion, for at gaae den til Haande med Oplysning om et eller andet i slige Boer, fornemmelig om de Brevskaber, der maatte befindes skrevne i de ebraiske Sprog, da vil Kongen have den bemyndiget til at antage en Mand til saadan Forretning, hvorfor han skal nyde Betaling, som bestemmes af Skifte-Commissionen, og udredes af Boet.

D.) Om Fattigvæsenet.

22.) I Henseende til det mosaiske Religions-Samfunds Fattigvæsen forholdes der, indtil videre, efter de hidtil giældende Regler; — — — [Pl. 1. Juli 1799 § 3.]

Cancellie-Pl. (Resol. 22. April) ang. de Vilkaar, under 26. April. hvilke det tillades Mandskabet af de annecterede Batailloner at nedsætte sig i Kiøbstederne.

1.) Den ved de annecterede Batailloner staaende Soldat, som med Beviis fra Landmilice-Sessionen gotgiør, at have opfyldt 8 Aars Tieneste ved den staaende Hær, skal derefter være befoiet til, dog uden at vinde Borgerskab, men efter en ham dertil af Øvrigheden paa Stedet meddeelt Bevilling, hvori hans Rettigheder og Pligter baade som Indvaaner af Kiøbsteden og som tjenstpligtig ved de annecterede Batailloner nøie anføres, at nedsætte sig i en Kiøb-

26. April. sted og drive borgerlig Næring, imod at bære alle borgerlige Tyngder; dog at han alligevel indtil 45 Aars Lægsrulle-Alder opfylder den ham paaliggende Tienestepligt ved annecteret Bataillon, samt at han i den Tid, hans virkelige Tieneste ved Bataillonnen ikke behøves, tillige er pligtig at forrette borgerlig militair Tieneste i den Kiøbsted, hvor han opholder sig, og at Sessionen bør vaage over, at saadan Bevilling ikke forundes andre annecterede Soldater, end saadanne, der have udtient fulde 8 Aar ved den staaende Hær. [An. 1. Jan. 1840 § 9. Næringsl. 29. Dec. 1857 § 8.]

3. Maj. **Bekg. fra Administrationen for Havne- og Opmuddrings-Væsenet:** At Kongen (i Følge Kanal-, Havne- og Fyr-Directionens Br. 30 Apr. 1814) har under 21de næstforhen approberet følgende Taxt for Afbenyttelsen af Fisketorvet og det langs med samme værende Bolværk i Kiøbenhavn:

1.) For hver Pram, Baad eller andet Fartøi, som med Fisk, Tørv, Brænde eller deslige lægger til Bolværket, hver Gang: 4 Rbsk.

2.) Af hver Kone her i Staden, som har fast Plads paa Fisketorvet, halvaarlig: 24 Rbsk.

3.) Af andre Koner, som paa Torvet sidde og udsælge deres Varer, daglig 1 Rbsk.

4.) Af hver Vogn med Fisk, som anvises Plads paa Torvet, daglig: 2 Rbsk. Alt Sølv-Værdie.

31. Maj. **Rescript til Kbhvns Mag. om Staden Kjøbenhavns oekonomiske Forfatning.**

Vor synderlige Gunst! Vi have ladet Os allerunderdanigst foredrage de Forslag, som den ved vort allerhøieste Reskript af 11te April 1809 anordnede Kommission, til at gjenemgaae og undersøge vor Residentsstad Kjøbenhavns oekonomiske Forfatning m. v., har fremsat i sin allerunderdanigste Slutningsforestilling. Efterat have taget disse Forslag tilligemed den af vort Finantskollegium

derom afgivne Betænkning og de Os af vort danske Kan-31. Maj .
cellie iøvrigt foredragne Omstændigheder i Overveielse,
give Vi Eder hermed tilkjende, at Vi, med Hensyn til be-
meldte vor Residentsstad Kjøbenhavns oekonomiske For-
fatning og hvad Videre dermed staaer i Forbindelse, aller-
naadigst ville have fastsat Følgende:

§. 1. Ligesom Kommissionen for de Fonds, der ere
henlagte til at afbetale de til Gadernes Udvidelse afkjøbte
Grunde, efter dens derom gjorte Andragende er tillagt vor
allerhøieste Befaling om at afslutte dens Forhandlinger,
saaledes ville Vi ogsaa have Kommissionen for Bidstrup-
gaards Godses Administration tillagt lige allerhøieste Be-
faling, hvorefter begge Kommissioners Forretninger blive
at overtage af Eder til en imellem Eder og Kommissionerne
overeenskommende Tid. [Pl. 27. Maj 1796. L. 4. Marts 1857
§ 17. Vedt. 30. Dec. 1857 § 2.]

§. 2. Staden Kjøbenhavns Kæmmerkasses hidtil havde
Indtægter, i Forbindelse med de flere, der ville tilflyde
Samme, naar fornævnte tvende Kommissioners Forretninger
ophøre, skulle ordnes til tvende forskjellige Fonds. I det
ene, som skal føre Navn af det ordinaire Fond, skulle ind-
flyde alle Stadens ordinaire og bestemte Indtægter, og dets
Bestemmelse skal være at afholde alle Stadens reglemen-
terede og andre ordinaire Udgifter. I det andet, som skal
føre Navn af det extraordinaire Fond, skal indflyde: a)
den Beholdning, som Kommissionen for de Fonds, der ere
henlagte til at afbetale de til Gadernes Udvidelse afkjøbte
Grunde og den bidstrupske Administrationskommission,
naar de fratræde, maatte have opsamlet, tilligemed de lø-
bende Renter af denne Sum. b) Alt hvad der i Fremtiden,
ved Salg af Stadens udenbyes Jorder, af Kjøberne betales
udenfor den planmæssige Afgift, som funderes i Jorden
for ved Renter at give Staden en saadan Indtægt, som er
anseet at være passende aarlig Afgift af 1 Td. Land geo-
metrisk Maal. c) Rekognition ved Forandring af Eiere af
Stadens udenbyes Jorder. d) Alt hvad der vindes i Kapital
ved Salg til Eiendom af Arvefæstegaarde paa Bidstrup-

31. Maj. gaards Gods udenfor den Afgift, der i Fremtiden, som forhen, vedbliver at hvile paa Jorderne, og ligeledes hvad der vindes ved Salg af Træer, efter Udgifternes Fradrag. e) Arveløse Kapitaler og f) Tiendepenge. Paa dette extraordinaire Fond, hvis Bestemmelse i Almindelighed skal være, at afholde alle Stadens extraordinaire og uforudseelige Udgifter, skal hæfte Stadens Kæmnerkasses Gjæld, hvilken Vi herved paalægge Eder at see afbetalt saasnart muligt. Saa skal og paa samme Fond hæfte den Sum, som Staden paalægges at bidrage til Omkostningernes Bestridelse paa det nye opførende Raad- og Dom-Huus. Indtil disse Gjældsposter ere aldeles udslettede, hæver Fondet de i denne Post under Litr. a—f nævnte Indtægter med løbende Renter; men efter den Tids Forløb have I at erhverve vor allerhøieste Resolution for, hvorvidt Fondets aarlige Renter skulle afgives til det ordinaire Fond, for saaledes at bidrage til at formindske Beløbet af det, der aarligen maatte blive at ligne paa Næringen i Overensstemmelse med vor allerhøieste Anordning af 21de April 1812. [*Resol. 4. Dec. 1844. 8. Okt. 1845.*]

§. 3. Den Sum, der i Kæmnerkassens Regnskaber hidtil er anført at skyldes til den borgerlige Næringsskats Overskud, skal ikke regnes iblandt Stadens Kasses Gjæld, som det efter anden Post paaligger Eder at afbetale, men den skal herefter bortfalde og udgaae af Regnskabet.

§. 4. Den Sum, der i bemeldte Regnskab anføres at skyldes til deponerede Arvemidlers Konto, skal eiheller regnes iblandt denne Gjæld, som ovenfor er omtalt, siden denne Konto, der ene vedkommer det extraordinaire Fond, efter de Os foredragne Omstændigheder, er antaget fuldeligen at kunne dække sig selv formedelst de Arvemidler, som ere hjemfaldne eller herefter hjemfalde til Staden.

§. 5. Enhver Autoritet i Kjøbenhavn, som har nogen Deel af Indtægter, der skulle paalignes Staden, under Forvaltning, og som vil indgive Forestilling om deslige Indtægter, skal i Begyndelsen af Oktober Maaned for det følgende Aar, Fattigvæsenet i Begyndelsen af hvert Aar for

det løbende Aar, ved Een eller Flere af dets Middel træde 31. Maj. i Konference med Medlemmerne af Stadens Magistrat og af dens to og tredive Mænd for at overveje, hvorvidt Stadens Indvaanere kunne bære den paatænkte Byrde, eller hvorfra Udgifterne i andet Fald kunne tages.

§. 6. Kassevæsenet for Kjøbenhavn skal i Fremtiden føres saaledes: a) Der skal indrettes en Hovedkasse, hvori alle Stadens Indtægter, saavel de, der hidtil henhørte under Kæmmerkassen, som de, andre Autoriteter have ladet indkræve, herefter skulle indflyde. b) Fra denne Hovedkasse skal igjen skee Udtælling til de forskjellige økonomiske Indretninger, hvilke hver have deres egen Konto i Hovedkassen. c) Den specielle Bestyrelse af Hovedkassen skal, under Eders Overopsigt, føres af Kæmmeriet. d) Al Udstedelse af Billetter for Byskatter skal, som Følge deraf, skee fra Kæmmeriet, efter Eders til Skatteopkrævningen meddelende generelle Ordres. e) Billetterne skulle indrettes saaledes, at de indbefatte alle Byskatter. De skulle udstedes in duplo saaledes, at den ene, der bør tilstilles Yderne 14 Dage før Indkrævningen, underretter dem om Skatternes Beløb, og at den anden indeholder Kvittering for Skatternes Erlæggelse. f) Opkrævningen af Byskatterne skal skee ved Rodemesterne 4 Gange aarligen, saaledes at $\frac{1}{4}$ indkræves hver Gang. g) Paa lige Maade skulle de kongelige Skatter, hvilke hidtil ere blevne hævede eller herefter befales hævede ved Eder, indkræves efter Billetter, udstedte fra Kæmmeriet, og flyde ind i Hovedkassen; dog skulle der over de kongelige Skatter holdes særskilte Kassebøger, for at disse Afgifter ikke paa nogen Maade skulle blandes med Afgifterne til Byens Tarv. Iøvrigt ville Vi, at der til de Skatter og Afgifter, for hvis Indkrævning I have at sørge, endvidere skal henregnes $\frac{1}{2}$ Procentafgiften efter Fdm. af 8de Februar 1810 og Kollateralafgiften af Arv. h) De forskjellige økonomiske Kasser, der staae under særskilte Autoriteter, og som ifølge Foranførte have deres Konto i Hovedkassen, skulle erholde det dem tilkommende Beløb efter Rekvisition ndbetalt i rede Summer, uden noget

31. Maj. Hensyn til, om der ved Optrævningen bliver Restancer, som ikke maatte være indkomne paa den Tid, Beløbet efter sin Bestemmelse bør anvises, hvorimod alle saadanne Restancer imidlertid skulle avanceres af den egentlige Stadens Kasses Konto. i) Fra Kæmneriet skal maanedligen tilstilles Eder en Extrakt, der viser Indtægt og Udgift for hver Konto, og hvoraf altsaa Hovedkassens hele Status kan sees. k) Der skal herefter i Kjøbenhavn være en fast Kæmner, og skal han for det ham herved paalagte forøgede Arbeide med at bestyre Hovedkassen, nyde i aarlig Løn af Stadens Kasse 500 Rbdlr. S. V. istedetfor som hidtil 108 Rbdlr. [Vedt. 30. Dec. 1857 § 11.] l) Foruden det nuanævnte Kontoirpersonale ved Kæmneriet, skal der til at bestride de forøgede Forretninger endvidere ansættes en Kasserer og en Bogholder, hvilke skal meddeles en af vort danske Kancellie approberet Instrux, hvortil I have at gjøre Udkast. Kassereren skal tillægges 1200 Rbdlr. S. V. og Bogholderen 1000 Rbdlr. S. V. i aarlig Løn af Stadens Kasse. [Vedt. 30. Dec. 1857 § 10.] m) Desuden skal det være Pligt for Regnskabsførerne ved de forskjellige økonomiske Indretninger, hvilke nu fritages for at besørge nogen Inkassation af Skatter, at gaae Kæmneriet tilhaande med at forfatte Mandtaller og Repartitioner over de Skatter, hvilke hidtil ved deres Foranstaltning ere blevne opkrævede.

§. 7. Rodemesterne i Kjøbenhavn og deres Oldermænd, som herefter skal kaldes Formand for Rodemesterne, [Vedt. 30. Dec. 1857 § 11. Skr. 9. Nov. 1861.] skal af Eder meddeles en Instrux, overensstemmende med det affattede og herhos følgende Udkast. Formanden for Rodemesterne skal herefter tillægges i aarlig Gage af Stadens Kasse 900 Rbdlr. S. V., samt derhos, efter Forening imellem Eder og Stadens to og tredive Mænd, tilstaaes noget Aarligt til at lønne et Bud og til Lys og Varme for hans Kontoir.

§. 8. Borgerskabspenge skulle for Fremtiden rette sig efter den af Os allernaadigst approberede, og Eder forhen tilstillede, Klassifikation af borgerlige Næringsveie, og tillægges i Rigsbankpenge Sølvværdi saaledes. For Borger-

skab paa Næringsveie i 1ste Klasse	100 Rbdlr.	31. Maj.
i 2den	— 60 —	
i 3die	— 40 —	
i 4de	— 30 —	
i 5te	— 20 —	
i 6te	— 10 —	

[Nu Næringsl. 29. Dec. 1857 § 12.]

§. 9. De ved Reglement af 5te Juni 1771 bestemte Oiddermandspenge skulle herefter aldeles bortfalde.

§. 10. Kopulationspenge ville Vi herved allernaadigst have nedsatte til 4 Rbdlr. S. V. for alle de Tilfælde, hvori Afgiften hidtil har været ansat høiere. [Ophævet Pl. 19. Febr. 1869.]

§. 11. Expeditionsgebyrerne ved Kjøbenhavns Magistrats tvende Sekretariater skulle herefter erlægges i Rigsbankpenge Sølvværdi overeensstemmende med det derhos følgende Regulativ.

§. 12. Den ved Kornmaalernes Instrux af 31te Marts 1788 bestemte Afgift af Kornmaalingen til Staden, 20 Sk. per 100 Tønder, skal herefter erlægges med 30 Rbsk. S. V. per 100 Tdr., som maales. [Bortfalden. Rescr. 3. Juli 1848 § 6.]

§. 13. De ved Fdn. af 5te Mai 1683, 3die Afdelings §. 11, bestemte Vippepenge, 2 Sk. per Læst, skulle forhøies til 3 Rbsk. S. V. per Læst; de ved samme Afdelings §. 9 bestemte 2 Mk. per Læst til 5 Rbm. S. V. per Læst, og de ved §. 13 bestemte 12 Sk. for Nattevagt, til 3 Rbm. S. V.

§. 14. De ved Fdn. af 5te Mai 1683, 2den Afdelings §. 6, bestemte Veierpenge skulle herefter erlægges med 5 Rbsk. S. V. per Skpd. af tunge Vare, og med 9 Rbsk. S. V. af lette Vare. [Bekg. 1. Maj 1897.]

§. 15. Den ved Plak. af 4de November 1761 bestemte Betaling for Ankeres Prøve skal herefter erlægges med 2 Rbdlr. S. V. for et Anker, som veier over 6 Skpd., og med 1 Rbdlr. S. V. for et mindre Anker. [Betalingen ændret v. Pl. 30. Juni 1820. 30. Sept. 1835. — Denne Prøve er gaaet af Brug.]

§. 16. Det skal i Fremtiden fordres, som et Rekvirit hos Justeermesteren i Kjøbenhavn, at han besidder matematiske Kundskaber. Iøvrigt have I at overveie og nærmere

31. Maj. allerunderdanigst at foreslaae, hvorledes Indretningen ved Justeerammeret kan reguleres saaledes, at Samme ikke alene afholder de derpaa medgaaende Omkostninger, men ogsaa afgiver et aarligt Overskud til Stadens Kasse. *[Nu L. om det metriske System 4. Maj 1907, hvorefter Justervæsenet overgaar til Staten.]*

§. 17. De 200 Rbdlr., hvilke Lygtevæsenets Fond udreder til Natmesterens Lønning, skulle herefter overtages af Stadens Kasse.

§. 18. Den af Skarpretteren foranstaltede Optrækning af Mestermanspenge skal herefter ophøre, og den nuværende Skarpretter i disses Sted tillægges i aarlig Løn af Stadens Kasse 500 Rbdlr. S. V., som blive at ligne paa Grundtaxten: men, naar Tjenesten bliver vakant, have I at indkomme med Forestilling om, hvorvidt Lønnen for Skarpretteren, som tillige har samme Bestilling i en Deel af Sjælland, kunde nedsættes. *[Vedt. 30. Dec. 1857 § 19 med cit.]*

§. 19. Med Hensyn til Københavns Overformynderies fremtidige Forvaltning skulle følgende Forskrifter iagttages.: a) Imod Panterrettighed i Huse og Gaarde i København maa ikke udlaanes Mere af Overformynderiets Midler end idethøieste to tredie Dele af den Sum, hvortil Bygningerne i Brandkassen ere assurede, dog at først Heftelsen til Rigsbanken fradrages. b) Intet Udlaan maa skee i Huse og Gaarde udenfor Stadens Porte, naar de ligge indenfor Demarkationslinien, medmindre der skulde blive truffen en saadan Indretning, hvorved slige Bygninger assuredes saavel imod Nedbrydelse som Ulykkestilfælde. c) Imod Pant i Jordegods maa ikke skee Udlaan efter anden Maalestok end den, der er bestemt ved Fdn. af 12te September 1806 §. 3, sammenholdt med Fdn. om Bankheftelsen af 9de Juli 1813 §. 2. d) Overformynderiet maa ikke have i sin Værge Obligationer, lydende paa Ihændehaveren, hvorimod disse, saasomt de indkomme, strax skulde foranstaltes noterede i vedkommende Kontoirer under den Autoritet, hvorfra de ere udstedte: »at de tilhøre Overformynderiets Masse eller den særskilte Unyndige.« e) Alle Begjæringer om

Laan af Overformynderiets Midler skulle skriftligen ind- 31. Maj.
sendes til Eder og af Eder tilstilles Overformynderne; disse
have, henimod den Tid da Udlaan skeer, at tilbagesende
samtlige Begjæringer, ledsagede med en Forestilling, som
maa indeholde Oplysning om: 1) hvor stor en Sum der er
disponibel til Udlaan, og 2) hvorvidt de i Begjæringerne
tilbudne Panter ere fuldkommen betryggende i Forhold til
de attraaede Laan. Derefter have I at bestemme, til hvilke
af de Ansøgende Laan kunne bevilges. f) Til Omsætninger,
som skee udenfor Terminerne, i Anledning af at Panternes
Eiere forandres, skal ligeledes have Eders Samtykke, og
overhovedet skal ingen Opsigelse af Panteobligationer fra
Overformynderiets Side finde Sted uden Eders foregaaende
Resolution. g) Alt, hvad der ikke imod saadant Pant som
ovenmeldt kan udlaanes, skal strax foranstaltes indsat i
Rigsbanken eller vor Kasse, under de Vilkaar, paa hvilke
Laan i Fremtiden der ville blive modtagne. h) Ligesom in-
gen Kapital nu modtages i Overformynderiet uden efter
Eders Indtægtsordre, saa skal i Fremtiden ejheller nogen
Udbetaling af Kapitaler finde Sted, uden efter Eders Ud-
giftsordre. i) Denne Indretning skal dog ikke paadrage
Eder andet Ansvar, end det subsidiare Ansvar, der nu paa-
ligger Eder, og i Særdeleshed ikke Ansvar in solidum med
Overformynderne. k) Ved næste Afgang af Overformynder
skal Overformynderiets Regnskab indrettes og føres efter
det dobbelte italienske Bogholderi; og fra den Tid skal
Overformynderiet ved hvert Kvartals Slutning meddele
Eder en Extrakt af Regnskabet, som nøiagtigen viser Ind-
tægt og Udgift. l) Ihenseende til Administrationsgebyrerne
for de Kapitaler, der allerede staae i Overformynderiet,
skal det have sit Forblivende ved de hidtil gjældende Be-
stemmelser. Derimod ville Vi med Hensyn til de Kapitaler,
som herefter indkomme i Overformynderiet, allernaadigst
have fastsat, at disse i Administrationsgebyr skulle erlægge
3 Procento aarligen af Beløbet af Renten, istedetfor de ved
Rglm. af 5te Juni 1771 bestemte Indskrivnings- og Ud-
skrivnings-Penge, og det ved Plak. af 5te Juli 1805 for visse

31. Maj. Tilfælde fastsatte Administrationsgebyr. [Bekg. 31. Decbr. 1857.] Derefter I Eder allerunderdanigst have at rette, og det Fornødne i Overensstemmelse hermed at foranstalte. Befalende Eder Gud!

Regulativ
for Gebyrernes Erlæggelse ved Kjøbenhavns Raadstues
Sekretariat.

1) Konstitutioner af alle Slags	1 Rbdlr.
2) Rekonstruktionsbreve, samt Paategninger paa Bilbreve, [Ved L. 13. Marts 1867 overgaaet til Toldvæsenet og Skibsregistreringskontoret.]	
a) naar Skibet er 20 Kommercelæster og derunder	3 Rbdlr.
b) naar Skibets Drægtighed er over 20 Kommercelæster	6 —
3) Skibscertifikater,	
for Skibe fra 2 til 10 Læster	1 Rbdlr.
— fra 10 til 20 —	2 —
— fra 20 til 30 —	3 —
— fra 30 til 60 —	4 —
— fra 60 til 100 —	5 —
— fra 100 og derover	6 —
[Ved L. 13. Marts 1867 overgaaet til Toldvæsenet og Skibsregistreringskontoret.]	
4) Attester paa Kopier af Skjøder paa Skibe eller paa de originale Skjøder,	
a) naar Skibet er 50 Kommercelæster og derunder	½ Rbdlr.
b) naar Skibet er over 50 Kommercelæster drægtigt	1 —
[Ved L. 13. Marts 1867 overgaaet til Toldvæsenet og Skibsregistreringskontoret.]	
5) Certifikat paa Vares Afsendelse, saa og Raadstueattest paa Vares Forsendelse,	
a) naar Varenes Værdi er 500 Rbdlr. S. V. og derunder	2 Rbdlr.
b) naar Værdien er indtil 1000 Rbdlr. S. V.	3 Rbdlr.

- e) naar Værdien er indtil 2000 Rbdlr. S. V. 4 Rbdlr. 31. Maj
 d) naar Værdien er høiere end 2000 Rbdlr.
 S. V. . . . . . 6 —

En saadan Attestation eller sligt Certifikat gives ikkun paa enkelt Navn og kan blot gjælde for flere Personer i det Tilfælde, at Varene, hvorom Attesten eller Certificatet udstedes, under Eet ere emballerede. Varenes Værdi bør opgives af Rekvirenten, førend Expeditionen udfærdiges.

- 6) Attestation paa Dokumenter, udstedte af Notarius Publikus, til Beviis for, at han er en saadan Embedsmand, saa og Attestation paa Dokumenter, udstedte af Andre end Notarius Publikus, bliver at betale med 2 Rbdlr. 67 sk. [*Jfr. Sportelregl. 22. Marts 1814 § 29. L. om Notarialvæsenets Ordning i Kbh. 18. April 1910.*]
- 7) Gjenpart af Raadstueattester betales med 36 Rbsk.
- 8) Autorisation af de Handlendes og Mæglernes Protokoller . . . . . 2 Rbdlr.
 [*L. Nr. 98 om Bogføring af 10. Maj 1912.*]
- 9) Beskrivelse af Besigtelses- og Syns-Forretninger betales med 36 Rbsk. for Arket.
- 10) Expeditionsgebyr for Udfærdigelse af Borgerbreve, naar Borgerbrevet lyder paa Næringsveie i første Klasse af den allernaadigst approberede Klassifikation af borgerlige Næringsveie . . . . . 12 Rbdlr.
- Naar det lyder paa Næringsveie i 2den Klasse 9 —
   i 3die — 6 —
   i 4de — 4 —
   i 5te — 3 —
   i 6te — 2 —

Under dette Gebyr er ikke beregnet det stemplede Papiir, hvorpaa Borgerbrevet skrives, men derimod alle øvrige hidtilværende Udgifter ved Expeditionen, saasom Indlægnings-, Beskrivelses- og Forseglings-Penge. [*Næringsl. 29. Dec. 1857 § 12.*]

- 11) Attest om Borgerskabs Opsigelse betales med det Halve imod Expeditionsgebyret for Borgerbreve. [*Næringsl. 29. Dec. 1857 § 10.*]

31. Maj. 12) Beskikkelse for Favnsættere ..... 1 Rbdlr.
 13) Beskikkelse for Læssere ..... $\frac{2}{3}$ —
 14) Bestalling for Gjordemødre ..... $\frac{2}{3}$ —

[Ophævet v. L. Nr. 126 om Jordemodervæsenet 13. Juni 1914 § 16.]

Samtlige Gebyrer blive ifølge Rskr. af 31te Maj 1814, dets første Post, at udrede i S. V., og, hvor arkemæssig Betaling finder Sted, bliver Sportelrglm. af 22de Marts 1814 §. 158 at tage tilfølg.

18. Juli. **Kgl. Resol. ang. Langebroes og Knippelsbroes Reparation og Omkostningerne paa Samme.**

Da det allerunderdanigst er oplyst, at en Hovedreparation paa Knippelsbro her i Staden er uomgængelig nødvendig, saa ville Vi, at Langebro endnu i Aar skal sættes i den fornødne Stand til at udholde den større Passage, som under Knippelsbroes Sperring der vil forefalde. Ligeledes skulle de nødvendige Materialier til Knippelsbro anskaffes i Aar og saavidt muligt tilrettes, saa at Arbeidet selv paa Stedet kan fuldendes i saa kort Tid som muligt. Omkostningerne paa begge disse benævnte Broers Reparation og Istandsættelse skulle fordeles lige paa vor Landmilitairetat, Staden og dens Havnevæsen, saa at Enhver bærer en Trediedeel. Forsaavidt Havnekassen ikke skulde være istand til strax at udrede sin Andeel, bør Staden selv træde i Forskud for Samme, og har vor Kanal- Havne- og Fyr-Direktion desangaaende at brevvoxle med vort danske Kancellie.

[Resc. 24. Aug. 1814. Pl. 12. Juni 1815. Skr. 8. Marts 1817. K. B. 11. Okt. 1858. K. B. 29. April 1867. Krigsbestyrelsens Forpl. til at bidrage til Langebros Vedligeh. overtages af Kommunen. Kontr. 29. Okt. 1869 § 6. Skr. 5. Sept. 1891. K. B. 27. Juni 1898. 18 Juni 1900. 20. Juli 1900. 20. Novbr. 1905. 23. Marts 1908. — Se H. C. V. Møller: Brudstykker af Kbhvns Havns Historie I. Knippelsbro i Hist. Medd. om Kbhvn V. 241—71.]

13. Aug. **Kanc. Skr. til Amtmanden over Søøe Amt indeholdende kgl. Resol. af 12. August 1811 om hvorledes der skal for-**

holdes med dem, som ikke ville betale, hvad de skyldte 13. Aug.
Fattigvæsenet for ydet Underhold til deres Kone og Børn.

Hr. Kammerherre har i Skrivelse af 24de f. M. andraget, at Tjenestemand N. N. af Gimlinge ikke har villet leve sammen med sin Kone og ikke godvilligen har villet give noget passende Bidrag til hendes Underholdning, af hvilken Aarsag Fattigvæsenet har maattet antage sig hende og hvorfor det ved Amtets Resolution er blevet bestemt, hvad Bidrag han skal give til Hjælp til Konens Underholdning, men hvilket Bidrag ikke hos ham har været at erholde, og Hr. Kammerherre har derfor ønsket Kancelliets Bestemmelse for, hvorledes i dette og lignende Tilfælde bør forholdes.

I Anledning heraf undlader Kancelliet ikke tjenstligst at melde til behagelig Underretning, at Hans Majestæt Kongen, paa Kancelliets allerunderdanigste Forestilling angaaende, hvorledes der skulde forholdes med dem, der negte at betale, hvad de skyldte til Fattigvæsenet for ydet Underholdning, under 12te August 1811 allernaadigst har behaget at resolve:

1) »At den Ægtemand, som, uagtet hans Evner og Kræfter tillade det, modtvilligen unddrager sig for at forsørge sin Hustru, og de Forældre, som ligeledes modtvilligen unddrage sig for Opfyldelsen af deres Pligter imod deres Børn og derved foranledige, at Hustruen eller Børnene falde Fattigvæsenet til Byrde, skulle betale Samme de derved forårsagede Udgifter.

2) At slige Debitorer, naar de modtvilligen negte at tilbagebetale eller afdrage paa saadan deres Gjæld til Fattigvæsenet, skulle afdrage Gjælden ved at arbeide til Fordeel for Fattigvæsenet, uden at maatte imidlertid forlade Distriktet. Men forlade de, imod saadant Forbud, Distriktet, skulle de straffes med Arbeide i Forbedringshuset første Gang een Maaned, og naar Forseelsen gjentages, da i dobbelt saa lang Tid, men ved enhver Gjentakelse forlænges Straffetiden paa to Maaneder, og Bestemmelsen heraf skeer ved Politiretten.

13. Aug. 3) At Bestyrerne af Fattigvæsenet skulle bestemme, hvormeget den Paagjældende ugentligen skal afdrage med Hensyn til hans Arbeidsfærlighed, den gangbare Priis paa det Arbeide, han henvises til, og øvrige Omstændigheder.

4) At Fattigvæsenets Bestyrere skulle være bemyndigede til, naar den Paagjældende enten negter at arbeide eller viser Dovenskab eller Skjødesløshed under Arbeidet, at hensætte ham i Fængsel paa Vand og Brød, dog ikke længere end idethøieste syv Dage hver Gang, indtil han bekvemmer sig til at modtage Arbeidet og ved Sammes ordentlige Udførelse at afdrage paa sin Gjæld.«

Hvilken allerhøieste Bestemmelse ogsaa i det af H. Kammerherre opgivne Tilfælde vil blive at tage tilføje.

[Cirk. 10. Juni 1828. L. Nr. 130, 27. Maj 1908.]

24. Aug. **Rescr. til Kbhvns Mag. ang. Tilvejebringelsen af de Summer, der udfordres til Langebroes og Knippelsbroes Reparation.**

Vor synderlige Gunst! Vi have ladet Os allerunderdanigst foredrage Eders Skrivelse af 10de August sidstleden til vort danske Kancellie, betræffende at vor Residentsstad Kjøbenhavn maatte fritages for at tage Deel i de Omkostninger, som ville medgaae til Langebroes og Knippelsbroes forestaaende Reparation og Istandsættelse, samt Eders og de 32 Mænds yderligere Betænkning i denne Sag, fremkaldt ved det, som derom i en Samling med vort danske Kancellie af Eder og fornævnte Staden Kjøbenhavns Repræsentanter er blevet ytret.

Efterat have taget alt Foranførte i Overveielse, give Vi Eder hermed tilkjende, at da det, saavel efter Sagens Natur som efter ældre og nyere Anordninger, er Stadens Pligt at holde de Broer vedlige, som ere anlagte til dens Indvaaneres Nytte, og følgelig at udrede de Bekostninger, som dertil medgaae, forsaavidt de til saadant Øiemed henlagte Indtægter, der oprindeligen tilfløde Stadens Kasse og siden anvistes Havnekassen, saavel som de af disse under Havne- og Opnudrings-Administrationens Bestyrelse op-

samlede Fonds maatte findes utilstrækkelige, saa vil det 24. Aug ogsaa have sit Forblivende ved de Bestemmelser, Vi paa Grund heraf under 18de Juli sidstleden have givet angaaende Stadens Bidrag til de Omkostninger, der medgaae til hine tvende Broers forestaaende Istandsættelse. Da Vi iøvrigt have bragt i Erfaring, at Stadens Kasse ikke for Øieblikket er istand til ved dens egne Aktiver at tilveiebringe de Summer, som i dette Øiemed udkræves, saa ville Vi herved allernaadigst have Kjøbenhavns Overformynderi bemyndiget til paa dens Aktiver at optage Laan i Banken, hvor Saadant allerede er forberedet, eller andetsteds, hvor Samme maatte kunne ved Eders Foranstaltning erholdes, saaledes at der strax efter Modtagelsen af dette vort allerhøieste Reskript laanes og til Havneadministrationen udbetales 20,000 Rbdlr. N. V., 4 Uger derefter 10,000 Rbdlr. N. V., og efter andre 4 Ugers Forløb successive 12,000 Rbdlr. N. V. til de Tider, hvori Saadant af bemeldte Administration rekvireres, ialt 42,000 Rbdlr. N. V. For disse Summer have I derhos til Overformynderiet at forpligte hele Staden og dens Kasses Indtægter til at hefte for Summernes Tilbagebetaling med Renter i alle Maader skadeløs. Iøvrigt er det vor allerhøieste Villie, at I, det snarreste skee kan, skulle indkomme til vort danske Kancellie med Forslag om, hvorledes dette Laan efter Overenskomst med Banken eller dem, som Laanet forstrække, maanedligen eller kvartaliter kan tilbagebetales, og hvorledes de Summer, der endvidere udfordres til det forestaaende Arbeide paa Lange- og Knippels-Broer kunne bringes tilveie, enten ved Paalæg paa Indvaanerne i taalelige Terminer eller ved dertil at anvise og henlægge visse af Stadens Indtægtskilder, eller paa hvilkensomhelst anden Maade. Derefter o. s. v.

[Resol. 18. Juli 1814.]

Raadstue-Pl. (Rescr. til Kbhvns Mag. 5 Septbr.) om 21. Sept. Erlæggelse af Præste- Degne- og Klokkerpenge i Kbhvn.

Gr. Da for Kongen er foredraget, at Præsterne i Khavn ikke mere have et Udkomme, der svarer til Tiderne, og at

21. Sept. de saa kaldte Præstepenge, der, efter L. 2—12—5, skal ydes til Geistligheden i Kiøbstæderne 2de Gange om Aaret, ere (medens Tienden, som efter bemeldte Lovsted skal svares til Religionslærerne paa Landet, ikke har været underkastet Tidsomstændighedernes Forandring) i de senere Aar saaledes formindskede, at denne Indtægt, paa den Maade den nu ydes, ikke mere svarer til Hensigten; og da Han derfor har fundet det nødvendigt, at der drages Om-sorg for, at bemeldte Kiøbstedpræsterne ved Loven hiemlede Indtægt for Fremtiden erlægges med mindre Vilkaarlighed, og paa en Maade og i et Forhold, der svarer til de geistlige Embeders Værdighed og de Ydendes Evne; Ligesom Han ogsaa har anseet det passende, at de saa kaldte Degne- og Klokkerpenge derunder inddrages, og tilligemed Præstepengene under eet erlægges; Saa bliver, med Hensyn hertil, for Khavn følgende Bestemmelser fastsatte:

1.) Ligesom ethvert Sogns Præster og Kirkebetiente skal lønnes af de i Sognet Boende, saa skal og enhver Familie og hver enkelt Person, der boer for sig selv og ikke er Lem af den Familie, hos hvem han boer, uden Hensyn til Stand, Religionsbekiendelse eller Næringsvei, være forpligtet at betale Præste- Degne- og Klokkerpenge til Præsterne og Kirkebetienterne i det Sogn, hvori han opholder sig; dog undtages herfra de nuværende domicilierte Medlemmer af St. Petri tyske Menighed, og af Menigheden til Frederiks tyske Kirke paa Christianshavn, saavel som deres Descendentere, som og de, som komme til Khavn fra Hertugdømmene og fra fremmede Steder, og der boesætte sig, samt høre til den lutherske Kirke, saa og deres Descendentere. [Skr. 18. Nov. 1887.]

2.) Alle foranførte Medlemmer i hvert Sogn skal hvert Aar for den Sum, som de hertil under eet for det løbende Aar ville bidrage, antegne sig i en Protokol, hvilken i dette Øiemed skal aarligen 3 eller 4 Uger efter Flyttedagen i Maj Maaned ombæres i hvert Huus, hvorved de tillige have at tilkiendegive, om de vil erlægge Bidraget paa een Gang eller i 2de Terminer. [Skr. 16. Juni 1887. 28. Aug. 1887. 10.]

Novbr. 1887. 15. Jan. 1891. 3. Juni 1897. 23. Febr. 1898. 24. April 21. Sept. 1899. Bekg. 14. Nov. 1900. Skr. 5. Aug. 1902. 22. Dec. 1911. 11. Febr. 1911.]

3.) Protokollernes Ombærelse og Bidragets Indkrævelse besørgeres af Rødemesterne, imod at nyde 2 Procento af Beløbet.

4.) For hvert Sogn skal organiseres en Commission, bestaaende af 3 til 5 Medlemmer af Sognet, hvilke Kongen bemyndiger til at giennemgaae Protocollerne og at ansætte, til en passende høiere Sum, dem, hvis antegnede Bidrag findes uforholdsmæssige til deres Næringvei og Stilling; dog bør bemeldte Commissioner sørge for, at Afgiften ikke vorder trykkende for de Trængende.

5.) Disse Commissioner udnævnes af en Committee, bestaaende af Stadens 2de Provster og 3de Medlemmer af Magistraten. Hvert Aar udtræder eet Medlem af disse Commissioner, som dog efter 2 à 3 Aars Forløb atter kan vælges.

6.) Cancelliet har, efter indhentede nærmere Oplysninger, at indkomme til Kongen med nærmere Forslag om, hvorledes disse Bidrag til Præsternes og Kirkebetienternes Lønning kan fordeles imellem dem, samt hvorledes de til Cathedral-Skolen i Khavn hidtil svarede Degnepenge blive at fradrage. Iøvrigt skal Menighedernes Medlemmer vedblive at yde til de vedkommende Præster og Kirkebetiente Høitidsoffer og Betaling for de kirkelige Forretninger efter Loven.

[Jfr. nu Lov Nr. 76, 16. April 1904.]

Kanc. Skr. til Amtmanden over Kbhvns Amt, at Øvrigheden ikkun maa meddele Separationsbevillinger, naar begge Ægtefolk deri ere enige. 1815. 15. April.

Deres Excellence har i Anledning af en af Gaardmand N. N. i N. N. indgiven Besværing over, at De under 12te Juli f. A. har meddeelt hans Hustru Tilladelse til at leve separeret fra ham ihenseende til Bord og Seng, under 4de d. M. indsendt en Skrivelse fra Justitsraad og Amtsforvalter N. N., hvorefter Gaardmand N. N. har akkviesceret

15. April. ved Separationsbevillingen og saaledes tilbagekaldt sin Klage.

I denne Anledning undlader Man ikke tjenstligst at melde, at der nu Intet kan have imod, at Separationsbevillingen sættes i Udførelse, hvorimod Man maa gjøre Deres Excellence opmærksom paa, at den Øvrigheden i Fdn. af 23de Mai 1800 hjemlede Bemyndigelse til at separere uforligelige Ægtefolk, ikke strækker sig til det Tilfælde, naar En af Parterne modsætter sig Separationen, hvilket skjønnes deraf, at Forordningen blot nævner Tilladelse.

12. Juni. **Raadstue-Placat (Resol. 10 Maj efter Gen. Toldkammerets Forestilling, bekendtg. Kbhvns Mag. v. Canc. Br. 6 Juni)** at Accisen af Skibe og Varer i Khavn forhøies med 50 Procent af dens nuværende Beløb, og at denne Forhøielse maae indflyde i Stadens Kasse, for alene at anvendes til Afbetaling af den Gield, denne Kasse, paa egne og Havnekassens Vegne, maae paadrage sig til de Udgifter, Knippelsbroes nærværende Hovedreparation og Langebroes Istandsættelse medføre, samt at Forhøielsen maae ophøre, naar dette Øiemeed er opnaaet.

[Pl. 22. April 1818. Resol. 18. Juli 1814. Skr. 8. Marts 1817. Besl. 11. Okt. 1858.]

1. Juli. **Rentekammerets Skr. til Kbhvns Mag.**

Kjøbenhavns Magistrat har, ved behagelig Skrivelse af 16de i f. M. tilstillet os et Andragende fra N. N., hvori han formener, at Sidebygningen paa hans Grund Nr. 158 i Løngangsstrædet, som mod Enden støder ud til Gaden, i Henseende til Bygningsafgiften, ikke skulde beregnes som Forhuus heeliggennem, men kun for en Deel af Bygningen fra Gaden af indtil Forstuen, som paa den medfulgte Grundtegning er bemærket Litra A. tilligemed Stadsconducteurs, Generalkommissair Rawerts derover afgivne Erklæring, hvorefter der i Medhold af den ved Grundtaxt-Matriculen fastsatte Regel, af fornævnte Bygning, i den senere Tid, ikkun er beregnet 20 Alen fra Gaden indefter som Forhuus, og det øvrige som Sidehuus, hvorhos velbemeldte Magi-

strat, da ingen Bestemmelse haves for, at den Regel som 1. Juli. i saa Henseende er fastsat for Grundtaxten, ogsaa skal følges ved Bygnings-Afgiftens Beregning, har forlangt Kammerets Resolution i dette og lignende Tilfælde.

I Anledning heraf unnlader man ikke tjenstlig at melde til behagelig Underretning og Bekendtgjørelse for Vedkommende, at Kammeret bifalder, at samme Regel, som gjælder for Grundskatten til Bestemmelse af den Deel af en Bygning, som bør beregnes som Forhuus, ogsaa følges i Henseende til Bygningsafgiften saavel i det omhandlede som andre lignende Tilfælde.

(Stadskonductørens Arkiv.)

[Fr 1. Okt. 1802.]

Kgl. Resol., hvorved bestemmes, at Besørgelsen af det 11. Juli. nye Raad- og Domhuses samt Arresthusets Vedligeholdelse skal underlægges det kongelige Rentekammer efter et af Samme derom nedlæggende allerunderdanigst Forslag.

[Resol. 3. Juli 1816.]

Kgl. Resol., hvorved bifaldes, at det paa vedlagte af 11. Aug. Admiralitetskollegiet Kancelliet meddeelte Situationskort betegnede Stykke Jord af Stadens Grund til Beløb af 45000 Kvadratalen maa overlades Skibskirkegaarden udenfor Stadens Østerport til Eiendom, imod at herfor betales aarligen Rente med 4 PC. i S. V. af den Kapital, som udkommer, naar hver Kvadratalen betales med 4 Rbsk. S. V.

Placat for Kbhvn og sammes Forstæder, betreffende 4. Oktbr. de Forholdregler, som nu og i Fremtiden bør iagttages til Betyggelse med Hensyn til Hunde.

B. Følgende Forholdsregler skal til enhver Tid iagttages med Hensyn til Hunde.

9.) Ingen Hund maa holdes i Kiøbenhavn eller dens Forstæder, med mindre den er anmeldt for Politiet, og forsynet med et Polititegn, hvorved der gives den et Nummer, som tillige bør antegnes i en dertil indrettet Protocol. Dette Tegn bør Hunden altid bære, anbragt paa et Halsbaand.

4. Okt. 10.) Saadan Anmeldelse bør første Gang skee inden Oct. Maanedes Udgang 1815, og for Fremtiden bør Tegnet i Løbet af hvert Aars October Maaned fornyes. De i Aarets Løb fødte Hunde bør, i det seneste inden disse blive 2 Maaneder gamle, anmeldes for Politiet til Betegnelse og Indførelse i Protocollen; ligeledes bør enhver Hund, som nogen imidlertid anskaffer sig, i samme Øiemed anmeldes.

11.) For saadant Tegn betaales hver Gang 2 Rbdlr S. V., dog at ikkun det halve erlægges, hvis det første Tegn er mindre end 6 Maaneder gammelt. [*nu L. Nr. 46, 12. April 1889 § 1. L. Nr. 153, 8. Juni 1912 § 18. Lovene Nr. 50—52, 3. April 1900 §§ 15, 16.*]

12.) Overtrædelse af de i 9 og 10 §§ fremsatte Forskrifter straffes med en Mulct af 5 Rbdlr S. V., der, i Gien-tagelses Tilfælde, fordobles. [*Ændret ved Lov 28. Jan. 1856 § 2.*]

13.) Af de i denne Placat bestemte Mulcter tilfalder Politiekassen den ene og Anmelderen den anden halve Deel. Den i 11 § bestemte Kiendelse skal anvendes til Beste for Politiekassen og Fattigvæsenet, efter Kongens nærmere Bestemmelse. [*Ændret ved Kgl. Resol. 15. Jan. 1817. L. om Politiet 11. Febr. 1863 § 18.*]

14.) Forsaavidt der, for Overtrædelse mod de i denne Placat indeholdte Bud, blot er Spørgsmaal om nogen af de i samme bestemte Mulcter, afgiøres Sagen ved Politidirecteurens Kiendelse. I andre Tilfælde henvises Sagen til Afgiørelse ved Politieretten. [*L. om Politisager 11. Febr. 1863 § 3. L. Nr. 46, 12. April 1889 § 10. Rpl. 11. April 1916, § 721, 1.*] [*Jfr. Politivedt. 1. Marts 1913, §§ 50—51.*]

17. Okt. **Kanc. Cirk. til samtlige Biskopper ang. Ægteskabets Fornyelse, naar ved Bevilling adskilte Ægtefolk atter ville leve i Ægteskab sammen.**

Hans Majestæt Kongen har under 20de f. M. behaget allernaadigst at resolve,

»at for Fremtiden i ethvert Tilfælde, hvor et ved allerhøieste Bevilling fuldkomment ophævet Ægteskab efter dertil erhvervet Tilladelse skal fornyes, skulle de Personer, der, efter at være adskilte ved kongelig aller-

digst Bevilling, ønske atter at leve i Ægteskab sammen, 17. Okt. for Præsten erklære, at de igjen ville træde i ægteskabelig Forbindelse, samt stille Forlovere, hvorhos Præsten endvidere i sit Huus skal holde en Formaningstale til dem, uden dog derved at bruge de Formularer og Skikke, hvilke efter Ritualet skulle finde Sted ved Vielse, samt at de samme Forholdsregler ligeledes skulle tages tilfølg, naar et ved Dom ophævet Ægteskab attraaes fornyet, dog at Kancelliets Resolution i dette Tilfælde altid forud bør erhverves.« Denne allerhøieste Resolution skulde Kancelliet herved tjenstligst tilmelde Deres Høiærværdighed til egen Efterretning og Bekjendtgjørelse for Stiftets Præster.

[Skr. 23. Jan. 1845. 16. Okt. 1912. 25. Juni 1914.]

Rescript til den almindelige Direction for Kbhvns Fattigvæsen og den administrerende Direction for Kbhvns Fattigvæsen. 20. Okt

Vor synderlige Gunst! Vi have ladet Os allerunderdanigst foredrage et af Os elskelige Hr. Ove Malling, Storkors af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, vor Geheimekonferentsraad, Historiograph, Medlem af vor Direktion for Universitetet og de lærde Skoler, samt af Direktionen for Fattigvæsenet i vor kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, indgivet allerunderdanigst Forslag, sigtende til at simplificere Bestyrelsen af bemeldte vor Residentsstads Fattigvæsen, og Vi ville i denne Anledning allernaadigst have fastsat Følgende:

§. 1. Vi forordne en administrerende Direktion for Fattigvæsenet i Kjøbenhavn, bestaaende af Trende af Os beskikkede Embedsmænd, hvilken skal overtage saavel alle de Forretninger, der efter Planen af 1ste Juli 1799 hidtil have paaligget den nuværende almindelige Direktion som Hovedbestyrelse, som de Forretninger, der have været henlagte under de specielle Direktioner, Kommissioner samt Distriktsdirekteurerne, der nu ophøre.

§. 2. Naar Politisager foretages i denne saaledes forordnede administrerende Direktion, tiltræder Politidirektøren i Kjøbenhavn Samme, og tager Sæde som Formand.

20. Okt. §. 3. Stadsphysikus i Kjøbenhavn skal ligeledes tiltræde den administrerende Direktion, naar Sager, Fattigvæsenets Medicinalvæsen betræffende, der forhandles.

§. 4. Den nuværende almindelige Direktion for Kjøbenhavns Fattigvæsen skal dog derhos fremdeles og indtil Videre vedblive, og dens Forretninger være følgende: a) Naar den administrerende Direktion finder det fornødent eller gavnligt, at der etableres nye fra den approberede Plan afvigende Regler, da skal dens Forslag desangaaende indsendes til den almindelige Direktion, som har derom at deliberere med den administrerende Direktion og at indgive allerunderdanigst Forestilling igjennem vort danske Kancellie. b) Den almindelige Direktion kan fremdeles selv sætte Gjenstande af den Natur i Bevægelse til at overveies, dog bør den, forinden der om nogen saadan Sag gjøres Forestilling, indhente den administrerende Direktions Betænkning. c) Den skal paasee, at samtlige Regnskaber blive aflagte i rette Tid, og dernæst, forinden de indsendes til Revision og Decision i vort danske Kancellie, gennemgaae disse i Forening med den administrerende Direktion, med Hensyn til mulig Besparselse i Udgift eller Forøgelse i Indtægt. d) Den skal halvaarligen see sig forelagt fra den administrerende Direktion en i historisk Form, efter et dertil nærmere forfattende Schema, affattet Beretning om det Væsentligste, som under Bestyrelsen er forefaldet, Alt saaledes, at en aarlig Bekjendtgjørelse i Overeensstemmelse dermed kan udgaae ved Trykken. Disse Beretninger ville Vi have Os fra den almindelige Direktion forelagte igjennem vort danske Kancellie, den halvaarlige til hvert Aars 1ste August, og den aarlige til hvert Aars 1ste Februar, og maa den ikke ved Trykken bekjendtgjøres, førend dette er efterkommet. e) Forinden de bestemte aarlige Konferencer med Kjøbenhavns Magistrat og Stadens 32 Mænd holdes angaaende Ligning af Fattigskat, skal den almindelige Direktion gennemgaae det Forslag, som den administrerende Direktion isaahenseende maatte affatte, og dernæst, ved To af dens Medlemmer tilligemed To af den

administrerende Direktion, sammentræde med Magistraten 20. Okt. og de 32 Mænd, for at konferere fra Fattigvæsenets Side.
f) De Betænkninger, som i Sager af Vigtighed, Fattigvæsenet i Almindelighed vedkommende, forlanges af den almindelige Direktion, har Samme at afgive.

§. 5. De Medlemmer af den nuværende almindelige Direktion, som hidtil have bestyret den nye Indretning for Afsindige og Pleielemmer paa Bidstrupgaard, vedblive denne Bestyrelse i Forening med den administrerende Direktion, indtil Indretningen er fuld færdig, hvilket Vi forvente at kunne skee inden to Aars Forløb; men Alt, hvad der angaaer Indlæggelse af Patienter og Lemmer sammesteds saa og den indvortes Oekonomie, besørger af den administrerende Direktion alene. Saalænge Indretningen paa Bidstrupgaard saaledes staaer under en særskilt Bestyrelse, skal der, til de i 4de Post Litt. d bestemte Tider, og paa den deri fastsatte Maade, af Bestyrerne indgives speciel Beretning, om hvad der er udført og hvad der staaer tilbage.

§. 6. Denne Forandring i Organisationen skal begynde den 1ste Januar 1816, og til den Tid skulle Fattigvæsenets Regnskaber for Aaret 1814 være aflagte. Regnskaberne for Aaret 1815 skulle være aflagte den 1ste Marts 1816, og saaledes skulle for Fremtiden hvert Aars Regnskaber være aflagte til det næste Aars 1ste Marts.

§. 7. Lønnen for Medlemmerne af den administrerende Direktion, ville Vi allernaadigst have bestemt til 1200 Rbdlr. S. V. for Hver, hvilke Lønninger blive at udrede af Fattigvæsenets Fond. Iøvrigt have Vi under Dags Dato allernaadigst beskikket til Medlemmer af den administrerende Direktion Os elskelige Kaptain og Ridder af Dannebrogen Hr. Christian Sigfried Mangor, Os elskelige Agent og Ridder af Dannebrogen Hr. Isak Jonas Weybel, og Kjøbmand Jean de Jonquierres. Derefter I Eder allerunderdanigst have at rette. Befalende Eder Gud!

[Pl. 1. Juli 1799, Gr. 1. L. 4. Marts 1857 § 1.]

13. Dec. **Kgl. Resol.**, hvorved Kancelliet bemyndiges til ad mandatum at bevilge Adoptioner i alle de Tilfælde, hvor der ikke ere Livsarvinger, saaledes at den Adopterede maa føre den Adopterendes Navn, og træde i Arv efter ham eller hende som ægte Barn, dog at denne Virkning kun strækker sig til det, der var Adoptantens egentlige Eiendom, og ikke kommer i Betragtning med Hensyn til Grevskaber og Baronier eller Stamhuse.

1816.

6. Febr. **Politie Pl. (Rescr. til Politie-Directeuren 31. Jan.) ang. Anmeldelse for vedkommende Politie-Assistent af de i enhver Gaard eller Huus sig opholdende Personer.**

For at Politiet i Kiøbenhavn kan have fornøden Kundskab om de sig der opholdende Indvaanere, vil Kongen, i Anledning af det derom giorte Andragende, have fastsat:

1.) At samtlige Gaard- og Huuseiere i Khavn skal være pligtige til at udfylde og, inden 3 Dage fra Modtagelsen, aflevere til vedkommende Politieassistent de Schemata, som fra Politiet halvaarligen tilstilles dem, saaledes, at deraf kan sees Navnene paa alle de Personer, som boe eller opholde dem i deres Huse eller Gaarde uden Undtagelse. [*Bekg. 18. Marts 1828. L. Nr. 52, 15. Maj 1875 § 21.*]

2.) At de, der udleie Værelser til Logerende, paa kortere Tid end $\frac{1}{2}$ Aar, skal være pligtige til, naar en saadan Logerende forandrer Opholdssted, inden 24 Timer at anmelde saadant for vedkommende Politieassistent. [*L. Nr. 52, 15. Maj 1875 § 19.*]

3.) At samme Pligt skal paaligge enhver Huusbonde, naar hans Tienstetyende forlader hans Tieneste til andre end de ordinaire Skiftetider. [*Tyendelov 10. Maj 1854 § 60, 61, 62.*]

4.) At den Logerende, eller det Tyende, som i de 2 og 3 § benævnte Tilfælde forandrer Opholdssted, ligeledes skal være pligtig at giøre saadan Anmeldelse for vedkommende Politieassistent inden den foreskrevne Tid af 24 Timer; og

5.) At Overtrædelsen af foranførte Bud skal ansees med en Mulct efter Politiedirecteurens Kiendelse af 1 til 5

Rbd. S. V. til lige Deling imellem Politiekassen og vedkom- 6. Febr.
mende Politiebetient. [L. Nr. 52, 15. Maj 1875 § 22. L. om
Politiet 11. Febr. 1863 § 3.]

Kgl. Resol. hvorved bestemmes, at det skal tillades, at 18. Febr.
Udsalgssteder af de almindeligste Fornødenheder finde
Sted i Nyboder indtil 50, hvis Antal dog successive skal
nedsættes indtil 20, samt fastsættes, at det kongelige Ad-
miralitets- og Kommissariats-Kollegium, i Tilfælde af at
der af disse Udsalg forlanges Næringsskat, skal være be-
myndiget til at afgjøre Saadant med de civile Autoriteter
paa en Maade, hvorved denne Skat bliver modereret efter
Omstændighederne.

Kanc. Skr. til Kbhvns Mag., hvori Samme anmodes om, 20. Febr.
ved at beskikke Værger og Kuratorer, at tage noie Hen-
syn til, at Ingen, som der findes nogen Slags Plet paa, der-
til udnævnes, og at isærdeleshed ikke de beskikkes, som
Vedkommende selv ønske, uden forsaavidt Magistraten
kjender de Proponerede, som duelige og redelige Mænd.

Kanc. Skr. til Amtmanden over Fyens Stift om Frem- 24. Febr.
gangsmaaden, naar separerede Ægtefolk ville leve sam-
men igjen.

Da N. N. og N. N. af N. N. Sogn, der af Stiftet under
22de Juli 1810 ere forundte Bevilling til at leve separerede
ihenseende til Bord og Seng, i en til dette Kollegium ind-
given Ansøgning, hvorover Hr. Kammerherre under 28de
f. M. har afgivet Erklæring, have ansøgt om, at deres Ægte-
skab maatte igjen sættes i Kraft, saa skulde Man tjenstligst
melde,

at Foreningen om Vedblivelse af deres ægteskabelige
Forbindelse af dem bør indgaaes for Forligelseskommissio-
nen og der tilføres Protokollen, og bør den dem forundte
Separationsbevilling derefter indsendes til Stiftet til Kas-
sation.

[Jfr. Skr. 4. Marts 1851.]

23. Marts. **Kanc. Skr. til Stiftamtmanden over Fyens Stift om Udredelsen af Udgifterne paa en Arrestantinde, som har ligget i Barselseng.**

Ved Skrivelse af 14de December f. A. har Hr. Kammerherre tilstillet dette Kollegium en af Amtmanden over Thisted Amt opgjort Beregning over hvad Amtet tilkommer tilgode for Fruentimmeret N. Ns. Arrest, som ifølge Høiesteretsdom for begaaet Tyveri er tilfunden at arbeide i Tugthuset i tre Aar. Og med Hensyn til at ifølge denne Beregning Omkostningerne paa Arrestantindens Varetægt og Forflegning betydeligen ere forøgede derved, at hun har været frugtsommelig og har ligget i Barselseng, har Hr. Kammerherre forespurgt, hvorvidt Omkostningerne, forsaavidt de derved ere foranledigede, bør komme det Offentlige tillast, eller om det ikke snarere tilkommer det Sogn, hvorfra Arrestantinden vilde være berettiget til at erholde Understøttelse, om hun dertil var trængende eller ialfald Amtsfattigkassen at udrede disse.

Man skulde i denne Anledning herved tjenstligst melde, at da bemeldte Arrestantinde ved den hende paalagte Arrest var sat ud af Stand til at afbenytte de Hjelpekilder, hvorved Omkostningerne paa hendes Barselfærd muligen kunde have været afholdte uden Byrde for det Offentlige, og den imod hende instituerede Aktion for Tyveri følgerigen nærmest maa antages at have foranlediget disse, saa skjønner dette Kollegium ikke rettere, end at samtlige af Thisted Amt i foranførte Henseende forskudte Summer bør inddrages under Ligning paa sædvanlig Maade.

[Skr. 24. Febr. 1851.]

4. April. **Kanc. Skr. til Kbhvns Mag. hvorved bestemmes Separationsvilkaarene imellem Ægtefolk, som ikke derom kunde enes.**

Kjøbenhavns Magistrat har under 22de f. M. tilstillet Kancelliet tvende Ansøgninger, hvori Arbeidsmand N. N. anholder om at vorde separeret ihenseende til Bord og Seng fra hans Hustru N. N., hvorhos bemeldte Magistrat,

da disse Ægtefolk ikke have været at formaae til at leve 4. April.
sammen, men hellerikke kunne enes om Separationsvilkaar-
rene, har foreslaaet de Vilkaar, hvorunder den ansøgte
Separation kunde tilstaaes. Da Kancelliet efter Omstæn-
dighederne aldeles bifalder det saaledes af velbemeldte
Magistrat Anførte, saa skulde Man tjenstligst melde, at den
ansøgte Separationsbevilling kan meddeles Supplikanterne
under Vilkaar:

1) At Manden beholder deres fire sammenavlede Børn
til Forsørgelse og Opdragelse.

2) At han betaler Konen tre Rbmk. N. V. ugentligen,
saalænge hun lever i ugift Stand.

3) At deres Bo deles af Skifteretten, saafremt de ei
derom selv kunne forenes.

4) At Manden betaler Boets Gjæld, og

5) at hvad Gjæld, den Ene af dem efter Separationen
gjør, bliver den Anden uvedkommende.

Fr. at ligesom Kongen har for Øie Tid efter anden, 17. April.
hvor skee kan, at indføre større Simpelhed i Skattevæsenet,
saaledes vil Han, deels med Hensyn dertil og deels til Let-
telse for flere Beboere af smaae Leiligheder, herved have
den ved Fr. 6 Maj 1812 efter Værelsens eller Aflukkers
Cubik-Indhold paabudne Ildstedskat saavel af Kiøbenhavn,
som af de mindre Kiøbsteder og de i bemeldte Frs 18 §
nævnte Bygninger paa Landet i Danmark ophævet fra 1
Oct. 1815 at regne, og derimod anordner: at sammes Beløb
skal, fra den Tid af, tillægges den ved Fr. 1 Oct. 1802 paa-
budne Bygnings-Afgift, og denne, som en Følge deraf, er-
lægges med een Gang mere, end dens oprindelige Beløb
udgjør, dette beregnet til Rigsbankpenge S. V., Daler for
Daler, saa at altsaa berørte Bygnings-Afgifts oprindelige
Beløb, paa denne Maade beregnet, i Kiøbenhavn udredes,
med Indbegreb af den deri for denne Stad, ved Fr. 4 Sept.
1809 2 §, paabudne Forhøielse, i alt $2\frac{3}{4}$ Gange, men i de
mindre Kiøbsteder og af de ommeldte Bygninger paa Lan-
det i Danmark i alt 2 Gange.

[Fr. 1. Okt. 1802 § 31.]

22. Maj.   **Reskr. til Kbhvns Mag. om Forandring i Regl. af 29. Marts 1814 § 7.**

Vor Gunst! Os er allerunderdanigst foredraget en af Repræsentanterne for det mosaiske Troessamfund i vor kongelige Residentsstad Kjøbenhavn indgiven allerunderdanigst Ansøgning om, at den i Rglm. af 29de Marts 1814 §. 7 gjorde Bestemmelse, at det af Repræsentanterne aarligen indgivende Regnskab over alle Samfundets Indtægter og Udgifter skal af Eder foranstaltes revideret og decideret paa samme Maade, som ihenseende til Stadens Regnskaber er bestemt, allernaadigst maatte forandres derhen, at det maa have sit Forblivende ved den forhen brugelige Maade, i hvilken Anledning bemeldte Repræsentanter som Grunde for dette allerunderdanigste Andragende, iblandt andet have anført, at da det mosaiske Troessamfund ikke oppebærer Noget af Stadens Kasse, synes det ikke at kunne interessere Kjøbenhavns Borgerskabs Repræsentanter, hvorledes Samfundets Indtægter anvendes, af det derimod for det mosaiske Troessamfund er af yderste Vigtighed, ved egne Medlemmer at kunne lade undersøge, om de Bidrag, de selv afgive, blive vedbørligen afbenyttede, samt at det kun for Personer af Troessamfundet selv er muligt rigtigheden at bedømme Nødvendigheden af en ikke ubetydelig Deel af Udgifterne, da disse ere en Følge af Ceremoniellove og specielle Indretninger.

I Anledning heraf give Vi Eder herved tilkjende, at Vi, i Betragtning af de Os allerunderdanigst foredragne Omstændigheder, allernaadigst ville have fornævnte i §. 7 af Reglementet for det mosaiske Troessamfund af 29de Marts 1814 fastsatte Bestemmelse angaaende Revisionen af bemeldte Troessamfunds Regnskaber modificeret derhen, at Regnskaberne maae, efter den hidtil brugelige Maade, revideres af To af Samfundets egne Medlemmer, som dertil af Eder blive at udnævne. Derefter o. s. v.

19. Juni.   **Reskript til Overhofmarschal Hauch om Hof- og Slots-Menighedens Personale.**

Til Hof- og Slots-Menigheden skulle herefter henhøre: 19. Juni.

1) Alle de samtlige Hofdamer, saavel de, som ere hos Hendes Majestæt Dronningen som hos de kongelige Prindsesser med de hos dem tjenende Kammer- og Stue-Piger samt Tjenere.

2) Alle vore samtlige høikongelige Hofchefer, som Overkammerherrer, Over- og Hof-Marschaller, Over- og Hofmestere, Overkammerjunkeren, Over- og Staldmestere, Over- og Hof-Ceremoniemestere, Overjægermesteren, med deres Fruer, Børn og Betjente.

3) Alle hos de høikongelige Herskaber virkeligen i Tjeneste staaende Kammerherrer, Kammer- og Hof-Junkere.

4) Vore kongelige Hofjægermestere, naar de opholde sig ved Hoffet.

5) Vor kongelige Kabinetssekretair og samtlige til Kabinetssekretariatet henhørende Personale.

6) Vor Geheimkabinetskasserer og samtlige til vor kongelige Chatokasse og Partikulairkasse henhørende Personale.

7) Vor Overbibliothekar ved vort store kongelige Bibliothek med samtlige derved ansatte Sekretairer og Betjente.

8) Vor Bibliothekar og øvrige ved vort kongelige Haandbibliothek ansatte Personale.

9) De ved vort kongelige Kunstammer, Mynt- og Medaille-Kabinet samt vore Kunstsamlinger ansatte Embedsmænd og Betjente.

10) Samtlige vore gagerede Liv- og Hof-Medici, samt Liv- og Hof-Chirurgi, saa og Hof- og Reise-Apothekeren.

11) Samtlige vore Hof- og Slots-Prædikantere.

12) Vor Hofkantor og Hoforganist.

13) Alle ved vort kongelige Hof værende og dertil hørende Officianter, saasom Hofinspektøren, Hofskriveren, Hofrevisoren, Hofkassereren, Hoffurererne, Køkkenmesteren, Køkkenskriveren, Mundskjenken, Kjeldermesteren, Kjelderskriveren, Sølvpoppen, Hofkonditoren, Hofbageren.

19. Juni. Mundkøkkene, Svendene samt Pigerne, Arbejdskarle og Drengene i Køkkenet, med hvad ellers henhører under Officianterne og deres ved Hoffet holdende Folk.

14) Alle vort høikongelige Huses Kammerjomfruer og Jomfruer med samtlige deres Piger.

15) Alle vort høikongelige Huses Kammerpiger, Kammerjentener og Livtjenerer med samtlige deres Betjente.

16) Alle vort høikongelige Huses Kammerlakaier og Gemakspiger med deres Tjenestefolk.

17) Forvalterne og Gartnerne ved de Palaier, paa hvilke vi nu residere, samt i Tiden Slotsforvalteren ved Christiansborg Slot, med deres Koner, Børn og Tjenestefolk.

18) Det samtlige ved vort kongelige Kapel og Theater ansatte Personale med dertil hørende Embedsmænd og Betjente samt deres Koner og Børn.

19) Alle til vor Staldetat henhørende Personer, saasom Overberider og Beridere, Staldskriver, Skolarer og alle i vort kongelige Staldlivree værende Betjente, med deres Koner, Børn og Betjente, saasnart de ved Holmens Kirke nu for Tiden ansatte tre Præster afgaae fra bemeldte Kirke.

20) Alle de i samtlige høikongelige Herskabers Livreer staaende Betjente, som Lakaier, Løbere, Jægere, Huusgeraadskarle, Sveitsere, Porteurer, Arbejdskarle, Portnere og Vægtere med deres Koner, Børn og Tjenestefolk. Endeligen

21) samtlige til de kongelige Prindsers og Prindsers Hofstater henhørende Embedsmænd og Betjente, som i ovenstaaende No. 20 ere nævnte i vor kongelige Hofstat. Dog blive følgende Personer at undtage fra at henhøre til Hof- og Slots-Menigheden, nemlig de ved vort Hof ansatte Personer, naar de tillige ere Militaire, samt alle de Personer, med hvis Bestillinger blot Prædiketet af Ordet »Hof« uden nogen Gage er forbundet. [Kgl. Resol. 28. Sept. 1816. Rescr. 1. April 1818.]

Og skulle alle de Personer, som have Bolig i de af Os selv beboede Palaier eller i sin Tid paa Christiansborg Slot, saavel som alle de til Hof- og Slots-Menigheden henhørende Personer, der boe tilleie her i Staden, være aldeles ukræ-

vede for de ved den udgangne Plakat af 21de September 1814 19. Juni. fastsatte Præstepenge, hvorinod de til bemeldte Menighed henhørende Personer, som tillige ere Grundeiere, ligefuldt i denne Egenskab skulle svare Præstepenge til den Kirkes Betjente, i hvis Sogn Grundeiendommen ligger.

Kgl. Resol. ang. Raad- og Domhuset.

3. Juli.

Overbygnings-Directeur Hansen, Ridder af Dannebroggen og Dannebrogsmænd, ville Vi allernaadigst have overdraget Bestyrelsen af det aarlige Bygnings-Reparations Arbeide ved det nye Raad- og Domhuus samt ved den nye Fængselsbygning i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn. Til Omkostningerne ved dette Arbeide skal en Sum af indtil 5000 Rdl. N. V. aarligen, der afholdes halvt af Vor og halvt af Stadens Kasse, sættes til hans Disposition, saaledes at han paa denne Sum kan anvise de forefaldende Udgifter, og at han for dens Anvendelse, forsaavidt den enten heel, eller ikkun for en Deel, er oppebaaren, ved hvert Aars Slutning aflægger Regnskab med behørig Bilage.

Saalænge Bestyrelsen af ham forestaaes maa derhos, mod en aarlig Løn af 400 Rdl. N. V. af Vor Kasse, ansættes en Conducteur under Navn af constitueret Bygningsforvalter ved Raad- og Domhuset, hvis Pligt det bliver jevnlig at undersøge foronmeldte Bygningers Tilstand, og at føre det daglige Regnskab med de forefaldende Reparationers Udførelse. Denne constituerede Bygningsforvalter skulle samtlige Fyrbødere, Portnere, Budde og andre saadanne Betjente ved Bygningerne, og ved de forskjellige Autoriteter, til hvilke deri er anvist Locale, være underordnede, saaledes, at det skal paaligge dem at udføre Alt, hvad han befaler dem med Hensyn til Bygningerne, ligesom de blive pligtige, saasnart de opdage nogen Mangel, at anmelde denne for ham, samt iøvrigt at vaage over Renlighed, Vinduets og Døres ordentlige Lukning, forsigtig Omgang med Ild og Lys, med hvad videre der kan regnes til det indvor-

3. Juli. tes Politi i Bygningerne, og er udenfor Bestyrelsen af det egentlige Bygnings-Reparations Arbejde*).

[Resol. 11. Juli 1815.]

15. Juli. **Raadstue Pl. (Rescr. til Kbhvns Mag. 6 Juli) ang. Afgift til Fattigvæsenet i Kbhvn.**

1.) Til at dække Kiøbenhavns Fattigvæsens Udgifter for Aaret 1815, maae, i Aaret 1816, opkræves det dobbelte Beløb af den oprindelige Arealskats Beløb, og skal Opkrævningen skee i 2de Terminer, af hvilke den 1ste strax indfordres med det halve, og den 2den tilligemed October Qvartals Skatter.

2.) Paa det Fattigvæsenet kan komme i den Forfatning, at ethvert Aars Udgifter kan bestrides med det løbende Aars Indtægter, istedenfor at de nu først dækkes ved det paafølgende Aars Ligning, skal, i et Tidsløb af 4 Aar, fra 1 Jan. 1816 at regne, foruden den aarligen fornødne Sum til at dække det foregaaende Aars Udgifter, endvidere, for aarligen at tilveiebringe omtrent en fjerde Part af det, som den nærværende Underballance antages at beløbe, paalignes og tilligemed den øvrige Fattigafgift indkræves den halve Deel af det oprindelige Beløb af Arealskatten: hvoraf følger, at Afgiften for 1816 bliver at paaligne Khavns Indvaanere i alt med $2\frac{1}{2}$ Gang af Arealskattens oprindelige Beløb; og maae den Summa, der, efter det foranførte, i 4 paafølgende Aar bliver at paaligne Staden, ikke anvendes

*) Efterat Raad- og Domhuset den 2. Juli 1815 var blevet afleveret til de paagældende Myndigheder, afgav Kommissionen for Bygningens Opførelse sin Slutnings Indberetning til Kongen, hvori indstilles, at Udgifterne ved Bygningens Opførelse deles lige mellem Staten og Byens Kasse under Hensyn til »at Bygningernes kvadrater Indhold nu omtrent lige er delt mellem oven nævnte 2 Autoriteter« (Magistraten og Hof- og Stadsretten). Den 31. Juli 1817 resolverede Kongen: »at den Sum, hvoraf Stadens Kasse skal udrede det Halve, bliver 497,644 Rdl. $2\frac{1}{2}$ Sk. N. V.« Se BF. 38 802—18. Ved Kommissionsbetænkning af 1883 ansættes Statens og Kommunens Andele i Raad- og Domhuset til henholdsvis $\frac{3}{7}$ og $\frac{4}{7}$. — jfr. Overenskomst om Bygningens Overdragelse til Staten. K. B. 20. Jan. 1913. Lov Nr. 94, 11. April 1916.

til andet, end det her forskrevne Øiemeed, men der skal 15. Juli over Beløbet af dette extraordinaire Paalæg, og dets aarlige Anvendelse, føres et særskilt Regnskab, som bliver at forelægge Kongen.

[Anord. 21. April 1812. Pl. 9. Marts 1814. Se nu Skattel. 19. Febr. 1861. § 3.]

Rescr. til det danske Kancellie ang. at det skal over- 31. Juli, lades ethvert Regiment eller Korps, som er kasereret, selv at antage Marketendere til at bespise det i Kasernen indkvarterede Mandskab, uden at disse behøve, ligesaa lidet som Klubværter, Laugskroholdere og Fabrikmarketendere, isaahenseende at erhverve nogen sær Bevilling fra den civile Øvrigheds Side, hvorimod den militaire Marketender, som maatte befindes enten ved uberettiget Handel eller paa andre Maader at overtræde Politianordningerne, bliver ifølge Samme at straffe.

Fr. om en nærmere Bestemmelse angaaende [Sam- 28. Aug. frænde-] Skifter.

2.) Ved samme Leilighed bør Øvrigheden og bestemme, om den, der efter sit Slægtskab er nærmest til at væрге for de Umyndige, skal, som Tilsynsværge, møde under Skiftet, eller om det skal overdrages en anden Mand, som den dertil forordner. [Fr. 23. Aug. 1793 § 1.]

Rescr. til Kbhvns Mag. om Præstepenges Erlæggelse 4. Sept. af Sø- og Land-Etatens Officerer samt civile Betjente.

Vor synderlige Gunst! Vi give Dig hermed tilkjende, at Vi allernaadigst ville have fastsat,

at alle de ved vor Sø- og Land-Etat ansatte Officierer samt civile Embedsmænd og Betjente, af hvis Gager det ved vor allerhøieste Resol. af 28de November 1815 bestemte Bidrag til Geistligheden og Kirkebetjentene ved Holmens og Garnisonens Kirker indeholdes, skulle være ukrævede for de ved Plak. af 21de September 1814 fast-

4. Sept. satte Præstepenge, hvorimod de iblandt fornævnte Personer, som tillige ere Grundeiere, ligesuldt i denne Egenkab skulle svare Præstepenge til den Kirkes Betjente, i hvis Sogn Grundeiendommen ligger. Derefter o. s. v.

28. Sept. **Kongelig Resolution**, hvorved bestemmes, at Palaiforvalteren saavel som Vægterne og Arbeidskarlene paa Palalet i Kalleboderne tilligemed Gartneren og Fuldmægtigen paa Rosenborg Slot samt Oldfruerne og Vaskerpigerne paa begge Vaskerhusene skulle henhøre til Hof og Slots-Menheden.

[Rescr. 19. Juni 1816.]

19. Okt. **Kanc. Cirk. til samtlige Overøvrigheder ang. Anvendelsen af Fr. 12. Juni 1816*).**

Da iøvrigt Mange, om ikke de Fleste, af de Barnefædre, hos hvilke Opfostringshjælp, ved Øvrighedernes Mellemkomst, søges, henhøre til den tjenende Klasse, saa er det af Vigtighed, at der, efter de Forskrifter, som indeholdes i Fdn. af 14de Oktober 1763, nøie vaages over, at der ikke alene skeer Udpankning hos dem, men at der ogsaa hos vedkommende Huusbønder, gjøres Beslag paa Saameget af deres Løn, at Alimentationspengene deraf kunne udredes, og naar først de saaledes befalede Midler til at forhjælpe Moderen til at erholde, hvad hende tilkommer, forgjæves ere forsøgte, bliver der at skride til Afsoning efter Fdn. af 10de December 1790, saaledes som Samme ved senere Bestemmelse er modificeret.

1817.

15. Jan. **Kgl. Resolution**, hvorved bifaldes, at af det for Tegn til Hunde i Kjøbenhavn og Forstæderne indkomne Beløb for afvigte Aar, at regne fra 1ste November 1815 til sidste Oktober 1816, maae 200 Rbdlr. S. V. tillægges Veterinair-

*) Om nærmere Bestemmelse i Henseende til Straffen af Fængsel paa Vand og Brød.

skolens Fond og Resten deles lige imellem Kjøbenhavns 15. Jan. Politikasse og Kjøbenhavns Fattigvæsens Fond, og skal denne Fordeling af Beløbet ogsaa gjælde for Fremtiden, saaledes at 200 Rbdlr. S. V. aarligen udredes til Veterinair-skolen og det Øvrige fordeles imellem Politikassen og Fattigvæsenets Fond i lige Dele.

[Forandret v. L. om Politiet 11. Febr. 1863 § 18. Pl. 4. Okt. 1815.]

Ordre til — — — at sammentræde i en Kommission for 19. Febr. at examinere dem, der ville ansættes som Dispacheurer.

Vor Gunst! Da Vi, i Anledning af hvad Os igjennem vort danske Kancellie er foredraget, have overveiet, at det vil være af Vigtighed, at der kan have Vished om, at de Mænd, der ansættes som Dispacheurer i vor kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, besidde de for deres Fag fornødne Kundskaber, og Vi desaarsag allernaadigst ville have befalet, at Ingen herefter maa ansættes som Dispacheur, medmindre han ved en Examen har givet Prøver paa sin Duelighed i dette Fag,

saa ville Vi herved allernaadigst have Eder udnævnte til at examinere dem, der maatte fremstille sig til en saadan Prøvelse Og have I herved at iagttage, at den, der fremstiller sig til saadan Examen, hvortil altid iforveien skal erhverves vor allerhøieste Tilladelse, skal forinden godtgjøre, at han besidder Færdighed i det tyske, hollandske, franske og engelske Sprog, hvorhos Vi allernaadigst ville, at denne Examen skal bestaae af to Dele, en theoretisk og en praktisk Prøvelse, og at den praktiske Prøvelse skal være den væsentligste og mest afgjørende Deel, samt at Kandidaten ved denne skulle forelægges tre Havarietilfælde, Eet let, Eet mere indviklet og Eet meget vanskeligt, med samt alle de til ethvert saadant Tilfælde henhørende Dokumenter, hvilke blive at tage af Søassurancerkompagniets Arkiv, hvornæst han har om Ethvert af disse Tilfælde, uden andre Hjælpekilder end Loven, Forordningerne og Søassurancerkompagniets Konvention, at udarbejde, inden lukte

19. Febr. Døre og under fornødent Tilsyn, en ordentlig Dispatche. Iøvrigt skal det staae Eder, som Examinatorer, frit for at tentere Kandidaten i alle de Kundskaber, der staae i Forbindelse med en Dispatcheurs Forretninger, og er det derhos vor allernaadigste Villie, at de Mænd, til hvilke Assurancekompagniet og de private Assurandeurer have overdraget Bestyrelsen af deres Anliggender, skulle, hvergang Examen berammes, indbydes til ved et Medlem af Enhver af disse Bestyrelser at møde som Censorer tilligemed Eder. Endeligen have I, hvergang Examen er afholdt, at afgive til vort danske Kancellie Beretning om Udfaldet af den saaledes afholdte Examen. Derefter I Eder allerunderdanigst have at rette. Befalende Eder Gud!

[Instr. 31. Jan. 1823. Skr. 23. Juli 1861. 19. Juni 1914.]

4. Marts. **Kanc. Skr. til Biskoppen over Sjellands Stift ang. Tvangsmidler mod Ægtefolk, der ei i Separationstilfælde ville møde for Præsten — — —**

I Anledning heraf unnlader Man ikke tjenstligst at tilmelde Deres Højærværdighed til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse for Præsterne her i Staden:

ad 1) At Magistraten under Dags Dato herfra er tilskrevet, at den, naar nogen Præst i Kjøbenhavn for Samme anmelder, at en Ægtefælle modtvilligen udebliver, bør i Analogie af Instrux af 28de Aug. 1795 §. 8 Lit. e under Mulkt lade den Paagjældende tilsige at møde for Præsten.

— — —

8. Marts. **Kanc. Skr. til Generaltoldkammeret og Kommercekollegiet ang. Udgifterne til Langebroes Vedligeholdelse.**

Under 10de December f. A. har det kongelige Generaltoldkammer og Kommercekollegium tilstillet Kancelliet en Afskrift af en fra Administrationen for Stadens Havnevæsen indkommen Skrivelse, hvoraf erfares, at det Bidrag, som ved kongelig Resol. af 25de September 1795 har været paalagt Stadens Kasse, Landmilitairetaten og Havnekassen at udrede til Langebroes Vedligeholdelse, ved forrige Aars

Udgang er ophørt, og hvori ytres, at Udgifterne til bemeldte 8. Marts. Broes Vedligeholdelse for Fremtiden rigtigst repareres i tre lige Dele, hvoraf Magistraten, Landmilitairetaten og Havnekassen bør refundere Hver sin Trediedeel.

Man har i denne Anledning korresponderet med Kjøbenhavns Magistrat og det kongelige Generalkommissariatskollegium angaaende det af ovennævnte Administration gjorte Forslag, og har nu modtaget disse Autoriteters Svar, hvoraf erfares, at den Sidstnævnte aldeles billiger det gjorte Forslag, og at den Førstnævnte er villig til paa eet Aar at deeltage for en Trediedeel i de med Langebros Vedligeholdelse forbundne Omkostninger.

[Resol. 18. Juli 1814.]

Kanc. Skr. til Amtmanden over Sorøe Amt ang. hvor-25. Marts.
vidt Afsindige fra Landet kunne fordres indtagne paa Bistrup Hospital.

Det er Deres Excellence bekendt af Kancelliets foregaaende Brevvexling med Dem, at den administrerende Direktion for Kjøbenhavns Fattigvæsen har andraget paa, at N. N., det som Afsindig er indlagt til Kuur og Pleie paa Bistrupgaard, maatte forfløttes til Møens eller Slagelse Galehospital. Efterat Man havde modtaget Deres Excellences Skrivelse af 12te December f. A., tilkjendegav Man imidlertid bemeldte Direktion, at det var nødvendigt, at ovennævnte Patient blev liggende paa Bistrupgaard indtil Videre, ligesom Man og indhentede dens Betænkning med Hensyn til Deres Excellences Ytring i ovennævnte Skrivelse, at det var Dem ubekjendt, at Kjøbenhavns Indvaanere havde nogen fortrinlig Ret til, fremfor Statens øvrige Borgere, imod Betaling at modtages paa Bistrup Hospital, som er den eneste offentlige Indretning i Landet til Afsindige behørige Behandling.

I denne Anledning har Direktionen ytret, at St. Hans Hospital er funderet for Staden Kjøbenhavn alene, ved dens Indvaaneres Bekostning i sin Tid, og ellers ved Legater der- til in specie, ligesom det og paa samme Maade vedlige-

25. Marts holdes. Ingen kan altsaa have Rettighed til at indtages i dette Hospital, naar den ikke henhører her til Staden. Derimod har Man fra Fattigvæsenets Side stedse været beredvillig til at komme Amterne til Hjælp ved derfra efter Begjæring at modtage i St. Hans Hospital Patienter for Betaling, naar Plads og Leilighed har tilladt det. Direktionen ytrer derhos, at den seer sig istand til nu, da Hospitalets Bygninger for Gale næsten ere færdige, at overlade Amterne Pladse saaledes, at for enhver Plads maatte indbetales 2000 Rbdlr. N. V. for derpaa at have Rettighed til at indlægge imod den samme moderate Betaling, som erlægges for betalende Patienter fra Kjøbenhavn, som ved skjenkede Kapitaler har stiftet Hospitalet og ved aarlig Fattigskat bidrager til at vedligeholde det. Ved dette Bygningsbidrag vil Hospitalet kunne faae en Udvidelse, som gjør det muligt at modtage Personer, som ikke vedkomme Staden Kjøbenhavn (for hvem Hospitalets Bygninger egentligen ere beregnede), da Direktionen derimod nu ofte er i Forlegenhed med Patienter her fra Staden, fordi Pladsene i Hospitalet betages af Patienter fra Amterne, som ere indlagte til Prøvekuur, og, som efterat befindes inkurable, ikke bør forblive der og spærre Adgang for Stadens egne, hvilket er Tilfældet med den ommeldte N. N., hvorfor Direktionen gjentagende andrager paa, at Amtet maa paalægges at udtage ham af Hospitalet. Hvilket Man ikke skulde undlade tjenstligst at tilmelde Deres Excellence til behagelig Efterretning.

[Konf. 26. Dec. 1766.]

27. Marts. **Kanc. Skr. til den administrerende Direktion for Kbhvns Fattigvæsen**, hvori Samme tilskrives, at Helligaands Hospital eller det saakaldte Vartou maa være forpligtet til at vedligeholde alle de i Samme stiftede udenbyes eller private Senge, og give de der henlagte Lemmer de fulde Ugepenge 3 Rbm. S. V., uden Hensyn til, om de til Samme henlagte Indtægter ere mere eller mindre tilstrækkelige til Seugenes Vedligeholdelse, og at de kjøbenhavnske Senges

Antal bør saaledes indskrænkes, at Hospitalet bliver istand 27. Marts. til at opfylde den Samme paaliggende Pligt, hvorhos det dog forstaaer sig selv, at de ledige Pladse kunne og bør benyttes, til derpaa at indlægge Trængende, skjøndt disse ikke af Stiftelsens Fond kunne nyde Ugepenge. Imidlertid billiges det fremdeles, at Ugepengene for Øieblikket ned-sættes til det, Stiftelsen af sine aarlige Indtægter beholder tilbage til Uddeling imellem Lemmerne. Hvad nemlig de allerede indlagte Lemmer angaaer, saa have disse erhvervet en lige Ret til de eengang fastsatte Ugepenge, hvad enten de saa ere indlagte paa offentlige eller private kjøbenhavnske eller udenbyes Senge. Forsaavidt Stiftelsen formedelst Konjunkturerne ikke er istand til at betale Ugepengene fuldt ud, maae Vedkommende naturligviis lade dem nøie med Betaling pro rata. Kjøbenhavns Fattigvæsen kan ikke antages at være forpligtet til, ved Hjælp af de Indtægter, det ved Ligning kan skaffe sig, at opfylde Vartou Hospitals Engagements, ved hvilke Stiftelsens Bestyrere blot have forpligtet den deres Styrelse underlagte Stiftelse, men ikke Kjøbenhavns Kommune. Vel kunde Man sige, at Stiftelsens Uformuenhed til at udrede de fulde Ugepenge ikke er absolut, men kun relativ, idet den kunde udrede disse, naar den vilde angribe sine Kapitaler; men da denne Fremgangsmaade aldeles vilde nedbryde Stiftelsens Øiemed, kan der neppe tænkes paa en saadan Forholdsregel. Over den temporære Nedsættelse i Lemmernes Ugepenge kan altsaa ingen retfærdig Klage føres hverken af Lemmerne eller Patronerne. Derimod er det Stiftelsens Pligt, ikke, ved ny Indlæggelse paa offentlige Senge, at tildele Nogen en Velgjerning, førend den har fyldestgjort hine kontraktmæssige Pligter, ei alene imod de alt antagne Lemmer, men og imod de udenbyes eller private Senges Stiftere, eller deres Repræsentanter, Men de private Senges Patroner maae, ved indtrædende Vakance, være beretigede til at belægge Sengene, uagtet de alt indtagne Lemmer ikke ere komne til fuld Almisse; thi deres Belæggelsesret er en ligesaa bestemt kontraktmæssig Rettighed,

27. Marts. som de allerede indtagne Lemmers Ret til Almisse, saa at begge disse lige gode Rettigheder maae konkurrere med hinanden. Dette Samme maa og gjælde, hvor Belæggelsesretten til private Senge fundationsmæssigen er hjemfalden til Fattigvæsenets Bestyrelse; thi denne er i saa Fald Fundators Repræsentant, og det er aabenbart, at Fundator i disse Tilfælde har villet sikre sig, at de af ham stiftede og hans Navn bærende Senge skulde, til Minde for ham, vedligeholdes, skjøndt den Behagelighed at belægge Samme ikke tilfalder Nogen af hans Slægt, hvilken Fundators Hensigt Hospitalet, til hvem han under denne Betingelse har skjenket Endeel af sin Formue, bør respektere.

[Fund. 30. Nov. 1607.]

8. April. **Kongelig Resolution**, hvorved der, i Betragtning af at Fædrenelandets Hoved- eller Metropolitan-Kirkes Opreisning af sin Aske bør ansees som et Nationalanliggende, hvis Udførelse nu, da Forsynet har forundt Staten Fred og Rolighed, saameget muligt bør paaskyndes, bestemmes, at der af Statskassen skal til dette Øiemed skjenkes en Sum af 200,000 Rbdlr. N. V., hvoraf de 150,000 Rbdlr. N. V. strax anvises til Kommissionen for vor Frue Kirkes Opbyggelse, og den øvrige Deel i næste Aar; hvorhos det gjøres bemeldte Kommission til Pligt, at sørge for at bringe bemeldte Kirkes Udportes i fuld Stand inden Udgangen af Oktober Maaned indeværende Aar.

11. April. **Cancellie-Pl. (Resol. 2. April)** at alle døvstumme Børn i Danmark, som ere skikkede til at modtage Underviisning og have den dertil fornødne Alder, skal indbringes til Døvstumme-Institutet i Kiøbenhavn, for der at undervises: med mindre Forældrene eller andre Vedkommende gotgiøre, at der, udenfor Institutet, sørges for saadanne Børns Underviisning paa en Maade, som Cancelliet, efter derom at have indhentet de behøvende Oplysninger, finder hensigtsmæssig og betryggende.

Anordn. ang. Handelsberettigelse.

23. April.

Gr. Da Kongen har fundet fornødent nærmere at bestemme Vilkaarene og Grændserne for Handelsberettigelse, saavel, og fornemmelig, i Kiøbenhavn, som udenfor samme, tilligemed nogle enkelte andre Handelen vedkommende Gienstande, saa befales i det Øiemeed følgende:

1.) Enhver, der vil drive Handel, skal, i Almindelighed, derpaa have vundet Borgerskab.

2.) Den Adgang til at vinde Handelsret som Grosserer, uden derpaa at tage Borgerskab, hvilken er givet ved Pl. 22 Dec. 1808. 1 §, skal, som Følge heraf, i Fremtiden ikke finde Sted, med mindre særdeles Omstændigheder tale for en Undtagelse i saa Henseende, hvilket Cancelliet har at bedømme; dog skal den, der saaledes befries for at tage Borgerskab, i alle Tilfælde svare dobbelt Næringsskat mod de egentlige Borgere. [*Næringsl. 29. Dec. 1857 § 31.*]

3.) Det skal være Fremmede tilstødet, uanseet det Bud, som indeholdes i Pl. 22 Dec. 1808, 2 §, under deres Ophold her i Riget, at slutte Handel med Kongens Under-saatter om saadanne Varepartier, hvilke, efter denne Anordning, ere Gienstand for Handel en gros; dog er det dem ikke tilladt her i Landet at sælge Varer, som de her have tilforhandlet sig. Den Fremmede, som her i Riget driver videre Handel, end den, hvortil han saaledes er berettiget, bør ansees med Straf efter Pl. 22 Dec. 1808. 3 §. [*Fr. 4. Aug. 1742 § 14. Fr. 8. Juni 1839 § 3, 10. Næringsl. 29. Dec. 1857 § 75.*]

4.) De Bestemmelser i Fr. ang. Commercen 4 Aug. 1742, i hvis Følge Varer i Almindelighed skal forskrives fra første Haand, skal være hævede; og det skal herefter være enhver Vedkommende tilladt, at forskrive sine Varer fra det Sted, han finder meest tienligt; dog forsaavidt Told-anordningerne ingen Indskrækning i saa Henseende indeholde.

5.) Det skal herefter udfordres, som en almindelig Egenskab hos den, der vil vinde Borgerskab som Handlende, at han er fuldmyndig.

6.) Alle active Interessentere i Handelsselskaber skal

23. April. have erhvervet Berettigelse til at drive den Handel, der er Selskabets Formaal, og i saa Henseende have vundet Borgerskab.

11.) Enhver, som herefter vil vinde Borgerskab som Grosserer, skal: a) med Attest fra Grosserer-Societetet i Kiøbenhavn, eller paa anden Maade, for Magistraten gjøre, at han enten eier Skibsparter til et Beløb af 30 Commerce-Læster, eller besidder en saadan Formue, at han kan være istand til at etablere en Groshandel; b.) have viist et saadant Forhold, at han kan ansees værdig til at vinde saadant Borgerskab, hvorom i Kiøbenhavn Grosserer-Societetet bør høres; og c.) have gjort det befalede Indskud i Statskassen.

12.) Ved Grosserer-Societetet i Kiøbenhavn skal forordnes en Committee, der foruden Formand og Ældste, hvilke sidste dog bortfalde, naar de nuværende fratræde, skal bestaae af 12 Medlemmer, hvilke skal iagttage de Pligter, der paaligge hele Societetet, samt afgive de Betænkninger, Erklæringer og Responsa, som Collegierne, Øvrighederne eller Domstolene maatte fordrø, eller som private Personer maatte forlange i dem vedkommende Retssager. Hvorledes denne Committee nu og i Fremtiden skal organiseres, er bestemt ved Rescr. til Magistraten i Khavn. [Næringsl. 29. Dec. 1857 § 31. Anord. 22. Dec. 1808 §§ 9, 10. Fr. 22. Dec. 1808 §§ 2, 4, 20, 22. Rescr. 23. April 1817. Pl. 10. Febr. 1818. L. om Sø- og Hdlsr. 19. Febr. 1861 § 3. L. Nr. 64, 26. Marts 1898 § 6. Bekg. 3. Aug. 1914.]

13.) Enhver, der vinder Borgerskab, som Detailhandler, skal være pligtig til, inden 6 Uger derefter, at have og holde aaben Bod, da Borgerskabsbrevet i modsat Fald skal være ude af Kraft. [Næringsl. 29. Dec. 1857 § 34.]

14.) Enhver Detailhandler, som ophører at holde aaben Bod, skal enten nedlægge sit Borgerskab, eller erhverve Øvrighedens Tilladelse til en yderligere Fritagelse fra denne Pligts Opfyldelse. Herfra undtages alene det Tilfælde, at Boet er under Concurs-Behandling. Dog tilstaaes der de Detailhandlere, som ikke for Tiden holde aaben

Bod i Kiøbenhavn, Frist til strax efter den anordnede 23. April. Flyttedag i 1818, og paa andre Steder, hvis Tilfældet der maatte gives, til strax efter den første af de der giældende Flyttedage i 1818, med at anlægge Handelen i aaben Bod.

15.) Naar flere, der have vundet Borgerskab paa Handel en detail, vil drive saadan Handel i Compagnie, og altsaa ikkun have een Bod, skal det være Pligt for dem, at bekendtgjøre deres Handelsfirma i de offentlige Tidender, samt at forevise Øvrigheden deres Interessentskabs-Contract. [*Firmatov 1. Marts 1889 § 16.*]

16.) Ingen Detailhandler maae have Udsalg paa mere end eet Sted. [*Næringsl. 29. Dec. 1857 § 34.*]

17.) I Lighed med hvad der er befalet for Isenkræmmerlauget i Khavn ved dets Artikler 5 Jun. 1807. 10, 11 og 12 §§, skal der af Magistraten sammesteds organiseres Examina ved de øvrige Handelslauge i Khavn; og vil Kongen derhos have fastsat, at den Huusbonde, som er Aarsag i, at hans Dreng ikke har lært, hvad han bør vide og kunne, skal ikke alene betale Omkostningerne paa hans Oplærelse, men endog ansees med Muld, efter Rettens Bestemmelse, fra 100 til 200 Rbdlr S V.

18.) Ingen maae herefter blive Svend i et Handelslaug, førend han er, i det mindste, 18 Aar gammel, og har staaet i Lære, ved Viinhandlerlauget i 7 Aar, og ved de øvrige Lauge i 5 Aar; og ingen maae blive Interessent i et Handelslaug, uden at have været Svend i det mindste i 3 Aar, og tient paa Lauget som saadan. Saavel Læreaarene som Svendeaarene maae først regnes fra den Tid, den Vedkommende er bleven indskreven i Laugsprotocollen som Dreng eller Svend.

19.) Det Slags Borgerskab, der i Khavn hidtil er meddeelt under Navn af Thee- og Porcelainshandel, maae herefter ikke udstædes; saa maae der i Fremtiden ei heller, uden Kongens særdeles Tilladelse, udfærdiges nogen Bevilling til Handel med ostindiske, chinesiske og visse vestindiske Varer. Derimod skal Porcelainshandelen i Khavn herefter forenes med Pottehandelen; dog skal det

23. April. være dem, der saaledes meddeles Borgerskab som Porcellains- og Pottehandlere, tilladt at falholde Theer, men ingenlunde nogen anden Vare-Artikel, som er Gienstand for Urtekræmhandelen. I øvrigt skal de, der vil vinde Borgerskab som Porcellains- og Pottehandlere, gotgiøre for Magistraten, at de besidde fornøden Handelskundskab.

20.) De, der herefter vinde Borgerskab, som Urtekræmmere i Khavn, maae ikke handle med de Isenkræmvarer, hvormed Urtekræmmerne, efter deres Laugsartikler, nu ere berettigede til at handle; saa maae de ei heller handle med fremmede Liqveurer, hvilken Handel skal være Viinhandlerne alene forbeholden.

21.) Viinhandlerne i Khavn skal, lige med Urtekræmmerne, være berettigede til at handle med Flasker og Propper.

22.) Hørkræmmerne skal, lige med Urtekræmmerne, være berettigede til at falholde Hørfrøe og Hampefrøe; saa skal de og være lige berettigede med Isenkræmmerne til at sælge Staal i Dunker.

23.) Hvorledes Høkerne i Khavn skal organiseres saaledes, at de have Formænd, og bindes ved visse Regler, derom har Kongen under Dags Dato rescriberet Magistraten i Kiøbenhavn det Fornødne.

23. April. **Rescr. til Kbhvns Mag. ang. en Kommission af Gros-serere samt — — —**

Vor synderlige Gunst! Ligesom Vi ved Anordning af Dags Dato have foreskrevet det Fornødne angaaende Handelsberettigelse, saaledes give Vi Eder, med Hensyn til denne Gjenstand, endvidere herved Følgende tilkjende:

1) De, der skulle være Medlemmer af den Komitee for Groserersocietetet i Kjøbenhavn, som omtales i bemeldte Anordnings §. 12, skulle vælges førstegang af det nuværende Groserersocietet, og for Fremtiden skulle samtlige Groserere for hver vakant Plads foreslaae Tre, af hvilke vort Generaltoldkammer og Kommercekollegium, som desangaaende er tilkjendegivet det Fornødne, efterat have

over Forslaget modtaget Komiteens Betænkning, vælger 23. April. Een. Finder bemeldte vort Kollegium sig ikke anlediget til at vælge Nogen af de Foreslaaede, bliver Sagen at forelægge Os. [*Ændret v. Resol. 6. April 1842.*]

2) Tiden, hvori ethvert Medlem af Komiteen bør vedblive denne Funktion, bestemmes saaledes, at de tvende Ældste ved hvert Aars Begyndelse afgaae. Dog kunne de, naar de dertil ere villige, paany udnævnes, og i dette Tilfælde beholder den paany Valgte sin forrige Plads, men de, hvilke maatte være berettigede til næste Aar at afgaae, tabe ikke derved saadan deres Ret, ligesom den paany Valgte eiheller skal være pligtig til imod sin Villie at vedblive som Medlem af Komiteen, længere end i eet Aar.

3) Til Formand for Grosserersocietetets Komitee bør, naar denne Post bliver ledig, herefter af Komiteen foreslaaes Tre af dens Medlemmer, iblandt hvilke vort Generaltoldkammer og Kommercekollegium under den i §. 1 indeholdte nærmere Bestemmelse vælger Een, som beholder saadan Post, saalænge han vedbliver at være Medlem af Komiteen. [*Ændret v. Resol. 6. April 1842.*]

[*Næringsl. 29. Dec. 1857 § 31.*]

Canc. Skr. til Kbhvns Mag.

7. Juni.

I Anledning af Magistratens Skrivelse af 7de f. M., betræffende en Forandring i Oppebørselsmaaden af Brandhjælpspengene fra de forsikrede Bygninger uden for Portene paa Stadens Grund, skulle vi ikke undlade tjenstligst at melde, at Cancelliet ikke finder noget imod, at Rode-mestrene for Fremtiden opkræver fornævnte Brandhjælpspenge, naar disse afleverer det oppebaarne Beløb til Magistraten, for at samme derefter kan vorde os paa sædvanlig Maade tilstillet, og at dem for saadan Oppebørsel tilstaas samme Godtgørelse, som ved kongelig Resolution af 16de Januar 1805 er bevilget samtlige Amtsforvaltere for Brandhjælps Indkassation, nemlig 2 pCt. af det indkrævede første 1000 Rd. og 1 pCt. af Resten, hvilken Godtgørelse

7. Juni. herfra skal blive anvist under samme Betingelse, som for Amtstuerne, nemlig, naar Cancelliet fra Magistraten underrettes om, at Indkrævningen er tilendebragt og Brandhjælpens fulde Beløb indkommet.

(Raadstuearkivet.)

28. Juni **Kgl. Resol.**, hvorved Kancelliet paalægges, naar Samme i Overeensstemmelse med Plak. af 18de Juli 1817 nedlægger allerunderdanigst Forestilling om Tilladelse for nye Besiddere af Garverier i Kjøbenhavn til at vedblive at drive Samme, tillige allerunderdanigst at andrage paa, hvorvidt dem kunde paalægges at svare en passende aarlig Afgift, for at fremskynde Garveriernes Forlæggelse udenfor Staden, hvilken Afgift derfor maatte voxes med hver Forandring af ny Besidder.

10. Juli. **Kanc. Skr. til Generaltoldkammeret og Kommercekollegiet ang. Udredelsen af Udgifterne paa Børnehusbroens Vedligeholdelse.**

I Skrivelse af 29de Oktober f. A. har det kongelige Generaltoldkammer og Kommercekollegium forlangt Kancelliets Betænkning, om ikke Omkostningerne paa den foreslaaede Hovedreparation af Børnehusbroen kunde, dersom Landmilitairetaten ei seer sig forbunden til at deeltage i Udgifterne, fælles udredes af Stadens Kasse og Havnekassen, Hver med Halvdelen, dog saaledes at forsaavidt sidstnævnte Kasses Fond ikke var tilstrækkelig, Stadens Kasse maatte paa lige Maade, som ved Knippelsbro er skeet, komme den til Hjælp med Forskud, imod Refusion i de ved Raadstueplakat af 12te Juni 1815 Akeisen af Skibe og Vare paalagte 50 Procent, der isaafald maa bevirkes udvidet til hiin Gjenstand.

Da Landmilitairetaten ikke finder sig forbunden til at medvirke til bemeldte Broes Reparation, og da de Deputerede for Finantserne ere af den Formening, at bemeldte Etat ikke med Føie kan affordres noget Bidrag til hiint Øiemed, saa maa Kancelliet aldeles tiltræde det kongelige Generaltoldkammers og Kommercekollegii ovennævnte For-

slag til denne Sags Afgjørelse, hvori de Deputerede for 10. Juli Finantserne ogsaa ere enige. Hvilket Man ikke forbigaaer tjenstligst at melde til Svar paa ovennævnte Skrivelse.

[Pl. 22. April 1818. Skr. 5. Sept. 1891.]

Cancellie-Pl. at al Indsmeltning for Private i Kbhvn 15. Juli
af Guld og Sølv skal henlægges til den derværende Mynt.

Kongen har fastsat, at den, afdøde Guldsmedmester Borrebyes Enke, S. C. Wulff, forhen meddeelte Eneret til at indsmelte Guld og Sølv skal indtil videre overdrages den herværende Mynt, der, som en Følge deraf, er pligtig til at udføre alle Smeltninger for Private, hvilke, efter de giældende Anordninger, og i Særdeleshed det ved Pl. 4 Nov. 1761 kungiorte Rescr. 30 Oct. s. A., ere uberettigede til at smelte Guld og Sølv, ligesom de, der ere berettigede til at smelte for dem selv, dog ikke maae smelte for Andre, alt under Straf efter bemeldte Rescript. I øvrigt ere følgende Regler foreskrevne for den Smeltning, der saaledes skal finde Sted ved Mynten:

1.) Enhver Masse Guld eller Sølv, som af Private leveres Mynten til Indsmeltning, veies med kølnsk Vægt. Efter den paa denne Maade fundne brutto Vægt bliver Værdien af Godset at bestemme, saaledes at eet Lod brutto Guld ansættes til 8 Species eller 16 Rbdlr Sølv, og een Mark eller 16 Lod brutto Sølv ligeledes til 8 Species eller 16 Rbdlr Sølv. Heraf beregnes da Smeltelønnen, efter det nedenfor under No. 3 anførte Forhold, og erlægges enten i rede Sølv eller i Sedler efter Børs Coursen.

2.) Det Quantum Guld, der veier mindre end eet Lod brutto, ansættes ved Smeltelønnens Beregning til et heelt Lod; hvad som veier mere end eet, men mindre end to Lod brutto, ansættes til to Lod; hvad som veier imellem to og tre Lod, ansættes til 3 Lod, o. s. v., saa at hvert Quantum stedse til Smeltelønnen beregnes i hele Lod. Paa samme Maade forholdes med Smeltelønnens Beregning af Sølv, dog saaledes, at her regnes stedse af hele Mark, ligesom ved Guldet af hele Lod.

15. Juli. 3.) Til Indsmeltningerne skal ikke af Eierne leveres eller betales for de fornødne Digler; men alt Smeltningen vedkommende udredes i Smeltelønnen, der, efter ovennævnte Vurdering, saaledes bestemmes:

For en Masse Guld, som veier brutto

fra 1 Lod til 25 Lod	1 Procent	
over 25 Lod til 500 Lod	$\frac{3}{4}$	—
over 500 Lod	$\frac{1}{2}$	—

og ligeledes for Sølv, hvor Mark alene sættes istedenfor Lod.

4.) Afgangen af det indsmeltede Gods er for Eierens Regning, ligesom ogsaa Prøvning af Gehalten bliver, paa Eierens Forlangende, at udføre af Stads-Guardeinen, til hvis Embedsforretninger dette henhører.

5.) Paa de indsmeltede Barrer slaes Stempel og Aars-tal, hvorpaa det maae kunne kiendes, hvor de ere indsmeltede.

[Lavs Art. 7. Nov. 1685.]

26. Juli. **Kgl. Resol.**, hvorved bestemmes, at Arkivembedet ved Kjøbenhavns Raadstue, der hidtil har været forenet med En af de sammesteds værende Fuldmægtigposter, for Fremtiden særskilt skal besættes, og at dette Embede skal reglementeres en aarlig Gage af 350 Rbdlr. S. V., der af Stadens Kasse bliver at udrede.

[Vedt. 30. Dec. 1857 § 3. 25. Marts 1909 § 2.]

2. Sept. **Kanc. Skr. til den administrerende Direktion for Kbhvns Fattigvæsen** hvori Samme tilkjendegives, at Kjøbenhavns almindelige Fattigvæsen bør udrede til Vartou Hospital 4400 Rbdlr. S. V. aarligen eller Saameget deraf, som Stiftelsen aarligen behøver, hvorimod dennes Kapitalfordring paa Fattigvæsenet bortfalder.

[Rescr. 17. Marts 1784 §§ 10, 14.]

11. Sept. **Kanc. Skr. til Amtmanden over Frederiksborg Amt ang. Forstaaelsen af §§ 9, 13 og 14 i Frd. 23. April 1817.**

Oldermanden for Kjøbmandslauget i Helsingør har i Anledning af Fdn. af 23de April d. A. om Handelsberetti-

gelse, dens §§. 9, 13 og 14, hos Kancelliet forespurgt: 1) 11. Sept. Om det kan være Groshandlere tilladt at udsælge grovt Klæde i mindre Kvantiteter end eet Stykke, og 2) hvorledes en Detailhandlers Udsalgssted skal være indrettet, naar det skal kunne ansees for en aaben Bod.

Da Kancelliet aldeles bifalder, hvad Hr. Amtmand i Deres over det første Spørgsmaal under 30te f. M. afgivne Erklæring har ytret, saa skulde Man tjenstligst have Dem anmodet om behageligen at give Spørgeren Besked i Overeensstemmelse dermed, og hvad det andet Spørgsmaal angaaer, med Tilføiende, at saadan Anmeldelse til Politiet af ham bør skee i ethvert Tilfælde, hvor en Detailhandlers Udsalgssted ikke er enten i Kjelder eller Stueetagen, og forsynet med en offentlig Indgang.

[*Næringsl. 29. Dec. 1857 § 34.*]

1818.

Cancellie-Pl. (Resol. 21. Jan.) at det skal gjøres alle Grosserere i Kjøbenhavn til Pligt at indtræde i Grosserer-Societetet, og at erlægge aarligt et saadant Contingent, som til Udgifternes Bestridelse findes fornødent efter Grosse-
rer-Committeens nærmere Bestemmelse.

10. Febr.

[*Næringsl. 29. Dec. 1857 § 31.*]

Cancellie-Pl. (Resol. 28 Jan.) at Kongen har befalet: 10. Febr. **1mo.)** at Præsterne, naar de finde det fornødent, at tilsige Ægtefolk at møde hos sig, for at forsøge den ved Fr. 18 Octbr. 1811 omhandlede Mægling, og en af de Paa-gjeldende modtvilligen udebliver, skal derom gjøre An-meldelse til vedkommende Amtmænd; og

2do.) at Amtmændene saavel i et saadant Tilfælde, som naar de ellers tilsige nogen til Møde, skal være be-myndigede til at paalægge de Vedkommende at fremstille sig paa det opgivne Sted og til den bestemte Tid, under Mulct fra 2 til 10 Rbd. S. V. til Kjøbstedens eller Amtets Fattigkasse. [*L. om Afsoning af Bøder 16. Febr. 1866 § 1.*]

[*Jfr. Instr. 28. Aug. 1795 § 8, e. Vedt. 30. Dec. 1857 § 1, f. Skr. 26. Okt. 1859.*]

10 Marts **Cancellie-Placat (Resol. 11 Febr.), hvorved fastsættes den samtlige Physici og Chirurger bekommende Betaling for alle legale Forretninger, der vedkomme private Personer, samt gives Lægerne Fortrinsret til, i Concursboer at nyde Betaling for Honorarium m. v.**

Kongen har fastsat, at saavel Stadsphysicus i Kiøbenhavn, som Stifts- og Landphysici samt Districtschirurgerne i Danmark, naar de udføre nogen af de deres Embede vedkommende legale Forretninger, der angaae private Personer, og som de ikke, i Følge de hidtil gieldende Regler, ere pligtige at foretage dem uden Betaling, saasom: Undersøgelse af havarerede Varer, skal for disse Forretninger nyde følgende Betalinger:

- 1) for enhver saadan Forretning i Almindelighed 2 Rbdlr.
- 2) naar Forretningen medtager over 4, men ei over 6 Timer ..... 3 Rbdlr.
- 3) naar den varer længere, betales der som for 2 Forretninger.
- 4) for hvert Ark, Forretningen, naar den skal beskrives, udgør, beskrevet efter de i Sportelreglem. 22 Mart. 1814 [§ 158.] fastsatte Regler^{1/2} Rbdlr.
- 5) for en Attestes Udfærdigelse ..... 1 Rbdlr. 32 Sk.
- 6) for at taxere Recepter for Private, og derover afgive Betænkning, for 1 til 10 Magistralrecepter ..... 2 Rbdlr.
og for hvert Antal af 10 Recepter over det første Antal 1 Rbdlr mere; for at taxere et i Haandkiøb, eller efter Recept, købt medicamentum simplex eller et compositum, hvis Priis er indført i Medicinaltaxten, samt at give sin Betænkning over Apothekernes Regning.. 2 Rbdlr.

Hvilket alt beregnes i Sølvværdie.

Endvidere har Kongen tilstaaet Lægerne og Chirurgerne Ret til, for deres Honorarium og de med Sygebesøgene forbundne Udgifter, i Stervboer og Concursboer at nyde Udlæg ved Siden af Apothekernes Fordringer for udle-

verede Medicamenter, dog saaledes, at denne Lægerne og 10. Marts. Chirurgerne tilstaaede Fortrinsret indskrænkes til de For- dringer, som hidrøre fra det sidste Aar før den Paagiel- dendes Dødsfald, Opbud eller Fallit.

[Instr. 23. Marts 1813 § 20. Konkurslov 25. Marts 1872 § 33, Nr. 3, § 145. L. Nr. 87, 21. April 1914 § 1, 20.]

Kgl. Resol. hvorved bifaldes:

25. Marts.

1) At de til Børnehuusbroens Ombygning udfordrende Omkostninger maae i lige Dele udredes af Stadens Kasse og Havnekassen og Udbetalingen skee paa samme Maade som allernaadigst er befalet ved Ombygningen af Knip- pelsbro — — —

(Sørensens Saml. 81—82.)

Rescript til Overhofmarschallen ang. nærmere Bestem- 1. April. melser om Hofmenighedens Personale.

1) At Enker efter afdøde Medlemmer af Hofmenig- heden skulle henhøre til bemeldte Menighed, saalænge de forblive i Enkestand og ikke forandre deres borgerlige Stilling.

2) At de af Hofmenighedens Medlemmer, som afgaae paa Pension eller Vartpenge, ligeledes skulle, saalænge de oppebære Pension eller Vartpenge og opholde sig heri Staden, henhøre til denne Menighed, samt

3) at de af Hofmenighedens Medlemmer, som boe paa Vesterbro udenfor Kjøbenhavn, skulle, saalænge nuvæ- rende Sognepræst for Frederiksberg og Hvidoure Menig- heder vedbliver dette Embede, svare ham de ham tillagte Rettigheder, hvorimod de, naar han i sin Tid afgaaer fra Embedet, skulle alene henhøre til Hofmenigheden og svare Rettigheder til Hofpræsten. Derefter o. s. v.

[Rescr. 19. Juni 1816.]

Kanc. Skr. til Amtmanden over Sorø Amt ang. hvor- 2. April. vidt Arvefæstegaarde paa Bidstrupgaards Gods bør ved Dødsfald beregnes Dødsboet til Indtægt.

Deres Excellence har i Skrivelse af 22de Jan. d. A.

2 April. indberettet, at De ved at eftersee Skifteprotokollen for Bidstrupgaards Gods har befundet, at Arvefæstegaarden, Kastrupgaarden, paa Skiftet efter den nærværende Besidder N. Ns. afdøde Hustrue N. N. ikke er bleven beregnet Boet til Indtægt, og i den Anledning forespurgt, om ikke i dette og lignende Tilfælde Saadant burde skee. Af de Oplysninger, som Man herom har indhentet fra Kjøbenhavns Magistrat, erfares det, at det vel ved de, overensstemmende med Rskr. af 25de Marts 1768, udstedte Arvefæstebreve for Gaardbrugere paa Bidstrup Gods er tilladt Vedkommende at afstaae og overlade Gaarden, til hvilken de ville af deres Børn, og, naar ingen Børn er, til Slægt eller Fremmede, naar Personen dertil af Herskabet findes duelig og bekvem, samt efter foregaaende Overlæg med Herskabet og med dets Samtykke at dele Gaardens Hartkorn imellem sig og Een af deres Børn, eller imellem Tvende af deres Børn eller Arvinger, men at dog Eiendomsretten eller Endeel deraf ikke ved disse Fæstebreve er overdraget, hvorimod Forskjellen imellem slige Fæstere og andre Fæstere fornemmeligen kun bestaaer deri, at Hine kunne med de anførte Indskrænkninger bestemme, hvo der efter dem skal besidde Gaarden eller Endeel deraf, da Gaarden først, naar slig Bestemmelse mangler, kan overlades af Herskabet til hvem Samme vil. Dette skjønnes, foruden af Udtrykkene i selve Fæstebrevene, tillige deraf, at de omhandlede Gaarde med Besætning blive efter Fdn. af 8de Juni 1787 overleverede Fæsterne som Jorddrottens Eiendom, ligesom ogsaa ved en den 16de April 1801 afsagt Høiesteretsdom i en Sag imellem Jorddrotten og N. N., da denne paastod Arvefæste paa sin afdøde Faders Gaard, hvorom ingen Bestemmelse var skeet i Faderens levende Live med Herskabets Samtykke, blev kjendt for Ret, at Jorddrotten burde være fri for N. Ns. Tiltale. Kancelliet har derefter, med Hensyn til ovennævnte Dom, herom forlangt Høiesterets Betænkning, og da deri er ytret, at de foranførte af Magistraten meddeelte Oplysninger ere aldeles overensstemmende med det Princip, som er lagt til Grund for den paaberaabte Dom,

saa skulde Man herved tjenstligt underrette Dem om, 2. April.
 at de omhandlede Gaarde, hvorover de saakaldte Ar-
 vefæstere hverken have fuldkommen eller ufuldkommen
 Eiendom, ikke bør beregnes til Indtægt efter Besidderen.
[Rescr. 25. Marts 1768.]

**Raadstue-Placat (Resol. 25 Marts, bekg. Kbhvns Mag. 22. April.
 v. Canc. Br. 14 April)** at den ved Resol. 10. Maj (bekg. v.
 Pl. 12 Juni) 1815 paabudne Forhøjelse med 50 Procent af
 Accisen paa Skibe og Varer i Kbhvn maae udvides til ogsaa
 at gielde for Omkostningernes Erstatning ved Børnehuus-
 broens Ombygning.

[Skr. 10. Juli 1817. Skr. 5. Sept. 1891.]

Raadstue-Placat (Rescr. t. Kbhvns Mag. 9. Sept.) at 18. Sept.
 det til Regel for Fremtiden er fastsat, at Snorrebroen, som
 hidtil er besørget og vedligeholdt af Christianshavns Be-
 boere, for Fremtiden, i Lighed med Khavns øvrige Broer,
 maa underlægges Administrationen for Havnevæsenet til
 Bestyrelse, imod at de til denne Broes Vedligeholdelse
 medgaaende Omkostninger gotgiøres af Stadens Kasse, for-
 saavidt ikke Renterne af det af afdøde Grosserer Brock til
 Broens Vedligeholdelse skienkede Legat maatte være til-
 strækkelige.

[Pl. 19. Sept. 1791. K. B. 17. Okt. 1881. Skr. 5. Sept. 1891.]

Raadstue-Plakat (Rescr. til Kbhvns Mag. 28 Okt.) at 9. Nov.
 det (efter den fra samtlige Gaard- og Huuseiere i den Gade
 i Khavn, som hidtil har ført Navn af Skidenstræde, derom
 indgivne Ansøgning) er bleven tilladt, at bemeldte Gade
 maae for Fremtiden føre Navn af Kristalgaden, hvilket
 Navn endeel af Gaden forhen har haft.

Kanc. Skr. til Kbhvns Mag., hvori Samme, i Anledning 5. Dec.
 af en fra Formændene for Porcellains- og Potte-Handlerne
 indgiven Ansøgning om Eneret til at udsælge malet Sen-
 nop, tilskrives, at Udsalg af berørte Artikel maa ansees

5. Dec. som en fri Handel, til hvis Drift ingen speciel Tilladelse behøves.

[Næringsl. 29. Dec. 1857 § 53.]

22. Dec. **Kanc. Skr. til Direktionen for Tugt- Rasp- og Forbedrings-Huset** ang. hvorledes der skal forholdes, naar Arbeidsfanger indkaldes for Forligelseskommissionen.

Direktionen for Tugt- Rasp og Forbedrings-Huset har i Skrivelse af 4de d. M. andraget for Kancelliet, at det undertiden indtræffer, at de i Straffeanstalten hensatte Fanger af private Personer indkaldes til Møde i Forligelseskommissionen, ligesom Direktionen ytrer Formodning om, at dette sandsynligviis vil blive Tilfældet med Fangen N. N., og har i Anledning heraf udbedt sig dette Kollegii Bestemmelse for, hvorvidt Saadant maatte være at tillade.

Kancelliet skulde tjenstligst anmode velbemeldte Direktion om at ville hertil indberette, naar Tilfældet i Fremtiden indtræffer, og in specie dersom Fangen N. N. maatte vorde saaledes indkaldt til Forligelseskommissionen, da Man isaafald vil beskikke ham en Værge, der paa hans Vegne kan give Møde efter Indkaldelsen.

[Skr. 20. Jan. 1859.]

1819.

22. Jan. **Raadstue - Placat (Resol. 23. Dec. 1818)** at samtlige Kirker i Kiøbenhavn maae fra Begyndelsen af Aaret 1817 af at regne og indtil videre fritages for at deeltage i Commune-Afgifterne og erholde tilbagebetalt, hvad de fra den Tid af have erlagt, paa Vilkaar: at denne Fritagelse alene kommer Kirkerne tilgode, og ikke andre Bygninger eller Pladser, for hvilke de omhandlede Afgifter skulde erlægges af Kirkemidlerne; samt at de indtil Slutningen af Aaret 1816 resterende Skatter tilveiebringes ved et Paalæg paa vedkommende Menigheder og afdrages i Aarene 1819 og 1820 i samme Forhold, som ved Resol. 4 Sept. 1816 er fastsat i Henseende til Garnisonskirken, nemlig: som den ved Fr. 1 Oct. 1802 paabudne Bygningsafgift, og indkræves tilligemed denne.

[L. om Grundtakst 14. Dec. 1857 § 8. Skattel. 19. Febr. 1861 § 3. L. Nr. 85, 15. Maj 1903 §§ 20 c, 21. L. Nr. 110, 18. April 1910 § 33. L. Nr. 103, 15. Maj 1903 § 5 c.]

Kgl. Resol., hvorved bifaldes, at Groserer N. N. af det 23. Jan. mosaiske Troessamfund paalægges at betale 100 Rbdlr. rede Sølv til bemeldte Samfunds Skolekasse, saafremt han vil fritages for det paa ham faldne Valg som Taxationsmand for indeværende Aar. Derhos bemyndiges Kjøbenhavns Magistrat til at maatte for Fremtiden i lignende Tilfælde paalægge dem, der, uden gyldig befunden Aarsag, ønske sig fritagne for at modtage foranførte Bestilling, at erlægge til ovennævnte Menigheds Skolekasse i Kjøbenhavn en Erlæggelse af 40 til 200 Rbdlr. rede Sølv.

[Regl. 29. Marts 1814 § 14.]

Cancellie-Pl. (Resol. 10 Febr.) at Rescr. 6 Apr. 1742, for- 19. Febr. saavidt samme bestemmer Maaden, hvorpaa Politiebøder skal deeles, skal være ophævet; og at alle Bøder, som for Politie-Forseelser vorde paalagte, naar ikke særskilte Anordninger have foreskrevet en anden Anvendelse for samme, herefter skal tilfalde Jurisdictionens Politie-Kasse; hvilken Kasses Indtægter i Særdeleshed blive at anvende til Belønninger for de Sognefogder paa Landet og Politibetiente i Kiøbstederne, der udmærke sig ved Aarvaagenhed for Lovenes Overholdelse; dog at dertil hver Gang erhverves Samtykke af Overøvrigheden, til hvem ogsaa aarligen bør aflægges Regnskabet for Kassens Indtægt og Udgift.

[Pl. om Omløb 27. Nov. 1839. Tyendelov 10. Maj 1854 § 17. L. om Sundhedsvedtægter 12. Jan. 1858 § 2. L. om Politiet 11. Febr. 1863 § 18. L. Nr. 52, 15. Maj 1875 § 22. L. Nr. 66, 2. Maj 1902 om Bogtrykkes Afleveringspligt § 6.]

Raadstue-Placat (Rescr. til Kbhvns Mag. 24 Febr.) om 8. Marts. tvende Flyttedage i Kbhvn m. v.

1.) Rescr. 12 Apr. (bekg. v. Pl. 20 Apr.) 1814 maae være ophævet, og skal der for Fremtiden bestemmes tvende Flyttedage aarligen for Khavn, paa samme Maade, som forhen fandt Sted, i Følge Rescr. 28 Jun. (bekg. v. Pl. 1 Jul.) 1799, nemlig tredie Tirsdag i Apr. og Oct. Maaneder, dog saaledes, at Flytningen, i det Tilfælde at den tredie Tirsdag i April skulde indtræffe Dagen efter Paaske, udsættes

8. Marts. indtil den næstfølgende Torsdag. [*Jfr. Pl. 2. Okt. 1754. Pl. 15. Marts 1821.*]

2.) Som Følge heraf skal ogsaa begge de i Rescr. 9 Jan. (bekg. v. Pl. 14 Jan.) 1761 fastsatte Opsigelsestider igien være gjeldende.

22. April **Kanc. Skr. til Amtmanden over Frederiksborg Amt** hvori Samme tilskrives, at Kancelliet bifalder, hvad Amtet i Anledning af en fra nogle Mænd i Helsingør, der have taget Borgerskab sammesteds paa Fiskeri og Fiskehandel, derom indgiven Forespørgsel har ytret, at Handel med fersk Fisk er en fri Handel, hvortil Ingen ved Borgerskab kan erholde noget udelukkende Privilegium.

[*Resc. 7. Marts 1702.*]

28. April **Raadstue-Placat (Rescr. til Kbhvns Mag. 14 April)** at Kongen i Naade har ophævet de for Khavns Broelægning og Lygtevæsen nedsatte Commissioner og derhos befalet, at de bemeldte Commissioner overdragne Forretninger skulle henlægges under Magistratens Bestyrelse.

9. Juni. **Rescr. til Kbhvns Mag. ang. Fattigskattens Svarelse af Embedsmænd, der have Fribolig i kongelige eller offentlige Bygninger i Kbhvn.**

Vor synderlige Gunst! Vi have taget under Overveelse, at den Maalestok, hvorefter Fattigskatten for vor kongelige Residentsstad Kjøbenhavn opkræves, nemlig efter Arcalskatten, ikke er aldeles auvendelig paa de Personer, som beboe Leiligheder i kongelige eller andre offentlige Bygninger, især siden disse maae lade sig Leilighederne anvise og modtage Samme, saaledes som de ere indrettede.

I denne Anledning give Vi Eder hermed tilkjende, at det er vor allerhøieste Villie, at de Embedsmænd og Betsjente, som have Fribolig i kongelige eller andre saadanne offentlige Bygninger i Kjøbenhavn, hvoraf Arealsskat ikke

svares, skulle erlægge i Afgift til Stadens Fattigvæsen to 9. Juni. Procent aarligen af deres Gager. Derefter o. s. v.

[Resol. 5. Marts 1820. Skr. 3. Aug. 1822. 1. Sept. 1835. Pl. 21. Okt. 1844. Skattel. 19. Febr. 1861 § 3. L. 26. Marts 1870 § 2. L. Nr. 51, 3. April 1900 § 15, B. 1. L. Nr. 213, 30. Sept. 1909 § 24.]

Kanc.Skr. til den administrerende Direktion for Kbhvns 22 Juni.
Fattigvæsen, hvori Samme, i Anledning af et indtruffet Tilfælde, tilskrives, at Kancelliet finder det billigt, at Direktionen, hvor noget Hospitalslem maatte have sammenparet en lille Sum til en bedre Begravelse med Mere, deri føier sig efter dettes Ønske.

Cancellie-Pl. (Resol. 7 Jul.) at alle de Fordringer, som 23. Juli. efter Loven og Anordningerne ere privilegerede til, i Tilfælde af Concours, at nyde Fortrin for simple chirographariske Fordringer, i Fremtiden ogsaa bør have Fortrin for de Fordringer, der ere forbundne med Underpant, forsaavidt dette ikke bestaaer i faste Eiendomme; dog skal denne Bestemmelse ikke komme nogen til Skade med Hensyn til alt erhvervede Panterettigheder.

[Pl. 14. Maj 1834. Amtstueforordn. 8. Juli 1840 § 2.]

Kanc. Skr. til Kbhvns Mag., hvori Samme, i Anledning 28. Dec. af en derom gjort Forespørgsel fra N. N., der vidende havde indladt sig i Ægteskab med Fruentimmeret N. N., imedens denne levede separeret ihenseende til Bord og Seng fra sin første Mand N. N., for hvilken sin Forseelse han ved Høiesteretsdom var bleven anseet med Straf af 5 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, anmodes om at tilkiendegive bemeldte N. N., at Ægteskabet imellem ham og bemeldte N. N. ved Høiesteretsdommen maa ansees hævet, og at det, ifølge L. 3—16—16 §. 8, staaer ham frit for, uden særdeles Bevilling, at indlade sig i nyt Ægteskab.

[Skr. Nr. 104, 5. April 1895.]

12. Jan. **Pl. for Danmark, at intet Skiøde paa nogen fast Eiendom maa tinglæses, forinden resterende Bankhæftelses Renter, Kgl. Skatter og Commune-Afgifter, der hvile paa Eiendommen, ere betalte.**

Gr. For at sikkre Kjøbere af faste Eiendomme med Hensyn til de paa Eiendommene hæftende resterende Skatter og Afgifter, og derhos tillige befordre de offentlige Afgifters Erlæggelse, befales hermed Følgende:

1.) Intet Skjøde paa nogen fast Eiendom maa antages til Læsning i Retten, forinden det med Attest fra Vedkommende er godtgjort, at alle forfaldne Bankhæftelses-Renter, Kgl. Skatter og Commune-Afgifter, som hvile paa Eiendommen, ere betalte.

2.) Forommeldte Attester bør udstædes uden Betaling, forsaavidt ikke de Vedkommende, i allerede gjældende Bestemmelser, maatte have Hjemmel til Godtgjørelse for saadan Attestes Meddelelse.

[Amtstueforordn. 8. Juli 1840 §§ 2, 22. L. om Gader 14. Dec. 1857 § 6. L. Nr. 93, 6. April 1906 § 1. Lov Nr. 109, 13. Maj 1911 § 23. Pl. 4. Maj 1822.]

5. Marts **Kgl. Resol.** hvorved bestemmes, at den ved det allerhøieste Rskr. af 9de Juni f. A. fastsatte Afgift til Kjøbenhavns Fattigvæsen, nemlig to Procent aarligen, af de Embedsmænds og Betjentes Gager, der have fri Bopæl i kongelige eller andre offentlige Bygninger, hvoraf Areal-skatten ikke svares, ligeledes fra 1ste Januar d. A. at regne skal kortes de i Citadellet Frederikshavn indkvarterede Embedsmænd og Betjente.

[Rescr. 9. Juni 1819.]

2. Maj. **Cancellie-Pl. for Kbhvn (Resol. 19 Apr.)** at Restancer af den Staden Kiøbenhavns Kasse tilflydende Jordskyld maae inddrives ved Udpantning, dog at Inddrivelsen skeer inden eet Aar, efterat de til Betaling ere forfaldne; samt: at Restancer af den bemeldte Kasse tilkommende Jordleie inddrives paa sædvanlig Maade, dog at de flere, der staae tilbage med denne Afgift, efterat Forlig med dem anord-

ningsmæssigen er prøvet, kan søges ved eet Stevnemaal 2. Maj. og under een Sag.

Cancellie-Placat for Kbhvn (Resol. 7 Jun.) at saasom^{22. Juni.}

det er anseet nødvendigt, at istandsætte og indrette Nicolai Taarn i Khavn til et Vagt-Taarn, hvortil de fornødne Omkostninger skal udredes ved et Laan af Khavns Brandforsikkring, saa har Kongen, efter Cancelliets Forestilling, resolveret: »at forbemeldte Laan maa dækkes ved, med 1 Rbsk. i 4 paa hinanden følgende Aar, at forhøie den, ved Pl. 20 Jun. 1816, til Brandvæsenets bedre Organisation, paabudne aarlige Afgift af 2 Rbsk. Sølv pr. 100 Rbdlr Sølv, hvortil samtlige Gaard- og Huus-Eiere i Khavn have forsikkret deres Steder, og at denne Forhøielse af bemeldte Afgift maa tage sin Begyndelse fra 1 Jul. 1820 at regne.«

[Til Taarnets Istandsættelse bevilges ved Pl. 8. Maj 1821 og 20. August 1822 yderligere Laan, som optages af Kbhvns Brandforsikkring og dækkes ved midlertidig forhøjet Afgift af samtlige Gaard- og Husejere i Kbhvn.]

Kgl. Resolution ang. et extraordinært Understøttelses- 4. Juli.
fond ved Brandvæsenet i Kbhvn.

»Vi bifalder allernaadigst, at der ved Brand Commissionen i Kjøbenhavn oprettes et Fond, under Benævnelse af Brandvæsenets extraordinaire Understøttelsesfond til Understøttelse for saadanne Personer af Brandcorpset eller disses Efterladte, der ikke ere i det Tilfælde, som omhandles i Brandanordningen af 1. November 1805 § 139*), og at

*) Bestemmelsen er saalydende:

Forordning ang. Brandvæsenet i Kbhvn af 1. November 1805.

§ 139. Dersom nogen af de ved Ilden Tjenstgiørende i Tjenesten kommer til Skade, da skal han, paa Brænd-Commissionens Kasses Bekostning, kureres, og desuden for hans Troeskab belønnes og bliver han utjenstdygtig, da skal han for sin Livstid nyde en aarlig Pension af ommeldte Kasse, efter Brand-Commissionens Bestemmelse, Døer han, og efterlader sig Enke, skal hun ligeledes nyde aarlig Pension for sin Livstid af samme Kasse, saalænge hun bliver i ugift Stand, og gifter hun sig, og atter bliver Enke, skal hun igjen nyde den hende først tillagte Pension.

4. Juli dertil fra afvigte Aars Begyndelse af henlægges de Multer, som enten falde efter Commissionens Kjendelser og Domme, eller af Brandmajoren, efter Rescript af 19. Juli 1808 [L. 15. Maj 1868 § 4.] og Reglementets 36te §, dicteres for de mindre Tjenesteforseelser, tilligemed hvad aarligen indkommer i Stadens 6 Brandtavler, hvoraf dog aarlig tilbageholdes $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{5}$ Deel for deraf at danne et Fond, og at over disse Indtægter for Aaret 1819 først disponeres i indeværende Aar, over hvilket Fonds Tilstand hvert tredje Aar bliver at gjøre allerunderdanigst Indberetning til Os, og for samme af Commissionens Kasserer aarligen at aflægge og indsende særskilt Regnskab.«

[Bestyrelsen henlægges under Magistraten. L. 15. Maj 1868 § 2. Jfr. Pensionsvedt. 22. Febr. 1909 § 9.]

19. Aug. **Kanc. Cirk. til samtlige Overøvrigheder ang. at Forligelseskommissionerne ikke maae mægle imellem Ægtefolk om Separationsvilkaarene, førend den geistlige Mægling er foretaget.**

Det maa antages at være hinderligt for Øiemedets Opnaaelse af den ved Fdn. af 18de Oktober 1811 paabudne Mægling, som vedkommende Sjelesørger skal foretage imellem Ægtefolk, som ville separeres ihenseende til Bord og Seng, naar det af Parterne for den respektive Forligelseskommission først er blevet forhandlet, paa hvilke Vilkaar Separationen skal skee med Hensyn til Formuens Deling m. V., eftersom Sagen derved opnaaer en vis Grad af Offentlighed og af de Paagjældende ansees som afgjort, hvorfor Sjelesørgerens Formaninger maae ansees at have en meget svagere Virkning, end naar disse anvendes, inden Beslutningen har naaet saadan Modenhed.

Man skulde derfor tjenstligst tilmelde (Tit.) til behagelig Efterretning og Bekjendtgjørelse for Vedkommende, at Forligelseskommissionerne ei til Mægling maae antage nogen Sag angaaende de Vilkaar, paa hvilke Ægtefæller ville forenes om at leve separerede ihenseende til Bord og Seng, forinden Parterne fremlægge for Kommissionen den ved Fdn. af 18de Oktober 1811 §. 1 befalede Attest fra deres Sjelesørger.

Kanc. Cirk. til samtlige Overøvrigheder ang. Forholdsregler at iagttage, naar der er paalagt Tjenestetyender at udrede Alimentationsbidrag. 5. Dec.

Det er for dette Kollegium blevet andraget, at uægte Børns Fædre hyppigen ikke godvilligen ville betale de dem af Øvrigheden paalagte Alimentationsbidrag, og at de, forsaavidt de ere af Tjenestetyendeklassen, foregive, at deres Løn iforveien er optagen. Som Følge heraf maa det da paalægges dem, at afsone Bidraget, men herved paaføres det Offentlige en dobbelt Byrde, i det Samme deels maa bære de med Straffens Exekution forbundne Byrder, og deels igjennem Fattigvæsenet bidrage til Barnets Underholdning.

For at betrygge det Offentlige i de ommeldte Tilfælde, og for at forebygge Kollusion imellem Huusbonder og Tjenestetyende, anseer Kancelliet det hensigtsmæssigt og stemmende med den Aand, der hersker i Forordningerne af 14de Oktober 1763 og 30te Mai 1795, at følgende Fremgangsmaade iagttages: Naar nogen Øvrighedsresolution, hvorved et Tjenestetyende er tilpligtet at udrede Alimentationsbidrag til et udenfor Ægteskab avlet Barn, lovligen bliver forkyndt for Huusbonden, skal denne være pligtig til for Stevningsmændene, ved hvilke saadan Forkyndelse skeer, at opgive, hvad den Paagjældende er betinget i Løn, saavel i Penge som i andre Emolumenter af Klædningsstykker og Deslige, og hvormeget han deraf for det løbende halve Aar allerede maatte have oppebaaret. Dette Opgivende have Stevningsmændene at tegne paa Resolutionen, og maa Huusbonden derefter ikke udbetale Noget af Lønnen eller afgive Noget af de andre Emolumenter til den Paagjældende, forinden han beviisligen har betalt Alimentationsbidraget, da Huusbonden i andet Fald selv har at udrede Samme for den Tid, den Paagjældende er i hans Tjeneste, ligesom han ogsaa, naar Tyendet forlader hans Tjeneste, derom har at gjøre Anmeldelse for Stedets Politimester som atter bør meddele den, der nyder Alimentationspengene Efterretning herom, paa det at denne hos den nye Huusbond kan lade Resolutionen forkynde. Hvilket Man

5. Dec. saaledes i Forbindelse med Kanc. Cirkl. af 19de Oktober 1816 herved tjenstligst skulde tilmelde (Tit.) til behagelig Efterretning og Bekjendtgjørelse for alle Vedkommende.

[Skr. 2. Aug. 1823. 30. Dec. 1823. 2. April 1852. 15. Sept. 1911.]

1821.

Cancellie-Placat for Danmark (Resol. 7 Marts) at For-

15. Marts. aars-Flyttedagen, saavel i Aaret 1821 som for Fremtiden, naar den indtræffer i den stille Uge, skal for hele Riget udsættes til første Torsdag efter Paaske.

[Pl. 2. Okt. 1754. Pl. 8. Marts 1819.]

12. Maj. **Kanc. Cirkulære til samtlige Amtmænd ang. fremmede Konsulers Rettigheder i Danmark og Hertugdømmene.**

Det kongelige Departement for de udenlandske Sager har tilmeldt Kancelliet, at det har behaget Hans Majestæt, paa Departementets allerunderdanigste Forestilling, under 25de f. M. allernaadigst at approbere, at følgende Grundsætninger maae iagttages ihenseende til fremmede herefter anerkjendte General-Konsulers, Konsulers, Vice-Konsulers eller andre Konsulat-Agenteres Rettigheder saavel i Danmark som i Hertugdømmene, nemlig:

1) At de, naar de ere kongelige Undersaatter, ved den dem tillagte Post ikke befries for Afgifter og Byrder, enten personlige eller saadanne, som flyde af deres hidtil havde borgerlige Stilling med Hensyn til faste Eiendomme, Næring eller Formue, dog med Undtagelse af slige personlige Forretninger, der, efter Ombud, paaligge en Stads Borgere og Indvaanere, samt af enhver anden borgerlig Byrde, der medfører personlig Forretning.

2) At derimod fremmede Magters Undersaatter, der, som Konsuler, indsendes i de kongelige Stater, ere frie for enhver personlig Byrde, og ligeledes for personlige Afgifter, saalænge de ikke erhverve faste Eiendomme her i Landet eller drive borgerlig Næring, i hvilke Tilfælde de af deres Eiendomme og deres Næring ville have at svare, hvad der svares af andre kongelige Undersaatter, under hvilke de i saa Henseende ville blive at indbefatte; og

3) at de, hvad enten de før Anerkjendelsen ere konge- 12. Maj.
 øge eller fremmede Undersaatter, alene i deres Konsulat-
 forretninger ikke skulle være Landets Jurisdiktion under-
 givne, hvorimod de, ihenseende til her i Landet indgaaede
 Kontrakter og Forpligtelser, samt dersom de besidde Huse
 eller faste Eiendomme, eller drive borgerlig Næring, saa-
 vel som in criminalibus, skulle være Landets Love og For-
 fatning, og følgelig ogsaa samme Jurisdiktion, som de
 kongelige Undersaatter, undergivne. Hvilken allerhøieste
 Resolution Kancelliet ikke skulde unnlade herved tjenst-
 ligt at meddele (Tit.) til behagelig Underretning og Be-
 kjendtgjørelse.

[Pl. 25. Sept. 1834.]

Rescr. til Kommandantskabet over Kbhvns Fæstning, 28. Maj.
ang. Bestemmelser for det Militære ved Folkeopløb og
Tumulter i Kbhvn.

Ved indtræffende Folkeopløb eller Tumulter i Kjøben-
 havn skulle efteranførte Bestemmelser for Fremtiden tjene
 det Militære til Rettesnor, nemlig:

1) Naar Politidirekteuren i vor kongelige Residents-
 stad Kjøbenhavn behøver militair Magt for at tilveiebringe
 og vedligeholde Orden, har han at rekvirere den til Øie-
 medets Opnaaelse behøvende Kommando hos Fæstningens
 Kommandant, som tillige bliver af ham at underrette, baade
 om Stedet, hvor Kommandoen skal møde, og om hans lagte
 Plan for Sammes Bestemmelse, da Kommandanten over-
 eensstemmende hermed har at instruere den Officier, som
 bemeldte Kommando anbetroes, og derhos at befale ham i
 Almindelighed at udføre, hvad endvidere af Politidirekteu-
 ren maatte forlanges.

2) Militair Assistance af mindre Betydenhed kan fra
 Politiets Side rekvireres direkte hos de respektive Vagt-
 kommandeurer af Garnisonen og af Husarpikvettet, da den
 forlangte Assistance skal uopholdeligen afgives og virke
 ifølge Politiets Rekvisition. Det paaligger iøvrigt vedkom-

28. Maj. mende Vagtkommandeur herom strax at gjøre Melding til Kommandanten.

3) Naar fra nogen Vagt bemærkes Folkestimmel og Opløb, skal Vagtkommandeuren strax ved en Gefreider melde Saadant til Kommandanten og paa samme Tid afsende en anden Gefreider til Politidirecteuren med lige Underretning.

4) Det paaligger enhver Vagtkommandeur at haandhæve Orden og Rolighed udenfor sin Vagt, og som en Følge heraf at holde Pladsen i en Afstand af 20 til 30 Skridt fra Vagten røddelig. Indtræffer paa denne Plads nogen Folkestimmel eller noget Opløb, har Vagtkommandeuren med høi Røst samt med faa og tydelige Ord at advare den forsamlede Mængde om, at saadan Samling er stridende imod Anordningerne og at Enhver, ved ikke at gaae bort, maa tilskrive sig selv den for ham deraf flydende Ulempe: men vedbliver Folkestimmelen eller Opløbet uforandret nogle Minutter, efterat denne Advarsel er skeet, skal Vagtkommandeuren ved den ham anbetroede Magt adsplitte de sammenløbne Mennesker. Finder derimod saadan Folkestimmel eller saadant Opløb Sted i længere Afstand fra Vagten, har Vagtkommandeuren blot at iagttage hvad her under 3die Punkt er befalet, men udsender ikke Patruiller eller Kommandoer, enten for at tilveiebringe Orden eller for at arrestere de Gjenstridige, medmindre slig Assistance, efter den i foregaaende 2den Punkt indeholdte Bestemmelse, maatte af Politiet forlanges. Dog undtages de enkelte Tilfælde, hvor Voldsomhed udøves offentligt og ikke længere borte fra nogen Vagt, end at Voldsomheden kan af Vagten sees, saasom naar et Huus bestormes, Vinduer indslaaes, Personer mishandles, o. s. v., thi naar Saadant eller Lignende indtræffer, skal Vagtkommandeuren først advare de Vedkommende om at afstaae fra deres lovstridige Adfærd, og, ifald dette ikke nytter, lade dem med Magt bortjage og indtil Politiets Ankomst beskytte Huset eller Personen, som er overfaldet. Men saafremt Politiet er tilstede eller ankommen under Tumulten, skal Vagtkommandeuren holde

sig udenfor Alt, indtil af Politiet forlanges Vagtens Assistance, som da i Overensstemmelse med det foran Befalede strax afgives. 28. Maj.

5) Forbuddet imod Patruillers Udsendelse fra Vagterne til at arrestere gjenstridige Personer, medmindre Saadant af Politiet begjæres, gjælder ikke om Fæstningsværkerne, saasom Voldgangene, Udenværkerne, Esplanaderne, o. s. v., da disse staae aldeles under Kommandanten.

6) Søger nogen forfulgt Person Beskyttelse paa en Vagt imod Mishandling, skal han paa Vagten modtages og forsvares til han af Politiet kan vorde afhentet.

7) Naar en Person, som ikke er militair, arresteres paa nogen af Fæstningens Vagter, skal han ikke, som hidtil, bringes derfra under Bedækning til Hovedvagten, men forblive paa den Vagt, hvor han er arresteret, indtil han af Politiet afhentes.

8) Slutteligen skal det indtil Videre have sit Forblivende ved det i Infanteriereglementets tredie Deel Pag. 287 §. 17 Befalede, angaaende at en Borger, naar han foreviser Kommandeuren for en militair Vagt sit Borgerbrev, skal paa Forlangende gives Assistance til at stille et i hans Bopæl opkommet Klammeri eller at arrestere Nogen, hvorhos han dog i sidste Tilfælde maa lade sig selv tillige arrestere.

[Resol. 12. Jan. 1861. L. om Politiet 11. Febr. 1863 § 12.]

Kanc. Skr. til Amtmanden over Frederiksborg Amt indeholdende Afgørelse paa nogle Spørgsmaal om Bagernes Rettigheder. 9. Okt.

Hr. Amtmand har i Skrivelse af 24de Mai sidstleden forlangt Kancelliets Resolution paa trende af daværende Politimester i Helsingør Justitsraad N. N. fremsatte Spørgsmaal angaaende Bagernes Rettigheder sammesteds.

Efterat Kancelliet angaaende denne Sag havde forlangt Kjøbenhavns Magistrats Erklæring, med Hensyn til hvad der i lignende Tilfælde er antaget som gjældende her i Staden, har Man paa de af Justitsraad N. N. fremsatte Spørgsmaal modtaget følgende Svar:

9. Okt. 1) Hvad angaaer det Spørgsmaal, om enhver Bager kan ansees berettiget til at bage og udsælge alle Slags Kager og in specie dem, som Laugsartiklerne for Sukkerbagerne i Kjøbenhavn af 10 Juni 1693 hjemle disse Ret til at bage, da antages, at Bagerlaugets Interessenter alene ere berettigede til at falholde Brød eller al Slags Kage, som drives med Gjør.

2) Spørgsmaalet om hvorvidt den, der havde Borgerkab som Kukkenbager, ved at indlemmes i Bagerlauget, taber Ret til at bage tillige Kager, forsaavidt det maatte ansees de øvrige Bagere forbudt, besvarer Kjøbenhavns Magistrat med Ja, eftersom Ingen, der overgaaer til en anden Næringsvei, bør vedblive at udøve den forrige.

3) Betræffende endeligen det Spørgsmaal, om det ikke ligesaavel maa være forbudt dem, der have Ret til at bage Kager, at lade disse sælge ved Omløbere, som det er Bagerne formeent paa saadan Maade at sælge andet Brød, da har oftmeldte Magistrat ytret, at der jevnlig her i Staden meddeles Sedler til fra et vist Stade paa Gaden eller i en Port at udsælge Kager, naar de, der attraaae saadan Tilladelse, ere gifte Koner eller Enker, og oplyse, fra hvem de tage Varene. Dette skulde Kancelliet ikke undlade herved tjenstligst at melde med Tilføiende, at Man finder det rettest, at der ihenseende til de omhandlede Rettigheder forholdes i Helsingøer som i Kjøbenhavn.

[Skr. 19. Marts 1822. Næringsl. 29. Dec. 1857 § 20 c.]

1822.

Kanc. Skr. til Kbhvns Mag. ang. Adskillelsen i Konditorernes og Kukkenbagernes Næringsvej for Fremtiden.

19. Marts

Med Kjøbenhavns Magistrats Skrivelse af 5de d. M. har Kancelliet modtaget et Andragende fra Nogle af Stadens Konditorer, om at Kukkenbagernes Næringsrettighed maatte indskrænkes til alene at falholde Bagværk, hvis Bestanddele ere Puddersukker, Sirup, Honning, Meel og Smør.

I Anledning heraf skulde Man herved tjenstligst melde, at Kancelliet finder det betænkeligt at andrage paa en Lov, som betog Kukkenbagerne den dem ved en usvækket Dom

tilkommende Næring, hvorimod Man bifalder, at meerbe-19. Marts. meldte Magistrat, ved at meddele nye Borgerbreve paa denne Næring, indskrænker disse efter den af Samme i bemeldte Skrivelse ytrede Formening.

[*Næringsl. 29. Dec. 1857 § 20 c.*]

Gen. Postdir. Plakat (Resol. 27 Juli), hvori fastsættes,^{13.} April. at den Tiid, i hvilken det ved Pl. 16 Febr. 1780. 3 § og Fr. 27 Jan. 1804. 39 § er tilladt Bønderne fra de for dem anviiste Holdepladse udenfor Khavns Porte og Kiøbenhavns Vognmænd uden Tilsigelse fra deres Hiem efter Accord at udleie Befordring til Land- eller Skovture, maa bestemmes til fra første Jun. til sidste Jul. ethvert Aar.

[*Jfr. Regl. 30. Jan. 1872 § 8. 23. Maj 1883.*]

Kanc. Skr. til Amtmanden over Frederiksborg Amt ang.27. April. **Grænserne mellem Bagernes og Konditorernes Næringsvei i Helsingør.**

Til Kancelliet er indkommen en med Hr. Amtmands under 9de Februar sidstleden afgivne Erklæring forsynet Ansøgning, i hvilken Oldemanden for Bagerlauget og Konditorerne i Helsingør anholde om, at Grændserne for Bagernes og Konditorernes Næringsvei nærmere maatte blive bestemt.

Efter at have brevvexlet om denne Sag med Kjøbenhavns Magistrat skulde Man herved tjenstligst melde, at Laugsbagerne ere ene berettigede til Forbagingen af alle Brødsorter, der drives ved Suur eller Gjær uden Hensyn til Brødets Fiinhed eller den Samme givne Benævnelse, og hvad enten det bestrøes med Sukker eller gives Tilsætning af Kryderi, hvorimod Konditorerne og Kukkenbagerne ere berettigede til alle andre Slags Kager og Bagværk, m. V., som drives med Æg eller Sukker.

[*Næringsl. 29. Dec. 1857 § 20 c.*]

4. Maj. **Cancellie-Pl. for Kbhvn (Resol. 24 April) ang. at en Deel ved Skøders Tinglæsning hidtil forlangte Attester for Fremtiden kunne bortfalde.**

Da en Deel af de ved Reglem. 5 Jun. 1771 og flere Anordninger paabudne Attester, som skulle fremlægges ved et Skødes Læsning i Kbhvn til Oplysning om, at de forskellige oeconomiske Afgifter, som hæfte paa Eiendommen, ere betalte, efter den ved Rescr. 31 Maj 1814 indførte forandrede Organisation af Stadens Skattevæsen, ere overflødige, har Kongen paa Cancelliets Forestilling, resolveret, at følgende af foranførte Attester saavel som den hidtil for samme erlagte Betaling, for Fremtiden kan bortfalde:

1.) Attest fra Formanden for Rodemesterne angaaende Renovationsskatten.

2.) fra Vægterinspecteuren, ang. at ingen Restance af Vægterskat hæfter paa Eiendommen.

3.) fra Vandinspecteuren, eller nu Vandcommissionens Secretair, om at Vandskatten er betalt.

4.) fra Brolægningsvæsenets Secretair og Bogholder, at ingen Restance af Brolægningskatten hæfter paa Eiendommen.

5.) fra Secretairen ved Lygtevæsenet, at ingen Restance af Lygteskat finder Sted.

6.) fra Secretairen ved Brand-Commissionen, ang. Sprøiteskatten.

7.) fra Stads-Conducteuren, at Indquarteringsskatten er betalt.

8.) fra Rodemesteren og Lygtevæsenets Kasserer, om at den ved Rescr. 20 Mart. 1801 befalede Refusion for Belysningen er betalt (for Vesterbroe).

9.) ang, at Vægterskatten er svaret af Beboerne paa Vesterbroe ifølge Rescr. 7 Sept. 1813.

10.) fra Brandcommissionens Kasserer og Rodemesterne, om at den befalede Refusion af de Udgifter, som medgaae aarligen til Brandvæsenets Indretning og Vedligeholdelse paa Broerne, er erlagt. Derimod skal der (foruden den Attest fra Quarterets Rodemestere, [An. 5. Juni

1771 VII c. Ophævet v. K. B. 15. Marts 1909.] som er paabuden 4. Maj. i Regl. 5 Jun. 1771. VII Post lit. c., og hvilken for Fremtiden skal uden Betaling verificeres af Kæmneriets Bogholder) fremdeles, ved Skiødets Læsning i Khavn, fremlægges: a) Attest fra Brandcommissionens Secretair angaaende at de ved Brand-Fr. 1 Nov. 1805. 45 § befalede Brandredskaber ere tilstede. [L. om Brandv. 15. Maj 1868 § 7.] b) Assurance-Police med paategnet Qvittering om at den nye Eier er indtegnet. [L. om Brandv. 15. Maj 1868 § 44.] c) Paategningen af Maalebrevet at ingen Forandring ved Grunden er foretaget. [Instr. 30. Jan. 1694. Kundg. 30. Marts 1906.] d) Qvittering for at Fattiges Penge af Kiøbesummen er betalt, naar det ikke er Auctionsskiøde. [Pl. 1. Juni 1799 § 171.] e) Qvittering for at $\frac{1}{2}$ pC. Afgiften af Kiøbesummen er betalt. [Fr. 8. Febr. 1810.] f) Naar Jordskyld svares, da Attest om at denne er betalt. g) Dersom Eiendommen ligger ved nogen af Canalerne, Attest om at Bolværkspenge ere betalte. [Fr. 18. April 1744 § 14. Pl. 12. Febr. 1834. Pl. 28. Marts 1827.] h) Attest om Bankhæftelses Renter; og forsaauidt i Særdeleshed Eiendomme paa Broerne angaaer, foruden de af ovennævnte Attester, som, efter de giældende Anordninger, der ere anvendelige: a) Jordskylds-Attest fra Stadens Kæmner. b) Attest om at Afgiften til Brandforsikringen er betalt. c) Attest om at fra Stadens Side intet er at erindre imod Skiødets Læsning. Ligeledes vil der og fremdeles være at forholde efter Pl. 30 Jun. 1815. 4 § med Hensyn til den der nævnte Attest om, at ingen Restance af Bidrag til Vandvæsenet paa Vesterbroe finder Sted.

[Pl. 12. Jan. 1820.]

Kanc. Skr. til Kbhvns Mag., hvorved Samme bemyndiges til at eftergive vedkommende Restantere den ved Rskr. af 9de Juni 1819 paabudne 2 Procentafgift til Kjøbenhavns Fattigvæsen, naar Beløbet ei er af nogen Betydning, og det efter forud erhvervet paalidelig Oplysning om de Paagjældendes Stilling maatte findes, at de ere ude af Stand til at betale det Beløb, hvormed de restere. 3. Aug.

3. Aug. **Kanc. Skr. til Stiftamtmanden over Ribe Stift**, hvori Samme — i Anledning af en Forespørgsel fra Bagerne i Varde, om udenbyes Bagere have Ret til at falholde og sælge Hvede- og Honning-Brød i Kjøbstæderne paa andre Tider end ved de lovbestemte Krammarkeder og paa andre Steder end selve Markedspladsene — tilskrives, at det maa være fremmede Bagere, omendskjønt de ikke i Almindelighed ere berettigede til at sælge Brød i Kjøbstæder, hvori de ikke ere bosatte, uformeent, ikke alene ved Krammarkeder men ogsaa ved Heste- og Kvæg-Markeder at falholde Brød, imod at saadant Udsalg kun finder Sted, saalænge Markederne holdes, og at Brødet ikke ombæres i Husene.

[Prom. 9. Febr. 1799. NL. 29. Dec. 1857 § 20 c.]

21. Sept. **Kanc. Skr. til Besidderen af Grevskabet Christianssæde, ang. at den Overøvrighed i hvis Distrikt Faderen til et uægte Barn opholder sig, skal bestemme Alimentationsbidragets Størrelse.**

Deres Excellence har i behagelig Skrivelse af 29de f. M. forespurgt, hvilken Øvrighed det paaligger i Overensstemmelse med Fdn. af 14de Oktober 1763, paa Forlangende af Moderen til et uægte Barn, at bestemme Størrelsen af den Hjælp Faderen bør yde til Barnets Underholdning, forudsat at Faderens Opholdssted er forskjelligt fra Moderens, enten Øvrigheden i det Distrikt, hvorunder Moderen, eller den, hvorunder Faderen henhører.

I denne Anledning unnlader Man ikke herved tjenstligst at melde, at ligesom de omspurgte Underholdningspenge pleie at bestemmes af den Overøvrighed, i hvis Embedsdistrikt Faderen opholder sig, saaledes skjønner Cancelliet eiheller rettere, end at dette maa antages at være den omhandlede Forordnings Mening.

19. Okt. **Cancellie - Placat (Resol. 25. Sept.)** at — ligesom de gieldende Love ikke tillade, at der anstilles Collector eller udsættes Bækkener for Kirkedørrene uden

i de Tilfælde, hvor enten en almindelig Anordning eller en speciel Kgl. Bevilling hiemler saadan Indsamling af milde Gaver, eller hvor det, fra gammel Tid, har været Brug, at Bækkener udsættes for en eller anden velgiørende Bestemmelse — saaledes kan det heller ikke, uden Hiemmel i en Anordning eller særdeles Kgl. Bevilling, tilstædes Præsterne, fra Prædikestolene at opfordre Menigheden til Gaver, til en vis bestemt Person eller Indretning, være sig indlændisk eller udlændisk.

[Plan 1. Juli 1799 § 137. Kirkesynsl. 19. Febr. 1861 § 6. L. 8. Marts 1856. L. Nr. 125. 4. Maj 1907 § 2. L. Nr. 101, 29. April 1913 § 2.]

Kanc. Skr. til Generaltoldkammeret og Kommercekollegiet ang. at Retsbetjentene uden Betaling skulle udføre alle Forretninger, der angaae den kongelige Tjeneste. 5. Dec.

Det kongelige Generaltoldkammer og Kommercekollegium har i Skrivelse af 26de f. M. af dette Kollegium forlangt Underretning, om en Retsbetjent i Almindelighed er berettiget til at fordre Gebyrer for Mænds Udmeldelse til Synsforretninger, som afholdes over iværksatte Reparationer paa eller Opførelse af de Hans Majestæt Kongen tilhørende Bygninger, samt for Beskrivelsen af deslige Forretninger.

I Gjensvar herpaa skulde Kancelliet herved tjenstligt melde, at Retsbetjente i de nævnte Tilfælde ere uberettigede til at fordre Gebyr, da de maae ansees pligtige til uden Betaling at udføre alle Forretninger, der vedkomme den egentlige kongelige Tjeneste.

1823.

Instruction hvorefter Dispacheurerne i Kbhvn sig i deres Embede skal rette og forholde.

31. Jan

1.) Saasnart Documenterne til en Dispatches Opgiørelse ere Dispacheuren overleverede, bør han strax giennemgaae samme, og hvis han da finder dem ufuldstændige, eller af den Beskaffenhed, at Sagen ikke af ham efter dem kan reguleres, da bør han inden 14 Dage fra den Tid han har modtaget Documenterne, underrette den, der har begiært

31. Jan. en Dispache opgiort, om hvilke yderligere Oplysninger der-til endnu maatte udkræves.

2.) Naar de fornødne Documenter ere ham tilstillede, haver han at forfatte Dispachen det snarest mueligt og dermed være færdig i det seneste inden 4 Ugers Forløb, med mindre Arbeidet skulde være af stor Vidtløftighed, da der i et saadant enkelt Tilfælde tilstaaes ham i det højeste 8 Uger til Dispachens Forfattelse. Opholder han nogen Sag længere hos sig uden Vedkommendes Samtykke eller antagelig Aarsag, da har Magistraten, naar saadan hans Forsømmelse paaklages for Samme, at forelægge ham en kort bestemt Tid, inden hvilken han bør fuldende Arbeidet under en daglig Mulct af 1 Rbdlr Sølv, der tilfalder Staden Fattigvæsens Hovedkasse. Vedbliver han at forhale Arbeidet over den forelagte Tid, har Magistraten paa Vedkommendes Begiæring hver 8de Dag at forhøje Mulcten for saadan fortsat Efterladenhed, ligesom den og, naar Vedkommende forlanger det, kan paalægge ham under tilbørlig Mulct strax at tilbagelevere de modtagne Documenter, uden at der tilkommer ham nogen Betaling for hans hafte Uleilighed.

3.) Forinden han opgiør Dispachen, skal han lade sig tilstille en af Skipperen udfærdiget nøiagtig Forklaring, eller saa kaldet Manifest over hele Ladningens Indhold med hosføiet Erklæring, at ikke flere eller andre Varer have været i Skibet, ligesom han og af Vedkommende bør fordre lovligt Beviis saavel om Skibets, som Ladningens Værdie, samt Fragtens Beløb. [*Sølov 1. April 1892 § 214.*]

4.) Under Dispachens Opgiørelse retter han sig efter de om Søeskade og Havarie-Sager gieldende Love og Anordninger, samt i de Tilfælde, hvor disse ingen Bestemmelse afgive, da efter almindelige Rets-Regler og Sæecoutume.

5.) Dispachen udfærdiges paa ustemplet Papiir, og forsynes med hans Navns Underskrift og Embeds-Segl.

6.) Han bør holde en authoriseret Dag-Journal, hvori skal indføres: naar, samt fra hvem Documenter ere blevne ham tilstillede til en Dispaches Opgiørelse, naar han har

requireret yderligere Oplysninger, og hvilke, naar han har 31 Jan. modtaget disse begiærte Oplysninger, samt Tiden naar Dispachen blev færdig, og til Vedkommende afleveret. Ligeledes skal han og i en authoriseret Protocol indføre alle opgiorte Dispacher, saa at han til enhver Tid deraf kan give Afskrifter til enhver Paagiældende. Den nævnte Journal og Protocol bør være forsynede for og bag med et Ark stemplet Papiir af 2den Klasse No. 7. [Skr. 21. Marts 1839. Stempelov 13. Maj 1911 § 132.]

7.) De Protocoller, som Dispacheuren efter det foregaaende bør føre, authoriseres af Kiøbenhavns Magistrat, der ogsaa meddeler ham det fornødne Embeds-Segl. For denne Øvrighed er Dispacheuren ogsaa pligtig til ved hvert Aars Begyndelse at forevise disse Protocoller, for i samme at erholde Vedtegning om, at de ere bebundne førte i tilbørlig Orden. Skulde det ved dette Eftersyn befindes, at han ikke har iagttaget det fornødne, kan Magistraten derfor dictere ham en Mulet fra 10 Rbdlr til 50 Rbdlr Sølv. Ved Dispacheurens Dødsfald eller Afgang fra Embedet, afleveres hans Protocoller, saavel som hans Embeds-Segl til Opbevaring i Stadens Raadstue-Archiv for derfra i Fremtiden at kunne afbenyttes til Udfærdigelse af Udskrifter, eller andre Oplysninger. De fuldskrevne Protocoller blive til samme Sted at indlevere i foranførte Øiemed. [Skr. 8. Marts 1836.]

8.) Dispacheur-Salariet fastsættes saaledes:

1) for Havariegrøse:

a) naar Havariet kan ansees som compliceret, det er, naar et Skib har været nødsaget til at anløbe en Nødhavn og der udlosse, maa Dispacheuren beregne sig 1 pCt. af de første 10000 Rbdlr, $\frac{1}{2}$ pCt. af de næste 5000 Rbdlr, $\frac{1}{4}$ pCt. af de næste 5000 Rbdlr, og 2 pr. mille af den øvrige Sum, som den Kapital udgjør, der skal concurrere til at bære Erstatningen for Havariegrøse.

b) naar Havariet er simpelt, saa at ikke nogen Losning eller Søgen til Nødhavn har fundet Sted, da

31. Jan. fastsættes Salariet til $\frac{1}{2}$ pCt. af de første 10000 Rbdlr, $\frac{1}{4}$ pCt. af de næste 5000 Rbdlr og 2 pr mille af den øvrige concurrerende Kapital.
- 2) for Stranding-Sagers Opgiørelse maa Dispacheuren, saaledes som hidtil har været Brug, beregne sig en billig Betaling i Forhold til Arbeidets større eller mindre Vidtløftighed.
  - 3) for particulier Havarie beregnes Dispacheur-Salariet efter de samme Regler, som for Havariegrosse, eftersom Havariet har været simpelt eller compliceret, dog med den Forskiel, at Betalingen beregnes af den assurerede Sum.
  - 4) for Afskrift af en Dispache betales 1 Rbdlr rede Sølv pr. Ark.
  - 5) for en Extract eller Attest 2 Rbdlr rede Sølv.

9.) I de Tilfælde, at en Dispache ved Rettens Dom forandres i een eller flere Poster, da skal Dispacheuren være forbunden at omgiøre den overensstemmende med Dommen, uden videre Betaling, end den han for sin første Forretning tilkom. [*Sølov 1. April 1892 § 213.*]

10.) Fordrer Dispacheuren høiere Betaling for sit Arbeide, end her foran er tilstaaet ham, da bør han foruden at tilbagebetale hvad han saaledes urigtigen har oppebaaret, bøde dobbelt saa meget til Stadens Fattigvæsens Hovedkasse. Gjør han sig skyldig i anden mislig eller utilbørlig Embedsførelse, da vil han derfor være at ansee med Straf efter Forseelsens Beskaffenhed.

[*Rescr. 19. Febr. 1817. 23. Juli 1861.*]

28. Febr. **Rescr. til Kbhvns Mag. ang. Gageringen for Borgeme-
strene i Kbhvn og Bestemmelsen af de gagerede Raad-
mænds Antal.**

Vor synderlige Gunst! Os er af vort danske Kancellie allerunderdanigst bleven foredragen en af Os elskelige Hr. Werner Jasper Andreas Moltke, Storkors af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, vor Geheimekonferentsraad og Overpræsident i vor kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, ind-

given allerunderdanigst Forestilling angaaende Gageringen 28. Febr. for Borgemesterne under Kjøbenhavns Magistratur, samt Bestemmelse af de gagerede Raadmænds Antal under Samme.

I denne Anledning give Vi Eder herved tilkjende, at Vi allernaadigst ville have fastsat:

1) At der fremdeles som nu skulle i Kjøbenhavns Magistrat være tre Borgemestere, af hvilke første og anden Borgemester nyde de dem ved allerhøieste Resolution af 17de Oktober 1806 reglementerede Gager af respektive 1800 Rbdlr. og 1600 Rbdlr. Sølv, og Gagen for den tredie Borgemester reglementeres til 1400 Rbdlr. Sølv aarligen.

2) At de gagerede Raadmænds Antal indtil Videre skal nedsættes til fem, nemlig To med 1400 Rbdlr., To med 1200 Rbdlr. og Een med 1000 Rbdlr. Sølv aarligen.

[Resc. 17. Okt. 1806.]

Raadstue-Plakat (Rescr. til Kbhvns Mag. 19. Marts) at 7. April Kongen, i Anledning af derom indkommen Ansøgning, har tilladt, at den Gade i Khavn, som hidtil har ført Navn af Ulkegaden, herefter maa benævnes Holmensgade.

Rentk. Cirkl. til samtlige Overøvrigheder ang. at alle 12. Juli. **Klædefabrikker i Danmark fritages for Bygningsafgift af de Lejligheder, som benyttes til Fabrikbrug.**

Det har allernaadigst behaget Hans Majestæt Kongen under 30te Mai d. A. at resolve saaledes:

»Vi ville allernaadigst have samtlige Klædefabrikker i vort Rige Danmark fra den 1ste Oktober f. A. fritagne for den ved Fdn. af 1ste Oktober 1802 og 17de April 1816 paa- budne Bygningsafgift af de Leiligheder, som benyttes til Fabrikbrug«. Denne allerhøieste Resolution skulde Kammeret ikke undlade tjenstligst at kommunikere (Tit.) til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse saavel for Amtsforvalterne i N. N. Amtstuedistrikt som for Magistraterne og Byfogderne i Kjøbstæderne i det Dem anbe- troede Amt til Iagttagelse i mødende Tilfælde, samt for øvrige Vedkommende til Efterretning.

[Fr. 1. Okt. 1802 § 34. Resol. 5. Dec. 1839.]

13. Aug. **Rescr. ang. Fiskeriet i Lersøen.**

Fiskeriet i den, imellem Vangehuset og Stedet »Lygten« paa Kiøbenhavns Amt beliggende, saakaldte Leersøe eller Rørsøe, der af Vand-Commissionen er indrettet til et Vandreservoir for Staden Kiøbenhavns Indsøer, ville Vi, med Hensyn til denne dens Bestemmelse, allernaadigst have overdraget Stadens Vandvæsen til fri Afbenyttelse for Fremtiden, imod at deraf, fra Begyndelsen af Aaret 1826, svares til Vor Kasse en aarlig Afgift af 15 Tønder Byg, betalte med Penge, efter hvert Aars Capitelstaxt. —

(Rigsarkivet.)

2. Aug. **Kanc. Skr. til Kbhvns Mag. ang. at Kanc. Cirk. af 5te Decbr. 1820 er anvendelig ogsaa paa Haandværkssvende og Andre end egentlige Tjenestefolk.**

Kjøbenhavns Magistrat har i Skrivelse af 21de d. M. forespurgt, hvorvidt Kancelliets Cirkulairskrivelse af 5te December 1820 er anvendelig paa Personer, som vel ikke i alle Henseender ere at ansee som Tjenestetyende, men som dog paa en Maade kunne sættes i Klasse med disse, fordi de udføre et eller andet Arbeide for en vis betinget Betaling, f. Ex. Haandværkssvende.

I denne Anledning skulde Man tjenstligst tilmelde Kjøbenhavns Magistrat til behagelig Efterretning, at Samme ifølge Fdn. af 14de Oktober 1763 er berettiget til ved sin Resolution at lægge Beslag paa enhver Barnefaderen tilkommende Indkomst, der er den bekjendt, samt at den derom maa kunne æske Oplysning af enhver Vedkommende. Dog bliver det at iagttage, at der levnes Barnefaderen det Fornødne til hans Underholdning, hvilket i Særdeleshed bliver fornødent at paasee, hvad Haandværkssvende og Andre angaae, som ei nyde Naturalunderholdning for deres Arbeide, saaledes som egentlige Tjenestetyende.

[Skr. 15. Sept. 1911.]

19. Aug. **Cancellie-Pl. ang. en Udvidelse og nærmere Bestemmelse af Rescr. 7. Febr. 1794 § 2 og Fr. 21. Juni 1799.**

Gr. Ligesom der i 2 § af Rescr. 7 Febr. 1794, der inde-

holder et approberet Udkast til en Anordning ang. Sikkerheden og Rigtigheden for Umyndiges Midler, og i Fr. 21 Jun. 1799, om Skifteforvaltningen i Stervboer efter Huusmænd og Inderster af Landalmuen, ere givne særdeles Bestemmelser om, hvorledes Børnemidlerne i visse Tilfælde kunne sikkres, naar der skiftes imellem en Afdøds umyndige Børn eller Børnebørn og den Efterlevende af disses Forældre eller Bedsteforældre, saaledes har Kongen, paa Cancelliets Forestilling, endvidere i denne Henseende befalet Følgende:

Hvor der, i Medhold af Rescr. 7 Febr. 1794. 2 § eller Fr. 21 Jun. 1799, er givet Børn eller Børnebørn for deres Arv efter den Førsteafdøde af deres Forældre eller Bedsteforældre Udlæg i det løse eller faste Gods, som den Længstlevende beholder i Besiddelse, kan efter sammes Død saavel hiin Arv, som den, der endvidere falder efter den Længstlevende, fremdeles blive henstaaende imod samme eller lige Sikkerhed hos den efterlevende Stiffader eller Stifmoder, Stifbedstefader eller Stifbedstemoder, naar saavel vedkommende Værge som Overformynder finde, at denne ei kan skaffe større Sikkerhed, og at de Umyndige ere bedre tjente med at lade deres Arv indestaae i Boet imod saadan Sikkerhed, end at tvinge Stiffaderen eller Stifmoderen, Stifbedstefaderen eller Stifbedstemoderen til Realisation. Saafremt Overformynderen finder Betænkelighed ved at stadfæste saadan Værgens Mening, vil Sagen blive at foredrage Amtmanden til Resolution.

[Fr. 21. Maj 1845. Skiftel. 30. Nov. 1874 § 63. Pl. 13. April 1824.]

Kanc. Skr. til Stiftamtmanden over Ribe Stift ang. at 30. Dec. Kanc. Cirk. af 5. Dec. 1820 kan anvendes paa Mænd, der ikke ville forsørge Kone og Børn.

Hr. Stiftamtmanden har ved Skrivelse af 3die d. M. henstillet til dette Kollegium, om ikke de i Kancelliets Cirkulairskrivelse af 5te December 1820 indeholdte Bestemmelser, betræffende hvorledes der bør forholdes, naar Tjenestekarle, der ere udlagte som Barnefædre til uægte Børn,

30. Dec. ei betale de dem paalagte Alimentationsbidrag, og kunne anvendes i de Tilfælde, hvor Mænd,, der leve adskilte fra deres Hustruer, undslaae sig for at bidrage til deres Familiers Forsørgelse, og, i Overeensstemmelse med Rskr. af 11te Mai 1798, hertil blive tilpligtede.

I Anledning heraf skulde Man tjenstligst melde, at Kancelliet finder, at Bestemmelserne i Cirkulairret af 8de December 1820 i dette Tilfælde paa Grund af Aarsagernes Lighed maae komme til Anvendelse.

1824.

Kanc. Skr. til Lands-Over- samt Hof- og Stads-Retten ang. at Afgiften til Fattigvæsenet efter Plan af 1ste Juli 1799 §. 171 ikke kan fordres, hvor en Pantekreditor lader sig sit Pant udlægge.

Prokurator N. N. har, som den kongelige Lands-Over-samt Hof- og Stads-Ret bekjendt, forespurgt, om den ved Planen for Fattigvæsenet her i Staden af 1ste Juli 1799 §. 171 paabudne Afgift til de Fattige bør erlægges, naar en Pantekreditor i et Fallitbo efter forud prøvet Auktion lader sig Pantet udlægge for den ved Auktionen budne høieste Betaling.

I Anledning heraf skulde Man herved tjenstligst melde, at Kancelliet med Retten er enigt i, at den omhandlede Afgift, der kun er foreskrevet med Hensyn til Kjøb og Salg, ikke kan fordres, hvor Panthaveren benytter sig af sin Ret til at lade sig Pantet udlægge, i hvilket Tilfælde heller ikke Auktionssalarium finder Sted.

13. April. **Cancellie-Pl. f. Kbhvn (Resol. 31. Marts), at Rescr. 7. Febr. 1794 § 2 og Pl. 19. Aug. 1823 maa extenderes til at gælde for Kbhvn.**

Gr. I Lighed med de Bestemmelser, som Rescr. 7 Febr. 1794. 2 § og Pl. 19 Aug. 1823 indeholde for Landet og de øvrige Kiøbsteder, har Kongen resolveret, at der i Kiøbenhavn maa for Fremtiden forholdes som følger:

Den Arv, som tilfalder umyndige Børn efter den ene af deres Forældre, eller umyndige Børnebørn efter den ene

af deres Bedsteforældre, maa, naar samme ei kan udredes 13. April. uden at sælge det af Boets løse eller faste Gods, som den Afdødes Ægtefælle behøver enten til sin Næringsdrift, eller til dagligt uundværligt Brug, blive indestaaende hos den længstlevende af Forældrene eller Bedsteforældrene, mod at der til Sikkerhed for samme gives tinglæst Udlæg i Boets løse og faste Eiendomme, dog kun forsaavidt den Længstlevende af Magistraten ansees vederhæftig og paa- lidelig; saa maa og saavel denne Arv, som den, der end- videre maatte falde efter den Længstlevende, i Tilfælde af, at denne atter skulde have indladt sig i Ægteskab, frem- deles blive henstaaende imod samme eller lige Sikkerhed hos den efterlevende Stiffader eller Stifmoder, Stifbedste- fader eller Stifbedstemoder, naar Magistraten, efter at have modtaget Erklæring fra vedkommende Værger, maatte finde, at der ei kan skaffes større Sikkerhed, og at de Umyndige ere bedre tjente med at lade deres Arv indestaae i Boet imod saadan Sikkerhed, end at tvinge Stiffaderen eller Stifmoderen, Stifbedstefaderen eller Stifbedstemoderen til Realisation. Udlægget gives beskrevet paa nstemplet Papiir og bliver, for at sikre de Umyndige deres Ret i det udlagte Gods, at læse til Tinge, hvorfor det i Sportelregl. 22 Mart. 1814. 67 § for Lodsedlers Tinglæsning bestemte Gebyr bliver at udrede.

[Stempellov 13. Maj 1911 §§ 28, 30, 62 d.]

**Pl. for Danmark ang. Midler til at forebygge Skifters 21. April.
Forhaling m. v.**

1.) Den Skifteforvalter, som befindes at have opholdt et Skifte ulovligen, skal, naar dette paatales enten af Ved- kommende, som derunder lide, eller efter Cancelliets For- anstaltning, straffes med Bøder til vedkommende Fattig- kasse, første Gang fra 20 til 200 Rbdlr Sølv, anden Gang fra 40 til 400 Rbdlr Sølv og tredie Gang med Embedsfor- byrdelse; hvorhos den Skifteforvalter, som befindes skyl-

21. April. dig i denne Brøde, bør erstatte vedkommende Creditorer eller Arvinger det dem derved forvoldte Tab.

[Strfl. 10. Febr. 1866 § 143. Skiftel. 30. Nov. 1874 § 89. Amtstueforordn. 8. Juli 1840 § 24.]

30. April. **Fr. ang. Præsternes Embede med Hensyn til Ægteskab.**

Gr. Kongen har fundet det hensigtsmæssigt, at indskærpe og i een Anordning samle alt, hvad Lovene foreskrive angaaende Præsternes Embede med Hensyn til Ægteskab: samt i Forbindelse dermed, at tilføie en og anden nærmere Bestemmelse, som ansees tienlig til at afværge uoverlagte Ægteskaber. I foranførte Henseende befales følgende:

1.) Præsterne bør, i at forrette Brudevielsen, følge den dem foreskrevne Formular.

2.) Forinden Vielsen maa holdes, bør Personernes Forsæt at indgaae Ægteskab, paa foreskreven Maade, 3 Søndage efter hinanden, ved Høimessetienesten bekiendtgjøres fra Prædikestolen, i den Menighed, hvortil Bruden hører. Dog undtages herfra det Tilfælde, hvor Brudgommen er af Adel eller i Rang, eller, som Søn af en Embedsmand, der har Embedsrang i nogen af de 3 første Klasser, nyder Adels Rettigheder. Saa bør der og, med Hensyn paa dem, der høre til Søe-Etaten, forholdes efter Krigsartikelsbrevet for Landtjenesten ved Søe-Etaten. Endelig følger det af sig selv, at Lysningen fra Prædikestolen bortfalder, naar de Paagiældende, ved Kongl. Bevilling, derfra ere frietagne.

3.) Præsten bør ei iværksætte Tillysningen, uden først at paasee, at der intet er til Hinder for det Ægteskab, Personerne agte at indgaae; hvorved i Særdeleshed bliver at iagttage: 1mo) at Mandspersonen ikke er under 20, og Qvindspersonen ikke under 16 Aar; 2do) at de begge ere confirmerede og have annammet Nadverens Sacramente; [Hævet v. An. 1. Febr. 1909 § 9. JMSkr. 12. Juli 1910.] 3tio) at ingen af dem er bunden ved noget foregaaende Ægteskab, eller lovgyldig Forpligtelse til at indgaae et andet Ægte-

skab; hvorved det i Særdeleshed bliver at iagttage, at den, 30. April. som er skilt ved sin foregaaende Ægtefælle, foreviser enten Skilsmisse-Dom, som tilstæder den nyt Ægteskab, eller Bevilling til Ægteskabets fuldkomne Ophævelse, indeholdende en lige Tilladelse; [*Fr. 5. Marts 1734. Fr. 23. Maj 1827 § 1.]* 4to) at de ikke ere beslægtede eller besvogrede i de Grader, hvori Ægteskaber, efter *Fr. 23. Maj 1800*, ikke lovligen kan finde Sted, eller at de, forsaavidt Undtagelse, ved *Kgl. Bevilling*, kan faaes, ere forsynede med en saadan; 5to) at en Enkemand i det mindste oppebier 3 Maaneder, og en Enke i det mindste et Aars Forløb fra den forrige Ægtefælles Død. Imidlertid skal det være Bønder og andre Almuesfolk, hvis Vilkaar og Tilstand ikke tillade dem længere at hidsidde i ugift Stand, tilladt at indgaae nyt Ægteskab inden kortere Tids Forløb, nemlig Enkemanden 6 Uger efter hans Hustrues Død og Enken 3 Maaneder efter hendes Husbondes dødelige Afgang; dog en Enke i saadant Fald, ikkun under den Betingelse, at der haves Vished om, at hun ikke er frugtsommelig ved sin afdøde Mand; [*Skr. 13. Juni 1902. 8. Dec. 1903. 17. April 1899. 16. Maj 1913. 3. Maj 1915.]* 6to) at Bruden, hvis hun ikke er Enke, har Forældres eller andre Vedkommendes Samtykke, eller i alt Fald disses Indsigelse er af Øvrigheden funden ugyldig; — Det samme gjelder og om Brudgommen, saafremt denne ei er fuldmyndig; [*L. om Kvindens Myndighed 29. Decbr. 1857. L. Nr. 133, 27. Maj 1908 §§ 4, 5, 6. Skr. 10. Dec. 1885. 29. Nov. 1890. 29. April 1896. 26. Okt. 1897.]* 7no) at de Militaire, som efter Anordningerne behøve Ægteskabs-Tilladelse, ere forsynede med samme; [*Cirk. 1. Okt. 1912.]* 8vo) at de, som have bedrevet Hoer med hinanden, ikke maae komme sammen i Ægteskab; 9no) at Ægteskab ikke maa tilstædes nogen, som mangler Fornuftens Brug; [*Skr. 20. Marts 1905.]* 10mo) at ingen af dem, som agte at indgaae Ægteskab, nyder eller, fra den Tid deres Forsørgelse som Børn op-hørte, har nydt nogensomhelst urefunderet Understøttelse af Fattigvæsenet; da, i modsat Fald, Ægteskabet ikke kan tilstædes, med mindre den administrerende Direction for

30. April. Fattigvæsenet, naar Mandspersonen er forsørgelsesberettiget i Kiøbenhavn, og ellers Sogne-Commissionen for det Fattigvæsen, hvori Manden er forsørgelsesberettiget, erklærer, at der, for Fattigvæsenets Vedkommende, intet findes mod samme at erindre. [*Fattigl. 9. April 1891 § 42. Cirk. 25. Okt. 1901. 26. Maj 1902. Cirk. 4. Juli 1901. Skr. 28. Sept. 1901. Bekg. 11. Sept. 1901.*]

4.) Om alle de foranførte Puncter bør Præsten, forsaavidt disses Natur tilstæder det, forsyne sig med autentiske Beviser; men iøvrigt bør han, til Sikkerhed for, at intet andet er hinderligt for Personernes ægteskabelige Forbindelse, affordre disse tilstrækkeligt Forløfte. Som Forlovere kan ingen antages, der enten ikke beklæde noget Kgl. Embede, eller og ere boesatte Mænd, om hvis Paalidelighed ellers ingen grundet Tvivl haves. Disse Forlovere bør ikke hver borge for een af de paagiældende Personer: men begge bør indestaae for, at der ingen lovlig Hindring gives imod det attraaede Ægteskab. Præsten bør, hvor det, efter Forlovernes Oplysningsgrad og borgerlige Stilling, ansees fornødent, alvorligen indskierpe dem det strænge Ansvar, som Lovene forbinde med Forløfte i Ægteskabs-sager. Hvor de paagiældende Personer paa behørig Maade ere blevne frietagne for at stille Forlovere, imod med Eed inden Retten at bekræfte, at der ikke, formedelst foregaaende ægteskabelig Forbindelse, eller af andre Aarsager, er nogen lovlig Hindring imod det Ægteskab, hvori de agte at indlade sig, har Præsten at kræve nøiagtigt Beviis, saavel for den dem meddeelte Fritagelse, som for den, i Medhold deraf, aflagte Eed. [*L. Nr. 133, 27. Maj 1908 § 7. Strfl. 10. Febr. 1866 § 155. Resl. 19. Marts 1813. Rescr. 22. Marts 1816. Skr. 4. Jan. 1848. 13. Maj 1908.*]

5.) Lysning af Prædikestolen bør, nogle Dage forud, bestilles hos Præsten, hvilket i Almindelighed bør skee personligen af Brudgommen; dog kan, hvis det er en, Præsten bekjendt, Person, Bestillingen ogsaa skee skriftlig, ligesom og Brudgommen, i sit Forfald, kan sende en, Præsten bekjendt, paalidelig Mand til denne, for at foranstalte og meddele det Fornødne. Forloverne bør, enten i Kirke-

bogen eller ved et særskilt Document, meddele deres For- 30. April. sikkring, og Præsten bør forvise sig om Underskriftens Ægthed. Saasnart Lysning af Prædikestolen vedbørligen er bestilt, anføres det i Ministerialbogen.

6.) Dersom de Personer, der have ladet lyse af Prædikestolen for sig, ikke lade sig sammenvie inden 3 Maaneder derefter, skal den skete Tillysning ansees uefterrettelig, og altsaa nye Lysning iværksættes, hvis de senere maatte begiære at sammenvies.

7.) Forinden Præsten forretter nogen Vielse, har han at paasee alt, hvad oven i 3 § er foreskrevet, forsaavidt dette ikke, ved de Oplysninger, som ere meddeelte, inden der blev lyst fra Prædikestolen, er overflødigt.

8.) Præsten bør endvidere afholde sig fra at sammenvie Personer, imod hvis Ægteskab Forbud er gjort ved den vedkommende Retsbetient, naar dette Forbud tillige paa lovlig Maade er forfulgt, og det ikke, ved Dom eller paa anden gyldig Maade, er ophævet. Iøvrigt følger det af sig selv, at baade Forbudet og sammes Forfølgning ved Forligelses-Commissionen og Retten bør anmeldes for vedkommende Sognepræst. [*L. 13. April 1851 § 4. Rpl. 11. April 1916 § 646.*]

9.) Ingen Enke eller Enkemand maae indlade sig i nyt Ægteskab, førend den i det mindste har begyndt et lovligt Skifte med den afdøde Ægtefælles Arvinger, undtagen den, ved et gyldigt Testamente eller paa anden lovlig Maade, derfor er fritaget. Naar en Enke eller Enkemand, ifølge Bevilling, skifter ved Hielp af Samfrænder, bør det iagttages, at Samfrænde-Skifte-Brevet, inden Vielsen forrettes, er tilstillet vedkommende Øvrighed, hvis Attest maa fremlægges, til Beviis paa, at Skiftet er iværksat paa behørig Maade. [*Skiftel. 30. Nov. 1874 § 57. Skr. 15. Jan. 1898. 21. Maj 1898. 10. Dec. 1897. 13. Juni 1902. 12. Sept. 1903. 8. Decbr. 1903. 16. Marts 1904. 20. Marts 1905. 10. Okt. 1905. 16. Maj 1913.*]

10.) Ingen Præst maa forrette nogen Ægtevielse, med mindre saavel Brudgommen som Bruden beviisliggiøre, at de have haft Børnekopperne, eller ere vaccinerede. [*Hævet v. L. om Kokoppeindpodning. 4. Febr. 1871 § 12.*]

30. April. 11.) Med Hensyn til de Tilfælde, hvor Brudgommen efter sin borgerlige Stilling, er pligtig at giøre Indskud i Enkekassen, bliver Fr. 4 Aug. 1788, under den sammesteds fastsatte Straf, nøie af Præsten at iagttage. [*L. 5. Jan. 1851 Cirk. 6. Marts 1913. Skr. 23. Febr. 1910.*]

12.) Saa bør Præsten og paasee, at Vedkommende have erlagt de Afgifter, som der paa det Sted, hvor de skulle vies, maatte være foreskrevne for dem, der vil lade sig vie.

13.) Forinden en Catholik kan vies til en Person, som bekiender sig til Landets almindelige Religion, bør Præsten paasee, at den første udstæder en Revers: at lade alle Børn, der avles i saadant Ægteskab, opdrage i den evangelisk-lutherske Kirke; hvilken Revers bliver at indføre i Kirkebogen, og at forsyne saavel med begge de Forlovedes som med Forlovernes Underskrift. For at forebygge Overtrædelse heraf, bør de catholske Præster aldeles ingen Vielse forrette, forinden det er anmeldt for Cancelliet, og sammes Samtykke dertil er erhvervet. [*L. 13. April 1851 § 9.*]

14.) Brudevielse tilfalder altid Sognepræsten for den Menighed, hvoraf Bruden er Medlem. Dog beholde de ved de militaire Menigheder ansatte Præster de dem hidtil hjemlede Rettigheder til at forrette Vielsen, naar Brudgommen er Militair, skiøndt Bruden hører til den civile Menighed, ligesom det og tilfalder den lutherske Præst, til hvis Menighed en luthersk Brudgom hører, at forrette Vielsen, naar Bruden hører til den catholske Kirke. Saa kan og fremdeles som hidtil Bevilling faaes til at lade sig vie af uvedkommende Præst. Dog bør i dette Tilfælde den Præst, som Vielsen ellers vilde tilfalde, nyde Betaling som om Vielsen af ham var forrettet, ligesom der heller intet maa afgaae Kirkebetienterne, eller andre, i deres Rettigheder; hvorfor og Attest om, at alle Vedkommende have nydt deres Ret, bør fremlægges inden Vielsen maa forrettes. Saa bør og, i intet Tilfælde, Vielsen forrettes af nogen, der ikke er beskikket som Præst ved en vis Menighed. Og da den Præst, der forretter Handlingen, som saadan, bliver

ansvarlig for, at alt, hvad Loven, med Hensyn til den, byder, 30. April. er iagttaget, saa have og Vedkommende at henvende sig til ham med de fornødne Beviisligheder om, at de ere berettigede til at indgaae Ægteskab med hinanden, samt i saa Henseende at stille ham Forlovere. Den forrettede Vielse bør han dernæst besørge fuldstændigen protocolleret i den Kirkes Ministerialbog, ved hvilken han er ansat som Præst, og strax derom meddele Underretning til den Præst, som Vielsen, efter Lovens Forskrifter, vilde tilfalde, paa det at denne derom kan indføre det Fornødne i sin Ministerialbog. Endelig har og den vedkommende Præst, i den Attest, med hvilken han, som ovenanført, skal forsyne den Uvedkommende, forinden Vielsen maa forrettes, tillige at anmærke, om noget er foregaaet, som kan være til Hinder for Personernes Ægteskab; af hvilken Aarsag og Enhver, der troer sig at have nogen lovlig Indsigelse imod et Ægteskab, altid bør lade det Forbud, hvortil han maatte finde sig beføiet, forkynde for den Præst, som efter Loven var berettiget til Vielsen, uagtet Tilladelse til at lade den forrette af uvedkommende Præst maatte finde Sted. [*L. 13. April 1851 § 8.*]

15.) Brudevielse bør, hvor ei Bevilling til at lade sig vie i Huset er meddeelt, i Almindelighed forrettes i Kirken. [*Fr. 23. Maj 1800 § 15.*]

16.) Dog, dersom nogen paa sit Sygeleie begiærer at vies, og Omstændighederne ikke tilstæde at oppebie Bevilling dertil, bør dette ikke hindre Vielsen, der i slige Tilfælde ogsaa maa skee, uden foregaaende Lysning af Prædikestolen; hvorimod alt, hvad der ellers er foreskrevet til Sikkerhed for Ægteskabets Lovlighed, bør iagttages, ligesom det og skal paaligge Præsten, igjennem sine Foresatte at indberette den saaledes foregaaede Vielse til Cancelliet.

17.) Brudevielser maae i Kiøbstederne kun forrettes om Søgnedagene; men paa Landet kunne de og tilstædes om Søn- og Hellig-Dagene. I Øvrigt kan samme foregaae paa enhver Tid af Dagen, og Præsten bør, saavidt mueligt, heri rette sig efter de Vedkommendes Ønske. Han bør og, naar den foregaaer udenfor Gudstjeneste-Dagene, selv der-

30. April. til befordre sig, hvis Vedkommende ei godvillig ville yde ham Befordring.

18.) Ligesom Præsten, ved enhver passende Leilighed, bør søge at gjøre Ægteskabets Værd og Hellighed indlysende for sin Menighed, saaledes skal det i Særdeleshed være hans Pligt at arbeide imod Tvedragt, samt forargeligt og uechristeligt Forhold i Ægteskab, hvor samme viser sig. Naar Ægtefolk, formedelst vedvarende Uforligelighed, attraae enten Afsondring fra Bord og Seng, eller fuldkommen Skilsmisse, bør ingen Ansøgning desangaaende komme i Betragtning, førend deres Sjælesørger paa Ansøgningen bevidner, at der er givet ham Leilighed til at forsøge, hvorvidt han, ved religiøse Forestillinger, kan bringe dem til atter at leve sammen i endrægtigt og christeligt Ægteskab; til hvilken Ende Vedkommende, efter Tilsigelse, bør møde hos ham, enten hver for sig eller samlede, eftersom han, til den gode Hensigts Opnaaelse, finder det tienligt. Opholde Ægtefolkene sig i en Afstand af 4 Mile, eller derover, fra hinanden, bør hver kaldes for sin Sjælesørger. Ligesom i Almindelighed den Præst, der skal mægle uenige Ægtefolk imellem, er baade berettiget og forpligtet til at fortsætte sine Bestræbelser for at gienoprette et christeligt Ægteskab, saalænge dette kan skee med noget Haab om got Udfald, saaledes bør og, i fornævnte Tilfælde, den af de vedkommende Præster, som maatte finde det tienligt til Øiemedet, træde i Brevvexling med den anden, for derved deels at erholde, deels at meddele, de Oplysninger, som kunde bidrage til at gjøre Mæglingen virksommere. [*Fr. 23. Maj 1800 § 5. Fr. 18. Okt. 1811 § 1—4. Cirk. 19. Aug. 1820. Pl. 10. Febr. 1817. Instr. 28. Aug. 1795 § 8 e. Vedt. 30. Dec. 1857 § 1 f. Skr. 26. Okt. 1859. 13. Sept. 1825.*]

19.) Saa bør og enhver, der attraaer Skilsmisse ved Bevilling, tilveiebringe sin Sjælesørgers Vidnesbyrd om sin Vandel i Separationstiden; ligesom og de Forskrifter, L. 3—16—15 indeholder om Præsters Vidnesbyrd, hvor Skilsmisshed søges, blive i Kraft. [*Fr. 23. Marts 1827 § 19 d.*]

[*L. 13. April 1851 om borgl. Ægteskab. L. Nr. 79, 19. Febr. 1892. L. Nr. 269, 14. Dec. 1906.*]

Kanc. Skr. til Kbhvns Mag. ang. Forstaaelsen af Anord. 7. Sept.
af 7. Decbr. 1770 § 14.

Kjøbenhavns Magistrat har i Skrivelse af 30te Juli sidstleden andraget, at Kammerherre N. N., Deputeret i det kongelige Generalkommissariatskollegium, og Kammerjunkeren N. N., Lieutenant i den kongelige Livgarde til Hest, have vægret sig for at svare Hesteskat, Førstnævnte af tvende Heste og Sidstnævnte af trende Heste, og har bemeldte Magistrat i Anledning heraf forlangt Kancelliets Resolution meddeelt.

Til Svar herpaa meddeles tjenstligst, at Kammerherre N. N. paa den af ham angivne Grund, at han som Deputeret i det ovennævnte Kollegium nyder Furage til tvende Heste, ikke kan fritages for af disse at svare Hesteskat, hvorimod Kammerjunkeren N. N., der efter den Oplysning, Man fra den kongelige Livgarde har erholdt, behøver tvende Heste til den kongelige Tjenestes Udførelse, maa være fritaget for Erløggelsen af den ommeldte Skat for tvende Heste.

[An. 7. Dec. 1770 § 14.]

Kanc. Skr. til det slesvigholstenlauenborgske Kancellie, 5. Oktbr.
hvori Samme, i Anledning af en Ansøgning fra Studiosus pharmaciæ N. N. fra Bredstedt om Tilladelse til i de danske Provindser at handle med en af ham selv tilberedt Blanksværte, tilskrives, at der Intet haves imod det Ansøgte at erindre*). [Næringsl. 29. Dec. 1857 § 53.]

Placat for Kbhvn indeholdende nærmere Bestemmelser 13 Oktbr.
ang. Bygningsarbejde indenfor Demarkationslinierne og nærmest udenfor samme.

Gr. Da Kongen har fundet det tjenligt at samle og tildeels nærmere bestemme de Forskrifter, som, med Hensyn til Hovedstadens Forsvar, ere givne angaaende det Bygningsarbejde, som foretages uden for Staden, har Han befalet Følgende:

---

*) Kjøbenhavns Magistrat, hvis Betænkning Kancelliet havde indhentet over den ovennævnte Ansøgning, havde i sin Erklæring over Sagen ytret, at der til Salg af den ommeldte Artikel formentligen ikke udfordres nogen særskilt Hjemmel.

13. Oktbr. 1.) Indenfor den ved Pl. 6 Jun. 1810 bekjendtgjorte Demarkationslinie maae ikke opføres Bygninger, Indhegninger eller nogetsomhelst andet Arbeide af Grundmuur, dog med den Undtagelse, at foruden Ildstederne og Skorstene i Bygningerne, samt Grunden under Bygningerne, endvidere en Sokkel af indtil 12 Tommers Høide over Middelhøiden af det Bygningen umiddelbart omgivende Terrain, maa være af Grundmuur.

2.) Indenfor Demarcationslinien, og i en Afstand af 1000 Alen udenfor samme, maa ikke begyndes paa noget nyt Bygningsarbeide (hvorved forståes ikke alene Opførelse af nye Bygninger, men ogsaa Tilbygning til og Overbygning paa ældre Bygninger, og overhovedet ethvert Bygningsarbeide, der ikke kan henføres til blot Reparationsarbeide) forinden Demolerings-Commissionen i Khavn har giennemseet og approberet Tegningerne dertil.

3.) Saadan Approbation kan, forsaavidt det, der agtes opført, er en Bindingsværks Bygning, fra Demolerings-Commissionens Side, i Almindelighed kun ventes under følgende Vilkaar: a.) At Bygningen kun maa blive een Etage høi af Stænderværk, udfyldt med halv Steens Tavl, og at der under Etagen skal anbringes Kielder af i det mindste 3 Fods Dybde, og b.) At Bygningen uden Gotgiørelse bliver at nedrive og Pladsen at ryddeliggjøre, naar saadant i paakommende Tilfælde for Fæstningens Forsvar maatte eragtes nødvendigt. — Dog kan Vedkommende i enkelte Tilfælde, saasom naar en Bygning blot er bestemt til Stald eller Vognrenise, og følgelig i samme ikke anbringes Skorsteen, vente paa derom indgiven Ansøgning til Demolerings-Commissionen, af denne at blive meddeelt Dispensation for at anbringe Kielder under saadan Bygning. [L. 6. Jan. 1852 § 3.]

4.) For Overtrædelse af foranstaaende Bestemmelse vil vedkommende Eier, foruden at det paaligger ham som Pligt at bortføre det ulovlig Opførte, forsaavidt det af Demolerings-Commissionen findes at stride mod ovenførte Regler, blive at ansee med en Mulet af 10 til 100 Rbdlr Sølv efter Omstændighederne, hvorhos den Tømmer-

eller Muurmester, der har ladet sig bruge til Arbeidets Udførelse, vil blive at ansee med en Mulet af 20 til 200 Rbdlr Sølv, hvilke samtlige Muleter tilfalde Kiøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse.

5.) Iøvrigt følger det af sig selv, at, hvor efter Anordningerne andre Authoriteters Samtykke behøves, bliver samme, under tilbørligt Ansvar, at erhverve, uden at den fra Demolerings-Commissionens Side givne Tilladelse, som alene har Hensyn til hvad der med Hensyn til Forsvarsvæsenet er at iagttage, fritages for at efterkomme, hvad Anordningerne ellers, i andre Øiemed, have foreskrevet.

[L. 6. Jan. 1852. 6. Juli 1867.]

Cancellie-Pl. (Resol. 8 Oct.) at den, ved Anordn. 723. Oktbr. Dec. 1770. 14 § til Indtægt for Fødsels- og Pleiestiftelsen, paabudne Afgift af Heste, som holdes i Kiøbenhavn, fra 1825 Aars Begyndelse af at regne, skal opkræves med det dobbelte af det hidtil paabudne Beløb, altsaa med 4 Rbdlr Sølv aarlig for hver Hest som underholdes til Pragt, Bequemmelighed eller Fornøielse og med 2 Rbdlr Sølv for hver Hyrekudskehest, samt for hver af de Vognmandsheste, der i Medhold af Pl. 23 Mart. 1793 ere Afgift underkastede lige med Hyrekudskeheste, hvorimod alle de Heste, som hidtil ikke have været Gienstande for Afgiften, ogsaa fremdeles blive at undtage fra samme.

[An. 7. Dec. 1770.]

Kanc. Skr. til Kbhvns Mag. ang. at Personer af Testators Familie, uden Hensyn til om de ere trængende eller ikke, ere fortrinligen berettigede til at yde Godt af det af Grosserer Niels Brock stiftede Brudeudstyr. 23. Nov.

I Anledning af en af Overkrigskommissair N. N. til Kancelliet indgiven Skrivelse, hvori han begjærer Kollegiets Resolution angaaende Fortolkningen af afgangne Grosserer Niels Brocks og Hustru Lene Bredahls under 19de Februar 1796 oprettede Testament, forsaavidt Samme fastsætter, at der hvert Aars 11te December Termin skal udbetales tvende Brudeudstyr efter nærmere Bestemmelse af Formændene og de fire Ældste af Stadens 32 Mænd,

23. Nov. skulde Kancelliet, efter at have modtaget den ved Københavns Magistrats Skrivelse af 12te d. M. hertil indsendte Betænkning fra Legatets øvrige Administratorer, herved tjenstligst melde, at Man bifalder den af Administrationens Pluralitet antagne Mening, hvorefter Personer af Testators Familie, uden Hensyn til om de ere trængende eller ikke, have fortrinlig Adgang til at nyde Legatet, naar de derom melde sig.

[Test. 19. Febr. 1796 V, Nr. 21.]

21. Dec. **Kanc. Skr. til Kbhvns Mag.** hvori Samme, i Anledning af et opstaaet Tilfælde og en derpaa grundet Forespørgsel, tilskrives, at Magistraten, i Overensstemmelse med allerhøieste Resolution af 13de Marts 1795, kan, udenfor de i Rskr. af 27de December 1748*) bestemte Tilfælde, paalægge den, som udnævnes til et borgerligt Ombud, under en passende daglig Mulkt til Fattigvæsenet at udføre det ham Paalagte, saafremt han ikke heller vælger at betale en Kjendelse til Stadens Kasse efter Magistratens Skjøn.

[Cirk. 21. Marts 1795. Prom. 8. Sept. 1810.]

1825.

Pl. f. Danmark ang. Processens Omkostninger i bene-

20. April. **ficerede Sager m. v.**

Gr. For yderligere at sikkre saavel det Offentlige som vedkommende Retsbetjente og Sagførere hvad der i beficerede Sager tilkommer dem, naar Modparten ved Dom

*) Ved dette Rescript bestemmes: — — — »at alle characteriserede Personer, som bruge borgerlig Næring, og ikke staae i nogen virkelig kongelig Betjening, Embede og Forretning, i Følge Loven og Rescr. af 4 Okt. 1748 i alle Tilfælde ligesom andre deres Medborgere, svare og sortere under Byens Jurisdiction, svare al borgerlig og Byens Tynge, samt forrette de Byens Bestillinger, hvortil de kunde eragtes beqvemme, hvorimod de, som staae i nogen virkelig Kongelig Betjening, Embede eller Forretning, bør alene saavidt deres borgerlige Brug, Handel og uden for deres Betjening angaar, vel være pligtige, efter Loven at svare i alle Sager, deres borgerlig Brug og Handel angaaende, under Stadens Jurisdiction, men iovrigt være befriede for Byens Bestillinger at forrette.«

findes pligtig at betale Processens Omkostninger eller Sal-20. April. larium, har Kongen anordnet:

1.) Istedet for at hidtil, naar, i en beneficeret Sag, den beneficerede Parts Modpart er dømt til at betale Processens Omkostninger, disse ere ved Dommen tillagte den beneficerede Part, hvorefter denne, ifølge Beneficiets Indhold, har været pligtig, forsaavidt bemeldte Omkostninger i det Hele eller for en Deel erholdes, i Forhold dertil at betale Rettens Gebyhr, Skriversallarium og det stemplede Papiir, som til Sagen, saafremt denne ikke havde været beneficeret, skulde have været forbrugt, skal for Fremtiden i deslige Tilfælde bemeldte Gebyhr, Skriversallarium og Godtgjørelse for stemplet Papiir ved Dommen tillægges det Offentlige, eller forsaavidt Retsgebyrerne og Skriversallariet ikke indflyde i den Kgl. Kasse, vedkommende Rettens Betient.

2.) Saafremt bemeldte Gebyhrer, Skriversallarium og Godtgjørelse for stemplet Papiir ikke af Vedkommende erlægges inden den for Dommens Execution fastsatte Tid, blive de at inddrive paa samme Maade, som for Bøder er anordnet, paa hvilken Maade ligeledes det den beneficerede Parts Sagfører, i Overeensstemmelse med Fr. 3 Jun. 1796. § 42, tillagte Sallair, om forlanges, bliver at inddrive.
[L. 29. Marts 1873 § 1, 4. L. Nr. 55, 24. Maj 1879.]

3.)—4.) — — —

Cancellie-Pl. f. Danmark (Resol. 18 Maj) ang. Behandlingen af Sager, som angaae Opfostringshielp til uægte Børn. 28. Maj.

Kongen har resolveret følgende: Naar et udenfor Ægteskab besvangret Fruentimmer henvender sig til Øvrigheden om Opfostringshielp af den udlagte Barnefader, uden at der forud haves Vished om, at denne med Rette kan ansees som saadan, bør Øvrigheden foranstalte Sagen behandlet ved den Politiret, hvorunder han henhører, hvilken, saafremt mindelig Afgjørelse ikke finder Sted, har, paa den for private Politiesager foreskrevne Maade, at undersøge

28. Maj. og paakiende Sagen, saavel som og at modtage den Eed, der ifølge Forening eller Dom maatte blive at aflægge. Retten har derhos, hvis, som Følge af Sagens Udfald, Opfostringshielp af Øvrigheden bliver at fastsætte, at meddele denne fornøden Underretning om alt, hvad der er foregaaet. Iøvrigt bliver der i fornævnte Sager intet Gebyr at betale i første Instants, enten til Dommeren eller Skriveren, eller til Stævningsmændene, men, forsaavidt Sagen indankes til høiere Ret, bliver der i eet og alt at forholde efter de sædvanlige Regler.

[Fr. 14. Okt. 1763. L. Nr. 130, 27. Maj 1908 §§ 13—15, 20. Rpl. 11. April 1916 §§ 225, Nr. 8, 268 c, 307, 2. Stk., 425.]

28. Maj. **Forordning, hvorved adskillige Afgifter paa Varer og Skibsfart forandres, nedsættes eller ophæves.**

8.) Følgende Afgifter i Kiøbenhavn ophæves herved, nemlig: Accise-Lastepenge og Vinter-Havnepenge, Forhøielsen i Accise-Lastepenge, Steenpenge, Pælepenge, Toldbod-Commandantens, samt Havne-Capitainens Sportler.

[Plan 1. Juli 1799 § 166 bb. Jfr. Resol. 7. Juni 1856.]

13. Sept **Kanc. Skr. til Amtmanden over Holbeks Amt**, hvori Samme, i Anledning af et indtruffet Tilfælde, tilkjendegives, at det i de Tilfælde, hvor Ægtefolk, som ønske Ophævelse af deres Ægteskab, boe mindre end 4 Mile fra hinanden, og derfor, ifølge Fdn. af 30te April 1824 §. 18, skulle møde sammen for een Præst, er [det] den, som attraar Skilsmissen, der maa, hvis anden Forening ei kan træffes møde for den Andens Sjelesørger.

17. Nov. **Cancell. Pl. (Resol. 9 Nov.) f. Danmark ang. Udvidelse af Fr. 22 Okt. 1794 § 1 til alle Agerdyrknings Redskaber.**

Kongen har befalet: at den ved Fr. 22 Oct. 1794. § 1 givne Tilladelse for Alle og Enhver i Kiøbstæderne og paa Landet, med Maskiner, saavel som ved Haandarbeide, at tilvirke og forfærdige Leer og Skiæreknive, samt forhandle samme i store og smaae Partier, saavel i deres egne Huse,

som ved offentlige Markeder, maa udvides til alle til Ager- 17. Nov.
dyrkningen henhørende Redskaber.

[Fr. 13. Febr. 1775 § 1. Næringsl. 29. Dec. 1857 § 19. Skr.
19. Sept. 1912.]

Raadstue-Placat (Rescr. 4 Dec.) at Kongen har befalet, 14. Dec.
at den Gade i Kbhvn, som fører fra Indgangen til det store
Kgl. Bibliothek hen til Broen foran Nyekongensgade, her-
efter skal benævnes Tøihuusgaden.

1826.

Cancellie Pl. (Resol. 24 Maj) at Kongen har befalet:

1.) At Slagtertaxten i Kbhvn maa ophæves fra Udløbet 1. Juni.
af Slagtertiden i indeværende Aar indtil videre — — —

[Instr. 28. Aug. 1795 § 15.]

Kgl. Resol., hvorved samtlige danske Diplomater, der 29. Dec.
med Rang ere benaadede, fritages for Rangskats Svarelse
for den Tid, i hvilken de i fornævnte Stilling gjøre Tjeneste
paa fremmede Steder.

[Fr. 19. Jan. 1764.]

1827.

Kanc. Skr. til Amtmanden over Hjørring Amt ang.
Boets Deling i Separationstilfælde, naar Ægtefolkene ikke 20. Jan.
selv derom kunne forenes.

I Anledning af en af N. N. af N. N. indgiven Begjæring
om Bevilling til at leve separeret ihenseende til Bord og
Seng fra hendes Mand N. N., samt at Skifteforvalteren
maatte tillægges Ordre til at skifte imellem dem det fælles
Bo, om hvis Deling de ikke have kunnet forene sig, skjøndt
de iøvrigt ere enige om ikke at ville fortsætte deres ægte-
skabelige Samliv, har Amtet i Skrivelse af 27de f. M. til
dette Kollegii Resolution henstillet, om der maatte findes
Noget imod, at den ansøgte Bevilling meddeles.

I Gjensvar herpaa skulde Kancelliet tjenstligst melde,
at Man imod Bevillingens Meddelelse i det omspurgte Til-
fælde Intet finder at erindre, og at der iøvrigt bliver at
forholde overeensstemmende med dette Kollegii Skrivelse
til Kjøbenhavns Magistrat af 12te April 1803, saaledes at

20. Jan. Boet, saafremt ingen mindelig Forening om Separationsvilkåarene kan træffes, bliver at dele imellem Parterne efter Loven.

23. Marts. **Fr. f. Danmark, hvorved Overøvrighederne bemyndiges til at afgjøre adskillige Sager, som hidtil behøvede Afgjørelse i Cancelliet.**

Gr. Kongen har efter nøie Overveielse fundet, at adskillige af de Sager, som hidtil behøve Afgjørelse i det danske Cancellie, kunne, til Simplification af Forretningsgangen og derved til Lettelse for Undersaatterne, under Iagttagelse af bestemte Regler, for Fremtiden betroes Amtmændene, og, hvad Kiøbenhavn angaaer, tildeels sammes Magistrat, tildeels Politiedirecteuren. Med Hensyn til denne Gienstand befales:

1.) Det skal for Fremtiden være Amtmændene overladt at afgjøre Ansøgninger om frie Proces i første Instants. Naar den, der attraaer saadan Begunstigelse, har hiemme i et andet Amt, end det, hvorunder Sagen er anlagt eller skal anlægges, vil det være Amtmanden over det sidstnævnte Amt, hvem det tilfalder at afgjøre Ansøgningen. [*Rpl. 11. April 1916 § 332. L. om Landvæsenkomm. 30. Dec. 1858 § 26.*]

2.) Beneficium paupertatis maa ikke meddeles, med mindre den Paagiældendes Forfatning beviislige er saaledes beskaffen, at han ikke, uden at savne det Nødvendige til sin og Families Underholdning eller til Fortsættelsen af sin Næringsdrift, kan udrede de med Sagens Udførelse forbundne Bekostninger, og det derhos, efter de Oplysninger, som kunne have om Sagens Beskaffenhed, er at formode, at han har rimelig Grund til at procedere, ligesom han heller ikke under den befalede Forligsmægling maa have viist sig uvillig til Sagens mindelige Afgjørelse, i hvilken Henseende Fr. 10 Jul. 1795. §. 53 nøie bliver at iagttage. I de Tilfælde, hvor det vil beroe paa Udfaldet af et Tingsvidne, om den Paagiældende bør have Adgang til frie Proces i Hovedsagen eller ikke, bør der først meddeles ham det til slikt Tingsvidnes Erhvervelse fornødne Beneficium.

og, naar dette er erhvervet, nærmere Bestemmelse tages, 23. Marts. om han og bør nyde Beneficium i Hovedsagen eller ikke.

3.) Beneficium processus gratuiti bør af Amtmanden udstædes for offentlige Stiftelser, naar en saadan, efter Beslutning af vedkommende Overbestyrelse, anlægges Sag, saavel som og naar Sag anlægges imod Stiftelsen. Men Communer blive ingenlunde at henhøre til offentlige Stiftelser, og kunne ikke nyde lige Begunstigelser med disse, undtagen i Sager, der angaa deres Kirke- Skole- eller Fattigvæsen. Fornævnte Beneficium bliver og at meddele Embedsmænd, naar de paa Embedsvegne sagsøges eller anlægges Sager, hvortil de findes at have rimelig Grund. [Rpl. 11. April 1916 § 335.]

4.) Naar Nogen af vedkommende Amtmand har erholdt Beneficium i Hovedsagen, bør dette og berettige ham til frie Proces under de Tingsvidner eller andre Retshandlinger, som, til Sagens Fremme, maatte blive fornødne i andre Jurisdictioner, hvortil Amtmanden sammesteds, eller, hvis det forefalder i Kiøbenhavn, Justitiarius i Lands-Overretten samt Hof- og Stadsretten haver at beskikke en Sagfører, forsaavidt den Paagieldende behøver en saadan.

5.) Den Part, hvis Ansøgning om Beneficium er blevet afslaaet af vedkommende Øvrighed, har ikke Adgang til at erholde Udsættelse i Hovedsagen paa Grund af Ansøgning til Kongen eller Cancelliet om saadan Begunstigelse.

6.) Naar den beneficerede Parts Modpart kiendes pligtig til at betale Processens Omkostninger, bør Dommeren strax tilsende Amtmanden Udskrift af Dommen med specificeret Regning over de Retsgebyrer og det stempede Papiir, som under disse idømte Omkostninger indbefattes, samt over det den befalede Sagfører tilkiendte Salair m. v., for at Amtmanden, i Overensstemmelse med Pl. 20 Apr. 1825, kan foranstalte Beløbet inddrevet og indbetalt i vedkommende offentlige Casse, eller udbetalt til andre Vedkommende.

18.) Alle fornævnte Bevillinger blive at udstæde af

23. Marts. Amtmændene i eget Navn, hvoraf følger, at intet Gebyr derfor erlægges samt at Ansøgninger desangaaende ei behøve at skrives paa stemplet Papir.

19.) Foruden de Kongl. Bevillinger og Expeditioner, der, i Overeensstemmelse med Fr. 23 Maj 1800. 3die Afdeling, ere betroede Amtmændene, for af disse Øvrigheder at overleveres til Vedkommende, skulle Amtmændene for Fremtiden endnu kunne uddele følgende Bevillinger: a) — — — b. Bevillinger at være fuldmyndige for Mandspersoner, der have opnaaet i det mindste en Alder af 22 Aar. Disse tvende Slags Bevillinger meddeles kun, hvor det med troeværdige Vidnesbyrd er oplyst, at de Paagiældende have opnaaet en saadan Modenhed og Fasthed, at det ikke er at befrygte at de ville misbruge Bevillingerne, i hvilken Henseende den fødte eller satte Værges eller Curators, samt vedkommende Øvrigheds og Siælesørgers Erklæringer i Særdeleshed bør komme i Betragtning; ligesom det og tilstrækkeligt bør godtgøres, at Bevillingens Meddelelse vil være til sandt Gavn for den Paagiældende. Saa bør og Amtmanden nøie iagttage, at han ikke ved slig Bevilling giver nogen Adgang til, førend den opnaaede Fuldmyndighedsalder efter Loven, at nedsætte sig paa en Næring, der allerede paa det Sted, hvor han vil nedsætte sig, drives af saa stort et Antal, at en Forøgelse ei kan ansees ønskelig for Communen. [L. Nr. 36, 13. Marts 1903.] c. — — — d. Bevillinger til Ægteskabs aldeles Ophævelse, naar Ægtefolkene, med behørig Separationsbevilling, have levet afsondrede fra hinanden i det mindste i 3 Aar, og den befalede geistlige og verdslige Mægling efter disse tre Aars Forløb er foregaaet, uden at nogen af Ægtefolkene har været villig til Ægteskabets Fornyelse; hvorhos den, der vil erhverve Tilladelse til at indgaae nyt Ægteskab, maa føre nøiagtigt Beviis for i hele Separationstiden at have ført en ulastelig Vandel. [Fr. 23. Maj 1800, II § 5. Fr. 18. Okt. 1811. Fr. 30. April 1824 § 19.] e. Bevillinger til Proclamas Udstædelse i levende Live og uden at den Paagiældendes Boe er taget under Behandling, under sædvanlige Clausuler. [Bekg. 19. Marts 1904 Nr. 2.]

f. Bevillinger for Enkemænd eller Enker til at sidde i uskif-23. Marts. tet Boe, uagtet der, foruden fælles Børn, maatte være umyndige Særkuld-Børn af den Afdøde, hvilke Bevillinger ei maae uddeles, med mindre vedkommende Værger ere hørte, uden at nogen af disse have noget derimod at erindre; ligesom de og kun meddeles med den Clausul, at der af vedkommende Skifteret maa optages en status over Boets Forfatning, som kan tiene til Regel, naar Skifte skal holdes. Saa bør og Stiftamtmanden over Viborg Stift, som Præsident for Lands-Overretten i Viborg, kunne meddele:

g. Bevillinger til at føre nye Vidner og fremlægge nye Documenter i de Sager, som indankes til bemeldte Overret.

20.) Ansøgninger om de i §. 19 nævnte Bevillinger bør, saavel med Hensyn til det stemplede Papiir, som i det øvrige, være indrettede efter hvad der er foreskrevet angaaende de Ansøgninger, som til Kongen indgives. For Bevillingerne betales de foreskrevne Gebyrer, som findes enhver Bevilling paatrykte. Dog skal det være Øvrighederne tilladt at eftergive Gebyret for de under Litr. a og b nævnte Bevillinger, naar det antageligen godtgøres, at den Paagiældendes Formue ei overstiger 100 Rbdlr Sølv; for de under Litr. d benævnte, naar paalidelige Beviser om Fattigdom fremlægges, og for dem, der nævnes i Litr. f, hvor det hele fælles Boes beholdne Midler ei kan ansættes over 200 Rbdlr Sølv; ligesom der og for Fremtiden meddeles Øvrighederne Blanqvetter til sædvanlige Bevillinger at sidde i uskiftet Boe, paatrykte at udleveres aldeles gratis, hvilke og blive at forunde de Paagiældende under den nylig nævnte Betingelse. Endelig blive de under Litr. g anførte Bevillinger at meddele uden Betaling, naar den Paagiældende har Beneficium paupertatis eller processus gratuiti til Sagens Udførelse, men ellers ikke. [*Stpl. 13. Maj 1911 § 121.*]

21.) I Henseende til Regnskabet for Gebyrerne og hvad dermed staaer i Forbindelse, bliver der, hvad de i §§. 19 og 20 omhandlede Bevillinger angaaer, i eet og alt at forholde efter de Forskrifter, som ere givne i Anledning

23. Marts. af de Bevillinger, som ved Fr. 23 Mai 1800 ere blevne Øvrighederne overladte.

28. Marts. **Havneadministrations-Pl. (Resol. 14. Febr.):**

3) at der for Lossen og Laden ved Havnevæsenets, mellem Toldboden og Nyhavn beliggende, Duc d'Alber skal svares om Sommeren 6 Rbsk. Sølv og om Vinteren 12 Rbsk. Sølv pr. Læst af det lossede og ladede Gods;

4) at den ved allerhøieste Rscr. 29 Febr. 1696 paabudne Afgift for Afløbsrender fra Huse til Canalerne skal forhøies til 10 Rbd. Sølv aarligen for hver Rende; hvilken allerhøieste Resolution, der træder i Kraft den 1ste næste Maaned, herved bekendtgjøres til alle Vedkommendes Efterretning, med Tilføiende: at ligesom Bolværkspengene hidtil, ifølge Bekgj. 28 April forrige Aar, have, forsaavidt Skibene erholde Klarering, været oppebaarne af vedkommende Toldskrivere ved Kjøbenhavns Toldkammer, saaledes blive saavel disse, som den under 3die Post ommeldte Afgift for Lossen og Laden ved Havnevæsenets Duc d'Alber, fremdeles af bemeldte Embedsmænd at oppebære; hvorimod Afgiften af Afløbsrenderne indbetales til Havnevæsenets Kasserer.

(Sørensens Saml.)

7. April. **Kanc. Skr. til Amtmanden over Randers Amt ang. Skifteholdet efter afdøde Hospitalslemmer, som opholde sig udenfor Hospitalet.**

Hr. Kammerherre har i behagelig Skrivelse af 13de f. M. hertil indsendt en Besværing fra Kancelliraad Herredsfoged N. N. over, at det er blevet ham saavel som de øvrige vedkommende Retsbetjente paadraget, herefter at forvalte de Skifter efter afdøde Hospitalslemmer, der opholde sig udenfor de respektive Kjøbstæder, hvor Hospitalerne ere beliggende, hvilke Skifter hidtil have været behandlede af de nævnte Stiftelsers Forstandere.

Foranlediget heraf skulde Man tjenstligst anmode Hr.

Kammerherre om at ville betyde Kancellieraad N. N., at 7. April. Kancelliet saameget mindre kan finde den af ham indgivne Besværing beføiet, som den Skifteret, der tilkommer et Hospitals Forstander, kun kan antages at strække sig til de egentlige Hospitalslemmer, hvortil alene saadanne, som have Plads paa Hospitalet, kunne henregnes, og altsaa Skifterne efter alle dem, der udenfor Hospitalet have nydt en større eller mindre Understøttelse, som Følge af de sædvanlige Regler, bør behandles af vedkommende ordinaire Skifteforvalter.

Pl. f. Danmark hvorved der tilstaaes de i Døvsomme-Institutet i Kbhvn oplærte Personer visse Rettigheder med Hensyn til Næringsdrift. 10. Maj.

Gr. For at sætte de Døvsomme, der ere oplærte i det Kgl. til Disses Dannelse oprettede Institut i Kiøbenhavn, i Stand til, ved deres Udgang af samme, at erhverve det Fornødne til deres Underholdning, har Kongen fundet for godt, i Lighed af hvad der allerede tidligere er bevilget med Hensyn til de Døvsomme i Slesvig og Holsteen, at anordne:

1.) De Døvsomme, som ved Døvsomme-Institutet i Kiøbenhavn have lært Haandværk, og med Beviis fra Directionen for bemeldte Institut godtgjøre, at de tilbørligen forstaae samme, skulle være berettigede til, saavel paa Landet som i Købstæderne, uden at erhverve særdeles Tilladelse eller Borgerskab, at udøve deres saaledes lærte Haandværk og dertil betiene sig af en Svend eller en Dreng.

2.) Frimestere og Landhaandværkere, der ellers ikke ere berettigede til at holde Svende, skal det dog staae frit for at antage Døvsomme, der ere oplærte ved fornævnte Institut, som Medhielpere.

[Næringsl. 29. Dec. 1857 § 8.]

Fr. ang. nærmere Bestemmelser med Hensyn til Ægte- 23. Maj skaber, saa indgaaes efter erhvervet Skilsmisdom.

Gr. I Anledning af opstaaet Tvivl angaaende hvorvidt

23. Maj. en ved en underordnet Ret afsagt Skilsmisshedom kan, inden Udløbet af de lovbestedte fatalia appellationis, hiemle Domhaveren Ret til nye Vielse, har Kongen fundet for godt at anordne en Fremgangsmaade, der giver den Dømte tilstrækkelig Leilighed til at paaanke Dommen, hvis dertil findes Anledning, uden dog at foraarsage den, der har erhvervet Dommen, større Ophold end nødvendigt.

1.) Den, der ved en underordnet Ret har erhvervet en Skilsmisshedom, som tilstæder ham at indgaae nyt Ægteskab, bør, hvis den Dømte ikke udtrykkelig har frafaldet Appel, enten fra Dommens Afsigelse lade de sædvanlige fatalia appellationis hengaae, eller foranstalte Dommen lovligen forkyndt for den Dømte, og fra den Tid af oppebie 8 Uger. Naar denne Tid er forløben uden at Ankestevning er udtagen, hvorom der for vedkommende Præst maa fremlægges tilbørligt Beviis, skal det forrige Ægteskab ikke længere være til Hinder for nye Vielse.

2.) Hvor den Domfældte har været varslet, som den der ei vil lade sig finde, bør Dommens Forkyndelse skee til de samme Steder, hvorfra Stevning i Overeensstemmelse med L. 1—4—10 maa forkyndes. [*L. Nr. 55, 11. April 1890 § 3.*]

3.) Med Hensyn til de allerede afsagte Skilsmisshedomme, bør de ovennævnte 8 Uger først regnes fra den Forkyndelse af Dommen, der iværksættes efter denne Anordnings Kundgiørelse og under Paaberaabelse af samme.

12. Juni. **Cancell. Pl. (Resol. 6 Juni) ang. nærmere Bestemmelse og Forandring ved Lovens 6—13—3.**

Gr. I Anledning af den Meningsulighed, der har viist sig angaaende Maaden, hvorpaa den første Deel af Lovens 6—13—3 skal sættes i Fuldbyrdelse, har Kongen befalet:

At det ikke tilkommer Domstolene, men Overøvrigheden at afgjøre, naar Personer af forskielligt Kiøn, til Forebyggelse af forargeligt Samliv, skulle fiernes fra hinanden, til hvilken Ende vedkommende Overøvrighed først har at erhverve de mueligst nøiagtige Oplysninger angaaende Samlivets Beskaffenhed, i Særdeleshed ved derom at

indhente Sognepræstens Erklæring; hvorimod Tiltale ved 12. Juni. Domstolene skal finde Sted, hvis de Paagieldende sidde Øvrighedens Tilhold og Befaling overhørige, i hvilket Tilfælde de blive at straffe med Fængsel paa Vand og Brød, eller, naar de fremture i Ulydighed, efter Omstændighederne med Forbedringshuus-Arbejde indtil 2 Aar. Fremdeles, at det Øvrighedsdecret, hvorved der gives de Paagieldende Tilhold om at adskilles, skal forkyndes dem ved de sædvanlige Stevningsmænd paa den ved Dommes Forkyndelse brugelige Maade, hvorefter det med behørig Paa-tegning skal remitteres vedkommende Øvrighed.

[Vedt. 30. Dec. 1857 § 1 c. Stril. 10. Febr. 1866 § 178.]

Forordning for Danmark ang. Betaling for de Attester, 7. Nov. som udfærdiges af Præsterne.

Gr. Kongen har fundet det tienligt, ved faste og almindelige Lovbestemmelser, at hæve de Tvivl, der hidtil have fundet Sted med Hensyn til den Betaling, som Præsterne kunne fordre for de Embeds-Attester, som af dem udstædes, i hvilken Henseende befales:

1.) Præsterne skulle være uberettigede til at fordre Betaling: a. for alle Attester, som de, enten umiddelbar ifølge almindelige foreskrevne Regler, eller ifølge speciel Opfordring af vedkommende Embedsmænd paa Embedsvegne, have at meddele til Brug ved noget offentligt Angiggende; [*Canc. Pl. 12. Septbr. 1837. Attester, der begæres af det østrigske Gesandtskab. L. Nr. 58, 13. Marts 1908 § 4. Attester til Brug ved Begæring om Alderdomsunderstøttelse. L. Nr. 143, 29. April 1913 § 28. Fødselsattester for Personer under 18 Aar, der antages til Arbejde, dog kun for første Udstedelse. L. Nr. 124, 29. April 1913. Attester til Begæring om Underst. til Børn af Enker, ifr. Cirk. 9. Marts 1914.*] b. for Attester, der bruges til Legitimation ved Ansøgninger om Pensioner eller anden Understøttelse af det Offentlige, eller for at kunne oppebære Pensionen eller Understøttelsen; c. for Attester angaaende forsøgt Mægling i Skilsmissetilfælde; [*Fr. 18. Okt. 1811 § 2.*] d. for Attester, som meddeles Uformuende, i hvilken Anledning de end forlanges. Hvad i Særdeleshed de

7. Nov. Attester angaaer, som af Præsterne udstædes til Benyttelse ved Landmilice- og Søe-Sessionerne, da er det en Følge af den under Litr. a fremsatte Regel, at alle Fortegnelser og Attester, som efter de givne Forskrifter skulle indsendes til Sessionerne, eller som af disse affordres Præsten, fremdeles som hidtil bør meddeles uden Betaling; hvorimod det, for de Attester, som en privat Mand forlanger, for ved Hielp deraf at bane sig Adgang til en eller anden Fritagelse eller Begunstigelse med Hensyn til Krigstienesten, ei skal være Præsten formeent at kræve den Betaling, som er fastsat i nærværende Anordnings §. 2. [*L. om Værnepligt Nr. 123, 8. Juni 1912 § 7*]

2.) Den Betaling, Præsten kan fordre for de Attester, som det ei efter §. 1 paaligger ham at meddele uden Betaling, skal være 16 Sk. Sølv, naar Reqvirenten er Huusmand, Inderste, Tienstetyende, Haandværkssvend eller henhører til en anden Stilling, der ikke kan ansees fordeeltigere; og 32 Sk. af alle Andre. Forsaavidt Præsten, i Form af een Attest, maa meddele flere Attestationer, saasom Udtog af flere Steder af Kirkebogen, maa endvidere fordres for de øvrige Attestationer det Halve af den ovenbestemte Betaling, dog saaledes, at det hele Beløb for den samlede Attest ingensinde kommer til at udgiøre mere, end det Dobbelte af hvad en enkelt Attest koster.

3.) For Skudsmaal og Skudsmaals-Paategninger maa dog kun fordres 12 Sk. Sølv.

4.) Præsterne i Kiøbenhavn maae i alle Tilfælde nyde det Dobbelte af den i §§. 2 og 3 hiemlede Betaling.

5.) Hvis, imod Formodning, Tvist nogensinde skulde opstaae angaaende den Betaling, som en Præst, i Medhold af de foranførte Regler, maa fordre for en Attest, bliver saadan Tvist at afgiøre ved Resolution, i Kiøbenhavn af Magistraten, og andetsteds af Amtmændene; og skal i saadant Fald den, der, for ikke at savne Attesten, har erlagt en Betaling, hvortil han ikke ansaae sig pligtig, inden 4 Uger indgive sin Besværing til bemeldte Øvrighed, hvis den skal komme i Betragtning til den erlagte Betalings Til-

bagegivelse. Med Hensyn til den Klage, Reqvirenten saaledes maatte have at føre over den fordrede Betaling, bør Præsten, naar det forlanges, paategne Attesten den af ham for sammes Udstædelse fordrede Betaling. 7. Nov.

6.) Endskiøndt Kongen har den velgrundede Tillid til Præsterne, at de ikke, i at affordre Betaling for Attester, ville vise Ubillighed eller Egennytte, saa vil Kongen dog, med Hensyn til det muelige Tilfælde, at en enkelt Præst ikke maatte svare til denne Forventning, have den Øvrighed, der maatte opdage Misbrug i saadan Henseende, paalagt derom at gjøre Indberetning til det Kgl. danske Cancellie, der har at tildele den Præst, som deri findes skyldig, en passende Irettesættelse, og, i Tilfælde af gientagen Forseelse, endog er bemyndiget til at paalægge ham en Mulet af indtil 20 Rbdlr Sølv for hans uværdige Forhold.

Pl. for Danmark, ang. Midler til at fremme collegiale Expeditioners Løsning. 23. Nov.

1.) Enhver, der har erholdt en Kgl. Bevilling eller Benaadning, være sig af det Slags, der forsynes med Kongens egen Underskrift, eller af dem, som udstædes af de Kgl. Collegier ad mandatum, skal være pligtig til at løse samme i det seneste inden 6 Uger fra den Tid, at han har faaet Notificationen om Bevillingens Udfærdigelse. Dog maa Undtagelse herfra skee, hvis hans Opholdssted maatte gjøre det nødvendigt for ham at bestemme en længere Frist, i hvilket Tilfælde det Collegium, igiennem hvilket Expeditionen udfærdiges, skal være bemyndiget til at fastsætte denne i Notificationen om Udfærdigelsen.

2.) Lader han denne Frist udløbe, uden at foranstalte det Fornødne til Expeditionens Løsning, bør vedkommende Collegium sørge for, at Løsningsgebyhret inddrives, enten, ved igiennem vedkommende Departement at foranstalte samme indeholdt i den Vedkommendes Gage, eller, hvor dette ei er anvendeligt, at lade derfor gjøre Udpaantning. Dog bør i dette sidste Tilfælde Ordren altid udstædes af

23. Nov. det Kgl. danske Cancellie, til hvilket derfor de øvrige Collegier i fornødent Fald bør henvende sig.

3.) Hvor Gebyhret ikke ved noget af de i §. 2 ommeldte Midler lader sig inddrive, har vedkommende Collegium enten at cassere Bevillingen, hvis den er af det Slags, der udstædes ad mandatum, eller i modsat Fald at forelægge Kongen Sagen til Resolution.

4.) Med Hensyn til de Bevillinger, som Kbhvns Magistrat og Amtmændene ere blevne bemyndigede til at udlevere, vil det paaligge disse Øvrigheder at gjøre Anmeldelse til det Kgl. danske Cancellie, saafremt Løsningen ei skeer inden de i §. 1 bestemte 6 Uger, hvorefter Cancelliet har at foranstalte det videre Fornødne. [*L. 4. Marts 1857 § 3. Vedt. 30. Dec. 1857 § 1.*]

5.) Hvad de Benaadninger angaaer, hvis Udfærdigelse er forbunden med særdeles Bekostninger, f. Ex. Adelsdiplomer, da skal den Benaadede være forpligtet til, inden den i §. 1 bestemte Tid, at gjøre det dertil fornødne Forskud, saaledes som dette af vedkommende Collegium bliver bestemt, og siden inden samme Frist, fra den Tid af at han er bleven underrettet om at Expeditionen er bleven færdig, at løse samme, og i begge Henseender blive de ovennævnte Midler at anvende, hvis han ikke betaler hvad der paaligger ham.

6.) Saafremt Nogen i enkelte Tilfælde har erholdt Udsættelse med Betaling af Expeditionsgebyhret, og han da ikke til bestemt Tid erlægger Betalingen, bliver der at forelægge ham en ny Frist i Overeensstemmelse med §. 1, og siden at forholde efter de øvrige oven fremsatte Regler.

8.) Iøvrigt vil det have sit Forbliven ved Bestemmelsen i den ved Pl. 27 Dec. 1803 bekendtgiorte Resol. 23 s. M. §. 3; ligesom heller ingen, paa en blot Notification om en ham forundt Bevilling, maa kunne benytte samme ved Domstolene, eller noget af en Embedsmand derefter foranstaltes forinden Bevillingen er bleven expederet, hvilken derfor ogsaa bør fremlægges eller forevises.

Cancellie-Pl. (Resol. 5 Dec.) ang. Omkostningerne paa 21. Dec. criminelle Arrestanters Vask.

Kongen har befalet:

1.) At enhver Arrestforvarer, for, eengang ugentligen, at besørge Arrestanternes Vask af 1 Skiorte, 1 Halstørklæde og 1 Par Strømper, skal, hvad enten dette Linned er deres eget, eller hører til Arrestens Inventarium, have en Godtgjørelse af 6 Sk. Sølv om Ugen for hvert Individ, der ikke selv besørger sin Vask.

2.) At de hertil medgaaende Udgifter skulle, forsaa-vidt de ikke af de Paagieldende kunne udredes, afholdes af den samme Kasse, som maa udrede de øvrige Forplejnings- og Varetægts-Udgifter.

3.) At vedkommende Retsbetiente nøie bør paasee, at Arrestforvarerne opfylde den dem, i den omhandlede Henseende, paahvilende Forpligtelse.

Pl. f. Danmark ang. nærmere Bestemmelser om de 28. Dec. Trængendes Forsørgelse, som intet beviisligt Hjemsted have.

Gr. Da der gives enkelte Tilfælde, hvori det Fattig-district, der maa antage sig en Person eller Familie, som, uden at have hjemme i samme, der bliver trængende, efter de hidtil giældende Love, ikke for de derved foraarsagede Udgifter kan erholde Godtgjørelse af noget andet Fattig-district, har Kongen taget under Overveielse, hvorledes den Ubillighed og de øvrige Uleiligheder, som dette kan medføre, kunne være at forebygge; i hvilken Henseende det befales:

1.) Naar intet Sted kan udfindes, hvor en Person, som et Sted i Danmark befindes trængende til offentlig Understøttelse, enten ved treaarigt Ophold, eller ved sin Fødsel, eller i Medhold af Bestemmelserne i Pl. 14 Dec. 1810. §§. 10-13 har erhvervet Forsørgelsesret, skal han forsørges paa det Sted i Riget, hvor han i de sidste 3 Aar længst, dog i det mindste i 1 Aar, har opholdt sig. [*Fattigl. 9. April 1891 § 25. Fr. 24. Jan. 1844 § 2.*]

28. Dec. 2.) Dersom end intet Sted kan udfindes, som den Paagiældendes Forsørgelse, i Overeensstemmelse med Reglen i §. 1, kan paalægges, i hvilken Henseende den nøiagtigste Undersøgelse bør anstilles og intet Middel, der kunde lede til at opdage det rette Forsørgelsessted, lades uforsøgt, bliver der af vedkommende Amtmand at tillægge det Fattigdistrict, hvor en saadan Person befindes trængende, Godtgjørelse for de Udgifter, hans Forsørgelse vil medføre, hvilken Godtgjørelse, som dog ingensinde maa overstige de i Pl. 14 Dec. 1810. §. 5 fastsatte 48 Sk. Sølv ugentlig, bliver at udrede enten af Amtsrepartitionsfonden eller ved Ligning paa Stiftets Kiøbstæder, eftersom det er paa Landet eller i en Kiøbstæd (dog Kiøbenhavn, hvorpaa nærværende §§ Indhold ei kan anvendes, ikke derunder indbefattet,) at den Paagiældende bliver at forsørge.

[Hævet ved Fattigl. 9. April 1891 § 67.]

1828.

5. Febr.

Kanc. Cirk. til samtlige Biskopper ang. hvorledes Attester om separerede Ægtefolks Vandel i Separationstiden bør være affattede.

Det er befundet, at de Attester, der af vedkommende Præster meddeles separerede Ægtefolk om deres Forhold til Afbenyttelse ved Ansøgninger om Ægteskabs Ophævelse, ofte blot indeholde, at de Paagiældendes Vandel, saavidt Attestanten bekendt, har været upaaklagelig.

Da slige Attester kun under den Forudsætning, at Attestanten har haft tilstrækkelig Leilighed til at erfare, hvorledes den Paagjældendes Vandel har været, indeholder det fornødne Beviis for Samme, men derimod ei giver nogen Veiledning, hvor det Modsatte har været Tilfældet, saa skulde Man tjenstligst anmode (Tit.) om at indskærpe Præsterne i deres Embedsdistrikt, forsaavidt de ei have tilstrækkeligt personligt Bekiendtskab til Vedkommende, saaledes at de kunne meddele et positivt Vidnesbyrd om deres Forhold, da i Attesterne at angive, om de have haft Leilighed til nøie at kjende den Paagjældende eller ikke, og, hvor det Sidste skulde være Tilfældet, da at tilholde den

Paagjældende med andre Attester at oplyse sit Forhold, 5. Febr. med Hensyn til hvilke Præsterne da efter Omstændighederne have at bevidne Attestanternes Paalidelighed.

[Prom. 7. Maj 1796.]

Rentekammer-Pl. (Resol. 28 Marts 1827 og 30 Jan. 1828) 29. Febr.
f. Dmk. ang. **Officierers og andre til Militair-Etaterne hørende Embedsmænds Forpligtelse til at svare Rangskat.**

Ligesom det ikke vedkommer de civile Oppebørselsbetiente at opkræve Rangskat hos de Officierer og andre til Militair-Etaterne hørende Embedsmænd, der enten staae i virkelig Tieneste, eller ere afskedigede med Pension eller Vartpenge, eller endeligen ere ansatte à la suite med Gage, hvad enten saadanne Officierer og Embedsmænd ere benaadede med høiere Rang, end den, deres militaire Charge medfører, eller ikke, eftersom der i deres Gage, Pension eller Vartpenge skeer Afkortning for bemeldte Skat, saaledes har Kongen resolveret, at alle Officierer, der enten staa i virkelig Tieneste uden Gage, eller ansættes à la suite ligeledes uden Gage, skulle, saalænge de ei nyde saadan, aldeles fritages for at svare Rangskat, det være sig af deres militaire Rang, eller af anden høiere Rang, hvormed de udenfor det Militaire ere benaadede, samt at den samme Bestemmelse skal være giældende med Hensyn til andre Embedsmænd, der ansættes uden Gage i fornævnte Etater. Hvad derimod angaaer de Officierer eller andre til Militair-Etaterne hørende Embedsmænd, der ere afskedigede uden Pension eller Vartpenge, og for hvilke saaledes ingen Afkortning skeer for Rangskatten, da have disse fremdeles, ligesom ogsaa afgaaede militaire Embedsmænd i Almindelighed, der ansættes i civilt Embede, til vedkommende civile Oppebørselsbetiente at erlægge titnævnte Skat af den høieste Rang, dem er tillagt. Dog skulle de fra Søe- og Land-Etaten uden Pension eller Vartpenge afskedigede subalterne Officierer, være fritagne for at svare Rangskat, om de endog ved Afskeden eller siden benaades med en høiere militair Character eller Rang, end deres forhenværende, saalænge de ikke ansættes i civilt

29. Febr. Embede. Men, erholder de en saadan Ansættelse, eller naar dem ved Afskeden eller senere maatte forundes højere civil Character eller Rang, end deres forhenværende militaire, have de af den, dem tillagte, Rang at svare den paabudne Rangskat.

[Fr. 19. Jan. 1764. Jfr. L. Nr. 213, 30. Sept. 1909 § 39. L. Nr. 217 s. D. § 28.]

18. Marts. **Bekendtg. fra Politiet (Rescr. 31 Okt. 1827) ang. Døvs-
stummes Anmeldelse.**

For at fuldstændig Kundskab kan erholdes om alle i Jurisdictionen sig opholdende Døvsstumme, har Kongen befalet:

1) at de Schemata, som ifølge Pl. 6 Febr. 1816 (Rescr. 31 Jan.), hvert Halvaar fra Politiet omsendes til Huus- og Gaard-Eierne i Kbhavn, skulle for Fremtiden forsynes med trykte Anviisninger, hvorefter bemeldte Eiere skulle paa-tegne samme Schemata den nøiagtigste Oplysning, som de ere istand til at erholde, om de tilhuse hos dem værende Døvsstumme; og

2) at den i bemeldte Lovgivning fastsatte Mulkt i Overtrædelsestilfælde, nemlig fra 1 til 5 Rbdlr Sølv, efter Politidirectorens Kiendelse, til lige Deling imellem Politicassen og vedkommende Betient, ogsaa maa være anvendelig paa dem, der undlade at meddele de ovennævnte Oplysninger om Døvsstumme. [L. om Politiet 11. Febr. 1863 § 18.]

29. Marts. **Kanc. Skr. til Stiftamtmanden og Biskoppen over Fyens
Stift ang. at der ikke skal ske Anmeldelse til Skifteretten
om de i Graabrødre Hospital ved Døden afgaaede Hospi-
talslemmer.**

Hr. Kammerherre og Deres Høiærværdighed have under 8de December f. A. tilstillet Kancelliet en Skrivelse fra Hospitalsforstanderen ved Graabrødre Hospital i Odense, hvori han, i Anledning af at det af bemeldte Kjøbstads Magistrat er paalagt ham at gjøre Anmeldelse til Skifteretten om Hospitalslemmers Dødsfald, forespørger, hvorvidt saadan Anmeldelse kan ansees fornøden.

I denne Anledning skulde Man, efter herom at have 29. Marts, brevvexlet med det kongelige Rentekammer, tjenstligst melde, at da med Hensyn til Bestemmelserne i Lovens 2—19—13 og Fdn. af 5te December 1749, saavel som Rskr. af 26de August 1735, Skifterettens Mellekomst i det omhandlede Tilfælde, saaledes som i Boer, der behandles af myndige Arvinger, blot kunde have til Hensigt at paasee den kongelige Kasses Interesse i Anledning af de Samme tilkommende Arveafgifter, men det derhos, baade i Betragtning af, at Hospitalslemmers Efterladenskaber i Almindelighed ere ubetydelige, og i Særdeleshed paa Grund af at det, der saaledes tilfalder Hospitalet, efter Indholdet af det ovennævnte Lovsted og Fdn. af 5te December 1749, ikke kan betragtes som Arv, men snarere som Gods, hvormed den Afdøde havde fledført sig til Hospitalet, maa antages, at den kongelige Kasse ikke har Krav paa de omhandlede Afgifter af Hospitalslemmers Efterladenskaber, forsaavidt disse tilfalde Hospitalet, saa skjønner Man ikke rettere, end at Anmeldelse til Skifteretten saavel angaaende disse Personers Dødsfald, som angaaende Resultatet af det efter dem afholdte Skifte, som overflødig, kan bortfalde.

Fr. om Adskilligt, som i Henseende til Daaben bliver at iagttage. 30 Maj.

Gr. Kongen er kommen i Erfaring om, hvorledes Fr. 27 Jul. 1771, tvertimod sin Hensigt, jevnlig misbruges til utilbørlig Udsættelse med Børns Daab; hvorfor det er fundet uongiangelig fornødent, at anordne passende Tvangsmidler mod de Forældre, der forsømme den Pligt, der baade efter Religionens og Statens Love paaligger dem i saa Henseende. Endvidere har Kongen anseet det meest svarende til Daabens Væsen og Betydning, at den forrettes paa de til Gudstienesten helligede Steder, og at Undtagelse derfra kun tilstædes i virkelige Nødvendigheds-Tilfælde. Saa har Han og fundet det hensigtsmæssigt, at give nær-

30. Maj. mere Bestemmelser angaaende nogle andre i Forbindelse dermed staaende Punkter. Thi befales:

1.) Ligesom det er Pligt for alle Forældre, der bekiende sig til den christelige Religion, at lade deres Børn ved Daabens Sacramente indlemme i den christne Kirkes Samfund, saaledes paaligger det dem og at opfylde denne Pligt inden en vis passende Tid. Denne bestemmes saaledes, at Børn, der fødes fra 1 Mart. til 1 Sept., begge inclusive, skulle døbes inden 8 Uger efter Fødselen; hvorimod det tillades Forældre at udsætte Daaben af de Børn, som fødes i den øvrige Tid af Aaret, til den først paafølgende Mai Maanedes Udgang. [*L. 13. April 1851 § 9. L. 4. Marts 1857 § 1.*]

2.) Daaben bør, som Sacrament, ordentligviis altid forrettes af vedkommende Præst og i Kirken. Dog bør det, naar Barnet, formedelst beviisligt Sygdomstilfælde, kunde være Fare undergivet ved at føres til Kirken, være tilladt at lade det døbe i dets Hiem, og, hvis saadan Svaghed skulde vedvare til Barnet naaer den i § 1 befalede Alder, skal det endog være Pligt at foranstalte det hiemmedøbt, da det ikke kan tilstedes, at lade det længere Tid henligge udøbt, ligesom det naturligviis og vilde være utilladeligt at føre det svage Barn til Kirken i en Tilstand, hvori dets Liv og Sundhed kunde være udsat for Fare.

3.) Naar i Medhold af § 2 et Barn hiemmedøbes, skal Daaben dog forrettes af vedkommende Præst, med mindre Barnets Liv maatte være i saa øieblikkelig Livsfare, at det var umueligt at faae Daaben forrettet ved ham; thi i saa Fald skal det være tilstedt, at lade en anden ordineret Mand, en Skolelærer eller en anden vel oplyst Christen af sat Alder og gode Sæder, døbe Barnet, ligesom og Daaben da kan meddeles af Barnets Fader. Jordemødre eller andre Qvinder maae ikke dertil bruges, med mindre Barnets Svaghed, i Forbindelse med de øvrige Omstændigheder, skulde forhindre at faae en Mandsperson af ovenanførte Egenskaber til at forrette Daaben. [*Instruks f. Jordemødre, 31. Marts 1915 § 7.*]

4.) Naar Barnet døbes hiemme i Huset, skal det være

Præsten tilladt at gjøre saadanne Afkortninger i den fore- 30. Maj.
skrevne Formular, som Omstændighederne kræve, dog at
hvad der væsentlig hører til den christne Daab ingenlunde
forbigaaes. I de enkelte Tilfælde, hvor en Uordineret, i
Medhold af § 3, døber, bør den Døbende, efter at have ladet
sig opgive Barnets Navn, blot navngive det, og, ved at øse
reent Vand paa dets Hoved, døbe det i Navnet Faderens,
Sønnens og den Hellig-Aands, samt derpaa læse Fader Vor.
Iøvrigt bør ved Hiemmedaab al muelig Værdighed og An-
stændighed iagttages.

5.) Saafremt den lovbefalede Tid er udløben, uden at
Barnet er blevet døbt, bør Præsten advare Faderen, eller,
hvis det er et uægte Barn, Moderen om at iagttage Lovens
Bud, og hvis den Paagiældende ikke inden 8 Dage derefter
opfylder saadan sin Pligt, bør Præsten anmelde Forsøm-
melsen, i Kiøbenhavn for Magistraten, men paa andre Ste-
der for Amtmanden. Disse Øvrigheder have da at tilholde
Forældrene inden 8 Dage at lade Barnet døbe, under Mulct
af 1 til 15 Rbdlr Sølv til vedkommende Fattigcasse, hvilken
Mulct paalægges for hver Uge, de fremdeles sidde Øvrig-
hedens Tilhold overhørige, og hver fjerde Uge fordobles.
Ved Mulctens Bestemmelse har Øvrigheden at tage Hen-
syn saavel til de Paagiældendes Kaar, som til de Omstæn-
digheder, der gjøre Forsømmelsen mere eller mindre til-
regnelig. Iøvrigt bør denne Mulct, saafremt den ei mindelig
erlægges, hver Uge inddrives ved Udpantning, tilligemed
samme Udpantnings-Gebyhr, som for Kongelige Skatter er
bestemt. I Uformuenheds-Tilfælde afsones Mulcten efter
de almindelige Lovbestemmelser. [*Ændret v. L. 4. Marts 1857*
§ 1 og L. 13. April 1851 § 10. Jfr. L. 4. April 1855 § 4. L. Nr. 88,
15. Maj 1903 § 18. L. om Afsoning 16. Febr. 1866. L. om Kbhvns
komm. Anl. 4. Marts 1857 § 3.]

6.) Hvor Forældrene have ladet deres Barn hiemme-
døbe, bør dette dog, inden den i § 1 bestemte Tid, og under
de i § 5 hiemlede Tvangsmidler, føres til Kirken og dets
Daab der stadfæstes paa den hidtil brugelige Maade. Dog
bør Sognepræsten, paa Grund af beviislig Sygdom, meddele
Udsættelse hermed i 4 Uger, og fornye denne Udsættelse

30. Maj. hver Gang for 4 Uger, saa ofte Beviset gientages for at Barnets Sundheds Tilstand ikke endnu tilsteder, at det føres til Kirken. [*L. 4. Marts 1857 § 1.*]

7.) Daaben og dens Stadfæstelse i Kirken tilfalder altid, hvor intet særskilt Regulativ deri gjør Forandring, Sognepræsten i den Menighed, hvortil Barnet hører paa den Tid, Handlingen forrettes; ligesom denne og har at antegne Daaben i sin Embedsbog paa den i saa Henseende befalede Maade. Til Hiemmedaab kan derimod enhver af Menighedens Præster, og, under den i § 3 nævnte Betingelse, ogsaa Andre bruges; men naar saaledes en Anden, end en af Menighedens Præster, har forrettet en Hiemmedaab, bør Faderen, eller, naar denne er fraværende eller Barnet er født udenfor Ægteskab, den, der har forrettet Daaben, inden 24 Timer i en Kiøbstad og 4 Dage paa Landet, derom giøre Anmeldelse til Sognepræsten, for at denne kan foranstalte den fornødne Antegnelse i Kirkebogen. Denne Anmeldelse bør indeholde en fuldstændig Forklaring om Aarsagen til at Barnet blev hiemmedøbt, og, hvis Daaben er forrettet af en uordineret Person, bør Præsten tillige forsikkre sig om, at Barnet virkelig har modtaget den christne Daab, hvorom de tilstedeværende Vidner, saavel som den, der har forrettet Daaben, skulle være pligtige, ved Møde for Præsten, om det af ham begieres, at afgive deres Forklaring. Foruden denne Anmeldelse til Sognepræsten, skal tillige enhver Hiemmedaab, hvad enten den forrettes af vedkommende Præst eller af hvilken anden dertil Berettiget i Følge § 3, tillige, inden foranførte Tidspuncter, anmeldes for den Kirkebetient, som tilligemed Præsten fører Bog over de ministerielle Handlinger.

8.) Forsømmes den i § 7 foreskrevne Anmeldelse, bør den Skyldige derfor ansees med Mulet fra 1 til 5 Rbdlr Sølv til vedkommende Fattiggasse efter den i § 5 nævnte Øvrigheds nærmere Bestemmelse. Dersom det findes, at Hiemmedaab er valgt uden tilstrækkelig Grund, eller at man, uden nogen i § 3 hiemlet Aarsag, har ladet Barnet døbe af nogen Anden end vedkommende Præst, bør enhver

af de Skyldige tildales til at erlægge en Mulct til Fattiggassen fra 2 til 10 Rbdlr Sølv efter Sagens Beskaffenhed og deres Formuesomstændigheder. 30. Maj.

9.) For at have paalideligt Opsyn med, at alle Børn betimeligen døbes i Overeensstemmelse med de ovenførte Forskrifter, bør enhver Barnefødsel, i Kiøbstæderne inden 2 Dage og paa Landet inden 8 Dage, anmeldes for den i Slutningen af § 7 ommeldte Kirkebetient, der strax indfører saadan Anmeldelse i det Exemplar af Kirkebogen, han haver at holde, og hver Uge giver Sognepræsten Underretning om alle deslige i Ugens Løb giorte Anmeldelser, hvorefter denne og haver at bemærke det Fornødne i sit Exemplar af Kirkebogen. [L. 13. April 1851 § 10. L. 4. Marts 1857 § 1. Instruks 31. Marts 1915 § 7. KM. Skr. 4. Nov. 1912.]

10.) Foranførte Anmeldelse paaligger i Almindelighed Faderen, men hvor denne ikke er tilstede, samt naar det er et uægte Barn, da Moderen eller dem, som ere om hende og besørge de Anliggender, som denne, formedelst sin Tilstand, ikke selv kan besørge. Forsømmelse af foranførte Pligt straffes, efter den i § 5 nævnte Øvrigheds nærmere Bestemmelse, med Mulct fra 1 til 5 Rbd. Sølv til Districtets Fattige, med Tillæg af 1 til 5 Rbd. Sølv for hver Uge, hiin Pligts Opfyldelse maatte være tilsidesat.

11.) Naar Forældrene, inden Barnet døbes, forlade det Sogn, hvori Barnet er født, have de, under det i § 10 ommeldte Ansvar, inden den i § 9 bestemte Tid fra Flytningen at regne, at giøre Anmeldelse om Barnet for vedkommende Kirkebetient i det Sogn, i hvilket de nu ere indflyttede, samt om den saaledes i Anledning af Bopæls Forandring skeete Anmeldelse fremlægge Attest for Kirkebetienten ved det førstmeldte Sogn, som foranstalter det Fornødne herom bemærket i Kirkebogen, og derom meddeler Sognepræsten Underretning.

12.) Til ydermere Betyggelse for at behørig Anmeldelse skeer, bør i Kiøbenhavn Jordemødrene 14 Dage efter hvert Nytaar give vedkommende Sognepræster speciel Underretning om de Fødsler, hvorved de i det tilendebragte

30. Maj. Aar have været brugte. I Forsømmelsestilfælde bødes 1 Rbd. Sølv for hver Uge, hvilken Mulct inddrives ved Udpantning efter den i § 5 nævnte Øvrigheds Foranstaltning. Dersom i Indberetningen nogen Fødsel findes at være udeladt, eller Tiden urigtig bemærket, bør Jordemoderen derfor tiltales og dømmes til en Mulct af indtil 20 Rbd. Sølv til Fattigvæsenet, hvis Feilen har sin Grund i Uagtsomhed, men til høiere Bøder eller efter Omstændighederne Bestillings Fortabelse, saafremt forsætlig Urigtighed er begaaet. [*Se nu Instruks 31. Marts 1915 § 16.*]

13.) To til tre Dage, førend et Barn skal døbes i Kirken eller dets Daab sammesteds bekræftes, skal Forretningen bestilles hos Sognepræsten. Ordentligviis bør, naar det er et ægte Barn, Faderen selv møde hos Præsten i foranførte Henseende, men er det en bekiendt Mand, kan Begieringen og Anmeldelsen og skee skriftlig, ligesom og, hvor Faderen ei selv kan møde, samt naar det er et uægte Barn, en paalidelig Person kan sendes til Præsten, for at foranstalte og meddele det Fornødne. Da det derhos paaligger Præsten at paasee og overholde al muelig Orden og Nøiagtighed i Protocollernes Førelse, af hvilke Attester udstædes, hvorpaa Børnenes Vel i Tiden kan beroe, have Vedkommende uvægerligen at meddele ham alle til Forretningen hørende Oplysninger, samt, naar Forældrene ere viede udenfor Pastoratet, forevise Vielse-Attest, om han det forlanger. Den samme Bestilling skal ogsaa skee hos vedkommende Kirkebetient, hvis Pligt det er at indføre Daabsforretningen i sin Embedsbog.

14.) Naar Daaben eller Daabens Bekræftelse forefalder paa en Dag, da der er offentlig Gudstieneste, bør den skee til Høimessen, og saasnart Psalmen efter Prædiken er afsiungen, med mindre Altergang finder Sted paa en saadan Dag; thi da skal, for at ikke Altergangen skal forsinkes, Daaben først forrettes, naar Communionen er forbi, dog førend Beslutningspsalmen synges. Dog skal det, i Betragtning af det større Antal Børn, som i de Kiøbenhavnske Menigheder blive at føre til Kirke, være tilladt,

at det i disse Menigheder fremdeles forbliver som hidtil, 30. Maj. at Daaben eller dennes Stadfæstelse først foregaaer, efter at Høimesse-Tienesten er til Ende. Paa andre Dage kan denne hellige Handling foretages, i Kiøbenhavn til hvilken Tid om Formiddagen, der regnes til Kl. 2, Præsten bestemmer, hvorved han dog, saavidt mueligt, bør rette sig efter Forældrenes Ønsker og Leilighed; men udenfor Kiøbenhavn bør paa saadanne Dage Anordn. om Almueskolevæsenet i Kiøbstæderne i Danmark, 29 Jul. 1814. § 28, og Anordn. for Skolevæsenet paa Landet s. D. § 21 iagttages. Naar flere Børn paa samme Dag skulle døbes, bør dette skee i den Orden, hvori Daaben er bestilt.

15.) Naar Hiemmedaab forlanges hos Præsten, bør han, saasnart skee kan, foretage denne Handling; dog bør Forældrene, hvor det behøves, skaffe ham Befordring til det Sted, hvor Daaben skal forrettes.

16.) Hvor det er tvivlsomt, om et Barn retteligen er døbt, bør det døbes paa samme Maade, som ethvert andet Barn. Denne Regel finder og i Særdeleshed Anvendelse paa Hittebørn, og om der ved et saadant findes en Seddel, som indeholder, at det er døbt, skal dette ikke ansees som Beviis nok, men kan dog benyttes som Veiledning til nærmere Efterforskning.

17.) Til Faddere ved Daaben maa Ingen antages, som ikke bekiender sig til den christelige Religion, ei heller Nogen, som ikke endnu er confirmeret. Iøvrigt bør det have sit Forblivende ved Lovens 2-5-5, hvorhos der ved enhver Daab bør i det mindste være tre Vidner.

18.) Ved den i § 13 befalede Anmeldelse, hvorved Fadderne opgives for Præsten, haver denne at paaagte, at ingen Uberettiget stedes til at være Daabsvidne; ligesom han og bør paasee, at intet upassende Navn, som Vedkommende kunde falde paa at foreslaae, gives noget Barn. Iøvrigt bør hvert Barn ved Daaben benævnes ei alene med Fornavn, men og med det Familie- eller Stamnavn, som det i Fremtiden bør bære.

19.) Hvad de Børn angaaer, som for Tiden henligge

30 Maj. udøbte eller blot ere hiemmedøbte, uden at deres Daab er stadfæstet i Kirken, blive de i §§ 5 og 6 hiemlede Forskrifter ei at anvende førend 4 Uger, efterat denne Anordn. paa behørig Maade er kundgiort, om end ellers den ved Anordn. givne Frist tidligere udløber.

[Cirk. 4. Okt. 1828. Skr. 22. Okt. 1829.]

10. Juni. **Kanc. Cirk. til — — — og den adm. Direktion for Kjøbenhavns Fattigvæsen ang. Tvangsmidler imod uægte Børns Fædre og Ægtemænd, som skyldte Underholdningsbidrag til deres Hustruer, ihenseende til dette Bidrags Inddrivelse.**

Naar uægte Børns Fædre, som have at svare Bidrag til Børnenes Opdragelse, eller Mænd, som, fordi de enten undrage sig fra at leve med og forsørge deres Hustruer eller ere separerede fra disse, ere pligtige at yde dem Underholdningsbidrag, forsømme at betale dette, er det ikke sjældent Tilfældet, at vedkommende Fattigvæsen maa antage sig saadanne Hustruer eller Børn, hvorved Fattigvæsenet faaer Ret til at oppebære fornævnte Bidrag til Afgang i, hvad det maa udrede eller til Gjengjæld for dets Udlæg. Med Hensyn til den Fattigvæsenet saaledes tilkommende Ret til Erstatning er ved allerhøieste Resolution af 12te August 1811 [Skr. 13. Aug. 1814.] befalet Følgende:

1) Den Ægtemand, som, uagtet hans Evner og Kræfter tillade det, modvilligen unddrager sig fra at forsørge sin Hustru, og de Forældre, som ligeledes modvilligen undrage sig fra Opfyldelsen af deres Pligter imod deres Børn, og derved foranledige, at Hustruen eller Børnene falde Fattigvæsenet til Byrde, skulle være pligtige til at tilbagebetale Fattigvæsenet de derved foraarsagede Bekostninger.

2) Naar slige Debitorer modvilligen negte at tilbagebetale eller afdrage paa saadan deres Gjæld til Fattigvæsenet, skulle de paalægges at afdrage Gjælden ved at arbeide til Fordeel for Fattigvæsenet, uden at maatte imidlertid forlade Distriktet.

3) Bestyrerne af Fattigvæsenet skulle bestemme, hvor- 10 Juli.
meget den Paagiældende ugentligen skal afdrage med Hen-
syn til hans Arbeidsfærlighed, den gangbare Priis paa det
Arbeide, han henvises til, og øvrige Omstændigheder.

4) Forlader den Paagjældende Distriktet imod det
givne Forbud, da skal han tiltales for en Politiret og straf-
fes med Arbeide i Forbedringshuset, første Gang i een
Maaned, anden Gang to Maaneder, og, dersom Forbuddet
oftere overtrædes, forlænges Straffetiden hvergang med
to Maaneder.

5) Naar den Paagjældende enten negter at arbeide
eller viser Dovenskab og Skjodesløshed under Arbeidet,
skulle Bestyrerne af Fattigvæsenet være bemyndigede til
at hensætte ham i Fængsel paa Vand og Brød, indtil han
bekvemmer sig til at modtage Arbeidet og ved Sammes
ordentlige Udførelse at afdrage paa sin Gjæld, dog maa
dette Tvangsmiddel ikke anvendes for længere Tid end i
det høieste 7 Dage hvergang. Det er blevet underkastet
Tvivl, om vedkommende Fattigvæsen ved hine Bestemmel-
ser ubetinget er negtet Ret til at anvende de i de almin-
delige Anordninger hjemlede Tvangsmidler imod Mænd
eller Fædre, som forsømme at betale deres Hustruer og
Børn Underholdningsbidrag, eller om hiin allerhøieste Re-
solution ikkun, ved Siden af de i de almindelige Anordnin-
ger fastsatte Tvangsmidler, har villet give vedkommende
Fattigvæsen mildere Midler ihænde, hvorved Hensigten saa-
vidt muligt skulde søges opnaaet, og da Kancelliet i den
Anledning har nedlagt allerunderdanigst Forestilling, har
det behaget Hans Majestæt ved allerhøieste Resolution af
14de f. M., som Forklaring og nærmere Bestemmelse af
allerhøistbemeldte Resolution af 12te August 1811, aller-
naadigst at tilkjendegive, at vedkommende Fattigvæsen
ikke er betaget Ret til at anvende samme Tvangsmidler
imod dem, som negte at betale Fattigvæsenet, hvad de
skulde for ydet Underholdning til Hustruer og Børn, som
ifølge Anordningerne af disse selv kunne kræves anvendte,
men at iøvrigt Fattigvæsenet, for, saavidt muligt, at komme

10 Juni. til Erstatning, og for at tillige Anvendelsen af legemlig Straf kan blive saa sjelden som mulig, har at iagttage følgende Fremgangsmaade. Fattigvæsenet bør sørge for, at Bidraget ikke opdynger sig og henstaar uopkrævet i et længere Tidsrum, men bør derimod søge forud at sikre sig det ved Forbud paa den Paagjældendes Løn, Arbejdsfortjeneste eller deslige, og kræve det prompte til hver Forfaldstid, samt i Udeblivelsestilfælde strax rekvirere det inddrevet ved Udpantning. Naar det saaledes ikke kan erholdes, bør Fattigvæsenet overveie, om det ikke ved at skaffe den Paagjældende Arbejdsfortjeneste kan erholde Bidraget, og derhos nøie undersøge, om det er af Uvillie, Dovenskab eller af virkelig uafhjælpelig Uformuenhed, at det ikke udredes, samt først naar denne Undersøgelse er foregaaet, under nøie Forklaring af alle Omstændigheder, begjære Resolution om Afsoningen. Denne Resolution bliver udenfor Kjøbenhavn at afgive af Amtmanden, som, efter nøie at have overveiet, eller om fornødent gøres, nærmere at have ladet alle Omstændigheder undersøge, resolverer om Afsoning bør finde Sted eller ikke, men i intet Tilfælde bør denne dekretes, hvor den Paagjældende uden egen Brøde, Dovenskab eller anden Forsømmelse fra sin Side ved virkelig positiv Fattigdom er sat ud af Stand til at udrede Bidraget. Disse af Hans Majestæt allernaadigst befalede Forskrifte tilmeldes tjenstligst (Tit.) til fornøden Efterretning og Iagttagelse i mødende Tilfælde.

[Skr. 8. Dec. 1914. Cirk. 5. Jan. 1915.]

24. Juni. **Kanc. Skr. til Lands-Over- samt Hof- og Stads-Retten ang. hvorvidt $\frac{1}{4}$ pCt. Afgiften til Fattigvæsenet skal erlægges af de Licitationer og Auktioner, der foretages for Landmilitairetatens Regning.**

Efterat Kancelliet har modtaget den kongelige Lands Over- samt Hof- og Stads-Rets Betænkning af 8de Januar d. A. betræffende Erlæggelsen af $\frac{1}{4}$ PCafgiften til Fattigvæsenet af de Auktioner og Licitationer, som det kongelige Generalkommissariatskollegium lade afholde, og senere desangaaende brevvetlet med bemeldte Kollegium,

skulde Man tjenstligst tilmelde velbemeldte Ret til behagelig Efterretning og Bekjendtgjørelse for Auktionsdirekteuren her i Staden, at den omhandlede Afgift ei kan fordres af Auktioner eller Licitationer, der vedkomme den egentlige Statstjeneste eller Statsbestyrelse, hvorimod Samme bliver at erlægge ved Forretninger af det nævnte Slags, der, skjøndt foretagne for Landmilitairetatens Regning, ere foranledigede ved private Forhold, hvori Regjeringen har indladt sig. Det tilføies derhos, at, forsaavidt det kongelige Generalkommissariatskollegium i noget enkelt Tilfælde maatte antage Krav fra Auktionsdirekteurens Side paa den nævnte Afgifts Erlæggelse for uhjemlet i ovennævnte Regel og desaarsag negte Afgiftens Betaling, vil Sagen, paa Indberetning herom fra Auktionsdirekteuren, blive nærmere at forhandle imellem bemeldte Kollegium og Kancelliet.

[Pl. 1. Juli 1799 § 171.]

Rescr. til Kbhvns Mag. ang. Vedligeholdelse af Monumenter og Ligsteen paa Kirkegaarden udenfor Kbhvns Nørreport. 10. Juli.

Vor synderlige Gunst! Vi give Eder herved tilkjende, at Vi, med Hensyn til den i Rglm. af 15de Februar 1805 for den almindelige Kirkegaard udenfor vor kongelige Residentsstad Kjøbenhavns Nørreport indeholdte Bestemmelse, at Betalingen for Gravsteder, Monumenter og Ligsteen skal erlægges paany hvert 20de Aar, og at i andet Fald disse efter 20 Aars Forløb ere vedkommende Kirke tilhørende, efter det Os af vort danske Kancellie desangaaende allerunderdanigst gjorte Forslag, allernaadigst ville have fastsat følgende nærmere Bestemmelser:

1) At der, forinden noget Monument eller nogen Ligsteen, som er anbragt paa bemeldte Kirkegaard, af Mangel paa Fornyelse, i Overeensstemmelse med fornævnte Reglements §. 4 borttages og sælges, ved Eders Foranstaltning eet Aar forud skal skee Kundgjørelse i den danske Statstidende, for at de Paagjældendes Slægt og Venner kunne

10. Juli. sættes istand til at besørge Fornyelsen, hvis de dertil maatte være villige.

2) Naar saadan Bekjendtgjørelse er skeet og det ovennævnte Varsel udløbet, have I over de af saadanne Monumenter eller Ligsteen, hvis Fornyelse de Paagjældendes Slægt og Venner ei ville besørge, hvergang at indsende til vort danske Kancellie en udførlig Beskrivelse og Fortegnelse, hvorefter det af bemeldte vort Kancellie bliver at afgjøre, hvorvidt der, enten med Hensyn til saadanne Mindesmærkers Værd som Kunstværker, eller i Betragtning af de Afdødes særdeles Fortjenester, bør gjøres Undtagelse fra den Regel, at Monumentet eller Ligstenen hjemfalder til vedkommende Kirke efter 20 Aars Forløb, naar Betaling ei erlægges for at beholde Samme længere Tid, saa at de i slige Undtagelsestilfælde indtil Videre vedblive, uden at vedkommende Kirke erholder nogen Betaling for Fornyelsen.

3) At naar Nogen vil erhverve Ret til at beholde et Gravsted, enten med eller uden noget Gravminde, i længere Tid end 20 Aar, imod derfor strax at erlægge Betalingen, skal Betalingen for de næste 20 Aar kun være det Halve imod det, som er anordnet som Betaling for de første 20 Aar, og for de derpaa følgende 20 Aar, altsaa for Tidsrummet fra 40 til 60 Aar efter den første Anskaffelse, atter halv imod den, som bliver at erlægge for hiint andet Vicennium, og saaledes bliver fremdeles stedse, naar Betalingen, som meldt, erlægges forud for flere Vicennier, for hvert nyt Vicennium kun at erlægge det Halve af den Betaling, som bliver at beregne for det nærmest foregaaende Vicennium. Derefter etc.

[Skr. 27. Jan. 1877. 1. Sept. 1884.]

16. Aug. **Rentek. Cirkl. til samtlige Overøvrigheder ang. at fremmede Konsuler her i Riget fritages for Rangskat af deres Rang som Konsuler.**

• Paa Rentekammerets allerunderdanigste Forestilling har Hans Majestæt under 16de f. M. allernaadigst resolveret saaledes:

»Alle af Os her i Riget anerkjendte fremmede Magters 16. Aug.
Konsuler ville Vi, uden Hensyn til om de ere danske eller fremmede Staters Undersaatter, allernaadigst have fritagne for Erlæggelsen af Rangskat af den dem ved Rskr. af 26de September 1764 i deres Egenskab som Konsuler tillagte Rang, hvorimod danske Undersaatter, der af Os anerkjendes som Konsuler for andre Nationer, og enten før Anerkjendelsen have været benaadede eller sidenefter blive benaadede med en anden Rang end den, der tilkommer dem som Konsuler, blive pligtige til at svare Rangskat af en saadan Rang.« Hvilken allerhøieste Resolution herved tjenstligst kommunikeres (Tit.).

[Fr. 19. Jan. 1764.]

**Kanc. Cirk. til Kbhvns Mag. m. fl. at der bør tages 27. Sept.
Bestemmelse om det fælles Bo, naar Ægtefolk meddeles
Separationsbevilling.**

Da det stundom er Tilfældet, at det i de Vilkaar, hvorunder Ægtefolk tilstedes at leve separerede ihenseende til Bord og Seng, ei tydeligt bestemmes, om det Formuefælesskab, som Ægteskab ordentligviis medfører, derved, indtil Gjenforening maatte finde Sted, aldeles skal være ophævet, eller om de Bestemmelser, der træffes angaaende det fælles Bo, blot skulle være foreløbige Regler for dettes Brug og Afbenyttelse under Separationen, og der, saavel naar der i sin Tid spørges om endelig Skilsmisse, som i Tilfælde af den Enes Død under Separationen kunne, i Mangel af slig nøiagtig Bestemmelse, opstaae Tvivlsmaal.

saa skulde Kancelliet tjenstligst anmode (Tit.) om for Fremtiden, naar Separation ihenseende til Bord og Seng bevilges, at paasee, at der i foranførte Henseende træffes en tydelig Bestemmelse, hvorhos Man ikke skulde undlade at tilføie, at Man holder for, at det, for at undgaae Forviklinger, i Almindelighed vil være hensigtsmæssigst, ligesom det vel og i de fleste Tilfælde bedst vil stemme overeens med Parternes Vilie, at Formuefælesskabet ved Separationen aldeles ophæves, hvilket dog naturligviis ei er tilhinder for, at det ved Ægtefolkens Gjenforening uden Videre paany træder i Kraft.

4. Okt. **Kanc. Cirk. til samtlige Biskopper ang. det Familie- eller Stam-Navn, som bør gives Børn i Daaben.**

Til Kancelliet er, i Anledning af Bestemmelsen i §. 18 af Fdn. af 30te Mai sidstleden, at hvert Barn ved Daaben skal benævnes ei alene med Fornavn, men og med det Familie- eller Stam-Navn, som det i Fremtiden bør bære, indkommen Forespørgsel, om det i alle Tilfælde skal overlades til Faderen og, naar det er et uægte Barn, til Moderen, at bestemme, hvilket Familienavn Barnet skal erholde i Daaben.

Foranlediget heraf skulde Kancelliet tjenstligst tilmelde Deres Høiærværdighed til behagelig Efterretning og Bekjendtgjørelse for Geistligheden i det Dem anbetroede Stift, at da Forordningen, ved at befale, at et Barn allerede ved Daaben skal benævnes med det Familie- eller Stam-Navn, som det i Fremtiden skal bære, ikke har forandret Noget i selve de Regler, hvorefter Familienavne fra først af dannes, saa vil, i Overensstemmelse hermed, Følgende være at iagttage:

1) At det i Familier, som intet fast Familienavn endnu have antaget, maa beroe paa Faderen, om han vil lade sit Barn kaldes med det samme Tilnavn, han selv har baaret, eller lade dette Tilnavn danne af sit Fornavn paa den hidtil brugelige Maade, eller tillægge det et fast Navn efter det Sted, hvortil han hører, dog at dette Valg bortfalder, naar han har ældre levende Børn, da de yngre Børn bør gives samme Tilnavn, som de ældre allerede have, og at det, et Barn af Faderen eengang bestemte, Tilnavn ogsaa bør være Regel for hans tilkommende Børn, samt at dette Navn bliver at vedligeholde i Familien, hvis ingen Bevilling til Afgivelse erhverves.

2) At det uægte Barn ikke uden den opgivende Barnefaders Samtykke maa døbes med hans Familienavn, men at det bør have Navn efter Moderen, hvilket denne dog kan lade danne enten efter et af hendes Fornavne eller af dets Fødselssted.

[Skr. 22. Okt. 1829. L. Nr. 89, 22. April 1904. L. Nr. 85, 31. Marts 1916. L. Nr. 130, 27. Maj 1908 § 11.]

**Cancellie-Pl. om Adskilligt, der vedkommer den ved det 14. Okt.
mosaiske Trossamfund i Kbhvn ansatte Præst.**

Kongen har, med Hensyn til den nu ved det mosaiske Troessamfund i Kbhvn udnævnte Præst, foreskrevet adskillige Bestemmelser, hvoraf følgende, i Medfør af Kgl. Befaling, bekendtgjøres til Efterretning for alle Vedkommende:

1.) Uagtet fornævnte Præst, saalænge der ei, i Overensstemmelse med Anordn. 29 Mart. 1814 § 10, ere ansatte Præster ved de mosaiske Menigheder her i Riget udenfor Kbhvn, ikke fører det sammesteds bestemte Navn af øverste Præst, skulle dog alle Catecheter, som ere eller maatte blive ansatte ved det mosaiske Troessamfund i Danmark, saavel i Kbhvn som i Provindserne, i deres Embedsførelse staar under hans Tilsyn.

2.) Alle i Kbhvn forefaldende ministerielle Foretninger hos den mosaiske Religions Bekiendere, saasom Vielser og hvad der i Anledning af Skilsmisser bliver efter de mosaiske Love at foretage, tilfalde Præsten; hvorimod de Vielser, som forefalde hos den mosaiske Troes Bekiendere i Sieland, men udenfor Hovedstaden, blive at forrette af den ved bemeldte Troessamfund her i Staden ansatte Catechet. Iøvrigt bliver, i Forbindelse med Anordn. 29 Mart. 1814 § 17, de i Fr. 30 Apr. 1824. § 3 givne Forskrifter, forsaavidt de ere anvendelige paa Bekiendere af den mosaiske Troe, at iagttage inden nogen Vielse i Troessamfundet maa forrettes; ligesom Præsten, i Overensstemmelse med førstnævnte Anordn. § 7, ikke maa iværksætte nogen Skilsmisse imellem Ægtefolk, inden deres Ægteskab ved Dom eller Resolution er aldeles ophævet i Overensstemmelse med Landets almindelige Love. [*An. 29. Marts 1814 § 1.*]

4.) Menigheden skal for Fremtiden have sin, i Overensstemmelse med Regl. 29 Jul. 1814 indrettede, Skolecommission, bestaaende af Præsten i Forbindelse med nogle verdslige Medlemmer af Menigheden, der udnævnes af den Kgl. Direction for Almue- og Borger-Skolevæsenet i Kbhvn,

14. Okt. men hvortil Repræsentanterne have at foreslaae nogle gode og duelige Mænd for Directionen. Repræsentanterne ville saaledes blive at fritage for de dem ved Resol. af 17 Aug. 1813 indtil videre paalagte Pligter med Hensyn til Menighedens Skolevæsen.

5.) Ligesom Præsten haver, paa Forlangende, mundtligen at besvare alle Spørgsmaale angaaende Ceremonialloven, samt at examinere og autorisere Schechtere, samt ellers at iagttage det Fornødne med Hensyn til Ceremonialloven, saaledes tilfalder det ham og skriftligen, paa Forlangende, at besvare Spørgsmaale ang. den jødiske Ret, forsaavidt samme, uagtet Bestemmelserne i Anordn. 29 Mart. 1814, kan komme i Betragtning, samt oversætte Documenter, affattede i det jødiske Sprog. [Regl. 29. Marts 1814 § 10. An. 29. Marts 1814 § 1, 3, 5.]

7.) Skjøndt der er tillagt Præsten en passende Løn af Menighedens Kasse, skal han dog være berettiget til at modtage det Offer, som Menighedens Medlemmer, af egen god Villie, yde ham, men uden at nogen dertil kan ansees pligtig. Fremdeles er han berettiget til at oppebære Betaling for Vielser, saa og for at afholde den befalede Religionsprøve, samt modtage den dermed forbundne Troesbekiendelse og Religionsløfte, og dertil forberede Ungdommen, naar han, i Medhold af § 3, i sin Tid overtager denne Forretning; dog bør Betalingens Størrelse i begge disse benævnte Tilfælde stedse overlades til Vedkommendes fri Villie, og de, der mangle Evne til at betale noget, bør være aldeles frie. Endvidere nyder han Betaling for de i § 5 omhandlede skriftlige Responsa og Oversættelser, naar disse maatte forlanges af Private, hvilken Betaling, i Mangel af mindelig Overeenskomst, bliver at afgjøre ved Magistratens Kiendelse. Derimod tilkommer der ham ingen Betaling, naar slige Responsa eller Oversættelser kræves af en offentlig Autoritet eller til Brug ved en offentlig eller beneficeret Sag; dog, hvad disse sidste angaaer, med Undtagelse af de Tilfælde, hvori Pl. 20 Apr. 1825 kan hiemle ham Adgang til Betaling.

**Cancellie-Placat ang. Istandsættelsen af brøstfældige 21. Nov.
Bolværker i Kiøbstæderne.**

Gr. Det er allerede forhen for enkelte Steder, og i Særdeleshed hvad Kiøbenhavn angaaer ved Fr. 18 Apr. 1744. § 9 og ved Raadstue-Pl. 28 Sept. 1768 (Resol. 20 Aug.), udtrykkelig bestemt, hvorledes der skal forholdes, naar vedkommende Eiere, der have noget Bolværk at vedligeholde, forsømme denne deres Pligt. Men, da der, for andre Steder, ikke haves nogen saadan udtrykkelig Bestemmelse, og der desaaarsag har været Tvivl om det Offentliges Rettigheder i saa Henseende, og den Fremgangsmaade, hvorved samme skal gøres giældende, saa har Kongen, til Regel for deslige Tilfælde, befalet: at, hvor private Grundeiere i Kiøbstæderne, som ere forpligtede til at besørge Bolværkers Reparation, ikke, inden en vis dem forelagt Tid, efterkomme denne Forpligtelse, skal vedkommende Magistrat, efter foregaaende Skøn af uvillige dertil af Retten udmeldte Mænd, foranstalte de brøstfældige Bolværker bortliciterede til at istandsættes, eller, hvis Omstændighederne kræve det, af nye at opføres; og at de herpaa medgaaende Omkostninger, der forskudsviis blive at afholde af Kæmnerkassen, derefter skulle inddrives ved Udpantning hos vedkommende Eiere, og nyde samme Præference som Commune-Afgifter, dog at denne Udpantnings- og Fortrins-Ret kun vedvarer i 1 Aar fra Istandsættelsens Fuldførelse.

[Udpantningsl. 29. Marts 1873 § 1, Nr. 5. Amtstuefr. 8. Juli 1840 § 2.]

**Forordn. f. Danmark ang. de Foranstaltninger, der blive 10. Dec.
at træffe for at hindre reisende Haandværkssvendenes Om-
flakken i Landet m. m.**

Gr. Kongen har bragt i Erfaring, hvorledes i de senere Aar en Mængde Personer, for det meste under Navn af Haandværkssvende, have omstreiftet i Danmark uden Beskiæftigelse og uden Midler til at ernære sig, hvilken Omstreifen har været ikke blot til betydelig Byrde for Haandværksslugene i Kiøbstæderne men ogsaa til ikke liden Besvær for Kiøbstædernes og Landets Indvaanere i Al-

10. Dec. mindelighed, og iøvrigt foraarsaget adskillige Uordener. Kongen har derfor været betænkt paa at udfinde virksomme Midler, hvorved slig skadelig Omstreifen kan forebygges og standses, uden at der dog derved lægges uforudnede Hindringer i Veien for de Fremmede af den arbejdende Klasse i Almindelighed eller Haandværksstanden i Særdeleshed, om hvilke det med Rimelighed kan antages, at de ved deres Flid og Duelighed kunne og ville erhverve deres Brød her i Riget; hvilke derimod fremdeles, som hidtil, ville finde al Beskyttelse og passende Begunstigelse her i Landet. Med Hensyn hertil befales:

1.) Det skal paa det Sted, hvortil en fremmed Svend først ankommer her i Riget, være sig fra Udlandet eller fra Hertugdømmene, nøie undersøges, om han er i det Tilfælde, at det med Rimelighed kan ventes, at han kan og vil ernære sig her i Landet ved sit lovlige Arbeide. Han bør derfor ikke alene godtgjøre sin Egenskab som lovlig udlært Haandværkssvend, enten ved Foreviisning af Lærebrev, eller ved saakaldet Kundschaft eller Wanderbuch, eller paa anden betryggende Maade, men han bør og oplyse sin Vandel, og i Særdeleshed godtgjøre, at han paa behørig Maade har ernæret sig af sin Profession, og ikke flakket omkring uden Arbeide. Saadanne Svende, som paa den Tid, de ankomme hertil, i længere Tid end 6 Uger have været uden Arbeide i deres Profession, maae, med Undtagelse af de Muur- og Tømmersvende, som ankomme hertil i Marts eller April Maaneder, ikke modtages her i Landet, med mindre de paa en antagelig Maade kunne godtgjøre, at Mangelen af Arbeide i det nævnte Tidsrum har havt sin Grund i saadanne Omstændigheder, at deraf ingen ufordeelagtig Formodning opstaaer imod dem.

2.) Endvidere skal der affordres den fremmede Svend Beviis for, at han har de fornødne Penge, ikke alene til at bestride Omkostningerne ved hans Underholdning paa Reisen, men og, naar der ikke haves Vished om, at han paa et bestemt Sted kan erholde Arbeide, ved hans Ophold paa hans Bestemmelsessted, medens han søger Arbeide, og ind-

til han, hvis det ikke lykkes ham at erholde saadant, igien 10. Dec. kan være ude af Landet. Dog bør denne Fordring i intet Tilfælde strækkes videre, end til en Sum af 10 Rbdlr Sølv eller 5 Species; og naar en Svend beviisligen er forskrevet til et Sted her i Riget, er det tilstrækkeligt, at han er forsynet med Midler til at reise derhen. Iøvrigt maa ingen Politieøvrighed tilstæde nogen Svend Adgang til et Sted, hvorfra det af vedkommende Øvrighed eller Laug er ham tilmeldt, at intet Arbeide for Svenden er at faae.

3.) Den, der ikke efter de foranførte Regler kan legitimer sig som berettiget til at fortsætte sin Reise her i Landet, skal strax vises tilbage. Men, naar han findes berettiget til Reisen, meddeles ham af den til Passers Udstædelse berettigede Øvrighed en Vandrebog, hvori det udtrykkeligen anføres, at han har legitimeret sig, og de Documenter nævnes, der have tient til hans Legitimation, hvilke Documenter derhos skulle forsynes med Øvrighedens Foreviisnings Paategning, ligesom det og i Vandrebogen skal bemærkes, hvormange Penge den Paagieldende er funden i Besiddelse af. Vandrebogen, der skal indeholde en paa dansk og tydsk affattet Anviisning om de Pligter, den reisende Svend har at iagttage, bliver at indrette efter en af Kongen approberet Form, hvorefter Exemplarer af det Danske Cancellie foranstaltes trykte og tilstillede vedkommende Politieøvrigheder. Ved Meddelelsen af denne Vandrebog haver han at godtgjøre dens Bekostning efter en moderat Priis, som af Cancelliet nærmere bestemmes, hvorhos han, i Lighed af hvad der ved Pl. 21 Jul. 1815. §§ 1 og 4 er bestemt for Passers Udstædelse til Haandværkssvende, som Gebyhr til Politieøvrigheden har at betale 16 Rbsk. Sølv, der svarer til 5 Sch. Lybsk, uden at noget videre kan fordres paa de Steder, hvor ellers et høiere Pasgebyhr er bevilget.

4.) Haandværkssvenden bør tilholdes nøie at følge den ordentlige og sædvanlige Vei til sin Bestemmelse. Dog er det ham tilladt i enhver Kiøbsted, hvorigiennem Veien gaaer, at opholde sig nogen Tid for at søge Arbeide. Men

10. Dec. dersom saadant ikke er at faae inden 24 Timer, bør han fortsætte sin Reise. Dog er Politieøvrigheden berettiget til, naar særdeles Omstændigheder tale derfor, endnu at tilstaae ham nogle Dages Frist. Paa Landet maa han ikke tage videre Ophold, end det, som nødvendig Forfriskning og Hvile kræver. [*L. om Tils. m. Fremmede 15. Maj 1875 § 23.*]

5.) Vandrebogen skal forevises Politieøvrigheden i enhver Kjøbsted, som Svenden passerer, ligesom han og ved denne Foreviisning har at godtgjøre, at han er i Besiddelse af en saadan Sum Penge, som staaer i passende Forhold til den, han ved sin Ankomst her til Riget var i Besiddelse af. For denne Foreviisning bliver, dog kun paa de Steder, hvor Pas-Foreviisning efter de almindelige Anordn. var nødvendig, at betale 5 Rbsk. i Overensstemmelse med Pl. 21 Jul. 1815. §§ 3 og 4; ligeledes uden at det for enkelte Steder bevilgede høiere Gebyr for Passes Foreviisning ved denne Leilighed kan komme i Betragtning.

6.) Naar det er bekjendt eller godtgjøres, at Arbeide for en Svend er at faae paa et Sted, som ligger uden for den i Vandrebogen bestemte Reiseroute, eller Politieøvrigheden paa anden Maade forvisser sig om, at der med Rimelighed ingen Misbrug vil blive gjort af at tillade Svenden at begive sig derhen, kan der meddeles ham Paategning i Vandrebogen, der berettiger ham til at reise til hiint Sted.

7.) Dersom Arbeide ikke inden 4 Dage er at faae paa det i Vandrebogen nævnte endelige Bestemmelsessted, bør Svenden strax reise bort, hvis ikke Politieøvrigheden af særdeles Aarsager maatte tilstaae ham nogen kort Udsettelse.

8.) Ligeledes bør den fremmede Svend, som vel en gang har faaet Arbeide paa et Sted i Riget, men siden igien forlader dette Arbeide, ikke uden Politieøvrighedens Samtykke kunne opholde sig der paa Stedet over 4 Dage derefter, naar han ikke kan erholde noget Arbeide sammesteds. Forsaavidt det er paa den i Vandrebogen bestemte Reise, han for nogen Tid har faaet Arbeide, kan det, naar han i Overensstemmelse med § 2 har de dertil fornødne Penge,

tilstaaes ham at fortsætte denne Reise, efter at have erholdt Paategning i Vandrebogen, der viser, hvorlænge han har opholdt sig paa hiint Sted. Men ellers har han strax at forlade Landet, saafremt han ikke i Medhold af Bestemmelsen i § 6 kan erholde Tilladelse til at søge et andet Sted her i Riget. 10. Dec.

9.) I Vandrebogen har den reisende Haandværkssvend at forsyne sig med Attester for sit Forhold paa de Steder, hvor han har havt Arbeide. Disse Attester meddeles af den eller de Mestere, i hvis Arbeide han har været, og bekræftes af Politieøvrigheden paa Stedet.

10.) Den fremmede Haandværkssvend, som findes i Riget uden at være forsynet med anordnet Vandrebog, eller de fornødne Midler til sin Underholdning paa sin videre Reise eller Ophold i Landet, eller som opholder sig længere paa et Sted, end efter denne Anordn. tilladt er, eller afviger fra den ham foreskrevne Reiseroute, eller findes ikke at have sin Vandrebog forsynet med de anordnede Foreviisnings-Paategninger, bør efter Omstændighederne enten udvises af Landet, eller paa anden Maade ansees. Den Øvrighedsperson, som ved at forsømme de ham paaliggende Pligter har været Aarsag i, at en Svend uden tilbørlig Legitimation er kommen ind i Riget, eller der har fundet Leilighed til at forlænge eller udvide sit Ophold uden for de ovenbestemte Grændser, kan vente, enten at Svenden paa hans Bekostning udføres af Landet, eller at han paa anden Maade bliver draget til Ansvar. Det skal med Hensyn dertil være Pligt for enhver anden Øvrighed, som faaer Leilighed til at bemærke en saadan Forsømmelse, derom at giøre Anmeldelse for Vedkommende til videre Foranstaltning desangaende.

11.) Politieøvrigheden bør foranstalte fremmede Haandværkssvende, som efter foranførte Bestemmelser ere pligtige at forlade Landet, paa den mindst bekostelige Maade, og, i Overeensstemmelse med hvad der angaaende Fattiges og Betleres Transport er foreskrevet, udførte over Grændsen, saafremt der mangler dem Evne til selv at bestride

10. Dec. Reisen, eller der er grundet Anledning til at frygte for Misbrug, naar det overlades dem selv at befordre sig ud af Riget. Men hvor det efter Omstændighederne kan ansees tilstrækkeligt, og derfor til Omkostningers Besparelse bør foretrækkes, at tilstæde Svenden selv at reise ud af Landet, bør Reiserouten og den Tid, inden hvilken han bør være ude af Landet, nøie i Vandrebogen betegnes, og den Svend, som ikke holder sig det i saa Henseende foreskrevne efterrettelig, bliver at straffe med 3 Dages Fængsel paa Vand og Brød. Skjøndt alt Betlerie under de ved Anordningerne bestemte Straffe er reisende Haandværkssvende forbudet, skal det dog ikke være dem formeent at søge eller modtage den ved Laugene sædvanlige Understøttelse.

12.) Ethvert Steds Politieøvrighed er berettiget og forpligtet til at træffe de Foranstaltninger, som maatte være fornødne for at sætte den i Stand til at føre det samme paaliggende nøiagtige Tilsyn med fremmede Svende.

13.) Naar en i Danmark hiemmhørende Svend vil forlade det Sted, hvor han har hiemme, for andetsteds at søge Arbeide, blive og de ovennævnte Bestemmelser paa ham at anvende, men saaledes, at §§ 1 og 2 ikke uden Indskrænkning komme til Anvendelse, naar nemlig Pas-Udstæderen paa anden Maade forsikkrer sig om, at Reisen har det af den Paagiældende angivne Formaal, og at denne, uden ved Betlerie eller paa anden Maade at bebyrde Indvaanerne, kan udføre Reisen. Dog bliver heller intet særdeles i saa Henseende at iagttage, hvis Personen vil reise til et Sted, der nærmere end det, hvorfra han reiser, maa ansees som hans Hiem; hvorhos i de Tilfælde, hvor en fremmed Svend skal føres ud af Landet, den, som har hiemme her i Riget, bliver at henseende til det Sted, der nærmest maa ansees som hans Hiem. [*L. om Tils. m. Fremmede 15. Maj 1875 § 23. Fattiglov 9. April 1891 § 57.*]

14.) Ligesom det i det foregaaende er foreskrevet, hvorledes der skal forholdes i Henseende til Haandværkssvende, der attraae at reise i Landet, saaledes bør det ogsaa i Henseende til enhver anden, der enten fra fremmed Sted agter at begive sig ind i Landet, eller fra sit hidtil havde

Opholdssted vil reise andetsteds hen, for at søge Arbeide 10. Dec. eller Fortieneste, iagttages, at naar en saadan Persons Stilling og Udvortes er af den Beskaffenhed, at derved vækkes Tvivl, om han ikke kunde falde Landet til Byrde ved den forehavende Reise, bør Reisen ikke tilstædes, forinden Pas-Udstæderen ved en anstillet Undersøgelse finder Tvivlen at være svækket. Til saadanne Personer, der ikke henhøre til Haandværksstanden, blive sædvanlige Reispasse at meddele; dog saaledes, at de i det foregaaende give Forskrifter om Paategning og Foreviisning af Vandrebøger ogsaa ved Paategning paa disse Passe blive at følge, forsaavidt de, efter Beskaffenheden af den Legitimation, der kan affordres dem, kunne være anvendelige; ligesom der og med Hensyn til Gebyrerne for Passens Udstædelse og Foreviisning bliver at forholde efter denne Anordn. §§ 3 og 5.

15.) Nærværende Anordn. træder, forsaavidt fremmede Haandværkssvende angaaer, først i Kraft med 1 Mai. 1829, hvorhos det dog følger af sig selv, at Politievrighederne ogsaa indtil den Tid have nøiagtigen at overholde de Bestemmelser i samme, der have Hiemmel i de alt giældende Anordninger.

[L. om Straffen f. Løsgænger og Belleri 3. Marts 1860. L. om Tilsynet m. Fremmede 15. Maj 1875.]

1829.

Canc. Cirk. til Kbhvns Mag. m. fl. ang. en mere betryggende Indretning af Revisionsvæsenet for de offentlige Stiftelser. 6. Jan.

Det har allernaadigst behaget Hs. Majestæt paa en fra Kancelliet nedlagt allerunderdanigst Forestilling, angaaende en mere betryggende Indretning af Revisionsvæsenet for offentlige Stiftelser, under 19de November sidstleden at resolve saaledes:

§. 1. Regnskaberne for alle Midler og Stiftelser, som nu bestyres umiddelbart enten fælles af Stiftamtmand og Biskop, eller af En af disse særskilt, hvad enten ene eller i Forbindelse med Flere; ligeledes alle Stiftelser, Legater og Fonds, under hvilkenksomhelst Bestyrelse disse end maatte være, der ikke allerede ere henlagte under en anden

6. Jan. fra den bestyrende Autoritet selv forskjellig og den overordnet Autoritets Revision og Decision, og hellerikke ved gyldige Familie-Dispositioner ere undtagne fra sligt Overtilsyn, alt forsaavidt vedkommende Stiftelser og Fonds iøvrigt efter deres Beskaffenhed henhøre under Kancelliets Ressort: skulle fra Begyndelsen af Aaret 1830 indsendes til Kancelliet for der at revideres, og de befundne Mangler derefter af bemeldte Kollegium at decideres.

§. 2. Derimod skal det, med Hensyn til de Stiftelser og Indretninger, der høre under en lokal, Stiftsøvrigheden eller anden lignende Autoritet underordnet Inspektion eller Administration, i det Væsentlige have sit Forblivende ved de hidtil gjældende Regler, hvoraf følger, at Regnskaber for Hospitaler, Kirker og andre deslige under Stiftsøvrighedernes Overtilsyn hørende Stiftelser fremdeles blive at decidere af Stiftsøvrighederne, efterat de efter Sammes Foranstaltning ere blevne behørigen reviderede.

§. 3. Den under foregaaende §. 2 ommeldte Revision skal, saalønge de nuværende Stiftsrevisorer blive i Embede, fremdeles af dem foretages; men efterhaanden, som de afgaae, skal, i Lighed med hvad i Plak. af 23de Marts 1827, angaaende Revisionen af Kjøbstædernes økonomiske Regnskaber er foreskrevet, forholdes saaledes, at Stiftsøvrighederne udnævne dem bekendte duelige Mænd til Revisorer, hvilke for deres Arbeide tilstaaes for hvert Regnskab en vis Betaling, der af Kancelliet bliver at bestemme, og hvorved, saavidt muligt, maa sørges for, at kun Halvdelen af Stiftsrevisorernes reglementerede Løn dertil bliver anvendt.

§. 4. Ligeledes bemyndiges Amtmændene, hvad Regnskaberne for Kjøbstædernes Fattigvæsen angaaer, ved Stiftsrevisorernes Afgang til at udnævne hvem de til Revisorer finde bekvemme og duelige, og derfor at tilstaae disse den samme Betaling, som nu er fastsat for dette Arbeides Udførelse ved Stiftrevisorerne.

§. 5. Det skal paaligge Stiftsøvrighederne fremdeles aarligen til Kancelliet at indsende en speciel og detailleret

Beretning om det dem underliggende Revisionsarbeides Fremme, og de under deres Opsyn staaende Midlers Forfatning. Samme Forpligtelse skal paaligge Amtsfattigdirektionerne og Skoledirektionerne for deres Vedkommende. Øvrighederne bør derhos, hvad Hospitalerne angaaer, oplyse, hvormange Lemmer der ere optagne i disse, og hvilke Emolumenter dem ere tilstaaede.

§. 6. Forsaavidt der maatte opstaae Tvivl om, af hvilken Autoritet Regnskaberne for en eller anden Stiftelse, Donation, Legat eller Fond, der ikke er henlagt under noget andet Kollegiums Virkekreds, maatte blive at revidere og decidere, bemyndiges Kancelliet til at bestemme dette.

§. 7. Lønningssummerne til det Personale, der til dette Arbeides Udførelse i Kancelliet maa ansættes, saavelsom den fornødne Sum til Kontoirudgifter, skal udredes ved Paaligning paa de Stiftelser, der indkomme under Revision i Kancelliet, og indtil en saadan Repartition kan skee, forskudsvis udbetales af Justitsfondet. Ved at kommunikere foranstaaende allerhøieste Resolution til behagelig Efterretning og lagttagelse, skulde Kancelliet tjenstligst anmode (Tit.) om behageligen at ville for Deres Vedkommende træffe de fornødne Foranstaltninger til, at de i §. 1 omhandlede Regnskaber blive i Aaret 1830 til den i Fdn. af 23de Februar 1748 befalede Tid indsendte for Aaret 1829 til dette Kollegium, dokumenterede, hvad de udlaante Kapitaler angaaer, paa samme Maade, som foreskrevet er med Hensyn til Regnskaberne for Umyndiges Midler, og derhos, til fornøden Veiledning ved Revisionen, bilagte med de for Aaret 1828 aflagte og deciderede Regnskaber. Betræffende de Beretninger, som i Overensstemmelse med §. 5 til Kancelliet aarligen skulle indsendes, da maatte disse behageligst besørges afgivne i schematisk Form efter medfølgende Schemata, bilagte med de i den allerhøieste Resolution befalede Oplysninger, og maa Kancelliet tillige anmode om, at det, med Hensyn til saadanne Stiftelser, der have Kornindtægter, bliver i Anmærkningsrubrikken omforklaret, hvor stort det aarlige Kornkvantum er, samt om

6. Jan.

6. Jan. noget, og i saa Fald hvormeget ved Regnskabsaarets Udløb som Restance var udestaaende.
14. Febr. **Kanc. Skr. til Kbhvns Mag.**, hvori Samme, i Anledning af et indtruffet Tilfælde, tilkjendegives, at Kancelliet ikke kan antage, at det skulde være Pligt for den beviislige Nærbeslægtede, for at erholde et Værgemaal overdraget, at fremskaffe Beviis for, at ingen nærmere Frænde er til, hvorimod Man finder, at Værgemaalet, saafremt ellers Intet derfor er tilhinder, maa ham overdrages, naar ingen Nærmere har meldt sig eller er Øvrigheden bekendt.
29. Marts. **Kgl. Resol.**, hvorved bifaldes, at de i Kjøbenhavn og paa dens Grund ansatte Politi-Assistenter, for at forfatte og meddele Magistraten, til større Sikkerhed ved Rangskattens Opkrævning i Kjøbenhavn og paa dens Grund, Extrakter, forsaavidt Rangspersoner angaaer, af de Lister over Huusboere, der halvaarligen tilstilles dem fra Staden Huusverter, indtil Videre tilstaaes en Godtgjørelse af i Alt 150 Rbd. Sølv aarligen af den kongelige Kasse, hvilket Beløbs Fordeling imellem dem indbyrdes overlades til dem selv. — — —
[Fr. 19. Jan. 1764. L. om Politiet 11. Febr. 1863 § 18.]
25. Aug. **Kgl. Resol.**, hvorved bifaldes, at Bistrupgaard med dens Beboere og samtlige til St. Hans Hospital henhørende Personer, med Hensyn til de præstelige Forretninger, maae udgaae af St. Jørgensbjerg Sogn og herefter henlægges under Præsten ved ovennævnte Hospital, men at det, med Hensyn til Fattig- og Skole-Væsenet, maa have sit Forblivende som hidtil.
28. Aug. **Rescr. til Kbhvns Mag. ang. at Borgervæbnings-, Indkvarterings-, Renovations-, Lygte- og Vægterskatten skulle sammendrages til een almindelig Grundskat.**
 Vor synderlige Gunst! Da det allerunderdanigst er Os foredraget, at det vilde tjene til at simplificere de til Skatte-

væsenet i vor kongelige Residentsstad Kjøbenhavn hen- 28. Aug. hørende Forretninger, om samtlige Skatter, som ifølge vor allerhøieste Anordning af 21de April 1812 §. 11 lignes paa Grundtaxten, bleve sammendragne til een Skat,

saar give Vi Eder, efter at have taget denne Sag i nøie Overveielse, hermed tilkjende, at Borgervæbningsskatten, Indkvarteringskatten, Renovationskatten, Lygteskatten og Vægterskatten herefter skulle sammendrages til een almindelig Grundskat og opkræves med een samlet Sum, dog at det ligefuldt bestemmes, hvor stor en Sum der aarligen bliver at beregne for den Art af Udgifter, som skal dækkes ved hver enkelt af fornævnte Skatter, og at, i Overeensstemmelse dermed, den Kvotadeel af det samlede Beløb bestemmes, som er til Disposition for hver Udgiftsgreen, samt at der herom meddeles det Offentlige Underretning ved den aarlige Kundgjørelse om Stadens Kommuneafgifter. Derefter etc.

[L. 19. Febr. 1861 § 1.]

Cancellie-Pl. (Resol. 16 Sept.) at Kongen har resolveret, 24. Sept. at det bør være Enhver tilladt, uformeent af Seil- Flag- og Compasmagerne i Kjøbenhavn, at forfærdige og reparere Sække.

[Næringsl. 29. Dec. 1857 §§ 1, 53.]

Kanc. Skr. til Biskoppen over Fyens Stift indeholdende 22. Okt. Afgjørelse paa forskjellige Spørgsmaal om Forstaaelsen af Fr. 30. Maj 1828.

Kancelliet har med Deres Høiærværdigheds Betænkning af 30te September d. A. modtaget en Forestilling, hvori Amtsprovst N. N. har fremsat følgende Spørgsmaal angaaende Fdn. af 30te Mai 1828 §. 18 og Kancelliets Cirkulairskrivelse af 4de Oktober f. A.:

1) Har en Fader intet Valg af Tilnavn for sine Børn foruden de i Cirkulairrets Nr. 1 omtalte 3, nemlig hans eget Tilnavn, Tilnavn efter hans eget Fornavn og Stedets Navn, eller kan han efter eget Tykke give sine Børn et aldeles

22. Okt. vilkaarligt Navn, f. Ex. efter en Stedfader, en Slægtning, en Velgjører, hans eget Fødested eller Profession.

2) Naar Faderen vælger at give Barnet Tilnavn efter Fødestedet, skal da derved forstaaes Byen, eller, i Tilfælde, den enkelte Gaard eller Huus, eller kan ogsaa Sognets eller Godsets Navn vælges til Tilnavn, og skal, naar Faderen imellem 2 Børns Fødsel har skiftet Bolig, Børnene saaledes have hvert deres Tilnavn, eller det følgende Barn bære samme Navn, som det første, altsaa efter dettes, ei sit eget Fødested.

3) Ved at anvende, hvad der i fornævnte Cirkulaire Nr. 1 er bestemt, at yngre Børn bør have samme Tilnavn som deres ældre Sødskende, indtræffer og vil endnu i en Række af Aar indtræffe det Tilfælde, at ældre Sødskende ere fødte og døbte, førend Fdn. af 30te Mai f. A. udkom, og altsaa ikke i Kirkebogen have faaet noget Tilnavn udtrykkeligen bestemt. Desaaarsag forespørges, hvad der i saadanne Tilfælde skal være Regel, om enten a) det nu fødte yngre Barn skal gives det samme Tilnavn, som efter Egnens Brug og Faderens Stand maa antages at tilkomme de ældre Børn, altsaa en Almuesmands Børn Tilnavn med Eendelsen sen og datter efter Faderens Fornavn, derimod Børn af Middelstanden og de høiere Klasser Faderens Tilnavn uforandret; b) eller om det Tilnavn, som Faderen efter det tilladte Valg giver sit nu fødte Barn, ogsaa skal gjælde for de Børn, som ere fødte før 30te Maj 1828, og om dette Tilnavn da nu skal tilføies de Ældres Navn i Kirkebøgerne, ogsaa i det Tilfælde, hvor de Ældre Børn ere fødte i et andet Sogn; c) eller om den almindelige Bestemmelse, at Sødskende skulle have samme Tilnavn, ikkun skal gjælde uindskrænket om de Børn, som ere fødte siden 30te Mai 1828, og at saaledes nogen tilfældig Ulighed med Hensyn til de Sødskende, som ere fødte dels før dels efter denne Termin, kan tilstedes som en Følge af Overgangen til en ny Tingenes Orden.

4) Da Cirkulairrets Nr. 2 bestemmer, at et uægte Barn ikke uden den opgivne Faders Samtykke maa døbes med

hans Familienavn, spørges, a) om herved ogsaa forstaaes 22. Okt. Barnefaderens Tilnavn efter hans egen Faders Fornavn; b) om Barnefaderens Samtykke er nødvendigt for at give det uægte Barn Tilnavn efter hans Fornavn; c) paa hvilken Maade Præsten har at forvisse sig om Barnefaderens Samtykke til at give Barnet hans Tilnavn; d) hvad Præsten har at gjøre, naar et uægte Barns Moder dør, førend Barnet døbes, eller hun gaaer fra Samling, og der Ingen af hendes Frænder forefindes, som kan eller vil bestemme dets Navn.

5) Forstaaes Cirkulairets Nr. 2 rigtigt, naar det antages som den almindelige Regel, at et uægte Barn bærer Moderens Familienavn eller Tilnavn, hvorfra Navngivelse efter Moderens Fornavn, Stedets Navn eller efter Barnefaderen er at ansee som Undtagelser.

6) Da de givne Bestemmelers Øiemed, at tilveiebringe ogsaa iblandt Almueklassen noksom kjendelige og forskellige Navne, formeentligen vilde mere fremmes, om et staaende Familienavn forenedes med det afvexlende Fadernavn, saa at f. Ex. Hans Pedersen Krag's Søn maatte hedde Jens Hansen Krag, og hans Datter Karen Hansdatter Krag, forespørges, om en saadan Navngivelse kan tilstedes og bør tilraades.

Foranlediget heraf skulde Man i Gjensvar tjenstligst melde:

Ad 1) Da Lovgiveren ikke har indskrænket Forældrenes sædvanlige Ret til selv at bestemme det Navn, hvorved Barnet ved Daaben skal benævnes, ved noget andet Lovbud end ved den i Fdn. af 30te Mai f. A. §. 18 indeholdte Bestemmelse, at Navnet ikke maa være upassende, og Kancelliets Cirkulaire af 4de Oktober f. A. har tilkjendegivet, at bemeldte Forordning, ved at befale Barnets Benævnelse med Familie- eller Stamme-Navn, ikke har forandret Noget i selve de Regler, hvorefter disse Navne fra først af dannes, saa kan Præsten ikke negte at døbe et Barn med det Tilnavn, som vedkommende Fader eller Moder begjærer, naar dette Tilnavn baade i sig selv er passende og tillige dannet efter de sædvanlige Regler, hvorved Kan-

22. Okt. celliet dog maa bemærke, at et Pigebarns Tilnavn ikke herefter kan gives ved »Datter,« men bør være det samme, som er givet eller vil blive givet hendes Brødre.

Ad 2) Spørgsmaalets første Deel bortfalder efter det Valg, der i Besvarelsen paa første Spørgsmaal er erkjendt at tilkomme Faderen, og dets anden Deel er besvaret ved Cirkulairret af 4de Oktober f. A. 1ste Post 2det Membrum.

Ad 3 a) Naar intet fast Familienavn forhen er antaget i Familien, har Faderen, ved at bestemme det første Barns Navn, som efter Forordningens Emanation døbes, det oven omhandlede Valg, uden at det kommer i Betragtning, at de forhen døbte Børn paa den i Bondestanden brugelige Maade have faaet et efter Faderens Fornavn dannet Tilnavn, hvilket Navn, saalænge det forandres i hver Generation efter Faderens Fornavn, intet Familienavn udgjør.

Ad b og c) Skjøndt det maa ønskes, at ogsaa de ældre Børn føre det samme Tilnavn, som nu gives de yngre, findes der dog ikke i Anordningerne nogen Hjemmel for at gjøre dette til Pligt.

Ad 4 a og b) Egentlig er det kun af Vigtighed, at den angivne Barnefader ei udpeges ved at Barnet døbes med hans Familienavn, Noget, der saameget mindre bør tilstedes, som det deels ikke altid er vist, at den af Moderen opgivne Fader er den rette, deels og vilde stride imod Familienavnets Hensigt, om dette skulde deles med Personer, der, skjøndt fysisk hørende til Familien, dog ikke staae i borgerlig Forbindelse med Samme, enten ihenseende til Arv eller i andre Maader. Men da ogsaa under visse Omstændigheder den angivne Fader kunde paa en krænkende Maade udpeges ved Benyttelsen af hans Fornavn, til deraf at danne et Tilnavn for Barnet, er det rettest, at dette hellerikke bliver brugt uden hans Samtykke.

Ad c) Det er Moderens Sag, som ønsker Barnet givet den angivne Faders Navn, at forskaaffe hans Samtykke, som helst bør gives skriftligt.

Ad d) I det opgivne Tilfælde maatte den, som traadte Barnet i Forældres Sted, ialfald Fattigkommissionen, bestemme Navnet efter de antagne Regler.

Ad 5) Det staaer til Moderen eller dem, som træde 22. Okt i hendes Sted, at vælge imellem de flere i sig rimelige For-mer for Dannelsen af det Tilnavn, der skal gives Barnet. Iøvrigt bliver det med Hensyn til Dannelsen af Barnets Tilnavn efter Moderens Fornavn at iagttage, at det, da Forordningens §. 18 forbyder upassende Navn, ingenlunde kan tilstedes, at Barnets Tilnavn bestemmes umiddelbart ved Tillæg af »sen« til Moderens kvindelige Navn; men at der kun heraf kan dannes et passende Familienavn, ved at lade det kvindelige Navn gaae over til et beslægtet mandligt Navn, f. Ex. Lovise til Ludvig, og dertil føie »sen«, eller paa anden Maade forme det til et passende Tilnavn.

Ad 6) Der kan Intet være imod, at der forholdes som omspurgt. Iøvrigt tilføier Man, at en saadan Sag, som den omhandlede, ikke lader sig ordne eller behøver at ordnes ved aldeles nøiagtige Lovregler, men at Man ikke tvivler paa, at den med Sikkerhed kan betros Præsterne Konduite, hvilke Embedsmænd ved forstandig Veiledning ville vide at bringe det derhen, at Lovgiverens Øiemed opnaaes, at skaffe ethvert Individ et fast og saavidt muligt paa hans Slægt henvisende Navn, og at herved Alt, hvad der kan forarge eller støde, undgaaes.

[Cirk. 4. Okt. 1828.]

1830.

Kanc. Skr. til Stiftamtmanden over Aalborg Stift ang. at Handel med fersk Fisk er en aldeles fri Handel.

6. Marts.

Ved behagelig Skrivelse af 24de December f. A. har Hr. Kammerherre hertil indsendt en Forespørgsel fra Justitsraad By- og Herreds-Foged N. N. i Nibe, om og hvorvidt det saakaldte Sildekreileri i Liimfjorden, eller Opkjøb af de sammesteds af Fiskerne fangede Sild, kan ansees tilladeligt, i hvilken Anledning De har udbedt Dem dette Kollegii Resolution meddeelt.

Efterat Kancelliet over denne Sag har brevvxlet med det kongelige Rentekammer, skulde Man til fornøden Efterretning og videre Bekjendtgjørelse tjenstligst melde, at ligesom Handel med fersk Fisk, efter de gjældende For-

- 6 Marts. skrifter, maa ansees for aldeles fri, finder Man, med Hensyn til hvad der under Sagen er oplyst, Betænkelighed ved at foranledige nogen Indskrænkning i det omhandlede Kreileri.

[Resc. 7. Marts 1702. Næringsl. 29. Dec. 1857 § 53.]

27. April **Cancellie-Pl. (Resol. 14 April) ang. en temporair Afgiftsfrihed for visse Bygninger, som i Kbhvn opføres.**

Kongen har resolveret, at Alle, som opføre Bygninger paa forhen ubebyggede Grunde i Kbhvn eller paa de førend Aaret 1813 afbrændte Tomter sammesteds, maae nyde 2 Aars Frihed for alle Skatter og Afgifter, som skulle svares af de saaledes opførte Bygninger eller i Forhold til samme, enten til den Kgl. Kasse eller til Stadens forskiellige Commune-Kasser, dog, forsaavidt Bygninger paa de afbrændte Tomter angaaer, kun under Betingelse af, at de opføres inden Udløbet af 10 Aar. Denne toaarige Frihed bliver at regne fra den Tid, Bygningerne ere saaledes fuldførte, at de, efter de almindelige Regler, skulle ansættes til Afgift. Ligeledes skulle, i Overensstemmelse med en af Nationalbankens forenede Bestyrelse tagen Beslutning, de, der inden 10 Aars Forløb bebygge Tomter i Kbhvn, som førend Aaret 1813 have henligget afbrændte, nyde Fritagelse for at svare Bankhæftelses-Rente i 2 Aar fra den Tid af, da Bygningerne ere saaledes fuldførte, at de skulle ansættes til Hæftelse.

[Fr. 1. Okt. 1802.]

15. Maj. **Rentekammerets Skr. til Kbhvns Mag.**

Hvad Opmaalingen af hollandske eller ottekantede Møller angaaer — — — bliver derved at medtage saavel Møllens nederste Rum, hvori Gjennemkjørselen findes, som det øverste Loft eller Hatten.

[Fr. 1. Okt. 1802. Skr. 11. Juni 1803. 15. Jan. 1857.]

**Kanc. Skr. til den administrerende Direktion for Kbhvns 18. Maj.
Fattigvæsen ang. Kontrol med Erlæggelsen af $\frac{1}{4}$ Procent-
afgiften til Fattigvæsenet.**

Kancelliet har taget under Overveielse, hvorledes der for Revisionen af Kjøbenhavns Fattigvæsens Regnskaber kunde være at tilveiebringe Dokumentation for, at den bemeldte Fattigvæsen ved Planen af 1ste Juli 1799 §. 171 tillagte $\frac{1}{4}$ Procent Afgift af faste Eiendomme og Skibe, der ved Salg overdrages, behørigen er erlagt og beregnet Fattigvæsenet til Indtægt af de underhaanden foregaaede Salg, da Anførselen af Indtægten ved slige Salg ei kan legitimeres saaledes, som med Hensyn til de ved Auktion foregaaede Afhændelser i Anmærkningerne ved Fattigvæsenets Regnskab for 1826 er fordret.

Efterat Kancelliet i forommeldte Anledning har brevvetxlet med den kongelige Landsover- samt Hof- og Stads-Ret, har Man under Dags Dato anmodet Samme om i ovennævnte Øiemed at foranstalte, at der for afvigte Aar 1829 og fremdeles for de følgende Aar ved hvert Aars Udgang tilsendes den administrerende Direktion for Kjøbenhavns Fattigvæsen en Fortegnelse over alle i Aarets Løb ved Retten læste Skjøder, med Bemærkning om hvilke af disse der ere udstedte af Auktionsdirekteuren, og, forsaavidt de øvrige betræffer, med Angivelse af Afgiftens Beløb og den derfor udstedte Kvitterings Datum. Hvorom Man ikke har villet forbigaae tjenstligst at meddele den administrerende Direktion for Kjøbenhavns Fattigvæsen Underretning, med Tilføiende, at bemeldte Fortegnelse bør som Bilag medfølge de aarlige Regnskaber, naar disse indsendes til Revision.

**Kanc. Skr. til Kbhvns Mag. at der ved Afhændelser 25. Maj.
af Byens Eiendomme, hvorved Rekognition af nye Eiere betinges, bør tages en Reservation for det Tilfælde, at disse Eiendomme siden erhverves af et Fideikommis eller anden lignende Stiftelse.**

Kjøbenhavns Magistrat har i Skrivelse af 30te f. M. andraget, at Samme, ved at modtage et Auktionsskjøde,

25. Maj. hvorved Grunden Nr. 120 i udenbyes Klædebo-Kvarteer er solgt fra Gjestgiver N. N. til Direktionen for det Classenske Fideikommiss, for at forsynes med den i slige Tilfælde sædvanlig Paategning, har bemærket, at, ifølge det Skjøde, ved hvilket i sin Tid bemeldte Grund, som forhen tilhørte Staden, er af daværende Realisationskommission afhændet, skal der af hver ny Eier erlægges en Rekognition af 14 Rbdlr.; men da bemeldte Fideikommiss, saafremt det i nærværende Tilfælde skal betragtes lige med enhver anden fysisk Eier, kun for denne Gang vilde kunne tilpligtes at erlægge den omhandlede Rekognition, og Stadens Kasse saaledes i Fremtiden mistede den Indtægt, Samme ellers vilde erholde, saafremt Grunden kom i privat Mands Besiddelse, og ved Dødsfald eller paa anden Maade fra Tid til anden skiftede Eier, saa har velbemeldte Magistrat ytret, at det formeentligen er billigt, at Fideikommisset for Eftertiden betaler den omhandlede Rekognition efter visse Aaremaal, saasom hvert tyvende Aar, og at der i Paategningen paa det ommeldte Skjøde blev gjort den fornødne Reservation i saa Henseende, men da Direktionen for det Classenske Fideikommiss i sin i denne Anledning afgivne Erklæring ikke ligefrem hertil har villet forpligte sig, saa har velbemeldte Magistrat udbedt sig Kancelliets Resolution i denne Sag meddeelt.

Foranlediget deraf skulde Man tjenstligst melde, at en Autorisation til en Forandring som den foreslaaede, i Forhold, der maae ansees reent kontraktmæssige, ikke kan meddeles, men at Man derimod finder det hensigtsmæssigt, at der ved fremtidige Afhændelser, hvorved deslige Rekognitioner betinges, gjøres en Stipulation af den omhandlede Beskaffenhed.

10. Juli. **Kanc. Skr. til Stiftamtmanden over Lollands og Falsters Stift ang. Alimentationsbidrags Tilvejebringelse hos uægte Børns fraværende Fædre.**

I Skrivelse af 17de f. M. har Hr. Kammerherre begjært Kancelliets Resolution for, om det, naar uægte Børns

10. Juli.
 Modre, der søge om at forhjælpedes til resterende Alimentsbidrag hos Børnenes Fædre, ikke ere istand til at opgive sidstnævntes Opholdssted, kan ansees tilstrækkeligt at henvise vedkommende Barnemoder til igjennem de offentlige Tidender at søge Oplysning om den fraværende Fader, naar en anden Overøvrighed ikke anseer sig forpligtet til at yde sin Assistance til den Fraværendes Opdagelse.

I Gjensvar herpaa undlader Man ikke tjenstligst at tilkjendegive Dem, at det saameget mindre kan findes passende at indkalde den af Moderen opgivne Person igjennem de offentlige Tidender, som den saaledes angivne Barnefader kunde fragaae Paterniteten. Naar derimod den Overøvrighed, hos hvilken et uægte Barns Moder i den omhandlede Anledning søger Bistand, henvender sig til Øvrigheden paa det eller de Steder, hvor den Paagjældende med Rimelighed kunde formodes at være henreist, vil sidstnævnte Øvrighed ikke kunne unddrage sig fra at foranstalte det Fornødne til den Paagjældendes Opdagelse og Tilpligtelse til at svare Alimentsbidrag.

Cancellie-Pl. (Resol. 1 Sept.) indeholdende en autentisk Fortolkning af Pl. 23. April 1813 m. m. 14. Sept.

Kongen har resolveret, at naar der i Anledning af Pl. 23 Apr. 1813 (Resol. 20 Febr.), der ogsaa skal være gjeldende i Suspensions-Tilfælde, skulde opstaae Tvist om Delingen af Embedets Indtægter og Udgifter imellem den virkelige og den constituerede Embedsmand, skal sliq Tvist ikke afgjøres af Domstolene, men af vedkommende Overøvrighed, som i Særdeleshed haver at bedømme Beregningen over de af den constituerede Embedsmand havte Udgifter i Overensstemmelse med hvad der efter Embedets Beskaffenhed og de locale Forhold billigen kan behøves til Embedets Bestyrelse; hvorhos det, navnlig i Henseende til den Embedet tilliggende frie Boelig, bliver af Overøvrigheden at bestemme, om nogen og da hvilken Deel af denne med sammes Tilliggende, efter de locale Omstændigheder, bør indrømmes den constituerede Embedsmand, for behø-

14. Sept. rigten at kunne varetage Embedet, samt hvad Andeel af Skatter, Afgifter og Vedligeholdelses-Omkostninger han til Giengield derfor bør udrede; hvorved dog bliver at iagttage, at Værdien af Benyttelsen af saadan Boelig med Tiliggende, hvad enten den i Constitutions-Tiden ganske eller kun tildeels forbliver enten til den Constitueredes eller den virkelig beskikkede Embedsmands Brug og Disposition, vel bliver at tage med i Beregning ved Indtægternes Deling, men dog uden ubetinget at ansættes efter den Leie, som af en sliq Boelig kunde faaes, hvorimod kun det Gavn, den Vedkommende virkelig efter Øvrighedens billige Skiøn kan antages at have af Boeligen, bliver at lægge til Grund ved Beregningen. Iøvrigt vil der, hvor særdeles Omstændigheder gjøre det fornødent at afvige fra det i Pl. 23 Apr. 1813 foreskrevne almindelige Forhold, desangaaende være at gjøre Indberetning til vedkommende Collegium, som da skal være beføiet til at træffe den i et saadant særdeles Tilfælde fornødné Bestemmelse; hvorimod Øvrighederne ikke, uden saadan Bestemmelse, kunne afvige fra det Forhold, som indeholdes i Placaten, der for Resten dog ikke bliver at anvende, hvor andre særegne Regler ere foreskrevne angaaende den Betaling, der for visse Embeders Bestyrelse af en anden end den dertil beskikkede Embedsmand skal udredes, og endnu mindre hvor der ved Overenskomst mellem denne og den fungerende Embedsmand er fastsat en anden Regel.

[Kasseforord. 8. Juli 1840 § 56. L. 26. Marts 1870 § 6.]

6. Novbr. **Kanc. Skr. til samtlige Amtmænd og Kongens Foged i Kbhvn ang. Udredelsen af de paa afsindige Personers Bevaring og Underholdning medgaaende Omkostninger.**

Paa Kancelliets efter foregaaende Brevvexling med det kongelige Rentekammer allerunderdanigst nedlagte Forestilling har det behaget Hans Majestæt under 20de f. M. allernaadigst at resolvere:

1) At det skal fastsættes som Regel, at de Omkostninger, der medgaae paa afsindige Personers Bevaring og

6. Novbr.

Underholdning, skulle, naar Fare for den offentlige Sikkerhed foranlediger Indsættelsen, udredes paa Landet af Amts-repartitionsfonden og i Kjøbstæderne ved Ligning paa Amtets Kjøbstæder, samt i Kjøbenhavn afholdes af Sigt- og Sagefalds-Kassen, alt forsaavidt deslige Personer ei uden Vederlag kunne modtages i de efter Rskr. af 29de Juli 1709 og øvrige allerhøieste Bestemmelser udi Hospitalerne dertil gjorte Indretninger, og Erstatning heller ikke kan faaes af den Paagjældende selv eller af nogen anden Privatperson, og iøvrigt med Hensyn til det Sted, hvor den Paagjældende i Analogie med de for Fattigforsørgelsen gjældende Grundsætninger maa antages at have sit Hjem.

2) At foranførte Regel ligefrem er anvendelig, naar den Paagjældendes Indsættelse i Bevaring er grundet i en ved en Misgjerningssag foranlediget Dom, men at det derimod, hvor Samme er bestemt ved en Øvrighedsresolution, vil af Kancelliet, efter foregaaende Brevvexling med det kongelige Rentekammer, være at bestemme, om og hvorvidt saadan Foranstaltning nærmere skal ansees som en Sikkerheds-, eller som en Forsørgelses-Foranstaltning, og om altsaa Udgifterne alene skulle bæres af bemeldte Fonds, eller for en Deel kunne blive at udrede af vedkommende Fattigvæsen. Hvilken allerhøieste Resolution tjenstligst tilmeldes (Tit.) til fornøden Efterretning og Iagttagelse.

[*Indenrigsmin. Skr. 11. Aug. 1909.*]

Raadstue-Placat (Rescr. 15 Decbr.) at Kongen har be- 27. Dec.
falet, at der paa Kbhvns Nørre- og Østerbroer skal, ligesom paa Vestebroe allerede forlængst er foranstaltet, ansettes Vægttere og anbringes Lygter, paa førstnævnte Broe fra Nørreports Barriere til det nærmeste Led ved Assistents-Kirkegaarden, og om ad Gaden til Nørre-Allee, og paa Østerbroe fra Østerports Barriere til Ledet ved den saakaldte Købkes Mølle, og desforuden i den liden Allee, der løber imellem Blegdamsveien og Østerbroe; og er derhos befalet iagttaget, at der ved Grændserne af det District, hvori Belysning og Vagthold saaledes skal finde Sted, samt

27. Dec. det, hvis Beboere efter nedenstaaende Bestemmelser skulle yde et modereret Bidrag til Indretningen, anbringes Lygter saaledes beskafne og saaledes situerede, at de kunne sees saa langt som mueligt i dette sidstmeldte District. Endvidere er bestemt at de aarlige Udgifter, som denne Indretning vil medføre, blive at ligne under eet med Udgifterne til Vagthold og Belysning i Kbhvn og paa Vesterbroe, saaledes at Kbhvn og samtlige Forstæder i Henseende til Vægter og Lygtevæsenet forenes til een samlet Commune, og at der med Hensyn til Ligningen af den Andeel, der af samtlige forbemeldte Udgifter bliver at reparere paa de udenbyes Boende, forholdes som følger:

1.) at Ligningen paa de Steder, der ligge indenfor den Strækning, hvor Vagthold og Belysning anbringes, skal skee dels efter Længdemaalet dels efter Bygningernes Værdie, saaledes: at bebyggede Grunde og Gaardspladser efter deres Længdemaal ud til Gaden eller Veien ansættes til 1 Portion for hver 40 Alen, $\frac{1}{2}$ Portion for hver 20 Alen og saa fremdeles; samt at ubebyggede Grunde og Havepladser ansættes til det Halve og Vænger til $\frac{1}{4}$ imod bebyggede Grunde, dog at der med Hensyn til saadanne Eendomme, som til Gaden eller Veien have en Strækning af over 100 Alen kun beregnes fuld Afgift af 100 Alens Længde, men af den øvrige Strækning kun det Halve; at der endvidere regnes 1 Portion for hver 5000 Rbd. af Bygningernes Værdie, hvorved bliver at iagttage, at i saa Henseende den Værdie lægges til Grund, hvortil Bygningen er taxeret til Assurance-Efterretning, og, forsaavidt Bygningen ei er assureret, bliver der, dog uden Bekostning for Eierne, at optage en Taxation over samme efter de ved Brandforsikrings Anordningerne foreskrevne Regler, hvilken Taxation derefter lægges til Grund for Ligningen.

2.) at ogsaa de Bygninger udenfor Staden, der ligge indenfor en Afstand af 1100 Alen fra de Steder, hvor Vagthold og Belysning anbringes, skulle ansættes til Afgift, dog at denne alene bestemmes efter Bygningernes, overensstemmende med de under No. 1 foreskrevne Regler, fast-

satte Værdie, saaledes at der med Hensyn til de Steder, 27. Dec. der ligge indenfor en Afstand af 300 Alen beregnes 1 Portion af hver 5000 Rbd. af forommeldte Værdie; for dem, der ligger mellem 300 og 700 Alen $\frac{1}{2}$ Portion, og for dem der ligge længere borte, men dog indenfor den ommeldte Afstand af 1100 Alen, $\frac{1}{4}$ Portion af hver 5000 Rbd.

3.) at imidlertid Bestemmelsen under No. 2 skal være uden Anvendelse paa de Steder, der vel ligge indenfor bemeldte Distance af 1100 Alen, men ei paa Stadens Grund; hvorhos det dog fremdeles skal forblive som hidtil i Henseende til den Forpligtelse, der paahviler nogle i Nærheden af Vesterbroe, skiøndt paa Kbhvns Amts Grund, liggende Steder til at bidrage til Udgifterne ved Vagtholdet. Da de til Indretningen fornødne Lygter kunne uden Vederlag afgives af dem, der, ved et nyt Slags Lygters Indførelse i Kbhavn, ere blevne eller blive overflødige, saa har Kongen med Hensyn hertil befalet: at den Sum, der vil medgaae til Anskaffelsen af de paa Nørre- og Østerbroe m. v. fornødne Lygtepæle og Lygtearme, reparteres alene paa Beboerne af bemeldte Broer samt paa de tilstødende Grundeiere i Forhold til hvad Enhver kommer til at bidrage til de almindelige Udgifter til Belysning og Vagthold.

1831.

Raadstue-Pl. (Rescr. 6 Mai). At Kongen har bevilget den polytechniske Læreanstalt i Kbhvn Rettighed til at 20. Maj. have Udsalg af de Arbeider og Producter, der i Følge Læreanstaltens Formaal og Bestemmelse forfærdiges i dens Værksteder og chemiske Laboratorier, samt til at holde de til Anstaltens Tarv fornødne Haandværkssvende, dog at disse vedblive at staae i Forbindelse med vedkommende Laug og erlægge Tidepenge, som andre Svende.

Kgl. Resolution, hvorved bifaldes, at Kjøbenhavns Veivæsen for det første i 3 Aar udgaaer fra den Forbindelse, hvori Samme hidtil i Medhold af den allerhøieste Resolution af 30 Novbr. 1796 har staaet med det kongelige Veikorps, og imidlertid henlægges under Kjøbenhavns Magistrat, som dog har at søge Assistance af Veikorpset til de 1. Juni.

1. Juni. Arbejder, hvorved saadan Assistance maatte være fornøden. Efter Udlobet af forommeldte 3 Aar bliver der at gjøre underdanigst Beretning om Følgerne af denne Forandring, hvorefter Hans Majestæt forbeholder sig nærmere at bestemme, hvorledes der fremdeles skal forholdes.

[Forlænget indtil videre ved Rescr. 24. Dec. 1834. Jfr. Rescr. 27. Marts 1844. L. 4. Marts 1857 § 1.]

1832.

- Kanc. Skr. til Kbhvns Mag. ang. Oprettelsen af et Forstanderskab for den mosaiske Synagoge i Kbhvn og Affattelsen af et Reglement for Synagogen.**
30. Okt.

Repræsentanterne for det mosaiske Troessamfund her i Staden have i en hertil indkommen Skrivelse, hvorover man har modtaget Kjøbenhavns Magistrats behagelige Erklæring af 24de f. M., andraget paa:

1) at der for den nye Synagoge maa anordnes en egen Bestyrelse, som de formene under Navn af Kirkekollegium at kunne bestaae af Menighedens Præst som Formand, dens Repræsentanter og desuden 4 Medlemmer af Menigheden. Valget af disse, holde de for, kunde overlades til de kontribuerende Medlemmer af Menigheden af Mandkjønnet, der have leiet Plads i Kirken og ere over 25 Aar gamle, saaledes at det blot kunde træffe saadanne Medlemmer af Samfundet, der desforuden være Mænd af uplettet Rygte. Deres Funktionstid antages at burde bestemmes til 2 Aar, dog at af dem, som vælges 1ste Gang, tvende efter Lodkastning fratræde efter 1 Aars Forløb, og at de Fratrædende stedse kunne vælges paany.

2) De have derhos andraget, at, da det er nødvendigt, at et Kirkereglement affattes inden Synagogens Indvielse, formene de, at dette passende kunde udarbejdes af Præsten i Forening med dem, saaledes at de Punkter, med Hensyn til hvilke ingen Meningsforskjel blandt dem finder Sted, uden videre antages som gjeldende, og de, med Hensyn til hvilke en saadan Forskjel ytrer sig, andrages for Kanceliet til Afgjørelse. I det derefter affattede Kirkereglement maatte ingen Forandring skee siden, medmindre Kirkekollegiets samtlige Medlemmer deri være enige.

Kancelliet skulde i denne Anledning tjenstligst tilmelde 30. Okt. Kjøbenhavns Magistrat til videre behagelig Bekjendtgjørelse:

Ad 1) At det bifaldes, at den foreslaaede Bestyrelse for Synagogen foranstaltes under Navn af »Forstanderskabet for den mosaiske Synagoge«, dog at en saadan særskilt Administrations Ansættelse ikke gjør Forandring i, at den ved dette Kollegii Skrivelser af 4de Aug. 1829 og 1ste Mai 1830 Litr. C udnævnte Komitee, til hvilken det er overdraget at besørge det Økonomiske ved Synagogens Opførelse og Afbetalingen af den i denne Anledning stiftede Gjæld, vedbliver at udøve de Samme overdragne Funktioner, indtil hiin Gjæld er afbetalt.

Ad 2) At det bifaldes, at et Reglement for Synagogen affattes af Præsten og Repræsentanterne, hvilket Reglement under alle Omstændigheder bliver at indsende til Kancelliets Approbation, forinden det bringes i Udførelse, om endog de, der have udarbejdet det, maatte være enige i alle Punkter, hvorhos Intet bør være til Hinder for, at passende Forandringer i de nu tagende Bestemmelser proponeres, skjøndt ikke samtlige Medlemmer af det foreslaaede Forstanderskab deri maatte være enige.

[Kanc. Skr. 12. Febr. 1830.]

1833.

Kanc. Skr. til Generalauditøren ved Landetaten ang. hvilken Øvrighed der har at bestemme en Officers Alimentsbidrag til hans uægte Barn. 5. Jan.

Hr. Generalauditeur har i behagelig Skrivelse af 15 f. M. meddeelt Kancelliet Deres Betænkning angaaende en til dette Kollegium indkommen Forespørgsel fra Amtmanden over Svendborg Amt, om hvilken Øvrighed det i Overensstemmelse med Frn. af 14de Okt. 1763 tilkommer at bestemme Størrelsen af det Alimentsbidrag kongelig Premierlieutenant N. N. bør erlægge til hans med N. N. avlede uægte Barn.

Da Kancelliet tiltræder den af Hr. Generalauditeur yttrede Formening, navnlig den forsaavidt denne gaaer ud

5. Jan. paa, at det maa paaligge Regimentschefen ved Resolution at bestemme Bidragets Størrelse, skulde Man tjenstlig anmode Dem om, efter Deres derhos gjorte Tilbud, at foranledige Regimentet det Fornødne herom tilskrevet.

[Jfr. Kanc. Skr. 30. Maj 1837.]

9. Jan. **Kgl. Resol.**, hvorved allernaadigst bifaldes, at det paalægges Staden Kjøbenhavns Havnekasse at udrede den halve Deel af Omkostningerne ved Holmens Broes Ombyggelse og de dermed i Forbindelse staaende Forandringer ved Bolværkerne, Slankistens Forlæggelse m. v., imod at den ved allerhøieste Resolutioner af 10de Mai 1815 og 25de Marts 1818 paabudne halvtrediesindstyre Procents Forhøielse i Accisen maa fremdeles erlægges, indtil Stadens Kasse har erholdt dens Bidrag til bemeldte Omkostninger tilbagebetalt.

[Skr. 17. Nov. 1835. K. B. 28. Sept. 1874. 15. April 1878.]

4. Juni. **Kanc. Skr. til den adm. Direktion for Kbhvns Fattigvæsen ang. Indretningen af en Arbejdsanstalt paa Lade-
gaarden for arbejdsføre Fattige og Oprettelsen af en
Tvangsarbejdsanstalt sammesteds.**

Kancelliet har allerunderdanigst foredraget Hans Majestæt de Bemærkninger, som af den til at tage under Overveielse og indgive Forslag til mulige Besparelser ved Kjøbenhavns Fattigvæsen i sin Tid allernaadigst anordnede Kommission i dens endelige allerunderdanigste Beretning ere meddeelte angaaende den i de forrige Ladegaardsbygninger udenfor Nørreport til Beskjeftigelse for Hovedstadens Fattige etablerede Fabrikindretning, samt i Forbindelse hermed om Fattigvæsenets Trang til en mere planmæssig Arbejdsvirksomhed for de dets Forsorg undergivne Individuer, og om Nødvendigheden af at Fattigvæsenet forsynes med en Tvangsarbejdsanstalt. Kollegiet har ligeledes allerunderdanigst forelagt Hans Majestæt Indholdet af en af Hr. Politichef, som første og styrende Medlem af Fattigvæsenets administrerende Direktion, over fornævnte Gjen-

stande afgiven Betænkning og Forslag, ledsaget af de Bemærkninger, hvortil Kollegiet derved har fundet sig foranlediget, og det har derefter behaget Hans Majestæt under 29de f. M. blandt andet allernaadigst at resolve:

4. Juni.

1) At Fabrikindretningen paa Ladegaarden skal fra 1ste November indeværende Aar, og efterat et fabrikkyndigt Medlem til samme Tid allernaadigst er tilfornordnet den administrerende Direktion for Kjøbenhavns Fattigvæsen, inddrages under dennes Bestyrelse, og at, som Følge heraf, den nuværende Kommission for de Fattiges Beskjeftigelse med Fabrikarbeide, under hvis Bestyrelse bemeldte Fabrikindretning vedbliver at staae indtil fornævnte Tidspunkt, da skal ophæves; ligesom alle Indretningens Aktiver og Passiver samt alle til samme henhørende Varebeholdninger, Inventariestykker m. m. til samme Tid til Direktionen skulle afgives;

2) at Ladegaardsindretningen skal vedligeholdes som et Arbejdssted, hvor Fattigvæsenet kan give arbejdsføre Trængende stadig og hensigtsmæssig Beskjeftigelse, og at der til den Ende skulle indrettes saamange forskjellige Beskjeftigelsesmaader, som Omstændighederne tillade, og som kunne sætte Fattigvæsenet istand til at benytte de i Indretningen optagne Individuers Arbeide paa fordelagtigste Maade efter den Arbejdsdygtighed de medbringe, hvorhos Fattigvæsenet fornemmelig bør stræbe, saavidt muligt, selv der at lade forarbeide alle dets Forbrugsartikler, og tillige søge at træffe Overenskomster med andre offentlige Indretninger om Leverance af de til disses Bedrift nødvendige Gjenstande, samt endelig, forsaavidt tilstrækkelig Beskjeftigelse ikke paa disse Maader kan forskaffes de Individuer, der ere anbragte i Indretningen, lade arbeide til Afsætning, hvorved det dog, saameget som muligt, bør undgaaes at gaae ind paa de næringsdrivende Borgeres Erhverv;

3) at den administrerende Direktion for Fattigvæsenet maa, om den finder det hensigtsmæssigt, etablere et Udsalgssted i Byen for de ved Ladegaardsindretningen til-

4. Juni. virkede Produkter, samt derved saavel som ved Indretningen i det Hele ansætte de fornødne Betjente, der bør antages paa Opsigelse, og for de dem tillagte Lønninger og Emolumenter forfatte et Regulativ, der approberes af Kancelliet;

4) at Direktionen har at tage under nærmere Overveielse, hvorledes, efterat Ladegaardsindretningen er givet en forandret Organisation i Henhold til Foranførte, den der etablerede Arbejdsvirksomhed kunde sættes i den hensigtsmæssigste Forbindelse med Virksomheden i Fattigvæsenets øvrige Arbejdsanstalter, samt ligeledes at overveie, i hvilke Lokaler de Individuer, som Fattigvæsenet beskæftiger udenfor dets Arbejdsanstalter, helst maatte anbringes, og derhos in specie til Kancelliet indgive nærmere Forslag om, hvilke Forandringer der kunde foretages med den til Optagelse af Huusvilde hidtil benyttede Afdeling af Frelsers Arbejdshuus;

5) at Direktionen bør sørge for at anlægge en Tvangs- Arbejdsanstalt, der til næstkommende 1ste Novbr. bør være bragt fuldkomment i Stand til at tages i Brug, og hvortil kan benyttes et Stykke af de nuværende Ladegaardsbygninger, der afsondres fra de øvrige og gives de fornødne Indretninger, hvilken Tvangsanstalt for det første skal anvendes som Straffested for dem, der gjøre sig skyldige i de i Plan for Kjøbenhavns Fattigvæsen af 1ste Juli 1799 § 157 jvfr. Plak. af 19de Decbr. 1832 omhandlede Forseelser. saavel som for dem, der her i Staden dømmes for Betleri, dog kun forsaavidt Straffetiden ei overgaaer 6 Maaneder, men ved hvis Indretning der tillige maa tages Hensyn til, om Anstalten ikke kunde gives en saadan Udvidelse, at den tillige kunde optage dem, der for hine Forseelser have forskyldt længere Tids Straf, og endvidere bestemmes til Straffested for Løsgjængere, idetmindste forsaavidt disse efter Anordningerne afsone deres Brøde med Fængsel paa Vand og Brød; og at der i Særdeleshed blev et særskilt Lokale, hvor unge Forbrydere under 18 Aar kunde hensesættes til Arbejde i de Tilfælde, hvor de hidtil for begaa-

ede Lovovertrædelser have maattet hensættes i simpelt 4. Juni. Fængsel paa sædvanlig Fangekost;

6) at Direktionen bør, ved den omhandlede nye Organisation af Ladegaardsindretningen med tilhørende Tvangsarbejdsanstalt, iagttage alle økonomiske Hensyn, som Kommunens Tarv kræver; samt

7) at saavel Fattigvæsenets Direktion som fornævnte Kommission for de københavnske Fattiges Beskjeftigelse med Fabrikarbejde har at forberede Alt saaledes, at den allernaadigst bifaldte Anvendelse af Ladegaarden fra 1ste Novbr. næstkommende fuldstændigen kan iværksættes.

Ved at meddele velbemeldte Direktion disse allerhøieste Bestemmelser til behagelig Efterretning og Iagttagelse, og ved til Afbenyttelse at lade følge tvende Tegninger saavel som en tidligere modtagen Betænkning fra en Kommission, der var nedsat for at overveie, hvorvidt en Tvangsanstalt her i Staden kunde organiseres, skulde Kancelliet tjenstligst tilføie, at de af Hans Majestæt allernaadigst approberede Regler for Hensættelse i Fattigvæsenets Tvangsarbejdsanstalt i sin Tid ville blive bragte til offentlig Kundskab ved en herigjennem udfærdigende Plakat. Iøvrigt udbeder Kollegiet sig til den allernaadigst foreskrevne Tid Beretning meddeelt angaaende Indretningens Organisation i det Hele samt om de dertil medgaaede Udgifter.

[Pl. 9. Okt. 1833.]

Rentekammerets Skr. til Kbhvns Mag., hvori Samme, i 13. Juli. Anledning af et indtruffet Tilfælde, anmodes om, i Henhold til Rentekammerets Skrivelse af 23de April 1803, at ville tilkjendegive Stadskondukteuren, at af alle Kjeldere under beboede Huse til Gaden bør, i Overensstemmelse med § 31 i Fdn. af 1ste Oktbr. 1802, svares 1½ Skilling pr. Kvadratalen.

Kanc. Skr. til Stiftamtmanden over Fyens Stift, hvori 23. Juli. Samme — i Anledning af et Andragende fra Toldbetjent N. Ns. Enke N. N. i Odense, hvori hun forespørger, om det,

23. Juli. paa Grund af Bestemmelsen i Fdn. af 30te April 1824 § 3 Nr. 5, kan formenes hende, uden at oppebie eet Aar fra Mandens Død, at indgaae nyt Ægteskab, da hun efter dertil meddeelt Bevilling har levet adskilt ihenseende til Bord og Seng fra hendes Mand — svares, at Bestemmelsen i den citerede Paragraph af bemeldte Anordning ikke i dette Tilfælde kan være anvendelig, og at der, som Følge heraf, ikke med Hensyn hertil, kan være noget tilhinder for, at hun indlader sig i nyt Ægteskab.

28. Aug. **Pl. ang. et særeget Borgerskab som Møllebygger.**

Gr. Med Hensyn til velindrettede Mølleværkers Vigtighed for Landet har Kongen fundet det tienligt, at Rettigheden til at forestaae nye Møllers Bygning, hvilken Rettighed hidtil har fulgt med Tømmerprofessionen, for Fremtiden skal erhverves ved særegne Prøver paa de Indsigter og Færdigheder, som ere fornødne for hiin Deel af Bygningsfaget. Thi befales:

1.) Der skal herefter saavel i Kbhavn, som i de øvrige Kiøbstæder i Dmk, kunne vindes særeget Borgerskab som Møllebygger.

2.) De, der attraae saadant Borgerskab, skulle forinden ved en Prøve, som aflægges ved den polytechniske Læreanstalt i Kbhvn, godtgjøre, at de besidde Kundskab i Maskinlæren, forsaavidt Møllebyggeriet i videste Omfang vedkommer, og i Særdeleshed i Mechaniken i Vind- og Vandmøller. Dernæst skulle de, til Beviis paa deres practiske Duelighed, udføre: a) en fuldstændig Tegning til enten en Vind- eller Heste-Møllens Indretning, hvori alt vises anbragt paa den bedste og hensigtsmæssigste Maade, enten til Meel- og Gryn-Maling, eller til Olie-Presning, til Saugning, til Tærskning og til Hakkelse-Skiæring, og b) en Model af en opgiven vanskelig Deel af Tegningen. Denne practiske Prøve aflægges for en Committee af nogle dertil af Kbhvus Magistrat udnævnte Mænd, der enten bør være Møllebyggere, som selv have aflagt de ovennævnte Prøver, eller indtil saadanne kunne have, andre til Møllebygning beret-

tigede og i dette Fag sær kyndige og erfarne Mænd; hvor- 28. Aug.
hos Prøven tillige bedømmes af det Kgl. Academie for de
skønne Kunster.

3.) Den, der saaledes erhverver Rettighed som Mølle-
bygger, skal være berettiget til at holde Svende af ethvert
Laug, som udfordres til Møllebyggeriet.

4.) Det skal vel være alle dem, som for Tiden ere be-
rettigede til Møllebygning, uformeent fremdeles dermed at
afgive sig; men derimod maa Ingen, som for Fremtiden
nedsætter sig paa Tømmerprofessionen, uden at aflægge
de i § 2 foreskrevne Prøver, overtage sig Bygningen af
nye Vand-, Vind- eller Dampmøller, hvorhos det dog ikke
skal være en Saadan formeent at paatage sig Reparationer
af Møller.

[Den ovennævnte Prøve bortfaldet v. NL. 29. Dec. 1857 § 15.]

**Kanc. Skr. til Forstanderne for den fransk-reformeerte 8. Okt.
Menighed i Kbhvn indeholdende Svar paa forskellige
Spørgsmaal angaaende denne Menigheds Forsørgelsespligt.**

De Herrer Forstandere for den fransk-reformeerte Me-
nighed her i Staden have i behagelig Skrivelse af 13de
Febr. d. A. begjert Kancelliets Bestemmelse for, om efter-
skrevne 3de Klasser af Personer kunne i Trangs-Tilfælde
have Krav paa Understøttelse af bemeldte Menighed:

1) Fruentimmer, som ere døbte eller konfirmerede i
den fransk-reformeerte Kirke, men indtraadte i Ægteskab
med Mænd af en anden Menighed, hvad enten Trangen
maatte opstaae, medens Mændene endnu ere i Live, eller
først efterat de paagjeldende Fruentimmer ere blevne
Enker;

2) Enker efter Mænd, som have henhørt til den fransk-
reformeerte Menighed, men som selv ere døbte og konfir-
merede i andre Menigheder; og

3) Personer af begge Kjøen, som vel ere døbte og kon-
firmerede i den fransk-reformeerte Kirke, men i 3 Aar eller
længere have havt Ophold udenfor Kjøbenhavn, hvad enten
bemeldte Personer, naar der opstaaer Spørgsmaal om deres

8. Okt. Forsørgelse, endnu ere etablerede paa andet Sted eller efter flere Aars Fraværelse vende tilbage her til Staden.

Efterat Kancelliet i denne Anledning har brevvoxlet med den administrerende Direktion for Kjøbenhavns Fattigvæsen, skulde man ikke undlade tjenstligst at tilmelde velbemeldte Forstandere til behagelig Efterretning:

ad 1) At i de her omspurgte Tilfælde kan, saalænge Manden lever og Ægteskabet vedvarer, den fransk-reformerte Menighed ikke være pligtig at yde Konen Understøttelse i Trangs-Tilfælde, hvorimod hun, som Følge af den Forpligtelse, der paahviler Manden til at sørge saavel for Konens som for Børnenes Underholdning, maa være forsørgelsesberettiget i den Kommune, hvortil han henhører. Naar derimod Manden er død eller Ægteskabet aldeles ophævet, maa Konen, saafremt hun endnu hører til den fransk-reformerte Menighed, være berettiget til af denne at fordre Understøttelse, eftersom Aarsagen til at hun, imedens Manden levede eller Ægteskabet vedvarede, ikke i Trangs-Tilfælde blev at forsørge af den fransk-reformerte Menighed, ophører ved hans Død eller Ægteskabets Ophævelse.

ad 2) Som Følge af hvad under Nr. 1 er anført, maae ligeledes Enker efter Mænd, der have henhørt til den fransk-reformerte Menighed, men som selv ere døbte og konfirmerede i andre Menigheder, være uberettigede til Forsørgelse af hiin Menighed, hvilket samme og gjelder naar Ægteskabet er ophævet. Dog maa i de foranførte Tilfælde den frie Skoleunderviisning, hvortil Børnene have Adgang, altid rette sig efter den Religion, hvori de forskjellige Børn lovmedholdelig skulle opdrages. Hvad endelig de under Nr. 3 omhandlede Personer betræffer, da maae, eftersom Bestemmelserne i de mellem Direktionen for Kjøbenhavns Fattigvæsen og den fransk-reformerte Menighed truffne Foreningspunkter ere andre Kommuner uvedkommende, bemeldte Personer ved Ophold i Fattigdistrikter udenfor Kjøbenhavn vinde Forsørgelsesret efter de for sammes Erhvervelse gjeldende almindelige Regler, og den Kommune, som

derefter bliver forsørgelsespligtig, kan ei, paa Grund af 8. Okt. deres tidligere Forhold til den fransk-reformeerte Menighed, paastaae sig fritagen for at yde dem fornøden Understøttelse. Derimod maae de nævnte Personer selv, forsaavidt de under deres Fraværelse her fra Staden ere vedblevne Samfundet med den fransk-reformeerte Menighed, naar de, endog efter treaarigt Ophold andensteds, som trængende vende tilbage her til Staden, i Medhold af bemeldte Foreningspunkters 6te Post have Adgang til Understøttelse af Stadens Fattigvæsen imod Refusion af den fransk-reformeerte Menighed*), og maa man formode at

*) Til Oplysning meddeles her de, Sagen vedlagte, Punkter, vedtagne imellem Direktionen for Fattigvæsenet og de reformeerte samt katholske Menigheder her i Staden ang. disse Menigheders Fattigvæsens Forening med det almindelige.

A. Særdeles Punkter for hver Menighed især.

1) Den fransk-reformeerte. Da Antallet af de fransk-reformeerte Fattige, som kunde falde Fattigvæsenet til Byrde, hidtil har været og fremdeles kan ventes at blive særdeles lidet, og de Fonds eller andre Indtægter, som Menigheden har til Fattigforsørgelse, tillige har saadan anden Hovedbestemmelse, at de ikke lade sig dele; saa forbinder Menigheden sig til, at forsaavidt det almindelige Fattigvæsen maatte i Staden eller dens Forstæder nu eller i Fremtiden forefinde Fattige af den fransk-reformeerte Menighed, som det efter vedtagne Forsørgelsesregler bør drage Om-sorg for, skal den Bekostning, som Fattigvæsenets Kasse derved forvoldes, blive bemeldte Kasse uden Henstand erstattet af Menighedens Kasse.

2) Den tydsk-reformeerte. Hvad denne Menighed hidtil aarlig efter Middeltal har udgivet til dens Fattige, som Penge-Understøttning, er beregnet til 240 Rbd., og denne Sum giver den aarlig til Fattigvæsenets almindelige Kasse i Terminer.

3) Den katholske Menighed. De til 11te Juni og 11te December hvert Aar faldende Renter af Menighedens til Fattigforsørgelse og til Forbedring i Lonning for dens yngste Præst bestemte Fond 16,060 Rbd., udbetaler Menigheden i bemeldte 2de Terminer til Fattigvæsenets Kasse, efter Afdrag af 25 Rbd. hver Termin, som holdes tilbage til at bestride forbemeldte Lonning, Uddelingen af forbemeldte Renter, som overlades til Direktionen, alene med den Forbeholdenhed, at, i Overensstemmelse med en Fundats for 4000 Rbd. af Kapitalen, Menighedens Forstandere i Forening med Direktionen bestemme, til hvem og hvorledes den udbetales.

8. Okt. —————

B. Almindelige og fælles Punkter for alle tre Menigheder.

1) Skoler til Underviisning for fattige Børn underholder Enhver af Menighederne for Sine, og saameget som Omstændighederne tillade, følges i disse Skoler samme Regler, ihenseende til Anførsel til Kundskab og Arbejde m. v., som for Fattigvæsenets Skoler i Almindelighed vedtages. Fattigvæsenets Direktion medvirker fra sin Side til at vedkommende fattige Børns Forældre tilholde dem stadigen at søge disse Skoler, og dens Skolekommission forener sine Bestræbelser med bemeldte Skolers Foresatte, for at det Øiemed, som for alle Fattigskoler er fælles, kan saa meget muligt opnaaes.

2) Til at bestride Omkostningerne ved disse Skoler og at fyldestgøre andre ved Menigheden anordnede eller vedtagne Bestemmelser forbeholdes enhver Menighed de Indsamlinger, som i og ved deres Kirker skee ved Tavler, Bækkener og deslige; dog at ved hver Kirke for det almindelige Fattigvæsen sættes en fast Blok, og at aarligen paa en vis Dag, som nærmere aftales, udsættes ligeledes til Indtægt for det almindelige Fattigvæsen Bækkener til Indsamling af frivillige Gaver.

3) De, som nu ere indtagne til Almisse eller anden Penge-Understøtning af de Fonds eller Indtægter, som til Fattigvæsenet overdrages, beholde det, dem er tillagt, saaledes som det findes bestemt og uden videre Forpligtelse til Arbejde, end den, der hidtil har været dem paalagt, men forsaavidt de herefter nyde anden eller videre Understøtning af Fattigvæsenet, underkastes de samme Forpligtelser, som andre Fattige efter Fattigvæsenets almindelige Plan.

4) Almisse-Uddeling fra Kirkerne eller Menighederne til Fattige ophører aldeles, og gaar ind under den almindelige Fattigvæsens Direktion, som forsørger de Fattige af forbemeldte Menigheder paa samme Maade som samtlige Stadens øvrige Fattige.

5) Til denne almindelige Fattigforsørgelse bidrage Menighedernes Lemmer som Borgere og Indvaanere ved Subskription, eller i anden Maade, ligesom andre Stadens Borgere og Indvaanere i Almindelighed, og uden at ansee sig fra denne Borgerpligt fritagne ved de Tilskud, Menighederne give som Menigheder.

6) Ihenseende til de indenbyes og udenbyes Fattige af forbemeldte Religionssamfund antages samme Regel, som for andre Fattige i Almindelighed lægges til Grund, den nemlig: at Enhver, som ikke har opholdt sig her i Staden i 3 Aar, ansees ikke som henhørende til Stadens Fattigvæsen. Dog dersom nogen Fattig af de reformerte eller den katholske Menighed, som over 3 Aar har

den i saa Henseende tagne Bestemmelse har sin Grund i 8. Okt de Dispositioner, hvorved Menigheden har erhvervet de Legater, ved hvis Hjelp den understøtter sine Fattige.

Pl. ang. Hensættelse i Kbhvns Fattigvæsens Tvangs- 9. Okt. arbejds-Anstalt.

Gr. Da det er fundet fornødent paa nye at indrette en egen Tvangsarbejds-Anstalt for Fattigvæsenet i Kbhavn, saa er en saadan Anstalt, dog for det første med en mere indskrænket Bestemmelse end den, som i sin Tid var bleven oprettet i Medhold af Plan 1 Jul. 1799, bleven bragt i Stand paa de Fattigvæsenet tilhørende saakaldte Ladegaardshygninger udenfor Kbhavns Nørreport; hvilken Indretning fra 1 Nov. 1833 skal benyttes i Overensstemmelse med følgende Regler:

1). De i Fr. 21 Aug. 1829 foreskrevne Regler ang. Straffen for Betlerie skulle herefter for Kbhavn anvendes med den Forandring, at Hensættelse i Fattigvæsenets Tvangsarbejds-Anstalt træder i Stedet for Fængsel paa Vand og Brød eller simpelt Fængsel paa sædvanlig Fangekost, hvor disse Straffe efter Fr. kunne komme til Anvendelse, saaledes at altid 1 Maanedes Tvangsarbejde træder i Stedet for 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød eller den tilsvarende Straf af simpelt Fængsel. Derimod skulle bemeldte An-

opholdt sig indenlands, hidkommer fra de Egne, hvor disse Religionssamfund ingen offentlig Gudstjeneste holde, tilstedes det, at han, med Undtagelse fra den almindelige Regel, ansees som indenbyes.

7) Forsaavidt Fattige af forbemeldte Religionssamfund hidtil have været pligtige at tilveiebringe og fremlægge til visse Tider for dem, som have uddeelt Menighedernes Almisse, saadanne Attester, hvorved de have skullet godtgjøre deres gode Forhold som Lemmer af Menighederne, vedbliver denne Forpligtelse, og Attesterne fremlægges herefter for vedkommende Fattigforstander, som tage dem til Underretning ved deres Betænkning og Vidnesbyrd om den Fattiges Forhold. Skulde Menighedernes Foresatte klage over en saadan Fattig, søge Fattigvæsenets Bestyrere ved de Midler, dem ere givne, at medvirke med dem, til Vedkommendes Forbedring.

9. Okt. ordnings Forskrifter iøvrigt uden Forandring blive i Kraft. Tvangsarbejds-Straffen kan, under særdeles mod den Skyldige talende Omstændigheder, skiærpes ved den Tillægsbestemmelse, at en Deel af Straffetiden bliver at tilbringe i eensomt Fængsel, hvilket dog ikke bør være over en Fierdedeel af den hele Straffetid, og paa eengang ikke over 14 Dage, saa at den Skyldige afvexlende og med passende Mellemfrister, efter Fattigvæsens-Directionens nærmere Bestemmelse, tilbringer Straffetiden, snart i det eensomme Fængsel, snart i en Arbejdsstue. Endvidere er Directionen bemyndiget til, naar den Skyldige viser kiendelige Tegn til Fortrydelse og Forbedring, at forkorte den Deel af Tiden, som i eensomt Fængsel skulde tilbringes, ligesom ogsaa den Paagiældendes svagelige Legemsforfatning herved bør komme i Betragtning. [*Jfr. Skr. 4. Juni 1833. Lov om Straf for Løsgænger og Beteri 3. Marts 1860.*]

2.) Naar Nogen under Kbhavns Fattigvæsen henholdende Person gjør sig skyldig i nogen af de i Plan 1 Jul. 1799 § 157, cfr. Pl. 19 Dec. 1832, omhandlede Forseelser, og Directionen finder det utilstrækkeligt at anvende de i førstnævnte Anordn. hiemlede mildere Correctionsmidler, hvortil ogsaa kan henføres Forbud imod at forlade den Arbejdsanstalt, hvori den Paagiældende er hensat, saa ofte og paa saa lang Tid, som Directionen finder det passende, saa kan den, i Forbindelse med den fungerende Politie-directeur, for saadant utilbørligt Forhold paalægge den Skyldige Arbejde i Tvangsarbejds-Anstalten, første Gang indtil 4 Uger og anden Gang indtil 2 Maaneder; og skulde han, efterat være anseet i Overensstemmelse hermed, atter lade sig finde i et lignende Forhold, kan han, ligeledes ved Resolution af fornævnte Direction i Forbindelse med den fungerende Politie-directeur, ansees med Tvangsarbejds-Straf fra 2 til 6 Maaneder. Hvis Nogen, der saaledes er anseet, vedbliver et utilbørligt Forhold, bør han ved Kbhavns Politieret dømmes som for 3die Gang begaaet Beterie, og saaledes fortares der, i Tilfælde af ny Gientagelse, stedse med forøget Straf som for gientaget Bet-

lerie; ligesom og den Dom, der i Overeensstemmelse med 9. Okt. disse Regler er Nogen overgaaet, vil, hvis han siden findes i Betlerie, have samme Virkning til Straffens Skiærpelse, som om han for denne Forseelse var dømt til en lige Straf. [Fattigl. 9. April 1891 §§ 39, 40, 41. L. Nr. 129, 1. April 1905 § 11.]

3.) Tvangsarbejds-Straffen kan ogsaa i de i § 2 omhandlede Tilfælde efter Omstændighederne skiærpes saaledes, at en Deel af Straffetiden bliver at tilbringe i eensomt Fængsel, hvorved det ovenfor i § 1 Foreskrevne bliver at iagttage. Saa er Directionen og bemyndiget til for uordentligt eller ustyrligt Forhold, som af Nogen udvises i Tvangsarbejds-Anstalten, at anvende eensomt Fængsel i en passende Tid. Fremdeles skal det i alle Tilfælde, hvor Nogen, der hører under Fattigvæsenets Forsorg, har været hensat i Tvangsarbejds-Anstalten, komme an paa Directionens Bestemmelse, om den Paagieldende efter udstaaet Straffetid ganske kan sættes tilbage i sin oprindelige Stilling, eller om han endnu i nogen Tid maatte være at holde i en mildere Tvang, saasom ved Forbud imod Udgang om Søn- og Helligdagene. Paa den anden Side er Directionen bemyndiget til i de Tilfælde, hvor Tvangsarbejdet er paalagt ved dens egen i Forbindelse med Politiedirecteuren tagne Resolution, og naar Omstændighederne give grundet Anledning til at antage, at den Paagieldende i Straffetiden har forbedret sig, da at afkorte Tiden indtil det Halve.

1834.

Fr. ang. Betalingen for Afbenyttelse af Havnevæsenets og Privates Bolværker i Kbhvn.

12. Febr.

Gr. Skiøndt saavel Sagens Natur som Anordningerne tilsige, at det ikke kan staae i deres Magt, som eie Bolværker ved Havne og offentlige Canaler, vilkaarligt at bestemme, hvad Betaling de ville tage for Fartøiers Anlæg ved Samme, saalidet som de kunne være beføiede til aldeles at nægte denne for Handel og Samfærdsel fornødne Benyttelse af bemeldte deres Eiendomme, saa er hidtil dog, hvad Kiøbenhavn angaaer, kun givet udtrykkelig Bestemmelse om Betalingen for de Havnevæsenet tilhørende Bol-

12. Febr. værkers Benyttelse. Da der nu stundom føres Klage over ubillige Fordringer af de private Bolværkseiere, og det desuden fra flere Sider er tienligst for alle Vedkommende, at der haves en fast Regel for Betalingen, hvorom der ofte ikke er Tid og Leilighed til at underhandle, saa har Kongen fundet for godt at foreskrive passende og billige Regler, der, indtil videre, skulle være giældende for Bolværkspengenes Bestemmelse i Kbhavn, ligesaavel naar Bolværkerne ere i privat Eiendom, som naar de tilhøre Havnevæsenet. Derfor befales:

1.) Naar noget, til Læstedrægtighed ansat, Fartøi anlægges ved et Bolværk, betales derfor til Bolværkseieren, hvad enten denne er Havnevæsenet eller en privat Mand, 16 Rbsk. Sølv pr. Læst, og, naar Fartøiet efter 3 Ugers Forløb endnu bliver henliggende sammesteds, erlægges endvidere 12 Sk. Sølv pr. Læst, og saaledes vedbliver det hver Gang, 3 Uger atter ere udløbne. Naar imidlertid et Fartøi henlægges i Vinterleie, saa kunne fornævnte Bolværkspenge for den hele Tid, hvori Vinterleiet fortsættes, ikke tages mere end to Gange, for hvilke dobbelte Bolværkspenge det saaledes kan blive henliggende, indtil det paa ny indtager Ladning; dog at Vinterleiet ikke kan begynde førend 1 Nov. eller regnes længere end til 31 Mart.

2.) For Pramme, naar de ikke blive over 24 Timer liggende ved Bolværket, nedsættes Betalingen til 8 Rbsk Sølv pr. Læst, og for Baade, som ikke til Læstedrægtighed ere ansatte, betales i lige Tilfælde kun 3 Sk. S. Men for Pramme, som blive længere henliggende, erlægges Betaling efter § 1, og for Baade 6 Sk. S., hvilken Betaling paa ny udredes hver Gang, 3 Uger ere forløbne. [*Pl. 6. Okt. 1843. Skr. 16. Aug. 1843. Bekg. 26. Nov. 1915.*]

3.) Fornævnte Betaling kan ikke forhøies, fordi Fartøiet losses eller lades, ei heller fordi Slæbesteder, der ere anbragte i Bolværkerne, derved afbenyttes.

4.) Naar et Fartøi forlader et Bolværk, inden Udløbet af den Tid, hvorfor Betaling er erlagt, saa kan dets Fører,

ved at anmelde Saadant for Havnefogden, forbeholde sig 12. Febr. at kunne igien benytte den tilbagestaaende Deel af fornævnte Tid, saafremt Tilbagekomsten skeer inden 48 Timer og Liggetiden ikke forinden er udløben.

5.) Ligger et Skib ud for 2de forskjellige Bolværker, betales Bolværkspengene til enhver Bolværkseier især, efter det Forhold, hvori Skibet benytter det ene eller det andet Bolværk, og hvis der i denne Henseende opstaaer Tvist, afgjøres samme af Havneadministrationen efter foregaaende local Undersøgelse.

6.) Ankomme Fartøier for en Bolværkseiers egen Regning, for at losse eller lade Varer, ham tilhørende, saa skal han naar ellers Bolværket paa den Tid staaer ledigt, have Fortrinsret til at erholde dem anlagte ved Samme, uden Hensyn til de tidligere for Havnefogden anmeldte Fartøier.

7.) I Tilfælde af Uenighed mellem Bolværkseieren og Fartøiets Fører om Bolværkspengenes Beløb, maa denne, for at kunne blive udklareret igiennem Toldboden, forinden saadan Tvist er afgjort, enten, under Forbeholdenhed, betale hvad Bolværkseieren fordrer, eller deponere det omtvistede Beløb hos Havnefogden, hvis Tilstaaelse desangaaende her træder i Stedet for den ellers fornødne Qvittering fra Bolværkseieren.

8.) Den foranførte Bestemmelse af Bolværkspengenes Størrelse skal paa ingen Maade være til Hinder for en Overeenskomst med en Bolværkseier om lavere Betaling, og, ligesom en saadan Lempelse, fremdeles som hidtil, fra Havne-Administrationens Side vil blive tilstaaet, hvor kun en Deel af Ladningen losses eller indtages ved et Bolværk, saaledes forventes det, at de private Bolværkseiere ville findes villige til en lignende billig Nedsættelse.

9.) Denne Fr. træder i Kraft den 1 Apr. 1834.

[Fr. 18. April 1744 § 14. Pl. 4. Maj 1822 § 10 g. — Lov om Frihavnen 31. Marts 1891 § 9. Bekg. om Benyttelse af Havnevæsenets Bolværker m. m. 26. Nov. 1915.]

14. Maj **Pl. indeholdende en nærmere Bestemmelse ang. privilegerede Fordringers Inddrivelse hos dem, der have givet Underpant i deres Løsøre.**

Gr. Da det er blevet Tvivl underkastet, hvorvidt den Fortrinsret, som tilkommer visse privilegerede Fordringer, kan gøres gjeldende uden at Debtors hele Boe tages under Skiftebehandling, saa har Kongen, for at forebygge de for alle Vedkommende skadelige Følger, som denne Tvivl kunde foraarsage, fundet for godt at bestemme, som følger: Den Fortrinsret, som Pl. 23 Jul. 1819 tillægger de deri ommeldte privilegerede Fordringer, fremfor det Underpant i Løsøre, der er erhvervet efter Kundgiørelsen af fornævnte Pl., skal ogsaa være anvendelig, naar Execution eller Udpantning gøres for en slig privilegeret Fordring, uden at det, for at gøre hiin Fortrinsret gjeldende, skal være fornødent, at begiære Debtors hele Boe taget under Concursbehandling. Dog følger det af L. 1—24—26, at pantsat Løsøre ikke ved en saadan Forretning maa angribes, naar og forsaavidt der er upantsat Gods, hvori Udlæg for den privilegerede Fordring kan gøres. Ei heller bør Inddrivelsen af de Skatter og andre offentlige Afgifter, der hvile paa faste Eiendomme, begynde med Udlæg i Løsøre, naar intet deraf haves, som ikke er pantsat, men i dette Tilfælde bør der strax skrides til Udlæg i den skattepligtige Eiendom, hvori der haves Prioritet for Afgiften, hvorimod de øvrige Afgifter, der ikke saaledes hvile paa en fast Eiendom, men ere blot personlige, være sig Kgl. Skatter eller Commune-Afgifter, blive at henhøre til de Fordringer, hvorfor der, som meldt, maa skee Udlæg i Løsøre, om det endog er pantsat. Iøvrigt følger det af sig selv, at der ved foranførte Bestemmelse, saalidet som ved Pl. 23 Jul. 1819, er giort nogen Forandring i det indbyrdes Forhold, som Loven og Anordningerne hiemle imellem forskellige Classer af privilegerede Fordringer, hvorhos det i Særdeleshed bliver at iagttage, at Kgl. Skatter gaae forud for Communeafgifter.

[Amtstueforordn. 8. Juli 1840 §§ 2, 13. Konkursl. 25. Marts 1872 §§ 34, 39.]

Raadstue-Pl. (Resol. 14 Mai) at Kongen har bifaldet, 28. Maj. at den udenfor Kiøbenhavn, fra Ladegaardsveien over Blaagaards Jorder til Nørrebroe, førende Vei herefter fører Navn af »Blaagaardsveien«.

Cancellie-Pl. (Resol. 5. Aug.) ang. en nærmere Bestem- 25. Sept.
melse af Rescr. 25. April 1821 om herværende fremmede
Consulers Rettigheder.

Det har behaget Kongen at forandre den første Passus af Resol. 25 Apr. 1821 derhen:

1.) at Kgl. Undersaatter, ved i de Kgl. Stater at udnævnes til og anerkjendes som fremmede Consuler eller Consular-Agenter af hvilkensomhelst Classe, herefter ikke skulle erhverve nogen Fritagelse for personlige Forretninger, der efter Ombud paaligge en Stads Borgere og Indvaanere, eller for andre borgerlige Byrder, der medføre personlige Forretninger, ligesaalidet som Fritagelse for Byrder og Afgifter, enten personlige eller saadanne, der flyde af deres hidtil havde borgerlige Stilling med Hensyn til Eiendom, Næring eller Formue, dog saaledes, at den de hidtil anerkjendte fremmede Consuler, der ere Kgl. Undersaatter, tilstaaede Fritagelse for personlige borgerlige onera forbeholdes dem, saalænge de uafbrudt vedblive at være fremmede Consuler enten i deres nuværende eller i en forandret Qualitet. Hvorhos det endvidere har behaget Kongen at approbere:

2.) at det i Henseende til Kgl. Undersaatter, der i Helsingøer for Fremtiden udnævnes til og anerkjendes som fremmede Consuler eller Consular-Agenter af hvilkensomhelst Rang, i Eet og Alt maa have sit Forblivende ved Resol. 25 Apr. 1821, samt endelig

3.) at den Fritagelse for enhver personlig Byrde og for personlige Afgifter, som i ovenmeldte Resolutions 2den Passus er tilstaaet de fremmede Magters Undersaatter, der som fremmede Consuler indsendes i de Kgl. Stater, maa forstaaes derhen, at den ikke alene tilkommer saadanne Consuler for deres egen Person, men ogsaa for deres Fa-

25. Sept. milie og Børn, saalænge disse ikke have erhvervet nogen særskilt og uafhængig borgerlig Stilling her i Landet.

[Cirk. 12. Maj 1821.]

25. Okt. **Rentekammerets Skr. til Stiftamtmanden over Aarhus Stift**, hvori Samme — i Anledning af en Ansøgning fra Eieren af et Lyststed i Riis Skov paa Aarhus Kjøbstæds Grund om Fritagelse for at svare Bygningsafgift af bemeldte Eiendom i Vintermaanederne, i hvilken Tid den ikke benyttes, — svares, at i Lighed med de vedtagne Bestemmelser ihenseende til Bygningsafgifts Svarelse af de i Omegnen af Kjøbenhavn værende Lyststeder, som ikke ere beboede om Vinteren, kan det Ansøgte ikke bevilges.

[Skr. 23. Aug. 1861.]

10. Dec. **Reskr. til Kbhvns Mag. ang. Forhøielse af Hævingen for Priorinden og Konventualinderne i det Harboeske Enkefruekloster m. v.**

Vor synderlige Bevaagenhed! Os er af Vort danske Kancellie allerunderdanigst bleven foredragen en af Eder, som Direktører for det Harboeske Enkefruekloster i Vor kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, til samme fremsendt Forestilling, hvori I andrage paa, at der maa fastsættes en fast Regel for den fremtidige Bestemmelse af Konventualindernes Hævning, og at, da Klosterets Formuestilstand i den senere Tid har forbedret sig, den ved forskjellige allerhøieste Reskripter de nuværende Konventualinder tillagte Hævning maatte forøges, samt at de for Tiden ved enkelte Leiligheder bestemte Lønninger for Klosterets Betjente og Regulativer for Brænde, Lys o. s. v. maatte fastsættes som almindelig gjeldende for Fremtiden.

Efter at have taget denne Sag tilligemed den af Vort danske Kancelli i denne Henseende allerunderdanigst nedlagte Forestilling under allerhøieste Overveielse, bifalde Vi allernaadigst:

1) at den Hævning, som det Harboeske Enkefruekloster omsider, og naar det efterhaanden dertil erhverver Evne,

bør udrede, fastsættes for Priorinden til 260 Rbd. Sølv, og 10. Dec. for Konventualinderne til 160 Rbd. Sølv aarligen;

2) at Priorinden og de øvrige Konventualinder maae, indtil Stiftelsens Formuestilstand tillader at udbetale fornævnte Beløb, aarligen nyde et Tillæg til det, de nu for Tiden oppebære, hvilket indtil videre bestemmes til 20 Procent af dette Beløb;

3) at foranførte Bestemmelse træder i Kraft fra dette Aars Begyndelse, og at det iøvrigt, bør have sit Forblivende ved de for Stiftelsen givne Bestemmelser og navnlig ved de Regulativer af Lønninger og Godtgjørelser for Brænde, Lys o. s. v., som for Tiden ere gjeldende, hvorhos dog det Revisionsalarium, som tilkommer den, som inden Vor allerhøieste Resolution af 19de Novbr. 1828 reviderede Klosterets Regnskaber, bortfalder ved dennes Død.

[Rescr. 7. Jan. 1736. Rescr. 30. Jan. 1846.]

Univers. Direct. Bekg. (Resol. 2 Jan.) ang., hvorledes de testimonia paupertatis, som de Studerende ved Ansøgninger om akademiske Beneficier have at fremlægge, skulle være indrettede.

1835.

24. Jan.

Kongen har bestemt, at enhver Studerende ved Kbnhavns Universitet, som herefter ansøger om akademiske Beneficier, bør til Oplysning om sin Trang til saadan Understøttelse vedlægge sin Ansøgning et Testimonium paupertatis, affattet efter hofølgende Schema. Et saadant Testimonium, der kun er gjeldende for eet Aar, skal, for at kunne tages i Betragtning, være forsynet med Øvrighedens Paategning, at intet er den bekiendt, der kan svække Paalideligheden af de Oplysninger, som deri af Vedkommende ere indførte. Denne Paategning bliver at meddele af Øvrigheden paa det Sted, hvor Testimoniets Udstæder boer, i Kiøbstæderne af Magistraten eller Byfogden, og paa Landet af Herredsfogden eller Birkedommeren.

Gen. Komm. Koll. Skr. til Admiralitets- og Kommissariats-Kollegiet, hvori Samme, i Anledning af en derom

1. Sept.

1. Sept. gjort Forespørgsel, meddeles, at den Afgift af 2 pCt. aarlig til Kjøbenhavns Fattigvæsen, som ifølge allerhøieste Resol. af 9de Juni 1819 skal erlægges af de Officierer og civilmilitære Embedsmænd m. fl. under Landmilitæretaten, hvilke have fri Bolig i kongelige eller offentlige Bygninger her i Staden og Citadellet Frederikshavn, hvoraf Arealskat ikke svares, bliver kortet Vedkommende saavel af den reglementerede Gage, som af de personlige Tillæg, de maatte nyde af den militære Fond.
30. Sept. **Raadstue-Plakat**, hvorved fastsættes, at Betalingen for Afholdelsen af Taxations-Forretninger over faste Eendomme fra 1 n. M. og indtil videre er bestemt saaledes, at enhver til disse Forretninger udmeldt Mester erholder:
- naar Taxations-Summerne er under 1000 Rbdlr. Sølv, 1 Rbdlr. i Sølv eller Rigsbankseddel;
- naar Summen er fra 1000 til 2000 Rbdlr. Sølv, 1 Rbdlr 2 Mk. i Sølv eller Rigsbankseddel og Tegn;
- naar Summen er fra 2000 til 5000 Rbdlr Sølv, 2 Rbdlr i Sølv eller Rigsbanksedler;
- naar den er fulde 5000 til 10000 Rbdlr Sølv, 3 Rbdlr. i Sølv eller Rigsbanksedler;
- naar den er fulde 10000 Rbdlr Sølv og hvor høi den maatte være, 4 Rbdlr. i Sølv eller Rigsbanksedler;
- til hvilken Betaling der altid bliver at erlægge 1 Rbdlr. i Sølv eller Rigsbankseddel for hver Mester, naar Forretningen foretages udenfor Portene.
- (Raadstuearkivet.)
[Pl. 25. Aug. 1916.]
17. Nov. **Kanc. Skr. til Generaltoldkammeret og Kommercekollegiet ang. den Kbhvns Kasse tilkommende Godtgørelse for Omkostningerne ved Holmensbro.**
- Foranlediget af et Andragende fra Administrationen for Havnevæsenet her i Staden om, at Kjøbenhavns Magistrat i en til samme indkommen Beregning over den Godtgørelse, der ifølge den allerhøieste Resol. af 9de Jan. 1833 tilkommer Stadens Kasse i Anledning af dens Andeel i Ud-

gifterne ved Holmensbroes Opbyggelse, havde beregnet 17. Nov. Renter af den Hjelp, bemeldte Kasse har ydet til Arbeidets Fuldførelse, har det behaget det kongelige Generaltoldkammer og Kommercekollegium i Skrivelse af 30te Mai sidstleden at udbede sig Kancelliets Betænkning, om Renter i dette Tilfælde rettelig kunne fordres godtgjorte.

I Gjensvar herpaa skulde man tjenstligst melde, at Kollegiet, i Lighed med hvad man i Skrivelse af 14de April 1829 til velbemeldte Kammer har antaget ihenseende til den ved de allerhøieste Resolutioner af 10de Mai 1815 og 25de Marts 1818 Staden tilstaaede Godtgjørelse for Omkostningerne ved Knippelsbroes og Børnehuusbroens Ombygning, ikke finder, at Resolutionen af 1833 hjemler Staden videre end Erstatning for dens egentlige Tilskud. Forsaavidt dette er udredet af den kontante Beholdning, hvoraf Stadens Kasse har været i Besiddelse, synes der saameget mindre at kunne blive Spørgsmaal om Renter, som Stadens Kasse ikke har erlagt samme; men selv ihenseende til de Summer, Magistraten i fornævnte Øiemed har maattet tilveiebringe ved Laan, findes ingen tilstrækkelig Føie til den fremsatte Paastand, idet Byens Kasse efter de Grundsætninger, som in specie i Rskr. af 24de Aug. 1814 ere forkyndte, er pligtig at deeltage i Omkostningerne ved Stadens Broers Reparation, og den allerede er viist en betydelig Lettelse ved, at den tilstaaes Godtgjørelse for dens Andeel i Omkostningerne, ligesom der formeentlig heller ikke ved Resolutionen af 1833 er tilsigtet nogen mere omfattende Erstatning.

[Resol. 9. Jan. 1833. K. B. 28. Sept. 1874. 15. April 1878.]

1836.

Kanc. Skr. til Kbhvns Mag. ang. at Dispacheurerne kunne forblive i Besiddelse af deres fuldskrevne Protokoller. 8. Marts.

I Anledning af det med Kjøbenhavns Magistrats Erklæring af 1ste f. M. hertil indkomne Andragende, hvori Dispacheur N. N. her i Staden, ved i Overeensstemmelse med den 7de § i Instruxen for Dispacheurerne til befalet Eftersyn at tilsende velbemeldte Magistrat de af ham førte

8. Marts. Embeds-Protocoller, anholder om, at en af disse, der allerede er fuldskreven, uagtet Bestemmelsen i berørte §, maatte med Foreviisnings-Paategning blive ham tilbageleveret,

skulde man tjenstligst melde, at Kancelliet bifalder, at det tilstedes N. N., og med ham Dispacheurerne i Almindelighed, at forblive i Besiddelse af de af dem selv, medens de have fungeret, fuldskrevne Protokoller*).

*) Kjøbenhavns Magistrat havde oplyst Følgende: Dispacheuren forventede sit Ønske opfyldt, dels paa Grund af § 6 i Instruksen for Dispacheurerne af 31te Jan. 1823, der bestemmer, »at Dispacheuren skal i en autoriseret Protokol indføre alle opgjorte Dispacher, saa at han til enhver Tid deraf kan give Afskrifter til enhver Paagjældende«, jevnført med den 8de § Nr. 4 og 5, hvorved der er tilstaaet Dispacheuren Betaling for de af ham udstedende Afskrifter, Ekstrakter og Attester. Disse trede §§ formener han nemlig at ville blive uden Anvendelse, naar han maa aflevere sin Dispache-Protokol saasnart den er bleven fuldskreven, og at en ham ved Instruksen tilsagt Indtægt ogsaa derved vilde bortfalde for ham. Slutteligen gjør han opmærksom paa Vigtigheden for enhver Forretningsmand af, at kunne referere sig til sine tidligere udstedte Dokumenter, noget der er af saa meget større Vigtighed for Dispacheuren, eftersom de ved en Dispache Interesserede meget ofte paaberaabe sig foregaaende Dispacher som Hjemmel for Kotüme, hvorved det er nødvendigt for Dispacheuren at oplyse, om de faktiske Omstændigheder i begge Tilfælde have været lige eller ei. I Anledning af ovenanførte Begjæring ytrede Magistraten, at den er fremkommen derved, at Magistraten tidligere i Henhold til Slutningen af den 7de § i Instruksen for Dispacheurerne havde affordret Vedkommende de i deres Værge værende fuldskrevne Protokoller til Opbevaring i Raadstue-Arkivet, hvilket Forlangende ogsaa derefter er blevet efterkommet. Til dette Forlangende havde Magistraten formeent at finde tilstrækkelig Hjemmel i Udtrykkene i bemeldte 7de §'s Slutning, hvori der siges, at de fuldskrevne Protokoller blive til samme Sted (Raadstue-Arkivet) at indlevere i foranførte Øiemed (nemlig for derfra at kunne afbenyttes til Udfærdigelse af Udskrifter eller andre Oplysninger). Denne Bestemmelse maatte Magistraten antage at være bleven fremkaldt ved den Interesse, som det har for det Offentlige, at vide saadanne Embedsbøger, som in casu Dispacheurernes, saavidt muligt, sikrede for, ved ulykkelige Tilfælde at forkomme, hvilket vel ligeledes maa antages at vorde forebygget, i det mindste for en Deel, naar de bevares i

8. Marts.

et offentligt Arkiv istedetfor at forblive i vedkommende Embedsmands Værge paa hans private Bopæl. Hvad dernæst angaaer den af N. N. anførte 8de §'s 4de og 5te Poster, i hvilke der omtales, hvormeget der af en Dispatcheur kan forlanges betalt for Afskrift af en Dispatche, nemlig 1 Rbd. Sølv pr. Ark, og 2 Rbd. røde Sølv for en Extrakt eller Attest, hvilke respektive Afskrifter, Extrakter eller Attester han synes at formene, at burde udfærdiges af ham, saa ville fornævnte Afskrifter, Extrakter eller Attester dog vel kun blive at udfærdige af Dispatcheuren, og han derfor kunne forlange den i 8de §'s 4 og 5te Poster ommeldte Betaling, saalænge Protokollerne ei endnu ere fuldskrevne, og følgelig endnu i Dispatcheurens Værge, hvorimod Udfærdigelsen af Udskrifter og andre Oplysningers Meddelelse af de fuldskrevne, og til Opbevaring i Stadens Raadstue-Arkiv afleverede Protokoller, efter den 7de §'s Indhold maa antages i Fremtiden (d. e. efter den skete Aflevering) at burde skee derfra (nemlig fra Raadstue-Arkivet) saavel af de fuldskrevne, som af de efter en Dispatcheurs Dødsfald eller Afgang fra Embedet derfra afleverede Protokoller for den ved Instruksen fastsatte Betaling. Betræffende iøvrigt de endvidere fremsatte Bemærkninger om Vigtigheden af, at endogsaa fuldskrevne Protokoller forblive i Dispatcheurens Værge, for at han til enhver Tid deraf kan give Afskrifter til enhver Paagjeldende, samt i paakommende Tilfælde at kunne referere sig til sine tidligere udstedte Dokumenter, eftersom de ved en Dispatche Interesserede meget ofte paaberaabe sig foregaaende Dispatcher som Hjemmel for Koutume, hvorved det er nødvendigt for Dispatcheuren at oplyse, om de faktiske Omstændigheder i begge Tilfælde have været lige eller ikke, saa vil slige Afskrifter og slig Refereren til tidligere Dispatcher ligesaavel kunne skee ved Afskrifter fra Raadstue-Arkivet, efter Dispatcheurens Paapegninger, naar de fuldskrevne Protokoller ere indleverede til Raadstue-Arkivet (inciderer bemærkes, at de til Dispatcherne henhørende Dokumenter ei følge med Dispatche-Protokollerne og ei heller i den 7de § ere benævnte som saadanne, der skulle følge med de fuldskrevne Protokoller) som ved Dispatcheuren selv, medens Protokollerne endnu ere i hans Værge. Da det imidlertid ikke kan negtes, at det synes naturligt, at Embedsmanden selv, saalænge han lever, giver Udskrifter af de ved ham udførte Embedshandlinger; Dispatcheurens Ret til at give Udskrifter ei heller er ved Instruksen indskrænket til visse Tilfælde, hvilket den vilde blive, naar han kun maatte meddele Udskrifter af de Dispatcher, der findes i den Protokol, han var i Besiddelse af; det derhos vilde være besværligt, naar han, for at erholde Oplysninger af de ældre Protokoller, stedse skulde være i den Nødvendighed, at maatte ty til Raadstue-Arkivet, hvor Forretningerne og unyttigen vilde forøges, ved

2. Juli. **Rentek. Cirk. til samtlige Amtmænd og Kbhvns Mag. ang. hvilke Tømmerskure, der ere frie for Bygningsafgift.**

Det har allernaadigst behaget Hans Majestæt, paa Rentekammerets allerunderdanigste Forestilling, under 21de Mai d. A. at resolve saaledes:

»Vi ville allernaadigst have samtlige, til Tømmeroplag indrettede, aabne Skure, saavel paa Staden Kjøbenhavns Grund, som udenfor samme, fritagne for Bygningsafgift, naar de i det mindste paa den ene Langside ere aldeles aabne det hele Aar igjennem, hvorimod alle andre, til saadant Oplag opførte, Bygninger eller Skure bør være Afgiften underkastede efter de nugjeldende forskjellige Regler, eftersom de ere opførte paa Stadens Grund eller udenfor samme«. Denne allerhøieste Resolution skulde Rentekammeret ikke undlader tjenstligst at kommunikere (Tit.) til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse, saavel for Amtsforvalterne for N. N. Amtstuedistrikt som for Magistraten i N. N. Kjøbstad til Iagttagelse i mødende Tilfælde.

[Fr. 1. Okt. 1802 § 29.]

2. Nov. **Fundats for Budolphi Kloster i Kbhvn.**

Vi Frederik den Sjette, Konge til Danmark, etc., gjøre vitterligt: Da det er Os foredraget, hvorledes den ved Student Morten Nielsen Budolphi under 16de Marts 1725 allernaadigst konfirmerede Testament oprettede Stiftelse i Vor kongelige Residentsstad Kjøbenhavn ikke hidtil har været forsynet med nogen formelig Fundats, og at der end ikke gives Nogen, som i bemeldte Testament har Hjemmel til

---

at meddele Afskrifter i Tilfælde, hvor et blot Eftersyn vilde være tilstrækkeligt; samt Faren ved at lade de fuldskrevne Dispache-Protokoller blive i Dispacheurens Værge ikke vilde være større, end i de mange andre Tilfælde, hvor det tilstedes Embedsmænd at forblive i Besiddelse paa deres Bopæl af deres Embedsbøger, saa troede Magistraten til Kancelliets Afgjørelse at burde henstille, hvorvidt det kunde tilstedes N. N., og med ham Dispacheurerne i Almindelighed, at forblive i Besiddelse af de af dem selv, medens de have fungeret, fuldskrevne Protokoller.

at bestyre Stiftelsen, ligesom de i samme indeholdte enkelte 2. Nov. Bestemmelser Stiftelsen angaaende især under de nuværende Forhold iøvrigt ere utilstrækkelige, saa have Vi, efterat have taget det af den konstituerede Værge for Stiftelsen indsendte Udkast til en slig Fundats samt de af Os Elskelige Overpræsident, Borgemester og Raad i bemeldte Vor Residentsstad derved gjorde Bemærkninger i nøieste Overveielse, allernaadigst foreskrevet følgende Hovedregler, hvorefter der for Fremtiden skal forholdes med Hensyn til bemeldte Stiftelse, og hvilke Regler ere affattede i Overeensstemmelse med Testators i Testamentet forkyndte Villie, forsaavidt de siden indtraadte Forhold tilstede det.

§ 1. Stiftelsen indeholder i den samme tilhørende Bygning i Kjøbenhavn, Nr. 145 i Nørre-Kvarter, 6 Beboelsesleiligheder for Enker eller ugifte Fruentimmer, hver paa 3 Værelser med Kjøkken, og i Kvisten 2 andre Leiligheder, den ene paa to, den anden paa et Værelse, samt et fælles Kjøkken, hvorhos der til hver Leilighed hører et Stykke af Stiftelsens Have og i Kjelderens Rum til Brænde. Videre Understøttelse end fri Beboelse og Benyttelse af fornævnte Leiligheder kan Stiftelsen for Tiden ikke yde.

§ 2. Stiftelsen skal bestyres af Kjøbenhavns Magistrat ved en Forstander, der udnævnes af Magistraten, og som, saafremt han derpaa gjør Fordring, tillægges en i Forhold til hans Arbeide billig Godtgjørelse, hvis Størrelse fastsættes af Vort danske Kancellie efter Magistratens Forslag. De Forstanderen paaliggende Pligter bestemmes ved en Instrux, til hvilken Magistraten har at indsende Forslag til bemeldte Vort Kancelliets Bedømmelse og Approbation.

§ 3. Stiftelsens Midler skulle, ligesom andre under Magistratens Bestyrelse staaende Legaters og Stiftelsers Midler, administreres i Overeensstemmelse med de for Bestyrelsen af offentlige Stiftelsers Midler gjeldende Regler, og Forstanderen anvises af Magistraten de Summer, som han til Bestridelse af Stiftelsens løbende Udgifter behøver. Saavel for den egentlige Kapitalbestyrelse som for An-

2. Nov. vendelsen af de Forstanderen anviste Summer aflægges aarlig behørigen dokumenteret Regnskab, der, saaledes som for de øvrige Regnskaber for Stiftelser og Legater under Magistratens umiddelbare Bestyrelse er befalet, indsendes til Revision og Decision i Kancelliet.

§ 4. Det tilkommer for Fremtiden Kjøbenhavns Magistrat at besætte de vakante Pladser i Stiftelsen. Men da den Kapital, Stiftelsen for Tiden eier, ikke er tilstrækkelig til at sikre dens fremtidige Opretholdelse, saa bør indtil videre Ingen, uagtet hun ellers dertil maatte være værdig og trængende, optages i Stiftelsen, uden imod at indbetale en Kapital, hvis Rente dog maa kunne forbeholdes hende, enten for Livstid eller for kortere Tid. Som Følge deraf bør og blandt flere kvalificerede Personer den foretrakkes, hvis Optagelse vil bidrage meest til at forskaffe Stiftelsen den fornødne Forøgelse i dens Ressourcer til fremtidig Opretholdelse. Men naar Stiftelsens Formuestilstand har forbedret sig i den Grad, at den har erholdt Disposition over Renten af en Kapital paa 6000 Rbd., hvilken Rente vil være nødvendig til at bestride Stiftelsens løbende Udgifter, haver Magistraten at indkomme med Forestilling, om denne Betaling strax bør ophøre, eller om den skal vedblive, indtil der er samlet en saa stor Kapital, at der af dens Renter kan udredes en aarlig Understøttelse til Stiftelsens Lemmer.

§ 5. Ligesom Ingen, uden uformuende og skikkelige Enker eller ugifte Fruentimmer, maa optages i Stiftelsen, saaledes bør og blandt disse, i Overeensstemmelse med Budolphi Testament, de, som ere svage og gamle samt høre til Kjøbenhavns Borgerstand eller ere fødte i denne Vor Residentsstad, foretrakkes, dog maa dette, saalænge Stiftelsens Tilstand er saadan, at den, i Overeensstemmelse med § 4, er i den Nødvendighed kun at overlade Pladserne mod en Kapital, taale den Indskrænkning, som deraf er en Følge.

§ 6. Naar Stiftelsen, ved sin Formues Forøgelse, dertil er bleven sat i Stand, bør der sørges for, at der, i Overeensstemmelse med Testamentet, indlægges et Par fattige guds-

frygtige Ægtefolk til at have Tilsyn med Bygningen og at 2. Nov. hjælpe Lemmerne i Stiftelsen. Saa bør og i fornævnte Tilfælde Kancelliet udnævne en theologisk Kandidat til at forestaae Gudstjenesten i Stiftelsen. Om Størrelsen af den Godtgjørelse, der bliver at tillægge ham, bliver i sin Tid, naar han kan ansættes, nærmere Bestemmelse at tage.

§ 7. Stiftelsens Medlemmer ere pligtige at boe i samme og maae ikke uden Magistratens Tilladelse tage Bopæl udenfor. Fraværelse uden Tilladelse paa længere Tid end $\frac{1}{2}$ Aar medfører, dog efter foregaaende Advarsel, Pladsens Fortabelse, uden Krav paa Tilbagebetaling af hvad der maatte være betalt for samme. Ligeledes kan Pladsen tabes ved saadan Opførsel, ved hvilken den fornødne Rolighed og Orden i Stiftelsen forstyrres, naar Vedkommende, efter gjentagen Paamindelse, ikke forbedrer sig. Skulde Noget af Medlemmerne begaae en offentlig Forbrydelse, hvorved det paadrager sig korporlig Straf, er Pladsen i Stiftelsen strax forbrudt. Forøvrigt have Medlemmerne at rette sig efter hvad Magistraten og Forstanderen til Ordens og Reenligheds Haandhævelse maatte foreskrive. Uden Magistratens dertil meddeelte Tilladelse maa Ingen af de i Stiftelsen indtagne Personer have Andre hos sig, og Ingen maa nogensinde afstaae sin Plads i Stiftelsen til en Anden.

§ 8. Medlemmernes Efterladenskaber tilfalde i Reglen Stiftelsen. Erlægges Vedkommende Betaling for Optagelsen i Stiftelsen, da kan det Modsatte dog vedtages ved Optagelsen, i hvilket Tilfælde der af Magistraten meddeeles et skriftligt Beviis for, at Efterladenskaberne ei tilfalde Stiftelsen, hvorom det Fornødne, til Efterretning i Fremtiden, for ethvert Tilfælde anmærkes i den Forhandlingsbog, der bør holdes for Stiftelsen. Forsaavidt et afdød Medlems Begravelse ikke foranstalles af dets Familie eller Venner paa egen Regning, begravnes det paa Stiftelsens Bekostning, som derfor har Fordring til Boet, forsaavidt Efterladenskaberne ei tilfalde Stiftelsen.

[I Koll. Tid. 1837, 57—71, 73—79 findes nærmere Opl. om Klosterets Historie m. v.]

16. Nov. **Fr. ang. den fremtidige Afsoning af Bøder og visse andre Pengeforpligtelser.**

1.) Naar Nogen, der efter Dom, Førlig eller Resolution, som i Medhold af særegne Lovbestemmelser træder i Doms Sted, har at udrede Pengebøder, dertil ikke er istand, bliver den ifaldne Mulct eller Beløbet af de flere den Paagieldende paahvilende Bøder, alt med Afkortning af den Deel deraf, som har været at inddrive hos den Skyldige, i Almindelighed at afsone med Fængsel paa Vand og Brød efter følgende Forhold:

1. For et Beløb indtil 10 Rbd. Sølv inclusive, 1 Dag for hver Gang 2 Rbd.
2. For det som er mellem 10 og 25 Rbd. Sølv incl., 1 Dag for hver Gang 3 Rbd.
3. — — 25 og 50 Rbd. Sølv incl., 1 Dag for hver Gang 5 Rbd.
4. — — 50 og 100 Rbd. Sølv incl., 1 Dag for hver Gang 10 Rbd.
5. — — 100 og 200 Rbd. Sølv incl., 1 Dag for hver Gang 20 Rbd.
6. — — 200 og 400 Rbd. Sølv incl., 1 Dag for hver Gang 40 Rbd.

Ifølge heraf bliver t. Ex. et Mulctbeløb af 80 Rbd. Sølv at afsone med 18 Dages Fængsel paa Vand og Brød, nemlig med saadant Fængsel i 5 Dage for de første 10 Rbd., i andre 5 Dage for de næste 15 Rbd., og atter i andre 5 Dage for de paafølgende 25 Rbd., og endelig i 3 Dage for de sidste 30 Rbd. Iøvrigt bliver at mærke, at, om Beløbet end er under 2 Rbd., bliver det dog at afsone med 1 Dags Fængsel paa Vand og Brød, og at, hvor Summen er over 2 Rbd. men under 10 Rbd. Sølv, Straffetiden forlænges med 1 Dag for hver Rigsbankdaler, som overstiger de respective 2, 4, 6 og 8: hvorimod der, naar Summen er større end 10 Rbd., kun tages Hensyn til den Deel af Beløbet, hvortil der efter de ovenstaaende Regler svarer fulde Dages Straf, saa at det Overskydende bortfalder. Fremdeles bør vedkommende

Embedsmand sørge for, at der, saa vidt muligt, til Bøders Afsoning benyttes andre Arrester end de, hvor de grovere Forbrydere i Almindelighed hensættes. [L. Nr. 130, 27. Maj 1908 § 19. Nr. 131 s. D. §§ 3, 13. L. om Afsoning 16. Febr. 1866. Strfl. 10. Febr. 1866 § 30. L. Nr. 63, 1. April 1911 § 14.] 16. Nov.

3.) Ved Fuldbyrdselsen af Vand og Brøds Straffen efter § 1 bliver der at forholde efter Fr. 12 Jun. 1816, ligesom den og under de i sammes § 6 og 7 fastsatte Betingelser bliver at forvandle til Fængsel paa sædvanlig Fangekost, i Overeensstemmelse med de der foreskrevne Regler. Men desuden har Overøvrigheden, hvis den Paagiældendes personlige Stilling er af saadan Beskaffenhed, at hiin Straf vilde for ham være en uforholdsmæssig haard Afsoningsmaade, i Stedet derfor at fastsætte for hver Dag, hvori han efter § 1 skulde have hensiddet paa Vand og Brød, 4 Dages simpelt Fængsel (hvilket ikke udelukker den Paagiældende fra at erholde andre Næringsmidler end sædvanlig Fangekost, dog at dette skeer paa egen Bekostning og saaledes, at intet Brud skeer paa den Orden, som i Arresten bør finde Sted). Denne Lempelighed skal dog ei komme Nogen til Gode, med mindre hans foregaaende Vandel tillige maatte anbefale ham til Skaansel.

5.) I de Tilfælde, hvor Underholdningspenge til uægte Børn [Fr. 14. Okt. 1763. L. Nr. 130, 27. Maj 1908 § 19.] eller til forladte eller fraskilte Hustruer, [Pl. 5. Juli 1796. Fr. 10. Aug. 1798. L. Nr. 131, 27. Maj 1908 §§ 3, 13.] i Overeensstemmelse med Anordningerne, skulle, paa Vedkommendes Begiering, afsones, bliver der at forholde efter § 1, uden at den Adgang til Lempning i Afsoningsmaaden, som det sidste Membrum af § 3 hiemler, derved kan finde Sted. Dog kan Afsoningen i intet Tilfælde fordres for mindre end det, der staaer tilbage for et halvt Aar, om det endog maatte være betinget, at Bidraget skulde erlægges i kortere Terminer; ei heller kan, om end Beløbet nogensinde maatte udgiøre mere end 400 Rbd., den Vedkommende ved Siden af Afsoning efter § 1 fordre Gieldsfængsel anvendt for det Over-

16. Nov. skydende; hvorimod det staaer til den Vedkommende, aldeles at opgive Afsoningen og derimod benytte de sædvanlige Tvangsmidler mod den Debitor, der ei kan betale. [Fr. 14. Okt. 1763. Konkursl. 25. Marts 1872 § 161, 162. Udpantl. 29. Marts 1873 § 1, Nr. 6. L. Nr. 130, 27. Maj 1908 § 19. Nr. 131 s. D. § 3.]

1837.

30. Maj, **Kanc. Skr. til Generalkommissariatskollegiet ang. af hvem Alimentationsbidrag skal bestemmes, naar den udlagte Barnefader er Militair, der ikke er udskrevet fra Landet.**

Da den ved det sjællandske Landseneer-Regiment ansatte Fanesmed, Dyrlægge N. N. er affordret Alimentationsbidrag til et af Fruentimmeret N. N. heraf Staden udenfor Ægteskab født Pigebarn, hvortil han er udlagt som Fader, har Chefen for bemeldte Regiment forespurgt, om han eller vedkommende Amtmand skal bestemme Bidragets Størrelse, samt hvorledes der iøvrigt skal forholdes, naar den udlagte Barnefader enten kun maatte have liden eller ingen privat Fortjeneste uden for sin Fanesmeds Lønning og Tillæg, eller naar han aldeles modsætter sig at give noget Bidrag. Ved i denne Anledning i Skrivelse af 6te dennes at udbede sig Kancelliets Betænkning har det kongelige Generalkommissariatskollegium bemærket, at det, da nærværende Tilfælde ikke angaaer en af Landet udskreven Soldat, synes at tilfalde Regimentet at bestemme Alimentationsbidraget, hvis Størrelse formenes ikke at burde være mindre end Halvdelen af de Omkostninger, som Barnets Underholdning udfordrer. Det er derhos erindret, at Bidraget ikke enten heelt eller tildeels kan kortes den Paagjeldende i hans Lønning eller Tillæg som Fanesmed; at det Tvangsmiddel, Anordningerne i saadanne Tilfælde bestemme, ligesaalidet er anvendeligt, samt at det saaledes ikke skjønnes, at Regimentet kan paadrages videre end at virke saavidt muligt til, at han af sin private Fortjeneste betaler Bidraget, eller at foranstalte Udpantning i det han maatte eie og hvori Udpantning lovligt kan skee.

I Anledning heraf skulde man tjenstligst yttre, at Kancelliet med det kongelige Generalkommissariatskollegium

maa være enigt i, at det i Tilfælde, hvor Alimentationsbi- 30. Maj.
drag søges hos Militaire, der stadigt holdes i Tjenesten og
ikke ere udskrevne fra Landet, maa tilkomme Regiments-
chefen at bestemme Bidragets Størrelse, der idet mindste
bør udgjøre Halvparten af Omkostningerne paa Barnets
Underhold. Forsaavidt Barnefaderen ikke udenfor den mili-
taire Lønning og Tillæg har nogen privat Fortjeneste, hvori
Bidraget i hiint Fald endogsaa mod hans Vægning maa
kunne søges, vil det formeentlig af Regimentschefen nær-
mere være at bestemme, hvormeget der til Bidragets Be-
taling, uden Skade for den militaire Tjeneste, kan inde-
holdes i hans Lønning og Emolumenter.

[Skr. 5. Jan. 1833.]

Kgl. Resol., hvorved allernaadigst tillades, at den ka- 23. Aug.
tholske Menighed i Kjøbenhavn paa den Deel af Grunden
til Eiendommen Nr. 278 paa Hjørnet af Dronningens Tver-
gade og Norgesgade, som den agter at tilforhandle sig,
opfører et nyt grundmuret Kapel, dog uden Taarn og
Klokke, i hvilket Kapel — der, skjøndt det bliver Menig-
hedens Eiendom, dog vedbliver at benævnes og ansees som
keiserlig-kongeligt østerrigsk Gesandtskabs-Kapel — den
Gudstjeneste maa holdes, som hidtil er bleven holdt i det nu-
værende keiserlig-kongelig østerrigske Gesandtskabs-Kapel.
Iøvrigt bliver den for det nuværende Kapel givne Bestem-
melse, at der ved eller i samme ingensinde maa indrettes Be-
gravelser eller Kirkegaard, ogsaa gjeldende for det nye Ka-
pel; ligesom de ved Kapellet ansatte Præster fremdeles
skulle, saavel hvad Kopulationer angaaer, som i enhver anden
Henseende, iagttage, hvad der desangaaende er foreskrevet,
uden at det nye Kapels Opførelse gjør Forandring i noget
af hvad der er anordnet angaaende de Vilkaar, hvortil den
her tilladte katholske Gudstjeneste er bunden.

[Resol. 4. Nov. 1840.]

Kanc. Skr. til Generaltoldkammer og Kommercekolle- 9. Sept.
giet ang. at der ikke bør ske nogen Indskrækning i den
saakaldte Skudehandel paa Jyllands Nord- og Vest-Kyst.

(Findes trykt i Reskriptsaml. S. 287—93.)

12. Sept. **Cancellie-Placat ang. Fritagelse saavel for Brugen af stemplet Papir som for Udfærdigelses-Gebyr ved Udstedelsen af Daabs- Vielses- og Døds- eller andre saadanne Attester, der begiæres af det herværende Kejs. Østerrikske Gesandtskab.**

I Anledning af, at H. M. Keiseren af Østerrig, under Forudsætning af Reciprocitet, har bevilget Fritagelse for Brugen af stemplet Papir og for Gebyr med Hensyn til Døbe- Vielses- og Døds- eller andre Attester, som paa fremmede Autoriteters Forlangende ønskes ad diplomatisk Vei, har Kongen ligeledes tilladt, at de Døbe- Vielses- og Døds- eller andre saadanne Attester, hvortil efter den gieldende Lovgivning stemplet Papir skal anvendes, maae, naar de udstedes efter det herværende Keiserl. Østerrigske Gesandtskabs Forlangende, meddeles uden Brug af stemplet Papir, ligesom disse Attester i saa Fald blive at udfærdige uden Betaling.

[Fr. 7. Novbr. 1827.]

11. Nov. **Rentekammerets Skr. til Kbhvns Mag.**

Paa Rentekammerets foregaaende Forlangende har Kjøbenhavns Magistrat, under 25de i forrige Maaned, med deres nærmere Ytringer tilstillet Kollegiet en af Stadsconducteuren forfattet Fortegnelse over de vedkommende Ejendomme heri Staden, hvis Forside ikke er bebygget, med Underretning om, efter hvilke Regler de til disse Ejendomme henhørende Bygninger ere ansatte til Bygningsafgiwt, alt til fornøden Oplysning i Anledning af det ved Magistratens tidligere Skrivelse af 19de Juni dette Aar hertil indsendte Andragende, hvori N. N. gjentager sin foregaaende Besværing over, at bemeldte Afgiwt er af Hovedbygningen ved hans Ejendom Nr. 55 i St. Annæ Vester Quarteer, der ligger i en Afstand af 57 Alen fra Gaden, beregnet som af Forhuus istedetfor som af Baghuus, samt derhos anholder om, at Afgiwt af denne Bygning fremtidig maa beregnes efter de for Baghuse gældende Regler, og at ham maa godtgjøres, hvad der saaledes er

erlagt formeget fra Efteraaret 1832, da han første Gang 11. Nov. forlangte en saadan Moderation i Afgivten.

I den Anledning skulde man tjenstligen melde Kjøbenhavns Magistrat, til egen behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse for N. N., at Bygningsafgiften af den omhandlede Bygning vil ifølge de nu meddeelte Oplysninger for Fremtiden blive at beregne med det for Baghuse paabudne Beløb, — — —

[Fr. 1. Okt. 1802.]

1838.

Kanc. Skr. til Kbhvns Mag., hvori Samme meddeles en allerhøieste Resolution af 27de Decbr. 1837, hvorved det 4. Jan. mosaiske Troessamfund i Kjøbenhavn allernaadigst fritages for, af Grunden Nr. 71 og 72 A. i Krystalgaden at svare nogen særlig Grundskat med Hensyn til den paa samme opførte Synagoge, hvorimod der fremdeles af denne Grund blot svares den Skat, der hviler paa selve Grunden og de øvrige paa samme værende Bygninger.

Kgl. Resol., hvorved allernaadigst bestemmes, at der 24. Febr. skal beskikkes to borgerlige Raadmænd i Kjøbenhavns Magistrat, til hvilke blive at overdrage de af Overpræsidenten foreslaaede Forretninger, og som blive at vælge blandt de 32 Mænd eller andre Stadens ansete Borgere, efterat benævnte Stadens Repræsentanter til hver af foranførte Posters Besættelse have bragt 3 Mænd i Forslag, og skulle de saaledes udnævnte tvende Raadmænd hver fungere i 8 Aar, dog med Adgang til at kunne vælges paany, samt for den Tid nyde i aarlig Gage 600 Rbd. Sølv, hvortil anvendes den for Tiden ledige Raadmands Gage, indbefattet de 200 Rbd., der ved allerhøieste Resolution af 9de April 1836 ere tilstaaede hver af Raadmændene i aarlig Gratifikation.

[An. 1. Jan. 1840 §§ 3—6.]

Rentek. Skr. til Stiftamtmanden over Aalborg Stift ang. 31. Marts.
at Udskiftning af en Landsbyes Gadeplads kun kan skee

31. Marts. med samtlige Lodseieres Samtykke og ved en formelig Udskiftningsforretning, og at § 3 i Fdn. af 23de April 1781 ikke derpaa er anvendelig.

I Anledning af den fra Gaardmand N. N. i N. N. By hertil indgivne Besværing over, at de 3 andre Gaardmænd i Byen have deelt imellem sig og hver til sin Gaard indhegnet et Stykke af en i Byen værende aaben Gadeplads af omtrent en Tønde Lands Størrelse, af hvilken de ligeledes have udlagt et Stykke til fornævnte N. N., resolverede Rentekammeret under 23de Septbr. f. A., at saafremt der ikke ved Udskiftningen af Byens Jorder maatte være bestemt noget angaaende bemeldte Gadeplads, hvorefter Bymændene kunde antages berettigede til at dele den imellem sig, vil Pladsens Deling ikke gyldigen kunne finde Sted uden med samtlige Lodseiers Samtykke og ved en formelig Udskiftningsforretning; og tilføiede man derhos, at saafremt saadant Samtykke ikke tilveiebringes, ville Vedkommende atter have at udlægge Pladsen i den Stand, hvori den var, førend de deelte den imellem sig. Af et fra bemeldte Gaardmand N. N. sildigere hertil indkommet Andragende er det imidlertid bragt i Erfaring, at Hr. Kammerherren under 29de Novbr. næstefter har resolveret, at de 5 Gaardmænd, ifølge Fdn. af 23de April 1781 § 3, skulle være berettigede til, uanseet at N. N. ikke deri er enig, ved en Landinspektur at lade bemeldte Gadeplads udskifte, og at samtlige Lodseiere skulle deeltage i Omkostningerne derved, hvilken Resolution, efter Deres over sidstnævnte Andragende under 3die d. M. afgivne Erklæring, er grundet paa, at Kammerets Resolution af 23de Septbr. f. A., for at bringes i Harmonie med Fdn. af 23de April 1781 § 3, efter Deres Formening maa forstaaes saaledes, at enten skulle Vedkommende være enige i Delingen, eller de maae finde sig i at bekoste en Udskiftningsforretning.

Rentekammeret maa i den Anledning tjenstligen tilmelde Dem, at dets ommeldte Resolution af 23de Sept. f. A. skal forstaaes aldeles efter Ordene, saa at begge de ovennævnte Betingelser, nemlig samtlige Lodsejeres Samtykke

og Delingens Udførelse ved en formelig Udskiftningsforret-³¹. Marts. ning, bør være tilstede, for at Delingen kan ansees gyldig, thi her er allene Tale om en Gadejord, der, da det ikke kan oplyses, at der ved Udskiftningen af N. N. Byes Jorder er tagen nogen Bestemmelse angaaende Delingen af samme, er at ansee som Kommune-Eiendom for Byens samtlige Beboere, hvad enten de ere Hartkornsbrugere eller ikke, og hvis hensigtsmæssige Anvendelse tillige interesserer det Offentlige med Hensyn til Veie m. v. Ved at meddele Hr. Kammerherren Saadant, skulde vi, paa Grund af hvad der efter forberørte Deres Erklæring er passeret i Sagen, tjenstligen udbede os Deres nærmere Betænkning behageligen meddeelt*).

[Skr. 4. Nov. 1845. 17. Marts 1849. 6. Juli 1854.]

Kgl. Resolution, hvorved allern. bifaldes, at den Kbhvns 9. April. Fattigvæsen tilhørende øde Plads, Hauserpladsen kaldet, hvorpaa det afbrændte Tvangsarbeidshuus Nr. 199 i Pustervig har staaet, maa overlades til Staden, for at anvendes til Torv, imod at der, som Godtgjørelse herfor, strax efter Meddelelsen af denne allerhøieste Resolution cederes Fattigvæsenet 8000 Rbd. i 4 Procent rentebærende kongelige Obligationer af Stadens extraordinaire Fond.

Raadstue-Pl. (Rescr. 26 Sept.) ang. Hesteskattens Op- 12. Okt. krævelse.

Efter at et fra Directionen for den Kgl. Fødsels- og Pleie-Stiftelse i Kbhvn indkommet Forslag, betræffende forandrede Regler for Hesteskattens Optrævelse, af Cancelliet har været Kongen foredraget, har Han i den Anledning bestemt Følgende:

1) at de i Pl. 31 Dec. 1798 for Optrævelsen af den til

*) Under 28. April 1838 tilskrev Rentekammeret Stiftamtmanden, at Kammeret ikke kunde fravige sin ovennævnte Resolution.

12. Okt. Fordeel for den Kgl. Fødsels- og Pleiestiftelse, ved Anordn. 7 Dec. 1770 § 14 jvfr. Pl. 23 Oct. 1824, i Kbhvn paabudne Hestekat, foreskrevne Regler, forandres derhen, at de paabudne Fortegnelser over de i hver enkelt Gaard i Kbhvn værende Heste, hvad enten disse formenes afgiftsfrie eller ikke, skulle afleveres ved Udgangen af hvert Aars Jan. og Juli, og skulle omhandle alle de Heste, der, som tilhørende her i Staden bosiddende Personer, og derhos bestemte til Afbenyttelse sammesteds, i de nævnte Maaneders Løb endog kun en enkelt Dag have været paa Stald i de ommeldte Eiendomme, samt at det paalægges Rodemesterne at kontrollere Rigtigheden af de giorte Opgivelser, hvorhos den Huuseier, som maatte befindes at have fordulgt eller ikke rigtigen opgivet nogen i hans Gaard værende Hest, bliver at ansee med en Mulct til Stiftelsens Kasse af 4 Rbd. for hver af Fortegnelsen udeladt eller urigtigen opgivet Hest;

2) at det som en nærmere Bestemmelse af den i Pl. 23 Mart. (Rescr. 15 Mart.) 1793 indeholdte Forpligtelse for Vognmændene til, forsaavidt de tage Deel i Hyrekudskenes Næring, at svare lige Afgift med disse af de Heste, som benyttes til sidstnævnte Næringsbrug, herefter bliver at iagttage som Regel, at Interessenterne i det store Vognmands-laug blive at indrømme Fritagelse for Afgiften a) af 6 Heste til Bestridelse af den med Rullen forbundne Kiørsel, b) af 4 Heste til 2 Gadevogne og c) af 6 Heste til 3 Bivogne, eller ialt af 16 Heste for hver havende Vognmandsrulle, og at Interessenterne i det lille Vognmands-laug, naar de tillige ere Natførere, indrømmes Fritagelse af 4 Heste for hvert Natførerlaug, alt under den Forudsætning, at disse Næringsbrugere, som deeltagende i Hyrekudskensnæringen, forøvrigt ere afgiftspligtige. Men da nysnævnte Interessentere i det lille Vognmands-laug ogsaa kunne holde Heste til anden Arbeidskiørsel, som maatte medføre en yderligere Fritagelse for Afgiften, end de nævnte, men som ikke let lader sig indbefatte under en almindelig Regel, saa vil Formanden for Hyrekudskecor-

porationen, i Forening med vedkommende Rodemester, 12. Okt. hvert Halvaar til Magistraten have at indgive Oplysning om disse Næringsbrugeres Arbeidskiørsel samt det Antal Heste, enhver især holder, hvorefter det af Magistraten vil blive at afgjøre, hvormange af disse Heste, der kunne henregnes til Hyrekudskekiørselen, og som Følge deraf bør ansættes til Hesteskat; og

3) at Størrelsen af den aarlige frivillige Subscription, som i Anordn. 7 Dec. 1770 § 14 er fastsat for dem, der ville være fritagne for at betale Hesteskat i Overeensstemmelse med Skattens Forhøielse ved Pl. 23 Oct. 1824, forhøies fra 20 til 40 Rigsbankdaler Sølv. Ved at bekendtgjøre forestaaende Bestemmelser tilføies, at den for et halvt Aar til 1 Nov. 1838 forfaldne Hesteskat endnu vil vorde opkrævet efter de hidtil giældende Regler, hvorimod dens Opkrævning i Overeensstemmelse med Rescriptet vil tage sin Begyndelse med ultimo Januar 1839 for det da forløbne Fierdingaar, og Afgiften fremtidig blive at erlægge halvaarlig i Forbindelse med Skatterne for hvert Aars 1ste og 3die Qvartal.

[An. 7. Dec. 1770. Lov 1. Maj 1851.]

Konfirmation paa efterstaaende af Billedhugger Albert eller Bertel Thorvaldsen oprettede Gavebrev og Testament. 8. Dec.

Undertegnede Billedhugger Bertel Thorvaldsen, Konferentsraad, Kommandeur af Dannebrog og Dannebrogsmænd, p. t. Directeur for det kongelige Akademie for de skjønne Kunster i Kjøbenhavn, erklærer herved, at ligesom jeg under mit Ophold i Rom deels i et den 24de August 1837 i Notarii publici Torrianis Kontoir deponeret Dokument, deels i en senere ligeledes i bemeldte Kontoir deponeret Kodiciel af 25de Juli d. A. har tilkjendegivet min sidste Villie om, hvorledes der efter min Død skulde forholdes med mine Efterladenskaber, saaledes har jeg, der, som kongelig dansk Embedsmand, navnlig som Professor ved Akademiet for de skjønne Kunster i Kjøbenhavn, hører hjemme i denne Stad, i Betragtning heraf, og med Hensyn til, at den Hoved-Skiftebehandling, der i sin Tid

8. Dec. efter min dødelige Afgang vil finde Sted, maa blive at afholde her i Staden, besluttet, ved mit Ophold her at gjentage og bestemme, hvad der skal ansees for min sidste Villie og ubrødeligen overholdes. Thi fastsætter jeg herved:

1) Til min Fødeby Kjøbenhavn skjenker jeg alle mig tilhørende Kunstgjenstande, saavel de, der allerede ere her i Hovedstaden, som den langt større Deel deraf, der endnu er i Rom, tilligemed den Tilvæxt, de endvidere indtil min Død maatte erholde, det Hele bestaaende af Statuer og Basrelieffer i Marmor og i Gips, antike Vaser, udskaarne Stene, Paster, Bronzer, Terrakotter, Medailler, Malerier, Pragt værker, stukne Kobberplader, løse Kobbere og Lithographier, Haandtegninger, Bøger, og hvilkesomhelst andre antike og moderne Gjenstande, der henhøre til Videnskaberne og de skjønne Kunster. De af mine Arbeider, som i sin Tid ere bestilte af Kommissionen for Christiansborg Slots og Frue Kirkes Opførelse, og som tildeels ere anbragte paa de for dem bestemte Steder, ere selvfølgeligen ikke herunder indbegrebne. Forbemeldte min urokkelige og uigjenkaldelige Gave er underkastet følgende Betingelser: a) at alle de ovenfor anførte Gjenstande skulle udgjøre et eneste og særskilt Museum, der skal bære mit Navn, saaledes at det aldrig skal kunne blandes med hvilkesomhelst andre Samlinger, og følgerigen heller ikke formindskes, deles eller forandres under nogetsomhelst Paaskud eller af nogen somhelst Aarsag; b) at Staden Kjøbenhavn skal lade indrette et passende, særskilt og for Ildsvaade sikkert Lokale for dette Museum; c) at jeg forbeholder mig, dersom det skulde møde Vanskeligheder med at faae forbemeldte Lokale i Stand, at forandre min Disposition over den Deel af ovennævnte Kunstgjenstande, som er i Rom, hvorimod den Deel deraf, som er ankommen eller endnu maatte ankomme til Danmark, er og forbliver Staden Kjøbenhavns Eiendom; d) at de Statuer og Basrelieffer, som ved min Død skulde findes ufuldendte, paa mit Stervboes Bekostning skulle fuldføres af Hr. Professor Freund og Hr. Pietro Galli, min Elev, hvorefter disse saa-

ledes fuldendte Arbejder skulle forenes med og indbefattes 8. Dec. i denne Donation under samme Betingelser.

2) Med Hensyn til at jeg i Overeensstemmelse med den mig allernaadigst forundte Bevilling af 12te Marts 1833 har som min Datter adopteret Fru Elisa Sophia Charlotte, i Ægteskab med Hr. Oberst v. Paulsen, ligesom og bemeldte Ægteskab er bleven autoriseret af den pavelige Stol, erklærer jeg herved, at da jeg, ifølge min tidligere Bestemmelse, ved et Depositum i Nationalbanken har sikkert bemeldte min adopterede Datter Renterne af 40,000 Rbd. Sølv, saalængt hun lever, saa er det min bestemte Villie, at hun hermed skal lade sig nøie, da det altid har været og fremdeles er min Mening, at fornævnte hende for Livstid tillagte aarlige Rente skal træde istedetfor og betragtes som hendes Arvelod, hvorfor jeg herved gjentager de i min ovennævnte Kodiciel indeholdte Bestemmelser, ifølge hvilke hverken hun eller hendes Mand skal kunne fremsætte nogen videre Paastand efter min Død, hvorimod fornævnte Rente efter hendes dødelige Afgang skal tilfalde hendes i Ægteskab med Oberst v. Paulsen, eller i hvilket andet Ægteskab hun, dersom hun blev Enke, maatte indgaae, avlede Børn og deres Descendenter, saalænge nogen af disse er til, men naar de alle maatte være uddøde, anvendes saaledes, som jeg nedenfor har bestemt angaaende den Deel af mine Efterladenskaber, over hvilke jeg ikke specielt har disponeret.

3) Jeg forbeholder mig at kunne disponere til Fordeel for hvilken som helst Person, der er mig kjær og som har fortjent det af mig, over hvad jeg maatte ansee for passende, og derfor erklærer jeg herved, at naar der findes imellem mine Papirer og i min Skriverpult noget Blad Papir med specielle Legater eller Dispositioner, som maa antages at være skrevne og underskrevne af mig, efter Udfærdigelsen af denne min sidste Villie, da skal et saadant Blad Papir ansees at udgjøre en Deel af dette mit Testament, og mine Arvinger skulle være forpligtede til, nøiagtigen at opfylde, hvad der saaledes af mig maatte være

8. Dec. anordnet, ligesom ogsaa mine Testaments-Exekutorer i Kjøbenhavn skulle med den største Nøiagtighed fuldbyrde disse Legater, uden at Nogen paa nogensomhelst Maade skal kunne modsætte sig, hvad jeg, som ovenfor anført, specielt maatte have anordnet, dog er det en Selvfølge, at det skal være bemeldte Exekutorer forbeholdt at undersøge saavel Ægtheden af en saadant Dokument, der maatte paaberaabes, som i Særdeleshed hvorvidt det maatte antages at være ældre end den 24de August 1837, efterdi jeg herved erklærer enhver angaaende min Formue forinden bemeldte Datum affattet Disposition for ugyldig, forsaavidt den ellers ikke maatte kunne ansees udtrykkeligen eller stiltiende gjentaget ved nærværende Dokument.

4) Jeg bekræfter herved min tidligere til Fordeel for min ovennævnte adopterede Datters i Ægteskab med Oberst v. Paulsen fødte tvende Børn Albert og Carl fastsatte Bestemmelse, ifølge hvilken jeg for hvert af dem har hos Handelshuset C. H. Donner i Altona deponeret en Kapital af 6000 Species, altsaa for begge tilsammen en Sum af 12,000 Species, af hvilken sidstnævnte Sum (dér, forsaavidt jeg ikke i saa Henseende maatte træffe nogen anden Foranstaltning, i alt Fald efter min Død skal indsættes i Kjøbenhavns Overformynderi, for der at gjøres frugtbringende) Halvdelen for hvert af fornævnte Børn forøges med de Renter og Renters Renter, som deraf svares, indtil det har opnaaet den Alder af 18 Aar, fra hvilken Tid Enhver af dem skal være berettiget til, under en paa lovlig Maade beskikket Kurators Tilsyn, der dog ophører naar de have fyldt det 25de Aar, selv at oppebære og disponere over Renterne af den for samme udsatte og paa fornævnte Maade forøgede Kapital. Det er fremdeles min Villie, at saafremt fornævnte min adopterede Datter, enten i hendes nuværende eller i hvilket andet Ægteskab hun muligens i Tiden kunde indgaae, faaer flere Børn, da skal der, forsaavidt ingen anden speciel Bestemmelse er gjort over den Formue, jeg efterlader mig, tillægges hvert af bemeldte Børn, som, medens jeg lever, opnaaer en Alder af i det mindste

et Aar, Renterne af en ligesaa stor Sum, som der er depo- 8. Dec.
neret for hver af de ovennævnte Børn, nemlig 6000 Species,
som i saa Fald ligeledes indsættes i og forrentes af Kjø-
benhavns Overformynderi, men hvoraf Renterne, saalænge
Børnene forblive hos deres Fader, af denne oppebæres for
at anvendes til deres Fordeel, og efter hans Død paa lige
Maade oppebæres af deres Værge, men derimod, naar Nogen
af Sønnerne har opnaaet en Alder af 18 Aar, overlades
samme til Brug under en beskikket Kurators Tilsyn og ud-
betales dem fra den Tid, de have fuldendt den Alder af 25
Aar. Naar Noget af de tvende ovennavngivne eller noget
andet af Fru Paulsens Børn, der i Overeensstemmelse med
Foranførte kommer til at nyde forbemeldte Renter, ved sin
Død efterlader sig Børn eller fjernere Descendenter, da
arve disse in Kapita, i uendelige Grader, de saaledes ledige
Renter, som deles imellem Arvingerne i lige Lodder, uden
Hensyn til Kjønnen, og saaledes, at de af een Green, som ere
fjernere i Grad, forsaavidt deres Ascendenter ere bortdøde,
tilstedes Adgang til Renterne lige med de nærmere af en
anden Green i samme Linie. Men naar en af disse Linier
skulde uddøe, da tilfalde de ledige Renter den eller
de andre paa lige Maade begunstigede Linier, i hver
af hvilke de fjernere i en Green ligeledes arve in
Kapita tilligemed de nærmere af en anden Green. Men
naar Ingen af disse Linier mere er til, da tilfalde
Renterne de øvrige af Fru Paulsens Descendenter i
Overeensstemmelse med foranførte Regler, og naar alle
disse Linier maatte være uddøde, da skulle de omhand-
lede Renter tilfalde det Museum, der, som ovenmeldt, skal
oprettes og bære mit Navn, og dermed saaledes forholdes
paa samme Maade, som jeg nedenfor vil bestemme angaa-
ende de af mine Efterladenskaber, over hvilke jeg ingen
anden speciel Bestemmelse har gjort.

5) Hvad angaaer de af mine Efterladenskaber, over
hvilke jeg ingen særdeles Bestemmelse har fastsat eller
endnu maatte fastsætte, da er det min Villie, at efter min
Død alle Fordringer og udestaaende Kapitaler inddrages, at

8. Dec. alt Andet, der kan henføres til min efterladte Formue, (forsaavidt samme ikke bestaaer i rede Penge) saasom kongelige Obligationer og andre Statspapirer, Løsøre, faste Eienomme, Rettigheder, Intet undtaget, skal realiseres, og at det Beløb, som deraf tilligemed de rede Penge, som forefindes efter mig, bliver tilbage, efterat min Begravelse og andre paa Stervboet hvilende Udgifter ere udredede, for bestandigt indsættes i Overformynderiet her i Staden, hvorimod Renterne deraf skulle tilfalde alle min ovennævnte adopterede Datters ved min Død i Live værende Børn, hvilke som mine Universalarvinger, uden Hensyn til Kjønnet, skulle nyde hver en lige Andeel, dog saaledes, at Faderen, saalænge Børnene underholdes paa hans Bekostning, oppebærer de dem tilfaldne Renter for at anvende samme til deres Fordeel, hvorimod hver af dem, efter at have opnaaet 18 Aars Alder, overlades de Samme tillagte Renter under en Kurators Tilsyn, som dog for Sønnernes Vedkommende bortfalder, naar de have fyldt det 25de Aar. Iøvrigt vil jeg, at de under nærværende Post omhandlede Renter, som jeg har tillagt min adopterede Datters Børn, efter disses Død i uendelige Grader skulle arves af deres Descendenter, iblandt hvilke jeg vil, at der i saa Henseende skal forholdes ligesom ovenfor under 4de Post er bestemt i Henseende til de der omhandlede Renter, saa at naar Nogen dør uden Livsarving, den saaledes ledige Andeel alene tilfalder Arvingerne af samme Linie, men uden at de nærmere af een Green udelukker de fjernere af en anden Green, men at i Tilfælde af at Alle af een Linie uddøe, den ledige Lod da arves in Kapita af alle Arvingerne af den eller de andre Linier, i hvilke der da fremdeles arves paa foranførte Maade, saalænge Nogen er til. Men naar de alle ere uddøde, skulle samtlige Renter, forsaavidt jeg ikke paa anden Maade har disponeret over dem, tilfalde ovennævnte Museum for at anvendes til Bestillinger til Fordeel for danske Kunstnere i det Øiemed at befordre de skønne Kunster i Danmark og at berige mit Museum med de saaledes af dem udførte Arbejder, hvorhos jeg indskjærper og udtrykkeligen bestemmer, at Kapitalerne stedse skulle være uafhængelige,

og at de af ingensomhelst Aarsag eller under intet Paa- 8. Dec.
skud skulle nogensinde kunne formindskes eller forbruges.

6) Min tidligere Udnævnelse af Hr. Filippo Ricci og mine Landsmænd Hr. Johan Bravo og Hr. Albert Kuchler, til som Testaments Exekutorer at sørge for den prompte og nøiagtige Fuldbydelse af Alt, hvad jeg har bestemt, paa den Maade og i den Form, som de maatte ansee for rigtigst, og med Myndighed til Hr. Ricci, eller, hvis han dør, til de overlevende Exekutorer, at udnævne en Anden istedetfor den, der maatte være død, eller muligen ikke vilde befatte sig hermed, stadfæster jeg herved i Henseende til de Forretninger, som Behandlingen af mit Stervbo maatte foranledige i Italien, men forsaavidt Skiftet bliver at behandle her i Staden udnævner jeg herved Hr. Konferentsraad Collin, Hr. Professor Freund og Hr. Professor Thiele til saavel i Egenskab af Exekutorer i det Hele, efter bedste Skjønnende at overholde og fuldbyrde min i dette Dokument udtrykte sidste Villie, som i Særdeleshed til at besørge den fastsatte Fordeling af Renterne, hvorhos det er mit Ønske, at En af Kjøbenhavns Magistrats Midte maatte autoriseres til at besørge det Fornødne i Forening med de Executorer, som af mig ere valgte, hvilke herved bemyndiges til, forsaavidt dette bliver fornødent, at udnævne deres Eftermænd, hvilke for Fremtiden tillægges en lige Myndighed til at udnævne Andre, som dertil kunne ansees skikkede, med hvilke jeg dog ønsker, at stedse Et af Magistratens Medlemmer tager Deel i Bestyrelsen.*)

Albert Thorvaldsen.

*) Under 16de Febr. 1843 er meddeelt Konfirmation paa følgende af Thorvaldsen gjorte Tillægsbestemmelser til det ovennævnte Gavebrev og Testament: »Efterat det for mine Arbeider og de øvrige mig tilhørende Kunstgjenstande bestemte Museum er, ved de af den oprindelige Komitee for dets Oprettelse indsamlede Bidrag af over 60,000 Rbd. og ved min kjære Fødestads betydelige Tilskud, opført paa en til mine Ønsker svarende Maade, og nu er saavidt færdigt, at jeg kan have Haab om i indeværende Aar at tage det i Brug, saa finder jeg mig foranlediget til at foreskrive og fastsætte følgende Tillæg, Forandringer og nærmere Bestemmelser af mit Testament og Gavebrev af 5te Decbr. 1838.

8. Dec.

§ 1. I § 1 Litr. d er bestemt, at de Statuer og Basrelieffer, som ved min Død maatte findes ufuldendte, skulde paa mit Stervboes Bekostning fuldføres af (siden afdøde) Professor Freund og Pietro Galli. Dette forandres derhen, at denne Fuldførelse af mine ufuldendte Værker skal, mod Godtgjørelse af Museumsfondens, antroes Professor Bissen, som jeg herved udnævner til Medexecutor af mit Testament, og som jeg haaber vil i Særdeleshed paa tage sig det specielle kunstneriske Tilsyn med Museet i det Hele.

§ 2. De i § 2 af mit Testament indeholdte Bestemmelser blive, forsaavidt min adopterede Datter angaaer, uforandrede, men med Hensyn til hendes Børn og Descendenter er det min Villie, at der i Eet og Alt skal forholdes efter de nedenfor under No. 4 anførte Forskrifter.

§ 3. I Testamentets § 3 har jeg erklæret, at, hvis der imellem mine Papirer eller i mine Gjemmer skulde findes noget Blad Papir med specielle Legater eller Dispositioner, da skulde et saadant Blad Papir ansees at udgjøre en Deel af mit Testament, naar det var udfærdiget af mig efter 5te Decbr. 1838. Endskjøndt jeg ikke siden den Tid har gjort nogen Disposition, saa finder jeg det dog ikke overflødig at erklære enhver saadan Disposition ældre end disse Tillægsbestemmelser, for aldeles ugyldig.

§ 4. (Indeholder nærmere Bestemmelser om Fordelingen af Renterne af de i Testamentets § 4 ommeldte 12000 Rbd. Species, der ved Udgangen af Aaret 1840 vare opvoxde til 30,100 Rbd., samt af de i Testamentets § 2 ommeldte 40,000 Rbd. r. S. efter den adopterede Datters Død, alt uden Forandring i Museets eventuelle Ret til disse Kapitaler.)

§ 5. Den 5te § i mit Testament angaaende de af mine Efterladenskaber, over hvilke jeg ingen særdeles Bestemmelse havde fastsat, ophæves og tilbagekaldes herved aldeles, forsaavidt som dens Forskrifter ikke her gjentages. Derimod fastsætter jeg, at Alt, hvad jeg efter min Død efterlader mig, skal tilfalde mit Museum, med Undtagelse af hvad jeg indtil en Sum af 4000 Rbd. inden min Død maatte finde forgødt in eventum mortis at disponere over. Alle Kunstsagerne skulle optages i Museet, og alt det Øvrige skal gøres i Penge og henlægges til Museets Fond, hvis Renter skulle anvendes til Bestillinger til Fordel for danske Kunstnere i det Øiemed at befordre de skønne Kunster i Danmark og at berige mit Museum med de saaledes af dem udførte Arbejder, hvorhos jeg indskærper og udtrykkeligt bestemmer, at Kapitalerne stødse skulle være uafhændelige, og at de af ingensomhelst Aarsag eller under intet Paaskud skulle nogensinde kunne formindskes eller forbruges.

8. Dec.

§ 6. Begyndelsen til den i forrige Paragraph omtalte Fond er gjort med en Kapital af omtrent 25,000 Rbd., som jeg allerede har skjenket til Museet og afleveret til Testament-Exekutorerne, og hvis Renter maae af disse anvendes til Anskaffelsen af hvad der hører til Kunstsagernes hensigtsmæssige Opstilling og til Museets indvendige Forskjønnelse.

§ 7. Som Følge af de i de 2de næstforegaaende Paragrapher indeholdte Bestemmelser vil den umiddelbare og udelukkende Bestyrelse af Museet tilkomme og paaligge meerbemeldte Exekutorer, som jeg herved ydermere bemyndiger til at anvende de til deres Disposition satte Midler for at vedligeholde og forøge Museets Kunstsager og at forskjønne dets Indre, saa at det altid kan blive et hæderligt Monument for dansk Kunst og danske Kunstneres Præstationer.

§ 8. Over alle til Museet hørende Kunstsager, af hvad Navn nævnes kan, skal et nøiagtigt Katalog forfattes og ved Trykken bekendtgjøres.

§ 9. Ligesom Alt, hvad der hører til Vedligeholdelse og Forøgelse af Museet (s: Kunstværkerne), skal, som meldt, udføres ved de Pengemidler, som af mig dertil ere skjenkede, saaledes haaber jeg, at Kommunalbestyrelsen, som saa velvilligen har sørget for, at den af Architekten Bingesbøll udkastede smukke Plan er ved ham bleven heldigen udført, vil ogsaa for Fremtiden sørge for, at denne kostbare Bygning paa Kommunens Bekostning stedse forsvarligt vedligeholdes, og paalideligt Tilsyn dermed stedse føres, saa at den altid kan blive et sikkert og et anstændigt Opbevaringssted for de kostbare Kunstsager, jeg har skjenket Staden Kjøbenhavn.

§ 10. Executores testamenti ere for nærværende Tid: Dhrr. Konferentsraad Collin, Justitsraad Thiele, Professorerne Clausen, Schouw og Bissen, samt et Medlem af Kjøbenhavns Magistrat. De bemyndiges til at udnævne Eftermænd i de Fratrædendes Sted, hvilken Bemyndigelse skal tilkomme deres eventuelle Eftermænd. Ligesom de nuværende Executorer af Venskab for mig og af Kjærlighed til Kunsten have paataget sig dette Arbejde uden noget Vederlag, saaledes antager jeg ogsaa, at deres Eftermænd ville gjøre det. Naar Nogen af de Nuværende fratræder, indskrænkes deres Tal til fem, og skal det ved Afgang og en ny Exekutors Udnævnelse være en Regel, at der imellem Exekutorerne altid ere 2de Professorer af Akademiet for de skønne Kunster, et Medlem af Kjøbenhavns Magistrat og idetmindste een Lovkyndig, som vælges enten mellem de Tilforordnede i Høiesteret eller i Lands-Over-samt Hof- og Stadsretten. Forsædet mellem dem har bestandigt den, som længst har været i denne Funktion; i Tilfælde af Me-

12. Febr. **Kanc. Skr. til Kbhvns Mag. ang. Maaden, hvorpaa Forstanderne for den mosaiske Synagoge i Kbhvn skulle vælges.**

Ved under 5te Marts f. A. at afgive Betænkning over et Andragende fra Forstanderne for den mosaiske Synagoge her i Staden om, at det maatte vorde fastsat, at de, der ved de fleste Stemmer vælges til Medlemmer af Forstanderskabet, skulle være pligtige til at modtage det paa dem faldne Valg, eller at anden passende Bestemmelse i saa Henseende maatte vorde given, har Kjøbenhavns Magistrat, næst at fremsende en fra Repræsentanterne for det mosaiske Troessamfund over Sagen indhentet Erklæring, indstillet, at det i Analogi med Regl. af 29de Marts 1814 § 4 og den Kgl. Resol. af 15de Juni 1818 maatte gjøres til Pligt for dem, paa hvem Valget falder til Synagogeforstandere, at modtage denne Bestilling i de ved dette Kollegii Skrivelse af 30te Oktbr. 1832 bestemte 2 Aar, dog at Magistraten maatte kunne fritage dem, som maatte have gyldige Grunde til at undslaae sig, og med den af Repræsentanterne fremhævede Modifikation, at, naar ved Valget Ingen har absolut Pluralitet for sig, beregnet af de Stemmegivendes Antal, Valget da for den Gang bliver uden Virkning, og at Synagogeforstanderskabet i saadant Tilfælde har at bringe 3 af Samfundets valgbare Medlemmer, hvilke dog tages blandt dem, der ved Valget have erholdt de fleste Stemmer, naar ingen særdeles Grunde ere derimod, i Forslag for Magistraten, som deraf udnævner en Forstander.

I Anledning heraf skulde Kancelliet tjenstligst melde, at man vel aldeles bifalder, at det maa være Pligt for den Valgte at modtage den omhandlede Bestilling, naar han ingen lovlig Undskyldning har, og at det maa være Magistratens Sag at bedømme Undskyldningens Værd: derimod finder man Betænelighed ved, tvertimod Analogien af hvad der er fastsat i Fdn. af 15de Mai 1834 og 24de Oktbr. 1837, at gjøre absolut Pluralitet til Betingelse for Valgets

---

ningsforskjellighed skeer Afgjørelsen ved de fleste Stemmer.« [*Regulativ for Museets Bestyrelse 12. Jan. 1916.*]

[*B. F. 5, 114—22.*]

Gyldighed, saavel som ved at lade den Menighed eller 12. Febr. tilkommende Valgret gaae over paa det engang valgte Synagogeforstanderskab, fordi Ingen har absolut Stemme- flerhed, eller fordi den, der har Stemme flerhed, fritages for at overtage Posten. Men for at hæve den Forlegenhed, som i det sidste Tilfælde kunde opstaae, finder man, at hver Stemmeberettiget bør antegne tre Navne paa Stemme- sedlen, og at da den, som har næstfleest Stemmer, indtræ- der, hvis den, som havde de fleste, undskylder sig, og hvis ogsaa den, der har de næstfleeste Stemmer, skulde have antagelig Undskyldning, den, som atter efter ham har de fleste Stemmer. Det vil da heller ikke lettelig feile, at der jo blive Flere, der have et saa betydeligt Antal Stemmer, at man nogenlunde kan slutte sig til, at Menigheden ogsaa med Enhver af dem vil være tilfreds. Men skulde det no- gensinde indtræffe, at alle tre, der havde fleest Stemmer, undskyldte sig, og deres Undskyldning fandtes antagelig, maatte der i saadant enkelt Tilfælde skrives til et nyt Valg paa lignende Maade. I Overeensstemmelse med Forestaa- ende skulde man tjenstligst anmode Kjøbenhavns Magistrat om at meddele Forstanderskabet for den mosaiske Syna- goge Svar paa ovennævnte dets Andragende saavel som paa dettes senere Andragende af 4de d. M. samme Gjenstand betræffende.

[Kanc. Skr. 30. Okt. 1832.]

Kanc. Skr. til Kbhvns Mag. at Dispacheurerne maae 21. Marts. holde endnu en 3die Protokol.

I Anledning af den ved Kjøbenhavns Magistrats Erklæ- ring af 27de f. M. derom indsendte Forestilling fra Dispa- cheurerne N. N. og N. N. her i Staden,

skulde Kancelliet tjenstligst tilmelde velbeholdte Ma- gistrat til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjø- relse, at det bifaldes, at Dispacheurerne, foruden de ved Instruxen af 31te Jan. 1823 § 6 befalede 2 Protokoller, føre en 3die, der bør forsynes med 2 Ark stemplet Papiir af Nr. 7 i 4de Klasse, til 3 Rbd. 48 sk. Sølv efter Fdn. af 3die Decb. 1828 § 5 g, og tilligemed de andre Protokoller ind-

21. Marts. sendes til Foreviisning for velbemeldte Magistrat ved hvert Aars Udgang, og hvori saavel Indholdet af de yderligere Oplysninger, de til Dispatches Opgjørelse maatte rekvirere fra Vedkommende, bliver at indføre overeensstemmende med den nævnte § af Instruxen, som ogsaa de Betænkninger, Breve, Kalkuler og Attester, der affordres dem paa Grund af deres Embedsstilling.

11. Maj. **Kanc. Skr. til Biskoppen over Sjællands Stift ang. Beskikkelse af Værger til en nøjagtigere Overholdelse af Budet i Fr. 30. April 1824 § 3, Nr. 6.**

Som Deres Høiærværdighed bekjendt af dette Kollegii Skrivelse af 9de f. M. meddeelte man under s. D. Københavns Magistrat, med Hensyn til de af Dem under 16de Marts d. A. indstillede Spørgsmaal ang. hvorvidt der i alle Tilfælde, naar Vielse begjæres, bør produceres Samtykke fra Vedkommendes Forældre eller Værger, at Kollegiet ansaae det ønskeligt, om Foranstaltninger kunde træffes til at lette Vedkommende de Vanskeligheder, der foranlediges ved den nøjagtige Overholdelse af Fdn. af 30te April 1824 § 3 Nr. 6, hvorhos man forlangte Magistratens Betænkning baade desangaaende og om ikke Personer, som af Magistraten ansaaes for uformuende, eller, hvis en fast Regel skulde være at foretrække, da alle, der med Hensyn til det Ægteskab, de ville indgaae, ere frie for at erlægge Vielsepenge, kunde fritages for at betale for Værges Ud nævnelse, naar saadan behøves.

Magistraten har i Gjensvar herpaa yttret, at det, som ogsaa af Deres Høiærværdighed bemærket, ikke vides, at nogen Værges er bleven beskikket alene for at give Samtykke til at Myndlingen indgaaer Ægteskab, men at det, naar Begjæring derom indkommer og Vedkommende godtgjøre deres Fattigdom, ikke vil have nogen Vanskelighed at erholde Gebyret for Konstitutionen eftergivet, hvilket ikke sjeldent skeer ved almindelige Værgesbeskikkelser. Magistraten skjønner saaledes ikke, at der fra denne Side kan være nogen Vanskelighed ved den nøjagtige Overhol-

delse af det omhandlede Lovbud. Magistraten formener 11. Maj. derhos, at der saameget mindre er Anledning til at fastsætte den af Kancelliet foreslaaede Regel, som Vielsepengene afhænge af Mandens Stilling, men det i det her omhandlede Tilfælde sædvanligst vil være for Fruentimmeret, at Værge vil forlanges beskikket. Iøvrigt har Kjøbenhavns Magistrat gjort opmærksom paa, at naar Gebyret til Stadsens Kasse endog eftergives, bliver dog Betalingen for det stemplede Papiir, som er 42 Skilling, at erlægge, eftersom det ifølge en Skrivelse fra det kongelige Rentekammer kun i et enkelt Tilfælde er tilladt, at meddele Konstitutioner paa ustemplet Papiir, nemlig naar en fraværende Barnemoder skal have en Værge beskikket for at paasee hendes Tarv under en her behandelende Paternitetssag. Hvilket herved tjenstligst meddeles Deres Høiærværdighed til behagelig Efterretning.

Fr. indeholdende nærmere Bestemmelser ang. Fremmedes Handelsberettigelse. 8. Juni.

Gr. For at forebygge, at der gøres de i Kongeriget bosatte Handlende Afbræk ved Fremmede, som indfinde sig her i Landet for at søge Afsætning paa Varer, vil Kongen, efter derom at have modtaget Betænkning fra begge Forsamlinger af de danske Provindsialstænder, have anordnet som følger:

1.) Fremmede Handlende eller Handelcommissionærer, der indfinde sig i Kongeriget, skulle være uberettigede til at falbyde eller afhænde Varer andetsteds, end i Kjøbenhavn og i Kjøbstæderne udenfor Hovedstaden.

2.) De maae derhos ikke falbyde eller afhænde Varer til andre, end dem, der ere berettigede til at drive Kjøbmandshandel en gros eller en detail, saa og til Fabrikanter, Haandværkere og andre Næringsbrugere. Ligesom de dog til Kjøbmænd kun maae afhænde saadanne Varer, hvormed enhver af disse er berettiget til at handle, saaledes maae de til Fabrikanter, Haandværkere og andre Næringsbrugere kun afhænde saadanne Varer, som enhver til sin Næ-

8. Juni. ringsdrift behøver. Ligeledes skulle de være uberettigede til at afhænde Varer i ringere Partier, end dem, som det efter Fr. 4 Aug. 1742, Fr. 23 Apr. 1817 og Pl. 19 Oct 1836 [Næringsl. 29. Dec. 1857 § 31.] er tilladt Grossererne at sælge.

3.) I Henseende til Indkiøb, som her i Landet gøres af Fremmede, saavel som Forbudet imod at de her i Landet sælge Varer, som de her have tilforhandlet sig, skal det have sit Forblivende ved de giældende Anordninger, [Fr. 4. Aug. 1742 § 14. Pl. 22. Dec. 1808 §§ 2, 3. An. 23. April 1817 § 3.] ligesom ved de i §§ 1 og 2 anførte Bestemmelser ingen Forandring skeer i den Udsalgsret, som ved Fr. 4 Aug. 1742 [Næringsl. 29. Dec. 1857 §§ 38, 39.] er tilstaaet fremmede Skippere.

4) Den fremmede Handlende eller Handelscommissionair, der vil udføre de i § 1 ommeldte Handelsforretninger her i Riget, skal for vedkommende Toldembedsmand paa det første Toldsted, hvortil han fra Udlandet ankommer, ved Attester fra Øvrigheden paa hans Hiemsted oplyse, om det er for egen eller for andres og i sidste Fald for hvilke Handlendes eller Fabrikanters Regning han agter at handle. Af Toldkammeret paa bemeldte Sted meddeles ham derefter et Adgangsbeviis, der, forinden det afbenyttes, bør forevises for vedkommende Politieembedsmand, som uden Betaling har at paategne samme. Adgangsbeviset gielder i eet Aar [Pl. 16. April 1841.] fra Udstedelsens Dato og kan efter Aarets Udløb ombyttes med et nyt, der ligeledes gielder for eet Aar, og meddeles af Told- og Consumtionsstedet, der, hvor den Paagiældende da opholder sig. For et saadant Adgangsbeviis, og hvergang det fornyes, erlægger den Paagiældende, saafremt han vil udføre Handelsforretninger alene for egen eller kun for eet Handelshuses eller een Fabrikants Regning, en Kiendelse til Kongens Kasse af 80 Rbd. Sølvmynt, men reiser han for flere Handlendes eller Fabrikanters Regning, da skal for hver af disse endvidere betales 40 Rbd. Sølvmynt.

5.) De Adgangsbeviser, som fremmede Handlende eller Handelscommissionairer i Overensstemmelse med den for

Slesvig og Holsteen under 24 Oct. 1837 udgivne Fr. § 4 8 Juni. maatte have erhvervet nogetsteds i bemeldte Hertugdømmer, skulle have samme Gyldighed, som om de i Medfør af § 4 vare udfærdigede i Kongeriget.

6.) Medfører den Paagieldende Vareprøver, da bør disse paa anordnet Maade fortoldes. Derhos skulle saavel disse, som de Prøvebøger eller Mønsterkort, den Handlende maatte medbringe, ligeledes forevises paa det første Toldsted, hvortil han fra Udlandet ankommer, og om Prøvernes Beskaffenhed og Mængde gjøres Bemærkning i Adgangbeviset. Ved Afreisen fra en Kiøbstad skal den Handlende lade Prøverne og Prøvekortene toldforsegle, og maae Seglene ikke aftages førend ved Ankomsten til en anden Kiøbstad, hvor saadant skeer af vedkommende Told- eller Consumtions- Inspecteur. For Forseglingen og Seglenes Fratagelse erlægges efter Toldanordningerne ingen Betaling.

7.) I enhver Kiøbstad, hvor den Fremmede vil udføre Handelsforretninger, skal han forevise det meddeelte Adgangsbeviis saavel for Toldkammeret, eller, hvor et saadant ikke er, paa Consumtions-Hovedcontoiret, som for vedkommende Politieembedsmand, og skal samme saavel af denne som af vedkommende Told- eller Consumtions-Embedsmand uden Betaling viseres. Denne sidste Embedsmand har derhos i en særlig Protocol at optegne det Væsentlige af Adgangsbevisernes Indhold, hvilken Protocol ved hvert Aars Udgang bør være til de Handlendes Eftersyn.

8.) De foranførte Bestemmelser skulle ligeledes være anvendelige paa Indlændinge, forsaaavidt de omreise for at falbyde og afhænde Varer for Fremmedes Regning, og skal det fornødne Adgangsbeviis af dem erhverves ved det Told- eller Consumtionssted, hvor de ere bosatte.

9.) Handlende eller Fabrikanter, der ere bosatte i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen, skulle, forsaaavidt de paa den i denne Fr. omhandlede Maade her i Landet søge Af-sætning for egen eller fremmed Regning, ansees lige med Handlende eller Fabrikanter i Kongeriget.

8. Juni. 10.) Har Nogen udført Handelsforretninger i en Kiøbstad, forinden Adgangsbeviset efter § 4 er foreviist for vedkommende Politieembedsmand, eller i det i § 7 ommeldte Tilfælde for Politiet og for Toldvæsenet, da ansees han med Mulet af 8 Rbd. Gjør Nogen sig skyldig i anden Overtrædelse af de i §§ 1, 2, 4, 5 og 6 indeholdte Forskrifter, skal den Paagiældende, foruden den Straf, som han for uberettiget Handel samt for Overtrædelse af Toldanordningerne maatte være ifalden, samt foruden at betale den ikke erlagte Afgift, saafremt en saadan burde være erlagt, endvidere bøde første Gang 32 Rbd., anden Gang 48 Rbd., og tredie Gang 64 Rbd. Gjør Nogen sig fjerde Gang skyldig i en saadan Overtrædelse, fortaber han, foruden paa nyt at ansees med Mulet af 64 Rbd., Ret til at reise for at falbyde eller afhænde Varer i Kongeriget og Hertugdømmene, og bliver, saafremt han er en Udlænding, ved Politiets Foranstaltning at udføre af Landet. Vareprøver, der ikke paa anordnet Maade ere foreviste eller ved Afreisen fra et Told- eller Consumtionssted toldforseglede, forfalde til Confiscation. Confiscations-Beløbet saavelsom de ovenanførte Mulcter tilfalde i Kiøbstæderne Byens og paa Landet Amtets Fattigkasse, dog tilstaaes Angiveren paa Forlangende det Halve. I Tilfælde af Uformuenhed blive Mulcterne at afsone efter Fr. 16 Nov. 1836. [*L. om Afsoning 16. Febr. 1866.*] Om den idømte Straf bliver hver Gang at gjøre Paategning paa det meddeelte Adgangsbeviis. Saa bør og Indberetning herom skee til Generaltoldkammer- og Commerce-Collegium, som foranstalter saadant bekjendtgiort for vedkommende Toldsteder, for at disse, naar den Paagiældende melder sig om nyt Adgangsbeviis, kunne give samme den behørige Paategning, eller i fornødent Fald nægte dets Meddelelse.

11.) Sager angaaende Overtrædelse af denne Fr. behandles ved Politieretten.

12.) Denne Fr. træder i Kraft den 1 Jan. 1840, og skulle de fremmede Handlende eller Handelscommissionærer, saavelsom de i § 8 omhandlede Indlændinge, som paa

den Tid allerede udføre de forommeldte Handelsforretninger i Riget, erhverve det fornødne Adgangsbeviis i den Kiøbstad, hvor de da opholde sig. 8. Juni.

[Fr. 13. Febr. 1775. Næringsl. 29. Dec. 1857 §§ 42, 75. L. Nr. 73, 23. Maj 1873 § 8. L. Nr. 52, 15. Maj 1875 § 3. L. Nr. 114, 29. April 1913.]

Forordn. ang. Behandlingen af en bortbleven Persons Formue. 11. Sept.

Gr. Da Kongen har fundet, at de giældende Regler angaaende Arvs Afsætning til Personer, om hvis Tilværelse der ikke haves Vished, ikke svare til Øiemedet, og at der iøvrigt ikke haves tilstrækkelige Regler angaaende Behandlingen af Personers erhvervede Formue, som ikke ere at opspørge, saa har Han ladet begge Forsamlinger af de danske Provindsialstænder forelægge et Udkast til en Forordning, der indeholder de Bestemmelser, som Han har fundet hensigtsmæssige til at ordne fornævnte Forhold, og, efter at Kongen derom har modtaget Provindsialstændernes Betænkninger, bydes og befales som følger:

1.) Den i L. 5—2—10, i Henhold til de foregaaende Artikler, givne og siden ved yngre Anordn. nærmere bestemte Forskrift om Arvs Afsætning til en Arving, naar det ikke vides, hvor han er at finde, skal for Fremtiden ikke komme til Anvendelse, med mindre der haves Vished for, at hiin borteværende Person, ved at overleve den hvis Efterladenskaber skulde deles, har erhvervet Arv efter denne. Med den Arvelod, som i saadant Tilfælde bliver at udlægge den fraværende Arving, bliver der, hvad enten han aldeles ikke har meldt sig under Skiftet, eller han har mødt eller ladet møde, at forholde aldeles paa samme Maade, som i nærværende Anordn. er foreskrevet om Behandlingen af en forsvunden Persons efterladte øvrige Formue. Men udenfor saadanne Tilfælde skal, naar Proclama til Arvingerne i Overeensstemmelse med Fr. 5 Jul. 1822 er udstedt og udløbet, eller naar dette, paa Grund af Arvens ringe Beløb, efter bemeldte Fr. § 2, bortfalder, men dog Aar og Dag er forløbet fra den Tid, Skiftebehandlingen begyndte,

11. Sept. den beholdne Formue deles mellem dem, der have meldt og legitimeret sig som Arvinger, uden Hensyn til den Mulighed, at en anden nærmere eller ligesaa nær berettiget Arving, som ikke har meldt sig, endnu kunde have været i Live paa den Tid, Arven faldt. Dog bliver Proclama til Arvingerne at indrykke i Altonaer Mercur, naar den Sum, der vilde tilkomme den eller de Udeblevne, er over 500 Rbd. Sølv, istedetfor at saadant efter Fr. 5 Jul. 1822 [*Inu Skiftelov af 30. Nov. 1874.*] kun skeer, hvor det der er at dele overstiger 1000 Rbd. Derhos har Skifteforvalteren, i Forbindelse med Proclamas Udstedelse, tillige, paa hvilken-somhelst anden Maade Omstændighederne maatte tillade, at drage Omsorg for, at Dødsfaldet kommer til den Paa-gieldendes Kundskab, saafremt iøvrigt de forhaanden værende Oplysninger give grundet Formodning om, at hans Opholdssted, om det end for Øieblikket ikke vides, med Udsigt til et heldigt Udfald kan efterspørges. De herpaa medgaaende Omkostninger blive i ethvert Tilfælde at afholde af den Fraværendes Lod. Dog bør Boets Slutning, saafremt Proclama er udløbet, ikke beroe efter deslige Undersøgelser Udfald. [*Jfr. Fr. 2. April 1817 om forladt Arv.*]

2.) De i § 1 givne Bestemmelser skulle imidlertid ikke betage den forbigaaede Arving, som senere maatte melde sig, hans Ret til Arven, men denne skal, i Overeensstemmelse med L. 5—2—11, fremdeles staae ham aaben i 15 Aar. I fornævnte 15 Aar, at regne fra den Dag, da Arven ved Arveladerens Død faldt, skal han være berettiget til at søge Arven tilbage fra de Arvinger, til hvilke den, af Mangel paa betimelig Anmeldelse eller Legitimation fra hans Side, er udlagt. Dog kan han kun hos hver af disse søge, hvad denne har oppebaaret af den Lod, der, hvis hans Tilværelse under Skiftet havde været bekiendt maatte have været ham udlagt, ligesom de imidlertid oppebaarne Renter ikke blive ham at erstatte. Undtagelse herfra vil alene finde Sted, forsaavidt de, der have oppebaaret Arven, maatte have gjort sig skyldige i den dem bekiendte Sandheds Fordølgelse eller i nogen anden Mislighed, der efter

Lov og Ret kan medføre Forpligtelse til Skadeserstatning. 11. Sept.
 Forsaavidt den Omstændighed, at det siden viser sig, at en Arving, hvis Tilværelse var ubekjendt paa den Tid, da Arvedelingen fandt Sted, dog virkelig har overlevet Arveladeren, medfører, at der tilkommer enkelte af de øvrige Arvinger en større Lod end den, der oprindeligiis var dem tillagt, blive de foranførte Regler og herpaa at anvende.

3.) Den samme Ret, som tilkommer den forbigaaede Arving, saafremt han siden melder sig inden fornævnte 15 Aar, tilkommer ligeledes hans Arvinger eller enhver Anden, der lovlig er berettiget til at træde i hans Sted, naar det godtgjøres, at han, efterat have overlevet vedkommende Arvelader, er død, inden Arven ved 15 Aars Forløb var præscriberet.

4.) De ovenanførte Bestemmelser ville og være uændelige paa den Arv, som allerede ved denne Anordns Kundgiørelse er falden, og hvor der ere Arvinger, med Hensyn til hvilke det ei vides, om de vare ilive paa den Tid Arven faldt, dog kun forsaavidt Arven ikke allerede er hiemfalden til Fondet ad usus publicos eller et andet Fond, eller af Kongen er bortskiænket. Dog skulle de Arvinger, der omtales i Fr. 2 Apr. 1817 § 1, være berettigede til at paastaae saadanne Midler behandlede efter bemeldte Anordnings Bydende, dersom de maatte foretrække dette. Saa skal det og i ethvert Tilfælde, hvor Nogen, paa Grund af nærværende Anordning, vil sættes i Besiddelse af en allerede ved denne Anordns Kundgiørelse falden Arvelod, hvortil den rette Arving ikke har meldt sig, være fornødent, at han, uden Hensyn til den Indkaldelse til Arvinger, der tidligere er foregaaet, giennem vedkommende Skifteret foranstalter denne, under udtrykkelig Paaberaabelse af nærværende Anordning, indkaldt med et saadant Varsel, som, efter Fr. 5 Jul. 1822, i Forbindelse med Bestemmelserne i denne Anordns § 1, maatte være fornødent.

5.) Iøvrigt staaer det Enhver frit for, til Sikkerhed for sit Barn, eller anden sin Arving, som maatte være fraværende, at bestemme, at den Samme tilfaldende Arvelod

11. Sept. i en saadan Tid, som af ham maatte fastsættes, dog ikke over 15 Aar skal bevares og frugtbargjøres enten i Overformynderiet eller paa anden af Arveladeren bestemt Maade, hvilken hans Villie ikke, for at være forbindende, behøver at være tilkiendegiven i Form af Testament, hvorimod det er nok, at den er beviislig.

6.) Hvad den Formue angaaer, der ellers her i Riget maatte tilhøre en Person, som ikke er at finde, da vil den Øvrighed, som har at vaage for Umyndiges Tarv, ogsaa være pligtig at drage Omsorg for hiin Formue, f. Ex. ved, hvor det gjøres fornødent, og af de derunder Interesserede begiæres, at beskikke en Værge til enten at opbevare og bestyre hans Gods, som ved Skifteforvalteren bør registreres og vurderes, eller til at foranstalte Godset realiseret og Beløbet indsat i Overformynderiet og derfra frugtbargiort, under Iagttagelse af de for Bestyrelsen af Umyndiges Midler gjeldende Regler. Til Værge bør, saavidt muligt, beskikkes en Mand, der, foruden at have de ellers fornødne Egenskaber, kan efter sine Forhold antages at have særdeles Interesse for den Fraværendes Tarv og Bekiendtskab med hans Anliggender, og iøvrigt bør ved de Beslutninger, som i foranførte Henseende tages, Eierens Tarv stedse have for Øie, og derunder saavel de Bekostninger, som kunde være forbundne med Godsets Bevaring og Forvaltning, og den Forringelse, hvorfor det kunde være udsat, som og Muligheden i, at den Udeblevne kan være ilive og komme tilbage, tages i Betragtning. Saavel de Nærmeste af hans Arvinger der ere tilstede, som og den beskikkede Værge have derover at afgive deres Mening, hvorpaa Beslutning bliver at tage af vedkommende Overformynder, dog, forsaavidt denne ikke tillige er Jurisdictionens Øvrighed, med dennes Samtykke. Naar derimod ikke alle fornævnte Personer ere enige, bliver Sagen at indstille til Amtmandens nærmere Resolution. I Kbhavn vil Resolutionen tilfalde Magistraten, der dog, naar den ei bifalder den Mening, hvorefter Værge og Arvingerne ere enige, bør andrage Sagen for Cancelliet til endelig Resolution. Hvad

de rede Capitaler angaaer, som en slig fraværende Person 11. Sept. eier, da blive de stedse at indtage under Overformyndieret. [*Jfr. Lov om umyndiges Midler af 26. Maj 1868.*]

7.) De foranførte Bestemmelser (§ 6) ere dog uanvendelige, naar den Borteværende har en Ægtefælle, som findes her i Riget. Det vil nemlig da tilfalde denne, dog Illustruen med en dertil af Øvrigheden beskikket Værges Samtykke, at bestyre Boet, saalænge Ægteskabet bliver ved Magt. Men erholder den efterladte Ægtefælle Skilsmisse, bliver Boet af Skifteforvalteren at dele, og den anden Ægtefælles Lod at behandle efter § 6. Ei heller vil nogen Foranstaltning fra Øvrighedens Side være at føie, forsaavidt den Borteværende har indsat en Fuldmægtig, der er bemyndiget og tillige villig til at varetage hans Anliggender, saalænge ellers ingen tredie Persons Ret opfordrer Øvrigheden til slig Foranstaltning, eller saadanne Omstændigheder indtræde, som maae forudsættes at have villet bestemme den Fraværende til at tilbagekalde den Fuldmægtigen givne Fuldmagt, da Øvrigheden i saa Fald ogsaa skal være berettiget til at remove denne. Det følger af sig selv, at Øvrigheden i alle Tilfælde er beføiet til at sørge for, at den Forsvundnes Børn nyde Underholdning og Opdragelse ved Hielp af det Gods, han her besidder, samt at hans Creditorer beholde deres Ret til efter lovlig Omgang at søge Betaling i bemeldte Gods, hvilket og kan skee ved at erklære ham fallit, naar saadanne Omstændigheder finde Sted, der indeholde lovlig Grund til en Fallit-Erklæring. [*Jfr. L. om Formueforh. ml. Ægtef. 7. April 1899 §§ 13, 15.*]

8.) Naar en Person, som har nogen Formue her i Riget, i 5 Aar har været borte, uden at der imidlertid er nogen Efterretning om, at han er ilive, kunne hans Livsarvinger, under Jagttagelse af den Fremgangsmaade som i det Følgende foreskrives, stedes til fremtidig Rentenydelse af hans Capitaler eller til Nytten og Brugen af de Eiendele, som ellers maatte være at bevare for ham. Hvis han ingen Livsarvinger har, indtræder denne Ret for hans Arvinger derimod først efter 10 Aar, hvilke, saafremt han er bort-

11. Sept. rejst, inden han havde fyldt sit 18de Aar, først regnes fra dette sidste Tidspunct. Iøvrigt forstaaer det sig af sig selv, at, saafremt den Borteblevne maatte have efterladt nogen testamentarisk Disposition, angaaende hvorledes med hans Formue skulde forholdes, vil denne, forsaavidt denne Disposition ellers er lovgyldig, blive at følge. [*Fr. 21. Maj 1845.*]

9.) For saaledes at stedes til Nydelsen af Renter af den Udeblevnes Capital eller til Nytten og Brugen af hans øvrige Eiendele, have Arvingerne at foranstalte ham indstævnt til den Ret, der var hans sidste Værneting her i Landet, og bør denne Stævning tillige udtrykke den Hensigt at føre Vidner, samt indeholde en udtrykkelig Opfordring til de øvrige mulige Arvinger af den Paagieldende om under samme Sag at varetage deres Tarv. Ved Stævningen gives 3 Maaneders Varsel, og den indføres i den Berlingske politiske og Avertissements-Tidende samt den Altonaer-Mercur, og derhos, hvis den er udtagen til nogen Ret i Kbhavn eller Siellands Stift, i Kbhavns Adressecon-toirs Efterretninger, men ellers i vedkommende Stiftsavis. Den indføres 3 Gange, hvis den Formue, af hvis Renter eller Indtægter de Vedkommende ville sætte sig i Besiddelse, udgjør fulde 2000 Rbdlr Sølv; men, om den er ringere, er Indførelsen een Gang i hver af de vedkommende Aviser tilstrækkelig. Forsaavidt de Vedkommende betiene sig af den sidstnævnte Indvarslingsmaade, have de, hvis Formuens Størrelse ikke paa anden Maade kan oplyses, under Sagens Drift at lade Godset vurdere til Hiemmel for Varslets Tilstrækkelighed. [*Ang. Varsel og Bekendtgørelse se nu L. Nr. 55, 11. April 1890. L. om en Statstid. 23. Jan. 1903. Bkg. 19. Marts 1904 Nr 10.*]

10.) Under Sagen have de vedkommende Arvinger at tilveiebringe de Beviser, som slige Tilfældes Natur tilsteder, til Oplysning saavel om, at den Indstævnte har været borte i det i § 8 bestemte Tidsrum, som om, at der i samme ingen Efterretning haves om, at han er ilive. Til den Ende bør der fremstilles Vidner af den Indstævntes Bekiendtskab, som derom kunne afgive Forklaring, og i manglende Fald bør det oplyses, hvorfor saadanne Vidner ei kunne

fremstilles. Ogsaa have Citanterne selv at aflægge person- 11 Sept.
lig Forklaring angaaende Alt, hvad der kan tiene til Op-
lysning i foranførte Henseende, og, naar Dommeren finder
det fornødent, have de at bekræfte deres Forklaringer med
Eed. Ligesom Dommeren har at paasee Alt, hvad der kan
tiene til den Indkaldtes Tarv, saaledes er det Enhver, som
dertil maatte see sig i Stand, tilladt at træde frem for at
tilvejebringe Oplysning om, at den Indstævnte ikke vir-
kelig er i det Tilfælde, som Stævningen forudsætter.

11.) Dommeren har ved en formelig Dom at bestemme,
om de Vedkommende have oplyst, hvad der udfordres, for
at kunne være berettigede til foreløbig at nyde Renterne
eller de andre Indtægter af den Indstævntes Formue, eller
ikke, og i første Tilfælde kiende dem berettigede til de
Indtægter eller Renter, som paaløbe efter 5 eller 10 Aars-
dagen fra den Tid af, at der ingen Efterretning haves om,
at den Indstævnte var ilive (§ 8). Dersom denne siden
maatte melde sig, saa kan han fordre alle endnu ikke for-
faldne og oppebaarne Renter og Indtægter, uden at hans
Arvinger fremdeles kunne nyde noget deraf. Skulde efter
Dommen's Afsigelse andre Personer godtgjøre, at de ere
nærmere berettigede end de Arvinger, der ved Dom have
faaet sig Renterne eller Indtægterne af den Borteblevnes
Formue tilkiendte, skulle disse Sidste dog heller ikke i
dette Tilfælde være pligtige at refundere de af dem alt
oppebaarne Renter eller Indtægter. Men, saafremt Nogen
af Arvingerne inden den Tid, som § 12 fastsætter, er forlø-
ben, dør, uden at efterlade sig Livsarvinger, paa hvilke
hans Ret gaaer over, saa hiemfalder hans Andeel af Indtæg-
terne for Fremtiden til de øvrige Arvinger. Dog følger det
af sig selv, at der, paa Grund af et sligt Dødsfald, vil med
Hensyn til Fremtiden kunne finde en anden Fordeling af
Renterne Sted efter de nu opstaaende Arveforhold, f. Ex.
naar forhen Sødskende tilligemed Børn af forhen afdøde
Sødskende have hævet Renterne, men der nu, som en Følge
af Dødsfaldet, kun bliver dette sidste Slags Arvinger
tilbage.

11 Sept. 12.) Naar 20 Aar ere forløbne fra den Tid af, at Efterretning mangler om, at den Indstævnte er ilive, kunne hans Arvinger erhverve Dom, hvorved selve hans Formue tilkiendes dem. For at opnaae dette, have de at udtage Stævning paa den i § 9 foreskrevne Maade, dog at der gives Aar og Dags Varsel, og at Indkaldelsen indrykkes 3 Gange i hver af de sammesteds nævnte Aviser, dersom Formuen beløber sig til 500 Rbdlr Sølv eller derover. Iøvrigt bliver Sagen at behandle i Overensstemmelse med Forskrifterne i §§ 10 og 11, og, hvis den Indstævntes Udeblivelse i 20 Aar derved skiellig oplyses, bliver hans Formue at tilkiende hans Arvinger som Eiendom efter de Arveforhold, som fandt Sted paa den Tid, da de 20 Aar ved Dom ere erkjendte at være udløbne, ligesom og de befalede Arveafgifter blive at udrede paa samme Maade, som om den Paagiældendes Formue, i Anledning af hans beviste Død, var gaaet i Arv. Dog bør denne Tidsfrist, hvis den Fraværende ved sin Bortreise var under 18 Aar, først regnes fra den Tid, han har opnaaet denne Alder. [Ang. Stævning og Indkaldelse se nu L. Nr. 55, 11. April 1890. L. om en Statstid. 23. Jan. 1903. Jfr. L. om Arveafgift 27. Maj 1908 § 28.]

13.) Alle de i §§ 9-12 foreskrevne Regler skulle og være anvendelige paa den Formue, som for Tiden tilhører Personer, der ere borte, uden at det vides, om de ere ilive. Dog skal det i § 10 omhandlede Søgmaal ikke kunde finde Sted førend efter Udgangen af 1840, og det der hiemles i § 12 førend efter Udgangen af 1842, uagtet de ellers efter de tilstedeværende Forhold tidligere kunde indtræde.

14.) Naar særdeles Omstændigheder ere tilstede, som opvække en til Vished grændsende Sandsynlighed for, at en Person, der ei er at finde, er død, t. Ex. naar det Skib, hvormed han er afreist, beviislig er forgaaet, eller det har været saa længe borte, uden at Efterretning derom er hørt, at Assurancen, om en saadan havde fundet Sted, efter L. 4—6—10 vilde kunne affordres Assurandeurerne, og der Intet er fremkommet, som kunde give at formode, at han er bierget, saa kunde de vedkommende Arvinger, uden at oppebie den i § 8 foreskrevne Frist, forfølge Sagen i Over-

eensstemmelse med Forskrifterne i §§ 9, 10 og 11, forsaavidt de i et saadant Tilfælde ere anvendelige, for at komme i Besiddelse af Renterne eller de andre Indtægter af den Borteværendes Formue, og, efterat 3 Aar ere udløbne fra den Tid, den Begivenhed forefaldt, hvorved han formodes at have fundet sin Død, kunne de, under Iagttagelse af Bestemmelserne i § 12, faae sig hans Formue tilkiendt til Eiendom. Disse 3 Aar blive dog i det Tilfælde, hvor et Skib, paa Grund af den ovennævnte Lovens Artikel, formodes at være forulykket, at regne fra den Tid, da Assurancen i Medhold af dette Lovsted kunde fordres udbetalt. Skulde imidlertid den bortreiste Person i de her omhandlede Tilfælde imod Formodning vende tilbage, skal han være berettiget til i et Tidsrum af 20 Aar fra sin Bortreise at fordre sin Formue tilbage fra dem, som den er bleven tilkiendt til Raadighed. Hvis den Fraværende ved sin Bortreise var under 18 Aar, regnes fornævnte Tidsfrist først fra den Tid, han har opnaaet denne Alder,

11. Sept.

15.) Naar den fraværende Person, om hvem ingen Efterretning kan faaes, vilde være 90 Aar gammel, om han var ilive, kunne Arvingerne paa den i § 12 bestemte Maade procedere til at faae sig hans efterladte Formue tilkiendt til Eiendom, uden at de behøve at oppebie nogen anden Tid. end den, som den i bemeldte § forskrevne Fremgangsmaade selv kræver.

16.) I de samme Tilfælde, hvori en fraværende Persons Livsarvinger, i Medhold af §§ 8 og 14, ere berettigede til at komme i foreløbig Besiddelse af Renterne eller anden Indtægt af hans Formue, maa og dennes Ægtefælle være berettiget til at søge Skilsmisse, efterat have dertil stævnet paa den i § 9 foreskrevne Maade, og efterat isøvrigt den i § 10 samt i Fr. af 29 Mai 1750 foreskrevne Fremgangsmaade er iagttaget. Den Arv, som en forladt Ægtefælle har erhvervet paa en Tid, da det ikke vides, om den bortreiste Ægtefælle var ilive, bliver ikke at indføre i Boet ved dets Deling med den Sidstes Arvinger.

17.) Naar Ingen har meldt sig som Arving efter en

11. Sept. Person, der i 20 Aar er forsvunden, uden at der haves Efterretning om, at han er ilive, kan vedkommende Skifteret foranstalte saavel ham som hans Arvinger indkaldte paa den i denne Anordnings § 12 foreskrevne Maade, og, naar hverken han eller de melde sig, bliver Formuen at udlægge til Fondet ad usus publicos. [Nu Statskassen. Pl. 26. April 1842.] Dog forbliver det, hvad de i Kbhavns Overformynderie indstaaende Midler angaaer, ved Resol. 3 Febr. 1804, saaledes at de tilfalde Overformynderiets Reservefond, hvilket iøvrigt, forsaavidt slige Midler ei allerede ved denne Anordnings Kundgiorelse ere erhvervede af samme, først vil finde Sted, efter 20 Aars Forløb og under Iagttagelse af, hvad den fornævnte § 12 foreskriver.

6. Nov. **Pl. ang. Forlængelse af det Tidsrum, der udfordres til at erhverve Forsørgelsesret i en Fattigcommune.**

Gr. I Anledning af en fra Provindsialstænderne for Nørre-Jylland i 1836 indgiven Petition, hvori de blandt andet andrage paa en Forlængelse af det Tidsrum, der efter de gjeldende Anordninger udkræves til at vinde Forsørgelsesret i en Fattigcommune, samt et i 1838 fra Provindsialstænderne for Siøllands, Fyens og Lollands-Falsters Stifter samt Island og Færøerne indgivet Andragende af lige Indhold, har Kongen fundet for godt at byde og befale som følger:

1.) Det Tidsrum af 3 Aar, der, efter Plan 1 Jul. for Kbhavns Fattigvæsen § 2 samt Regl. for Fattigvæsenet i Kiøbstæderne 5 Jul. 1803 § 4, og Regl. for Fattigvæsenet paa Landet af samme Dato § 6 i Forbindelse med Pl. 20 Febr. (Resol. 5 Febr.) 1817, udfordres, for at en Person, ved stadigt Ophold i een og samme Fattigcommune, kan erhverve Forsørgelsesret sammesteds, skal for Fremtiden være forlænget til 5 Aar.

2.) Imidlertid skulle Alle, der den 1 Jan. 1840 have fuldendt det efter fornævnte Anordninger tilstrækkelige treaarige Ophold i en Fattigcommune, i Trangstilfælde nyde Forsørgelse sammesteds, med mindre de, forinden de blive

trængende, ved senere femaarigt Ophold i en anden Commune, der have erhvervet Forsørgelsesret. 6. Nov.

3.) Den Bestemmelse, som indeholdes i § 1, gjør ingen Forandring i Pl. 28 Dec. 1827 § 1. undtagen forsaavidt at den i samme foreskrevne Regel vil blive saaledes at anvende, at den trængende Person, der ikke enten ved stadigt Ophold i en Fattigcommune i det nu befalede Tidsrum, eller i Medhold af Bestemmelserne i Pl. 14 Dec. 1810 §§ 10 og 13, har erhvervet Forsørgelsesret i en bestemt Commune, skal, naar heller ikke hans Fødested kan oplyses, forsørges paa det Sted i Riget, hvor han i de sidste 5 Aar længst, dog ikke kortere end i 1 Aar har opholdt sig. Saa vil der og, saafremt end intet Sted kan udfindes, som den Paagiældendes Forsørgelse i Medhold af den nysanførte Regel kan paalægges, fremdeles være at forholde efter fornævnte Pl. 28 Dec. 1827 § 2. Ogsaa forbliver det i det Øvrige i Eet og Alt ved de hidtil givne Forskrifter om Forsørgelsesrettens Erhvervelse: navnlig vil der fremdeles i Overensstemmelse med Cancellie-Pl. 9 Jan. 1830 ang. hvad der i saa Henseende er bestemt ved det under 7 Dec. 1829 emanerede Pat. for Slesvig og Holsteen, udkræves 15 Aars Ophold, for at den, der engang ved Fødsel eller paa andre Maader er bleven forsørgelsesberettiget nogetsteds i bemeldte Hertugdømmer, kan erhverve Forsørgelsesret i Danmark.

[Hævet ved Fattigl. 9. April 1891 § 67.]

Pl. indeholdende nærmere Bestemmelser om Omløben med Varer. 27. Nov.

1.) Foruden den Straf af at have de medførte Varer forbrudte, som Fr. 13 Febr. 1775 § 4 bestemmer for uberettiget Omløben med Varer og Bissekræmhandel, skal den, som gjør sig skyldig i denne Forseelse, endvidere ansees med en Mulkt fra 5 til 30 Rbd. Sølv første Gang, fra 10 til 60 Rbd. Sølv anden Gang og saaledes fremdeles i ethvert Gjentagelsestilfælde dobbelt. Naar Varerne, hvormed Bissekræmmeren anholdes, ere contrabande eller ustemplede

27. Nov. stempelpligtige Varer, bliver den Paagieldende, foruden at ansees med foranførte Straffe, at dømme i en Mulkt, liig de anholdte Varers Værdi. Iøvrigt følger det af sig selv, at Bissekræmmeren ogsaa bliver at ansee efter Anordningerne om Løsgjænger, forsaavidt disse efter hans øvrige Forhold ere anvendelige paa ham.

2.) Sognefogden er pligtig til at vaage over Forbudet mod Bissekramhandelen, og dersom han forsømmer at anholde en ham vitterlig i Sognet værende Bissekræmmer, ansees han med Bøder fra 1 til 5 Rbd., men dersom han endog paa Opfordring af Toldvæsenet eller Andre, som have anholdt en Bissekræmmer, skulde nægte at yde den fornødne Bistand til at faae Bissekræmmeren og de Varer, denne fører med sig, henbragte til vedkommende Justitsbetient, efter Omstændighederne fra 10 til 30 Rbdlr.

3.) Den Handlende, der holder Omløbere, skal være underkastet de i § 1 bestemte Bøder, foruden at Omløberen selv ansees efter bemeldte §, samt at Varerne i Medhold af samme confiskeres.

4.) Alle Sager ang. Overtrædelse af denne Anordn. blive, i Henhold til Pl. 30 Jan. 1823, at behandle politieretsviis, og de i samme fastsatte Bøder tilfalde Politiekassen. [Retsplejel. 11. April 1916 § 721, 1°. L. 11. Febr. 1863 § 18.]

5.) Af de i Fr. 13 Febr. 1775 og nærværende Anordning indeholdte Bestemmelser skal en Extract bestandig være opslaaet i alle Giestgivergaarde, Værtshuse og Kroer paa Landet og i Kiøbstæderne.

[Fr. 13. Febr. 1775.]

5. Dec. **Kgl. Resol.**, hvorved bestemmes, at den ved allerhøieste Resolution af 30te Mai 1823 samtlige Klædefabrikker i Danmark og Hertugdømmerne tilstaaede Fritagelse for Bygningsafgift skal bortfalde med Hensyn til de Klædefabrikker, som herefter maatte vorde etablerede, saavel som for dem, der herefter maatte indtræde som Interessenter i Dugmagerlauget i Kjøbenhavn.

[Cirk. 12. Juli 1823.]

Pl. ang. en forandret Bestemmelse i Lovgivningen om Alimentationsbidrag til uægte Børn. 6. Dec.

1) Den i Overensstemmelse med Fr. 14 Oct. 1763 Faderen til et udenfor Ægteskab avlet Barn paaliggende Forpligtelse til at bidrage til Barnets Underholdning indtil det fyldte 10de Aar skal for Fremtiden, under de nærmere Bestemmelser og Indskiærpselser af denne Pligt, som de senere Anordninger indeholde, vedblive, indtil Barnet har opnaaet 14 Aars Alderen, dog at Bidraget for de sidste 4 Aar, med Hensyn til at Barnet da i Almindelighed kan begynde at erhverve Noget, kan ved Øvrighedens Resolution nedsættes under det, som for de første 10 Aar har været bestemt. [*Ændret se L. Nr. 130, 27. Maj 1908 § 1.*]

2) Denne Udvidelse af foranførte Pligt skal imidlertid ikke være anvendelig med Hensyn til de Børn, der allerede ere fødte paa den Tid, nærværende Anordning kundgiøres.

3) Ligesom Fr. 14 Oct. 1763 og de nyere Anordninger, der under særdeles Tvangsmidler paalægge Faderen at være Moderen behjælpelig til deres sammenavlede Børns Underholdning, ikke ophæve den Forpligtelse, som ifølge Naturens Bud paaligger Faderen til, under visse Omstændigheder (f. Ex. naar Moderen dør), og for saavidt han dertil har Evne, i et større Omfang at sørge for sit uægte Barn, saa kan heller ikke foranførte Bestemmelse, der kun angaaer den Pligt, som under de sædvanlige Forhold paaligger Barnefaderen, og som er de ommeldte særdeles Tvangsmidler undergivet, gjøre nogen Indskrænkning i den mere udstrakte Forpligtelse, som ellers kan paaligge ham. [*L. Nr. 130, 27. Maj 1908 § 1.*]

[*Fr. 14. Okt. 1763.*]

Tidsfortegnelse.

		Side
1607.	30. Nov. Fundats for Vartov Hospital.....	1
1645.	4. Maj. Rescr. ang. Erlæggelse af Pesthuspenge	7
1651.	27. Maj. Beskikkelse af en Stadskonduktør.....	8
1659.	24. Marts. Stadens Privilegier.....	9
1661.	24. Juni. Stadens Privilegier.....	12
1670.	3. Aug. Aabent Brev, at Magistraten beskikker Maalere, Vejere, Vragere og Bedemænd.....	16
1672.	4. Dec. Forord. om Medicis og Apothekere.....	17
1674.	15. Okt. Forord. ang. Christianshavns Indlømmelse i Staden.	17
—	5. Nov. Rescr. at der skal betales Jordskyld af de udenbys Grunde.....	19
1680.	13. Febr. Forord. om Spring- og Pompevandet i Kbhvn.....	19
—	20. Nov. Foundation ang. Pompe-Vandet.....	21
1682.	28. Jan. Forord. ang. Købstæderne i Danmark.....	26
1683.	31. Marts. Rescr. at Kæmnerne skal opmaale Gaarde og Grunde.	29
—	5. Maj. Anord. om Favnsættere m. fl.....	29
—	23. Juni. Bager Lavets Artikler.....	30
—	26. Juli. Forord. om Gadelygterne og Natvægterne.....	31
1684.	28. Juli. Forord. om Torvene i Kbhvn.....	36
1685.	3. Jan. Forord. om Kalleboe-Huses og Pladsers Deling mellem Frue- og Nicolaj Kirke.....	37
—	31. Jan. Aabent Brev, at Christianshavns Byting henlægges under Kbhvn.s Byting.....	38
—	7. Nov. Guldsmede-Lavets Artikler.....	38
—	19. Dec. Aabent Brev, at Holmens Kirke er Sognekirke for Sø- Etaten.....	41
1686.	2. Marts. Forord. om Sogneskellet til Hellig Trefoldigheds Kirke	42
1688.	22. Maj. Rescr. at Kopulations- og Græspenge, Arvefalds- Rettighed, Sagefald og Tiende-Penge tilfalder Staden	43
—	20. Okt. Rescr. ang. Optrævning af Kopulations- og Græs- penge.....	44
1690.	14. Okt. Rescr. at Stadskonduktøren skal opmaale Grundene og indføre Maalet i Skøderne.....	45

	Side
1691. 2. Maj.	Rescr. at Raadmændene skal tages blandt de 32 Mænd..... 46
— 30. Juni.	Rescr. ang. Opstemningen af Utterslev Sø..... 46
1692. 30. Jan.	Rescr. ang. hvem der maa indlægges i Hospitalerne. 47
1694. 30. Jan.	Instrux for Stadsbygmesteren 47
— 30. Jan.	Instrux for Stadskonduktøren..... 49
1700. 27. Juli.	Miss. hvori Kongen udtaler sin Tak for Borgerskabets Troskab i Krigen..... 50
1702. 7. Marts.	Rescr. at Privilegierne for Fiskekrammerlavet er op- hævet og at Handel med fersk Fisk er enhver tilladt..... 51
1703. 8. Juni.	Rescr. at Handel med Brændevod er enhver tilladt 51
1707. 8. Febr.	Rescr. at Accisen og Havnepengene deles mellem Magistraten, Staden, Havnen, de fattige og Accise Kontoret..... 52
1719. 6. Febr.	Patent at Extraskatter opkræves af Mag. 52
1720. 26. April.	Rescr. at Mag. maa oppebære Tiendepengene til Byens Nytte, derimod ikke de halve Sjettepenge og at Kopulations- og Græspenget bortfalde..... 53
1721. 28. Marts.	Instruktion vedr. Skolemestrene i Rytterdistrikterne, hvorefter der tilkommer hver Skole 3 Læs Brændevod..... 54
— 11. Juli.	Rescr. at Indbyggerne i Valby maa sælge deres Varer paa Torvene..... 55
1726. 21. Aug.	Skr. at Magistraten maa oppebære Tiende- og halve Sjettepenge, den halve Del af Sigt- og Sagefald samt Afsouinger og Lejermaalsbøder mod at betale den halve Udgift ved Arrestvæsenet, og Kopulationspenge, Græspenget samt Arvefaldsrettigheder.... 55
1727. 19. Maj.	Rescr. ang. Torveordningen..... 56
1727. 21. Juli.	Aabent Brev ang. Vaisenhusets Oprettelse..... 58
1731. 5. Marts.	Rescr. ang. Amagernes Afgift for Korsel over Broerne. 58
1734. 5. Marts.	Forord. om Besvangrelse og Ægteskab..... 59
1735. 26. Aug.	Rescr. at de fattiges Inspektører maa lade forrette Auktioner over deres Efterladenskaber..... 60
1736. 7. Jan.	Fundats for det Harboeske Enkefruekloster..... 61
1737. 1. Marts.	Rescr. at Beboerne af Vesterbro henhøre under Frederiksberg Sogn..... 63
— 2. Aug.	Rescr. ang. Ansættelse af en Præst ved Arresthuset, der lønnes af Stadens Kasse..... 63
1739. 20. Nov.	Rescr. at en Grund ved Gl. Kongevej henlægges under Staden..... 65
1741. 27. Jan.	Rescr. at Beboerinderne af det Harboeske Enkefruekloster erholde et aarligt Beløb i Steden for Kosten..... 66

1741.	14. Febr.	Rescr. at Indvaanerne i Hammerum, Bøvling, Uldborg og Lysgaard Herreder have Ret til overalt at forhandle de af dem forarbejdede uldne og linnede Varer.....	66
—	30. Sept.	Reglement for det Harboeske Enkefruekloster.....	67
1742.	27. Juli.	Forord. at de militæres Ret til Handel med gamle Klæder ophæves og enhver der vil forhandle saadanne Varer skal have Tilladelse af Magistraten.	68
—	4. Aug.	Forord. om Commercién.....	69
—	17. Okt.	Pl. ang. Stadskonduktørens Betaling for Maalebrevé.	70
1744.	18. April.	Forord. om Havnevæsenet.....	71
1747.	15. Maj.	Konfirmation paa de reformertes Privilegier.....	78
1749.	5. Dec.	Forord. at Arv, der tilfalder Hospitalslemmer, skal tilhøre Hospitalet, men de selv nyde Renten, saalænge de leve.....	85
1753.	29. Juni.	Fundats for det kgl. Opfostringshus.....	86
—	29. Juni.	Forord. om Assistentshuset i Kbhvn.....	96
1754.	31. Juli.	Pl. ang. Vurderinger af Gaarde, Huse og Ejendomme i Kbhvn.....	98
—	2. Okt.	Pl. om de rette Flyttetider.....	99
—	13. Dec.	Rescr. at Mestre som udmeldes til Vurderinger, skal aflægge Ed hvert Aar.....	100
1756.	19. Marts.	Rescr. ang. en ny Grundtaxt Matrikel.....	101
—	22. Juli.	Rescr. ang. aarligt Syn over Broer og Bolværker ..	104
1757.	20. Maj.	Rescr. om Anvisning af Assistents-Kirkegaarde	105
1758.	5. Juni.	Rescr. om Henlæggelse af nogle Grunde paa Vesterbro under Staden.....	106
1759.	2. Marts.	Rescr. ang. Begravelser paa Assistents Kirkegaard paa Nørrebro.....	106
1759.	1. Aug.	Pl. ang. Indretning af nye Panteregistre.....	107
—	28. Sept.	Anord. at Meddelelse om Bøder, idømte ved Commissions Domme, skal indsendes til Stiftamtmanden.....	108
1760.	21. Maj.	Pl. at Handel med trykte Cattuner er enhver tilladt.	108
1761.	14. Jan.	Pl. om Husejeres og Lejeres Opsigelses Tid.....	108
1762.	10. April.	Rescr. om Ligning af en Fattigskat paa Grundtaxten.....	108
1763.	14. Okt.	Forord. at Faderen til et uægte Barn skal betale Bidrag til Barnets Moder indtil dettes 10. Aar...	109
1764.	17. Jan.	Forord. ang. Rangskatten.....	110
—	20. Jan.	Fundats for Etatsraad Nissens Stiftelse og Kapelgods.	111
—	13. Aug.	Rescr. ang. Paaliguingen af Fattigskatten.....	120
—	17. Aug.	Rescr. ang. Opfostringshusets Ret til Lotteriet....	121
1765.	25. Febr.	Pl. at General Krigs-Directorium skal paatage sig Kaserneernes Opførelse mod visse Afgifter.....	122

1766.	26. Dec.	Fundats for St. Hans Hospital og Claudi Rossets Stiftelse.....	122
1767.	28. Sept.	Raadstuepatent at alt Hittegoods skal indleveres paa Politikamret.....	127
1768.	25. Marts.	Rescr. ang. Meddelelse af Arvefæste for Bønderne paa Bistrup Gods.....	128
—	27. April.	Pl. ang. Kreaturerne Græsning paa Fælledeerne....	129
1769.	8. Maj.	Pl. ang. Græsningen paa Fælledeerne.....	129
—	22. Dec.	Rescr. ang. Fattigvæsenets Overtagelse af Lotteriet.	130
1770.	7. Dec.	Anord. om Fødselsstiftelsen og Hesteskatten.....	131
1771.	3. April.	Pl. ang. Ophævelse af Magistraten og de 32 Mænd og Beskikkelse af et nyt Raad samt to Borgerskabets Repræsentanter.....	132
—	5. Juni.	Anord. og Regl. ang. Kbhvns økonomiske og borger- lige Indretninger hvorved bl. a. fastsættes Be- stemmelser om Attester ved Skøders Læsning ...	133
—	15. Juni.	Forord. ang. Oprettelse af Hof- og Stadsretten....	133
—	17. Aug.	Prom. at Fritagelser for visse Institutioner til selv at holde deres Auktioner vedblive at gælde.....	137
—	7. Okt.	Pl. ang. Indsættelser og Udsættelser af Lejligheder.	138
—	7. Dec.	Skr. ang. Tidssignalet fra Observatoriet.....	138
1772.	1. Okt.	Rescr. at Magistraten skal bestaa foruden af Over- præsidenten af 2 Borgmestre og 6 Raadmænd, at Naadens Aaret skal vedblive, at Magistraten skal beskikke Formyndere og Overformyndere og at de 32 Mænd paany skal træde i Virksomhed....	138
—	12. Nov.	Rescr. at Lotteriet igen henlægges under Opfostrings- huset.....	142
1773.	4. Nov.	Rescr. at Staden skal lønne Arretshusets Præst og bekoste Bygningens Reparation.....	142
—	25. Nov.	Rescr. at Vibenshus henlægges under Staden.....	142
1774.	17. Febr.	Forord. ang. Kammerrettens Ophævelse.....	143
1775.	13. Febr.	Forord. hvorved Omløben med Handels-Kram og Galanterier samt Haandværksvarer i Købstæderne og paa Landet forbydes.....	144
—	14. Dec.	Forord. ang. Bevillinger til Ægteskaber i forbudne Led	150
1776.	15. Jan.	Indfødsretten.....	152
—	15. Febr.	Pl. ang. hvad de som søge Betjening eller derpaa udgive Bestallinger have at iagttage i Henseende til Indfødsretten.....	157
—	4. Maj.	Prom. at Udmeldelse af Mænd til at foretage Besig- tigelser, Taxationer eller Vurderinger skal ske af Magistraten undtagen i Proces-Sager eller Skifte.	158
—	27. Maj.	Prom. at Arvefaldsrettigheden fremdeles tilkommer Sta- den, og Kapitalerne skal indbetales i Stadens Kasse	158

	Side
1777. 7. Maj.	Anord. ang. Dagrenovationen 158
— 20. Aug.	Forord. ang. Stenbrolægningen 169
— 24. Nov.	Anord. ang. Forandring af Opfostringshus Børnenes Lære Aar 173
1778. 16. Nov.	Pl. at Værtshusholdere ikke maa sælge Tobak ud af Huset 174
1779. 12. Maj.	Rescr. ang. Brolægningen i Nyboder 175
1780. 16. Febr.	Pl. ang. Kaperkørsel 176
— 3. Maj.	Rescr. ang. Borgmestres og Raadmænds Lønning.. 177
1781. 4. April.	Rescr. at Magistraten skal paatage sig Bestyrelsen af Fattigvæsenet 177
— 1. Aug.	Rescr. at afskedigede Militære henhøre til Garni- sons Kirke 178
1783. 12. Juli.	Prom. at Magistraten beskikker Tilsynsværger paa Skifte 179
1784. 17. Marts.	Rescr. ang. Fattigvæsenets og Stiftelsernes Bestyrelse. 179
— 16. Juli.	Rescr. at Kongen vil opføre Kaserner til Soldaterne og at Magistraten imidlertid skal anvise dem Kvarter 182
— 24. Sept.	Rescr. at Magistraten skal sørge for Soldaternes Kvarterer, indtil Kasernerne er opbygte 182
1786. 10. Marts.	Rescr. ang. Getreuers Legater og deres Bestyrelse.. 183
— 16. Sept.	Prom. at hvad Lemmer i Stiftelser efterlade ikke skal behandles af Skifte- og Auktionsforvalterne men af Stiftelsens Inspektør 185
1787. 22. Aug.	Pl. at Vurderingsmændene skal indlevere Forret- ningen beskrevet 8 Dage efter Udmeldelsen, og at, hvad der er fastsat for Vurderinger af faste Ejend- omme, ogsaa gælder andre Vurderingsmænd 185
1788. 11. Juni.	Forord. om Kvæghandelen 187
— 4. Aug.	Rescr. at Magistraten skal paatage sig Direktionen af det Harboeske Enkefruekloster samt om An- sættelse af en Klosterskriver 188
— 20. Dec.	Prom. at Restancer af Pesthuspenge skal inddrives paa samme Maade som de kgl. Skatter 188
1790. 12. Febr.	Forord. om Udmeldelse af Synsmænd, naar kyndige Mænd ikke findes paa Stedet 189
— 25. Juni.	Forord. om skadeligt Vands Affedning fra Agre og Enge 190
— 19. Sept.	Pl. at Snorrebroen skal vedligeholdes af Christians- havns Beboere 191
1791. 26. Aug.	Prom. at Frihedsstøtten skal oprejses i Runddelen udenfor Vesterport 191
1792. 9. Marts.	Forord. at der til Fattigvæsenets Bedste skal betales Afgift af offentlige Fremvisninger og Forestillinger, $\frac{1}{4}$ pCt. Afgift af Køb og Salg af faste Ejendomme og Skibe samt forøget Spillekortafgift 192

	Side	
1793. 23. Marts.	Pl. at Vognmænd, der holde Hyrevogne, skal svare Hesteskat	193
— 5. April.	Forord. om Delinkventomkostninger og Sigt- og Sagesaldskassen	194
— 1. Maj.	Pl. at de nye Matrikelsnumre skal paamales Husene og at Gadenavnene skal opsættes paa Hjørnejendomme	195
— 22. Juli.	Pl. at visse Beboere af Amager Fælled henhøre under Staden og dennes Jurisdiktion	195
— 26. Juli.	Konfirmation paa Vedtægter for Eftersløgtselskabet.	195
— 23. Aug.	Forord. at Ovrigheden skal beskikke Værger for umyndige Arvinger i Boer, der behandles af extraordinære Skifteforvaltere	198
1794. 7. Febr.	Reser ang. Sikring af Børns Arv ved tinglæst Skifteextrakt	199
— 5. Sept.	Forord. ang. Straf for Kvaksalvere, samt at Bevilling kan meddeles Personer, der har Kendskab til visse Omraader af Lægekunsten, til at praktisere	199
— 10. Sept.	Pl. at Stadsguardeinen skal stemple Guldsmedearbejder	200
— 18. Okt.	Prom. at Fattigvæsenet kan afholde Auktion over Almisselemmers Efterladenskaber	200
— 22. Okt.	Forord. at det tillades enhver at forfærdige og forhandle visse Agerdykningsredskaber (Leer og Skæreknive)	200
1795. 21. Marts.	Cirk. at Amtmændene kan mulkttere saadanne Borgere, der nægte at opfylde de dem af Magistraterne paalagte Pligter	202
— 4. Juli.	Pl ang. Regler for Bygningers Opførelse	202
— 28. Aug.	Instruktion hvorefter Magistraten skal rette sig i den samme betroede Embeds Førelse	206
— 11. Sept.	Resol. hvorved Kongen skænker Byen et Stykke af Rosenborg Have til Anlæg af en Gade samt en Grund ved Gl. Strand og en i Hyskenstræde	213
— 26. Sept.	Prom. ang. Bekendtgørelser i Købstæder	214
1796. 19. Febr.	Grosserer Niels Brocks og Hustrus Testament	215
— 1. April.	Forord. ang. Handel med Gift	231
— 20. April.	Kgl. Commissorium til Indrettelse og Bestyrelse af et Afbetalings- og Rentefond (Erstatningsfondskommission) samt til Bestyrelse af Bistrup Gods	233
— 7. Maj.	Prom. at separerede Ægtefæller, forinden Skilsmisse kan bevilges, skal underkaste sig Mægling og godtgøre at have ført et ustraffeligt Liv	235
— 27. Maj.	Pl. for Interimsbestyrelsen af Bistrup Gods, hvorefter Godset skal opmaales og boniteres, Hoved-	

	gaarden udparcelleres og overdrages til Ejendom og Bøndergodset udskiftes.....	235
1796.	10. Juni. Pl. ang. Licitationer vedr. offentlige Stiftelser.....	236
—	5. Juli. Pl. at der skal paalægges Ægtemænd, der ikke samleve med Hustru og Børn, Underholdsbidrag til disse.....	236
1797.	31. Aug. Pl. at Axeltorvet paany henlægges til Gammel Torv.	237
—	14. Nov. Prom. ang. Tilsyn med Frihedsstøtten.....	237
—	1. Dec. Forord. om Tamperretternes Afskaffelse.....	237
1798.	10. Aug. Forord. at samme Tvangsmidler m. H. t. Underholdsbidrag, som anvendes overfor uægte Børns Fædre, skal anvendes overfor Mænd, der ikke samleve med Hustru og Børn.....	238
—	30. Okt. Pl. at naar flere handle i Kompagni, skal hver af dem have Borgerskab.....	239
—	28. Nov. Pl. at Opførelse af nye Bygninger og Bygningsforandringer skal anmeldes for Stadskonduktøren...	239
—	31. Dec. Pl. at Husejere skal udlevere Fortegnelse over de i Ejendommen varende Heste.....	239
1799.	9. Febr. Prom. at Brød kan forhandles ved Markeder.....	240
—	22. Febr. Konfirmation paa Niels Brocks Boliger til Fattige paa Christianshavn.....	241
—	1. Juli. Plan for Fattigvæsenets Indretning og Bestyrelse i København.....	242
—	2. Juli. Pl. at Planen for Fattigvæsenet i Kbhvn. skal være gældende Lov.....	261
1800.	8. Marts. Prom. at Pl. 17. Okt. 1742 om Grundes Opmaaling udvides til Forstæderne.....	261
—	21. Marts. Forord. ang. Haandværks-Laugene i Kbhvn.....	262
—	23. Maj. Forord. om Bevillinger som meddeles af Magistraten.	274
—	17. Okt. Rescr. at Vaisenhusets Grund overlades til Opførelse af Raad- og Dombuset.....	276
1801.	12. Juni. Rescr. ang. Formanden for Favnsætterne og Læsserne.	276
—	24. Juli. Rescr. ang. Bestyrelsen af Sager ang. Gadernes Belysning.....	276
—	14. Aug. Rescr. ang. Fordelingen af Magistratens Forretninger, hvorved disse indordnes under 4 Hovedfag.....	276
—	17. Nov. Prom. ang. Belysningen af Broerne udenfor Staden.	280
—	27. Nov. Pl. at det forbydes uberettigede at bære autoriserede Uniformer.....	280
1802.	15. Maj. Cirk. ang. at Grever og Baroner, der ikke ere Lensbesiddere, skal svare Rangskat fra deres 25 Aar..	281
—	1. Okt. Forord. ang. Bygningsafgiften.....	282
—	16. Dec. Skr. at Stadskonduktøren skal indrette Protokoller, hvori Bygningers Areal og Afgift skal indføres....	285

	Side
1803. 11. Febr.	Pl. ang. Borgervæbningsskatten 287
— 21. Marts.	Rescr. ang. Revisionen af de Brockske Legater . . . 288
— 9. April.	Skr. ang. offentlige Bygninger, som ere fritagne for Bygningsafgift 289
— 12. April.	Prom. at Separationsvilkaarene bør fastsættes ved Overenskomst mellem Parterne eller ved Kancel- liets Resolution 291
— 21. April.	Resol. ang. Approbation paa Tegningerne til det nye Raad- og Domhus 291
— 23. April.	Skr. ang. offentlige Bygninger, som ere fritagne for Bygningsafgift og ang. Beregning af Afgiften for Kældere 292
— 11. Juni.	Skr. ang. Møllers Ansættelse i Bygningsafgift 293
— 14. Okt.	Pl. at Opførelse af nye Bygninger eller Forandringer af ældre Bygninger skal anmeldes for Stadskon- duktøren og Anmeldelse af ledige Lejligheder skal ske til Rodemestrene samt at Klage over urigtig Ansættelse i Bygningsafgift indbringes for Magi- straten 293
— 14. Dec.	Pl. ang. Bygningsafgift af Pakhuse m. v. 296
1804. 27. Jan.	Forord. ang. Befordringsvæsenet i Daumark 296
— 10. Marts.	Skr. at en Ejendom, der er under Reparation, ikke fritages for Bygningsafgiften, medmindre den helt har været nedrevet 298
— 21. April.	Skr. at kun Værelser, der ere bestemte til Bortleje for bosatte Familier, ved Lejeledighed ere fritagne for Bygningsafgiften 299
— 15. Aug.	Pl. om Alnusselemmers Fritagelse for Bygningsafgiften 299
— 18. Aug.	Cirk. at diende Børn maa følge Moderen til en Straffe- anstalt til de ere 1 Aar gamle 301
— 8. Okt.	Skr. ang. Ansættelse af Skure til Bygningsafgift . . . 301
— 26. Okt.	Resol. ang. Navn for Kronprinsessegade og Høj- broplads 302
1805. 11. Jan.	Pl. om Fordeling af det nedlagte Nikolaj Sogn mellem Frue, Helliggejstes, Trinitatis, Garnisons og Hol- mens Sogne 302
— 15. Febr.	Rescr. ang. Fordeling af de under Magistraten hen- hørende Sager mellem 1. og 2. Sekretariat, der forestaas hver af sin Chef 304
— 22. Febr.	Forord. at Gravsteder ikke maa indrettes i Kirkerne, og at Begravelser kun skal finde Sted paa Kirke- gaardene 307
— 23. Febr.	Skr. at Fritagelse for Bygningsafgift ikke kan ske for Værelser, der er under Reparation, og derfor ikke ere beboede 309

IX

		Side
1805.	22. Okt.	Resol. ang. Afgivelse af en Del af Norre Fælled til Kirkegaard 310
—	28. Okt.	Pl. at Underholdsbidrag kun kan inddrives for det sidste Aar 310
—	1. Nov.	Forord. ang. Brandvæsenet i Kbhvn. 310
—	1. Nov.	Rescr. at Over-, Brand- og Vand-Kommissionen ophæves og at der nedsættes en Brandkommission og en Vandkommission 311
1806.	9. Maj.	Forord. om Indkvartering i Tilfælde af overordentlige Troppe-samlinger 311
—	17. Juni.	Pl. at det forbydes at udkaste Urenlighed paa Gaderne 319
—	11. Juli.	Instrux for Vandkommissionen 320
—	17. Okt.	Rescr. at Mag. skal bestaa af en Overpræsident, 2 Borgmestre og 4 Raadmand, hvilken Lønning der tillægges dem, samt at Naadensaaret ophører . . . 323
—	5. Dec.	Forord. ang. gejstlige Sagers Paadømmelse i 1. Instans og Provsterettens Sammensætning 324
1807.	9. Jan.	Resol. at Nikolaj Taarn overgives til Brandvæsenet og Kirkegaarden nedlægges 324
—	6. Marts.	Rescr. ang. Indførelse af nye Matrikelsregistre og Ejendommenes Omnummerering 326
—	17. April.	Fundats for Dovstunne Institutet i Kbh., hvorefter Eleverne staa under Forstanderens Formynderskab. 326
—	11. Juli.	Prom. at en Hospitalsforstander er berettiget til at bortsælge Hospitalslemmernes Efterladenskaber ved Auktion 327
—	20. Juli.	Pl. at Handel ikke maa drives af uberettigede . . . 327
1808.	22. Dec.	Anord. om Børsens Holdelse i Kbhvn. 327
—	22. Dec.	Pl. ang. Handel en gros og at Udlændinge, der vil drive Handel, skal tage fast Ophold i Landet . . . 330
—	22. Dec.	Forord. for Mæglerne i Kbhvn. 331
1809.	17. Jan.	Pl. ang. Lægemidlers Udlevering fra Apotekerne . . . 342
—	22. Juli.	Prom. at et Vartovslem ikke ved Testament kan raade over sine Efterladenskaber 342
—	4. Sept.	Forord. ang. Forhøjelse af Bygningsafgiften 343
—	14. Okt.	Pl. ang. Indkvarteringen ved overordentlige Troppe-samlinger 343
1810.	8. Febr.	Forord. at ved Overdragelse af fast Ejendom svares en Afgift af $\frac{1}{2}$ Procent 346
—	11. Maj.	Pl. ang. Fængsling af Børn under den kriminelle Lavalder 347
—	6. Juni.	Pl. hvorved Demarkationslinien fastsættes 347
—	8. Juni.	Pl. at der ved det mosaiske Trossamfund skal føres en Protokol over Fødsler, Dødsfald og Ægtevielser. 348

		Side
1810.	8. Sept. Prom. om Forholdsregler, naar en Person ikke vil paatage sig et borgerligt Ombud.....	349
—	18. Okt. Forord. at gejstlig Mægling skal ske i Separations- og Skilsmisssager.....	350
—	18. Dec. Prom. ang. de ringere Næringsveje saasom Markskandisere, Traadhandlere, Værtshusholdere. Pottehandlere og Jernhandlere.....	350
1811.	17. Juni. Pl. at Trapper ikke maa gaa mere end 18 Tommer ud paa Fortovet.....	350
—	8. Nov. Resol. ang. Hausergade.....	352
1812.	3. Marts. Rescr. at Enker fritages for Rangskat.....	352
—	14. Febr. Rescr. at Gaarden Gamle Kattunfabrik paa Gl. Kongevej henlægges under Staden.....	352
—	21. April. Anord. ang. Udgifternes Ligning paa Grund og Næring.....	353
—	21. April. Anord. ang. Kbhvn.s Vandvæsen, hvorefter Vandkompagnierne ophæves.....	355
1813.	26. Jan. Prom. ang. Udfærdigelse af en Separationsbevilling uagtet gejstlig Mægling ikke kunde finde Sted paa Grund af, at Hustruen havde mistet Forstandens fulde Brug.....	358
—	2. Febr. Prom. at Hospitalslemmers Ejendele vel maa registreres, men Raadigheden over Godset kan ikke fratages dem, saalange de leve.....	359
—	19. Marts. Resol. ang. Bevilling til at aflægge Kopulations Ed.....	359
—	20. Marts. Prom. at Jordegodsejere skal betale Rangskatten til den Amtstue, hvor Godsets Skatter betales.....	360
—	23. Marts. Instruktion for Stadsfysikus i Kbhvn.....	360
—	23. April. Pl. ang. Lønning af konstituerede Embedsmænd, der bestyre Embedet for en anden.....	368
—	8. Juni. Rescr. ang. Lønningen for Formanden for Favnsætterne og Læsserne.....	368
—	31. Aug. Prom. at Separationsbevillinger skal indeholde Oplysning om, at de paagældende ikke har Ret til at indgaa nyt Ægteskab.....	369
1814.	8. Jan. Skr. ang. Grænserne mellem de civile og militære Præsters Embedsforretninger.....	369
—	9. Marts. Pl. ang. Paaligning af Fattigskat.....	371
—	22. Marts. Sportelreglement.....	371
—	22. Marts. Skr. at Kvartprocentafgiften ikke skal betales, naar Købet gaar tilbage.....	378
—	29. Marts. Anord. ang. hvad Bekendere af den mosaiske Religion have at iagttage.....	378
—	29. Marts. Reglement for det mosaiske Religions-Samfund i København.....	383

1814.	26. April.	Pl. at Soldater, der i 8 Aar har tjent i Hæren, er berettigede til at drive borgerlig Næring	387
—	3. Maj.	Bekg. ang. Taksten for Afbenyttelsen af Fisketorvet og Bolværket derved	388
—	31. Maj.	Rescr. ang. Staden Kbhvn.s økonomiske Forfatning.	388
—	18. Juli.	Resol. ang. Istandsættelse af Knippels- og Langebro, saaledes at Omkostningerne bæres af Militæretaten, Staden og Havnevæsenet	398
—	13. Aug.	Skr. at en Ægtemand, der unddrager sig Forsørgelsen af sin Familie, saaledes at denne derved falder Fattigvæsenet til Byrde, skal betale de Fattigvæsenet derved forvoldte Udgifter	399
—	24. Aug.	Skr. at det er Stadens Pligt at vedligeholde de Broer, der ere anlagte til Indvaanernes Nytte og at den derfor skal bidrage til Knippels- og Langebros Istandsættelse	400
—	21. Sept.	Pl. om Udredelse af Præste-, Degne- og Klokkerpenge.	401
1815.	15. April.	Skr. at Separationsbevilling kun maa udstedes af Ovrigheden, naar Ægtefolkene er enige i Separationen	403
—	12. Juni.	Pl. om Forhøjelse af Accisen af Varer og Skibe, saaledes at Forhøjelsen benyttes til Atholdelse af Udgifterne ved Knippels- og Langebros Reparation.	404
—	1. Juli.	Skr. ang. Beregning af Bygningsafgift af en Sidebygning	404
—	11. Juli.	Resol., at Raad- og Domhusets Vedligeholdelse henlægges under Rentekammeret	405
—	11. Aug.	Resol. ang. Afstaaelse af et Stykke Jord af Stadens Grund udenfor Osterport til Udvidelse af Skibskirkegaarden	405
—	4. Okt.	Pl. at Hunde skal anmeldes for Politiet og bære Tegn	405
—	17. Okt.	Cirk. ang. fraskiltens Vielse	406
—	20. Okt.	Rescr. ang. Oprettelse af en administrerende Direction for Fattigvæsenet	407
—	13. Dec.	Resol. ang. Udfærdigelse af Adoptionsbevillinger . . .	410
1816.	31. Juli.	Skr. at militære Marketendere ikke behøver Borger- skab	419
—	6. Febr.	Pl. at Husejerne skal udfylde og aflevere til Politiet Fortegnelse over de Personer, som bo i deres Huse, og at Logerende og Tyende skal anmeldes til Politiet	410
—	18. Febr.	Resol. ang. Udsalgssteder i Nyboder	411
—	20. Febr.	Skr. at Værger og Kuratorer skal være duelige og redelige Mænd	411

1816.	24. Febr.	Skr. at separerede Ægtefæller, der vil forny Samlivet, bør afgive Erklæring herom for Forligskommissionen og indsende Bevillingen til Kassation..	411
—	23. Marts.	Skr. at Omkostningerne ved en Arrestantindes Barselsfærd udredes som de øvrige Arrestudgifter ...	412
—	4. April.	Skr. ang. Fastsættelse af Separationsvilkaar mellem Ægtefolk, som ikke har kunnet enes herom.....	412
—	17 April.	Forord. ang. Ophævelse af Ildstedskatten og Forhøjelse af Bygningsafgiften.....	413
—	22. Maj.	Rescr. at Mosaisk Trossamfunds Regnskab skal revideres af to af Samfundets Medlemmer, som udnævnes af Magistraten.....	414
—	19. Juni.	Rescr. ang. hvem der henhøre til Hof- og Slotsmenigheden, og at disse ikke skulle svare Præste-, Degne- og Klokkerpenge.....	414
—	3. Juli.	Resol. at Bestyrelsen af Bygningsreparationsarbejdet ved Raad- og Domhuset samt Fængslet, henlægges til Overbygningsdirektøren og Udgifterne deles mellem Staten og Kommunen.....	417
—	15. Juli.	Pl. ang. Forøgelse af Areal-skatten til Dækning af Fattigvæsenets Udgifter.....	418
—	28. Aug.	Forord. ang. B skikkelse af Tilsynsværger paa Skifte.	419
—	4. Sept.	Rescr. at Officerer og Sø- og Landetatens Embedsmænd og Betjente ikke skal svare Præstepenge..	419
—	28. Sept.	Resol. at Personalet paa Rosenborg og Palaet i Kalvehoderne (Prinsens Palais) henhører til Hof- og Slotsmenigheden.....	420
—	19. Okt.	Cirk. at Underholdsbidrag, som skyldes af Tjenestekarle og som ikke betales, skal indeholdes i deres Løn.....	420
1817.	15. Jan.	Resol. at der af Hundeafgiften skal udredes 200 Rdl. aarligt til Veterinærskolen.....	420
—	19. Febr.	Skr. ang. en Eksamenskommission for Personer, der vil ansættes som Dispatchører.....	421
—	4. Marts.	Skr. at Ægtefolk, der ej vil møde til gejstlig Mægling, skal tilsiges af Ovrigheden under Mulkt....	422
—	8. Marts.	Skr. at Langebros Vedligeholdelse fremtidig skal bestodes af Stadens Kasse, Landmilitæretaten og Havnekassen, hver med en Tredjedel.....	422
—	8. April.	Resol. at Statskassen vil yde Tilskuud til Vor Frue Kirkes Genopførelse.....	426
—	25. Marts.	Skr. at kun københavnske Borgere kan indlægges som Patienter paa St. Hans Hospital.....	423
—	27. Marts.	Skr. at Vartov Hosp. er forpligtet til at vedligeholde de udenbys eller private Senge og give de indlagte fulde Ugepenge og hvis Stiftelsen ikke formaar	

	dette, vil Ugepengene kunne afkortes, men at Kbhvn.s Fattigvæsen ikke er pligtig til at tilskyde det manglende.	424
1817.	11. April. Pl. at døvstumme Børn skal optages i Døvstumme Institutet for der at undervises.....	426
—	23. April. Anord. ang. Handelsberettigelse.....	427
—	23. April. Rescr. ang. Valg af Medlemmer til Grosserer Societetets Komité.....	430
—	7. Juni. Skr. at Rodemiestrene opkræve Brandhjælp penge..	431
—	28. Juni. Resol. ang. Afgift af Garverier.....	432
—	10. Juli. Skr. at Børnehusbroen skal vedligeholdes af Stadens Kasse og Havnekassen.....	432
—	15. Juli. Pl. at Indsmeltning af Guld og Sølv skal ske ved Mynten.....	433
—	26. Juli. Resol. ang. Oprettelse af et Embede som Raadstue-Arkivar.....	434
—	2. Sept. Skr. at Fattigvæsenet aarlig skal udbetale 4400 Rdl. til Vartov Hospital, saaledes at dettes Kapitalfordring paa Fattigvæsenet dermed bortfalder, jfr. Resc. 17. Marts 1784 § 14.....	434
—	11. Sept. Skr. ang. en Handlendes Pligt til at holde aaben Bod.	434
1818.	10. Febr. Pl. at alle Grosserere i Kbhvn. skal indtræde i Grossererer Societetet og betale et aarligt Kontingent til dette.....	435
—	10. Febr. Pl. at Præsten skal indberette til vedk. Amtmand, naar en Person ikke vil møde til gejstlig Mægling, og at Amtmanden skal tilsige ham til Møde under Mulkttvang.....	435
—	10. Marts. Pl. ang. den Læger og Chirurger tilkommende Betaling for legale Forretninger, der angaa private Personer.....	436
—	25 Marts. Resol. at Omkostningerne ved Børnehusbroens Ombygning skal udredes af Stadens Kasse og Havnekassen.....	437
—	1. April. Rescr. ang. hvem der henhøre til Hofmenigheden..	437
—	2. April. Skr. at Arvefæstegaarde ikke ved Dødsfald skal beregnes Dødsboet til Indtægt.....	437
—	22. April. Pl. at der af Forhøjelsen af Accisen med 50 pCt. skal udredes Udgifterne ved Børnehusbroens Ombygning.....	439
—	18. Sept. Pl. at Snorrebroen skal underlægges Administrationen for Havnevæsenet mod at Vedligeholdelsen betales af Stadens Kasse forsaavidt Renterne af Brocks Legat ikke er tilstrækkelige.....	439
—	9. Nov. Pl. at Skidenstræde fremtidig skal føre Navn af Kristalgade.....	439

1818.	5. Dec.	Skr. at Handel med malet Sennop er fri Næring . .	439
—	22. Dec.	Skr. at naar en Straffefange indkaldes for Forligskommissionen, maa der beskikkes en Værgе til at møde for ham	440
1819.	22. Jan.	Pl. at samtlige Kirker fritages for kommunale Skatter.	440
—	23. Jan.	Resol. at Mag. vil kunne paalægge de Medlemmer af mosaisk Trossamfund, som ønske sig fritagne for Hvervet som Taksationsmænd, en Betaling til Menighedens Skolekasse af fra 40 til 200 Rdl.	441
—	19. Febr.	Pl. at Bøder for Politiforseelser tilfalde Politikassen	441
—	8. Marts.	Pl. ang. to Flyttedage aarlig i Kbhvn.	441
—	22. April.	Skr. at Handel med fersk Fisk er fri Næring	442
—	28. April.	Pl. at Kommissionerne for Kbhvn.s Brolægning og Lygtevæsen er ophævet og deres Forretninger henlagte under Magistraten	442
—	9. Juni.	Reser. at Embedsmænd, der have Fribolig i kongelige eller offentlige Bygninger i Kbhvn., hvoraf Areal-skat ikke beregnes, skal i Fattigskat udrede to pCt. aarlig af deres Gager	442
—	22. Juni.	Skr. at en Hospitalsbestyrelse vil kunne anvende et Beløb til et Hospitalslems Begravelse, som dette i saadant Ojemed har sammensparet	443
—	23. Juli.	Pl. at privilegerede Fordringer i et Konkursbo ogsaa har Fortrin for Fordringer, der er forbundne med Underpant i Løsøre	443
—	28. Dec.	Skr. at en Person, der havde indladt sig i Ægteskab med en frasepareret Kvinde, for hvilken Forseelse han var bleven straffet, uden Bevilling kan indlade sig i nyt Ægteskab	443
1820	12. Jan.	Pl. at intet Skøde paa fast Ejendom maa tinglyses, før det er godtgjort, at forfaldne Skatter og Afgifter er betalt.	444
—	5. Marts.	Resol. at den Embedsmænd paalagte Afgift til Fattigvæsenet af 2 pCt. af deres Gage ogsaa skal svares af de i Citadellet Frederikshavn indkvarterede Embedsmænd og Betjente	444
—	2. Maj.	Pl. at Restancer af Jordskyld til Stadens Kasse kan inddrives ved Udpantning	444
—	22. Juni.	Pl. at Nicolaj Taarn indrettes til et Vagt-Taarn for Brandvæsenet	445
—	4. Juli.	Resol. ang. Oprettelse af Brandvæsenets ekstraordinære Understøttelsesfond	445
—	19. Aug.	Cirk. at Forligskommissionerne ikke maa mæglet mellem Ægtefæller, der ville leve separerede, før den gejstlige Mægling er foretaget	446

1820.	5. Dec.	Cirk. ang. Forholdsregler, naar det er paalagt Tjenestetyende at udrede Underholdsbidrag	447
1821.	15. Marts.	Pl. ang. Foraarsflyttedagen skal udsættes til første Torsdag efter Paaske, naar den ellers vilde falde i den stille Uge	448
—	12. Maj.	Cirk. ang. fremmede Konsulers Rettigheder	448
—	28. Maj.	Rescr. at Politidirektøren ved Opløb eller Tumulter kan rekvirere militær Assistance	449
—	9. Okt.	Skr. at Bagerlavets Interessenter ene er berettigede til at falholde Brød eller Kage, som drives ved Gær	451
1822.	19. Marts.	Skr. ang. Kukkenbagernes Rettigheder	452
—	13. April.	Pl. at det er tilladt Bønderne og Vognmænd at udleje Vogn til Land- og Skovture fra Holdepladser fra 1. Juni til sidste Juli (Kildetiden)	453
—	27. April.	Skr. ang. Grænserne mellem Bagernes og Konditornes Næring	453
—	4. Maj.	Pl. ang. Attester ved Skøders Tinglæsning	454
—	3. Aug.	Skr. at Mag. er bemyndiget til at eftergive Restancer af den ved Rescr. 9. Juni 1819 paabuden 2 pCt. Afgift til Fattigvæsenet	455
—	3. Aug.	Skr. at Bagere har Ret til at sælge Brød ved Markeder	456
—	21. Sept.	Skr. at Underholdsbidrag til uægte Børn fastsættes af Overøvrigheden i den Kreds, hvori Faderen opholder sig	456
—	19. Okt.	Pl. at offentlige Indsamlinger til bestemte Personer ikke er tilladt uden efter Bevilling	456
—	5. Dec.	Skr. at en Retsbetjent er uberettiget til at fordre Gebyr for Udmeldelse af Mænd til en Synsforretning, naar denne angaar en offentlig Bygning	457
1823.	31. Jan.	Instruktion for Dispatchørerne i Kbhvn.	457
—	28. Febr.	Rescr. at der indtil videre skal være 3 Borgmestre og 5 gagerede Raadmænd i Kbhvn.	460
—	7. April.	Pl. at Ulkegade fremtidig skal bære Navn af Holmensgade	461
—	12. Juli.	Cirk. at Klædefabriker fritages for Bygningsafgift	461
—	2. Aug.	Skr. ang. at Bestemmelserne i Cirk. af 5. Dec. 1820 ogsaa er anvendelige paa Haandværkssvende og andre	462
—	13. Aug.	Rescr. at Vandvæsenet overtager Fiskeriet i Lersøen mod en aarlig Afgift af 15 Tdr. Byg	462
—	19. Aug.	Pl. at Børns Arveindler efter deres Forældres Død kan henstaa hos den efterlevende Stifader eller Stifmoder	463
—	30. Dec.	Skr. at Bestemmelserne i Cirk. af 5. Dec. 1820 ogsaa er anvendelig paa Mænd, der leve adskilte fra deres Hustruer	463

1824.	15. Jan.	Skr. at Kvartprocentafgiften til Fattigvæsenet cfr. Pl. 1. Juli 1799 § 171 ikke kan fordres, naar en Pantekreditor efter forud prøvet Auktion lader sig Pantet udlægge for det højeste Bud	464
—	13. April.	Pl. at Børns Arvemidler kan indestaa i Boet efter tinglæst Skifteekstrakt	464
—	21. April.	Pl. ang. Midler til at forebygge Skifters Forhaling . .	465
—	30. April.	Forord. ang. Præsternes Embede med Hensyn til Ægteskab	466
—	7. Sept.	Skr. at en Lieutenant ikke skal svare Hesteskat af de Heste, han behøver til Tjenestens Udførelse . .	473
—	23. Nov.	Skr. at Niels Brocks Brudeudstyrsløst fortrinnsvis skal uddeles til Personer af Testators Familie, uden Hensyn til om de ere trængende eller ikke .	475
—	5. Okt.	Skr. at Handel med Blanksværte er fri	473
—	13. Okt.	Pl. ang. Opførelse af Bygninger indenfor Demarkationslinien og nærmest udenfor samme	473
—	23. Okt.	Pl. om Forhøjelse af Hesteskat	475
—	21. Dec.	Skr. at Magistraten kan paalægge den, som ud nævnes til et borgerligt Ombud, at udføre dette under en daglig Mulkt til Fattigvæsenet	476
1825.	20. April.	Pl. ang. Procesomkostningerne i beneficerede Sager .	476
—	28. Maj.	Pl. at Paternitetssager skal behandles af den Politiret, hvorunder den udlagte Barnefader henhøre . .	477
—	28. Maj.	Forordn. hvorved Accisc-Læstpenge, Vinter-Havnepenge, Stenpenge, Pælepenge samt Toldbodkommandantens og Havnekaptajnens Sportler ophæves .	478
—	13. Sept.	Skr. at naar Ægtefolk, som ønske Ophævelse af deres Ægteskab, bo mindre end 4 Mil fra hinanden, skal den Part, som ønsker Skilsmissen, møde for den anden Parts Præst	478
—	17. Nov.	Pl. at det er enhver tilladt at forfærdige og forhandle alle til Agerdyrkingen henhørende Redskaber . .	478
—	14. Dec.	Pl. ang. Benævnelsen af Tøjhusgade	479
—	29. Dec.	Resol. at danske Diplomater fritages for Rangskat i den Tid, i hvilken de gør Tjeneste i Udlandet . .	479
1826.	1. Juni.	Pl. ang Slagtertakstens Ophævelse	479
1827	20. Jan.	Skr. at ved Separation mellem Ægtefæller skal Boet deles af Skifterotten, hvis Parterne ikke kunne enes herom	479
—	23. Marts.	Forord. at det overlades Amtmændene at udstede Bevilling til fri Proces i første Instans, Fuldmyndighedsbevillinger, naar Paagældende mindst er 22 Aar, Skilsmissebevillinger, naar Ægtefolkene efter Separation har levet 3 Aar afsondrede fra	

	hinanden, Proklamabevillinger og Bevillinger til Hensiddens i uskiftet Bo	480
1827.	28. Marts. Pl. ang. Afgiften for Lossen og Laden ved Havnevæsenets duc d'Alber og at denne ligesom Bolværkspenge opkræves af Toldvæsenet	484
—	7. April. Skr. at Skiftet efter Hospitalslemmer, der have opholdt sig udenfor Hospitalet, skal behandles af vedkommende Skifteret, og at Hospitalsforstanderens Skifteret kun strækker sig til de Hospitalslemmer, der bo paa Hospitalet	484
—	10. Maj. Pl. at Døvstumme, der har lært et Haandværk ved Døvstumme-Institutet i Kbhvn., er berettiget til uden Borgerskab at udøve dette Haandværk	485
—	23. Maj. Forordn. ang. fraskiltens Ret til Indgaaelse af nyt Ægteskab efter erhvervet Skilsmisdom	485
—	12. Juni. Pl. at det paahviler Overøvrigheden at afgøre, naar Personer, der føre forargeligt Samliv, skulle fjernes fra hinanden	486
—	7. Nov. Forord. ang. Betaling for de Attester, der udfærdiges af Præsterne	487
—	23. Nov. Pl. at kgl. Bevillinger skal være løste inden 6 Uger og at Gebyret i Tilfælde af at Bevilling ikke indløses skal inddrives ved Udpantning	489
—	21. Dec. Pl. ang. Arrestanters Vask og Afholdelsen af Udgifterne herved	491
—	28. Dec. Pl. at Personer, der ikke har andet Forsørgelsessted, skal forsørges i den Kommune, hvor han har boet i 3 Aar.	491
1828.	5. Febr. Cirk. at Præster ikke skal udstede Attester om separerede Ægtefolks Vandel i Separationstiden medmindre de nøje have kendt paagældende	492
—	29. Febr. Pl. om Officerers Pligt til at betale Rangskat	493
—	18. Marts. Beg. at Husejerne skal meddele Oplysning om de i Ejendommen boende Døvstumme paa de halv-aarlige Lister til Politiet	494
—	29. Marts. Skr. at Anmeldelser ikke skal ske til Skifteretten om Hospitalslemmer, der er afgaaet ved Døden	494
—	30. Maj. Forord. om Adskilligt, som i Henseende til Daaben bliver at iagttage	495
—	10. Juni. Cirk. ang. Tvangsmidler mod uægte Børns Fædre og Ægtemænd, som skylder Underholdningsbidrag til deres Hustruer	502
—	24. Juni. Skr. at Kvartprocentafgiften til Fattigvæsenet ikke skal svares af Auktioner og Licitationer, der vedkomme den egentlige Statstjeneste	504

1828.	10. Juli.	Rescr. ang. Vedligeholdelse af Monumenter og Ligsten paa Kirkegaarde.....	505
—	16. Aug.	Cirk. at fremmede Magters anerkendte Konsuler fritages for Rangskat.....	506
—	27. Sept.	Cirk. at der ved Ægtefolks Separation træffes Bestemmelse om Fællesboet.....	507
—	4. Okt.	Cirk. ang. det Familienavn, som skal gives Børn...	508
—	14. Okt.	Pl. ang. Præsten ved mosaisk Trossamfund.....	509
—	21. Nov.	Pl. ang. Istandsættelse af brøstfældige Bolværker..	511
—	10. Dec.	Forord. om Foranstaltninger til at hindre rejsende Haandværkssvendes Omflakken.....	511
1829.	6. Jan.	Cirk. ang. Revision af offentlige Stiftelsers Regnskaber.....	517
—	14. Febr.	Skr. at en værgeberettiget Slægtning ikke skal skaffe Bevis for, at ingen nærmere Frænde er til.....	520
—	29. Marts.	Resol. at Politiaassistenterne skal aflatte Fortegnelse over Rangspersoner til Brug ved Rangskattens Ophevelse.....	520
—	28. Aug.	Rescr. at Borgervæbningsskatten, Indkvarterings-skatten, Renovationsskatten, Lygteskatten og Vægterskatten sammendrages til en almindelig Grundskat.....	520
—	25. Aug.	Resol. at Bistrupgaard og St. Hans Hospital udgaar af St. Jørgensbjerg Sogn og henlægges under Hospitalets Præst.....	520
—	24. Sept.	Pl. at det er enhver tilladt at forfærdige og reparere Sække.....	521
—	22. Okt.	Skr. ang. Forstaaelsen af Forord. 30. Maj 1828 § 18 om Navngivelse.....	521
1830.	6. Marts.	Skr. at Handel med fersk Fisk er en fri Handel....	525
—	27. April.	Skr. at Bygninger, der opføres paa forhen ubebyggede Grunde eller paa Brandtomter nyde 2 Aars Skattefrihed.....	526
—	15. Maj.	Skr. ang. Bygningsafgiften af Møller.....	526
—	18. Maj.	Skr. ang. Kontrol med Erlæggelsen af Kvartprocentafgiften saaledes at Fortegnelsen over tingløste Skoder tilstilles Fattigvæsenet.....	527
—	25. Maj.	Skr. ang. den Stadens Kasse ved Afhandelse af visse Ejendomme tilkommende Rekognition, naar Ejendommen overgaar til et Fideikommis.....	527
—	10. Juli.	Skr. at Efterlysning af Alimentanter ikke kan ske i offentlig Tidende.....	528
—	14. Sept.	Pl. ang. Fordeling af Embedsindtægter ved Konstitution.....	529

1830.	6. Nov.	Skr. ang. Udgifterne ved afsindige Personers Ophold og Underhold, naar de tages i Forvaring som farlige for den offentlige Sikkerhed.....	530
—	27. Dec.	Pl. at der paa Øster- og Nørrebro skal ansættes Vægtore og anbringes Lygter.....	531
1831.	20. Maj.	Pl. at polyteknisk Lærestanstalt har Ret til at have Udsalg af Arbejder og Produkter, som forfærdiges i deres Værksteder og maa anvende Haandværkersvende.....	533
—	1. Juni.	Resol. at Kbhvn.s Vejvæsen henlægges under Magistraten.....	533
1832.	30. Okt.	Skr. ang. Oprettelse af et Forstanderskab for den mosaiske Synagoge og et Reglement for denne...	534
1833.	5. Jan.	Skr. at Regimentschefen bestemmer en Officers Underholdsbidrag.....	535
—	9. Jan.	Resol. at Havnekassen skal udrede Halvdelen af Udgifterne ved Holmens Bros Ombygning.....	536
—	4. Juni.	Skr. ang. Indretning af Ladegaarden til en Arbejdsanstalt for Fattigvæsenet og at dertil skal knyttes en Tvangsarbejdsanstalt.....	536
—	13. Juli.	Skr. ang. Bygningsafgiften af Kældere.....	539
—	23. Juli.	Skr. at en frasepareret Hustru ikke, naar hun efter Mandens Død vil indgaa nyt Ægteskab, skal afvente Sørgetidens Udløb.....	539
—	28. Aug.	Pl. ang. et særligt Borgerskab som Møllebygger...	540
—	8. Okt.	Skr. ang. den Forsørgelsespligt, som den franskreformerte Menighed i Kbhvn. har overfor sine Medlemmer.....	541
—	9. Okt.	Pl. ang. Hensættelse i Kbhvn.s Fattigvæsenes Tvangsarbejds-Anstalt.....	545
1834.	12. Febr.	Forord. ang. Betalingen for Afbenyttelse af Havnevæsenets og privates Bolværker i Kbhvn.....	547
—	14. Maj.	Pl. ang. Inddrivelse af privilegerede Fordringer, naar der er givet Underpant i Løsret.....	550
—	28. Maj.	Pl. ang. Navn for Blaagaardsvejen.....	551
—	25. Sept.	Pl. ang. fremmede Konsulers Rettigheder.....	551
—	25. Okt.	Skr. at Bygningsafgift ogsaa skal svares af Lyststeder, der ikke bebos om Vinteren.....	552
—	10. Dec.	Resol. ang. det aarlige Beløb der tilkommer Priorinden og Konventualinderne i det Harboeske Enkefruekloster.....	552
1835.	24. Jan.	Bekg. ang. testimonium paupertatis for Studenterne ved Universitetet.....	553
—	1. Sept.	Skr. at den Afgift af 2 pCt. som af Embedsmænd	

		med Tjenestebolig skal svares til Fattigvæsenet skal betales saavel af den reglementerede Gage som af personlige Tillæg.....	553
1835.	30. Sept.	Pl. ang. Betalingen for Afholdelse af Taksationsforretninger.....	554
—	17. Nov.	Skr. at Renter ikke kan beregnes af den Andel som Havnekassen skal udrede af Udgifterne til Holmens Bros Ombygning.....	554
1836.	8. Marts.	Skr. at Dispatchørerne maa beholde deres Protokoller selv om disse er fuldkrevne.....	555
—	2. Juli.	Cirk. at visse Tømmerskure er fritagne for Bygningsafgift.....	558
—	2. Nov.	Fundats for Budolphi Kloster i Kbhvn.....	558
—	16. Nov.	Forord. ang. Afsoning af Bøder.....	562
1837.	30. Maj.	Skr. ang. Underholdsbidrag, naar Faderen er militær.	564
—	23. Aug.	Resol. ang. Opførelse af et Kapel i Bredgade for den romersk katolske Menighed.....	565
—	9. Sept.	Skr. ang. den saakaldte Skudehandel.....	565
—	12. Sept.	Pl. at Daabs-, Vielses- og Dødsattester som forlanges af det østrigske Gesandtskab, skal udstedes uden Gebyr.....	566
—	11. Nov.	Skr. at Bygningsafgiften for en Ejendom, der ligger langt tilbagetrukket fra Gaden, skal beregnes som af Baghuse.....	566
1838.	4. Jan.	Skr. at der ikke skal betales Grundskat af Synagogen.	567
—	24. Febr.	Resol. at der skal beskikkes to borgerlige Raadmænd paa 8 Aar.....	567
—	31. Marts.	Skr. at Udskiftning af en Landsbys Gadeplads kun kan ske med samtlige Lodsejeres Samtykke.....	567
—	9. April.	Resol. at Hauserplads maa udlægges til Torv.....	569
—	12. Okt.	Pl. ang. Opkrævning af Hesteskatten.....	569
—	8. Dec.	Konfirmation paa det af Billedhugger Albert Thorvaldsen oprettede Gavebrev og Testament.....	571
1839.	12. Febr.	Skr. ang. Maaden hvorpaa Forstanderne for den mosaiske Synagoge i Kbhvn. skal vælges.....	580
—	21. Marts.	Skr. at Dispatchørerne skal føre 3 Protokoller.....	581
—	11. Maj.	Skr. ang. Beskikkelse af Værger og Kuratorer for uformuende og om Eftergivelse af Gebyret.....	582
—	8. Juni.	Forord. ang. Fremmedes Handelsberettigelse.....	583
—	11. Sept.	Forord. ang. Behandlingen af en bortbelevens Persons Formue.....	587
—	6. Nov.	Pl. at det Tidsrum, der udfordres til at erhverve Forsørgelsesret i en Kommune, forlænges til 5 Aar.	596
—	27. Nov.	Pl. ang. nærmere Bestemmelser om Omløben med Varer.....	597

1839.	5. Dec.	Resol. at den Klædefabrikerne tilstaaede Fritagelse for Bygningsafgift bortfalder for de Fabriker, som fremtidig oprettes	598
—	6. Dec.	Pl. at Faderens Pligt til at bidrage til et udenfor Ægteskab født Barns Opdragelse vedblive til dette er 14 Aar gammelt	599